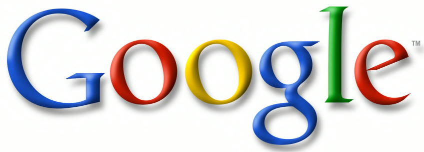
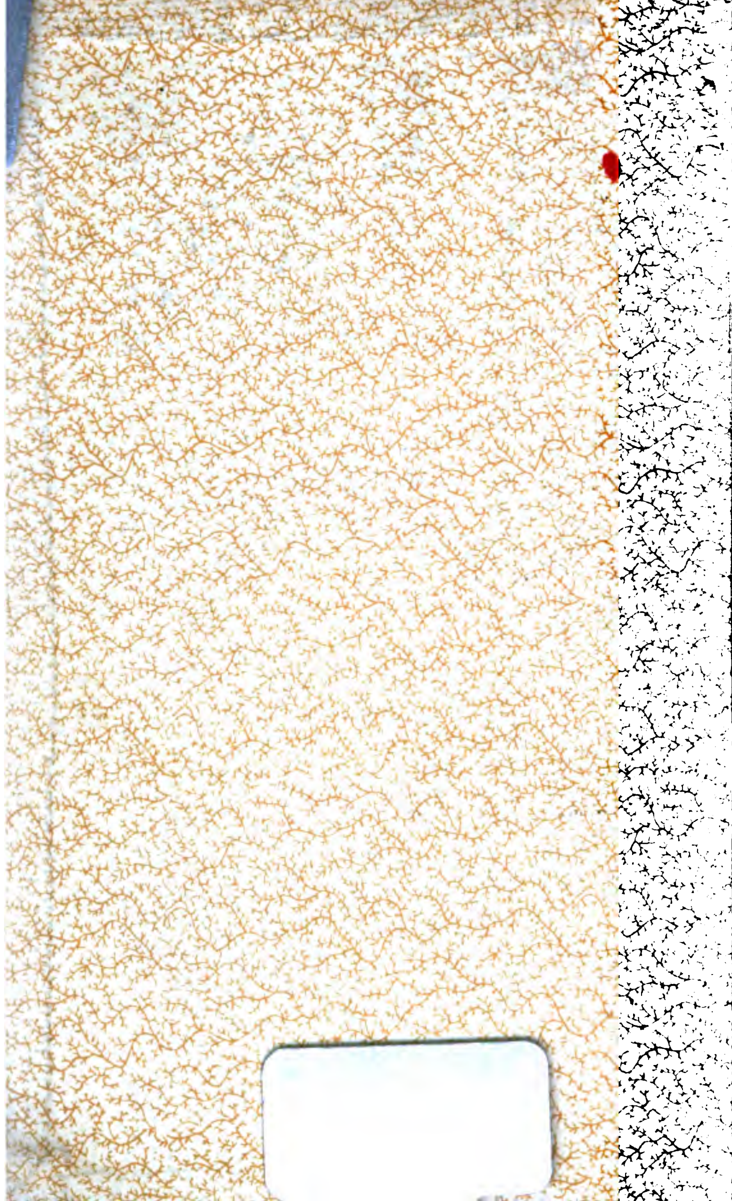

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 08164924 0

Ἀναγνώ

Rcv

Ο

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ,

ἤτοι

ΠΟΙΚΙΛΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΩΝ
ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΙΝ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ,
Βελτιωμένη καὶ ηὐξημένη.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ
Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Γ. Γριφφίττου.
1841.

[Τιμᾶται Δύο Δραχμῶν.]

ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ.

Οι κανόνες οὗτοι δὲν ἀφορῶσι τὴν μέθοδον τοῦ ἀσκειν, ἐπειδὴ αὕτη προσδιορίζεται εἰς τοὺς τῶν μοδ:δασκάλων Ὁδηγούς. Ἀλλ' ὁποίαν μέθοδον καὶ ἀκολουθῇ ὁ διδάσκαλος, οὗτοι, ὡς ἀπὸ τὴν φύσιν γάζοντες, ἐπίσης ἐφαρμόζονται εἰς αὐτήν. Ὅθεν ϲαίως ἀπαιτοῦν τὴν προσοχὴν, πρῶτον τῶν διδασκά-ν, τῶν ὁποίων τὸ ὀρθὸν παράδειγμα ϲὲρ πάντας τοὺς κανόνας συντείνει ς τὸ νὰ μορφόνῃ καλοὺς ἀναγνώ-:ας, καὶ δεύτερον τῶν μαθητῶν, καθ' ὅσον εἶναι ἡλικίαν ἀρκετὰ προχωρημένην διὰ τὴν κατάληψιν ὶ ἐφαρμογὴν αὐτῶν.

Διὰ τί ἄρα οἱ καλοὶ ἀναγνῶσται νὰ ἦναι τόσον σπά-ι ; Διότι οἱ περισσότεροι δὲν ἀποβλέπουν εἰς τὸν ϲοπὸν τῆς ἀναγνώσεως· ἀλλ' ἀρκοῦνται εἰς μόνην ν ἁπλῆν προφορὰν τῶν λέξεων, χωρὶς ἔμφασιν, χω- διάκρισιν τοῦ νοήματος, ὅλως μὴ προσέχοντες εἰς ὺς κανόνας τῆς ἀναγνώσεως.

Ὁ σκοπὸς τῆς μεγαλοφώνου ἀναγνώσεως εἶναι τὸ μεταδίδωμεν εἰς τοὺς ἀκούοντας τὰς ἰδέας τοῦ συγ-γραφέως· ὅθεν

1. Ἀνάγκη πᾶσα ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναγινώσκῃ λῶς, νὰ μελετᾷ προλαβόντως τὰ τεμάχια ὅσα μέλλει ἀναγνώσῃ, καὶ νὰ ἐννοῇ αὐτὰ ὀρθῶς καὶ κατὰ .θος.

2. Νὰ ἀποφεύγῃ τόνους καὶ τρόπους μὴ φυσικούς· μὴ ψάλλῃ, νὰ μὴ λαρυγγίζῃ, νὰ μὴ προφέρῃ τὰς ξεις διὰ τῆς ῥινὸς, κτλ. ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα κατα-αίνουν τὴν ἀνάγνωσιν πολλὰ δυσάρεστον εἰς τοὺς

ἀκροατάς. Ἐν γένει δὲ, ὁ τρόπος πρέπει νὰ ὁμοιά τὸν τῆς καλῆς ὁμιλίας.

3. Πολλὴ προσοχὴ ἀπαιτεῖται εἰς τὴν ὀρθὴν ἔ φασιν, ἤγουν τὴν μετὰ τόνου προφορὰν τῶν σημ τικωτέρων λέξεων· π. χ. ἡ φράσις, "Ἐκεῖνος εἶναι φί μου," δύναται νὰ σημαίνῃ τρία πράγματα, κατὰ τ ἔμφασιν. Οὕτως, "Ἐκεῖνος εἶναι φίλος μου," μαίνει ὅτι ἐκεῖνος διακρίνεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους κα τὴν πρὸς ἐμὲ φιλίαν του· (2) "Ἐκεῖνος εἶναι λος μου," δύναται νὰ σημαίνῃ ὅτι δὲν ἔχω ἀνάγκ νὰ τὸν κάμω φίλον, ἐπειδὴ εἶναι ἤδη φίλος μου· (3) "Ἐκεῖνος εἶναι φίλος μου," ὑπενοεῖ ὅτι ἐκεῖ μὲ τὸν ὁποῖον ὁμιλῶ τὸν νομίζει ἐχθρόν μου, ἢ τοὐλ χιστον ἀδιάφορον πρὸς ἐμὲ, ἀλλ' ἐγὼ διϊσχυρίζομ ὅτι εἶναι φίλος μου.

4. Ἡ εὐκρινὴς προφορὰ τῶν μὴ τονισμένω συλλαβῶν συντείνει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ὀρθ ἀνάγνωσιν. Πολλοὶ, ἐνῷ φυλάττουν ἔμφασιν σ φωνον μὲ τὸ νόημα, καὶ προφέρουν ἀρκετὰ εὐκριν τὰς τονισμένας συλλαβὰς, μ' ὅλον τοῦ σφάλλουν προφέροντες τόσον ταχέως τὰς μὴ τ νισμένας, ὥστε μὲ δυσκολίαν ἀκούονται· π. ἀντὶ, "Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλεις," ἀκούομεν τὸ ἥμ τῶν συλλαβῶν σχεδὸν οὕτω, "'κεῖν' τὸ 'ποῖον θέλ

5. Διὰ νὰ μανθάνωσιν οἱ ἀναγνῶσται τὰ ἐλατ ματά των καὶ νὰ τὰ διορθόνωσι, πρέπει πάντοτε ἀναγινώσκωσιν ἀργὰ, διότι ὁ ταχέως ἀναγινώσ πολλάκις σκεπάζει τὰ σφάλματά του καὶ ἀπὸ ἑαυτὸν ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

6. Ὠφελιμώτατον εἶναι τὸ ἴδιον μάθημα νὰ ἐπα λαμβάνεται πολλάκις· καθότι καὶ τὰ σφάλματα ἐ ναλαμβανόμενα παρατηροῦνται καὶ διορθόνονται.

Ο

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΜΑΘΗΜΑ α'.

Δοξολογία εἰς τὸν Θεόν.

Δεῦτε ἂς δοξολογήσωμεν τὸν Θεὸν, διότι εἶναι καθ' ὑπερβολὴν μέγας· ἂς ὑμνήσωμεν τὸν Κύριον, διότι εἶναι πολλὰ καλός· αὐτὸς ἔκαμεν ὅλα τὰ πράγματα· τὸν ἥλιον, διὰ νὰ ἐξουσιάζῃ τὴν ἡμέραν, τὴν σελήνην, νὰ φέγγῃ τὴν νύκτα. Αὐτὸς ἔκαμε τὸ μέγα κῆτος καὶ τὸν ἐλέφαντα, καὶ τὸν μικρὸν σκώληκα, ὁ ὁποῖος σύρεται ἐπάνω εἰς τὴν γῆν.

Τὰ πουλάκια ψάλλουν δοξολογίας εἰς τὸν Θεὸν, ὅταν κελαδῶσιν ἁρμόνικὰ εἰς τὴν πρασίνην σκιάν. Τὰ ῥυάκια καὶ οἱ ποταμοὶ δοξολογοῦν τὸν Θεὸν, ὅταν μουρμουρίζωσι μελῳδικὰ ἀναμέσον εἰς τὰ ὁμαλὰ λιθάρια.

Ἐγὼ θέλω δοξολογεῖν τὸν Θεὸν μὲ τὴν φωνήν μου, διότι ἐμπορῶ νὰ τὸν δοξολογῶ, ἂν κ' ἦμαι μικρὸν παιδίον. Πρὸ ὀλίγων χρόνων ἤμην ἀκόμη βρέφος, καὶ ἡ γλῶσσά μου ἦτον ἄλαλος εἰς τὸ στόμα μου. Δὲν ἤξευρα τὸ μεγάλον ὄνομα τοῦ Θεοῦ, διότι τὸ λογικόν μου δὲν εἶχεν ἀκόμη ἔλθειν εἰς ἐμέ. Ἀλλὰ τώρα ἐμπορῶ νὰ ὁμιλῶ, καὶ ἡ γλῶσσά μου θέλει τὸν δοξολογεῖν· ἐμπορῶ

νὰ συλλογίζωμαι ὅλην τὴν καλοσύνην του, καὶ ἡ καρδία μου θέλει τὸν ἀγαπᾷν.

Ἂς μὲ κράξῃ, καὶ θέλω τρέξειν πρὸς αὐτόν· ἂς μὲ προστάξῃ, καὶ θέλω τὸν ὑπακούσειν. Ὅταν μεγαλύνω, θέλω τὸν δοξολογεῖν καλήτερα· καὶ ποτὲ, ἐν ὅσῳ ζῶ, δὲν θέλω λησμονήσειν τὸν Θεόν.

Καθ' ὑπερβολὴν, καταπολλά.
Σελήνη, φεγγάρι.
Κῆτος, ὀψάρι μεγαλώτατον.
Λιθάριον, πετράδι.
Βρέφος, νινὶ, μωρὸν παιδί.
Λησμονῶ, ξεχάνω.

ΜΑΘΗΜΑ β'.

Ὁ Βενιαμὶν, ὅστις πάντοτε ἔκλαιεν.

Ο ΒΕΝΙΑΜΙΝ ἦτο παιδίον, τὸ ὁποῖον ἔκλαιε διὰ τὸ παραμικρὸν πρᾶγμα. Ἂν τὸ μάθημά του ἦτον ὀλίγον δύσκολον, ἔλεγεν ὅτι ποτὲ δὲν ἠμπόρει νὰ τὸ μάθῃ, καὶ ἀπέθετε κάτω τὸ βιβλίον του διὰ νὰ σφογγίσῃ τὰ ὀμμάτιά του. Ὅταν ἔχανε κἀνὲν ἀπὸ τὰ πράγματά του, ἀντὶ νὰ τὸ γυρεύῃ, ἐκάθητο καὶ ἔκλαιεν. Ἂν κἀνεῖς ἀπὸ τοὺς συντρόφους του ἐτύχαινε νὰ τὸν σπρώξῃ, ἢ νὰ τὸν κτυπήσῃ ἐλαφρὰ, ἐφώναζεν, ὡς νὰ εἶχε συντριβῆν κἀνὲν μέλος τοῦ σώματός του.

Μίαν ἡμέραν ὁ πατήρ του τὸν εἶπε, "Βενιαμὶν, ἐὰν ἀφίνῃς τὸ βιβλίον σου διὰ πᾶσαν δύσκολον λέξιν, πῶς θέλεις μάθειν ποτὲ νὰ ἀναγινώσκῃς; Ὅταν χάνῃς τὰ πράγματά σου, ἂν τὰ ἐγύρευες, ἀντὶ νὰ κάθησαι νὰ τὰ κλαίῃς, ἠμ-

πόρεις νὰ τὰ εὑρίσκῃς· καὶ ἂν φωνάζῃς διὰ κάθε τι, ὅλοι σου οἱ γνώριμοι θέλουν σὲ ἐχθρεύεσθαι."

Ὁ Βενιαμὶν ἠκολούθησε τοῦ πατρός του τὴν συμβουλὴν, καὶ ἐπαραίτησε τὰς κακάς του συνηθείας. Ἐπομένως δὲ τὰ μαθήματά του ἔγιναν εὔκολα· τὰ πράγματά του δὲν ἐχάνοντο πλέον· οἱ σύντροφοί του τὸν ἠγάπησαν, ἐπειδὴ πλέον ἔγινε καλὸν παιδίον, καὶ τὸν ἐπροσκάλουν εἰς τὰ μικρά των συμπόσια.

Δύσκολος, κακόβολος.
Σπρώχνω, κουντῶ.
Συντρίβω, τσακίζω, σπῶ.
Μέλος, μέρος τοῦ σώματος, καθὼς τὸ χέρι, κτλ.
Ἀναγινώσκω, διαβάζω.
Συμπόσιον, κάλεσμα.

ΜΑΘΗΜΑ γ΄.

Ὁ Ἀπρόσεκτος Δημήτριος.

Ο ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ἦτο παιδίον πολὺ ἀπρόσεκτον· τόσον ἀπρόσεκτον, ὥστε, μολονότι τὸν εἶχαν μεγάλην ἔννοιαν, πάλιν ὅμως συχνὰ ἐτύχαιναν εἰς αὐτὸν συμφοραί. Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ἐπεριπάτει ὀπισθοβατικῶς, ἔπεσεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν μιᾶς ὑψηλῆς κλίμακος. Ἄλλοτε πάλιν ἔῤῥιψε τὴν μητέρα του κάτω, κινούμενος ὀπίσω ἀπὸ τὴν καθέκλαν της.

Τέλος πάντων, φοβερωτάτη δυστυχία ἠκολούθησεν εἰς αὐτὸν, ἐνῷ ἔπαιζε μὲ παιδίον τι, τὸ ὁποῖον ἦλθε νὰ τὸν εὕρῃ. Μερικαὶ βελόναι ἔτυ-

χαν ἐμπρός του, καὶ, διὰ νὰ τὰς ἐκβάλῃ ἀπὸ τὴν μέσην, τὰς ἔῤῥιψεν εἰς τὸ στόμα του. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν, ἕνας μεγάλος σκύλος ἦλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Δημήτριος ἔπαιζε συχνά· χωρὶς δὲ νὰ τὸν παρατηρήσῃ κἀνεῖς, ὑπῆγεν ὀπίσω τοῦ παιδίου, καὶ σηκώσας τὰ δύο ἐμπροσθινά του ποδάρια, τὰ ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του.

Ὁ Δημήτριος, μὴν ἐξεύρων τίς εἶναι, ἐξεπετάχθη, καὶ ἀφῆκε τὰς βελόνας νὰ κυλίσωσι κάτω εἰς τὸν λάρυγγά του. Ὁ χειροῦργος ἐκράχθη εὐθὺς, ἀλλὰ εἰς μάτην· δὲν ἠμπόρει νὰ τὰς φθάσῃ· καὶ τὸ δυστυχὲς τοῦτο παιδίον ὑπέφερε μεγάλον πόνον διὰ ἡμέρας τινὰς, καὶ τελευταῖον ἀπέθανε.

Συμφορὰ, δυστυχία.
Ὀπισθοβατικῶς, μὲ τρόπον ὥστε νὰ ὑπαγαίνῃ τις ὀπίσω.
Κλίμαξ, σκάλα.
Δωμάτιον, κάμαρα.
Χειροῦργος, ὅστις ἰατρεύει διὰ τῶν χερίων.
Εἰς μάτην, τοῦ κακοῦ.

ΜΑΘΗΜΑ δ'.

Ὁ Κωνσταντῖνος καὶ αἱ Μέλισσαι.

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ἦτο παιδίον, τὸ ὁποῖον σπανίως ὑπήκουεν εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν μεγαλητέρων του. Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ἐπερνοῦσεν ἀπὸ κυψέλιάν τι, τὸν ἐνουθέτησεν ὁ πατήρ του ὅτι αἱ μέλισσαι εἶναι κινδυνώδεις, ὅταν ἐνοχληθῶσιν εἰς τὸ ἔργον των.

"Τῇ ἀληθείᾳ," εἶπεν αὐτὸς μέσα εἰς τὸν νοῦν του, "ἂν ἦτο κανένας μ ε γ ά λ ο ς σ κ ύ λ ο ς, ἤθελα φοβηθῆν· ἀλλ' ὅσον διὰ τὰ ζ ω ΰ φ ι α ταῦτα, ἐγὼ ἐμπορῶ νὰ σκοτώσω ἑ κ α τ ὸ ν μὲ τὸ ῥινόμακτρόν μου. Μόλις δ' ἐσυλλογίσθη οὕτω, καὶ, μὴ πιστεύων ὅσα ὁ πατήρ του εἶχεν εἰπεῖν, ἐκτύπησε βιαίως εἰς τὸ κυψέλιον μὲ ῥαβδίον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει εἰς τὰ χέριά του.

Αἱ μέλισσαι εὐθὺς ὥρμησαν ἔξω πολλόταται, ἐπετοῦσαν κατόπιν του ὅπου ὑπήγαινε, καὶ τὸν ἠγκύλωσαν αὐστηρὰ εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμὸν, τοὺς βραχίονας, τὰ μηρία, καὶ εἰς κάθε ἄλλο μέρος τοῦ σώματος, ὅπου τὰ μυτηρὰ των ἀγκύλια ἠμπόρουν νὰ ἐμβῶσι.

Σπανίως, ὀλίγαις φοραῖς.
Κυψέλιον, τὸ σενδοῦκι τῶν μελισσῶν.
Νουθετῶ, βάλλω εἰς τὸν νοῦν, συμβουλεύω.
Ἐνοχλῶ, πειράζω.
Ἔργον, δουλεία, κάμωμα.
Ζωΰφιον, μικρὸν ζῶον.
Οὕτω, ἔτσι, τοιουτοτρόπως.
Ῥινόμακτρον, μανδύλι.
Ῥαβδίον, βέργα.
Αὐστηρὰ, βαρέα.
Βραχίων, τὸ μεταξὺ τῆς χειρὸς καὶ τοῦ ὤμου μέρος.

ΜΑΘΗΜΑ έ.

Ὁ Ψεύστης καὶ ὁ Φιλαλήθης Παῖς.

Ο Πετρος καὶ ὁ Ἀντώνιος ἦσαν δύο παιδάκια περίπου ὀκτὼ χρόνων. Ὁ Πέτρος, ὁπότε ἔκαμνε καμμίαν ἀταξίαν, τὸ ἔλεγε πάντοτε εἰς

τὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν μητέρα του· καὶ, ὅτε κἀνεῖς τὸν ἠρώτα διὰ τίποτε, τὸ ὁποῖον εἶχε κάμειν ἢ εἰπεῖν, αὐτὸς πάντοτε ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν· καθεῖς λοιπὸν, ὅστις τὸν ἐγνώριζε, τὸν ἐπίστευεν· ἀλλὰ κἀνεῖς, ὅστις ἐγνώριζε τὸν ἀδελφόν τε Ἀντώνιον, δὲν ἐπίστευε τίποτε ἀπ' ὅσα ἔλεγε, διότι ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ ψεύματα.

Ὁ Ἀντώνιος, ὁπότε ἔκαμνε κἀνὲν ἄτακτον, δὲν ἔτρεχε ποτὲ εἰς τὸν πατέρα ἢ εἰς τὴν μητέρα του νὰ τοὺς τὸ εἴπῃ· ἀλλ' ὅτε τὸν ἠρωτοῦσαν δι' αὐτὸ, τὸ ἠρνεῖτο, καὶ ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶχε κάμειν τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα εἶχε κάμειν.

Ἡ αἰτία δὲ, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀντώνιος ἔλεγε ψεύματα, ἦτο διότι ἐφοβεῖτο μὴ παιδευθῇ διὰ τὰ σφάλματά του, ἂν τὰ ὡμολόγει· ἐπειδὴ ἦτο δειλὸς, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὸν παραμικρὸν πόνον. Ἀλλ' ὁ Πέτρος ἐξεναντίας ἦτον ἀνδρεῖος, καὶ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ παιδείαν διὰ μικρὰ σφάλματα. Ἡ δὲ μήτηρ του ποτὲ δὲν τὸν ἐπαίδευε τόσον πολὺ διὰ τοιαῦτα μικρὰ σφάλματα, ὅσον ἐπαίδευε τὸν Ἀντώνιον διὰ τὰ ψεύματα, τὰ ὁποῖα ἔλεγε, καὶ τὰ ὁποῖα ἐκείνη ἐξεσκέπαζεν ὕστερον.

Μίαν βραδινὴν, τὰ παιδάκια ταῦτα ἔπαιζαν μοναχὰ εἰς ἓν δωμάτιον· ἡ μήτηρ των ἐσιδήρονεν εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον, καὶ ὁ πατήρ των εἰργάζετο εἰς τὰ χωράφια, ὥστε δὲν ἦτο κἀνεῖς ὁμοῦ μὲ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἀντώνιον· ἦτον ὅμως ἓν σκυλάκιον, ὀνομαζόμενον Πιστὸς, τὸ ὁποῖον ἐκείτετο πλησίον εἰς τὴν ἑστίαν.

Ὁ Πιστὸς ἦτο πολλὰ νόστιμον, παιγνιῶδες σκυλάκιον, καὶ τὰ παιδάκια τὸν ὑπερηγαποῦσαν.

"Ἔλα," εἶπεν ὁ Ἀντώνιος εἰς τὸν Πέτρον,

"ἐδῶ κείτεται ὁ Πιστὸς πλησίον εἰς τὴν ἑστίαν, καὶ κοιμᾶται· ἄς τὸν ἐξυπνίσωμεν, διὰ νὰ παίξῃ μαζῆ μας."

"Ὦ ναὶ, ἄς ὑπάγωμεν," εἶπεν ὁ Πέτρος. Ἔτρεξαν λοιπὸν καὶ οἱ δύο πρὸς τὴν ἑστίαν, διὰ νὰ ἐξυπνίσωσι τὸν σκύλον.

Μία γαβάθα γεμάτη ἀπὸ γάλα ἦτον ἀποθεμένη εἰς τὴν ἑστίαν, ἀλλὰ τὰ παιδάκια δὲν τὴν ἔβλεπαν, διότι ἦτον ὀπίσω των· ἐνῷ δὲ ἔπαιζαν καὶ οἱ δύο μὲ τὸν σκύλον, τὴν ἐλάκτισαν μὲ τὰ ποδάριά των, καὶ τὴν ἔῤῥιψαν κάτω, καὶ ἡ γαβάθα ἐσυντρίφθη, καὶ ὅλον τὸ γάλα ἐχύθη εἰς τὴν ἑστίαν καὶ εἰς τὸ πάτωμα.

Φιλαλήθης, ὅστις ἀγαπᾷ τὴν ἀλήθειαν.
Παῖς, παιδί.
Περίπου, ὡς, ἐπάνω κάτω.
Δειλὸς, φοβιτσιάρης.
Δύναμαι, ἐμπορῶ.
Ἐργάζομαι, δουλεύω.
Πλησίον, κοντὰ, σιμά.
Ἑστία, τόπος, ὅπου ἀνάπτεται φωτία· φωτιότοπος.
Ὑπεραγαπῶ, ἀγαπῶ πολύ.
Λακτίζω, κλοτσῶ.

ΜΑΘΗΜΑ ϛʹ.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης Ἱστορίας.

ΟΤΕ τὰ παιδία ἐγύρισαν καὶ ἴδαν τὸ συμβεβηκὸς, ἐπικράνθησαν ϗ ἐφοβήθησαν· δὲν ἤξευραν ὅμως τί νὰ κάμωσιν· ἀρκετὴν ὥραν ἐστέκοντο, βλέποντες τὴν συντριμμένην γαβάθαν καὶ τὸ γάλα, χωρὶς νὰ ὁμιλῶσιν. Ὁ Ἀντώνιος ὡμίλησε πρῶτον.

"Απόψε, λοιπὸν, δὲν ἔχομεν γάλα," εἶπεν αὐτὸς, καὶ ἀνεστέναξε.

"Δὲν ἔχομεν γάλα ἀπόψε; Διατί;" εἶπεν ὁ Πέτρος· "δὲν ἔχει ἄλλο γάλα εἰς τὴν οἰκίαν;"

"Ναὶ, ἀλλ' ἡ μ ε ῖ ς δὲν θὰ πίωμεν ἀπ' αὐτό· διότι, δὲν ἐνθυμᾶσαι τὴν περασμένην δευτέραν, ὅταν ἐῤῥίψαμεν κάτω τὸ γάλα, ἡ μήτηρ μας εἶπεν ὅτι εἴμεθα πολλὰ ἀπρόσεκτοι, καὶ ὅτι, ἐὰν τὸ κάμωμεν καὶ ἄλλην φορὰν, δὲν θὰ μᾶς δώσῃ γάλα; ἀπόψε λοιπὸν εἰς τὸ δεῖπνον ἡμεῖς δὲν θὰ πίωμεν γάλα."

"Καλὰ," εἶπεν ὁ Πέτρος, "πρέπει νὰ περάσωμεν χ ω ρ ὶ ς γάλα, αὐτὸ εἶναι τὸ κάτω κάτω, δὲν ἔγινε καμμία μεγάλη ζημία· ἔλα, ἂς τρέξωμεν νὰ εἰδοποιήσωμεν τὴν μητέρα μας· ἐξεύρεις ὅτι μᾶς ἐπρόσταξε πάντοτε νὰ τὴν εἰδοποιῶμεν εὐθὺς ὅταν συντρίβωμεν τίποτε· ἔλα λοιπὸν," εἶπε, πιάνων τοῦ ἀδελφοῦ του τὸ χέριον.

"Ἔρχομαι εἰς ὀλίγον," εἶπεν ὁ Ἀντώνιος· "μὴν ἦσαι τόσον βιαστικὸς, Πέτρε· δὲν ἐμπορεῖς νὰ σταθῇς ὀλίγον;" Ὁ Πέτρος λοιπὸν ἐστάθη, καὶ ἔπειτα εἶπεν, "Ἔλα, τώρα, Ἀντώνιε." Ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος ἀπεκρίθη, "Στάσου ἀκόμη ὀλίγον, διότι ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ ὑπάγω· φοβοῦμαι."

Μικρὰ παιδία, σᾶς συμβουλεύω ποτὲ νὰ μὴ φοβῆσθε νὰ λέγετε τὴν ἀλήθειαν· ποτὲ μὴ λέγετε, "Στάσου ὀλίγον," καὶ "Στάσου ἀκόμη ὀλίγον·" ἀλλὰ τρέχετε ἀμέσως, καὶ λέγετε ὅ,τι ἐκάμετε. Ὅσον πλειοτέραν ὥραν στέκεταί τις, τόσον πλειότερον φοβεῖται, ἕωσοῦ, εἰς τὸ τέλος, ἴσως, δὲν τολμᾷ νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν καθόλου.

Ἀναγνώσετε τί ἠκολούθησεν εἰς τὸν Ἀντώνιον. Ὅσον πλειοτέραν ὥραν ἐστέκετο, τόσον

ὀλιγωτέραν θέλησιν εἶχε νὰ ὑπάγῃ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν μητέρα τυ ὅτι εἶχε ῥίψειν κάτω τὸ γάλα, καὶ, τέλος πάντων, ἔσυρε τὸ χέριον ἀπὸ τὸν ἀδελφόν τυ, ϗ ἐφώναξεν, "Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ἔλθω καθόλυ, Πέτρε· δὲν ἐμπορεῖς νὰ ὑπάγῃς μόνος;"

"Ναὶ," εἶπεν ὁ Πέτρος, "καὶ θέλω ὑπάγω· δὲν φοβοῦμαι νὰ ὑπάγω μόνος· ἐγὼ σὲ ἐπρόσμενα μόνον ἀπὸ καλοσύνην, ἐπειδὴ ἐνόμιζα ὅτι ἤθελες ϗ σὺ νὰ εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν."

"Ναὶ, ἐγὼ λέγω τὴν ἀλήθειαν· τὴν λέγω ὅμως ὅταν μὲ ἐρωτῶσι· δὲν εἶναι χρεία νὰ ὑπάγω τώρα· καὶ τίς ἡ χρεία νὰ ὑπάγῃς καὶ σύ; δὲν ἐμπορεῖς νὰ προσμείνῃς ἐδῶ; Ἡ μήτηρ μου βέβαια ἐμπορεῖ νὰ ἴδῃ τὸ γάλα, ὅταν ἔλθῃ μέσα."

Ὁ Πέτρος δὲν εἶπε τίποτε ἄλλο· ἀλλ' ἐπειδὴ ϗ ὁ ἀδελφός του δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ὑπῆγε μόνος. Ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ ἄλλου δωματίου, ὅπου ἐνόμιζεν ὅτι ἡ μήτηρ του ἐσιδήρονε· δὲν τὴν εὗρηκεν ὅμως, διότι ἔλειπεν ἔξω νὰ φέρῃ καὶ ἄλλα φορέματα διὰ νὰ σιδηρώσῃ· ἐξεύρων δὲ ὅτι τὰ φορέματα ἐκρέμοντο ἐπάνω εἰς τὰ χαμόκλαδα εἰς τὸ περιβόλιον, ἐνόμισεν ὅτι ἡ μήτηρ του ἔλειπεν ἐκεῖ· ὅθεν ἔτρεξε κατόπιν της νὰ τὴν εἴπῃ τὸ συμβεβηκός.

Συνέχεια, ἀκολουθία, ἐξακολούθησις.
Προηγούμενος, ἐμπροσθινός.
Οἰκία, ὀσπίτι.
Δεῖπνον, βραδινὸν φαγί.
Εἰδοποιῶ, δίδω εἴδησιν.
Τολμῶ, ἀποκοτῶ.
Προσμένω, ἀπαντέχω.
Θύρα, πόρτα.

ΜΑΘΗΜΑ ς'.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης Ἱστορίας.

ΕΝΩ ὁ Πέτρος ἔλειπεν, ὁ Ἀντώνιος ἦτον εἰς τὸ δωμάτιον μοναχός· ὅλην δὲ ταύτην τὴν ὥραν ἐσυλλογίζετο ποίας ἀπολογίας νὰ κάμῃ εἰς τὴν μητέρα του· καὶ ἐπικραίνετο ὅτι ὁ Πέτρος εἶχεν ὑπάγειν νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν. Εἶπε δὲ καθ' ἑαυτὸν, "Ἂν ὁ Πέτρος καὶ ἐγὼ, καὶ οἱ δύο μας, ἐλέγαμεν ὅτι ἡμεῖς δὲν ἐῤῥίψαμεν κάτω τὴν γαβάθαν, ἡ μήτηρ μου ἤθελε μᾶς πιστεύσειν, καὶ ἤθελε μᾶς δώσειν γάλα εἰς τὸ δεῖπνον. Μὲ κακοφαίνεται πολλὰ, ὅτι ὁ Πέτρος ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸ εἴπῃ." Πρὶν καλοτελειώσῃ τέτυς τοὺς συλλογισμοὺς, ἤκουσε τὴν μητέρα τυ, ἥτις κατέβαινεν ἀπ' ἐπάνω. "Ὦ, Ὦ!" εἶπεν εἰς τὸν ἑαυτόν του, "ἡ μήτηρ μου λοιπὸν δὲν ἦτον ἔξω εἰς τὸ περιβόλιον, καὶ ὁ Πέτρος δὲν τὴν ἀπήντησε, καὶ δὲν τὴν ἀνέφερε τίποτε· τώρα ἐγὼ ἐμπορῶ νὰ εἴπω ὅ,τι θέλω."

Τότε τὸ ἀχρεῖον τοῦτο δειλὸν παιδίον ἀπεφάσισε νὰ εἴπῃ εἰς τὴν μητέρα του ψεῦμα!

Ἀφοῦ δ' ἐκείνη ἐμβῆκεν εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ ἴδε τὴν συντριμμένην γαβάθαν καὶ τὸ γάλα χυμένον, ἐστάθη καὶ ἐφώναξε, "Τί εἶν' ἐδῶ; τί εἶν' ἐδῶ;—Τί μοῦ ἐκάμετε;—Τίς τὴν ἐσύντριψεν, Ἀντώνιε;"

"Δὲν ἐξεύρω, μῆτερ," εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, πολλὰ σιγανά.

Δὲν ἐξεύρεις, Ἀντώνιε! Εἰπέ με τὴν ἀλήθειαν, δὲν θὰ θυμώσω μαζῆ σου, τέκνον· μόνον τὸ γάλα σου θὰ χάσῃς εἰς τὸ δεῖπνον·

καὶ ὅσον διὰ τὴν γ α β ά θ α ν, κάλλιον εἶχε νὰ συντρίψῃς ὅλας τὰς γαβάθας, παρὰ νὰ μὲ εἴπῃς ἓν ψ ε ῦ μ α. Λοιπὸν μὴ με εἴπῃς ψεῦμα· σὲ ἐρωτῶ, 'Αντώνιε, σὺ ἐσύντριψες τὴν γαβάθαν; "Όχι, ἐγὼ δὲν τὴν ἐσύντριψα," εἶπεν ὁ 'Αντώνιος· καὶ τὸ πρόσωπόν του ἔγινε κατακόκκινον, ὡσὰν φωτία.

"Ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ Πέτρος; τὸ ἔκαμεν ἐκεῖνος;"

"Όχι, μῆτερ, οὔτε ἐκεῖνος δὲν τὸ ἔκαμεν," εἶπεν ὁ 'Αντώνιος· διότι ἤλπιζεν ὅτι, ὅτε ὁ Πέτρος ἤρχετο μέσα, ἤθελε τὸν καταπείσειν νὰ τὸ ἀρνηθῇ.

"Καὶ πῶς ἐ ξ ε ύ ρ ε ι ς σ ύ," εἶπεν ἡ μήτηρ του, "ὅτι ὁ Πέτρος δὲν τὸ ἔκαμε;"

"Ἐπειδὴ, ἐπειδὴ, ἐπειδὴ," εἶπεν ὁ 'Αντώνιος, διστάζων ποίαν ἀπολογίαν νὰ κάμῃ, καθὼς διστάζουν πάντοτε οἱ ψεῦσται, "ἐπειδὴ ἤμουν εἰς τὸ δωμάτιον ὅλην τὴν ὥραν, καὶ δὲν τὸν εἶδα νὰ τὸ κάμῃ."

"Πῶς ἐῤῥίφθη λοιπὸν κάτω ἡ γαβάθα; Ἂν ἤσουν εἰς τὸ δωμάτιον ὅλην τὴν ὥραν, σὺ πρέπει νὰ τὸ ἐξεύρῃς."

Τότε ὁ 'Αντώνιος, προβαίνων ἀπὸ ψεῦμα εἰς ψεῦμα, ἀπεκρίθη, "Ὁ σ κ ύ λ ο ς πρέπει νὰ τὴν ἔῤῥιψε."

"Τὸν ἴδες νὰ τὴν ῥίπτῃ;" λέγει ἡ μήτηρ του.

"Ναὶ," εἶπε τὸ κακὸν τοῦτο παιδίον.

"Πιστὲ, Πιστὲ," ἐφώναξεν ἡ μήτηρ, στρέφουσα πρὸς τὸν σκύλον· καὶ ὁ Πιστὸς, ὁ ὁποῖος ἐκείτετο ἔμπροσθεν εἰς τὴν φωτίαν, στεγνόνων τὰ μηρία του, τὰ ὁποῖα ἦσαν βρεγμένα μὲ τὸ γάλα, ἐπήδησε, καὶ ἦλθεν εἰς αὐτήν. Ἐκείνη δὲ εἶπεν, "Ἰδὲ·

ἰδὲ, Πιστέ!" καὶ ἔδειχνε μὲ τὸ δάκτυλόν της τὸ γάλα.

"Φέρε ἕνα ξύλον ἀπὸ τὸ περιβόλιον, Ἀντώνιε· ὁ Πιστὸς πρέπει νὰ δαρθῇ διὰ τοῦτο." Ὁ Ἀντώνιος ἔτρεξε νὰ φέρῃ τὸ ξύλον, καὶ ἀπήντησε τὸν ἀδελφόν του εἰς τὸ περιβόλιον· τὸν ἐσταμάτισε δὲ, καὶ ἀνέφερε μὲ μεγάλην βίαν ὅλα ὅσα εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του, καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε νὰ μὴν εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅσα αὐτὸς εἶχεν εἰπεῖν.

"Ὄχι, ἐγὼ δὲν λέγω ψεῦμα," εἶπεν ὁ Πέτρος. "Τί! καὶ θὰ δαρθῇ τώρα ὁ Πιστός; Ἐκεῖνος δὲν ἔρριψε κάτω τὸ γάλα, καὶ δὲν πρέπει νὰ δαρθῇ. Ἄφες με νὰ ὑπάγω εἰς τὴν μητέρα μου."

Καταπείθω, κάμνω τὴν γνώμην τινός.
Διστάζω, ἀμφιβάλλω, δὲν εἶμαι ἀποφασισμένος.

ΜΑΘΗΜΑ ή.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης Ἱστορίας.

ΚΑΙ οἱ δύο ἔτρεξαν πρὸς τὴν οἰκίαν· ὁ Ἀντώνιος ὅμως ἔφθασε πρῶτον, καὶ ἐκλείδωσε τὴν θύραν διὰ νὰ μὴν ἐμβῇ ὁ Πέτρος. Ἔδωκε δὲ τὸ ῥαβδίον εἰς τὴν μητέρα του.

Ὁ δυστυχὴς Πιστὸς ἔβλεπε τὸ ῥαβδίον σηκωμένον ἐπάνω ἀπὸ τὴν κεφαλήν του· ἀλλὰ δὲν ἠμπόρει νὰ ὁμιλήσῃ, διὰ νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν! Τὴν στιγμὴν δὲ ὅτε τὸ κτύπημα κατέβαινεν, ἠκούσθη τοῦ Πέτρου ἡ φωνὴ εἰς τὸ παράθυρον.

"Σταθῆτε, σταθῆτε! νὰ σᾶς χαρῶ, μῆτερ, σταθῆτε!" ἐφώναξεν ὅσον δυνατὰ ἠμπόρει.

"Ὁ Πιστὸς δὲν τὸ ἔκαμεν· ἀνοίξετέ μου· ἐγὼ καὶ ὁ Ἀντώνιος τὸ ἐκάμαμεν· ἀλλὰ μὴ δείρετε τὸν Ἀντώνιον."

"Ἀνοίξετε, ἀνοίξετε," ἠκούσθη· καὶ ὁ Ἀντώνιος ἐγνώριζεν ὅτι ἦτον ἡ φωνὴ τοῦ πατρός του· "τώρα ἦλθα ἀπὸ τὸ ἡμεροκάματον, καὶ νὰ ἦναι ἡ θύρα κλειδωμένη;"

Ὁ Ἀντώνιος ἔγινε χλωμὸς ὡσὰν κρῖνος, ὅτε ἤκουσε τοῦ πατρός του τὴν φωνήν· διότι ὁ πατήρ του πάντοτε τὸν ἔ δ ε ρ ν ε ν, ὅταν ἔλεγε ψεύματα.

Ἡ μήτηρ του ὑπῆγεν εἰς τὴν θύραν, καὶ ἐξεκλείδωσε.

"Τί εἶναι τοῦτο;" ἐφώναξεν ὁ πατὴρ, εὐθὺς ὡς ἐμβῆκεν· ἡ μήτηρ λοιπὸν τὸν εἶπεν ὅλα ὅσα εἶχαν συμβῆν· ἤγουν ὅτι τὸ γάλα εἶχε ῥιφθῆν κάτω· ὅτι ἠρώτησε τὸν Ἀντώνιον, καὶ ἐκεῖνος εἶπεν ὅτι δὲν τὸ εἶχε ῥίψειν, οὔτε αὐτὸς, οὔτε ὁ Π έ τ ρ ο ς, ἀλλ' ὅτι Π ι σ τ ὸ ς ὁ σ κ ύ λ ο ς τὸ εἶχε ῥίψειν· καὶ ὅτι ἔμελλε νὰ δείρῃ τὸν Πιστὸν, ὅτε ὁ Πέτρος ἦλθεν εἰς τὸ παράθυρον, καὶ εἶπε τὴν ἀ λ ή θ ε ι α ν.

"Ποῦ εἶναι τὸ ξύλον, μὲ τὸ ὁποῖον ἔμελλες νὰ δείρῃς τὸν Πιστόν;" εἶπεν ὁ πατήρ.

Τότε ὁ Ἀντώνιος, ὅστις ἐκατάλαβεν ἀπὸ τοῦ πατρός του τὸ βλέμμα ὅτι ἔμελλε νὰ δαρθῇ, ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του, καὶ ἐζητοῦσεν ἔλεος, φωνάζων, "Συγχωρήσετέ μου τώρα, καὶ ποτὲ πλέον ἄ λ λ η ν φ ο ρ ὰ ν δὲν λέγω ψεύματα."

Ἀλλ' ὁ πατήρ του τὸν ἐπίασεν ἀπὸ τὸν βραχίονα, καὶ, "Θὰ σὲ δείρω τ ώ ρ α," εἶπε, "καὶ ἔπειτα, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἐξαναείπῃς ψεῦμα."

Ὁ Ἀντώνιος λοιπὸν ἐδάρθη, καθὼς τὸν ἔπρεπε. "Τώρα δὲ," εἶπεν ὁ πατήρ του, "ἄμε νὰ πλαγιάσῃς· ἔφαγες ξύλον, καὶ γάλα δὲν θὰ πίῃς. Ἰδὲ πῶς μεταχειρίζονται τοὺς ψ ε ύ σ τ α ς!" Ἔπειτα, στρέφων εἰς τὸν Πέτρον, "Ἔλα ἐδῶ," τὸν εἶπε, "δός με τὸ χέρι σου, Πέτρε· οὔτε σὺ δὲν θὰ πίῃς γάλα εἰς τὸ δεῖπνον· πλὴν τοῦτο δὲν πειράζει τόσον· εἶπες τὴν ἀ λ ή θ ε ι α ν, κ' δὲν ἐδάρθης, καὶ ὅλοι εἴμεθα ε ὐ χ α ρ ι σ τ η μ έ ν ο ι μαζῇ σου."

"Τώρα δὲ ἂς σὲ εἴπω τί ἔχω σκοπὸν νὰ κάμω· θὰ σὲ δώσω τὸν Πιστὸν νὰ ἦναι εἰς τὸ ἑξῆς ἰδικός σου σκύλος νὰ τὸν τρέφῃς καὶ νὰ τὸν ἔχῃς ἔννοιαν· ἐπειδὴ τὸν ἐγλύτωσες ἀπὸ τὸ νὰ δαρθῇ, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τοῦ ἦσαι καλὸς αὐθέντης. Πιστὲ, Πιστὲ, ἔλα ἐδῶ. Τότε δὲ ὁ πατὴρ τοῦ Πέτρου ἔκβαλε τὸ περιτραχήλιον τοῦ Πιστοῦ. "Αὔριον θὰ ὑπάγω εἰς τοῦ χαλκωματᾶ," ἐπρόσθεσε, "νὰ παραγγείλω ἄλλο περιτραχήλιον διὰ τὸν σκύλον σου."

Βλέμμα, κύτταγμα, ὀμματίασμα.
Ἔλεος, λύπησις, συμπόνησις.
Περιτραχήλιον, μέταλλον τριγύρῳ εἰς τὸν λαιμόν

ΜΑΘΗΜΑ θ'.

Ὁ Κακὸς Νέος, ὅστις ἐφόνευσε τὸν Ἀδελφόν του.

Ο ΑΔΑΜ καὶ ἡ Εὔα εἶχαν δύο υἱοὺς, οἵτινες ὠνομάζοντο Κάϊν καὶ Ἄβελ. Καὶ οἱ δύο εἰργάζοντο καθημέραν.—Εἶναι μεγάλη ἁμαρτία νὰ κάθηταί τις ἀργός.—Καὶ ὁ μὲν Κάϊν ἐδούλευε τὴν γῆν, ὁ δὲ Ἄβελ ἐφύλαττε τὰ πρόβατα.

Ὁ Κάϊν ὅμως ἦτο κακὸς ἄνθρωπος, ἐπειδὴ

Καὶ ἐνῷ ἦσαν εἰς τὴν πεδιάδα, ἐσηκώθη ὁ Κάϊν ἐναντίον εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἄβελ, κ' ἐφόνευσεν αὐτόν. Γεν. δ΄. 8.

οὔτε τὸν Θεὸν ἠγάπα, οὔτε τὸν ἀδελφον του Ἄβελ· τόσον δὲ πονηρὸς ἦτον, ὥστε δὲν ἤθελε νὰ κάμῃ ὅ,τι ὁ Θεὸς τὸν ἐπρόσταζεν. Ὁ Θεὸς εἶχε παραγγείλειν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ τὸν λατρεύωσι, προσφέροντες ἀρνίον εἰς θυσίαν, ὡς ἐξομολόγησιν ὅτι τοὺς ἔπρεπε νὰ ἀποθάνωσι διὰ τὰς ἁμαρτίας των, καὶ διὰ νὰ ἐνθυμῶνται τὸν εὐλογημένον Σωτῆρα, ὅστις ἔμελλε νὰ ἔλθῃ, ὡς ὁ ἀληθινὸς Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, νὰ σηκώσῃ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

Ἀλλ' ὅτε ὑπῆγαν μίαν ἡμέραν νὰ προσκυνήσωσιν, ὁ Κάϊν ἐπρόσφερεν ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ φέρῃ ἀρνίον, καθὼς τὸν ἐπρόσταξεν ὁ Θεός· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ οὔτε ἀυτὸν, οὔτε τὴν προσφοράν του.

Ἔφερε δὲ καὶ ὁ Ἄβελ θυσίαν· ἐδιάλεξε τὸ καλήτερον ἀρνίον ἀπὸ τὸ ποίμνιόν του. Αὐτὸς δικαίως ἐνόμιζεν, ὅτι καὶ τὸ καλήτερον πρᾶγμα

εἶναι μικρὰ προσφορὰ εἰς τὸν Θεόν. Ἐγνώριζεν ὅτι διὰ κάθε τι, τὸ ὁποῖον εἶχεν, ἦτον ὑπόχρεως εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Λοιπὸν ὁ Θεὸς εὐηρεστήθη μὲ τὸν Ἄβελ καὶ μὲ τὴν προσφοράν του.

Ἀλλ' ὁ Κάϊν ἐθύμωσε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του διὰ τοῦτο, μολονότι δὲν εἶχε κάμμίαν αἰτίαν νὰ θυμώσῃ. Ἂν ἠγάπα καὶ αὐτὸς τὸν Θεὸν καθὼς ἔπρεπεν, ἤθελε κάμειν καθὼς τὸν ἐπρόσταξε, καὶ ὁ Θεὸς ἤθελε τὸν δεχθῆν.

Ἐσυλλογίζετο δὲ ὁ Κάϊν κακὰ πράγματα μέσα εἰς τὴν καρδίαν του ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του· καὶ τὸν ἐμίσει, καὶ ἐμάλονε μαζῆ του· καί, τέλος πάντων, μίαν ἡμέραν, ὅτε ἦσαν μόνοι εἰς τὸ χωράφιον, ἐσηκώθη ἐναντίον του, καὶ τὸν ἐσκότωσεν. Ὦ! πόσον φοβερὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἁμαρτία! εἰς τὸ ἑξῆς βέβαια ὁ Κάϊν δὲν ἠμπόρει πλέον νὰ ἦναι εὐτυχής, καὶ ἦτο, τῇ ἀληθείᾳ, πολλὰ δυστυχής.

Χρεωστοῦμεν νὰ φυλαττώμεθα ἀπὸ τὸν θυμὸν καὶ ἀπὸ τοὺς κακοὺς λογισμούς· διότι οὗτοι φέρουν εἰς θυμώδη καὶ κακὰ λόγια· τὰ δὲ θυμώδη καὶ κακὰ λόγια φέρουν εἰς θυμώδη καὶ κακὰ ἔργα. Πολλάκις γνωρίζομεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ τίς δύναται νὰ μᾶς εἴπῃ καὶ ποῖον τέλος θέλει λάβειν!

Φονεύω, θανατόνω, σκοτόνω.

ΑΔΑΜ, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, καὶ ὁ προπάτωρ ὅλων ἡμῶν.

ΕΥΑ, ἡ πρώτη γυνή, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔπλασεν ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ Ἀδάμ.

Ἁμαρτία, κρίμα, παρακοὴ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ.

Ἀργός, ὅστις εἶναι χωρὶς ἔργον.

Πονηρὸς, κακὸς, διεστραμμένος.
Σωτὴρ, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς λέγεται Σωτὴρ, διότι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἔπαθε καὶ ἀπέθανε, διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν μέλλουσαν ὀργήν.
Ἀμνὸς, ἀρνί.
Ποίμνιον, κοπάδι προβάτων.
Μισῶ, δὲν ἀγαπῶ, ἐχθρεύομαι.
Λογισμὸς, διαλογισμὸς, συλλογισμός.

ΜΑΘΗΜΑ ί.

Καθεὶς ἐμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ εἴς τι.

Πτωχος τις εὐσεβὴς ἄνθρωπος μίαν βραδινὴν, ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν ἀπὸ τὸ ἡμεροκάματόν του, εἶπεν εἰς τὰ παιδία του, "Σήμερον ἐσυλλογιζόμην ὅτι κάθε ζῶον, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔκαμε, χρησιμεύει διὰ κἄτι. Αἱ μέλισσαι χρησιμεύουν, διότι ὑπάγουν ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος νὰ συνάγωσι μέλι. Οἱ κόρακες, καὶ αἱ μυῖαι, καὶ οἱ σκώληκες χρησιμεύουν, ἐπειδὴ κατατρώγουν πράγματα, τὰ ὁποῖα εἶναι δυσάρεστα· ἡ ὄρνιθα χρησιμεύει, ἐπειδὴ γεννᾷ αὐγά· ἡ ἀγελάδα χρησιμεύει, ἐπειδὴ δίδει γάλα· καὶ ὁ σκύλος χρησιμεύει, ἐπειδὴ φυλάττει τὴν οἰκίαν.

"Κάθε τι χρησιμεύει πλὴν τῶν κακῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ τῶν ὀκνηρῶν παιδίων· οἱ τοιοῦτοι δὲν χρησιμεύουν διὰ τίποτε· θαῤῥοῦν δὲ ὅτι κάμνουν μεγάλην δουλείαν, ἐὰν βοηθῶσιν ὀλίγον τοὺς ἄλλους ὥστε νὰ προβλέπωνται τροφὴν καὶ φορέματα."

Ἐνῷ ὁ πτωχὸς οὗτος ὡμίλει τοιουτοτρόπως,

ἓν ἀπὸ τὰ παιδία του, Φίλιππος τὄνομα, τὸν ἠκροᾶτο μὲ πολλὴν προσοχὴν, καὶ μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, τοῦ πατρός του οἱ λόγοι ἐμβῆκαν εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του, καὶ ἤρχισε νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτὸν ὡς ἀκολούθως· "Ὁ πατήρ μου βέβαια ἐμὲ ἐννοοῦσεν, ὅτε ὡμίλει διὰ ὀκνηρὰ παιδία· διότι, ἂν καὶ προσπαθῶ νὰ βοηθῶ ὀλίγον τὴν μητέρα μου, δὲν κάμνω ὅμως ὅσον ἀξίζει τὸ γεῦμά μου πᾶσαν ἡμέραν, χωρὶς νὰ εἴπω τὰ φορέματα, καὶ τὸ δεῖπνόν μου, καὶ ἄλλα πολλά.

"Εἶναι λοιπὸν πολλὰ ἀληθινὸν, ὅτι, ἂν ἔβαλλα ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ὅσα ἐξοδεύουν οἱ γονεῖς μου δι' ἐμὲ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅ, τι κάμνω δι' αὐτοὺς, δὲν ἠμπόρουν νὰ εἴπω ὅτι τοὺς χρησιμεύω· ὅσον δὲ διὰ κάνένα ἄλλον, δὲν ἐξεύρω ἂν ἐπροσπάθησα ποτὲ νὰ κάμω καλὸν εἰς ἄνθρωπον ὅλην μου τὴν ζωήν. Τῳόντι λοιπὸν δὲν χρησιμεύω εἰς κἀνένα, καὶ αὐτὸ εἶναι πολλὰ κακόν."

Τοιουτοτρόπως ἐσυλλογίζετο τὸ παιδίον καθ' ἑαυτὸ, καὶ, τέλος πάντων, τοῦ ἐμβῆκεν εἰς τὸν νοῦν νὰ προσπαθήσῃ νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς κἀνένα· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ μήτηρ του τὸν ἐχάριζε μίαν ὥραν τὴν ἡμέραν, ἀπεφάσισε νὰ ἐξοδεύῃ αὐτὴν τὴν ὥραν ἀναγινώσκων εἰς ἕνα πτωχὸν, τυφλὸν γέροντα, ὅστις ἐκάθητο ἐκεῖ πλησίον εἰς μίαν καλύβην.

Ὑπῆγε λοιπὸν καὶ τὸ ἐπρόβαλεν εἰς τὸν γέροντα, ὁ ὁποῖος καὶ τὸ ἐχάρη καταπολλά· μετ' ὀλίγον δὲ καιρὸν ἤρχισε νὰ ἀκροάζεται τὰς πατημασίας τοῦ παιδίου (τὴν ὥραν ὅτε ἐσυνείθιζε νὰ ἔρχεται) τόσον προθύμως, ὅσον ἤθελεν ἀκροάζεσθαι δι' ἕνα, ὅστις ἤθελε τὸν φέρειν γεῦμα κάθε μεσημέριον.

Ὁ τυφλὸς γέρων ἐλάμβανε μεγάλην εὐχαρίστησιν ν' ἀκούῃ τὸν Φίλιππον νὰ ἀναγινώσκῃ· ἦτο δὲ μέγα ὄφελος καὶ εἰς τοὺς δύο, διότι ἡ Ἁγία Γραφὴ ἦτο τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ὡς ἐπιτοπολὺ ἐσπούδαζαν, καὶ ὁ τυφλὸς γέρων, ὡς ἡλικιωμένος καὶ πολύπειρος Χριστιανὸς, ἠδύνατο ὄχι μόνον αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ὠφελῆται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ δίδῃ πολλὴν διδασκαλίαν εἰς τὸν Φίλιππον. Ἔλεγε, προσέτι, εἰς τὸ παιδίον πῶς νὰ προφέρῃ τὰς λέξεις ὀρθὰ, καὶ νὰ προσέχῃ εἰς τὰς στιγμάς καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Φίλιππος, ἐνῷ μόνον ἐζήτει νὰ κάμῃ καλὸν εἰς ἄλλους, ἀπελάμβανε καλὸν καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν του.

Ὁ πτωχὸς γέρων ἀπέθανεν ὕστερον ἀπὸ δύο χρόνους, καὶ ὁ Φίλιππος ὑπῆγεν εἰς τὸν ἐνταφιασμόν του· ἦτο δὲ εὐάρεστος συλλογισμὸς εἰς τὸν Φίλιππον, ἐνῷ ἔστεκε πλησίον τοῦ τάφου, ὅτι ἐχρημάτισε τόσον μεγάλη παρηγορία εἰς αὐτόν.

Ἀφοῦ διαβάσετε τὴν ἱστορίαν ταύτην, φίλτατοι παῖδες, συλλογισθῆτε ἂν καὶ σεῖς δὲν ἐμπορῆτε νὰ χρησιμεύσετε, ἢ οὕτως ἢ ἀλλέως, εἰς πτωχόν τινα, ἢ ἄῤῥωστον ἄνθρωπον, ἢ παιδάκιόν τι, εἰς γέροντα, ἢ γραῖάν τινα, εἰς τὴν γειτονίαν σας· διότι, μολονότι ἐξεύρομεν ὅτι ἡ σωτηρία μας δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἰδικῶν μας ἔργων ἢ τῆς ἰδικῆς μας ἀξίας, πρέπει ὅμως νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι, ἂν δὲν ἔχωμεν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ κάμνωμεν καλὸν εἰς ἄλλους, βέβαια δὲν ἐμπροροῦμεν νὰ λογιζώμεθα τέκνα τοῦ Θεοῦ· διότι τὸ δένδρον γνωρίζεται ἀπὸ τοὺς καρποὺς του.

Συνάγω, μαζεύω, συναθροίζω.
Δυσάρεστος, ὅστις δὲν ἀρέσκει.
Ὀκνηρὸς, ἀκαμάτης, ἀργός.
Τυφλὸς, στραβός.
Καλύβη, μικρὸν ὀσπίτι.
Ὡς ἐπιτοπολὺ, τὰς πλειοτέρας φοράς.
Σπουδάζω, μελετῶ, ἀναγινώσκω μὲ προσοχήν.
Πολύπειρος, ὅστις ἐδοκίμασε πολλά.
Προσέτι, ἀκόμη, πρὸς τούτοις.
Τάφος, μνῆμα, μνημοῦρι.
Εὐάρεστος, ὅστις ἀρέσκει.
Ἀλλέως, μὲ ἄλλον τρόπον, ἀλλοιώτικα.

ΜΑΘΗΜΑ ιά.

Ὁ Τίμιος Παῖς καὶ ὁ Κλέπτης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ἦτο τὄνομα τοῦ τιμίου παιδίου, ϗ Νικόλαος τὄνομα τοῦ κλέπτου. Ὁ Δημήτριος ποτὲ δὲν ἔπαιρνε τὸ ξένον πρᾶγμα· τοῦτο σημαίνει νὰ ἦναί τις τίμιος. Ὁ Νικόλαος συχνὰ ἔπαιρνε πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἰδικά του· τοῦτο σημαίνει νὰ ἦναί τις κλέπτης.

Τοῦ Δημητρίου ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τὸν καθωδήγησαν, ὅτε ἦτο μικρὸν παιδίον, νὰ ἦναι τίμιος, πάντοτε παιδεύοντές τον, ὁπότε ἔβαλλε χέριον εἰς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτον ἰδικόν του· ἀλλ' ὅτε ὁ Νικόλαος ἔπαιρνε τίποτε, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτον ἰδικόν του ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ του δὲν τὸν ἐπαίδευαν· καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν ἐμεγάλυνεν, ἦτο κλέπτης.

Μίαν ταχινὴν τὸ καλοκαίριον, ἐνῷ ὁ Δημήτριος ὑπήγαινεν εἰς τὸ σχολεῖον, ἀπήντησεν εἰς τὸν δρόμον ἕνα ἄνθρωπον, ὅστις ὡδήγει ἄλογόν τι φορτωμένον μὲ κοφίνια.

Ο ἄνθρωπος ἐστάθη εἰς τὴν θύραν ἑνὸς ξενοδοχείου, καὶ εἶπεν εἰς τὸν ξενοδόχον, "Δὲν θέλω νὰ ξεφορτώσω· θὰ σταθῶ μόνον, ὅσον νὰ φάγω τὸ πρόγευμά μου. Δότε τὸ ἄλογον εἰς κἀνένα νὰ τὸ κρατῇ ἐδῶ εἰς τὸν δρόμον, καὶ βάλετέ του καὶ ὀλίγον ξηροχόρταρον νὰ φάγῃ."

Ὁ ξενοδόχος ἐφώναξεν· ἀλλὰ δὲν ἔτυχε κάνεῖς ἐκεῖ πλησίον· λοιπὸν ἔνευσεν εἰς τὸν Δημήτριον ὁ ὁποῖος διέβαινε, καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε νὰ πιάσῃ τὸ ἄλογον. "Ὦ!" εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, "ἀλλ' ἐμπορεῖς νὰ μὲ βεβαιώσῃς ὅτι εἶναι τίμιον παιδίον; διότι ἔχω πορτογάλλια εἰς τὰ κοφίνια, καὶ κάθε παιδίον δὲν εἶναι ἄξιον νὰ τὸ ἐμπιστευθῇ τις πορτογάλλια."

"Ναὶ," εἶπεν ὁ ξενοδόχος, "τὸν Δημήτριον γνωρίζω καθ' ὅλην τὴν ζωήν του, καὶ ποτὲ δὲν τὸν ἐπίασα ἢ ψεύστην ἢ κλέπτην· ὅλοι οἱ γείτονες τὸν γνωρίζουν ὡς τίμιον παιδίον· μὴν ἔχῃς κἀμμίαν ἔννοιαν· τὰ πορτογάλλιά σου θέλουν εἶσθαι τόσον ἀσφαλῆ σιμὰ εἰς αὐτὸν, ὅσον ἤθελαν εἶσθαι εἰς τὸ πλάγιόν σου."

"Οὕτω λέγεις;" εἶπεν ὁ ξένος· "λοιπὸν ὑπόσχομαι, παιδίον μου, νὰ σὲ δώσω τὸ καλήτερον πορτογάλλιον ἀπὸ ὅσα ἔχω εἰς τὰ κοφίνιά μου, ὅταν ἐπιστρέψω ἀπὸ τὸ πρόγευμα, ἐὰν προσέχῃς διὰ τὰ ἐπίλοιπα ὅσην ὥραν λείπω." "Μάλιστα," εἶπεν ὁ Δημήτριος, "θέλω φροντίζειν διὰ τὰ πορτογάλλιά σας."

Ἔβαλε λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος τὸν χαλινὸν εἰς τοῦ παιδίου τὸ χέριον, καὶ ἐμβῆκεν αὐτὸς εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ φάγῃ. Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ Δημήτριος ἴδεν ἕνα ἀπὸ τοὺς συμμαθητάς του ἐρχόμενον πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ὅτε ἐπλησίασεν, ἐγνώρισεν ὁ Δημήτριος ὅτι ἦτον ὁ Νικόλαος.

Ξενοδοχεῖον, οἶκος, ὅπου δέχονται τοὺς ξένους.
Ξενοδόχος, ὁ αὐθέντης τοῦ ξενοδοχείου.
Διαβαίνω, περνῶ.
Ἀσφαλής, ὅστις δὲν εἶναι εἰς κίνδυνον.
Ὑπόσχομαι, τάζω.
Φροντίζω, ἔχω ἔννοιαν, προσέχω.

ΜΑΘΗΜΑ ιβ΄.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης Ἱστορίας.

Ο Νικολαος ἐστάθη καὶ εἶπεν, "Ὥρα καλή, Δημήτριε· τί κάμνεις αὐτοῦ; τίνος ἄλογον εἶν' αὐτό, καὶ τί ἔχουν μέσα τὰ κοφίνια;"

"Τὰ κοφίνια ἔχουν μέσα πορτογάλλια," εἶπεν ὁ Δημήτριος· "καὶ ἕνας ἄνθρωπος, ὅστις τώρα ἐμβῆκεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον νὰ φάγῃ τὸ πρόγευμά του, μὲ ἐπαρακάλεσε νὰ τὰ ἔχω ἔννοιαν, καὶ ἐγὼ τὸ ἔστερξα· διότι εἶπεν ὅτι θέλει μὲ δώσειν ἕνα πορτογάλλιον, ὅταν ἐκβῇ νὰ φύγῃ."

"Ἕνα πορτογάλλιον!" ἐφώναξεν ὁ Νικόλαος· "Ω, ἂς ἤμουν ἐγώ! Μ' ὅλον τοῦτο, ἄφες με νὰ ἴδω πόσον μεγάλα εἶναι." Καὶ ἀφοῦ εἶπε τοῦτο ὁ Νικόλαος, εὐθὺς πλησιάσας εἰς τὰ κοφίνια, ἐσήκωσε τὸ πανίον μὲ τὸ ὁποῖον ἦσαν σκεπασμένα.

"Ὢ! τί ὡραῖα πορτογάλλια!" ἐφώναξεν ὅτε τὰ ἴδεν. "Ἄφες με νὰ τὰ ἐγγίξω, νὰ ἴδω ἂν ἦναι ὥριμα."

"Ὄχι," εἶπεν ὁ Δημήτριος, "καλήτερον εἶναι νὰ μὴ τὰ ἐγγίξῃς· τί σε μέλει ἂν ἦν' ὥριμα· ἐσὺ δὲν θὰ τὰ φάγῃς· παρακαλῶ νὰ μὴ τὰ μαλάζῃς· δὲν εἶναι ἰδικά σου, δὲν πρέπει νὰ τὰ ἐγγίζῃς."

"Νὰ μὴ τὰ ἐγγίζω!" εἶπεν ὁ Νικόλαος· "ἢ τί

θὰ πάθων ἂν τὰ ἐγγίζω; Κλέπτην θὰ πιστεύω ὅτι δὲν μ' ἔχεις." Ὁ Νικόλαος λοιπὸν ἔβαλε τὸ χέριόν του εἰς τῶν πορτογαλλίων τὸ κοφίνιον, καὶ πιάσας ἕνα πορτογάλλιον τὸ ἐμάλαζεν· ἀφοῦ δὲ τὸ εἶχε μαλάξειν, τὸ ἐμυρίσθη. "Ἔχει πολλὰ γλυκεῖαν μυρωδίαν, καὶ φαίνεται νὰ ἦναι πολλὰ ὥριμον· ὀρέγομαι νὰ τὸ γευθῶ· μόνον θὰ πιπιλίσω ὀλίγον ζωμίον εἰς τὴν κορυφήν." Λέγων ταῦτα, ἔβαλε τὸ πορτογάλλιον εἰς τὸ στόμα του.

"Τί κάμνεις αὐτοῦ, Νικόλαε;" ἐφώναξεν ὁ Δημήτριος, πιάνων τὸν βραχίονά του. "Ἐσὺ εἶπες ὅτι ἤθελες μόνον νὰ μυρισθῇς τὸ πορτογάλλιον· βάλε το κάτω, δὲν ἐντρέπεσαι;"

"Τίνος τὰ λέγεις αὐτὰ τὰ λόγια;" ἐφώναξεν ὁ Νικόλαος μὲ θυμόν. "Τὰ πορτογάλλια δὲν εἶναι ἰδικά σου, Δημήτριε!"

"Ὄχι, δὲν εἶναι ἰδικά μου· ἀλλ' ὑπεσχέθην νὰ τὰ ἔχω ἔννοιαν, καὶ θέλω τὰ ἔχειν· λοιπὸν βάλε κάτω τὸ πορτογάλλιον!"

"Ὦ, ἂν φωνάζῃς τόσον, δὲν θέλω," εἶπεν ὁ Νικόλαος· "καὶ ἂς ἴδωμεν τίς ἐμπορεῖ νὰ μὲ ἀναγκάσῃ ἂν δὲν θέλω· ἐγὼ καταπονῶ."

"Δὲν σὲ φοβοῦμαι, μ' ὅλον τοῦτο," ἀπεκρίθη ὁ Δημήτριος, "διότι ἐγὼ ἔχω τὸ δίκαιον." Τότε ἥρπαξε τὸ πορτογάλλιον ἀπὸ τοῦ Νικολάου τὸ χέριον, καὶ τὸν ἔσπρωξε μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν ἀπὸ τὸ κοφίνιον.

Ὁ Νικόλαος, ἐπιστρέψας ἀμέσως, τὸν ἐκτύπησε τόσον δυνατά, ὥστε σχεδὸν τὸν ἐζάλισεν.

Ἀκόμη μ' ὅλον τοῦτο, ὁ καλὸς οὗτος παῖς, χωρὶς νὰ συλλογίζεται τὸν πόνον, ἐπέμενεν εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζεται τὰ πορτογάλλια, τὰ ὁποῖα τὸν ἐμπιστεύθησαν· ἀκόμη ἐκράτει τὸν χαλινὸν

μὲ τὴν μίαν χεῖρα, καὶ ἐσκέπαζε τὸ κοφίνιον μὲ τὸν ἄλλον βραχίονα, ὅσον καλὰ ἠμπόρει.

Ματαίως ἐπάσχιζεν ὁ Νικόλαος νὰ βάλῃ πάλιν τὰ χέριά του εἰς τὸ κοφίνιον· ἦτον ἀδύνατον· ἐκαμώθη λοιπὸν ὅτι ἦτο κοπιασμένος, καὶ ὅτι δὲν ἤθελε πλέον νὰ δοκιμάσῃ· εἶχεν ὅμως σκοπὸν, εὐθὺς ὅτε ὁ Δημήτριος ἔβλεπεν ἀλλοῦ, νὰ συρθῇ ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ εἰς τὸ ἀπροφύλακτον κοφίνιον, ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρόν.

Ὁ Νικόλαος, ἔχων τὸν νοῦν μόνον εἰς τὸ νὰ κλέψῃ τὰ πορτογάλλια, ἐλησμόνησεν ὅτι, ἂν ὑπήγαινε πλησίον εἰς τοῦ ἀλόγου τὰς πτέρνας, ἤθελε τὸν λακτίσειν. Τὸ ἄλογον, τῇ ἀληθείᾳ, ἐνοχλούμενον ἀπὸ τὸν θόρυβον ὅστις ἐγίνετο πλησίον του, εἶχε παύσειν ἀπὸ τὸ νὰ τρώγῃ, καὶ ἤρχισε νὰ καταβάζῃ τὰ αὐτία του· ἀλλ' ὅτε ᾐσθάνθη κἄτι νὰ ἐγγίζῃ τὰ ὀπισινά του μηρία, ἐλάκτισεν ἔξαφνα, καὶ ὁ Νικόλαος ἔπεσεν ὀπίσω, εὐθὺς ἀφοῦ εἶχεν ἁρπάξειν τὸ πορτογάλλιον.

Ὁ Νικόλαος ἔκβαλε δυνατὴν φωνὴν ἀπὸ τὸν πόνον, καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ ξενοδοχείου ἔτρεξαν εὐθὺς νὰ ἴδωσι τί εἶναι· ὁμοῦ δὲ μὲ αὐτοὺς ἦλθε καὶ ὁ κύριος τῶν πορτογαλλίων.

Ὀρέγομαι, ἔχω σφοδρὰν ἐπιθυμίαν.
Χαλινὸς, χαλινάρι, γκέμι.
Κοπιασμένος, κουρασμένος.
Θόρυβος, ταραχὴ, σύγχυσις.
Αἰσθάνομαι, γροικῶ, νοιώθω.

ΜΑΘΗΜΑ ιγ΄.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης Ἱστορίας.

Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν σχεδὸν ἐλησμόνησε τὸ κτύπημα, καὶ ἤθελε νὰ τρέξῃ νὰ φύγῃ ἀλλὰ τόσον πόνον ἐδοκίμαζεν, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ καθίσῃ πάλιν.

Ὁ Δημήτριος ἐδιηγήθη ὅλην τὴν ἀλήθειαν, ϗ εὐθὺς ἐπίστευσαν ὅσοι ἀπὸ τοὺς παρόντας τὸν ἐγνώριζαν· διότι αὐτὸς μὲν εἶχεν ὑπόληψιν ὡς τίμιον παιδίον, ὁ δὲ Νικόλαος ἐγνωρίζετο ὅτι ἦτο κλέπτης καὶ ψεύστης.

Κανεῖς λοιπὸν δὲν ἐλυπεῖτο τὸν Νικόλαον διὰ τὸν πόνον, τὸν ὁποῖον ἠσθάνετο. "Καλὰ νὰ πάθῃ!" ἔλεγεν ὁ ἕνας. "Τί ἤθελεν εἰς τὰ ξένα πράγματα;" ἔλεγεν ὁ ἄλλος. Ὁ Δημήτριος μόνος δὲν εἶπε τίποτε· ἀλλ' ἐβοήθησε τὸν Νικόλαον νὰ ὑπάγῃ παρέκει εἰς μίαν πέτραν.

"Ἔλα ἐδῶ," εἶπεν ὁ κύριος τῶν πορτογαλλίων· "ἔλα ἐδῶ, τίμιόν μου παιδίον! αὐτὸ τὸ μελανὸν ὀμμάτιον σοῦ τὸ ἔκαμαν, ἐνῷ μοῦ ἐφύλαττες τὰ πορτογάλλια; εἶσαι καλὸν παλληκαράκιον;" εἶπε, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸν ἔφερεν εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον εἶχε μαζευθῆν.

Οἱ ἄνδρες, αἱ γυναῖκες, καὶ τὰ παιδία ἐπροσήλωσαν ὅλοι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάνω εἰς τὸν Δημήτριον, ϗ ἤθελαν νὰ ἦναι εἰς τὸν τόπον του.

Ὁ κύριος τῶν πορτογαλλίων ἔκβαλε τοῦ Δημητρίου τὸν σκοῦφον, ϗ τὸν ἐγέμισεν ἀπὸ ὡραῖα πορτογάλλια. "Ἐπάρε τα, μικρέ μου φίλε," εἶπεν, "ἔπαρέ τα, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογήσῃ.

ὁμοῦ μὲ αὐτά! Ἂν δὲν ἤμουν τόσον πτωχὸς, ἤθελα σὲ δώσειν καὶ ἄλλα πολλά."

Τότε οἱ περιεστῶτες, μάλιστα δὲ τὰ παιδία, ἐφώναξαν ἀπὸ τὴν χαράν των· ἀλλ' εὐθὺς ὅτε ἔγινε σιωπή, ὁ Δημήτριος εἶπεν εἰς τὸν κύριον τῶν πορτογαλλίων, "Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, ἀλλὰ δὲν ἐμπορῶ νὰ ἐπάρω τὰ πορτογάλλιά σας. μόνον ἐκεῖνο τὸ ἕνα ἐκέρδησα· ἐπάρετε τὰ ἐπίλοιπα ὀπίσω· σᾶς εὐχαριστῶ τόσον ὡς νὰ τὰ εἶχα λάβειν." Λέγων δὲ ταῦτα ὁ Δημήτριος, ὑπήγαινε νὰ χύσῃ τὰ πορτογάλλια ὀπίσω εἰς τὸ κοφίνιον· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ.

"Ἂν ἦναι λοιπὸν τιμίως ἰδικά μου," εἶπεν ὁ Δημήτριος, "ἐμπορῶ νὰ τὰ δώσω εἰς ὅποιον θέλω·" καὶ ἠδείασεν εὐθὺς τὸν σκοῦφόν του ἀναμέσον εἰς τὰ παιδία, τοὺς συντρόφους του. "Μοιράσετέ τα ἀναμεταξύ σας," εἶπε· καί, χωρὶς νὰ προσμείνῃ τὰς εὐχαριστίας των, ἔτρεξεν εἰς τὴν οἰκίαν. Οἱ σύντροφοι ἔτρεξαν κατόπιν του, κτυποῦντες τὰ παλαμάκιά των, καὶ εὐχαριστοῦντές τον.

Τὸ κλεπτάκιον ἤρχετο κατόπιν ἀργὰ ἀργά, καὶ κατεντροπιασμένον. Κἀνεῖς δὲν τὸν ἐπαίνεσε· κἀνεῖς δὲν τὸν εὐχαρίστησε· δὲν εἶχε πορτογάλλια νὰ φάγῃ, οὔτε κἀνὲν νὰ χαρίσῃ. Ὁ Νικόλαος τέλος πάντων ὑπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν δακρυσμένος, καὶ λέγων καθ' ἑαυτόν, "Ἔπαθα ὅλα ταῦτα διὰ ἕνα πορτογάλλιον! βέβαια, δὲν ἤξιζε τόσον πολύ."

Ὄχι ποτὲ δὲν συμφέρει νὰ κάμνῃ τις τὸ κακόν. Παιδία, ἀφοῦ διαβάσετε τὸ ἱστορίδιον τοῦτο, συλλογισθῆτε, τί εἴχετε κάλλιον νὰ ἦσθε, τίμιος παῖς, ἢ ὁ κλέπτης.

Σχεδὸν, παρ' ὀλίγον.
'Οφθαλμὸς, ὀμμάτι.
Περιεστῶτες, ὅσοι στέκονται ὁλόγυρα.

ΜΑΘΗΜΑ ιδ'.

'Ο Φιλότιμος Πατήρ.

ΜΙΚΡΑ τινα παιδία ἔπαιζαν ποτὲ εἰς δημόσιον δρόμον, ὅπου ἦτον ἀδιάκοπος κίνδυνος νὰ ῥιφθῶσι κάτω, ἢ καὶ νὰ πατηθῶσιν ἀπὸ ζῶα. Πολλοὶ, οἵτινες τὰ ἴδαν, τὰ ἐνουθέτησαν περὶ τοῦ κινδύνου των· ἀλλὰ τὰ ἀσυλλόγιστα αὐτὰ παιδάρια δὲν ἔδιδαν προσοχὴν εἰς τῶν μεγαλητέρων τὰς νουθεσίας.

Μετ' ὀλίγον ὅμως, ἦλθεν ἄνθρωπός τις βιαστικὸς ἀπὸ μακρὰν, καὶ, ἀφοῦ ἐμβῆκε μεταξύ των, ἐπίασεν ἕνα, καὶ τὸ ἔδειρεν αὐστηρά.

"Νὰ ζῇς," εἶπε γραῖά τις, ἡ ὁποία ἔστεκε πλησίον, "διατί ἥρπαξες μόνον αὐτὸ τὸ παιδίον, καλέ μου ἄνθρωπε, καὶ τὸ ἐξύλισες τόσον αὐστηρά; μήπως εἶναι χειρότερον παρὰ τοὺς συντρόφους του, καὶ ἔκρινες ἀναγκαῖον νὰ παιδεύσῃς μόνον αὐτό;"

"Όχι," ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, "δὲν εἶναι χειρότερον παρὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλ' εἶναι ἰδικόν μου παιδίον."

Σᾶς ἐδιηγήθην τὴν ἱστορίαν ταύτην, φίλτατοί μου μικροὶ ἀναγνῶσται, διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι παιδεία, εἴτε ἀπὸ τὸν Θεὸν προέρχεται, εἴτε ἀπὸ τοὺς γονεῖς σας, δίδεται γενικῶς ἀπὸ ἀγάπην, καὶ διότι ἐπιθυμοῦν τὸ καλόν σας ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τὴν δίδουν.

Διότι εἶναι γραμμένον, "Υἱέ μου, μὴ κατα-

φρονῇς τὴν παιδείαν τοῦ Κυρίου· μηδὲ ἀπόκαμνε ὅταν ἐλέγχεσαι ἀπὸ αὐτόν." "Διότι ὅποιον ὁ Κύριος ἀγαπᾷ παιδεύει, καθὼς ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀρέσκεται."

Φιλότεκνος, ὅστις ἀγαπᾷ τὰ παιδία.
Δημόσιος, κοινός.
Ἀδιάκοπος, παντοτεινὸς, ὅστις δὲν διακόπτεται, δὲν παύει.
Ἐλέγχω, ἐπιπλήττω, ψέγω.

ΜΑΘΗΜΑ ιέ.

Ὁ Ποντικὸς μὲ τὸ Κωδώνιον.

Εἰς μεγάλον τινὰ παλαιὸν πύργον εἰς τὴν ἐξοχὴν εὑρίσκετο μέγα πλῆθος ποντικῶν, ὥστε τίποτε δὲν ἠμπόρει νὰ ἀσφαλισθῇ ἀπὸ τὰς λεηλασίας των. Πολλάκις, ἀναβαίνοντες ἀπὸ τοὺς τοίχους, ἐκατάτρωγαν τὰ χοιρομήρια, ἂν καὶ ἐκρέμοντο πολλὰ πλησίον εἰς τὴν στέγωσιν· καὶ τὰ τυρία καὶ τὰ ζυμαρικὰ, μολονότι ἦσαν βαλμένα ἐπάνω εἰς κρεμαστὰ ῥάφια, ἔπασχαν ὅμως τὸ ἴδιον.

Εἰς ἀρμάρια ἔμβαιναν, καὶ τὰ ἠδείαζαν ἀπὸ ζαχαρωτὰ καὶ γλυκύσματα· ῥουκανίζοντες μὲ τὰ ὀδόντια, ἤνοιγαν τρύπας εἰς τὰς θύρας τῶν καλλαρίων· ὑπέσκαπταν πατώματα, καὶ ἐδοκίμαζαν τὴν ταχύτητά των εἰς τὸ τρέξιμον μέσα εἰς τοὺς τοίχους.

Οἱ αἴλουροι (γάτοι) δὲν ἠμπόρουν νὰ τοὺς πιάσωσι· φαρμάκιον δὲν ἤγγιζαν, διότι ἦσαν παραπολὺ ἔξυπνοι, καὶ πολλὰ καλὰ θρεμμένοι· καὶ αἱ παγίδες ἐγελοῦσαν μόνον πότε καὶ πότε

κανένα ἀπρόσεκτον. Ἕνας ὅμως ἀπὸ τούτους πιασθεὶς ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ δοκιμάσωσι νέαν τέχνην. Αὕτη δὲ ἦτο, νὰ δέσωσιν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ αἰχμαλώτου μικρόν τινα κώδωνα, καὶ νὰ τὸν ἀφήσωσι πάλιν λυτόν.

Ὁ ποντικὸς ὑπερεχάρη διὰ τὴν ἐξαναπόκτησιν τῆς ἐλευθερίας του, καὶ ἐμβὰς εἰς τὴν πλησιεστέραν τρύπαν, ὑπῆγε νὰ γυρεύῃ τοὺς συντρόφους του.

Ἐκεῖνοι ἤκουσαν μακρόθεν τὸν κτύπον τοῦ κωδωνίου διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν τρυπῶν καὶ περασμάτων, καὶ, ὑποπτευόμενοι μήπως κάνεις ἐχθρὸς εἶχεν ἐλθεῖν ἀναμέσον των, ἔτρεχαν ὅλοι ὅσον βιαστικὰ ἠμπόρων, ἄλλος ἐδῶθεν ϗ ἄλλος ἐκεῖθεν. Ὁ φέρων τὸ κωδώνιον ἠκολούθει, καὶ, ἐννοήσας ταχέως τὴν αἰτίαν τῆς φυγῆς των, ἔλαβεν ἄκραν εὐχαρίστησιν.

Ὅπου ἐπλησίαζεν, ἐπροξένει ταραχὴν ϗ σύγχυσιν, καὶ οὐδὲ μία οὐρὰ κάνενὸς ἀπὸ αὐτοὺς ἐφαίνετο. Ἐδίωκε τοὺς παλαιούς του φίλους ἀπὸ τρύπαν εἰς τρύπαν, καὶ ἀπὸ δωμάτιον εἰς δωμάτιον, γελῶν ὅλην τὴν ὥραν διὰ τὸν φόβον των, τὸν ὁποῖον καὶ ηὔξανεν ὅπως ἠμπόρει.

Εἰς ὀλίγον καιρὸν ὅλος ὁ πύργος ἔμεινεν ἰδικός του. "Καλὰ τὴν ἔχω," εἶπεν αὐτός· "ὅσον ὀλιγώτερα στόματα, τόσον καλήτερον φαγητόν." Ἐσπατάλα λοιπὸν μέσα εἰς τὰ καλὰ πράγματα, καὶ ἐχόνδραινεν ἑωσοῦ μόλις ἠμπόρει νὰ περιπατήσῃ.

Δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τὸν ἤρεσκε κατακολλὰ ἡ ζωὴ αὕτη. Ἔτρωγε καὶ ἔπινε, καὶ ἔπαιζε τὸ φόβιστρον κάλλιστα. Εἰς τὸ τέλος ὅμως, ἐβαρύνθη τὴν μοναχικήν του ταύτην κατάστασιν,

ϗ ἐπεθύμησε τὴν συναναστροφὴν τῶν παλαιῶν του συντρόφων.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν ἦτο, πῶς νὰ ἐξεμπλεχθῇ ἀπὸ τὸ κωδώνιόν του. Ἔσυρε καὶ ἔσυρε μὲ τὰ ἐμπροσθινά του ποδάρια, ἑωσοῦ σχεδὸν ἐφαγώθη τὸ δέρμα τοῦ λαιμοῦ του, ἀλλ' εἰς μάτην. Τὸ κωδώνιον τώρα ἦτον ὁ τύραννος καὶ ἡ βάσανός του.

Ἐπλανᾶτο ἀπὸ δωμάτιον εἰς δωμάτιον, ἐγκαρδίως ἐπιθυμῶν νὰ τὸν γνωρίσῃ κἀνεῖς ἀπὸ τοὺς συντρόφους τυ, ἀλλ' ὅλοι ἔφευγαν ὁπόταν ἐπλησίαζε. Τέλος πάντων, ἐνῷ ἐψηλάφα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπαρηγόρητος, ἐσυναπαντήθη μὲ τὸν γάτον, ὅστις καὶ ἀμέσως τὸν ἐκατάφαγε.

Τοιουτοτρόπως, ὅσα παιδία ἀγαποῦν νὰ πειράζωσι καὶ νὰ βασανίζωσι τοὺς συντρόφυς των, ἐμποροῦν καταρχὰς νὰ τὸ εὕρωσιν εὐάρεστον· πλὴν εἰς τὸ τέλος, ἂς ἦναι βέβαια ὅτι ὅσοι τὰ γνωρίζουν θέλουν τὰ φοβεῖσθαι καὶ τὰ μισεῖν.

Ἀσφαλίζω, κάμνω ἀσφαλὲς, ἐκβάλλω ἀπὸ κίνδυνον.
Λεηλασία, ἁρπαγὴ, κούρσευμα.
Πάσχω, παθαίνω, ὑποφέρω.
Κελλαρίον, τόπος, ὅπου θέτονται φαγησερά.
Ὑποσκάπτω, σκάπτω ὑποκάτω.
Ταχύτης, γρηγορότης.
Αἰχμάλωτος, σκλάβος.
Ὑπερχαίρω, χαίρω πολύ.
Μακρόθεν, ἀπὸ μακράν.
Ἐδῶθεν, ἀπ' ἐδῶ.
Ἐκεῖθεν, ἀπ' ἐκεῖ.
Διώκω, κυνηγῶ.

Σπαταλῶ, ζῶ τρυφηλὰ, ξεφαντόνω.
Δέρμα, πετσί.
Πλανῶμαι, ὑπάγω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, περιέρχομαι.

ΜΑΘΗΜΑ ιϛ΄.

Υἱϊκὸν Σέβας.

Απο τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἂς μάθωσιν οἱ ἄνθρωποι σοφίαν, καὶ ἂς ἀκούσωσι τὴν διδομένην ἀπ' αὐτὰ διδασκαλίαν. Ὕπαγε εἰς τὴν ἔρημον, υἱέ μου· παρατήρησε τὸν πελαργόν· ἂς ὁμιλήσῃ εἰς τὴν καρδίαν σου. Ἰδέ τον πῶς φέρει ἐπάνω εἰς τὰς πτέρυγάς του τὸν ἡλικιωμένον του πατέρα, πῶς τὸν ἀποθέτει εἰς τόπον ἀσφαλῆ, καὶ τοῦ προμηθεύει τὴν χρειαζομένην τροφήν.

Ἔσο εὐγνώμων εἰς τὸν πατέρα σου, διότι αὐτὸς σὲ ἔδωκε ζωήν· καὶ εἰς τὴν μητέρα σου, διότι αὐτὴ σὲ ἐβάστασεν. Ἄκουε τὰ λόγια τοῦ στόματός των, διότι λαλοῦνται διὰ τὸ καλόν σου· δίδε προσοχὴν εἰς τὴν νουθεσίαν των, διότι προέρχεται ἀπὸ ἀγάπην.

Ὁ πατήρ σου ἠγρύπνησε διὰ τὸ καλόν σου, ἐκοπίασε διὰ τὴν ἀνάπαυσίν σου· τίμα λοιπὸν τὴν ἡλικίαν του, καὶ σεβάζου πάντοτε τὰς πολιάς του τρίχας. Μὴ λησμονῇς τὴν ἀβοήθητόν σου νηπιότητα, μήτε τὴν προπέτειαν τῆς νεότητός σου· ὑπόφερε τὰς ἀσθενείας τῶν ἡλικιωμένων σου γονέων· βοήθει καὶ τρέφε τους εἰς τὴν παρακμὴν τῆς ζωῆς. Τοιουτοτρόπως, αἱ πολιαί των κεφαλαὶ θέλουν καταβῆν εἰς τὸν τάφον ἐν εἰρήνῃ· καὶ τὰ ἴδιά σου τέκνα, σεβόμενα τὸ παράδειγμά σου, θέλουν σοῦ ἀνταμείψειν τὴν εὐσέβειαν μὲ υἱκὴν ἀγάπην.

Πελαργὸς, πουλὶ, λέλεκας.
Φέρω, σηκόνω.
Εὐγνώμων, εὐχάριστος.
Πολιὸς, ἄσπρος.
Νηπιότης, βρεφικὴ ἡλικία.
Προπέτεια, αὐθάδεια.
Ἀσθένεια, ἀδυναμία.
Παρακμὴ, ξεπεσμός.
Ἀνταμείβω, βραβεύω.

ΜΑΘΗΜΑ ιζ΄.

Φιλαδελφία.

ΔΕΝ εἶσθε τάχα τέκνα τῶν ἰδίων γονέων; Ἕνας πατὴρ δὲν προβλέπει διὰ τὰς χρείας σας, καὶ μία μήτηρ δὲν σᾶς ἐβύζασε; Διατί λοιπὸν νὰ μὴν ἦσθε ἀδέλφια ἠγαπημένα; Οἱ σύνδεσμοι τῆς ἀγάπης ἂς σὲ ἑνόνωσι μὲ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς σου· ὥστε εἰρήνη καὶ εὐδαιμονία νὰ μένωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου.

Καὶ ὅταν δὲ χωρισθῆτε εἰς τὸν κόσμον, ἐνθυμεῖσθε τὴν συγγένειαν, τὴν ἁποίαν ἔχετε ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον· καὶ ποτὲ μὴ προτιμᾶτε ξένον παρὰ τὸ ἴδιόν σας αἷμα. Ἐὰν ὁ ἀδελφός σου ἦναι εἰς δυστυχίαν, βοήθει τον· ἐὰν ἡ ἀδελφή σου ἦναι εἰς στενοχωρίαν, μὴ τὴν ἐγκαταλείπῃς. Τοιουτοτρόπως, τὰ κτήματα τοῦ πατρός σου θέλουν συντελεῖν εἰς τὴν ζωοτροφίαν ὅλου τοῦ γένους του, καὶ εἰς τόπον τῆς ἐκείνου φροντίδος θέλετε ἔχειν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην.

Φιλαδελφία, ἀγάπη μεταξὺ ἀδελφῶν.
Προβλέπω, ἐννοιάζομαι, φροντίζω.

Σύνδεσμος, ὅ,τι δένει ὁμοῦ.
Εὐδαιμονία, εὐτυχία.
Εἷς, ἕνας.
Ἐγκαταλείπω, ἀφίνω, ἀμελῶ.
Κτήματα, ὑπάρχοντα, τὸ ἔχειν.
Συντελῶ, χρησιμεύω, συνεισφέρω.
Ἀλλήλων, ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

ΜΑΘΗΜΑ ιή.

Ἀνδρεία καὶ Δειλία.

Ο ΦΩΤΙΟΣ καὶ ὁ Στέφανος, ἐνῷ ἐπέστρεφαν μαζῇ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ἤκουσαν ἔξαφνα τὰς φωνὰς παιδίων, τὰ ὁποῖα ἐπάλαιαν. "Παλαίσματα! παλαίσματα!" ἐφώναξεν ὁ Φώτιος· "ἂς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν." "Όχι," εἶπεν ὁ Στέφανος· "ἂς ὑπάγωμεν ἥσυχα εἰς τὰς οἰκίας μας, ϗ ἂς μὴν ἀνακατονώμεθα εἰς μαλώματα· δὲν εἶναι ἰδική μας ὑπόθεσις; καὶ ἐμπορεῖ νὰ ἐμπλέξωμεν." "Εἶσαι δειλὸς, καὶ φοβεῖσαι νὰ ὑπάγῃς," εἶπεν ὁ Φώτιος, καὶ ἔτρεξεν εὐθὺς μόνος.

Ὁ Στέφανος ἐπροχώρησεν ἴσα εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ γεῦμα ὑπῆγεν εἰς τὸ σχολεῖον κατὰ τὸ συνειθισμένον· ἀλλ' ὁ Φώτιος εἶχεν εἰπεῖν εἰς ὅλα τὰ παιδία ὅτι ὁ Στέφανος εἶναι δειλὸς, ϗ ἐκεῖνα τὸν ἐπερίπαιζαν καταπολλά.' Πλὴν ὁ Στέφανος ἐκατάλαβεν ὅτι ἡ ἀληθινὴ ἀνδρεία δείχνεται πλειότερον, ὅταν ὑποφέρῃ τις ἄδικον ὄνειδος, καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ φοβῆται τίποτε παρὰ τὴν ἁμαρτίαν.

Εἰς ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον ἀπὸ ταῦτα, ὁ Φώτιος ἐλούετο εἰς τὸν ποταμὸν μὲ ἄλλους τινὰς

συμμαθητὰς, καὶ ὑπῆγε πολλὰ βαθέα· ἠγωνίζετο καὶ ἐφώναζε ζητῶν βοήθειαν, ἀλλὰ ματαίως· διότι τὰ παιδία, τὰ ὁποῖα εἶχαν εἰπεῖν τὸν Στέφανον δειλὸν, ἐκβῆκαν ὅλα ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸν, ϗ δὲν ἤθελαν νὰ τὸν βοηθήσωσιν.

Ὁ Φώτιος ἐβυθίζετο ἤδη ὅτε ὁ Στέφανος ἐγυμνώθη· πετάξας δὲ εἰς τὸ νερὸν, τὸν ἔφθασεν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, ὅτε ἐβυθίζετο τὴν δευτέραν φοράν· μὲ μεγάλον δὲ κόπον τὸν ἔφερεν ἔξω, καὶ τοιουτοτρόπως ἔσωσε τὴν ζωήν του.

Ὁ Φώτιος καὶ οἱ συμμαθηταί του ἐντράπησαν ὅτι εἶχαν ὀνομάσειν τὸν Στέφανον δειλὸν, καὶ ὡμολόγησαν ὅτι εἶχε πλειοτέραν ἀνδρείαν ἀπὸ ὅλους αὐτούς.

Παιδία, ποτὲ μὴ φοβεῖσθε νὰ κάμνετε τὸ καλὸν, πάντοτε ὅμως τρέμετε τὴν πρᾶξιν τοῦ κακοῦ.

Προχωρῶ, ὑπάγω εἰς τὰ ἔμπροσθεν.
Ὄνειδος, καταφρόνησις, ὕβρις.
Ἀγωνίζομαι, πολεμῶ, πασχίζω.
Βυθίζομαι, βουλῶ.
Ἀκριβῶς, σωστὰ, ἴσα ἴσα.
Πρᾶξις, κάμωμα.

ΜΑΘΗΜΑ ιθ'.

Ἡ Γραμματικὴ καὶ τὸ Σκάψιμον.

Ὅτε ἤμην παιδάριον,—λέγει Πρόεδρός τις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, Ἰωάννης Ἀδάμς ὁ πρεσβύτερος,—ὁ πατήρ μȣ, θέλων νὰ μὲ γραμματίσῃ, μὲ ἔβαλεν εἰς τὸ σχολεῖον νὰ μάθω Λατινικά. Ἤρχισα λοιπὸν τὴν γραμμα-

τικὴν, καὶ, μολονότι μ' ἐφαίνετο ὑπερβολὴ ἄνοστος καὶ ἀηδὴς, τὴν ἐξηκολούθουν, διὰ νὰ εὐχαριστήσω τὸν πατέρα μου. Ἀλλὰ, τέλος, δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ ὑποφέρω, καὶ τὸν εἶπα ὅτι τὰ γράμματα δὲν μὲ ἀρέσκουν, ꙃ ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ἐνασχοληθῶ εἰς ἄλλο τι ἔργον.

"Καλὰ, Ἰωάννη," εἶπεν, "ἂν δέν σ' ἀρέσκῃ ἡ Λατινικὴ γραμματικὴ, ἔπαρε τὸν λίσγον, ꙃ ἄμε νὰ σκάπτῃς· ἴσως αὐτὸ θέλει σὲ ἀρέσειν· τὸ λιβάδιόν με ἐκεῖ πέραν χρειάζεται ἕνα χανδάκιον, καὶ ἐμπορεῖς ν' ἀφήσῃς τὰ Λατινικά σου, καὶ νὰ δοκιμάσῃς αὐτό."

Περιχαρὴς διὰ τὴν ἀλλαγὴν ταύτην, ἔτρεξα εἰς τὸ λιβάδιον. Ταχέως ὅμως εὗρηκα τὸ σκάψιμον τε χανδακίε δυσκολώτερον ἀπὸ τὰ Λατινικὰ, καὶ ἡ πρώτη πρωϊνὴ, τὴν ὁποίαν ἐξώδευσα εἰς τὸ σκάψιμον, μ' ἐφάνη μακροτέρα ἀπ' ὅσας ποτὲ ἐδοκίμασα. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔφαγα τὸν ἄρτον μου μὲ τὸν ἱδρῶτα τοῦ προσώπου με, καὶ ὑπερεχάρην ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα τε κραββατίε. Τὴν δὲ νύκτα ἔκαμα κάποιαν σύγκρισιν μεταξὺ τῆς Λατινικῆς γραμματικῆς ꙃ τοῦ σκαψίματος τοῦ χανδακίου, πλὴν δὲν εἶπα λόγον.

Τὴν ἐπαύριον ἔσκαπτα ὅλον τὸ πρωϊνὸν, καὶ ἐπεθύμησα νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰ Λατινικὰ τὸ μεσημέριον· ἤθελεν ὅμως μὲ καταισχύνειν, καὶ δὲν ἀπεφάσιζα νὰ τὸ κάμω. Τὸ ἑσπέρας ὁ κόπος ἐνίκησε τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ εἶπα εἰς τὸν πατέρα μου ὅτι, ἂν μ' ἔδιδεν ἄδειαν, ἤθελα ἐπιστρέψειν εἰς τὴν Λατινικὴν γραμματικήν. Ἐκεῖνος μὲν ἐχάρη· ἐγὼ δὲ, ἂν ἀπέλαβα ἔκτοτε κἀμμίαν τιμὴν, τὴν χρεωστῶ εἰς τὰ δύο ἐκεῖνα πολύμοχθα ἡμερoσκάματα.

Πρόεδρος, κυβερνήτης.

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ, ἐπικράτεια εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, συγκειμένη κατὰ τὸ παρὸν ἀπὸ εἰκοσιὲξ Πολιτείας, καὶ περιέχουσα περὶ τὰ 16 ἑκατομμύρια κατοίκων.

ΑΜΕΡΙΚΗ, ἓν ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου· ἐξεσκεπάσθη ὑπὸ Χριστοφόρου Κολόμβου εἰς τὸ 1492, καὶ εἶναι ὀνομαστὴ διὰ ὑψηλὰ βουνὰ, μεγάλους ποταμοὺς, καὶ ἐκτεταμένας λίμνας. Διαιρεῖται δὲ εἰς Βόρειον καὶ Νότιον.

Πρεσβύτερος, γηραλεώτερος· λαμβάνει τὸ ἐπίθετον, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τὸν υἱόν του, ὅστις φέρει τὸ ἴδιον ὄνομα, καὶ ὅστις παρομοίως ἐχρημάτισε Πρόεδρος.

ΜΑΘΗΜΑ κ'.

Αὐταπάρνησις.

Μιαν ἑσπέραν, κατὰ τὴν διακοπὴν τῶν μαθημάτων, ὁ Χρῆστος, ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα παιδία τοῦ σχολείου, ἀνέγνωσεν εἰς Λουκᾶν τὸν ἀδελφόν του διατριβήν τινα, ἥτις τοῦ ἐκέρδησε τὸ πρῶτον βραβεῖον εἰς τὸ σχολεῖον. Ὑπόθεσις δὲ τῆς διατριβῆς ἦτον, ἡ αὐταπάρνησις. Ὁ Χρῆστος ἦτον ἔξυπνον παιδίον, καὶ εἶχε συγγράψειν καλῶς.

Ἐπαράσταινε δὲ τὴν ὑπόθεσιν τόσον ζωντανὰ, ὥστε εἰς τὸν νέον του ἀκροατὴν ἔκαμε βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Εὐθὺς ἀφοῦ ὅλη ἡ διατριβὴ ἀνεγνώσθη, ὁ Λουκᾶς εὐχαρίστησε τὸν ἀδελφόν του διὰ τὴν καλὴν συμβουλὴν, καὶ ἐφανέρωσε σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ δοκιμάσῃ νὰ ὠφεληθῇ π' αὐτήν.

"Φοβοῦμαι," εἶπεν, "ὅτι δὲν ἔμαθά ποτὲ νὰ ἀρνῶμαι τὸν ἑαυτόν μου, καθὼς πρέπει· πλὴν ἐλπίζω, Χρῆστε, ὅτι θέλω ἐνθυμεῖσθαι ταύτην σου τὴν διδασκαλίαν· θέλω δὲ νὰ μὲ κάμῃς τὴν χάριν νὰ μὲ συμβουλεύσῃς ἀκόμη ὀλίγον."

Ἀλλ' ὁ Χρῆστος, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ στοχασθῇ τοῦτο ὡς τὴν μεγαλητέραν τιμήν, τὴν ὁποίαν ἠμπόρει τις νὰ δείξῃ εἰς τὸ σύγγραμμά του, ἐλυπήθη ὅτι, ἀντὶ νὰ ἐπαινέσῃ τὴν δύναμιν τῶν λόγων τȣ, ἢ τȣ̃ ὕφȣς αὐτοῦ τὰς χάριτας, ἤρχισε σοβαρῶς νὰ λαλῇ περὶ τῆς ἠθικῆς του· καὶ τὸν ἐστερέωσεν εἰς μίαν ἀγαπητὴν αὐτοῦ δόξαν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς Λουκᾶς δὲν εἶχεν οὔτε σπινθῆρα πνεύματος.

Ὁ Λουκᾶς ἐπανέλαβε τὸ ζήτημα· ἀλλὰ βλέπων ὅτι ὁ ἀδελφός του εἶχε πλειοτέραν κλίσιν νὰ δείχνῃ τὰ κάλλη καὶ νὰ διηγῆται τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διατριβῆς του, παρὰ νὰ ὠφεληθῇ ἐμπράκτως ἀπὸ αὐτήν, εὐχαριςήθη μὲ τὰς ἰδίας τȣ σκέψεις·—"Αὔριον," εἶπε καθ' ἑαυτόν, "αὔριον τὸ ταχὺ θέλω ἀρχίσειν. Ἀλλὰ διατί νὰ μὴν ἀρχίσω ἀπόψε;" ἐξηκολούθει. Τὸ ὡρολόγιον εἶχε κτυπήσειν ἐκείνην τὴν ὥραν, καὶ ὁ Λουκᾶς ἐνθυμήθη ὅτι τοὺς εἶχε παραγγείλειν ἡ μήτηρ τȣ, νὰ πλαγιάζωσιν εὐθὺς ἀποῦ τὸ ὡρολόγιον ἐκτύπα τρεῖς. Ἐνθύμισε δὲ εἰς τὸν ἀδελφόν του τὴν παραγγελίαν ταύτην.

"Μή σε μέλῃ," εἶπεν ὁ Χρῆστος· "ἐδῶ λάμπει ἡ φωτία θαυμάσια, καὶ θέλω καθίσειν νὰ τὴν χαρῶ."—"Ναί," εἶπεν ὁ Λουκᾶς, "ἐδῶ λάμπει ἡ φωτία θαυμάσια, κ' ἤθελα κ' ἐγὼ νὰ καθίσω νὰ τὴν χαρῶ, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἤθελεν εἶσθαι αὐταπάρνησις· εἰπέ, Χρῆστε, ἤθελεν εἶσθαι;"

"'Ανοησίαι!" εἶπεν ὁ Χρῆστος· "ἐγὼ δὲν μετακινοῦμαι ἀκόμη, σὲ βεβαιόνω." "Λοιπὸν, σὲ ἀφίνω καλὴν νύκτα," εἶπεν ὁ Λουκᾶς.

Εἴτε καλῶς δὲ εἴτε κακῶς ἐφρόνει ὁ Χρῆστος διὰ τὸν ἀδελφόν του, ὅτι δὲν εἶχε πνεῦμα, δὲν θέλομεν σταθῆν νὰ ἐρευνήσωμεν· ἡ ἔρευνα αὕτη ἤθελεν εἶσθαι, τῇ ἀληθείᾳ, πολλὰ ὀλίγου ἀξία εἴτε εἰς ἡμᾶς εἴτε εἰς τὸν Λουκᾶν, ἐπειδὴ εἶναι ὁλοφάνερον ὅτι αἱ σκέψεις του, ϗ μάλιστα τὸ φέρσιμόν του τότε, ἕως καὶ εἰς τὸ πολλὰ μικρὸν τοῦτο πρᾶγμα, ἔδειξαν καλὸν νοῦν ϗ σταθερὸν χαρακτῆρα· αὗται δὲ εἶναι ἐξαίρετοι ποιότητες, διὰ τὰς ὁποίας οἱ λαμπρότεροι σπινθῆρες τοῦ πνεύματος ἤθελαν εἶσθαι ἄθλιον ἀντάλλαγμα.

Εἰς τὰς δώδεκα ἦτο νόμος νὰ σηκόνεται ὁ Λουκᾶς· πολλάκις ὅμως κατὰ τὸν χειμῶνα εἶχε κοιμηθῆν μίαν ὥραν περισσότερον.

Ὅταν ἐκτύπησαν αἱ δώδεκα τὸ ἀκόλουθον πρωῒ, ἐπέταξεν ἐπάνω· ἀλλὰ τόση ψῦχρα ἦτον, ὥστε εἶχε μεγάλην κλίσιν νὰ πλαγιάσῃ πάλιν. "'Αλλ' ὄχι," ἐσυλλογίσθη, "τώρα ἔχω καλὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀρνηθῶ τὸν ἑαυτόν μου·" καὶ εὐθὺς ἐπήδησεν ἐπάνω, χωρὶς νὰ διστάσῃ περισσότερον.

"Χρῆστε, Χρῆστε," εἶπεν εἰς τὸν κοιμώμενον ἀδελφόν του, "ἐκτύπησαν αἱ δώδεκα, καὶ εἶναι ὡραία ταχινή· τὰ ἄστρα φέγγουν λαμπρῶς." "Ἄφες με ϗ σὺ νὰ κοιμηθῶ," ἐφώναξεν ὁ Χρῆστος μὲ θυμωμένην νυςαγμένην φωνήν. "Πολλὰ καλὰ λοιπὸν," εἶπεν ὁ Λȣκᾶς, "σὲ εὔχομαι γλυκὺν ὕπνον·" καὶ ἔτρεξε κάτω μὲ καρδίαν εὐφρόσυνον.

Διατριβὴ, συγγραμμάτιον, οὕτω καλούμενον.
Ὕφος, ὁ χαρακτὴρ τοῦ λόγου· ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον τὶς γράφει.
Δόξα, γνώμη, φρόνημα.
Ἐπαναλαμβάνω, κάμνω ἐκ δευτέρου, ἐξαναλέγω.
Κάλλος, ὡραιότης.
Ἐρευνῶ, ἐξετάζω.
Ἄθλιος, δυστυχής.

ΜΑΘΗΜΑ κά.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης ὑποθέσεως.

ΑΦΟΥ ἐτελείωσε τὸ Ἑλληνικόν του γύμνασμα, εἶχε καιρὸν νὰ ὑπάγῃ νὰ περιπατήσῃ πρὶν τοῦ προγεύματος ἐκείνην τὴν ταχινήν. Ἐπέςρεψε δὲ ἀπὸ τὸν περίπατον δροσερὸς καὶ ῥοδοκόκκινος, μὲ καλὴν ὄρεξιν, ϗ, τὸ ἀκόμη καλήτερον, μὲ καλὴν διάθεσιν.

Ἀλλ' ὁ καϋμένος ὁ Χρῆστος, ὁ ὁποῖος μόλις εἶχεν ἐκβῇν ἀπὸ τὴν κλίνην, ὅταν ἐσήμανε τὸ κωδώνιον, τὸ ὁποῖον καθημέραν ἐσήμαινε διὰ νὰ συναθροίζεται ἡ οἰκογένεια εἰς προσευχὴν, ἦλθε κάτω, χλωμὸς, ψυχρὸς, ϗ δυσαρεστημένος.

Ὁ Λουκᾶς, ὁ ὁποῖος, ἂν δὲν ἦτο πνεῦμα, εἶχεν ὅμως κάποιαν ἰδικήν του εὐφυΐαν εἰς τὰ ἀςεῖα, ἤρχιζε νὰ τὸν περιγελᾷ διὰ τὴν ἀθλίαν τȣ κατάστασιν. Πλὴν ἐνθυμηθεὶς τὴν ἀπόφασίν του, ἐσυλλογίσθη καθ' ἑαυτόν·—"Ὁ Χρηστος δὲν ἀγαπᾷ νὰ περιγελᾶται, μάλιστα ὅταν ἦναι θυμωμένος," καὶ ἐκρατήθη ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀστειότητά του· ἀπαιτεῖ δὲ ὄχι μικρὰν αὐταπάρκησιν διὰ νὰ κρατηθῇ τις ἀπὸ μίαν ἀςειότητα

"Ἤθελα νὰ μοῦ βάλετε ϗ ἓν ἄλλο κομμάτιον πλακουντίου, μῆτερ," εἶπεν ὁ Χρῆστος ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ γεῦμα, ἀφοῦ εἶχε καθαρίσειν τὸ πινάκιόν του ἀπὸ πέντε ἓξ μεγάλα κομμάτια.

"Νὰ βάλω καὶ διὰ ἐ σ ὲ, Λουκᾶ μου;" εἶπεν ἡ μήτηρ του. "Μάλιστα, ἂν ὁρίζετε, ... πλὴν ὄχι, σᾶς εὐχαριστῶ," εἶπεν ὁ Λουκᾶς, σύρων ὀπίσω τὸ πινάκιόν του· "διότι," ἐσυλλογίσθη, "ἔφαγα καὶ ὑπερέφαγα, ὅσον διὰ νὰ θεραπεύσω τὴν πεῖνάν μȣ· τώρα δὲ εἶν' ἡ ὥρα δι' αὐταπάρνησιν."

"Λȣκᾶ," εἶπεν ἡ μικρά του ἀδελφὴ ὕστερον ἀπὸ τὸ γεῦμα, "πότε θέλεις μὲ δείξειν νὰ κάμνω τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο παιγνιδάκιον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ πολὺν καιρὸν μὲ ὑπεσχέθης ὅτι θέλεις μὲ δείξειν;" "Τώρα ἔχω δουλείαν," εἶπεν ὁ Λουκᾶς, "μή με πειράζῃς." Ἐκείνη δὲν εἶπε λόγον, ἀλλ' ἐφαίνετο πικραμένη, καὶ ἀκόμη ἐκρέμετο ἐπάνω εἰς τοῦ ἀδελφοῦ της τὴν καθέκλαν.

"Ἔλα λοιπὸν," εἶπεν ὁ Λουκᾶς, ἔξαφνα ἐρχόμενος εἰς τὸν ἑαυτόν τȣ, "φέρε με τὸ ξύλον σȣ·" καὶ, ἀποθέσας κάτω τὸ βιβλίον του, ἔδειξεν εἰς τὴν ἀδελφήν του πῶς νὰ παίζῃ τὸ παιγνίδιον.

Ἐκείνην τὴν νύκτα, ὅτε οἱ δύο παῖδες ὑπῆγαν νὰ πλαγιάσωσιν, ὁ Λουκᾶς ἀνεκάλεσεν εἰς τὸν νοῦν μὲ εὐχαρίστησιν, ποσάκις τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχε γυμνασθῆν εἰς τὴν αὐταπάρνησιν· ἦτο δὲ ἕτοιμος νὰ εἴπῃ εἰς τὸν ἀδελφόν του Χρῆστον τί ἐσυλλογίζετο—"Ἀλλ' ὄχι," εἶπε, "τώρα ἔχω καὶ ἄλλην εὐκαιρίαν νὰ ἀρνηθῶ τὸν ἑαυτόν μου λόγον δὲν πρέπει νὰ εἴπω· ἔπειτα, νὰ καυχηθῶ δι' ὅ,τι ἔκαμα ἤθελε χαλάσειν τὸ πᾶν."

Ὁ Λȣκᾶς λοιπὸν ἐπλαγίασεν ἥσυχα, κάμνων

τὴν ἀκόλουθον σοφὴν σκέψιν· "Αὕτη ἐστάθη εἰς ἐμὲ εὐάρεστος ἡμέρα, καὶ μολονότι ἔκαμα διάφορα πράγματα ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου, εὑρίσκω ὅτι ἡ αὐταπάρνησις εἶναι λυπηρὰ μὲν διὰ μίαν στιγμὴν, ἀλλὰ καταπολλὰ εὐάρεστος εἰς τὸ τέλος. Ἂν ἐξακολουθῶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον πᾶσαν ἡμέραν, θαῤῥῶ ὅτι θέλω περάσειν καλὴν ζωήν· διότι ἡ ζωὴ σύγκειται ἀπὸ ὥρας καὶ ἡμέρας, καὶ θέλει εἶσθαι ὅλη τόσον εὐάρεστος καὶ εὔκολος—"

Ἀλλ' ἐδῶ τοῦ Λουκᾶ οἱ συλλογισμοὶ ἤρχισαν νὰ πλανῶνται, ϗ μετ' ὀλίγον ἔγιναν παντάπασιν ἀδιάκριτοι. Τῇ ἀληθείᾳ, αὐτὸς ἔπεσεν εἰς βαθὺν ὕπνον πρὶν μισοτελειώσῃ τὰς σκέψεις του.

Εὐφυΐα, φυσικὴ ἐπιτηδειότης.
Ἀπαιτῶ, χρειάζομαι, ζητῶ.
Ἀνακαλῶ, κράζω ὀπίσω.
Σύγκειμαι, συνίσταμαι.
Ἀδιάκριτος, ὅστις δὲν ἐμπορεῖ νὰ διακριθῇ, συγκεχυμένος.

ΜΑΘΗΜΑ κβ'.

Περὶ τοῦ Ἐλέφαντος.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν εὑρέθησαν τὰ κόκκαλα ἑνὸς ζώου, τὸ ὁποῖον φαίνεται νὰ ἦτο μεγαλήτερον παρὰ τὸν ἐλέφαντα. Τοιαῦτα ζῶα δὲν ὑπάρχουν τώρα, καθόσον ἐξεύρομεν. Ὁ ἐλέφας εἶναι τὸ μεγαλήτερον ζῶον ἀπὸ τὰ εἰς ἡμᾶς γνωρισμένα. Αὐτὸς εἶναι πολλὰ δυνατὸς, πολλὰ ὑπήκοος, ϗ πολλὰ θυμόσοφος. Ἀγαπᾷ τὸ ὀρύζιον καταπολλά. Κάποτε φεύγει ϗ τρέχει μέσα

εἰς τὰ ὀρυζοχώραφα τῆς Ἀσίας, καὶ καταπατεῖ τὸ φυτρόνον ὀρύζιον, καὶ ἀφανίζει μεγάλην αὐτοῦ ποσότητα.

Εἰς τὴν Σιάμην, τόπον τῆς Ἀσίας, οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν τοὺς ἐλέφαντας καταπολλά· προτιμοῦν δὲ τὸν λευκὸν ἐλέφαντα. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πέγου, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ πλησίον εἰς τὸν βασιλέα τῆς Σιάμης, ἔκαμε μίαν φορὰν πόλεμον κατ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς τῆς Σιάμης ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ δύο λευκοὺς ἐλέφαντας, τοὺς ὁποίους ὁ βασιλεὺς τῆς Πέγου ἤθελε· πολλοὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ τῶν δύο βασιλέων ἐφονεύθησαν. Διὰ τοιαῦτα οὐτιδανὰ πράγματα κάμνουν οἱ ἄνθρωποι πολέμους!

Εἰς τὴν Σιάμην ὁ βασιλεὺς ἔχει μίαν ὡραίαν κατοικίαν διὰ τοὺς ἐλέφαντάς του· τοὺς τρέφει δὲ μὲ τὸ πλέον καθαρὸν καὶ λευκὸν ὀρύζιον, καὶ, ἐπειδὴ εἶναι τόπος πολλὰ ζεστὸς, προστάζει καὶ χύνουν νερὸν εἰς ἓν δωμάτιον ἐπάνω ἀπὸ ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἐλέφαντες εἶναι, τὸ ὁποῖον τρέχει ἀργὰ ἀργὰ διὰ μέσου τῆς στέγης, καὶ στάζει ἐλαφρὰ ἐπάνω των, ὥστε νὰ τοὺς φυλάττῃ δροσερούς.

Δύσκολον εἶναι νὰ περιγράψωμεν ἀκριβῶς τὸ μέγεθος τοῦ ἐλέφαντος, καθότι τινὲς εἶναι πολὺ μεγαλήτεροι παρ' ἄλλους· οἱ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν εἶναι ἀπὸ ἐννέα ἕως δέκα ποδάρια ὑψηλοὶ, καὶ τὸ μάκρος τῆς κεφαλῆς ϗ τοῦ σώματος εἶναι ὡς δώδεκα ποδάρια, τῆς δὲ εὔρους περίπου πέντε ποδάρια. Τὸ σῶμά τυ εἶναι πολλὰ μεγαλοκαμωμένον, περίπου ἓξ ποδάρια κατὰ τὸ πλάτος, καὶ τὰ μηρία πολλὰ χονδρά.

Ὁ ἐλέφας ἔχει δέρμα τραχὺ, μὲ ὀλιγωτάτας τρίχας· τὰ ὀμμάτιά του εἶναι μικρὰ μὲν, φαιδρὰ ὅμως, καὶ κυττάζει τὸν αὐθέντην του μὲ πολλὴν καλοσύνην καὶ γλυκύτητα. Τὰ μεγάλα του αὐτία κρέμονται πρὸς τὰ κάτω χαυνωμένα, ϗ κάμμίαν φορὰν τὰ κινεῖ ὡσὰν ῥιπίδιον, διὰ νὰ διώχνῃ τὴν κόνιν ϗ τὰ ζωΰφια ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά τυ. Ἡ ἀκοή τυ εἶναι καλή· θέλγεται δὲ μὲ τὴν μυσικὴν, καὶ ἀρέσκεται τόσον εἰς τὴν σάλπιγγα καὶ τὸ τύμπανον, ὅσον ὁποιονδήποτε μικρὸν παιδίον.

Ἡ προβοσκὶς τοῦ ἐλέφαντος ἐκτελεῖ πολλὰς ἀπὸ τὰς ὑπηρεσίας τῆς χειρὸς τοῦ ἀνθρώπου· εἶναι πολλὰ δυνατὴ καὶ λυγιστερά. Ἡ προβοσκὶς εἶναι κυρίως μία πολλὰ μακρὰ μύτη· εἰς τὸ ἄκρον της εἶναι κάτι ὡσὰν δάκτυλος· μὲ αὐτὸ δύναται νὰ πιάνῃ τὸ μικρότατον κομμάτιον ἀργυρίυ, νὰ λύῃ κόμβυς, νὰ ἀνοίγῃ ϗ νὰ κλείῃ πύλας, νὰ σύρῃ τοὺς φελλοὺς τῶν βωκαλίων, καὶ νὰ κάμνῃ σχεδὸν κάθε τι ἄλλο, τὸ ὁποῖον κάμνουν οἱ ἄνθρωποι μὲ τὰς χεῖρας. Ἓν κτύπημα τῆς δυνατῆς ταύτης προβοσκίδος σκοτόνει τὸν ἄνθρωπον εὐθύς· εἶναι δὲ πλέον παρὰ ἓξ ποδάρια μακρά.

Ὁ ἐλέφας ἔχει μεγαλωτάτην δύναμιν σώματος. Ἐμπορεῖ νὰ σηκώσῃ ὡς χιλίας ὀκάδας βάρος ἐπάνω εἰς τὴν ῥάχην τυ, μὲ τὸ ὁποῖον εἶναι ἱκανὸς νὰ ὁδοιπορήσῃ πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα μίλια χωρὶς κόπον· ὅταν δὲ βιασθῇ, ἐμπορεῖ νὰ τελειώσῃ ὁδοιπορίαν ἑκατὸν εἴκοσι μιλίων εἰς μίαν ἡμέραν.

Οὐτιδανὸς, τιποτένιος, ὀλίγου ἄξιος.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ, ἐκτεταμένοι, πολυάνθρωποι, καὶ πλούσιοι τόποι εἰς τὰ νότια μέρη τῆς Ἀσίας, οἱ περισσότεροι ὑποκείμενοι εἰς τοὺς Ἄγγλους.

Τραχὺς, ὁ μὴ ὁμαλὸς, ὅστις ἔχει ἀνισότητας.

Φαιδρὸς, λαμπρός.

Θέλγομαι, ἡδύνομαι, λαμβάνω εὐχαρίστησιν.

Σάλπιγξ, τρουμπέτα.

Ἐκτελῶ, κάμνω.

Ὑπηρεσία, δούλευσις.

Κλείω, σφαλῶ.

Πύλη, μεγάλη πόρτα.

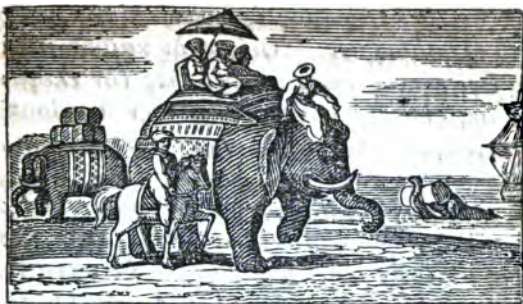
Ἱκανὸς, ἀρκετός.

ΜΑΘΗΜΑ κγ'.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης ὑποθέσεως.

ΤΑ ζῶα ταῦτα ὑπεραγαποῦν τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, τὰ βαθέα λαγκάδια, τοὺς σκιερούς τόπους, καὶ τὰς βαλτώδεις γαίας. Δὲν ἐμπορῦν νὰ μένωσι πολλὴν ὥραν χωρὶς νερὸν, τὸ ὁποῖον ταράττουν καὶ θολόνουν μὲ τὰς προβοσκίδας των πρὶν πίωσιν.

Ἡ κοινὴ τροφή των εἶναι ῥίζαι, χορτάρια,

φύλλα, ὀπωρικὰ, ϰ͂ σιτάριον. Οἱ οἰκιακοὶ ἐλέφαντες χρειάζονται τεσσαράκοντα ὀκάδας ὀρύζιον καθημέραν, (ἢ ἴσην ποσότητα ἄλλȣ φαγητȣ͂,) διὰ νὰ φυλάττωνται εἰς τελείαν δύναμιν. Συνήθως ζοῦν ἀπὸ 120 ἕως 150 χρόνȣς.

Ὁ ἐλέφας κολυμβᾷ, καὶ σύρει βαρέα φορτώματα. Ἀγαπᾷ τὸν αὐθέντην του καταπολλά· γνωρίζει τὴν φωνήν τȣ, καὶ ὑπακούει τὰς προσταγάς του. Κάμνει τόσην δουλείαν, ὅσην διάφορα ἄλογα.

Οἱ ἐλέφαντες φαίνονται ὅτι ἐξεύρουν πλειότερον παρὰ κάθε ἄλλο ζῶον· εἰς τοὺς ὅσοι τοὺς μεταχειρίζονται καλὰ εἶναι καλοί· βλάπτουν ὅμως ἢ καὶ σκοτόνουν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τοὺς πειράζουν.

Ἐλέφας τις, ὁ ὁποῖος μίαν φορὰν ἐπεριφέρετο διὰ δείξιμον, ἐσυνείθιζε νὰ τρώγῃ αὐγὰ, τὰ ὁποῖα ἕνας ἄνθρωπος πολλάκις τὸν ἔδιδεν· ἔτυχε ποτὲ νὰ τὸν δώσῃ χαλασμένον τι αὐγὸν διὰ παιγνίδιον· ὁ ἐλέφας τὸ ἔῤῥιψεν· ὁ ἄνθρωπος τὸν ἐπρόσφερε καὶ ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἦτο ϰ͂ αὐτὸ χαλασμένον· ὁ δὲ ἐλέφας ἔῤῥιψε ϰ͂ τὸ δεύτερον, καὶ δὲν ἐφαίνετο θυμωμένος· τὸν ἐκακοφάνη

ὅμως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγύρευε νὰ τὸν παίξῃ, ϗ δὲν τὸ ἐλησμόνησεν. Ὀλίγον δὲ καιρὸν μετέπειτα, ὁ ἄνθρωπος ἦλθε πλησίον εἰς τὸν ἐλέφαντα, ὁ ὁποῖος εὐθὺς τὸν ἥρπαξε μὲ τὴν προβοσκίδα, τὸν ἐτίναξεν ἐπάνω εἰς τὴν στέγην, καὶ τὸν ἐσκότωσεν.

Οἱ ἐλέφαντες ἀγαποῦν τὰ πνεύματα ϗ τὸ κρασίον. Εἰς τὴν Ἰνδίαν τοὺς δίδεται ποτόν τι ὅμοιον μὲ τὸ ῥακίον· τὸ ἀγαποῦν δὲ καταπολλά. Ἐὰν τοὺς δειχθῇ ὀλίγον ἀπὸ τὸ ποτὸν τοῦτο, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλουν τὸ λάβειν ὡς βραβεῖον, σύρουν ἢ σπρώχνουν μεγάλον βάρος· ἀλλὰ ἐὰν τοὺς δειχθῇ, καὶ ἔπειτα δὲν τοὺς δοθῇ, ὀργίζονται πολύ.

Ἐλέφας τις, τὸν ὁποῖον μετεχειρίσθησαν μίαν φορὰν τοιουτοτρόπως, ἐσκότωσε τὸν αὐθέντην του, ὅστις εἶχε τὸν ἀπατήσειν. Τοῦ ἀθλίου τούτου ἀνθρώπου ἡ γυνή, ἀφοῦ ἴδε τὸν ἄνδρα της σκοτωμένον, ἔτρεξε μὲ τὰ δύο της παιδία εἰς τοῦ ἐλέφαντος τὰ ποδάρια, λέγουσα, "Ἐσκότωσες τὸν πατέρα των, σκότωσε καὶ ἐμὲ καὶ αὐτά." Ὁ ἐλέφας ἐστάθη· ἡ μήτηρ καὶ τὰ παιδία δὲν εἶχαν τὸν βλάψειν, καὶ αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ τοὺς κακοποιήσῃ· ἐπίασε δὲ τὸ μεγαλήτερον παιδίον μὲ τὴν προβοσκίδα του, τὸ ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὸν λαιμόν του, καὶ δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ ἄλλον τινὰ νὰ ἀναβῇ ἐπάνω του.

Ὅλοι οἱ ἥμεροι ἐλέφαντες πιάνονται ἄγριοι. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι τοὺς πιάνουν, φέρουν ἥμερον τινὰ ἐλέφαντα εἰς τὴν ἐξοχήν, ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄγριοι εὑρίσκονται· κάμνουν ἕνα φραγμὸν τριγύρῳ εἰς μεγάλον τινὰ τόπον, καὶ βάλλουν μέσα τὸν ἥμερον ἐλέφαντα. Ὁ περικλεισμένος τόπος

παρομοιάζει μεγαλώτατον κλωβίον, μὲ τὴν θύραν ἀνοικτήν· ὁ ἥμερος ἐλέφας φωνάζει δυνατά, καὶ οἱ ἄγριοι τὸν ἀκούουν· ἔρχονται νὰ τὸν ἴδωσι, ἢ ὑπαγαίνει εἰς αὐτὸν διὰ μέσου τοῦ ἀνοίγματος, τὸ ὁποῖον τοὺς ἀφίνεται· εὐθὺς δ' ἀφοῦ ἐμβῶσι, πίπτει ἕνας μοχλός, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐμποδίζει ἀπὸ τὸ νὰ ἐκβῶσι· καὶ καταρχὰς μὲν πασχίζουν καταπολλὰ νὰ φύγωσι, καὶ κάμνουν πολλὴν ταραχήν· ἔπειτα ὅμως, ἐπειδὴ τοὺς τρέφουν καὶ τους περιποιοῦνται φιλικά, εἰς περίπου δεκαπέντε ἡμέρας γίνονται παντάπασιν ἥμεροι.

Ὄχθη, χεῖλος.
Βαλτώδης, ὅστις ἔχει στεκόμενα νερά.
Κακοποιῶ, κάμνω κακόν.
Περικλείω, σφαλῶ γύρω τριγύρω.
Φραγμὸς, τοῖχος ἀπὸ ξύλα ἢ πέτρας.
Μοχλὸς, σῶμα μακρὺ, ξύλινον ἢ σιδηροῦν.

ΜΑΘΗΜΑ κδ'.

Σκληρότης πρὸς τὰ ζωΰφια.

Σκληρον τι παιδίον ἠγάπα νὰ βασανίζῃ ἢ νὰ σκοτόνῃ μυίας. Τῶν ἔκοπτε τὰς πτέρυγας ἢ τὰ μηρία, ἔπειτα δ' ἔστεκε καὶ τὰς ἔβλεπε μὲ εὐχαρίστησιν, ἐνῷ αἱ δυστυχεῖς ἐπάσχιζαν νὰ φύγωσι.

Κἄποτε μαζεύων τινὰς, τὰς ἔκαμνεν ἕνα σωρὸν, ἢ τὰς ἐθανάτονεν ὅλας μὲ ἕνα κτύπον τῆς χειρός του· καυχώμενος, ὡς πολλοὶ θαυμαζόμενοι ἥρωες, διὰ τὸν πόνον τὸν ὁποῖον ἐπροξένει.

Ὁ διδάσκαλός του τὸν ἐπέπληξε, καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅτι ἡ διαγωγή του ἦτον

ἀπάνθρωπας, ἀλλ' εἰς μάτην. Τὸ παιδίον δὲν ἠμπόρει νὰ πιστεύσῃ ὅτι αἱ μυῖαι πονοῦν, καὶ ὅτι ἔχουν δίκαιον, ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ ἡμεῖς, νὰ ζῶσι, νὰ ζῶσιν ἐλεύθεραι, καὶ νὰ χαίρωνται τὴν ζωήν των. Τὰ σημεῖα τοῦ πόνου, τὰ ὁποῖα δείχνουν, ὅταν βασανίζωνται, μὲ τὰ παντοῖά των κινήματα, αὐτὸς ποτὲ δὲν περιειργάζετο.

Ὁ διδάσκαλος εἶχεν ἓν μικροσκόπιον· μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, ἐκάλεσε τὸν μαθητήν τε νὰ ἔλθῃ νὰ ἐξετάσῃ ὡραῖόν τι καὶ παράξενον ζῶον. "Κύτταξε," τὸν εἶπε, "πῶς γέμει, ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἕως τὴν οὐρὰν, λευκῶν καὶ μαύρων κηλίδων, καὶ πῶς τὸ σῶμά του εἶναι παντοῦ σκεπασμένον ἀπὸ τὰς πλέον ἀξιοπεριέργους τρίχας! Ἡ κεφαλὴ περιέχει ζωηροτάτους ὀφθαλμοὺς, οἱ ὁποῖοι εἶναι περικυκλωμένοι ἀπὸ ὀφρύδια λευκὰ καθὼς ὁ ἄργυρος, καὶ ὁ κορμὸς σύγκειται ἀπὸ δύο μέρη, τὸ ἓν μέσα εἰς τὸ ἄλλο. Ὅλον δὲ τὸ σῶμα εἶναι στολισμένον μὲ πτερὰ καὶ καλλωπίσματα τόσον ὡραῖα, ὥστε ὑπερέχουν καὶ τὰ λαμπρότερα ἐνδύματα εἰς τὰς αὐλὰς τῶν μεγαλητέρων ἡγεμόνων."

Τὸ παιδίον ἐθαύμασε ϗ εὐηρεστήθη, ϗ ἦτον ἀνυπόμονον ν' ἀκούσῃ τὄνομα ϗ τὰς ἰδιότητας τοῦ θαυμασίου τούτου ζώου. Ὁ διδάσκαλος ἀπέσυρε τὸ μικροσκόπιον, ϗ ἐπαρρησίασε τὸ ζῶον εἰς τὸν γυμνὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παιδίου· ἦτο δὲ ἀθλία τις μυῖα, τὴν ὁποίαν ὁ παῖς εἶχε πρότερον βασανίσειν, κόψας ϗ τὰς πτέρυγας ϗ τὰ μηρία της.

Ἥρως, δυνατὸς πολεμιστής.
Διαγωγή, φέρσιμον.

Ἀπάνθρωπος, σκληρὸς, ὅστις δὲν ἁρμόζει εἰς ἄνθρωπον.

Περιεργάζομαι, παρατηρῶ προσεκτικά.

Μικροσκόπιον, ὑάλινον ἐργαλεῖον, τὸ ὁποῖον, βαλλόμενον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, δεικνύει τὰ πράγματα μεγαλήτερα παρ' ὅ,τι εἶναι.

Κηλὶς, (λεκές.)

Ἄργυρος, ἀσῆμι.

Καλλώπισμα, στολισμός.

Ὑπερέχω, εἶμαι καλήτερος.

ΜΑΘΗΜΑ κέ.

Ὁ Καλὸς Πλησίον.

Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἐσηκώθη, πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί πράξας θέλω κληρονομήσειν ζωὴν αἰώνιον; Καὶ ἐκεῖνος εἶπεν εἰς αὐτὸν, Εἰς τὸν νόμον τί εἶναι γεγραμμένον; πῶς ἀναγινώσκεις;

Καὶ ἐκεῖνος ἀποκριθεὶς εἶπε, Θέλεις ἀγαπήσειν Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτόν σου.

Εἶπε δὲ εἰς αὐτὸν, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο πράττε, καὶ θέλεις ζήσειν. Ἀλλ' ἐκεῖνος, θέλων νὰ δικαιώσῃ τὸν ἑαυτόν του, εἶπεν εἰς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς εἶναι ὁ πλησίον μου;

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ τὴν Ἰερουσαλὴμ εἰς τὴν Ἰεριχὼ, καὶ περιέπεσεν εἰς λῃστάς· οἵτινες καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ καταπληγώσαντες, ἀνεχώρησαν, ἀφήσαντες αὐτὸν ἡμιθανῆ.

7

Κατὰ τύχην δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν εἰς ἐκεῖνον τὸν δρόμον· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Ὁμοίως δὲ ϗ Λευΐτης, φθάσας κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅτε ἦλθε καὶ ἴδεν αὐτὸν, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος.

Σαμαρείτης δέ τις ὁδοιπορῶν, ἦλθεν εἰς τὸν τόπον ὅπε ἦτον, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη. Καὶ πλησιάσας, ἔδεσε τὰς πληγάς αὐτε, χύνων ἐπάνω ἔλαιον καὶ οἶνον· καὶ ἀφοῦ ἀνέβασεν αὐτὸν ἐπάνω εἰς τὸ ἴδιόν του κτῆνος, ἔφερεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτόν.

Καὶ εἰς τὴν αὔριον ἀναχωρῶν, ἔκβαλε δύο δηνάρια, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν πανδοχέα, ϗ εἶπεν εἰς αὐτὸν, Ἐπιμελήσου αὐτόν· καὶ ὅ,τι ἐξοδεύσῃς περιπλέον ἐγὼ, ὅταν ἐπανέλθω, θέλω σὲ τὸ ἀποδώσειν.

Τίς λοιπὸν ἐκ τῶν τριῶν τούτων σὲ φαίνεται ὅτι ἔγινε πλησίον τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; Καὶ ἐκεῖνος εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος εἰς αὐτόν. Εἶπε λοιπὸν εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Πήγαινε καὶ κάμνε καὶ σὺ ὁμοίως.

Νομικὸς, ἐξηγητὴς τῶν νόμων.
Αἰώνιος, ὅστις δὲν ἔχει τέλος, ἀτελεύτητος.
Διάνοια, νοῦς.
ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ, ἡ πρωτεύουσα πόλις τῆς Ἰουδαίας, 25 μίλια πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου, καὶ 42 πρὸς ἀνατολὰς τῆς Μεσογείου Θαλάσσης. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐσταυρώθη ὁ Χριστὸς, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐκήρυξαν πρῶτον οἱ Ἀπόστολοι τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου των.

ΙΕΡΙΧΩ, ὀνομαστὴ πόλις, 8 μίλια πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου, καὶ 19 πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὅτε οἱ Ἰσραηλῖται ἐμβῆκαν εἰς τὴν γῆν Χαναὰν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἰησοῦ Ναυῆ, τὴν πόλιν ταύτην ἐπρωτοκυρίευσαν μὲ θαῦμα· διότι τὰ τείχη της ἔπεσαν ἀφ' ἑαυτοῦ των.

Ληστής, ὅστις γυμνόνει καὶ ἁρπάζει εἰς τοὺς βασιλικοὺς δρόμους.

Ἡμιθανής, ἡμισαποθαμμένος.

ΛΕΥΙΤΗΣ, ἕνας τῶν ἀπογόνων τοῦ Λευΐ, υἱοῦ τοῦ Ἰακώβ. Οἱ Λευῖται ἦσαν οἱ διάκονοι καὶ δοῦλοι τῶν ἱερέων. Ἤνοιγαν, καὶ ἔκλειαν, καὶ ἐφύλαττον τὸν ναὸν, ἐκαθάριζαν τὰ ἱερὰ σκεύη, ἐφρόντιζαν διὰ τοὺς ἱεροὺς ἄρτους, κτλ.

ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ, κάτοικος τῆς Σαμαρείας. Τὸ ὄνομα Σαμάρεια ἐδίδετο εἰς ἐπαρχίαν τινὰ πρὸς βορέαν τῆς Ἰουδαίας, ὡς καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν πόλιν αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας. Μεταξὺ τῶν Σαμαρειτῶν καὶ Ἰουδαίων ὑπῆρχεν ἄσπονδος ἔχθρα. Τοῦτο δὲ κάμνει τοῦ Σαμαρείτου τὴν εὐσπλαγχνίαν πλέον ἀξιέπαινον, καὶ τὴν παραβολὴν ὅλην ὡραιοτέραν καὶ πλέον διδακτικήν.

Σπλαγχνίζομαι, λυποῦμαι, συμπονῶ, συμπάσχω.

Δηνάριον, νόμισμα, ἰσοδύναμον μὲ περίπου 90 λεπτά.

ΜΑΘΗΜΑ κς'.

Αἱ Δύο Μέλισσαι.—Μῦθος.

ΩΡΑΙΑΝ τινὰ πρωϊνὴν τοῦ καλοκαιρίου, δύο

μέλισσαι ἐκβῆκαν νὰ τρυγήσωσι μέλι, ἡ μία φρονίμη καὶ ἐγκρατὴς, ἡ ἄλλη ἄφρονις καὶ λαίμαργος. Ἔφθασαν δὲ εἰς κῆπον τινὰ, πλουτισμένον μὲ ἀρωματικὰς βοτάνας, μὲ ἄνθη τὰ πλέον εὔοσμα, καὶ μὲ γλυκυτάτους καρπούς.

Καὶ αἱ δύο εὐφραίνοντο μὲ τὰς παντοίας τρυφὰς, αἵτινες ἦσαν ἐξηπλωμέναι ἔμπροσθέν των.

Ἡ μία, φορτίζουσα τὰ μηρία της ἀπὸ μέλι, ἐπέστρεφεν εἰς τὸ κυψέλιον, καλοθέτουσά το ἐκεῖ διὰ τὸν ἐρχόμενον χειμῶνα· ἡ δὲ ἄλλη ἐσπατάλα εἰς τὸ μέσον τῶν γλυκυσμάτων, μὴ φροντίζουσα δι' οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ διὰ τὴν παροῦσαν εὐχαρίστησιν.

Τέλος πάντων, ἐνῷ ἐπετοῦσαν πλησίον μιᾶς ῥοδακινέας, εἶδαν πλατύστομον τινὰ φιάλην, κρεμαμένην εἰς τοὺς κλάδους της, καὶ γεμάτην ἀπὸ μέλι τῆς καλλίστης ποιότητος. Ἡ ἀστόχαστος καὶ ἀκρατὴς, παραβλέπουσα ὅλας τὰς νουθεσίας τῆς συντρόφου της, ἐβυθίσθη ἀμέσως εἰς τὸ ἀγγεῖον, μὲ ἀπόφασιν νὰ θεραπεύσῃ ἀφθόνως πᾶσαν ἐπιθυμίαν τῶν αἰσθήσεων.

Ἡ φιλοσοφική της συντρόφισσα, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ἔγλειψεν ὀλίγον μὲ προφύλαξιν· ἀλλὰ ὑποπτευομένη κίνδυνον, ἔφυγε, προτιμῶσα ὀπωρικὰ καὶ ἄνθη, ὅπου τῶν φαγητῶν ἡ μετριότης ἤνοιγε τὴν δι' αὐτὰ ὄρεξίν της.

Τὴν ἑσπέραν ὅμως ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν ῥοδακινέαν, καὶ ἠρώτησε τὴν φίλην της ἐὰν ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ κυψέλιον· ἀλλὰ τὴν εὗρηκεν εἰς κόρον χορτασμένην, καὶ ἀῤῥωστημένην ἀπὸ τὸ μέλι, τὸ ὁποῖον οὔτε ν' ἀφήσῃ, οὔτε ν' ἀπολαύσῃ πλέον ἠδύνατο.

Ἔχουσα τὰς πτέρυγας καταφορτωμένας, τὰς

πόδας της ἠδυνατισμένους, καὶ ὅλον τὸ σῶμα παντάπασιν ἐκνευρισμένον, ἠμπόρεσε μόνον ν' ἀποχαιρετίσῃ τὴν φίλην της, καὶ νὰ θρηνήσῃ μὲ τὴν τελευταίαν πνοὴν τὴν ἄμετρον ἐκείνην φιληδονίαν, ἡ ὁποία τὴν ἔφερεν εἰς τοιοῦτον ἄκαιρον καὶ μελαγχολικὸν τέλος.

Ἐγκρατής, ὁ μέτριος εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν, ὡς τοῦ τρώγειν, πίνειν, κτλ.
Ἀρωματικός, ὅστις ἔχει μυρωδίαν ἀρωμάτων.
Βοτάνη, χόρτον.
Εὔοσμος, μυριστικός.
Ἀκρατής, ὁ μὴ ἐγκρατής.
Θεραπεύω, εὐχαριστῶ, ἰατρεύω.
Αἴσθησις, δύναμις τοῦ αἰσθάνεσθαι· καθὼς, ἡ ὄσφρησις, ἡ ἀκοή, ἡ γεῦσις, ἡ ὅρασις, καὶ ἡ ἁφή.
Ἀκονῶ, παροξύνω, τροχίζω.
Εἰς κόρον, εἰς πλησμονήν.
Ἐκνευρισμένος, ἀδυνατισμένος.
Θρηνῶ, κλαίω.
Φιληδονία, ἀγάπη τῶν ἡδονῶν.
Ἄκαιρος, ὅστις δὲν εἶναι εἰς τὸν πρέποντα καιρὸν, παράκαιρος.

ΜΑΘΗΜΑ κζ'.

Ἡ Μέθοδος, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος Φιλάρετος ἐδίδασκε τὰ Τέκνα του.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ Φιλάρετος, θέλων μίαν βραδινὴν νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὰ τέκνα του τὴν κίνησιν τῆς γῆς, ἐπῆρεν ἕνα μεγαλώτατον στρογγύλον π ο ρ τ ο κ ά λ ι ο ν, καὶ ἐπέρασε διὰ μέσου τοῦ κέν-

τρου του μίαν βελόνην τοῦ πλεξίματος ἀπὸ τὸ ἓν ἕως εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Τὸ πορτογάλλιον τοῦτο ἔστρεψεν ἀρκτικὰ καὶ μεσημβρινά, καὶ τὸ ὠνόμασε γ ῆ ν.

Ἔπειτα ἔβαλε τὸν ἀ ν α μ μ έ ν ο ν λ ύ χ ν ο ν ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν, εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ δωματίου, καὶ τὸν ὠνόμασεν ἥ λ ι ο ν. "Τώρα, υἱέ μου," εἶπεν εἰς τὸν Ἰάκωβον, "τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ σύρματος, τὸ ὁποῖον περνᾷ διὰ μέσου τούτου τοῦ πορτογαλλίου, ἕως ἐκεῖ ὅπου ἔρχεται ἴσα μὲ τὴν ἐπιφάνειαν, θέλομεν τὸ ὀνομάσειν ἄ ξ ο ν α, ἢ δ ι ά μ ε τ ρ ο ν, τῆς σφαίρας. Τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἄξονος θέλομεν ὀνομάσειν ἀρκτικὸν καὶ μεσημβρινὸν π ό λ ο ν.

"Τώρα, υἱέ μου, θέλομεν κάμειν ἕνα σημάδιον μὲ τὸ μαχαιράκιον τριγύρῳ τοῦ πορτογαλλίου, ἀπὸ τὴν δύσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν, καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον μεταξὺ τῆς ἄρκτου καὶ τῆς μεσημβρίας· αὐτὸ δὲ τὸ σημάδιον θέλομεν ὀνομάσειν ἰ σ η μ ε ρ ι ν ό ν.

"Αὕτη ἡ γραμμὴ, καθὼς βλέπεις, χωρίζει τὸν κόσμον ὅλον εἰς δύο ἴσα μέρη· τὸ ἀ ρ κ τ ι κ ὸ ν ἥμισυ, καὶ τὸ μ ε σ η μ β ρ ι ν ὸ ν ἥμισυ· τὰ ὁποῖα καὶ ὀνομάζονται ἡ μ ι σ φ α ί ρ ι α·

ἡμισφαίριον δὲ θέλει νὰ εἴπῃ ἡμίσεια σφαῖρα. Ἡ τοιαύτη περὶ τὸν κόσμον γραμμὴ λέγεται κύκλος.

"Κάθε κύκλος, μεγάλος ἢ μικρὸς, περιέχει τριακοσίας ἑξήκοντα βαθμούς· ἕνας δὲ βαθμὸς εἶναι τὸ τριακοσιαστὸν ἑξηκοστὸν μέρος τῆς περιφερείας ἑνὸς κύκλου.

"Πάλιν, ἀπὸ ὅποιον μέρος τοῦ ἰσημερινοῦ ἕως εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον ἀπὸ τοὺς πόλους, βλέπεις ὅτι εἶναι ἓν τέταρτον τοῦ περὶ τὸ πορτογάλλιον διαστήματος· τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι ἐννενήκοντα βαθμοί· ἐπειδὴ ἐννενήκοντα εἶναι τὸ τέταρτον τῶν τριακοσίων ἑξήκοντα.

"Ὑπόθες ὅτι μικρόν τι ζωΰφιον ἐκάθητο ἐπάνω εἰς τὸ πορτογάλλιον τοῦτο, κατὰ τὸ ἀρκτικὸν μέρος ἀπὸ τὸν ἰσημερινόν· τὸ ζωΰφιον ἤθελε βλέπειν τὰ μικρὰ σπειρία ἐπάνω εἰς τὸ πορτογάλλιον, καὶ ἂν ἠμπόρει νὰ ὁμιλήσῃ, ἤθελε τὰ ὀνομάσειν βουνά.

"Ἐπεριεργάσθης ποτὲ, υἱέ μου, ὅταν τρέχῃς καβαλλικευμένος ἐπάνω εἰς τὸ ἄλογον, καὶ βλέπῃς καταγῆς, ὅτι φαίνεται ὡς νὰ ἔστεκε τὸ ἄλογον, καὶ νὰ ἔτρεχεν ἡ γῆ;" "Μάλιστα, ἐνθυμοῦμαι καὶ τὸ ἴδα πολλάκις."

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον λοιπὸν, ἂν ἐγυρίζαμεν τὸ πορτογάλλιον τοῦτο ἀπὸ δυσμὰς πρὸς ἀνατολὰς, μὲ κίνησιν πολλὰ τακτικὴν, ἕωσοῦ τὸ ζωΰφιον ἠμπόρει νὰ κυττάξῃ ὑπεράνω τῶν λόφων, καὶ νὰ ἴδῃ τὸν ἀναμμένον ἐκεῖνον λύχνον ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν, δὲν ἤθελε φυσικὰ νομίσειν, (ἂν τὰ ζωΰφια ἠμπόρουν νὰ συλλογίζωνται διὰ τοιαῦτα πράγματα), ὅτι ὁ κόσμος τοῦ ἔστεκεν ἀκίνητος, καὶ ὅτι ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν;

"Εἰς ὀλίγον, ἤθελε κυττάξειν ἄνω, καὶ βλέπων τὸ φῶς τοῦτο εἰς τὸν μεσημβρινὸν, σχεδὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν κεφαλήν του, ἤθελεν εἰπεῖν ὅτι εἶναι μεσημβρινόν. Μετ' ὀλίγον δὲ πάλιν ἤθελε τὸ ἰδεῖν νὰ δύῃ ὀπίσω ἀπὸ τῶν σπαρτίων τὰ βουνὰ εἰς τὴν δύσιν.

"Ἐνῷ δὲ τὸ πορτογάλλιον ἐγύριζε, τὸ ζωΰφιον ἤθελε βλέπειν τὸν λύχνον τὸ ἥμισυ τοῦ καιροῦ, καὶ εἶσθαι εἰς σκότος τὸ ἐπίλοιπον ἥμισυ. Τοῦτο ἤθελε κάμνειν ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς τὸ ζωΰφιον, ἐνῷ ἐγύριζεν ἐκεῖνο εἰς τοῦ πορτογαλλίου τὴν σφαῖραν.

Κέντρον, τὸ μέσον.
Ἐπιφάνεια, τὸ ἔξω μέρος, τὸ ὁποῖον φαίνεται.
Σφαῖρα, πάλα.
Φερειπεῖν, παραδείγματος χάριν.

ΜΑΘΗΜΑ κή.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης Ὑποθέσεως.

"Ἡμεῖς κατοικοῦμεν ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, σχεδὸν καταμεσῆς ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸν εἰς τὸν ἀρκτικὸν πόλον. Ἡ αἰτία δὲ, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχομεν χειμῶνα καὶ καλοκαίριον, εἶναι αὕτη.

"Ἡ γῆ κινεῖται τριγύρω εἰς τὸν ἥλιον μίαν φορὰν τὸν χρόνον· ἐνῷ δὲ κάμνει τὸν γῦρον τοῦτον, στρέφει πρὸς τὸν ἥλιον ποτὲ μὲν τὸν ἀρκτικὸν πόλον, ποτὲ δὲ τὸν μεσημβρινὸν πόλον. Ὅταν ὁ ἀρκτικὸς πόλος ἦναι στραμμένος πρὸς τὸν ἥλιον, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου πίπτουν πλέον κατευθεῖαν ἐπάνω εἰς τὸ ἀρκτικὸν ἡμισφαίριον, ὅπου ἡμεῖς κατοικοῦμεν, καὶ, ἀκολούθως, τότε

ἔχομεν καλοκαίριον. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, ὁ μεσημβρινὸς πόλος εἶναι στραμμένος ἀπὸ τὸν ἥλιον, αἱ δ' ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου πίπτουν πλαγίως ἐπάνω εἰς τὸ μεσημβρινὸν ἡμισφαίριον, καὶ ἐπομένως εἶναι χειμὼν ἐκεῖ. Τοῦτο γίνεται ἀπὸ τὸν Μάρτιον ἕως τὸν Σεπτέμβριον.

"Ὅταν δὲ ὁ μεσημβρινὸς πόλος ἦναι στραμμένος πρὸς τὸν ἥλιον, τὸ μεσημβρινὸν ἡμισφαίριον λαμβάνει τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου πλέον κατευθεῖαν, καὶ διὰ τοῦτο ἔχει καλοκαίριον, ἐνῷ ἡμεῖς ἔχομεν χειμῶνα, διότι ὁ πόλος μας εἶναι τότε στραμμένος ἀπὸ τὸν ἥλιον. Τοῦτο δὲ συμβαίνει ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον ἕως τὸν Μάρτιον.

"Βλέπετε λοιπὸν, φίλτατα τέκνα, πῶς γίνεται ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νὺξ, ὁ χειμὼν ϗ τὸ καλοκαίριον. Διὰ νὰ καταλάβετε δὲ πόσον δυνατὸς εἶναι ὁ Θεὸς, ὁ ὁποῖος κινεῖ τὸν κόσμον τοιουτοτρόπως, ἂς σᾶς εἴπω, ὅτι ἡ μεγάλη αὕτη γῆ, μ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅλας τὰς κατοικίας, μὲ ὅλας τὰς λίμνας, τοὺς ποταμοὺς, καὶ τοὺς εὐρυχώρους ὠκεανοὺς, μὲ τὰ δάση, τὰς ἐκτεταμένας πεδιάδας, ϗ τὰ ὑψηλὰ βουνὰ, κινεῖται εἰκοσιπέντε χιλιάδας μίλια τὸ ἡμερόνυκτον τριγύρω εἰς τὸν ἄξονά της, καὶ, τὸ πολὺ θαυμαστότερον, ἑξηκονταοκτὼ χιλιάδας μίλια τὴν ὥραν τριγύρω εἰς τὸν ἥλιον.

"Πιθανὸν, Ἰάκωβε, νὰ γνωρίζῃς ἀμαθεῖς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι, ἐὰν ὁ κόσμος ἔστρεφε γύρω, ἠθέλαμεν πέσειν ἔξω, ὅταν ἐφθάναμεν εἰς τὸ ὑποκάτω μέρος." "Μάλιστα, ἤκουσα τὸν Ἰσμαὴλ Βάρδον νὰ λέγῃ οὕτως· ἀλλ' ἐγὼ δὲν πιστεύω τοιοῦτό τι."

"Βέβαια, υἱέ μου, εἶναι διόλου ἀνοησία νὰ πιστεύῃ τις, ὅτι ἄνθρωποι ἐμποροῦν νὰ πέσωσιν ἀπὸ τὸν κόσμον, διότι στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά του. Ἡ γῆ σύρει κάθε τι εἰς τὸν ἑαυτόν της, καθὼς ὁ μαγνήτης ἕλκει τὸν σίδηρον, ἢ καθὼς δύο ῥανίδες τρέχουν ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην εὐθὺς ἀφ᾽ ἐγγίξωσιν, ὅσον ὀλίγον ϗ ἂν ἦναι τὸ ἔγγισμα.

"Ἡμεῖς λέγομεν κάτω τὴν πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς διεύθυνσιν· τὴν δὲ ἀπὸ τὴν γῆν, λέγομεν ἄνω. Οἱ ἀντίποδές μας, ἐκεῖνοι δηλαδὴ οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν εἰς τὸ ἀντικρυνὸν μέρος τῆς γῆς, καὶ τῶν ὁποίων τὰ ποδάρια εἶναι ἀντικρὺ εἰς τὰ ἰδικά μας, κάμνουν τὸ ἴδιον· ὥστε τὸ εἰς ἐκείνους κάτω εἶναι εἰς ἡμᾶς κατευθεῖαν ἄνω.

"Καθ᾽ ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς μας, περιφερόμεθα ὁμοῦ μὲ τὴν γῆν· ἀλλ᾽ ἡ κίνησις εἶναι τόσον τακτική, καὶ τὴν ἐσυνειθίσαμεν τόσον πολύ, ὥστε δὲν τὴν αἰσθανόμεθα.

"Ἡ γῆ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γυρίζει, μολονότι φαίνεται εἰς ἡμᾶς ὡς νὰ ἐκινοῦντο ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄστρα· ἀπαράλλακτα καθὼς ὁ λύχνος ἤθελε φαίνεσθαι εἰς τὸ ζωῦφιον νὰ ἀνατέλλῃ ϗ νὰ δύῃ, καὶ ἡμεῖς νὰ στεκώμεθα τὸ ἥμισυ τοῦ καιροῦ ἀναποδογυρισμένοι, καὶ κάθε τι εἰς τὸ δωμάτιον ἤθελε φαίνεσθαι εἰς αὐτὸ ὡς νὰ ἔστρεφε γύρω, ἐνῷ ὅλην τὴν ὥραν ἄλλο δὲν ἐκινεῖτο παρὰ τὸ πορτογάλλιον."

Ὁ κύριος Φιλάρετος εἶπεν "Ἀρκεῖ, παιδία μου, πρὸς τὸ παρόν. Κάμμίαν ἄλλην φορὰν σᾶς ἐξηγῶ πλειότερα" ἐκεῖνα δὲ εἶπαν, "Σᾶς γνωρίζομεν μεγάλην χάριν, πάτερ, ὅτι μᾶς εἴπετε τόσον πολλά."

Ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ κύριος Φιλάρετος ἐδιεύθυνε τὴν ὁμιλίαν ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὸν Ἰάκωβον, ἦτον, ὅτι ἐκεῖνος ἔφερε τὸ πορτογάλλιον, καὶ ἠθέλησε νὰ μάθῃ διὰ ταῦτα τὰ πράγματα. Ὁ Σταμάτιος καὶ ἡ Μαριγὼ, ἕως δὲ καὶ ἡ μικρὰ Αἰκατερίνη, ὅλα τέκνα τοῦ κυρίου Φιλαρέτου, ἐκύτταζαν καὶ ἠκροῶντο πᾶσαν λέξιν· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ μήτηρ των δὲν ἠμπόρει νὰ μὴ χαμογελᾷ, βλέπουσα πόσην προθυμίαν εἶχαν τα παιδία της νὰ μάθωσι.

"Τώρα, μικροί μου μαθηταὶ," εἶπεν ὁ κύριος Φιλάρετος, σύρων ἔξω τὴν βελόνην τοῦ πλεξίματος, καὶ δίδων αὐτὴν εἰς τὴν Μαριγὼ, "θέλομεν διαιρέσειν ταύτην τὴν σφαῖραν εἰς τέσσαρα μέρη, Εὐρώπην, Ἀσίαν, Ἀφρικὴν, καὶ Ἀμερικὴν, καὶ θέλομεν τὴν καταφάγειν. Ἡ Αἰκατερινὼ ἂς λάβῃ τὸ ἥμισυ τοῦ ἰδικοῦ μου μέρους. Ὅταν δὲ χρειασθῶμεν ἄλλον τινὰ τοιοῦτον κόσμον, θέλομεν τὸν κάμειν εὐκόλως."

Ὠκεανὸς, μεγάλη θάλασσα.
Πεδιὰς, κάμπος.
Ἀμαθὴς, ἀγράμματος.
Ῥανὶς, σταλαγματιά.
Ἀρκεῖ, φθάνει.
Διαιρῶ, μοιράζω.

ΜΑΘΗΜΑ κθʹ.

Ἐξεύρω, ἀλλὰ δὲν ἐμπορῶ νὰ εἴπω.

"Ἐξευρω, ἀλλὰ δὲν ἐμπορῶ νὰ εἴπω," ἀπεκρίθη ἡ Ἑλένη, ἀφοῦ ἐδίστασεν ἀρκετὴν ὥραν, κ' ἔκαμεν ὅλα τὰ δυνατά της ν' ἀποκριθῇ

εἰς μίαν ἐρώτησιν τοῦ διδασκάλου. Τοῦτο συνέβη εἰς γενικὴν ἀναθεώρησιν βιβλίου τινός, τὸ ὁποῖον αὐτὴ καὶ ἡ τάξις της εἶχαν περάσειν. Ἐὰν ἦτο μέρος μαθήματος, τὸ ὁποῖον εἶχε μελετήσειν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἢ ἂν ἠδύνατο νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν σελίδα, ὅπου εὑρίσκετο, ἠμπόρει νὰ ἀποκριθῇ μὲ τὰ λόγια τοῦ βιβλίου.

Ἀλλά, κατὰ δυστυχίαν της, τὸ πρᾶγμα ἐκρέματο ἀπὸ τὴν γνῶσιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ αὐτὴ ἦτον ἀναγκασμένη νὰ δώσῃ τὴν ἀπόκρισιν μὲ τὰ ἴδιά της λόγια, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἦτον ἑτοίμη νὰ κάμῃ. Ἡ ἐρώτησις οὔτε δύσκολος ἦτον, οὔτε ἐπροβλήθη μὲ τρόπον, ὥστε νὰ τὴν συγχύσῃ. Αὐτὴ ἦτο προκομμένη μαθήτρια, καὶ ἐμάνθανε τὰ μαθήματά της καλὰ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

Ἐφαίνετο νὰ ἔχῃ γενικήν τινα καὶ συγκεχυμένην ἰδέαν τοῦ ἀπαιτουμένυ πράγματος, περὶ τῦ ὁποίου ἔγινεν ἡ ἐρώτησις· ἀλλὰ δὲν ἠμπόρει νὰ ἐκφρασθῇ μὲ λόγους, διότι εἶχε μὲν τινὰ γνῶσιν αὐτοῦ, πλὴν ὄχι ὡρισμένην εἰς βραχυλογίαν. "ἤξευρεν, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρει νὰ εἴπῃ."

Οἱ παρευρισκόμενοι ἐλυπήθησαν διὰ τῆς κυρίας Ἑλένης τὴν θλίψιν, καθότι τοῦτο συνέβη τὴν ἡμέραν τῶν δημοσίων ἐξετάσεων εἰς τὸ σχολεῖον· καὶ ὁ διδάσκαλός της δὲν τὸ ἐχρειάσθη, τοιαύτη καλὴ μαθήτρια νὰ μὴν ἀποκριθῇ εἰς τόσον ἁπλῆν ἐρώτησιν.

Τοῦτο ὅμως δὲν ἦτο σπάνιον. Οἱ νέοι μας ἀναγνῶσται θέλουν ὁμολογήσειν, ὅτι καὶ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ εἰς τὸν οἶκον συγχύζονται πολλάκις τοιουτοτρόπως, ἢ δὲν ἐμποροῦν νὰ ἐκφρασθῶσιν ὅ,τι εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἐξεύρεν

πολλὰ καλά. Ἐμπορεῖ δὲ νὰ ἦναι κάποια παρηγορία εἰς αὐτοὺς νὰ μάθωσιν, ὅτι καὶ οἱ μεγαλήτεροί των καὶ οἱ διδάσκαλοί των ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ εἴπωσιν, ἢ νὰ συλλογισθῶσιν, "Ἐξεύρω, ἀλλὰ δὲν ἐμπορῶ νὰ εἴπω."

Ποία δὲ εἶναι ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης ταραχῆς, καὶ πῶς ἐμπορεῖ νὰ ἐμποδισθῇ ἢ νὰ ἀποβληθῇ; Πόθεν προξενεῖται ἡ σύγχυσις αὕτη τῶν ἐννοιῶν, καὶ τί ἐμποροῦμεν νὰ κάμωμεν διὰ νὰ τὴν ἀποφύγωμεν;

Μία αἰτία εἶναι, ὅτι οἱ μαθηταὶ δὲν συνομιλοῦν, οὔτε γράφουν ἀρκετὰ διὰ τὰς ὑποθέσεις τῶν σπουδαζομένων μαθημάτων· διότι χρειάζεται νὰ ὁμιλῶσι συχνὰ ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον, ἢ καθ' ἑαυτούς, βάλλοντες τὰς ὁποίας ἀποκτοῦν ἰδέας εἰς ἰδίας των λέξεις, διαφόρους ἀπὸ τὰς τοῦ βιβλίου.

Πρέπει νὰ κάμνωσι συχνὰ χρῆσιν τοῦ κονδυλίου ἢ τοῦ μολυβοκονδυλίου, διὰ νὰ γράφωσι μὲ σύντομον τρόπον ὅσα μανθάνουν ἀπὸ τὰ μαθήματά των, ἀπὸ τοὺς διδασκάλους των, καὶ ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον· πρὸς τούτοις δὲ, καὶ ὅσα ἀπαντοῦν εἰς τὰ κοινὰ συναντήματα τοῦ βίου, καὶ τοιουτοτρόπως, θέλουν λάβειν ἕξιν νὰ ἐκφράζωνται τὰ νοήματά των ἀκριβῶς καὶ ἐλευθέρως, καὶ θέλουν εἶσθαι ἱκανοὶ νὰ λέγωσιν ὅ,τι ἐξεύρουν.

Οἱ μαθηταὶ πολλάκις μανθάνουν λέξεις, καὶ ὄχι πράγματα· ἀκολούθως, ποτὲ δὲν ἐμποροῦν νὰ εἴπωσιν ὅ,τι ἐξεύρουν, πλὴν ἂν ἐμπορέσωσι νὰ ἐνθυμηθῶσιν αὐτὰς τὰς λέξεις. Ποτὲ δὲν ἔμαθαν τίποτε παρὰ λέξεις· ὅλον δὲ τὸ ὄφελος τῆς μαθήσεώς των θέλει εἶσθαι νὰ τὰς ἐπαναλάβωσιν, ὡσὰν ψιττακοὶ, τὴν ἡμέραν τῆς ἐξετάσεως, εἰς ψυχαγωγίαν τῶν ἀκροατῶν.

Ἀθλία δαπάνη τοῦ καιροῦ εἶναι, νὰ σωρεύῃ τις εἰς τὸν νοῦν τὰς λέξεις ἑνὸς βιβλίου, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας καὶ ἑβδομάδα ἐξ ἑβδομάδος, ἐνῷ ἀποκτᾷ ὀλίγην ἢ ꙃ οὐδεμίαν γνῶσιν τῶν πραγμάτων. Βιβλία τινά, καθὼς καί τινες διδάσκαλοι, λέγουν μόνον εἰς τὸ παιδίον ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτως, χωρὶς νὰ τὸ ἐξηγῶσι, χωρὶς νὰ τοῦ δείχνωσι τὴν ἀλήθειαν, ἢ κἀνὲν σχῆμα, ἢ διασάφησιν.

Καὶ μαθηταὶ δέ τινες, ὅταν γίνωνται σαφηνισμοὶ εἰς τὰ μαθήματά των, εἶναι τόσον ἀμελεῖς, ὥστε δὲν προσέχεν εἰς αὐτούς. Οἱ τοιοῦτοι ἄλλο δὲν ἐπιθυμοῦν παρὰ νὰ τελειόνωσι τὰ μαθήματά των χωρὶς ψόγον, καὶ νὰ περνῶσι τὸν καιρὸν ὅσον εὔκολα ἐμποροῦν. Ἡ θεραπεία δὲ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶναι, ἐκ μέρους τοῦ μὲν διδασκομένου, νὰ ἔχῃ ζῆλον εἰς τὴν μάθησιν, τοῦ δὲ διδασκάλου τὸ νὰ μεταχειρίζεται πλέον οἰκιακὴν μέθοδον εἰς τὴν διδασκαλίαν του.

Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ ἀναγνῶσταί μας θέλουν ὠφεληθῇν ἀπὸ τὰς ὑπαγορεύσεις ταύτας, ꙃ οὕτως ἐνακοταμιεύειν τὴν μάθησίν των, ὥστε νὰ ἐξεύρωσι πάντοτε ὅσα μίαν φορὰν ἔμαθαν, καὶ νὰ ἦναι ἱκανοὶ νὰ τὰ ἐκφράζωνται, καὶ νὰ τὰ ἐφαρμόζωσι, καθὼς ἀπαιτεῖ ἡ περίστασις. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, εἴθε νὰ φεύγωσι τὴν συνήθειαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν πολύλογοι τινὲς νεάνιδες, νὰ δείχνωσιν ἀκαίρως τὰς γνώσεις των, καὶ νὰ λέγωσι πολὺ πλειότερα παρ᾽ ὅσα ἐξεύρουν!

Ἀναθεώρησις, δευτέρα ἐξέτασις.
Βραχυλογία, κοντολογία.
Ἐκφράζω, φανερόνω μὲ λόγια.
Ἔννοια, λογισμός, νόημα.

Χρῆσις, μεταχείρισις.
Βίος, ζωή.
Ἕξις, στερεωμένη συνήθεια.
Ψιττακὸς, παπαγάλος.
Ψυχαγωγία, εὐχαρίστησις, διασκέδασις.
Δαπάνη, ἐξόδευσις.
Διασάφησις, ἐξήγησις.
Ψόγος, κατηγορία.
Θεραπεία, ἰατρεία.
Ἐναποταμιεύω, καλοθέτω εἰς τὸν νοῦν.
Ὑπαγόρευσις, νουθεσία, ὁδηγία.

ΜΑΘΗΜΑ λ′.

Ἀγάπη.

Μακαριος ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίυ τὸ στῆθος γέμει φιλοφροσύνης ϗ ἀγάπης. Ἀπὸ τὴν βρύσιν τῆς καρδίας του πηγάζουν ποταμοὶ χρηστότητος· καὶ οἱ ῥύακες ὑπερεκχύνονται διὰ τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων. Βοηθεῖ τοὺς πτωχοὺς εἰς τὰς δυστυχίας των· χαίρει ἐπαυξάνων τὴν εὐτυχίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Δὲν μέμφεται τὸν γείτονά του αὐστηρά· δὲν πιστεύει τοῦ φθόνου καὶ τῆς κακίας τοὺς λόγους, οὔτε ἐπαναλαμβάνει τὰς συκοφαντίας των.

Συγχωρεῖ ὅσας βλάβας τὸν κάμνουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι· τὰς ἐξαλείφει ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν· ἐκδίκησις καὶ κακία δὲν ἔχιν χώραν εἰς τὴν καρδίαν του. Δὲν ἀποδίδει κακὸν ἀντὶ κακοῦ· δὲν μισεῖ οὔτε τοὺς ἐχθροὺς του· ἀλλ' ἀνταμείβει τὴν ἀδικίαν των μὲ φιλικὰς νουθεσίας. Τῶν ἀνθρώπων αἱ λύπαι καὶ μέριμναι διεγείρουσι τὴν συμπάθειάν τυ· προσπαθεῖ νὰ ἐλαφρύνῃ τὸ βά-

ρος τῶν δυστυχιῶν, τὰς ὁποίας πάσχουν· καὶ ἡ ἡδονὴ, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὅταν ἐπιτυγχάνῃ, ἀνταμείβει τοὺς κόπους του.

Κατασιγάζει τὴν μανίαν, θεραπεύει τὰς μάχας τῶν ὠργισμένων, καὶ προλαμβάνει τὰ δεινὰ τῆς ἔχθρας καὶ τῆς φιλονεικίας. Εἰς τὴν γειτονίαν φέρει εἰρήνην καὶ ἀγάπην, καὶ τὸ ὄνομά τυ ἐπαναλαμβάνεται μὲ ἔπαινον καὶ εὐλογίας.

Φιλοφροσύνη, φιλικὰ φρονήματα, εὔνοια.
Χρηστότης, καλοσύνη.
Ῥύαξ, ῥεῦμα, τρέχον νερόν.
Ὑπερεκχύνομαι, ξεχειλῶ.
Μέμφομαι, κατηγορῶ.
Συκοφαντία, καταλαλία.
Ἐξαλείφω, λυόνω.
Χώρα, τόπος.
Μέριμνα, ἀνησυχία, ἔννοια.
Διεγείρω, σηκόνω, προξενῶ.
Ἐπιτυγχάνω, κτυπῶ τὸν σκοπὸν, εὐδοκιμῶ.
Κατασιγάζω, φέρω εἰς σιωπὴν, κάμνω τι νὰ ἡσυχάσῃ.
Μανία, λύσσα, τρέλα.
Μάχη, φιλονεικία, κτύπημα δύο στρατευμάτων.
Προλαμβάνω, ἐμποδίζω.
Δεινὸν, κακόν.

ΜΑΘΗΜΑ λδ.

Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Ἐδυσεν ὁ λαμπρὸς ἥλιος, πίπτουν αἱ δρόσοι τῆς νυκτὸς, καὶ ὁ ἀὴρ, ὅστις πρὸ ὀλίγου ἦτο θερμὸς, ἀρχίζει τώρα νὰ ψυχραίνῃ. Τὰ ἄνθη τοῦ

ἀγροῦ τυλίττουν τὰ χρωματισμένα φύλλα των αὐτὰ τὰ ἴδια περιτυλίττονται, καὶ κρεμάζουν τὰς κεφαλάς των εἰς τὸ ἀσθενὲς καλάμιον. Τῆς ὄρνιθος τὰ νεογνὰ συνάγονται ὑπὸ τὰς πτέρυγάς της, καὶ ἡσυχάζουν· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὄρνις ἀναπαύεται. Τὰ πουλάκια ἔπαυσεν τὸ κελάϊδημά των· κοιμῶνται ἐπάνω εἰς τὰ κλαδία, [illegible] μὲ τὴν κεφαλήν του ὀπίσω τῆς πτέρυγός του [illegible]. Δὲν ἀκούεται πλέον μορμούρισμα [illegible] γυρα εἰς τὸ κυψέλιον· ἐτελείωσαν τὸ [illegible] τον, καὶ κοίτονται συμμαζωμέναι εἰς [illegible] νους φωλεάς των.

Τὰ πρόβατα εἶναι πλαγιασμένα [illegible] μαλακά των δέρματα, καὶ οἱ [illegible] ἀντηχοῦν ἀπὸ τὰ τρανά των [illegible] σε τὸ πλῆθος τῶν φωνῶν, ἡ [illegible] δίων εἰς τὰ παιγνίδια, ὁ [illegible] δαρίων, καὶ ἡ ταραχὴ [illegible] ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Τοῦ [illegible] εται ἐπάνω εἰς τὸν [illegible] νιὸν τοῦ ξυλουργοῦ. [illegible] νοι εἰς τὰ ἥσυχά των [illegible] κοιμᾶται ἐπάνω εἰς τὸ [illegible] Σκότος εἶναι [illegible] νοῦς, καὶ σκότος [illegible] εἶναι κλεισμένον, καὶ [illegible]

Τίς φροντίζει [illegible] βυθισμένοι εἰς [illegible] νὰ ὑπερασπίζωνται [illegible] πλησιάζη κίνδυνος [illegible] ον ποτὲ δὲν [illegible] βλέπει εἰς τὴν [illegible] τὴν λαμπρὰν τῆς ἡμέρας [illegible]

γῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἢ τῆς σελήνης, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ λύχνος εἰς τὴν οἰκίαν, μήτε κἀνὲν ἄστρον σπινθηρίζῃ διὰ μέσυ τῶν πυκνῶν νεφῶν, τὸ ὄμμα αὐτὸ βλέπει παντοῦ, εἰς ὅλους τοὺς τόπυς, καὶ ἐπαγρυπνεῖ ἀδιακόπως εἰς ὅλας τὰς οἰκογενείας τῆς γῆς. Τὸ ὄμμα, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε κοιμᾶται, εἶναι τὸ ὄμμα τοῦ Θεοῦ· ἡ χείρ τοῦ εἶναι πάντοτε ἐξηπλωμένη ὑπεράνω μας. Αὐτὸς ἔκαμε τὸν ὕπνον διὰ νὰ μᾶς ἀναπαύῃ, ὅταν ἥμεθα κοπιασμένοι· ἔκαμε τὴν νύκτα, διὰ νὰ κοιμώμεθα ἡσύχως.

Καθὼς ἡ μήτηρ περιφέρεται εἰς τὴν οἰκίαν μὲ τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χείλη της, καὶ κατασιγάζει πάντα μικρὸν θόρυβον, διὰ νὰ μὴν ἐνοχλῆται τὸ βρέφος της· καθὼς σύρει τὰ καταπετάσματα ὁλόγυρα τῆς κλίνης του, διὰ νὰ μὴ πλήττῃ τὸ φῶς τὰ τρυφερά του ὀμμάτια· παρόμοια ὁ Θεὸς σύρει τὰ καταπετάσματα τῆς νυκτὸς ὁλόγυρά μας· παρόμοια ὁ Θεὸς κάμνει ὅλα τὰ πράγματα νὰ ἡσυχάζωσι, διὰ νὰ κοιμᾶται μὲ εἰρήνην ἡ μεγάλη του οἰκογένεια.

Ἐργάται κοπιασμένοι, καὶ παιδία μικρὰ, καὶ ὅλα τὰ ψιθυρίζοντα ζωΰφια, κοιμᾶσθε ἡσύχως, διότι ὁ Θεὸς σᾶς ἐπαγρυπνεῖ. Σεῖς ἐμπορεῖτε νὰ κοιμᾶσθε, διότι αὐτὸς ποτὲ δὲν κοιμᾶται· ἐμπορεῖτε νὰ κλείσετε τὰ ὀμμάτιά σας χωρὶς κίνδυνον, διότι τὸ ὄμμα αὐτοῦ εἶναι πάντοτε ἀνοικτὸν νὰ σᾶς ὑπερασπίζῃ.

Ὅταν ἡ σκοτία περάσῃ, καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ πρωϊνοῦ ἡλίυ ἀνοίξωσι τὰ ὀμμάτιά σου, ἄρχισε τὴν ἡμέραν μὲ δοξολογίαν εἰς τὸν Θεὸν, ὅστις ἐφρόντιζε δι' ἐσὲ τὴν νύκτα. Ἄνθη, ὅταν ἀνοίξετε πάλιν, ἁπλώσατε τὰ φύλλα σας, καὶ εὐωδι-

ᾶτε εἰς αἴνεσίν του! Πουλία, ὅταν ἐξυπνήσετε, κελαδεῖτε τὰς εὐχαριστίας σας μεταξὺ τῶν πρασίνων κλάδων! ψάλλετε εἰς αὐτὸν πρὶν ψάλετε εἰς τὰ ταίριά σας! Ἡ δοξολογία του ἄς ἦναι εἰς τὰς καρδίας μας ὅταν πλαγιάζωμεν· ἡ δοξολογία του ἄς ἦναι ἐπάνω εἰς τὰ χείλη μας ὅταν ἐξυπνῶμεν.

Θερμὸς, ζεστός.
Ἀγρὸς, χωράφι.
Νεογνὸν, νεογέννητον πουλί.
Ἀντηχῶ, ἀντιβοῶ.
Ἄκμων, ἀμῶνι.
Καταπέτασμα, κορτίνα, κωνωπιέρα.
Κλίνη, κρεββάτι.
Πλήττω, κτυπῶ, ἐκθαμβῶ.
Εὐωδιῶ, μυρίζω γλυκά.
Αἶνεσις, ἔπαινος.

ΜΑΘΗΜΑ λβ'.

Ὁ μικρὸς Πέρσης, ὅστις δὲν ἠμπόρει νὰ εἴπῃ Ψεῦδος.

Εἰς ἀπὸ τοὺς ἐπισημοτέρους ἁγίους τῶν Μωαμεθανῶν εἶναι ὁ Ἀβδοὺλ Καδὲρ, ἀπὸ τὸ τάγμα τῶν ὀνομαζομένων Σοφφίδων τῆς Περσίας. Ἱστορεῖται περὶ αὐτοῦ ὅτι, ὢν ἀκόμη πολλὰ νέος τὴν ἡλικίαν, ἐπεθύμησε νὰ ἀφιερώσῃ τὸν ἑαυτόν του εἰς τὰ ἱερὰ πράγματα, καὶ ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Βαγδάτιον, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ μάθησιν.

Ἡ μήτηρ του συγκατένευσε· ἐκβαλοῦσα δὲ ὀγδοήκοντα δηνάρια, τὸν εἶπεν ὅτι, ἐπειδὴ καὶ εἶχεν ἀδελφὸν, τὸ ἥμισυ αὐτῶν ἤθελεν εἶσθαι ἡ κληρονομία του. Τὸν ἔκαμε δὲ νὰ ὑποσχεθῇ

σεμνοπρεπῶς, ὅτε τὸν παρέδωκε τὸ ἀργύριον, ποτὲ νὰ μὴν εἴπῃ ψεῦμα, ϗ ἔπειτα τὸν ἀπεχαιρέτισε, λέγουσα, "Ὕπαγε, υἱέ μου, σὲ παραδίδω εἰς τὸν Θεόν· ἕως τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως δὲν ἐλπίζω νὰ σὲ ἐξαναϊδῶ!"

Ὁ νέος, κινήσας ἀπὸ τὴν οἰκίαν τῆς μητρός του, ἐπροχώρει εἰς τὸν δρόμον του, ἕωσοῦ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμαδῶνα, ὅπου ἡ συντροφία, μὲ τὴν ὁποίαν ὡδοιπόρει, ἐληστεύθη ἀπὸ ἑξήκοντα ἱππεῖς. Ἕνας ἀπὸ τοὺς λῃστὰς τὸν ἠρώτησε τί εἶχε. "Τεσσαράκοντα δηνάρια," εἶπεν ὁ Ἀβδοὺλ Καδὲρ, "εἶναι ῥαμμένα ὑποκάτω εἰς τὸ φόρεμά μȣ." Ὁ ἄνθρωπος ἐγέλασε, νομίζων ὅτι τὸν περιπαίζει. "Τί ἔχεις;" τὸν εἶπεν ἄλλος. Ὁ νέος ἔδωκε τὴν ἰδίαν ἀπόκρισιν. Ὅτε δὲ ἐμοιράζοντο τὰ λάφυρα, ἐκράχθη εἰς λοφίδιόν τι, ὅπου ἐστέκετο ὁ ἀρχηγός των. "Τί ἔχεις σὺ, μικρέ μου;" ἠρώτησεν αὐτός.

"Ἀκόμη τώρα εἶπα εἰς δύο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους σας," ἀπεκρίθη τὸ παιδίον. "Ἔχω τεσσαράκοντα δηνάρια ῥαμμένα εἰς τὰ φορέματά μου." Ὁ ἀρχηγὸς ἐπρόσταξε νὰ σχισθῶσι, καὶ εὕρηκε τὸ ἀργύριον.

"Καὶ τί σὲ ἔκαμεν," εἶπεν αὐτὸς, εἰς ἄκρον ἐκπεπληγμένος, "νὰ φανερώσῃς τόσον ὀλίγωρα τὰ τόσον καλὰ κρυμμένα;" "Ἐπειδὴ," ἀπεκρίθη ὁ Ἀβδοὺλ Καδὲρ, "θέλω νὰ φυλάξω τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον ἔδωκα εἰς τὴν μητέρα μου, ὅτι ποτὲ δὲν θέλω κρύψειν τὴν ἀλήθειαν."

"Τέκνον," εἶπεν ὁ κλέπτης, "ἔχεις σὺ, τόσον μικρὸν, τοιαύτην αἴσθησιν τοῦ χρέους σȣ πρὸς τὴν μητέρα σου, καὶ εἶμαι ἐγὼ, τόσον μεγάλος, ἀναίσθητος τοῦ χρέους μου πρὸς τὸν Θεόν μȣ;

Δός με τὴν χεῖρά σου, ἀθῶον τέκνον," ἐξηκολούθει, "διὰ νὰ δώσω μετάνοιαν ἐπάνω εἰς αὐτό." Εκαμεν οὕτω, καὶ οἱ ὀπαδοί του ἐξεπλάγησαν ὅλοι ἐπίσης εἰς τὴν θέαν ταύτην. "Σὺ ἐστάθης ὁδηγός μας εἰς τὸ κακὸν," εἶπαν εἰς τὸν ἀρχηγόν των, "ἔσο ὁ ἴδιος καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἀρετῆς;" ἀμέσως δὲ, κατὰ προσταγήν του, ἀπέδωκαν τὰ λάφυρα, καὶ ἔδωσαν μετάνοιαν ἐπάνω εἰς τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου.

ΠΕΡΣΗΣ, κάτοικος τῆς Περσίας, τόπου εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἐπίσημος, ὀνομαστός.

ΒΑΓΔΑΤΙΟΝ, πόλις, πλησίον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Τίγρητος, ποταμοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν.

Συγκατανεύω, στέργω.

Σεμνοπρεπῶς, μὲ σοβαρὸν τρόπον.

Ἱππεὺς, καβαλλάριος.

Θέα, θέαμα, ὅ,τι βλέπει τις.

Ὁδὸς, δρόμος.

ΜΑΘΗΜΑ λγ΄.

Ἀνέκδοτα περὶ τῶν Βασιλέων τῆς Προυσσίας.

Ὁ ΜΕΓΑΣ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ, βασιλεὺς τῆς Προυσσίας, ἐνοχλούμενος ἀπὸ μύλον, ὅστις ἐμπόδιζε τὴν θέαν ἀπὸ τὰ παράθυρα ἑνὸς τῶν βασιλικῶν παλατίων, ἔστειλε νὰ ἐρωτήσῃ εἰς ποίαν τιμὴν ἤθελε τὸν πωλήσειν ὁ κτήτωρ αὐτοῦ. "Δὲν τὸν πωλῶ εἰς καμμίαν τιμὴν," ἀπεκρίθη ὁ ἄφοβος Προυσσός· ὁ Φριδερῖκος δὲ, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ὀργῆς του, ἐπρόσταξε νὰ τὸν κρημνίσωσιν. "Ας τὸν κρημνίσῃ," εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, ἡσύχως διπλό-

νων τὰς χεῖράς του· "ἀλλ' εἰς τὴν Προυσσίαν ὑπάρχουν νόμοι·" πάραυτα δὲ ἤρχισεν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ μονάρχου, τῆς ὁποίας ἡ ἔκβασις ἦτον, ὅτι τὸ δικαστήριον κατεδίκασε τὸν Φριδερίκον νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὸν μύλον, καὶ νὰ πληρώσῃ προσέτι μεγάλην ποσότητα ἀργυρίου ὡς ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν ὁποίαν εἶχε κάμειν ἀδικίαν. Ἐλυπήθη μὲν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἔδειξε τὴν μεγαλοψυχίαν του, εἰπὼν εἰς τοὺς αὐλικούς του, "Χαίρω βλέπων ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὴν βασιλείαν μου δίκαιοι νόμοι, καὶ δίκαιοι κριταί."

Εἰς ὅλους τοὺς εἰδήμονας τῆς Προυσσικῆς ἱστορίας εἶναι πασίγνωστον τὸ προηγούμενον ἀνέκδοτον· ἀλλ' ἦτον ἀνάγκη νὰ τὸ ἱστορήσωμεν ἐδῶ ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἑπόμενον·—Πρὸ περίπου ἑπτὰ χρόνων, ὁ ἀπόγονος καὶ κληρονόμος τοῦ τιμίου μυλωνᾶ, Φράγκος τὄνομα, περιπεσὼν εἰς δεινὰς χρηματικὰς περιστάσεις ἐξ αἰτίας τῶν πολέμων, ἔγραψε πρὸς τὸν παρόντα βασιλέα τῆς Προυσσίας, ἐνθυμίζων αὐτὸν πῶς ἀπέβαλεν ὁ πρόγονός του τὴν πρότασιν τοῦ Μεγάλου Φριδερίκου, καὶ λέγων ὅτι, ἂν εἶχε τώρα ἡ Μεγαλειότης αὐτοῦ παρομοίαν ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσῃ τὸν μύλον, ἤθελε τοῦ τὸν πωλήσειν μὲ ἄκραν εὐχαρίστησιν. Ὁ βασιλεὺς ἔγραψεν ἀμέσως ἰδιοχείρως τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν·—

"Ἀγαπητέ μου γεῖτον,—Δὲν ἐμπορῶ νὰ σὲ ἀφήσω νὰ πωλήσῃς τὸν μύλον· πρέπει νὰ μένῃ εἰς τὴν οἰκογένειάν σας, ὅσον καιρὸν ὑπάρχει ἓν αὐτῆς μέλος· διότι ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Προυσσίας. Λυποῦμαι ὅμως, ἀκούων ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς δεινὰς χρηματικὰς περιστάσεις· ὅθεν σὲ στέλλω 6000 τάλληρα διὰ νὰ βάλῃς εἰς τάξιν

τὰς ὑποθέσεις σου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλει σὲ ἀρκέσειν ἡ ποσότης αὕτη.

" Στοχάζου με πάντοτε τὸν φιλόστοργόν σου γείτονα,

ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΝ ΓΥΛΙΕΛΜΟΝ."

ΠΡΟΥΣΣΙΑ, χώρα εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ ἓν ἀπὸ τὰ δυνατώτερα βασίλεια τῆς Εὐρώπης.
Θέα, θεωρία.
Κτήτωρ, ὅστις ἐξουσιάζει τὶ, ἰδιοκτήτης.
Πάραυτα, εὐθύς.
Ἀγωγὴ, ἀναφορὰ εἰς τὸ κριτήριον.
Ἀνοικοδομῶ, ἐξανακτίζω.

ΜΑΘΗΜΑ λδ.'

Φιλομάθεια τῶν Ἰσλανδῶν.

ΠΑΛΑΙΟΘΕΝ *ἐπεκράτησεν ἡ ἀγάπη τῶν γραμμάτων μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς νήσου Ἰσλανδίας. Πόσον ὠφελίμως ἐξοδεύουν οἱ πτωχοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι τὰς μακρὰς ἑσπέρας τοῦ μακροτάτου χειμῶνός των! πόσον διαφόρως ἀπ' ἄλλους τινὰς, οἱ ὁποῖοι δαπανοῦν πολλάκις τὸν πολύτιμον αὐτῶν καιρὸν εἰς ἀργολογίαν καὶ βωμολοχίαν, εἰς τυχηρὰ παιγνίδια, ἴσως δὲ* ϗ *εἰς ἀσελγεῖς χορὺς* ϗ *φθοροποιὰς οἰνοποσίας!* Εἰς *τὴν* Ἰσλανδίαν, *ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, κύριος καὶ κυρία, παιδία καὶ δοῦλοι, συναθροίζονται περὶ λύχνων ἀφάς.* Καθεῖς *λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας τὸ ἔργον του, ἐκτὸς ἑνὸς, ὁ ὁποῖος μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀναγνώστης.* Μολονότι *δὲν ἔχουν παρὰ ὀλιγώτατα τυπωμένα βιβλία, πολλοὶ ὅμως εἶναι καλλιγράφοι ἐξαίρετοι,*

Ἀθλία δαπάνη τοῦ καιροῦ εἶναι, νὰ σωρεύῃ τις εἰς τὸν νοῦν τὰς λέξεις ἑνὸς βιβλίου, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας καὶ ἑβδομάδα ἐξ ἑβδομάδος, ἐνῷ ἀποκτᾷ ὀλίγην ἢ κ᾽ οὐδεμίαν γνῶσιν τῶν πραγμάτων. Βιβλία τινὰ, καθὼς καί τινες διδάσκαλοι, λέγουν μόνον εἰς τὸ παιδίον ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτως, χωρὶς νὰ τὸ ἐξηγῶσι, χωρὶς νὰ τοῦ δείχνωσι τὴν ἀλήθειαν, ἢ κἀνὲν σχῆμα, ἢ διασάφησιν.

Καὶ μαθηταὶ δέ τινες, ὅταν γίνωνται σαφηνισμοὶ εἰς τὰ μαθήματά των, εἶναι τόσον ἀμελεῖς, ὥστε δὲν προσέχουν εἰς αὐτούς. Οἱ τοιοῦτοι ἄλλο δὲν ἐπιθυμοῦν παρὰ νὰ τελειόνωσι τὰ μαθήματά των χωρὶς ψόγον, καὶ νὰ περνῶσι τὸν καιρὸν ὅσον εὔκολα ἐμποροῦν. Ἡ θεραπεία δὲ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶναι, ἐκ μέρους τοῦ μὲν διδασκομένου, νὰ ἔχῃ ζῆλον εἰς τὴν μάθησιν, τοῦ δὲ διδασκάλου τὸ νὰ μεταχειρίζεται πλέον οἰκιακὴν μέθοδον εἰς τὴν διδασκαλίαν του.

Ἐπίζομεν ὅτι οἱ ἀναγνῶσταί μας θέλουν ὠφεληθῆν ἀπὸ τὰς ὑπαγορεύσεις ταύτας, κ᾽ οὕτως ἐναποταμιεύειν τὴν μάθησίν των, ὥστε νὰ ἐξεύρωσι πάντοτε ὅσα μίαν φορὰν ἔμαθαν, καὶ νὰ ἦναι ἱκανοὶ νὰ τὰ ἐκφράζωνται, καὶ νὰ τὰ ἐφαρμόζωσι, καθὼς ἀπαιτεῖ ἡ περίστασις. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, εἴθε νὰ φεύγωσι τὴν συνήθειαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν πολύλογοι τινὲς νεάνιδες, νὰ δείχνωσιν ἀκαίρως τὰς γνώσεις των, καὶ νὰ λέγωσι πολὺ πλειότερα παρ᾽ ὅσα ἐξεύρουν!

Ἀναθεώρησις, δευτέρα ἐξέτασις.
Βραχυλογία, κοντολογία.
Ἐκφράζω, φανερόνω μὲ λόγια.
Ἔννοια, λογισμὸς, νόημα.

Χρῆσις, μεταχείρισις.
Βίος, ζωή.
Ἕξις, στερεωμένη συνήθεια.
Ψιττακὸς, παπαγάλος.
Ψυχαγωγία, εὐχαρίστησις, διασκέδασις.
Δαπάνη, ἐξόδευσις.
Διασάφησις, ἐξήγησις.
Ψόγος, κατηγορία.
Θεραπεία, ἰατρεία.
Ἐναποταμιεύω, καλοθέτω εἰς τὸν νοῦν.
Ὑπαγόρευσις, νουθεσία, ὁδηγία.

ΜΑΘΗΜΑ λ΄.

Ἀγάπη.

Μακαριος ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου τὸ στῆθος γέμει φιλοφροσύνης καὶ ἀγάπης. Ἀπὸ τὴν βρύσιν τῆς καρδίας του πηγάζουν ποταμοὶ χρηστότητος· καὶ οἱ ῥύακες ὑπερεκχύνονται διὰ τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων. Βοηθεῖ τοὺς πτωχοὺς εἰς τὰς δυστυχίας των· χαίρει ἐπαυξάνων τὴν εὐτυχίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Δὲν μέμφεται τὸν γείτονά του αὐστηρά· δὲν πιστεύει τοῦ φθόνου καὶ τῆς κακίας τοὺς λόγους, οὔτε ἐπαναλαμβάνει τὰς συκοφαντίας των.

Συγχωρεῖ ὅσας βλάβας τὸν κάμνουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι· τὰς ἐξαλείφει ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν· ἐκδίκησις καὶ κακία δὲν ἔχει χώραν εἰς τὴν καρδίαν του. Δὲν ἀποδίδει κακὸν ἀντὶ κακοῦ· δὲν μισεῖ οὔτε τοὺς ἐχθρούς του· ἀλλ' ἀνταμείβει τὴν ἀδικίαν των μὲ φιλικὰς νουθεσίας. Τῶν ἀνθρώπων αἱ λύπαι καὶ μέριμναι διεγείρουν τὴν συμπάθειάν του· προσπαθεῖ νὰ ἐλαφρύνῃ τὸ βά-

ρος τῶν δυστυχιῶν, τὰς ὁποίας πάσχουν· καὶ ἡ ἡδονὴ, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὅταν ἐπιτυγχάνῃ, ἀνταμείβει τοὺς κόπους του.

Κατασιγάζει τὴν μανίαν, θεραπεύει τὰς μάχας τῶν ὠργισμένων, καὶ προλαμβάνει τὰ δεινὰ τῆς ἔχθρας καὶ τῆς φιλονεικίας. Εἰς τὴν γειτονίαν φέρει εἰρήνην καὶ ἀγάπην, καὶ τὸ ὄνομά τυ ἐπαναλαμβάνεται μὲ ἔπαινον καὶ εὐλογίας.

Φιλοφροσύνη, φιλικὰ φρονήματα, εὔνοια.
Χρηστότης, καλοσύνη.
Ῥύαξ, ῥεῦμα, τρέχον νερόν.
Ὑπερεκχύνομαι, ξεχειλῶ.
Μέμφομαι, κατηγορῶ.
Συκοφαντία, καταλαλία.
Ἐξαλείφω, λυόνω.
Χώρα, τόπος.
Μέριμνα, ἀνησυχία, ἔννοια.
Διεγείρω, σηκόνω, προξενῶ.
Ἐπιτυγχάνω, κτυπῶ τὸν σκοπὸν, εὐδοκιμῶ.
Κατασιγάζω, φέρω εἰς σιωπὴν, κάμνω τι νὰ ἡσυχάσῃ.
Μανία, λύσσα, τρέλα.
Μάχη, φιλονεικία, κτύπημα δύο στρατευμάτων.
Προλαμβάνω, ἐμποδίζω.
Δεινὸν, κακόν.

ΜΑΘΗΜΑ λα΄.

Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Ἔδυσεν ὁ λαμπρὸς ἥλιος, πίπτουν αἱ δρόσοι τῆς νυκτὸς, καὶ ὁ ἀὴρ, ὅστις πρὸ ὀλίγου ἦτο θερμὸς, ἀρχίζει τώρα νὰ ψυχραίνῃ. Τὰ ἄνθη τοῦ

ἀγροῦ τυλίττουν τὰ χρωματισμένα φύλλα των· αὐτὰ τὰ ἴδια περιτυλίττονται, καὶ κρεμάζουν τὰς κεφαλάς των εἰς τὸ ἀσθενὲς καλάμιον. Τῆς ὄρνιθος τὰ νεογνὰ συνάγονται ὑπὸ τὰς πτέρυγάς της, καὶ ἡσυχάζουν· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὄρνις ἀναπαύεται. Τὰ πουλάκια ἔπαυσαν τὸ κελάδημά των· κοιμῶνται ἐπάνω εἰς τὰ κλαδία, καθὲν μὲ τὴν κεφαλήν του ὀπίσω τῆς πτέρυγός του. Δὲν ἀκούεται πλέον μουρμούρισμα μελισσῶν ὁλόγυρα εἰς τὸ κυψέλιον· ἐτελείωσαν τὸ ἡμερονύκτιον, καὶ κοίτονται συμμαζωμέναι εἰς τὰς κηρίνους φωλεάς των.

Τὰ πρόβατα εἶναι πλαγιασμένα ἐπάνω εἰς τὰ μαλακά των δέρματα, καὶ οἱ λόφοι πλέον δὲν ἀντηχοῦν ἀπὸ τὰ τρανά των βελάσματα. Ἔπαυσε τὸ πλῆθος τῶν φωνῶν, ἡ σύγχυσις τῶν παιδίων εἰς τὰ παιγνίδια, ὁ κτύπος βιαστικῶν ποδαρίων, καὶ ἡ ταραχὴ ἀνθρώπων περιερχομένων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Τοῦ χαλκέως τὸ σφυρίον δὲν ἀκούεται ἐπάνω εἰς τὸν ἄκμωνα, οὔτε τὸ τραχὺ πριόνιον τοῦ ξυλουργοῦ. Ὅλοι κοίτονται ἐξηπλωμένοι εἰς τὰ ἥσυχά των κραββάτια, καὶ τὸ τέκνον κοιμᾶται ἐπάνω εἰς τὸ στῆθος τῆς μητρός του. Σκότος εἶναι ἁπλωμένον ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανούς, καὶ σκότος ἐπάνω εἰς τὴν γῆν· καθὲν ὄμμα εἶναι κλεισμένον, καὶ πᾶσα χεὶρ ἥσυχος.

Τίς φροντίζει διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ἦναι βυθισμένοι εἰς τὸν ὕπνον· ὅταν δὲν ἐμποροῦν νὰ ὑπερασπίζωνται, μήτε νὰ βλέπωσιν ἐὰν τοὺς πλησιάζῃ κίνδυνος;—ὑπάρχει ὄμμα τι, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν κοιμᾶται· ὑπάρχει ὄμμα, τὸ ὁποῖον βλέπει εἰς τὴν σκοτεινὴν νύκτα, καθὼς καὶ εἰς τὴν λαμπρὰν τῆς ἡμέρας λάμψιν. Ὅταν δὲν φέγ-

γῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἢ τῆς σελήνης, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ λύχνος εἰς τὴν οἰκίαν, μήτε κἀνὲν ἄστρον σπινθηρίζῃ διὰ μέσυ τῶν πυκνῶν νεφῶν, τὸ ὄμμα αὐτὸ βλέπει παντοῦ, εἰς ὅλους τοὺς τόπυς, καὶ ἐπαγρυπνεῖ ἀδιακόπως εἰς ὅλας τὰς οἰκογενείας τῆς γῆς. Τὸ ὄμμα, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε κοιμᾶται, εἶναι τὸ ὄμμα τοῦ Θεοῦ· ἡ χείρ τοὺ εἶναι πάντοτε ἐξηπλωμένη ὑπεράνω μας. Αὐτὸς ἔκαμε τὸν ὕπνον διὰ νὰ μᾶς ἀναπαύῃ, ὅταν ἤμεθα κοπιασμένοι· ἔκαμε τὴν νύκτα, διὰ νὰ κοιμώμεθα ἡσύχως.

Καθὼς ἡ μήτηρ περιφέρεται εἰς τὴν οἰκίαν μὲ τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χείλη της, καὶ κατασιγάζει πάντα μικρὸν θόρυβον, διὰ νὰ μὴν ἐνοχλῆται τὸ βρέφος της· καθὼς σύρει τὰ καταπετάσματα ὁλόγυρα τῆς κλίνης του, διὰ νὰ μὴ πλήττῃ τὸ φῶς τὰ τρυφερά του ὀμμάτια· παρόμοια ὁ Θεὸς σύρει τὰ καταπετάσματα τῆς νυκτὸς ὁλόγυρά μας· παρόμοια ὁ Θεὸς κάμνει ὅλα τὰ πράγματα νὰ ἡσυχάζωσι, διὰ νὰ κοιμᾶται μὲ εἰρήνην ἡ μεγάλη του οἰκογένεια.

Ἐργάται κοπιασμένοι, καὶ παιδία μικρὰ, καὶ ὅλα τὰ ψιθυρίζοντα ζωΰφια, κοιμᾶσθε ἡσύχως, διότι ὁ Θεὸς σᾶς ἐπαγρυπνεῖ. Σεῖς ἐμπορεῖτε νὰ κοιμᾶσθε, διότι αὐτὸς ποτὲ δὲν κοιμᾶται· ἐμπορεῖτε νὰ κλείσετε τὰ ὀμμάτιά σας χωρὶς κίνδυνον, διότι τὸ ὄμμα αὐτοῦ εἶναι πάντοτε ἀνοικτὸν νὰ σᾶς ὑπερασπίζῃ.

Ὅταν ἡ σκοτία περάσῃ, καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ πρωϊνοῦ ἡλίυ ἀνοίξωσι τὰ ὀμμάτιά σου, ἄρχισε τὴν ἡμέραν μὲ δοξολογίαν εἰς τὸν Θεὸν, ὅστις ἐφρόντιζε δι' ἐσὲ τὴν νύκτα. Ἄνθη, ὅταν ἀνοίξετε πάλιν, ἁπλώσατε τὰ φύλλα σας, καὶ εὐωδι-

ᾶτε εἰς αἴνεσίν του! Πουλία, ὅταν ἐξυπνήσετε, κελαδεῖτε τὰς εὐχαριστίας σας μεταξὺ τῶν πρασίνων κλάδων! ψάλλετε εἰς αὐτὸν πρὶν ψάλετε εἰς τὰ ταίρια σας! Ἡ δοξολογία του ἄς ἦναι εἰς τὰς καρδίας μας ὅταν πλαγιάζωμεν· ἡ δοξολογία του ἄς ἦναι ἐπάνω εἰς τὰ χείλη μας ὅταν ἐξυπνῶμεν.

Θερμὸς, ζεστός.
Ἀγρὸς, χωράφι.
Νεογνὸν, νεογέννητον πουλί.
Ἀντηχῶ, ἀντιβοῶ.
Ἄκμων, ἀμῶνι.
Καταπέτασμα, κορτίνα, κωνωπιέρα.
Κλίνη, κρεββάτι.
Πλήττω, κτυπῶ, ἐκθαμβῶ.
Εὐωδιῶ, μυρίζω γλυκά.
Αἴνεσις, ἔπαινος.

ΜΑΘΗΜΑ λβ'.

Ὁ μικρὸς Πέρσης, ὅστις δὲν ἠμπόρει νὰ εἴπῃ Ψεῦδος.

Εἰς ἀπὸ τοὺς ἐπισημοτέρους ἁγίες τῶν Μωαμεθανῶν εἶναι ὁ Ἀβδοὺλ Καδὲρ, ἀπὸ τὸ τάγμα τῶν ὀνομαζομένων Σεφφίδων τῆς Περσίας. Ἱστορεῖται περὶ αὐτοῦ ὅτι, ὢν ἀκόμη πολλὰ νέος τὴν ἡλικίαν, ἐπεθύμησε νὰ ἀφιερώσῃ τὸν ἑαυτόν του εἰς τὰ ἱερὰ πράγματα, καὶ ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Βαγδάτιον, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ μάθησιν.

Ἡ μήτηρ του συγκατένευσε· ἐκβαλοῦσα δὲ ὀγδοήκοντα δηνάρια, τὸν εἶπεν ὅτι, ἐπειδὴ καὶ εἶχεν ἀδελφὸν, τὸ ἥμισυ αὐτῶν ἤθελεν εἶσθαι ἡ κληρονομία του. Τὸν ἔκαμε δὲ νὰ ὑποσχεθῇ

σημνοπρεπῶς, ὅτε τὸν παρέδωκε τὸ ἀργύριον, ποτὲ νὰ μὴν εἴπῃ ψεῦμα, ϗ ἔπειτα τὸν ἀπεχαιρέτισε, λέγουσα, "Ὕπαγε, υἱέ μου, σὲ παραδίδω εἰς τὸν Θεόν· ἕως τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως δὲν ἐλπίζω νὰ σὲ ἐξαναϊδῶ!"

Ὁ νέος, κινήσας ἀπὸ τὴν οἰκίαν τῆς μητρός του, ἐπροχώρει εἰς τὸν δρόμον του, ἕωσοῦ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμαδῶνα, ὅπου ἡ συντροφία, μὲ τὴν ὁποίαν ὡδοιπόρει, ἐληστεύθη ἀπὸ ἑξήκοντα ἱππεῖς. Ἕνας ἀπὸ τοὺς λῃστὰς τὸν ἠρώτησε τί εἶχε. "Τεσσαράκοντα δηνάρια," εἶπεν ὁ Ἀβδοὺλ Καδὲρ, "εἶναι ῥαμμένα ὑποκάτω εἰς τὸ φόρεμά μου." Ὁ ἄνθρωπος ἐγέλασε, νομίζων ὅτι τὸν περιπαίζει. "Τί ἔχεις;" τὸν εἶπεν ἄλλος. Ὁ νέος ἔδωκε τὴν ἰδίαν ἀπόκρισιν. Ὅτε δὲ ἐμοιράζοντο τὰ λάφυρα, ἐκράχθη εἰς λοφίδιόν τι, ὅπου ἐστέκετο ὁ ἀρχηγὸς τῶν. "Τί ἔχεις σὺ, μικρέ μου;" ἠρώτησεν αὐτός.

"Ἀκόμη τώρα εἶπα εἰς δύο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους σας," ἀπεκρίθη τὸ παιδίον. "Ἔχω τεσσαράκοντα δηνάρια ῥαμμένα εἰς τὰ φορέματά μου." Ὁ ἀρχηγὸς ἐπρόσταξε νὰ σχισθῶσι, καὶ εὑρῆκε τὸ ἀργύριον.

"Καὶ τί σὲ ἔκαμεν," εἶπεν αὐτὸς, εἰς ἄκρον ἐκπεπληγμένος, "νὰ φανερώσῃς τόσον ὀλίγωρα τὰ τόσον καλὰ κρυμμένα;" "Ἐπειδὴ," ἀπεκρίθη ὁ Ἀβδοὺλ Καδὲρ, "θέλω νὰ φυλάξω τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον ἔδωκα εἰς τὴν μητέρα μου, ὅτι ποτὲ δὲν θέλω κρύψειν τὴν ἀλήθειαν."

"Τέκνον," εἶπεν ὁ κλέπτης, "ἔχεις σὺ, τόσον μικρὸν, τοιαύτην αἴσθησιν τοῦ χρέους σου πρὸς τὴν μητέρα σου, καὶ εἶμαι ἐγὼ, τόσον μεγάλος, ἀναίσθητος τοῦ χρέους μου πρὸς τὸν Θεόν μου;

Δός με τὴν χεῖρά σε, ἄθῶον τέκνον," ἐξηκολέθει, "διὰ νὰ δώσω μετάνοιαν ἐπάνω εἰς αὐτό." Ἔκαμεν οὕτω, καὶ οἱ ὀπαδοὶ του ἐξεπλάγησαν ὅλοι ἐπίσης εἰς τὴν θέαν ταύτην. "Σὺ ἐστάθης ὁδηγός μας εἰς τὸ κακὸν," εἶπαν εἰς τὸν ἀρχηγόν των, "ἔσο ὁ ἴδιος καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἀρετῆς." ἀμέσως δὲ, κατὰ προσταγήν του, ἀπέδωκαν τὰ λάφυρα, καὶ ὤμοσαν μετάνοιαν ἐπάνω εἰς τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου.

ΠΕΡΣΗΣ, κάτοικος τῆς Περσίας, τόπου εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἐπίσημος, ὀνομαστός.

ΒΑΓΔΑΤΙΟΝ, πόλις, πλησίον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Τίγρητος, ποταμοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν.

Συγκατανεύω, στέργω.

Σεμνοπρεπῶς, μὲ σοβαρὸν τρόπον.

Ἱππεὺς, καβαλλάριος.

Θέα, θέαμα, ὅ,τι βλέπει τις.

Ὁδὸς, δρόμος.

ΜΑΘΗΜΑ λγ′.

Ἀνέκδοτα περὶ τῶν Βασιλέων τῆς Προυσσίας.

Ο ΜΕΓΑΣ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ, βασιλεὺς τῆς Προυσσίας, ἐνοχλούμενος ἀπὸ μύλον, ὅστις ἐμπόδιζε τὴν θέαν ἀπὸ τὰ παράθυρα ἑνὸς τῶν βασιλικῶν παλατίων, ἔστειλε νὰ ἐρωτήσῃ εἰς ποίαν τιμὴν ἤθελε τὸν πωλήσειν ὁ κτήτωρ αὐτοῦ. "Δὲν τὸν πωλῶ εἰς κἀμμίαν τιμὴν," ἀπεκρίθη ὁ ἄφοβος Προύσσιος· ὁ Φριδερῖκος δὲ, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ὀργῆς τυ, ἐπρόσταξε νὰ τὸν κρημνίσωσιν. "Ἂς τὸν κρημνίσῃ," εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, ἡσύχως διπλό-

νων τὰς χεῖράς του· "ἀλλ' εἰς τὴν Προυσσίαν ὑπάρχουν νόμοι·" πάραυτα δὲ ἤρχισεν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ μονάρχου, τῆς ὁποίας ἡ ἔκβασις ἦτον, ὅτι τὸ δικαστήριον κατεδίκασε τὸν Φριδερίκον νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὸν μύλον, καὶ νὰ πληρώσῃ προσέτι μεγάλην ποσότητα ἀργυρίου ὡς ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν ὁποίαν εἶχε κάμειν ἀδικίαν. Ἐλυπήθη μὲν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἔδειξε τὴν μεγαλοψυχίαν του, εἰπὼν εἰς τοὺς αὐλικούς του, "Χαίρω βλέπων ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὴν βασιλείαν μου δίκαιοι νόμοι, καὶ δίκαιοι κριταί."

Εἰς ὅλους τοὺς εἰδήμονας τῆς Προυσσικῆς ἱστορίας εἶναι πασίγνωστον τὸ προηγούμενον ἀνέκδοτον· ἀλλ' ἦτον ἀνάγκη νὰ τὸ ἱστορήσωμεν ἐδῶ ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἑπόμενον·—Πρὸ περίπου ἑπτὰ χρόνων, ὁ ἀπόγονος καὶ κληρονόμος τοῦ τιμίου μυλωνᾶ, Φράγκος τὄνομα, περιπεσὼν εἰς δεινὰς χρηματικὰς περιστάσεις ἐξ αἰτίας τῶν πολέμων, ἔγραψε πρὸς τὸν παρόντα βασιλέα τῆς Προυσσίας, ἐνθυμίζων αὐτὸν πῶς ἀπέβαλεν ὁ πρόγονός του τὴν πρότασιν τοῦ Μεγάλου Φριδερίκου, καὶ λέγων ὅτι, ἂν εἶχε τώρα ἡ Μεγαλειότης αὐτοῦ παρομοίαν ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσῃ τὸν μύλον, ἤθελε τοῦ τὸν πωλήσειν μὲ ἄκραν εὐχαρίστησιν. Ὁ βασιλεὺς ἔγραψεν ἀμέσως ἰδιοχείρως τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν·—

'Ἀγαπητέ μου γεῖτον,—Δὲν ἐμπορῶ νὰ σὲ ἀφήσω νὰ πωλήσῃς τὸν μύλον· πρέπει νὰ μένῃ εἰς τὴν οἰκογένειάν σας, ὅσον καιρὸν ὑπάρχει ἓν αὐτῆς μέλος· διότι ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Προυσσίας. Λυποῦμαι ὅμως, ἀκούων ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς δεινὰς χρηματικὰς περιστάσεις· ὅθεν σὲ στέλλω 6000 τάλληρα διὰ νὰ βάλῃς εἰς τάξιν

τὰς ὑποθέσεις σου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλει σὲ ἀρκέσειν ἡ ποσότης αὕτη.

" Στοχάζου με πάντοτε τὸν φιλόστοργόν σου γείτονα,

ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΝ ΓΥΛΙΕΛΜΟΝ."

ΠΡΟΥΣΣΙΑ, χώρα εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ ἓν ἀπὸ τὰ δυνατώτερα βασίλεια τῆς Εὐρώπης.

Θέα, θεωρία.

Κτήτωρ, ὅστις ἐξουσιάζει τὶ, ἰδιοκτήτης.

Πάραυτα, εὐθύς.

Ἀγωγὴ, ἀναφορὰ εἰς τὸ κριτήριον.

Ἀνοικοδομῶ, ἐξανακτίζω.

ΜΑΘΗΜΑ λδ.'

Φιλομάθεια τῶν Ἰσλανδῶν.

Παλαιοθεν ἐπεκράτησεν ἡ ἀγάπη τῶν γραμμάτων μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς νήσου Ἰσλανδίας. Πόσον ὠφελίμως ἐξοδεύουν οἱ πτωχοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι τὰς μακρὰς ἑσπέρας τοῦ μακροτάτου χειμῶνός των! πόσον διαφόρως ἀπ' ἄλλους τινὰς, οἱ ὁποῖοι δαπανοῦν πολλάκις τὸν πολύτιμον αὐτῶν καιρὸν εἰς ἀργολογίαν καὶ βωμολοχίαν, εἰς τυχηρὰ παιγνίδια, ἴσως δὲ ϗ εἰς ἀσελγεῖς χορὸς ϗ φθοροποιὰς οἰνοποσίας! Εἰς τὴν Ἰσλανδίαν, ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, κύριος καὶ κυρία, παιδία καὶ δοῦλοι, συναθροίζονται περὶ λύχνων ἀφάς. Καθεὶς λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας τὸ ἔργον του, ἐκτὸς ἑνὸς, ὁ ὁποῖος μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀναγνώστης. Μολονότι δὲν ἔχουν παρὰ ὀλιγώτατα τυπωμένα βιβλία, πολλοὶ ὅμως εἶναι καλλιγράφοι ἐξαίρετοι,

καὶ ἀντιγράφουν τὰς πολυαρίθμους ἱστορίας τῆς νήσου των. Ὁ ἀναγνώστης διακόπτεται συχνὰ ἀπὸ τὸν οἰκοδεσπότην, ἢ ἄλλον τινὰ εἰδήμονα, ὅστις κάμνει παρατηρήσεις, κ̔ προβάλλει ἐρωτήματα διὰ νὰ γυμνάζῃ τὴν εὐφυΐαν τῶν παιδίων ἢ τῶν δȣλων. Τοιȣτοτρόπως στολίζονται ὅλων τὰ πνεύματα μὲ τοσαύτας ὠφελίμους γνώσεις, ὥστε οἱ περιηγηταὶ πολλάκις ἐκπλήττονται ἀκούοντες τοὺς αὐτοδιδάκτους τούτους χωρικοὺς νὰ συνομιλῶσι περὶ ὑποθέσεων, τὰς ὁποίας δὲν γνωρίζουν εἰς ἄλλȣς τόπȣς παρὰ οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος σοφοί. Ἀλλ᾽ εἰς τὴν μάθησιν αὐτῶν δὲν ἀμελοῦν οἱ νησιῶται οὗτοι νὰ προσθέτωσιν ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν. Καθὼς ἐξοδεύουν τὰς ἑσπέρας των λογικώτατα διὰ τῆς ἀναγνώσεως, παρόμοια τελειόνουν αὐτὰς θεοσεβέστατα διὰ ψαλμῳδίας καὶ προσευχῆς.

ΙΣΛΑΝΔΙΑ, νῆσος ψυχροτάτη, ἡφαίστιον ὄρος ἔχουσα τὴν Ἔκλαν.

Δαπανῶ, ἐξοδεύω.

Βωμολοχία, αἰσχρολογία.

Περὶ λύχνων ἁφάς, τὴν ὥραν, καθ᾽ ἣν ἀνάπτονται τὰ λυχνάρια.

ΜΑΘΗΜΑ λέ.

Ἀταραξία.

ΟΣΟΝ ἀξίζει μία ἥσυχος ἡμέρα, δὲν ἀξίζȣν ἑκατὸν ἡμέραι ἀνήσυχαι. Ἐντὸς εἰς τὴν ἰδίαν μας καρδίαν εὑρίσκεται ἡ πηγὴ πασῶν τῶν ἡδονῶν· ὅστις ζητεῖ αὐτὰς ἀλλαχοῦ, ὑβρίζει τὸ Θεῖον. Οἱ σκοποί μου, αἱ ἐπιθυμίαι μου, κ̔ αἱ ἐλπίδες

μου δὲν ἐκτείνονται ποτὲ ἐπέκεινα τοῦ ἰδίου μου κόλπου. Οἱ ποταμοὶ τρέχουν ταχέως πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβαίνουν εἰς αὐτὴν χωρὶς νὰ τὴν ἐνοχλῶσιν· ὁμοία εἶναι καὶ ἡ καρδία μου· ὅλα τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν μέγαν τοῦτον κόσμον δὲν ἐπιφέρουν εἰς ἐμὲ οὔτε μίαν φροντίδα. Τὴν ἀλήθειαν ἔχω πυξίδα μου, τὴν μετριότητα δὲ πηδάλιον· ὁποῖος ἄνεμος καὶ ἂν φυσᾷ, πάντοτε προοδεύω. Τὰ νέφη ἀναβαίνουν, καὶ πάλιν καταβαίνουν εἰς εἶδος βροχῆς, χωρὶς νὰ μὲ προξενῶσι κάμμίαν ἀνησυχίαν. Ὅταν κρύπτωσιν ἀπ' ἐμοῦ τὸν ἥλιον τὴν ἡμέραν, προσπαθῶ νὰ βλέπω τοὺς ἀστέρας τὴν νύκτα. Μὲ ἀτάραχον ὄμμα βλέπει ἡ χελιδὼν ἀπὸ τὴν ἀκίνδυνον αὐτῆς φωλεὰν τοὺς αἱματώδεις ἀγῶνας τῶν γυπῶν. Ὁποιος κ' ἂν νικήσῃ, δὲν ἐνοχλεῖ αὐτὴν ὁ νικητής· μυῖαι δὲ καὶ σκώληκες ποτὲ δὲν τῆς λείπουν. Τὰ ἐνδύματά μου γίνονται ὅλα ἀπὸ τὸ κοινότατον ὕφασμα, ἡ τροφή μου εἶναι παχυλὴ, καὶ τὰ σκεπάζοντα τὴν καλύβην μου ἄχυρα φθείρονται κατ' ἔτος. Πλὴν κατὰ τί ἤθελα εἶσθαι εὐδαιμονέστερος τὴν ἐπαύριον, ἂν ἐφόραινα σήμερον μεταξωτὰ, καὶ ἐδειπνοῦσα πολύοψον καὶ ποικίλον δεῖπνον; Στέγαι χρυσαῖ δὲν ἀποδιώκουν ἀγρυπνίαν καὶ μέριμναν· καὶ ἂν ἐτύχαινε δὲ σεισμὸς, πόσον εὐκόλως δύναμαι νὰ προφθάσω εἰς τὴν ταπεινήν μου θύραν! Ἡ περιουσία μου στέκει εἰς τὰ ἄκρα τῶν δύο μου βραχιόνων, καὶ πᾶσα ἡμέρα μὲ δίδει τὰ προϊόντα της. Ὅταν ἦναι καῦσις, δροσίζομαι ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου τινός· ὅταν δὲ ἦναι ψύχος, θερμαίνομαι ἐργαζόμενος. Τὸ γῆρας θέλει ταχέως μὲ προσφθάσειν· ἀλλ' ἔχω παῖδας νέους, κ'

θέλυν μ' ἀνταμείψειν δι' ὅσα ἔκαμα ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐὰν μένωσι πάντοτε φιλαλήθεις ϗ μετριόφρονες, μόλις θέλουν στενάξειν ἅπαξ εἰς ὁλόκληρον ἑκατονταετηρίδα. Ὁποῖαι τρικυμίαι ϗ ἂν συμβῶσιν, ἡ ἀταραξία εἶναι λιμὴν ἀνοικτὸς πάντοτε εἰς τοὺς ἀθώυς τὴν καρδίαν. Χαῖρε, ἀταραξία τῆς ψυχῆς! γλυκὺ θέλγητρον τοῦ βίου! Βασιλεῖς ἤθελαν πωλήσειν τοὺς στεφάνους των διὰ νὰ σὲ ἀγοράσωσιν, ἂν ἐγνώριζαν τὴν ἀξίαν σου. Τελείωσε τὰς εὐεργεσίας σȣ· σὺ μ' ἐβοήθησες νὰ ζήσω καλῶς—βοήθησέ με ν' ἀποθάνω παρομοίως.

Ἐπέκεινα, πέραν, παρέκει.
Πυξὶς, ὁ μπούσουλας τῶν καραβίων.
Πηδάλιον, τιμόνι.
Γὺψ, πουλὶ ἁρπακτικόν.
Πολύοψος, ὁ ἔχων πολλὰ φαγητά.
Ἅπαξ, μίαν φοράν.
Τρικυμία, (φορτοῦνα).

ΜΑΘΗΜΑ λϛ'.

ΟΙ ΒΑΡΥΤΙΜΟΙ ΛΙΘΟΙ.

Παράδοσις τῶν Ῥαββίνων.

Ο ΠΕΡΙΒΟΗΤΟΣ διδάσκαλος, Ῥαββὶ Μεὶρ, ἐκάθητο εἰς τὴν δημόσιον σχολὴν ὁλόκληρόν τι Σάββατον, διδάσκων τὸν λαόν. Ἐνῷ ἔλειπεν ἀπὸ τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἀπέθαναν οἱ δύο τȣ υἱοὶ, ἀμφότεροι εὐειδέστατοι, καὶ εἰδήμονες τοῦ νόμȣ. Ἡ γυνή του ἔφερεν αὐτοὺς εἰς τὸν κοιτῶνά της, τοὺς ἔβαλεν ἐπὶ τοῦ νυμφικοῦ κραββατίου, καὶ ἥπλωσε λευκὸν κάλυμμα ἐπάνω εἰς τὰ λείψανά

των. Τὸ ἑσπέρας ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον ὁ Ῥαββί. "Ποῦ εἶναι οἱ δύο μου υἱοί," ἠρώτησε, "διὰ νὰ τοὺς δώσω τὴν εὐχήν μου; Πολλάκις ἐκύτταξα εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σχολείου διὰ νὰ ἴδω αὐτούς, ἀλλὰ δὲν ἦσαν ἐκεῖ." Τὸν ἐπρόσφερεν ἐκείνη τότε ποτήριόν τι· αὐτὸς δὲ εὐλόγησε τὸν Κύριον, ἔπιε, καὶ πάλιν ἠρώτησε,—"Ποῦ εἶναι οἱ υἱοί μου, διὰ νὰ πίωσι καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ ποτηρίȣ τῆς εὐλογίας;" "Πλησίον ἐδῶ εὑρίσκονται," ἀπεκρίθη ἐκείνη· ϗ συγχρόνως τȣ̃ ἔστρωσε τράπεζαν διὰ νὰ φάγῃ. Ὁ Ῥαββὶ ἦτον εὐδιάθετος· ἀφοῦ δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπέδωκεν εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεόν, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή τȣ· "Ῥαββί, ἐπιθυμῶ νὰ σὲ προβάλω μίαν ἐρώτησιν· ἔχω τὴν ἄδειαν;" "Βέβαια, ἀγαπητή μȣ· ἐρώτησε." "Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν μὲ παρέδωκέ τις πολυτίμους πέτρας, νὰ τοῦ τὰς φυλάξω· τώρα δὲ μοῦ τὰς ζητεῖ· νὰ τὰς δώσω;" "Τοιαύτην ἐρώτησιν," ἀπεκρίθη ὁ Ῥαββὶ Μεὶρ, "δὲν ἦτο ποσῶς ἀναγκαῖον νὰ μὲ προβάλῃ ἡ γυνή μου. Τί, δὲν γνωρίζεις ὅτι εἰς καθένα χρεωστοῦμεν ἀσμένως νὰ ἐπιστρέφωμεν τὸ ἴδιόν του;" "Μάλιστα," εἶπεν ἐκείνη, "τὸ γνωρίζω· πλὴν μ' ἐφάνη καλήτερον νὰ σὲ εἰδοποιήσω."

Σηκωθεῖσα τότε, ὑπῆγε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ πλησιάσασα εἰς τὸν κράββατον, ἐξεσκέπασε τὰ νεκρὰ σώματα. "Ἆ! υἱοί μου, υἱοί μȣ! φῶς τὸν ὀφθαλμῶν μου, ϗ φῶς τῆς διανοίας μου! ἐγὼ ἤμην πατήρ σας, ἀλλὰ σεῖς μ' ἐδιδάσκετε τὸν νόμον." Ἡ μήτηρ ἀπέστρεψε, κ' ἐδάκρυσε πικρῶς. Τέλος δὲ, λαβοῦσα τὸν ἄνδρα της ἀπὸ τὴν χεῖρα, εἶπε, "Ῥαββί, δὲν μ' ἐδίδαξες ὅτι χρεωστȣ̃μεν ἀσμένως νὰ ἐπιστρέφωμεν

πᾶν ὅ,τι ἄλλοι πρὸς καιρὸν μᾶς ἐμπιστεύονται ; Ἰδοὺ, ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφῄρεσεν, εὐλογημένον ἂς ἦναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου!" "Εὐλογημένον ἂς ἦναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου!" ἐφώναξεν ὁ Ῥαββί· "εὐλογημένον δὲ ἂς ἦναι τὸ ὄνομά του καὶ δι' ἐσὲ, διότι ἀληθῶς ἐγράφη, "Ὅστις εὕρηκε γυναῖκα ἐνάρετον ἔχει θησαυρὸν τιμιώτερον ἀπὸ λίθους πολυτελεῖς· μὲ φρόνησιν ἀνοίγει τὸ στόμα της, ϗ εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῆς εἶναι ὁ νόμος τῆς εὐμενείας."

Εὐειδὴς, εὔμορφος.
Εἰδήμων, ὅστις γνωρίζει, ἔμπειρος.
Ἀσμένως, μετὰ χαρᾶς.
Ἀφαιρῶ, ἐπαίρνω.
Πολυτελὴς, πολύτιμος.
Εὐμένεια, καλοσύνη.

Ο

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΜΑΘΗΜΑ λζ'.

Ἱέραξ Ὀφιοφάγος.

Το παράδοξον τοῦτο πτηνὸν, μὲ γεράνου μηρία καὶ μὲ κεφαλὴν ἀετοῦ, κατοικεῖ τὰς νοτίους χώρας τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ παρουσία του δὲ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ὠφελεῖ μεγάλως τοὺς ἐντοπίους· καθότι εἰς αὐτὸν εἶναι ὑπόχρεοι διὰ τὴν ἐξολόθρευσιν πολυαρίθμων ἐντόμων ϗ ἑρπετῶν, ὁ πληθυσμὸς τῶν ὁποίων, ἐὰν δὲν ὠλιγοστεύοντο τοιουτοτρόπως, ἤθελεν εἶσθαι συμφορὰ δεινοτάτη. Τέσσαρα ὀνόματα ἐδόθησαν εἰς τὸ πτηνὸν τοῦτο,—Γραμματεὺς, Μηνυτὴς, Τοξότης, καὶ Ὀφιοφάγος. Ἀλλὰ μόνον τὸ τελευταῖον ἐμφαίνει ἀληθῶς τὰς ἕξεις αὐτοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ τρία εἶναι φαντασιώδεις ὀνομασίαι. Τὸ μὲν πρῶτον παράγεται ἀπό τινα νομιζομένην ὁμοιότητα τῶν εἰς τὸ ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ κρεμαμένων πτερῶν μὲ κονδύλιον ἐμπηγμένον εἰς τὸ αὐτίον γραφέως· τὸ δεύτερον ἀναφέρεται εἰς τῶν βημάτων αὐτοῦ τὴν ταχύτητα· τὸ δὲ τρίτον εἰς μίαν συνήθειαν τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ῥίπτῃ ἄχυρα μὲ τὸ ῥάμφος του κατὰ τρόπον, ὅστις ὁπωσοῦν ὁμοιάζει βέλος τοξευόμενον. Εἰς τὴν

γλῶσσάν μας, Ἱέραξ Ὀφιοφάγος ἤθελεν εἶσθαι ἴσως ἡ προτιμοτέρα ὀνομασία.

Ἀνήκει δὲ ὁ Ὀφιοφάγος εἰς τὴν κλάσιν τῶν ἁρπακτικῶν πτηνῶν, ϗ τάσσεται ὑπὸ τῶν φυσικοϊστορικῶν μεταξὺ γυπῶν ϗ ἀετῶν. Ὡς ἄλλα εὐμεγέθη ἁρπακτικὰ πτηνά, κατασκευάζουν τὰς φωλεάς των οἱ Ὀφιοφάγοι ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων. Τὴν τροφὴν αὐτῶν ζητοῦν ϗ εἰς τὰς ξηρὰς ἄμμους καὶ εἰς τὰ νοσώδη ἕλη. Εἰς ἐκείνας μὲν εὑρίσκουν ὄφεις ϗ σαύρας· εἰς ταῦτα δὲ χελώνας ϗ μεγάλα ἔντομα. Ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον θανατόνουν, εἶναι περιεργότατος· διότι πάντοτε φονεύουν τὸ θήρευμά των πρὶν τὸ καταπίωσιν. Εἴτε ὄφιν εἴτε χελώνην ἀπαντήσῃ ὁ Ὀφιοφάγος, δὲν λείπει ποτὲ νὰ κατασυντρίψῃ αὐτὸν μὲ τὸν πόδα του· κτυπᾷ δὲ μὲ τόσην ἐπιτηδειότητα ϗ βίαν, ὥστε ὄφεις ὑπὲρ τὸν ἕνα δάκτυλον τὴν διάμετρον σπανιώτατα ἐπιζοῦν μετὰ τὴν πρώτην πληγήν. Κάποτε ὅμως τυχαίνει ὄφις ἀρκετὰ μεγάλος νὰ κάμῃ πολυχρόνιον ἀντίστασιν· τοῦτον ἁρπάζει ὁ Ὀφιοφάγος μὲ τὸ ῥάμφος του, καὶ πετᾷ ὑψηλότατα· ἔπειτα δὲ ἀφίνων αὐτόν, τὸν ἀκολουθεῖ μὲ θαυμάσιον ταχύτητα ἐνῷ καταβαίνει, ὥστε νὰ εὑρεθῇ παρὼν νὰ τὸν κτυπήσῃ εὐθὺς ἀφοῦ πέσῃ ἀναίσθητος καταγῆς.

Τὰς φωλεάς των, αἱ ὁποῖαι εἶναι μεγαλώταται, κατασκευάζουν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο γονεῖς· ἡ μήτηρ δὲ γεννᾷ ὡς ἐπιτοπολὺ δύο αὐγά. Πρὸ τῶν συνδυασμῶν ἔχουν οἱ ἄῤῥενες συναλλήλως τὰς πλέον πεισματώδεις μάχας. Ἐν γένει τὰ πτηνὰ ταῦτα δὲν δείχνουν κάμμίαν ἀγριότητα, καὶ ἡμερόνονται δ' εὐκόλως. Εἰς χώρας ὅπου

πλεονάζουν ἑρπετά, καθιστάνονται, ὡς προελέχθη, χρησιμώτατοι διὰ τὰς φυσικάς των ἕξεις· ὅθεν καὶ οἱ Γάλλοι ἐπροσπάθησαν νὰ συστήσωσιν αὐτοὺς εἰς τὰς τῆς Γουαδελούπης καὶ Μαρτινίκης ἀποικίας των.

Ῥάμφος, μύτη τοῦ πουλίου.
Νοσώδης, βλαβερὸς εἰς τὴν ὑγείαν.
Ἕλος, βάλτος.
Θήρευμα, κυνῆγι.
Συνδυασμὸς, μίξις.

ΜΑΘΗΜΑ λή.

Ὁ Ὁλλανδὸς Πλοίαρχος καὶ ἡ Γερμανὴ Καλυβῖτις.

Το *ἑπόμενον ἀξιόλογον ἀνέκδοτον ἐδημοσιεύθη πρῶτον εἰς Γερμανικόν τι πόνημα.*

Εἰς μικράν τινα κωμόπολιν, πέντε μίλια ἀπέχουσαν τῆς Πετρουπόλεως, ἐκατοικοῦσε πτωχή τις Γερμανή. Μόνον αὐτῆς κτῆμα ἦτο μικρά τις καλύβη, καὶ μόνος πόρος ζωῆς αἱ ἐπισκέψεις, τὰς ὁποίας τὴν ἔκαμναν πλοίαρχοι ὑπάγοντες εἰς τὴν Πετρούπολιν. Μίαν ἑσπέραν, ἀφοῦ δειπνήσαντες εἰς τὸν οἶκόν της διάφοροι Ὁλλανδοὶ πλοίαρχοι ἀνεχώρησαν, εὑρῆκαν ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐσφραγισμένον σάκκον ἀργυρίου Δὲν ἀμφίβαλλε μὲν ὅτι ἀφέθη ἀπό τινα τῶν πλοιάρχων· ἀλλ' εἶχαν ἐκπλεύσειν, καὶ, ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος ἦτον οὔριος, δυσκόλως ἤθελαν ἐπιστρέψειν. Ἡ καλὴ γυνὴ ἀπέθηκε τὸν σάκκον, μὲ σκοπὸν νὰ τὸν φυλάττῃ ἕως νὰ ζητηθῇ. Ἀλλ' ἑπτὰ ἔτη ἀκέραια παρῆλθαν, καὶ κανεῖς δὲν τὸν ἐζήτησε· μολονότι δὲ πολλάκις παρεκινεῖτο

ἡ πτωχὴ ἀπὸ ἔνδειαν νὰ μεταχειρισθῇ τὰ περιεχόμενά του, αἱ καλαί της ὅμως ἀρχαὶ ὑπερίσχυσαν, καὶ ἔμεινεν ἀνέγγικτος.

Μίαν ἑσπέραν ἐστάθησαν πάλιν εἰς τὸν οἶκόν της πλοίαρχοί τινες διὰ νὰ δειπνήσωσι. Τρεῖς αὐτῶν ἦσαν Ἄγγλοι, ὁ δὲ τέταρτος Ὀλλανδός. Ἐνῷ συνωμιλοῦσαν περὶ διαφόρων ὑποθέσεων, εἷς αὐτῶν ἠρώτησε τὸν Ὀλλανδὸν, ἂν εἶχε ποτὲ ἀρχήτερα ἐπισκεφθῇν τὴν κωμόπολιν ἐκείνην. "Βέβαια," ἀπεκρίθη· "ἡ κωμόπολις αὕτη μοῦ μένει ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν μνήμην, ἐπειδὴ ἔχασα ἐδῶ ἑπτακόσια ῥούβλια." "Κατὰ ποῖον τρόπον;" "Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ταλαιπώρους ταύτας καλύβας ἐλησμόνησα πρό τινων χρόνων σάκκον ῥουβλίων." "Ἦτον ὁ σάκκος ἐσφραγισμένος;" ἠρώτησεν ἡ καλὴ γραῖα. "Μάλιστα, μάλιστα, ἐσφραγισμένος ἦτο, καὶ μὲ ταύτην τὴν σφραγίδα, ἥτις κρέμεται ἀπὸ τὴν ἅλυσιν τοῦ ὡρολογίου μου." Πάραυτα ἐγνώρισε τὴν σφραγίδα ἡ γυνή. "Καλὰ λοιπὸν," εἶπε, "δι' αὐτῆς ἐμπορεῖς νὰ ἀναλάβῃς τὰ χαμένα." "Νὰ τὰ ἀναλάβω, μῆτερ! Ὄχι, ὄχι, ἐγήρασα, καὶ γνωρίζω τὸν κόσμον καλήτερα· οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι τόσον τίμιοι· ἔπειτα, εἶναι τώρα ἑπτὰ χρόνοι ἀφοῦ ἔχασα τὸ ἀργύριον· μὴν εἴπῃς τίποτε πλέον περὶ αὐτοῦ, μὲ κάμνει πάντοτε τόσον μελαγχολικόν." Ἐν τῷ μεταξὺ, ἐκβῆκεν ἡ γυνὴ ἔξω, καὶ πάραυτα ἐπέστρεψε μὲ τὸν σάκκον. "Ἰδοὺ," εἶπεν, "ἡ τιμιότης δὲν εἶναι ἴσως τόσον σπανία, ὅσον φαντάζεσαι·" καὶ ἔῤῥιψε τὸν σάκκον ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν.

Οἱ ξένοι ἐθαύμασαν, καὶ ὁ κύριος τοῦ σάκκου, ὡς ἦτον ἀκόλουθον, εὐηρεστήθη πολλά. Ἐπία-

σε τὸν σάκκον, ἔσχισε τὴν σφραγίδα, ἔκβαλεν ἓν ῥούβλιον (περίπυ ἓν τάλλαρον), καὶ τὸ ἔβαλεν ἐπὶ τῆς τραπέζης διὰ τὴν ξενοδόχον, εὐχαριστῶν συγχρόνως διὰ τὸν κόπον της. Οἱ τρεῖς Ἄγγλοι ἐξεπλάγησαν ϗ ἠγανάκτησαν εἰς τὴν προσφερθεῖσαν οὐτιδανὴν ἀνταμοιβὴν, καὶ τὸν ἐπέπληξαν αὐστηρά. Ἡ γραῖα δὲ εἶπεν ὅτι δὲν ἀπαιτοῦσεν ἀνταμοιβὴν, διότι ἁπλῶς ἔκαμε τὸ χρέος της, καὶ παρεκάλεσε τὸν Ὁλλανδὸν νὰ ἐπάρῃ ὀπίσω καὶ τὸ ἓν αὐτοῦ ῥούβλιον. Ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι ἐπέμειναν εἰς τὸ νὰ γένῃ τὸ δίκαιον. "Ἡ γυνὴ," εἶπαν, "ἐφέρθη γενναίως, καὶ πρέπει νὰ ἀνταμειφθῇ." Ἐσυμφώνησε, τέλος πάντων, ὁ Ὁλλανδὸς νὰ δώσῃ ἑκατὸν ῥούβλια· ἐμετρήθησαν δὲ, καὶ ἐχαρίσθησαν εἰς τὴν γραῖαν, ἥτις ἀνταμείφθη οὕτω πλουσιοπάροχα διὰ τὴν τιμιότητά της.

Οὔριος, βοηθητικὸς, ἀπὸ τὴν πρύμνην.
Ἀκέραιος, ὁλόκληρος, σωστός.
Ἀνεξάλειπτος, ὅποιος δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐξαλειφθῇ, νὰ σβεσθῇ.

ΜΑΘΗΜΑ λθ'.

Ἀνταμοιβὴ τῆς Γενναιότητος.

Κατα πόλεμόν τινα εἰς τὴν Ἰνδίαν, ὁ συνταγματάρχης Γούδης ἔγινεν αἰχμάλωτος τοῦ Τίππυ, καὶ ἐφυλακίσθη ὁμοῦ μὲ πολλοὺς ἄλλυς εἰς τὴν Βεγγαλώραν, ὅπου ἔπασχαν κάθε εἶδος ὕβρεως, σκληροπαθείας, ϗ βαρβαρότητος. Φιλάνθρωπός τις ϗ εὐεργετικὸς κρεωπώλης, ὅστις διὰ τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ ἤρχετο συχνὰ εἰς τὴν φυλακὴν, ἴδε καὶ ἐπόνεσε διὰ τὰ παθήματά των.

Ὁ κρεωπώλης ἤθελε χάσειν τὰ αὔτία του τόλιγώτερον, καὶ ἴσως τὴν ζωήν του, ἂν ἔδειχνε σύμπτωμά τι λύπης διὰ τοὺς αἰχμαλώτους ἐμπρὸς εἰς τοὺς συμπατριώτας του. Διὰ ζωοτροφίαν αὐτοὶ ἐλάμβαναν καθημέραν ὀλιγώτατον ὀρύζιον, καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον ἀργύριον· ἀλλ' ὁ κρεωπώλης ἐφεῦρε τρόπον νὰ ἀναπληροῖ τὰς χρείας των. Ἀνοίγοντες τὰς κεφαλὰς τῶν προβάτων, τὰς ὁποίας συχνὰ ἠγόραζαν ἀπ' αὐτὸν διὰ τροφήν, ἐξεπλήττοντο εὑρίσκοντες μέσα ἀργύριον.

Ἐνῷ διέβαινε τὴν αὐλὴν τῆς φυλακῆς, τοὺς ἔλεγε πολλάκις ἄσχημα λόγια, καὶ ἔῤῥιπτεν εἰς αὐτοὺς σφαιρίδια ἀπὸ πηλὸν ἢ ἀπὸ λάσπην, ὡς διὰ νὰ δείξῃ μῖσος ἢ καταφρόνησιν· ἀλλὰ συντρίβοντες τὰ σφαιρίδια εὕρισκαν πάντοτε ὅτι ἐμπεριεῖχαν ἀργύριον· τοῦτο δὲ ἔκαμνε συχνὰ διὰ πολὺν καιρὸν, ἕωσοῦ οἱ αἰχμάλωτοι ἠλευθερώθησαν.

Εἰς τὸν ἀκόλουθον πόλεμον, ὁ συνταγματάρχης Γούδης ἔλαβε προσταγὰς νὰ ἐφορμήσῃ κατὰ τῆς Βεγγαλώρας· εἰς ὀλίγον δὲ, ἀφοῦ ἔγινεν ἡ χαλάστρα εἰς τὰ τείχη, καὶ αὐτὸς ἐμβῆκε μέσα, ἴδε καὶ ἐνθυμήθη τὸν φίλον του τὸν κρεωπώλην. Ἔτρεξε προθύμως νὰ τὸν ἐναγκαλισθῇ, τὸν ἔσωσεν ἀπὸ τὴν σφαγὴν, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς ἀσφαλῆ τόπον.

Ἡ ἔκστασις τῶν δύο γενναίων ψυχῶν, εἰς τὴν ἐντάμωσίν των, διήγειρε τὰ πλέον τερπνὰ αἰσθήματα εἰς ὅλους τοὺς θεατάς· ἡ μανία τῶν στρατιωτῶν κατεπραΰνθη, καὶ ἡ αἱματοδιψία παρεχώρησεν εἰς τὰ μαλακὰ τῆς φιλανθρωπίας κινήματα.

Γενναιότης, ἐλευθεριότης, μεγαλοδωρία.
Συνταγματάρχης, τίτλος ἀξιωματικοῦ.
Εὐεργετικὸς, ὅστις ἀγαπᾷ νὰ κάμνῃ καλόν.
Ἐφορμῶ, κτυπῶ μὲ βίαν.
Τερπνὸς, εὐάρεστος.
Θεατὴς, ὅστις βλέπει.
Παραχωρῶ, δίδω τόπον.

ΜΑΘΗΜΑ μ΄.

Ἡ Τιμὴ τῆς Νίκης.

"ΚΑΛΑ νέα! μεγάλα νέα! ἔνδοξα νέα!" ἐφώναξεν ὁ Ἀμβρόσιος, καθὼς ἐμβῆκεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός του. "Ἐκερδήσαμεν μίαν ἐντελῆ νίκην, καὶ ἐσκοτώσαμεν δὲν ἐξεύρω πόσας χιλιάδας τοῦ ἐχθροῦ! καὶ τὸ ἑσπέρας θέλομεν ἔχειν φανοὺς καὶ φωτοχυσίας!"

"Καὶ οὕτω λοιπὸν σὺ," εἶπεν ὁ πατήρ του, "νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ χαίρωμεν διότι ἐσκοτώθησαν πολλαὶ χιλιάδες ἀνθρώπων!"

Ἀμ. Ὄχι δὰ,—δὲν τὸ νομίζω, ἀλλὰ βέβαια εἶναι δίκαιον νὰ χαίρωμεν ὅτι ἡ πατρίς μας ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς της.

Π. Χωρὶς ἀμφιβολίαν, εἶναι δίκαιον νὰ ἐπιθυμῶμεν τὸ καλὸν τῆς πατρίδος μας, καθόσον ἡ εὐδαιμονία της ἐμπορεῖ νὰ αὐξηθῇ, χωρὶς νὰ βλάπτωνται οἱ ἐπίλοιποι ἄνθρωποι. Ἀλλὰ πολλὰ σπανίως οἱ πόλεμοι εἶναι ὠφέλιμοι εἰς ὁποιονδήποτε ἔθνος· καὶ ὅταν δὲ ἦναι ὠφέλιμοι ἢ ἀναγκαῖοι, τόσα φοβερὰ δεινὰ τοὺς συνοδεύουν, ὥστε εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ δοκιμάσῃ χαρὰν ὁ φιλάνθρωπος δι' αὐτοὺς, ἐὰν συλλογίζεται καθόλου περὶ τοῦ πράγματος.

'Αμ. 'Αλλ' ἐὰν οἱ ἐχθροὶ ἤθελαν μᾶς προξενήσειν μεγάλην ζημίαν, καὶ τὴν προλαμβάνωμεν νικῶντές τους, δὲν ἔχομεν δίκαιον νὰ χαίρωμεν;

Π. 'Αλλοίμονον! ἡμεῖς ἐν γένει κρίνομεν κακῶς ποῖον ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἔχει τοὺς πλέον ἐπιζημίους σκοπούς· διότι συνήθως καὶ τὰ δύο πταίουν, καὶ ἡ καλὴ τύχη κάμνει τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο ἄδικον. 'Αλλὰ, ἀφίνων ταῦτα, στοχάσου ὅτι ὅποιος χαίρει διὰ τὴν ἔκβασιν μιᾶς μάχης, χαίρει διὰ τὴν ἀθλιότητα πολλῶν χιλιάδων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· ὁ στοχασμὸς δὲ οὗτος ἔπρεπε νὰ σοῦ κόπτῃ ὀλίγον τὴν χαράν.—Ὑπόθες ὅτι χειρουργός τις ἤρχετο μὲ γελαστὸν πρόσωπον, καὶ μᾶς ἔλεγε θριαμβευτικὰ ὅτι σήμερον εἶχε κόψειν ἓξ μηρία· τί ἤθελες τὸν νομίσειν;

'Αμ. Ἤθελα τὸν νομίσειν πολλὰ σκληροκάρδιον.

Π. Καὶ ὅμως αὗται αἱ ἐργασίαι γίνονται διὰ τὸ ὄφελος τῶν πασχόντων, καὶ ἐξ ἰδίας των ἐπιθυμίας. 'Αλλ' εἰς τὰς πλειοτέρας μάχας, τὸ πιθανὸν εἶναι, ὅτι κανεῖς ἀπὸ τοὺς μαχομένους δὲν ἔχει κανὲν συμφέρον εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὑπὲρ τῆς ὁποίας μάχεται, καὶ οἱ πλειότεροι πηγαίνουν ἐκεῖ, μόνον διότι δὲν ἐμποροῦν νὰ κάμωσιν ἀλλέως. Εἰς τὴν μάχην ταύτην, διὰ τὴν ὁποίαν χαίρεις, ἐσκοτώθησαν δέκα χιλιάδες, καὶ ἄλλοι τόσοι ἐπληγώθησαν.

'Αμ. Καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη.

Π. Ναὶ, ἀλλ' εἶναι ἄνθρωποι καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη.—Στοχάσου τώρα, ὅτι αἱ δέκα χιλιάδες, οἱ ὁποῖοι ἐστάλθησαν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον σήμερον τὸ πρωῒ, μολονότι ἐκεῖνοι πλέον δὲν πονοῦν, ἀφῆκαν πιθανῶς, ἕνας μὲ τὸν ἄλλον

ἀπὸ δύο ὑποκείμενα, νὰ θρηνῶσι τὸν θάνατον αὐτῶν, εἴτε γονεῖς, εἴτε γυναῖκας, εἴτε τέκνα. Ἰδοὺ λοιπὸν εἴκοσι χιλιάδες ἀνθρώπων, οἵτινες ἔγιναν διὰ μιᾶς δυστυχεῖς ἐξ αἰτίας των.

Ἡ κατάστασις ὅμως τῶν πληγωμένων εἶναι ἀκόμη πλέον φοβερὰ καὶ παρὰ τοῦτο. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἄλλαι ὀκτὼ ἢ δέκα χιλιάδες κοίτονται εἰς ἀγωνίαν, σχισμένοι ἀπὸ βόλια, ἢ ἀνοιγμένοι ἀπὸ κοψίματα, γεμάτοι ἀπὸ πληγάς, αἵ ὁποῖαι ὁλονὲν χειροτερεύουν, καὶ προσμένοντες πᾶσαν ὥραν τινὲς μὲν ν' ἀποθάνωσι τὸν πλέον ὀδυνηρὸν θάνατον, ἄλλοι δὲ νὰ βασανίζωνται ἑβδομάδας καὶ μῆνας, καὶ πολλοὶ νὰ περάσωσιν ἀθλίαν ζωὴν μὲ ἀῤῥωστημένα καὶ κολοβωμένα σώματα.

Ἀμ. Τοῦτο εἶναι τῷόντι φρικτὸν νὰ τὸ συλλογίζεταί τις.

Π. Ὅταν λοιπὸν ἀνάψῃς τοὺς λύχνους διὰ τὴν φωτοχυσίαν τὴν ἑσπέραν ταύτην, συλλογίσου πόσον ἀκριβὴ ἐστάθη τῆς νίκης ἡ τιμή.

Ἀμ. Ἀλλ' ὅλοι εἶναι περιχαρεῖς· φαίνεται ὅτι δὲν συλλογίζονται ταῦτα.

Π. Ἀλήθεια,—δὲν τὰ συλλογίζονται. Ἐὰν τὰ ἐσυλλογίζοντο, δὲν ἐμπορῶ νὰ πιστεύσω ὅτι ἤθελαν εἶσθαι τόσον ἀναίσθητοι, ὥστε νὰ εὐφραίνωνται, ὅτι τόσαι χιλιάδες ἀνθρώπων ἔγιναν δυστυχεῖς.

Συνοδεύω, συντροφεύω.
Ἐπιζήμιος, βλαβερός.
Ἔκβασις, ἀποτέλεσμα.
Ὀδυνηρός, ὅστις προξενεῖ πόνον.

ΜΑΘΗΜΑ μά.

Οἱ Εὐσεβεῖς Υἱοί.

Εις μίαν τῶν φοβερῶν ἐκείνων ἐκρήξεων τῆς Αἴτνης, αἱ ὁποῖαι πολλάκις ἠκολούθησαν, ὁ κίνδυνος τῶν ἐγκατοίκων τῆς περιχώρου ἦτο καθυπερβολὴν μέγας.

Διὰ ν' ἀποφύγωσιν ἄμεσον ἀφανισμὸν ἀπὸ τὰς φλόγας καὶ τὴν λυμένην λάβαν, ἥτις ἔῤῥεε κάτω εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους, ὅλοι ἔφευγαν, κάθεῖς ἐπαίρνων ἐντάμα ὅ,τι ἔκρινε πολυτιμότερον.

Εἰς τὸ μέσον τῆς βίας καὶ συγχύσεως, δύο πλούσιοι ἀδελφοὶ, ὁ εἷς ὀνομαζόμενος Ἀναπίας καὶ ὁ ἄλλος Ἀμφίνομος, ἐνῷ ἐσυμβουλεύοντο ποῖον ἀπὸ τὰ κτήματά των νὰ ἐπάρωσιν, ἐνθυμήθησαν ἔξαφνα ὅτι ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ των, καὶ οἱ δύο πολλὰ γηραλέοι, δὲν ἠμπόρουν νὰ σωθῶσι διὰ τῆς φυγῆς.

Υἱϊκὴ ἀγάπη ἐθριάμβευσε, καὶ οἱ εὐγενεῖς νέοι ἐφώναξαν, "Ποῖος θησαυρὸς ἐμπορεῖ νὰ ἦναι τόσον πολύτιμος ὅσον ἐκεῖνοι, οἵτινες μᾶς ἔδωκαν ὕπαρξιν, καὶ μᾶς ἐπερίθαλψαν καὶ μᾶς ὑπερασπίσθησαν καθ' ὅλην τὴν ζωήν;" Εἰπόντες δὲ ταῦτα, ἔτρεξαν εὐθὺς, καὶ ἐπῆραν, ὁ εἷς τὸν [πατέρα, ὁ δὲ ἄλλος τὴν μητέρα, ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους των, καὶ κατ' εὐτυχίαν διεπέρασαν ἀσφαλῶς τὸν περικυκλοῦντα καπνὸν καὶ τὰς φλόγας.

Ὅσοι δὲ ἴδον τὴν φιλόστοργον ταύτην διαγωγὴν, ἐθαύμασαν τὰ μέγιστα· αὐτοὶ δὲ καὶ οἱ ἀπόγονοί των πάντοτε μετέπειτα ὠνόμαζαν τὴν

ὁδὸν, τὴν ὁποίαν οἱ καλοὶ οὗτοι νέοι ἐπέρασαν ὅταν ἔφευγαν, "Τὸν Ἀγρὸν τῶν Εὐσεβῶν."

Ἔκρηξις, τὸ εἰς τὰ ἄνω ὁρμητικὸν ῥῆξιμον τῆς λάβας.

ΑΙΤΝΑ, βουνὸν εἰς τὴν Σικελίαν.

Περίχωρος, ὁ τριγύρω τόπος.

Λάβα, χώματα, πέτραι, καὶ μέταλλα εἰς ῥευστὴν καὶ φλογώδη κατάστασιν.

Ῥέω, τρέχω.

Ὄρος, βουνόν.

Πολύτιμος, ὅστις ἀξίζει πολύ.

Θριαμβεύω, ὑπερισχύω, νικῶ.

Περιθάλπω, ζεσταίνω ὁλόγυρα, φιλοστόργως προμηθεύω τὰ ἀναγκαῖα.

ΜΑΘΗΜΑ μβ'.

Ἰϊϊκὴ Εὐαισθησία.

Η ΕΠΟΜΕΝΗ διήγησις μᾶς παρουσιάζει παράδειγμα ὄχι ὀλιγώτερον τοῦ προηγουμένου ἀξιέπαινον.

Νέος τις, εἰς μίαν τῶν ἐν Παρισίοις ἀκαδημιῶν, παρετηρήθη ὡς μὴ τρώγων τίποτε πλὴν ξηρὸν ἄρτον καὶ ζωμὸν, καὶ πίνων καθαρὸν νερὸν μόνον. Ὁ ἀρχιδιδάσκαλος, ἀποδίδων τὴν ἰδιοτροπίαν ταύτην εἰς ὑπερβολικὴν εὐλάβειαν, ἤλεγξε τὸν μαθητὴν, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ τὸν καταπείσῃ ν' ἀλλάξῃ γνώμην.

Εὑρὼν ὅμως τοὺς ἐλέγχους του ἀπράκτους, τὸν ἐμετακάλεσε, καὶ τὸν εἶπεν, ὅτι τοιαύτη διαγωγὴ εἶναι καθυπερβολὴν ἀπρεπὴς, καὶ ὅτι

χρεωστεῖ ν' ἀκολουθῇ τοὺς κανόνας τῆς ἀκαδημίας.

Ὕστερον ἐπροσπάθησε νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς διαγωγῆς ταύτης τοῦ μαθητοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ νέος δὲν ἠμπόρει νὰ καταπεισθῇ νὰ φανερώσῃ τὸ μυστικὸν, ὁ ἀρχιδιδάσκαλος, τέλος πάντων, ἠπείλησε νὰ τὸν στείλῃ ὀπίσω εἰς τοῦ πατρός του τὴν οἰκίαν.

Ἡ ἀπειλὴ αὕτη ἐπροξένησεν ἄμεσον ἐξήγησιν· "Κύριε," εἶπεν ὁ νέος, "εἰς τοῦ πατρός μου τὴν οἰκίαν δὲν τρώγω τίποτε πλὴν μαῦρον ψωμίον, καὶ ἀπ' αὐτὸ πολλὰ ὀλίγον· ἐδῶ ἔχω καλὸν ζωμὸν καὶ ἐξαίρετον λευκὸν ψωμίον· μολονότι δὲ ἠμπόρουν, ἂν ἤθελα, νὰ ζῶ τρυφηλὰ, δὲν δύναμαι ὅμως ν' ἀποφασίσω νὰ τὸ κάμω, ὅταν στοχάζωμαι τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφῆκα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μου."

Ὁ ἀρχιδιδάσκαλος τόσον ἐκατανύχθη, ὥστε δὲν ἠμπόρει νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. "Ὁ πατήρ σου," εἶπεν, "ἦτο στρατιώτης· δὲν λαμβάνει σιτηρέσιον;" "Ὄχι," ἀπεκρίθη ὁ νέος· "ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἤδη τὸ ζητεῖ· ἀλλὰ μὴ ἔχων χρήματα, ἠναγκάσθη νὰ παραιτήσῃ πλέον, προτιμῶν νὰ ζῇ ἀθλίως εἰς τὴν ἐξοχὴν μᾶλλον παρὰ νὰ χρεωθῇ εἰς τὴν μητρόπολιν."

"Μή σε μέλῃ," εἶπεν ὁ διδάσκαλος, "ἂν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ καθὼς σὺ μὲ τὸ παρέστησες, ὑπόσχομαι νὰ προμηθεύσω τοῦ πατρός σου σιτηρέσιον πεντακοσίων λιτρῶν κατ' ἔτος. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ γονεῖς σου εἶναι τόσον δυστυχεῖς, λάβε τὰ τρία ταῦτα Λουΐγγια διὰ τὰ τυχηρά σου ἔξοδα. Ἐγὼ δὲ θέλω στείλειν εἰς τὸν πατέρα σου τοῦ ἡμίσεως χρόνου τὴν πληρωμὴν ἐμπρός."

"Ἀλλ' ὦ κύριε!" ὑπέλαβεν ὁ νέος, "ἐπειδὴ καὶ ἔχετε σκοπὸν νὰ στείλετε εἰς τὸν πατέρα μου χρήματα, στείλετε, παρακαλῶ, καὶ τὰ τρία ταῦτα Λουΐγγια. Ἐγὼ ἔχω πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμῶ, καὶ δὲν με χρειάζονται· ἀλλ' ἤθελαν μεγάλως χρησιμεύσειν εἰς τὸν πατέρα μου, διὰ νὰ ζωοτροφῇ τὰ ἐπίλοιπά του τέκνα."

Εὐαισθησία, τὸ νὰ αἰσθάνεταί τις εὔκολα.
Ἑπόμενος, ἀκόλουθος, ἑξῆς.
ΠΑΡΙΣΙΟΙ, ἡ πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας, καὶ ἡ δευτέρα πόλις εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸν πληθυσμόν.
Ἄπρακτος, ἀνωφελής.
Μεταδίδω, κοινοποιῶ.
Ἀπειλῶ, φοβερίζω.
Σιτηρέσιον, ἐτήσιος πληρωμή.
Λουΐγγιον, νόμισμα χρυσοῦν τῆς Γαλλίας.
Μητρόπολις, πρωτεύουσα πόλις.
Ὑπολαμβάνω, ἀποκρίνομαι.

ΜΑΘΗΜΑ μγ'.

Τῆς Εὐφυΐας καὶ Φιλεργίας ἡ Ἀνταμοιβή.

ΠΛΟΥΣΙΟΣ τις γεωργὸς εἶχε δύο υἱούς, ὁ ἕνας ἐκ τῶν ὁποίων ἦτον ἀκριβῶς δώδεκα μῆνας μεγαλήτερος παρὰ τὸν ἄλλον. Τὴν ἡμέραν ὅτε ὁ δεύτερος ἐγεννήθη, ὁ πατὴρ ἐφύτευσεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ περιβολίου του δύο μηλέας τοῦ αὐτοῦ μεγέθους· τὰς ἐκαλλιέργει δὲ μὲ τὴν ἰδίαν ἐπιμέλειαν, καὶ ηὔξαναν τόσον ἴσα, ὥστε κανεὶς δὲν ἠμπόρει νὰ ἴδῃ καμμίαν διαφορὰν μεταξύ των.

Ὅτε τὰ παιδία του ἦσαν ἱκανὰ νὰ μεταχειρίζωνται ἐργαλεῖα τῆς γεωργικῆς, τὰ ἐπῆρεν ὡραίαν τινὰ ἡμέραν κατὰ τὴν ἄνοιξιν, νὰ ἴδωσι τὰ δύο ταῦτα δένδρα, τὰ ὁποῖα τῶν εἶχε φυτεύσειν, καὶ καλέσειν μὲ τὰ ὀνόματά των. Οἱ παῖδες ἐστάθησαν ὀλίγην ὥραν, θαυμάζοντες τὸ μέγεθος καὶ κάλλος τῶν μηλεῶν, αἵτινες τώρα ἔγεμαν ἀπὸ ἄνθη· ὁ πατήρ των δὲ εἶπε, "Φίλτατοί μου, σᾶς χαρίζω τὰ δένδρα ταῦτα· βλέπετε ὅτι εἶναι εἰς καλὴν κατάστασιν. Ἐὰν τὰ ἐπιμελῆσθε, θέλουν ἀκμάζειν· ἐὰν δὲ τὰ ἀμελήσετε, θέλουν μαρανθῆν καὶ ξηρανθῆν· λοιπὸν κοπιάζετε δι' αὐτὰ, καὶ σᾶς βεβαιόνω ὅτι θέλουν ἀνταμείψειν τὸν κόπον σας μὲ τοὺς καρπούς των."

Ὁ νεώτερος, τὄνομα Παῦλος, ἦτο φιλόπονος ϗ προσεκτικός. Ἐκαθάριζε τὸ δένδρον του ἀπὸ ζωΰφια, τὰ ὁποῖα ἤθελαν τὸ βλάψειν· φοβούμενος δὲ μὴ στραβώσῃ τὸ στέλεχος, τὸ ἀνεσήκονε μὲ ὑποστηρίγματα. Ἔσκαπτε δὲ καὶ τὴν γῆν κύκλῳ, ὥστε νὰ τρέφωνται αἱ ῥίζαι μὲ τὴν ζέστην τοῦ ἡλίου, καὶ τὴν ὑγρασίαν τῆς δρόσου. Ἡ μήτηρ του δὲν ἐφρόντιζε πλειότερον δι' αὐτὸν εἰς τὴν νηπιότητά του, παρ' ὅσον αὐτὸς ἐφρόντιζε τώρα διὰ τὴν νέαν του μηλέαν.

Ὁ μεγαλήτερος ἀδελφὸς, Σταμάτιος, δὲν ἐμιμήθη τὸ παράδειγμα τοῦ Παύλου. Ἐπροτίμα νὰ δαπανᾷ τὸν καιρόν του, καθήμενος ἐπάνω εἰς λόφον τινὰ, καὶ πετροβολῶν τοὺς διαβαίνοντας· ἢ πηγαίνων νὰ ἐνταμόνῃ ὅλα τὰ ὀκνηρὰ παιδάρια τῆς γειτονίας, διὰ νὰ παλαίῃ μαζῆ των· τόσας δὲ πληγὰς καὶ λακτίσματα ἐλάμβανεν εἰς τὰ παλαίσματα ταῦτα, ὥστε σπανίως

ἦτο χωρὶς σχισμένον πρόσωπον ἢ μελανὸν ὀμμάτιον.

Εἰς βραχυλογίαν, ἡ ἀμέλειά του ἦτον ὑπερβολική, καὶ ποτὲ δὲν τοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν τὸ δένδρον, ἑωσοῦ μίαν ἡμέραν τὸ φθινόπωρον ἴδε, κατὰ τύχην, τὸ τοῦ Παύλου τόσον γεμάτον ἀπὸ ῥοδοκόκκινα μῆλα, ὥστε ἤθελαν βέβαια συντριβῆν οἱ κλάδοι ἀπὸ τὸ βάρος τῶν καρπῶν, ἐὰν δὲν ἦσαν τὰ ὑποστηρίγματα νὰ τοὺς ἀνασηκόνωσιν.

Ἐκπλαγεὶς εἰς τὴν θέαν τόσον ὡραίου δένδρου, ἔτρεξεν εἰς τὸ ἰδικόν του, ἐλπίζων νὰ τὸ εὕρῃ εἰς τὴν ἰδίαν εὐάρεστον κατάστασιν· ἀλλὰ πόσον ἐθαύμασε, ὅτε ἴδε μόνον κλάδους σκεπασμένους ἀπὸ βρύον, καὶ ὀλίγα κίτρινα μαραμμένα φύλλα.

Ὅλος ὀργὴ καὶ ζηλία, ἔτρεξεν εἰς τὸν πατέρα του, καὶ εἶπε, "Πάτερ, τί εἶν' αὐτὸ τὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον μ' ἐδώκετε; Εἶναι ξηρὸν ὡσὰν φιλοκαλόξυλον· καὶ δὲν προσμένω νὰ εὕρω ἐπάνω του μήτε δέκα μῆλα. Τὸν ἀδελφόν μου μετεχειρίσθητε καλήτερα· προστάξετέ τον νὰ μοιρασθῇ τὰ μῆλά του μ' ἐμένα."

"Νὰ μοιρασθῇ τὰ μῆλά του μ' ἐσένα!" εἶπεν ὁ πατήρ του· "τί! νὰ χάσῃ ὁ φιλόπονος τὴν ἀνταμοιβὴν τοῦ κόπου του, διὰ νὰ τραφῇ ὁ ἀργός! κακὰ τὸ ἐσυλλογίσθης, τέκνον. Ἡ ἀκαρπία τοῦ δένδρου σου εἶναι τῆς ἀμελείας σου ἀποτέλεσμα, καὶ δὲν ἔχεις δίκαιον νὰ παραπονῆσαι, ἢ νὰ νομίζῃς ὅτι ἐγὼ σὲ ἠδίκησα. Τὸ δένδρον σου ἦτο καρποφόρον, καὶ εἰς καλὴν κατάστασιν, καθὼς τὸ ἰδικόν του· ἔφερεν ἄνθη ὄχι ὀλιγώτερα παρ' ἐκεῖνο, ηὔξανεν εἰς τὸ ἴδιον

χῶμα, μόνον δὲν ἐπεριθάλπετο μὲ τὴν ἰδίαν φροντίδα.

" Ὁ Παῦλος ἐκαθάριζε τὸ δένδρον του ἀπὸ βλαβερὰ ζωΰφια, ἀλλὰ σὺ τὰ ἀφῆκες νὰ καταφάγωσιν ὅλα τὰ ἄνθη τοῦ ἰδικοῦ σου. Ἐπειδὴ δὲ ϗ ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ἀφήσω τίποτε, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ δώσω λόγον, νὰ καταντήσῃ εἰς ἀφανισμὸν, θέλω ἐπάρειν τὸ δένδρον τοῦτο ἀπὸ ἐσὲ, καὶ δὲν θέλω τὸ καλεῖν πλέον μὲ τὸ ὄνομά σου.

" Πρέπει νὰ τὸ δώσω εἰς τὸν ἀδελφόν σου, ὅστις θέλει φροντίσειν νὰ τὸ φέρῃ ὀπίσω εἰς τὴν προτέραν του κατάστασιν· ἀπὸ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην, καὶ αὐτὸ καὶ ὁ καρπός του εἶναι ἰδικά του. Ἂν θέλῃς, ἄμε εἰς τὴν φυταλιάν μου, καὶ διάλεξε μίαν ἄλλην μηλέαν· ἂν ἐπιμεληθῇς δὲ, καὶ τὴν κάμῃς καθὼς εἶναι ἡ τοῦ ἀδελφοῦ σου, θέλεις συγχωρηθῆν διὰ τὸ σφάλμα σου· ἂν ὅμως ἀμελήσῃς, θέλω σοῦ ἐπάρειν καὶ αὐτὴν, καὶ τὴν δώσειν εἰς τὸν ἀδελφόν σου."

Ὁ Σταμάτιος ᾐσθάνθη ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ πατρός του ἦτο δικαία, καὶ ὁ σκοπός του καλός. Εὐθὺς λοιπὸν ὑπῆγεν εἰς τὴν φυταλιὰν, καὶ ἔκλεξε τὴν πλέον θάλλουσαν μηλέαν. Ὁ Παῦλος τὸν ἐβοήθει μὲ τὴν συμβουλήν του, λέγων τί ἐχρειάζετο, καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ τὸ κάμνῃ· ὁ δὲ Σταμάτιος τὸν ἤκουε μὲ εὐγνωμοσύνην, ϗ ἔβαλλεν ἐπιμελῶς εἰς πρᾶξιν ὅ,τι τὸν ἔλεγεν.

Ἀπὸ τότε πλέον καταγινόμενος ἱλαρῶς εἰς τὸ νὰ ἐργάζεται, δὲν ἦτο ποτὲ θυμωμένος μὲ τοὺς συντρόφους του, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον μὲ τὸν ἑαυτόν του· τὸ δὲ φθινόπωρον, ἔλαβε τὴν

εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃ τὸ δένδρον του γεμάτον ἀπὸ ὡραίους καρπούς. Τοιȣτοτρόπως, ἀπήλαυσε διπλȣ̃ν κέρδος, ἐπλȣτίσθη μὲ πλῆθος μήλων, ἢ καθυπέταξε τὰς ὁποίας εἶχε συλλάβειν κακὰς ἕξεις. Ὁ δὲ πατήρ του τόσον εὐηρεστήθη, ὥστε τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἐμοίρασε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του τὰ προϊόντα μικροῦ τινὸς περιβολίου.

Καλῶ, κράζω, ὀνομάζω.
Εἴσοδος, ἔμβασμα.
Φιλόπονος, φίλος τοῦ κόπου, φίλος τῆς ἐργασίας.
Στέλεχος, κορμὶ τοῦ δένδρου.
Ὑποστήριγμα, ξύλον βαλμένον ὑποκάτω.
Βρύον, μικρὰ χορτάρια, τὰ ὁποῖα φυτρόνουν εἰς πέτρας, ξύλα, καὶ τοίχους.
Λόγος, λογαριασμός.
Φυταλιὰ, κῆπος μικρῶν δένδρων.
Θάλλων, ἀνθῶν, ἀκμάζων.
Ἱλαρῶς, μὲ εὐχαρίστησιν.

ΜΑΘΗΜΑ μδ΄.

Μέθοδος, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἀμερικανοὶ Ἰνδοὶ πιάνουν τὰ Βουβάλια.

Ο ΤΟΠΟΣ πρὸς δυσμὰς τȣ̃ Μισσισσίππȣ ποταμοῦ γέμει ἀπὸ βουβάλια, ἢ ἄγρια βόϊδια. Ἀγέλαι αὐτῶν βλέπονται κάμμίαν φορὰν, αἵτινες περιέχουν ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας.

Ἕνας τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ Ἀμερικανοὶ Ἰνδοὶ, ἤτοι αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς, πιάνȣν αὐτὰ, εἶναι ὁ ἑξῆς· διαλέγȣν ἓν ἀπὸ τὰ καλήτερα παλληκάριά των, καὶ σκεπάζουν

τὸ σῶμά του μὲ δέρμα τοῦ βουβαλίου, δένοντες τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς μὲ τὰ ὠτία καὶ τὰ κέρατα ἐπάνω εἰς τὴν ἰδικήν του εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἀπατῶσι τὰ βουβάλια.

Ἐνδυμένον τοιουτοτρόπως τὸ παλληκάριον, στέκει εἰς μέρος τι ἀρκετὰ μακρὰν μεταξὺ τῆς ἀγέλης καὶ κάνενὸς ἀπὸ τοὺς κρημνούς, οἵτινες ὑπάρχουν πολυάριθμοι ἐπάνω εἰς τὸν Μισσούρην ποταμόν, ἐκτεινόμενοι ἐνίοτε κἄμποσα μίλια. Οἱ σύντροφοί του, ἐν τῷ μεταξὺ, πηγαίνουν ὄπισθεν καὶ εἰς τὰ πλάγια τῆς ἀγέλης, καὶ, ὅταν τὸ σημεῖον δοθῇ, ἐκβαίνουν εἰς τὴν μέσην, καὶ προχωροῦν εἰς τὰ βουβάλια.

Ἐκεῖνα ἀμέσως τρομάζουν, καὶ, διὰ νὰ φύγωσιν ἀπὸ τοὺς κυνηγούς, τρέχουν πρὸς τὸν ὑποκρινόμενον Ἰνδὸν, ὅστις τὰ φέρει, ὅσον ταχέως ἐμπορεῖ, εἰς τὸν ποταμόν· ἀσφαλιζόμενος δὲ ἔξαφνα εἰς τρύπαν τινὰ, τὴν ὁποίαν εἶχε πρότερον διαλέξειν, ἀφίνει τὴν ἀγέλην ἐπάνω εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ.

Ἀδύνατον εἶναι τότε εἰς τὰ ἐμπροσθινὰ νὰ συρθῶσιν ὀπίσω, ἢ καὶ νὰ σταθῶσι· βιάζονται ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ ὀπισινὰ, τὰ ὁποῖα, μὴ βλέπον-

τα κάνένα κίνδυνόν, πλὴν ἀπὸ τοὺς κυνηγοὺς, κεντοῦν τὰ ἔμπροσθέν των, ἑωσοῦ ὅλα κρημνίζονται, καὶ ἡ ὄχθη στρώνεται μὲ τὰ νεκρά των σώματα.

Κἄποτε, εἰς τὴν κινδυνώδη ταύτην ἀπαγωγὴν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰνδὸς ἢ καταπατεῖται, ἢ, μὴ προφθάνων νὰ ἀσφαλισθῇ εἰς τοὺς βράχους, σπρώχνεται κάτω τοῦ κρημνοῦ ἀπὸ τὴν πίπτουσαν ἀγέλην. Οἱ Ἰνδοὶ τότε διαλέγουν ὅσον κρέας θέλουν, καὶ ἀφίνουν τὸ ἐπίλοιπον εἰς τοὺς λύκους.

ΜΙΣΣΙΣΣΙΠΠΗΣ, ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλητέρους ποταμοὺς τοῦ κόσμου· ῥέει δὲ διὰ μέσου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ βορέαν εἰς νότον.

Αὐτόχθονες, οἱ παλαιόθεν κάτοικοι, καὶ μὴ ἀπόγονοι τῶν Εὐρωπαίων, οἵτινες κατὰ διαφόρους καιροὺς μετῴκησαν ἐκεῖ.

ΜΙΣΣΟΥΡΗΣ, ἄλλος μεγαλώτατος ποταμὸς τῆς Ἀμερικῆς, ὅστις, ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν δύσιν, ἑνόνεται μὲ τὸν Μισσισσίππην.

Ἐκτείνω, ἐξαπλόνω.

Ἀπαγωγὴ, παροδήγησις.

ΜΑΘΗΜΑ με΄.

Ὁ Συμπαθὴς Κριτής.

Ο Καρολος Αντωνιος Δοματης ἦτο κριτὴς εἰς τὸ μεσημβρινὸν τῆς Γαλλίας, περίφημος διὰ τῶν ἀποφάσεών του τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ χαρακτῆρός του. Μίαν τῶν ἡμερῶν, χήρα τις, πολλὰ πτωχὴ, ἐγκάλεσεν ἔμ-

προσθέν του πλούσιον τινὰ εὐγενῆ, κύριον τοῦ ὑποστατικοῦ, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἐκρατοῦσε, παραπονουμένη ὅτι τὴν εἶχεν ἐκβάλειν ἀπ' αὐτὸ χωρὶς αἰτίαν.

Ὁ Δομάτης ἤκουσε τὴν ὑπόθεσιν· εὑρὼν δὲ ἀπὸ καθαρωτάτας ἀποδείξεις ὅτι ἡ γυνὴ εἶχεν ἐξ ἀγνοίας παραβῆν μίαν συνθήκην εἰς τὸ ἐνοικοχάρτιον, καὶ ὅτι, κατὰ συνέπειαν τῆς παραβάσεως ταύτης, ὁ αὐθέντης εἶχε τὸ ἐλεύθερον νὰ τῆς ἐπάρῃ τὸ ὑποστατικὸν, ἐπαρακάλεσε τὸν εὐγενῆ νὰ δείξῃ ἔλεος πρὸς μίαν πτωχὴν, τιμίαν ἀναστάτριαν, ἥτις δὲν εἶχε παραβῆν θεληματικῶς, οὔτε τὸν προξενήσειν οὐσιώδη τινὰ βλάβην. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ εὐγενὴς ἦτον ἀδυσώπητος, ὁ κριτὴς ἠναγκάσθη νὰ δώσῃ ἀπόφασιν, ἥτις κατεδίκαζε τὴν γυναῖκα νὰ ἐκβῇ ἀπὸ τὸ ὑποστατικὸν, καὶ νὰ πληρώσῃ διὰ τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸ ἐνοικοχάρτιον ζημίας, ὡς καὶ τὰ συνοδεύοντα τὴν κρίσιν ἔξοδα.

Ἐνῷ ἔδιδε τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ Δομάτης, ἐσφόγγιζε τὰ ὀμμάτιά του, ἐκ τῶν ὁποίων δάκρυα συμπαθείας ἔῤῥεαν ἀφθόνως. Ὅτε δ' ἐψηφίσθη ἡ διαταγὴ νὰ κατασχεθῶσί τὰ πράγματα, καὶ νὰ κρατηθῇ καὶ τὸ ὑποκείμενόν της, ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ἐφώναξεν, "Ὦ! δίκαιε Θεέ! ἔσο πατὴρ εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ἀβοήθητα ὀρφανά της!" καὶ ἀμέσως ὠλιγοθύμησεν.

Ὁ συμπαθὴς κριτὴς ἐμεταπίασε νὰ σηκώσωσι τὴν στενοχωρημένην γυναῖκα· ἀφοῦ δὲ ἠρεύνησε τὸν χαρακτῆρά της, τὸν ἀριθμὸν τῶν παιδίων της, καὶ ἄλλας περιστάσεις, γενναίως τὴν ἐπρόσφερεν ἑκατὸν Λουΐγγια χρυσᾶ, τὴν ποσότητα τῶν ζημιῶν καὶ ἐξόδων, τὰ ὁποῖα

κατέπεισε τὸν εὐγενῆ νὰ δεχθῇ ὡς ἱκανὴν ἀνταμοιβὴν· ἡ χήρα δὲ ἀποκατεστάθη εἰς τὸ ὑποστατικόν.

Μὲ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα πρὸς τὸν εὐεργέτην της, εἶπεν ἡ γυνή, "Ὦ κύριέ μου! πότε θέλετε μοῦ ζητήσειν πληρωμήν, διὰ νὰ ἑτοιμάζω νὰ σᾶς πληρώσω;" "Θέλω σοῦ ζητήσειν," ἀπεκρίθη ὁ Δομάτης, "ὅταν ἡ συνείδησίς μου μὲ εἴπῃ ὅτι ἔκαμα κακὴν πρᾶξιν."

Συμπαθὴς, ὅστις συλλυπεῖται.
Ἐγκαλῶ, καλῶ εἰς κρίσιν.
Συνθήκη, συμφωνία.
Συνέπεια, ἐπακολούθημα.
Ἀδυσώπητος, ὅστις δὲν κινεῖται ἀπὸ παρακαλέσεις.
Ἀφθόνως, πλουσιοπαρόχως.
Ψηφίζω, ἀποφασίζω.
Ἀποκαταστaίνω, φέρω ὀπίσω.

ΜΑΘΗΜΑ μς΄.

Τὸ φαινόμενον τῶν πραγμάτων πολλάκις μᾶς ἀπατᾷ.

Νεος τις, διατρίβων εἰς ἓν χωρίον τῆς Εὐρώπης, καὶ μὴ γνωρίζων τίποτε περὶ τῶν ζώων, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς ἄλλους τόπους, ἦλθεν εἰς πόλιν τινὰ νὰ ἴδῃ ἄγρια θηρία, τὰ ὁποῖα ἔμελλαν ἐκεῖ νὰ δειχθῶσι.

Τοῦ ἐλέφαντος τὸ μέγεθος ϗ σχῆμα τὸν κατέπληξαν μὲ φόβον, καὶ τὸν ῥινόκερων ἐθεώρησε μὲ θαυμασμόν. Ἀλλ' ἡ προσοχή του ἐσύρθη ταχέως ἀπὸ τὰ ζῶα ταῦτα, καὶ ἐστράφη πρὸς ἓν ἄλλο μὲ κομψοτάτην καὶ ὡραιοτάτην μορφήν·

Ὁ νέος ἔστεκε σιωπηλῶς θαυμάζων τῶν τριχῶν αὐτοῦ τὴν λειότητα, τὴν μαυράδα καὶ τάξιν τῶν σειρῶν, μὲ τὰς ὁποίας ἦτο σημαδευμένον, τὴν συμμετρίαν τῶν μελῶν του, καὶ, πρὸ πάντων, τὴν εἰρηνικὴν τοῦ προσώπε τε γλυκύτητα.

"Πῶς ὀνομάζεται τὸ ἐράσμιον ἐκεῖνο ζῶον," εἶπε πρὸς τὸν φύλακα, "τὸ ὁποῖον ἔβαλες πλησίον ἑνὸς τῶν ἀσχημοτέρων θηρίων εἰς τὸ ἄθροισμά σου, ὡς νὰ ἤθελες νὰ μᾶς δείξῃς τὴν μεταξὺ τῆς εὐμορφίας καὶ ἀσχημίας διαφοράν;"

"Πρόσεχε, νέε," ὑπέλαβεν ὁ εἰδήμων φύλαξ, "μὴ θέλγεσαι τόσον εὔκολα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν φαινόμενον. Τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον θαυμάζεις, καλεῖται τίγρις· ἂν δὲ καὶ φαίνεται τόσον πρᾶον, εἶναι ὅμως ἀγριώτατον. Δὲν ἐμπορῶ οὔτε νὰ τὸ φοβερίσω μὲ παιδείαν, οὔτε νὰ τὸ ἡμερώσω μὲ χάριτας. Τὸ ἄλλο δὲ θηρίον, τὸ ὁποῖον καταφρονεῖς, εἶναι εὐμαθέστατον, φιλοστοργότατον, καὶ χρησιμώτατον.

"Διὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ὄφελος διαπερᾷ τὰς ἀμμώδεις ἐρήμους τῆς Ἀραβίας, ὅπου ποτὸν καὶ βόσκημα εὑρίσκονται σπανίως· καὶ διαμένει ἓξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας χωρὶς τροφήν, καὶ ἀκόμη, μ' ὅλον τοῦτο, ὑπομονητικὸν κόπου. Αἱ τρίχες τε γίνονται ἐνδύματα, τὸ κρέας του θεωρεῖται ὡς ὑγιεινὴ τροφή, καὶ τοῦ θηλυκοῦ τὸ γάλα τιμᾶται πολὺ ἀπὸ τοὺς Ἄραβας.

"Ἡ κάμηλος, λοιπὸν, ἐπειδὴ οὕτως ὀνομάζεται τὸ ζῶον τοῦτο, εἶναι ἀξιωτέρα τοῦ θαυμασμοῦ σου παρὰ τὴν τίγριν· ἂν καὶ τὸ κάμωμά της εἶναι τόσον ἄμορφον, καὶ ἡ ῥάχις ἀσχημισμένη μὲ τὰς δύο καμπούρας. Διότι τὸ ἐξωτερικὸν κάλλος εἶναι ὀλιγότιμον· καὶ ἡ ἀσχημία,

ὅταν ἦναι συμπαθεσμένη μὲ φιλοθέλεις ἐρασμίας πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὸ σέβας καὶ τὸν ἔπαινόν μας."

Διατρίβω, περνῶ τὸν καιρόν.
Κομψὸς, ὅστις ἀρέσκει μὲ λεπτότερα κάλλη.
Λειότης, ὁμαλότης, ἰσότης.
Συμμετρία, ἁρμοδιότης τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο, ἀναλογία.
Ἐράσμιος, ἀξιαγάπητος.

ΜΑΘΗΜΑ μζ΄.

Ὁ Γενναῖος Ἀφρικανός.

ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ τις, ὄνομα Ἰωσὴφ Ῥαχὴλ, ἐκατοίκει εἰς τὴν νῆσον Βάρβαδον, μίαν ἀπὸ τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας. Ἦτον ἔμπορος, καὶ ἐπραγματεύετο ὡς ἐπιτοπολὺ λιανικῶς. Τόσον δὲ καλομίλητος ἦτο καὶ δίκαιος πρὸς ὅλους, ὥστε, ἂν καὶ ἡ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν διέτριβεν, ἔγεμεν ἀπὸ ἐμπορικὰ ἐργαστήρια, τὸ ἰδικόν του ὅμως ἦτο σπανίως εὔκαιρον ἀπὸ ἀγοραστάς. Ὅσοι εἶχαν μὲ αὐτὸν ἐπιμοδοσίας, πάντοτε τὸν εὕρισκαν κατ' ἐξοχὴν τίμιον καὶ εὐπροσήγορον.

Ἐὰν κἀνεῖς ἤθελε τίποτε, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰωσὴφ δὲν εἶχε, πάντοτε ἐπροσπάθει νὰ τοῦ τὸ προμηθεύσῃ, χωρὶς νὰ ὠφελῆσαι παντελῶς. Εἰς βραχυλογίαν, τόσον δίκαιος ἦτον ὁ χαρακτήρ του, καὶ τόσον εὐγενικὰ τὰ ἤθη του, ὥστε οἱ καλήτεροι τῆς πόλεως ἐπρόσφεραν εἰς αὐτὸν τιμὴν, τὴν ὁποίαν πολλάκις ἀρνοῦνται εἰς ἀνθρώπους τοῦ ἰδίου του χρώματος, διότι δὲν εἶναι στολισμένοι μὲ τὴν αὐτὴν χρηστότητα τῆς καρδίας.

Εἰς τὸ 1756 συνέβη φωτιά, ἥτις ἔκαυσε μέγα μέρος τῆς πόλεως, καὶ ἠφάνισε πολλοτάτους. Ὁ Ἰωσὴφ ἐκατοίκει εἰς μέρος, τὸ ὁποῖον ἀπέφυγε τὸν ὄλεθρον· ἐφανέρωσε δὲ τὴν ὁποίαν αἰσθάνετο εὐγνωμοσύνην, μαλάκτων τὰς δυστυχίας πολλῶν, τοὺς ὁποίους ἡ βαρεῖα αὕτη συμφορὰ ἐστέρησεν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά των. Ἐξαίρετον ὅμως εὔνοιαν ἔδειξεν εἰς ἕνα, ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ ὁποίου ἔλαβε χάριτας τινὰς εἰς τὴν νεότητά του.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὢν ὑπερβολικὰ φιλόξενος, εἶχεν ἐμπεριπλεχθῆν εἰς δυσκολίας, πρὶν συμβῇ ἡ πυρκαϊά· ἐπειδὴ δὲ ὅλη του ἡ περιουσία συνίστατο εἰς οἴκους, τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο τὸν ἔσβυσε κατακράτος. Ὁ Ἰωσὴφ λοιπὸν ἀπεφάσισεν, ἓν μὲν, διὰ τὴν γενναίαν εἰλικρίνειαν τοῦ πάσχοντος, ἄλλο δὲ, διὰ τὰς ὁποίας εἶχε λάβειν ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του χάριτας, νὰ φερθῇ πρὸς αὐτὸν ὡς φίλος.

Τοῦ ἐκράτει δὲ ὁμολογίαν ἑξήκοντα λιτρῶν στερλινῶν. "Κακότυχε," εἶπε, "τὸ χρέος τοῦτο ποτὲ δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ πληρώσῃς. Εἰλικρινῶς ἐπιθυμῶ νὰ ἠμπορεῖς νὰ ἐξισάσῃς ὅλους τοὺς λογαριασμούς σου τόσον εὔκολα! Ἀλλὰ τί ἠξεύρω ἂν θέλω ἐπιμένειν εἰς τὴν γνώμην ταύτην; Δὲν εἶναι τάχα δυνατὸν, μάλιστα ὅταν ἡ δυστυχία σου μοῦ γένῃ μὲ τὸν καιρὸν συνήθης, νὰ ἐπιστρέψῃ τοῦ κέρδους ἡ ἀγάπη, καὶ νὰ ἐξαλείψῃ ὅλην μου τὴν πρὸς σὲ συμπάθειαν; Ἀλλὰ διὰ ταῦτα πάντα ὑπάρχει θεραπεία. Ποτὲ δὲν θέλεις ἀναγκασθῆν νὰ ζητήσῃς βοήθειαν διὰ νὰ εὐχαριστήσῃς τὴν ἰδικήν μου φιλαργυρίαν."

Εἰπὼν ταῦτα, ἐσηκώθη, κ' ἐπρόσταξε νὰ ἑτοιμασθῇ ἐκκαθάρισις μεγάλου τινὸς λογαριασμοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχαν μεταξύ των· ἐνταυτῷ δὲ, μὲ μειδίαμα φαιδρὸν ἐπάνω εἰς τὸ πρόσωπον, ἐγέμισε τὴν καπνοσύριγγά του, ἐκάθισε πάλιν, ἐτύλιξε τὴν ὁμολογίαν, κ' ἔβαλε μὲ αὐτὴν φωτίαν εἰς τὸν καπνόν. Ἐνῷ ἡτοιμάζετο τοῦ λογαριασμοῦ ἡ ἐκκαθάρισις, ὁ Ἀφρικανὸς οὗτος ἐκάθητο καπνίζων μὲ πνεῦμα τόσον γαλήνιον καὶ εὐχαριστημένον, ὥστε καὶ μονάρχαι ἠμπόρουν νὰ τὸν φθονήσωσιν. Ὅταν ἐτελειώθη, ὑπῆγεν εἰς ζήτησιν τοῦ φίλου του, μὲ τὸν ἐκκαθαρισμένον λογαριασμὸν καὶ τὴν ἡμικαυμένην ὁμολογίαν εἰς τὰς χεῖρας.

Εὐθὺς ὅτε τὸν ἀπήντησε, τὸν ἐπαράδωκε τὰ χαρτία, λέγων τὰ ἑξῆς· "Κύριε, λυποῦμαι ἐγκαρδίως διὰ τὸ ὁποῖον ἐπάθετε δυστύχημα· αἱ χάριτες, τὰς ὁποίας ἔλαβα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν σας, μ' ἔχουν ὑποχρεώμενον εἰς ὅλα τὰ μέλη της. Γνωρίζω ὅτι αἰσθάνεσθε πλειοτέραν λύπην διότι δὲν ἐμπορεῖτε νὰ πληρώσετε, παρὰ διότι ἐκαταντήσετε εἰς πτωχείαν. Διὰ νὰ μὴν ἔχετε δὲ καμμίαν μέριμναν ἐξ αἰτίας μου κατ' ἰδίαν, δεχθῆτε τὴν ἐξόφλησιν ταύτην, καὶ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ὁμολογίας σας.—Ἀνταμοιβὴ ἀρκετὴ δι' ἐμὲ εἶναι ἡ εὐχαρίστησις, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι ὅτι ἔκαμα τὸ χρέος μου. Σᾶς παρακαλῶ δὲ νὰ στοχασθῆτε τοῦτο μόνον ὡς τεκμήριον τῆς χάριτος, τὴν ὁποίαν θέλετε μὲ κάμνειν, ὁπόταν μὲ συγχωρῆτε νὰ σᾶς προσφέρω φιλικήν τινα δούλευσιν."

ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ, ὁ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, ἥτις εἶναι μία

τῶν τεσσάρων διαιρέσεων τοῦ κόσμου; κατὰ τὸ μέγεθος.

ΔΥΤΙΚΗ ΙΝΔΙΑ, αἱ νῆσοι τῆς Δυτικῆς Ἰνδίας κεῖνται μεταξὺ τῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς.

Ληψοδοσία, τὸ νὰ δίδη τις καὶ νὰ ἐπαίρνη.

Εὐπροσήγορος, καλομίλητος, εὐκολοχαιρέτιστος.

Ὄλεθρος, ἀφανισμός.

Εὔνοια, καλοσύνη.

Ἄδολος, χωρὶς πανουργίαν, ἄτεχνος.

Λίτρα Στηρλίνα, νόμισμα τῆς Ἀγγλίας, ἰσοδύναμον μὲ περίπου 4½ δίστηλα.

Εἰλικρινῶς, ἀληθινά.

Μειδίαμα, χαμογέλασμα.

Γαλήνιος, ἥσυχος, ἀτάραχος.

Τεκμήριον, ἀπόδειξις, σημεῖον.

ΜΑΘΗΜΑ μή.

Ὁ Γεωργὸς καὶ ὁ Στρατιώτης.
Μυθιστορία.

Κατα ψυχράν τινα τοῦ χειμῶνος ἑσπέραν, ἐνῷ φωτοβολῶν τις λύχνος ἔρριπτε τὰς ἀκτῖνάς του ἀπὸ τὸ παράθυρον μικροῦ τινος ἀγροικηκίου, εἴς τι χωρίον τῆς Νέας Ἀγγλίας, δύο ἀδελφοὶ ἐκάθηντο πλησίον εἰς λαμπρὰν φωτίαν, ἥτις ἐθέρμαινε τὸν οἰκίσκον. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἔκειντο βιβλία τινά, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχαν μελετήσειν τ' αὐριανά των μαθήματα. Οἱ γονεῖς των ἀπεσύρθησαν διὰ νὰ κοιμηθῶσι πλέον, καὶ οἱ παῖδες ἤρχισαν σπουδαίαν τινὰ μεταξύ των συνομιλίαν. Ὁ νεώτερος, ὅστις ἦτο δεκατριῶν ἐτῶν ἡλικίας, ὡμίλησεν οὕτως—

"Ἰωάννη, ἔχω κατὰ νοῦν νὰ γείνω στρατιώτης."

"Καὶ διατί, ἀδελφέ μου Ἰάκωβε;"

"Ἐπειδὴ ἀνέγνωσα τὸν βίον Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, καὶ ὄχι ὀλίγα περὶ τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτη, καὶ στοχάζομαι ὅτι αὐτοὶ ἐστάθησαν οἱ μεγαλήτεροι ἄνδρες ἀπὸ τοὺς ὅσοι ποτὲ ὑπῆρξαν· ὥστε εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τίποτε δὲν ἐμπορεῖ νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν δόξαν τοῦ πολεμιστοῦ."

"Εἰς ἐμέ, μ' ὅλον τοῦτο, δὲν φαίνεται διόλου ἔνδοξον πρᾶγμα τὸ νὰ προξενῇ τις κακὸν εἰς τοὺς ἄλλους· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας μάλιστα, τὸ νὰ καταστρέφῃ τις τόσους ἀθώους, νὰ προξενῇ τόσην θλίψιν εἰς τὰς οἰκογενείας, καὶ τόσην ἀθλιότητα καὶ πτωχείαν εἰς τὸν κόσμον,—εἶναι μᾶλλον σκληρὸν παρὰ ἔνδοξον πρᾶγμα."

"Πλήν, Ἰωάννη, ν' ἀπολαμβάνῃς τόσην τιμὴν καὶ ὑπόληψιν, νὰ ἔχῃς παρὰ πολλοὺς στρατιώτας ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου, καὶ νὰ φημίζεσαι μάλιστα διὰ τὰς μεγάλας σου νίκας,—ποία δόξα δύναται νὰ συγκριθῇ μ' αὐτήν;"

"Ἰάκωβ. Τὴν περασμένην Κυριακὴν ὁ καλός μας ἱεροκήρυξ εἶπεν ὅτι τὸ τέλος τῆς ζωῆς εἶναι τὸ κυριώτερον δεῖγμα τῆς ἀγαθότητός της. Πλὴν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸν ὁποῖον σὺ ὀνομάζεις μέγαν, ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς μέθης ἀπέθανεν ὡς παράφρων, καὶ ὁ Ναπολέων ἐφυλακίσθη εἰς ἐρημίαν τινὰ νῆσον.

"Αἱ ἰδέαι σου, ἀδελφέ μου, εἶναι περιωρισμέναι, διότι δὲν εἶσαι ἱκανὸς νὰ θαυμάζῃς τοὺς ἥρωας. Διὰ τοῦτο σὲ πρέπει νὰ γείνῃς γεωργός; καὶ δὲν ἤθελα συσταλθῆν νὰ εἴπω ὅτι ἡ μεγα-

προσθέν του πλούσιον τινὰ εὐγενῆ, κύριον τοῦ ὑποστατικοῦ, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἐκρατοῦσε, παραπονουμένη ὅτι τὴν εἶχεν ἐκβάλειν ἀπ' αὐτὸ χωρὶς αἰτίαν.

Ὁ Δομάτης ἤκουσε τὴν ὑπόθέσιν· εὑρὼν δὲ ἀπὸ καθαρωτάτας ἀποδείξεις ὅτι ἡ γυνὴ εἶχεν ἐξ ἀγνοίας παραβῆν μίαν συνθήκην εἰς τὸ ἐνοικοχάρτιον, καὶ ὅτι, κατὰ συνέπειαν τῆς παραβάσεως ταύτης, ὁ αὐθέντης εἶχε τὸ ἐλεύθερον νὰ τῆς ἐπάρῃ τὸ ὑποστατικὸν, ἐπαρακάλεσε τὸν εὐγενῆ νὰ δείξῃ ἔλεος πρὸς μίαν πτωχὴν, τιμίαν ἀναστάτριαν, ἥτις δὲν εἶχε παραβῆν θεληματικῶς, οὔτε τὸν προξενήσειν οὐσιώδη τινὰ βλάβην. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ εὐγενὴς ἦτον ἀδυσώπητος, ὁ κριτὴς ἠναγκάσθη νὰ δώσῃ ἀπόφασιν, ἥτις κατεδίκαζε τὴν γυναῖκα νὰ ἐκβῇ ἀπὸ τὸ ὑποστατικὸν, καὶ νὰ πληρώσῃ διὰ τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸ ἐνοικοχάρτιον ζημίας, ὡς καὶ τὰ συνοδεύοντα τὴν κρίσιν ἔξοδα.

Ἐνῷ ἔδιδε τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ Δομάτης, ἐσφόγγιζε τὰ ὀμμάτιά του, ἐκ τῶν ὁποίων δάκρυα συμπαθείας ἔῤῥεαν ἀφθόνως. Ὅτε δ' ἐψηφίσθη ἡ διαταγὴ νὰ κατασχεθῶσί τὰ πράγματα, καὶ νὰ κρατηθῇ καὶ τὸ ὑποκείμενόν της, ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ἐφώναξεν, "Ὦ! δίκαιε Θεέ! ἔσο πατὴρ εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ἀβοήθητα ὀρφανά της!" καὶ ἀμέσως ὠλιγοθύμησεν.

Ὁ συμπαθὴς κριτὴς ἐμεταπίασε νὰ σηκώσωσι τὴν στενοχωρημένην γυναῖκα· ἀφοῦ δὲ ἠρεύνησε τὸν χαρακτῆρά της, τὸν ἀριθμὸν τῶν παιδίων της, καὶ ἄλλας περιστάσεις, γενναίως τὴν ἐπρόσφερεν ἑκατὸν Λουΐγγια χρυσᾶ, τὴν ποσότητα τῶν ζημιῶν καὶ ἐξόδων, τὰ ὁποῖα

κατέπεισε τὸν εὐγενῆ νὰ δεχθῇ ὡς ἱκανὴν ἀνταμοιβήν· ἡ χήρα δὲ ἀποκατεστάθη εἰς τὸ ὑποστατικόν.

Μὲ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα πρὸς τὸν εὐεργέτην της, εἶπεν ἡ γυνή, "Ὦ κύριέ μου! πότε θέλετε μοῦ ζητήσειν πληρωμήν, διὰ νὰ ἑτοιμάζω νὰ σᾶς πληρώσω;" "Θέλω σοῦ ζητήσειν," ἀπεκρίθη ὁ Δομάτης, "ὅταν ἡ συνείδησίς μου μὲ εἴπῃ ὅτι ἔκαμα κακὴν πρᾶξιν."

Συμπαθὴς, ὅστις συλλυπεῖται.
Ἐγκαλῶ, καλῶ εἰς κρίσιν.
Συνθήκη, συμφωνία.
Συνέπεια, ἐπακολούθημα.
Ἀδυσώπητος, ὅστις δὲν κινεῖται ἀπὸ παρακαλέσεις.
Ἀφθόνως, πλουσιοπαρόχως.
Ψηφίζω, ἀποφασίζω.
Ἀποκαταστάινω, φέρω ὀπίσω.

ΜΑΘΗΜΑ μς'.

Τὸ φαινόμενον τῶν πραγμάτων πολλάκις μᾶς ἀπατᾷ.

Νεος τις, διατρίβων εἰς ἓν χωρίον τῆς Εὐρώπης, καὶ μὴ γνωρίζων τίποτε περὶ τῶν ζώων, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς ἄλλους τόπους, ἦλθεν εἰς πόλιν τινὰ νὰ ἴδῃ ἄγρια θηρία, τὰ ὁποῖα ἔμελλαν ἐκεῖ νὰ δειχθῶσι.

Τοῦ ἐλέφαντος τὸ μέγεθος ϗ σχῆμα τὸν κατέπληξαν μὲ φόβον, καὶ τὸν ῥινόκερων ἐθεώρησε μὲ θαυμασμόν. Ἀλλ' ἡ προσοχή του ἐσύρθη ταχέως ἀπὸ τὰ ζῶα ταῦτα, καὶ ἐστράφη πρὸς ἓν ἄλλο μὲ κομψοτάτην καὶ ὡραιοτάτην μορφήν·

Ὁ νέος ἔστεκε σιωπηλῶς θαυμάζων τῶν τριχῶν αὐτοῦ τὴν λειότητα, τὴν μαυράδα καὶ τάξιν τῶν σειρῶν, μὲ τὰς ὁποίας ἦτο σημαδευμένον, τὴν συμμετρίαν τῶν μελῶν του, καί, πρὸ πάντων, τὴν εἰρηνικὴν τοῦ προσώπε τε γλυκύτητα.

"Πῶς ὀνομάζεται τὸ ἐράσμιον ἐκεῖνο ζῶον," εἶπε πρὸς τὸν φύλακα, "τὸ ὁποῖον ἔβαλες πλησίον ἑνὸς τῶν ἀσχημοτέρων θηρίων εἰς τὸ ἄθροισμά σου, ὡς νὰ ἤθελες νὰ μᾶς δείξῃς τὴν μεταξὺ τῆς εὐμορφίας καὶ ἀσχημίας διαφοράν;"

"Πρόσεχε, νέε," ὑπέλαβεν ὁ εἰδήμων φύλαξ, "μὴ θέλγεσαι τόσον εὔκολα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν φαινόμενον. Τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον θαυμάζεις, καλεῖται τίγρις· ἂν δὲ καὶ φαίνεται τόσον πρᾷον, εἶναι ὅμως ἀγριώτατον. Δὲν ἐμπορῶ οὔτε νὰ τὸ φοβερίσω μὲ παιδείαν, οὔτε νὰ τὸ ἡμερώσω μὲ χάριτας. Τὸ ἄλλο δὲ θηρίον, τὸ ὁποῖον καταφρονεῖς, εἶναι εὐμαθέστατον, φιλοστοργότατον, καὶ χρησιμώτατον.

"Διὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ὄφελος διαπερᾷ τὰς ἀμμώδεις ἐρήμους τῆς Ἀραβίας, ὅπου ποτὸν καὶ βόσκημα εὑρίσκονται σπανίως· καὶ διαμένει ἓξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας χωρὶς τροφήν, καὶ ἀκόμη, μ' ὅλον τῦτο, ὑπομονητικὸν κόπυ. Αἱ τρίχες τε γίνονται ἐνδύματα, τὸ κρέας του θεωρεῖται ὡς ὑγιεινὴ τροφή, καὶ τοῦ θηλυκοῦ τὸ γάλα τιμᾶται πολὺ ἀπὸ τοὺς Ἄραβας.

"Ἡ κάμηλος, λοιπόν, ἐπειδὴ οὕτως ὀνομάζεται τὸ ζῶον τοῦτο, εἶναι ἀξιωτέρα τοῦ θαυμασμοῦ σου παρὰ τὴν τίγριν· ἂν καὶ τὸ κάμωμά τῆς εἶναι τόσον ἄκομψον, καὶ ἡ ῥάχις ἀσχημισμένη μὲ τὰς δύο καμπούρας. Διότι τὸ ἐξωτερικὸν κάλλος εἶναι ὀλιγότιμον· καὶ ἡ ἀσχημία,

ὅταν ἦναι συμπαθεσμένη μὲ φιλοθέδους ἐρασμίας· πρέπει νὰ λαμβάνη τὸ σέβας καὶ τὸν ἔπαινόν μας."

Διατρίβω, περνῶ τὸν καιρόν.
Κομψὸς, ὅστις ἀρέσκει μὲ λεπτότερα κάλλη.
Λειότης, ὁμαλότης, ἰσότης.
Συμμετρία, ἁρμοδιότης τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο, ἀναλογία.
Ἐράσμιος, ἀξιαγάπητος.

ΜΑΘΗΜΑ μζ'.

Ὁ Γενναῖος Ἀφρικανός.

ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ τις, τὄνομα Ἰωσὴφ Ῥαχὴλ, ἐκατοίκει εἰς τὴν νῆσον Βάρβαδον, μίαν ἀπὸ τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας. Ἦτον ἔμπορος, καὶ ἐπραγματεύετο ὡς ἐπιτοπολὺ λιανικῶς. Τόσον δὲ καλομίλητος ἦτο καὶ δίκαιος πρὸς ὅλους, ὥστε, ἂν καὶ ἡ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν διέτριβεν, ἔγεμεν ἀπὸ ἐμπορικὰ ἐργαστήρια, τὸ ἐδικόν του ὅμως ἦτο σπανίως εὔκαιρον ἀπὸ ἀγοραστάς. Ὅσοι εἶχαν μὲ αὐτὸν ληψοδοσίας, πάντοτε, τὸν εὕρισκαν κατ' ἐξοχὴν τίμιον καὶ εὐπροσήγορον.

Ἐὰν κάνεὶς ἤθελε τίποτε, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰωσὴφ δὲν εἶχε, πάντοτε ἐπροσπάθει νὰ τοῦ τὸ προμηθεύσῃ, χωρὶς νὰ ὠφελῆσαι παντελῶς. Εἰς βραχυλογίαν, τόσον δίκαιος ἦτον ὁ χαρακτήρ του, καὶ τόσον εὐγενικὰ τὰ ἤθη του, ὥστε οἱ καλλίτεροι τῆς πόλεως ἐπρόσφεραν εἰς αὐτὸν τιμὴν, τὴν ὁποίαν πολλάκις ἀρνοῦνται εἰς ἀνθρώπους τοῦ ἰδίου των χρώματος, διότι δὲν εἶναι στολισμένοι μὲ τὴν αὐτὴν χρηστότητα τῆς καρδίας.

Εἰς τὸ 1756 συνέβη φωτιά, ἥτις ἔκαυσε μέγα μέρος τῆς πόλεως, καὶ ἠφάνισε πολλοτάτους. Ὁ Ἰωσὴφ ἐκατοίκει εἰς μέρος, τὸ ὁποῖον ἀπέφυγε τὸν ὄλεθρον· ἐφανέρωσε δὲ τὴν ὁποίαν αἰσθάνετο εὐγνωμοσύνην, μαλάκτων τὰς δυστυχίας πολλῶν, τοὺς ὁποίους ἡ βαρεῖα αὕτη συμφορὰ ἐστέρησεν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά των. Ἐξαίρετον ὅμως εὔνοιαν ἔδειξεν εἰς ἕνα, ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ ὁποίου ἔλαβε χάριτας τινὰς εἰς τὴν νεότητά του.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὢν ὑπερβολικὰ φιλόξενος, εἶχεν ἐμπεριπλεχθῆν εἰς δυσκολίας, πρὶν συμβῇ ἡ πυρκαϊά· ἐπειδὴ δὲ ὅλη του ἡ περιουσία συνίστατο εἰς οἴκους, τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο τὸν ἔσβυσε κατακράτος. Ὁ Ἰωσὴφ λοιπὸν ἀπεφάσισεν, ἓν μὲν, διὰ τὴν γενναίαν εἰλικρίνειαν τοῦ πάσχοντος, ἄλλο δὲ, διὰ τὰς ὁποίας εἶχε λάβειν ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του χάριτας, νὰ φερθῇ πρὸς αὐτὸν ὡς φίλος.

Τοῦ ἐκράτει δὲ ὁμολογίαν ἑξήκοντα λιτρῶν στερλινῶν. "Κακότυχε," εἶπε, "τὸ χρέος τοῦτο ποτὲ δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ πληρώσῃς. Εἰλικρινῶς ἐπιθυμῶ νὰ ἠμπόρεις νὰ ἐξισάσῃς ὅλους τοὺς λογαριασμούς σου τόσον εὔκολα! Ἀλλὰ τί ἠξεύρω ἂν θέλω ἐπιμένειν εἰς τὴν γνώμην ταύτην; Δὲν εἶναι τάχα δυνατὸν, μάλιστα ὅταν ἡ δυστυχία σου μοῦ γένῃ μὲ τὸν καιρὸν συνήθης, νὰ ἐπιστρέψῃ τοῦ κέρδους ἡ ἀγάπη, καὶ νὰ ἐξαλείψῃ ὅλην μου τὴν πρὸς σὲ συμπάθειαν; Ἀλλὰ διὰ ταῦτα πάντα ὑπάρχει θεραπεία. Ποτὲ δὲν θέλεις ἀναγκασθῆν νὰ ζητήσῃς βοήθειαν διὰ νὰ εὐχαριστήσῃς τὴν ἰδικήν μου φιλαργυρίαν."

Εἰπὼν ταῦτα, ἐσηκώθη, κ' ἐπρόσταξε νὰ ἑτοιμασθῇ ἐκκαθάρισις μεγάλη τινὸς λογαριασμοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχαν μεταξύ των· ἐνταυτῷ δὲ, μὲ μειδίαμα φαιδρὸν ἐπάνω εἰς τὸ πρόσωπον, ἐγέμισε τὴν καπνοσύριγγά του, ἐκάθισε πάλιν, ἐτύλιξε τὴν ὁμολογίαν, κ' ἔβαλε μὲ αὐτὴν φωτίαν εἰς τὸν καπνόν. Ἐνῷ ἡτοιμάζετο τοῦ λογαριασμοῦ ἡ ἐκκαθάρισις, ὁ Ἀφρικανὸς οὗτος ἐκάθητο καπνίζων μὲ πνεῦμα τόσον γαλήνιον καὶ εὐχαριστημένον, ὥστε καὶ μονάρχαι ἠμπόρουν νὰ τὸν φθονήσωσιν. Ὅταν ἐτελειώθη, ὑπῆγεν εἰς ζήτησιν τοῦ φίλου του, μὲ τὸν ἐκκαθαρισμένον λογαριασμὸν καὶ τὴν ἡμικαυμένην ὁμολογίαν εἰς τὰς χεῖρας.

Εὐθὺς ὅτε τὸν ἀπήντησε, τὸν ἐπαράδωκε τὰ χαρτία, λέγων τὰ ἑξῆς· "Κύριε, λυποῦμαι ἐγκαρδίως διὰ τὸ ὁποῖον ἐπάθετε δυστύχημα· αἱ χάριτες, τὰς ὁποίας ἔλαβα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν σας, μ' ἔχουν ὑποχρεώμενον εἰς ὅλα τὰ μέλη της. Γνωρίζω ὅτι αἰσθάνεσθε πλειοτέραν λύπην διότι δὲν ἐμπορεῖτε νὰ πληρώσετε, παρὰ διότι ἐκατανττήσετε εἰς πτωχείαν. Διὰ νὰ μὴν ἔχετε δὲ καμμίαν μέριμναν ἐξ αἰτίας μου κατ' ἰδίαν, δεχθῆτε τὴν ἐξόφλησιν ταύτην, καὶ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ὁμολογίας σας.—Ἀνταμοιβὴ ἀρκετὴ δι' ἐμὲ εἶναι ἡ εὐχαρίστησις, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι ὅτι ἔκαμα τὸ χρέος μου. Σᾶς παρακαλῶ δὲ νὰ στοχασθῆτε τοῦτο μόνον ὡς τεκμήριον τῆς χάριτος, τὴν ὁποίαν θέλετε μὲ κάμειν, ὁπόταν μὲ συγχωρῆτε νὰ σᾶς προσφέρω φιλικήν τινα δούλευσιν."

ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ, ὁ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, ἥτις εἶναι μία

τῶν τεσσάρων διαιρέσεων τοῦ κόσμου; τρίτη κατὰ τὸ μέγεθος.

ΔΥΤΙΚΗ ΙΝΔΙΑ, αἱ νῆσοι τῆς Δυτικῆς Ἰνδίας κεῖνται μεταξὺ τῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς.

Ληψοδοσία, τὸ νὰ δίδῃ τις καὶ νὰ ἐπαίρνῃ.

Εὐπροσήγορος, καλομίλητος, εὐκολοχαιρέτιστος.

Ὄλεθρος, ἀφανισμός.

Εὔνοια, καλοσύνη.

Ἄδολος, χωρὶς πανουργίαν, ἄτεχνος.

Λίτρα Στηρλίνα, νόμισμα τῆς Ἀγγλίας, ἰσοδύναμον μὲ περίπου 4½ δίστηλα.

Εἰλικρινῶς, ἀληθινά.

Μειδίαμα, χαμογέλασμα.

Γαλήνιος, ἥσυχος, ἀτάραχος.

Τεκμήριον, ἀπόδειξις, σημεῖον.

ΜΑΘΗΜΑ μή.

Ὁ Γεωργὸς καὶ ὁ Στρατιώτης.
Μυθιστορία.

ΚΑΤΑ ψυχράν τινα τοῦ χειμῶνος ἑσπέραν, ἐνῷ φωτοβολῶν τις λύχνος ἔῤῥιπτε τὰς ἀκτῖνάς του ἀπὸ τὸ παράθυρον μικροῦ τινος ἀγροικηκίου, εἴς τι χωρίον τῆς Νέας Ἀγγλίας, δύο ἀδελφοὶ ἐκάθηντο πλησίον εἰς λαμπρὰν φωτίαν, ἥτις ἐθέρμαινε τὸν οἰκίσκον. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἔκειντο βιβλία τινά, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχαν μελετήσειν τ' αὔριανά των μαθήματα. Οἱ γονεῖς των ἀπεσύρθησαν διὰ νὰ κοιμηθῶσι πλέον, καὶ οἱ παῖδες ἤρχισαν σπουδαίαν τινὰ μεταξύ των συνομιλίαν. Ὁ νεώτερος, ὅστις ἦτο δεκατριῶν ἐτῶν ἡλικίας, ὡμίλησεν οὕτως—

"Ιωάννη, έχω κατά νουν να γείνω στρατιώτης."

"Καὶ διατί, ἀδελφέ μου Ἰάκωβε;"

"Ἐπειδὴ ἀνέγνωσα τὸν βίον Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, καὶ ὄχι ὀλίγα περὶ τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτη, καὶ στοχάζομαι ὅτι αὐτοὶ ἐστάθησαν οἱ μεγαλήτεροι ἄνδρες ἀπὸ τοὺς ὅσοι ποτὲ ὑπῆρξαν· ὥστε εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τίποτε δὲν ἐμπορεῖ νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν δόξαν τοῦ πολεμιστοῦ."

"Εἰς ἐμὲ, μ' ὅλον τοῦτο, δὲν φαίνεται διόλου ἔνδοξον πρᾶγμα τὸ νὰ προξενῇ τις κακὸν εἰς τοὺς ἄλλους· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας μάλιστα, τὸ νὰ καταστρέφῃ τις τόσους ἀθώους, νὰ προξενῇ τόσην θλίψιν εἰς τὰς οἰκογενείας, καὶ τόσην ἀθλιότητα καὶ πτωχείαν εἰς τὸν κόσμον,—εἶναι μᾶλλον σκληρὸν παρὰ ἔνδοξον πρᾶγμα."

"Πλὴν, Ἰωάννη, ν' ἀπολαμβάνῃς τόσην τιμὴν καὶ ὑπόληψιν, νὰ ἔχῃς παρὰ πολλοὺς στρατιώτας ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου, καὶ νὰ φημίζεσαι μάλιστα διὰ τὰς μεγάλας σου νίκας,—ποία δόξα δύναται νὰ συγκριθῇ μ' αὐτήν;"

Ἰάκωβ. Τὴν περασμένην Κυριακὴν ὁ καλός μας ἱεροκήρυξ εἶπεν ὅτι τὸ τέλος τῆς ζωῆς εἶναι τὸ κυριώτερον δεῖγμα τῆς ἀγαθότητός της. Πλὴν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸν ὁποῖον σὺ ὀνομάζεις μέγαν, ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς μέθης ἀπέθανεν ὡς παράφρων, καὶ ὁ Ναπολέων ἐφυλακίσθη εἰς ἐρημίαν τινα νῆσον.

"Αἱ ἰδέαι σου, ἀδελφέ μου, εἶναι περιωρισμέναι, διότι δὲν εἶσαι ἱκανὸς νὰ θαυμάζῃς τοὺς ἥρωας. Διὰ τοῦτο σὲ πρέπει νὰ γείνῃς γεωργός· καὶ δὲν ἤθελα συσταλθῆν νὰ εἴπω ὅτι ἡ μεγα-

λητέρα σε φιλοδοξία εἶναι νὰ διευθύνῃς τὸ ἄροτρον ἢ ζεῦγος βοδίων—καὶ ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ὁ κολοφὼν τῆς δόξης σου τὸ νὰ περνᾷς τὸν καιρόν σου εἰς τὸ νὰ ἀλωνίζῃς καὶ νὰ θερίζῃς."

Ἐν τούτοις ὅμως ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ πατρός των, "Παιδία, εἶναι καιρὸς διὰ τὴν κλίνην." Καὶ οὕτως ἐτελείωσεν ἡ συνομιλία των διὰ τὴν νύκτα ἐκείνην.

Δέκα πέντε δὲ ἔτη εἶχαν περάσειν ἀπὸ τὴν περίπτωσιν ταύτην, καὶ ἡ ἰδία ὥρα τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπανέστρεψεν,—ἐφώτιζε πάλιν ἀπὸ τὸ παράθυρον λαμπρός τις λύχνος, καὶ εἰς τὸ ἴδιον μέρος ἄναπτε πάλιν ἡ φωτία. Ἡ οἰκοδομὴ ἐφαίνετο καθ' ὅλα ἀπαράλλακτος, τὰ πρόσωπα, μ' ὅλον τοῦτο, ἤλλαξαν. Οἱ γονεῖς, οἵτινες τότε εἶχαν ὑπάγειν εἰς τὴν κλίνην διὰ νὰ πλαγιάσωσιν, ἐκοιμῶντο πρὸ πολλȣ͂ τὸν βαθὺν ὕπνον τȣ͂ θανάτου.—Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ τίμιοι, ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ μικροῦ των χωρίου τοὺς εἶχαν πάντοτε εἰς τὴν μνήμην των.

Εἰς τὰ ἴδια δὲ θρανία, εἰς τὰ ὁποῖα ἐσυνείθιζον νὰ κάθηνται ἐκεῖνοι, ἐκάθητο τώρα ὁ μεγαλήτερός των υἱὸς μὲ τὴν σύζυγόν του. Μικρόν τι βρέφος ἔκειτο εἰς τὴν κοιτίδα του, καὶ δύω ἄλλα μεγαλήτερα ἐρογχάλιζαν εἰς τὸν γλυκὺν ὕπνον των.

Ὁρμητικὸς ἀνεμοστρόβιλος μὲ χιόνιον ἔπεσεν εἰς τὸ οἴκημα. "Πάντοτε," εἶπεν ὁ Ἰωάννης, "πάντοτε συλλογίζομαι διὰ τὸν ἄθλιον ἀδελφόν μου κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τοῦ ἔτους, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς χειμερινὰς νύκτας. Μ' ὅλον τοῦτο, πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν ἔλαβα κάμμίαν περὶ αὐτοῦ εἴδησιν, καὶ ἐπειδὴ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του

τὸν ἐξέθετεν εἰς μεγάλους κινδύνους, φοβοῦμαι μήπως πρέπει νὰ τὸν νομίζω καὶ ὡς ἀποθαμένον πλέον."

"Τί κρῖμα τῳόντι," εἶπεν ἡ σύζυγός του, "νὰ θελήσῃ νὰ γείνῃ στρατιώτης." Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ, ἠκούσθη ἀδύνατόν τι κτύπημα εἰς τὴν θύραν·—ἤνοιξαν δ' ἀμέσως, καὶ θεωροῦσιν ὅτι εἰσῆλθεν ἀνήρ τις κατακοπιασμένος καὶ στηριζόμενος εἰς δεκανίκια.—Τὰ φορέματά του ἦσαν πενιχρὰ καὶ κατεξεσχισμένα, καὶ τὸ πρόσωπόν του κάτωχρον.

Καθίσας δὲ εἰς τὸ κάθισμα, τὸ ὁποῖον τοῦ ἐπρόσφεραν, ἐθεώρει ἀσκαρδαμυκτὶ εἰς τοῦ καθενὸς τὸ πρόσωπον, καὶ ἄλλοτε μὲν ἐνατένιζεν εἰς τὰ παιδία τὰ ὁποῖα ἐκοιμῶντο, ἄλλοτε δὲ εἰς τὰ πράγματα τοῦ οἴκου, καὶ ἐφαίνετο ὡς παλαιός τις φίλος. Ἐκτείνας δὲ μετ' ὀλίγον τὰς ἀσθενεῖς χεῖράς του, μὲ φωνὴν ἥτις μόλις ἠκούετο, "Ἀδελφέ μου, ἀδελφέ μου!" εἶπεν. Ἡ φωνὴ δ' αὕτη ἀνεκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὴν μνήμην των· διὸ ἔσπευσαν εὐθὺς νὰ τὸν εἴπωσι τὸ "καλῶς ὥρισες," καὶ νὰ συνενώσωσι μὲ τὰ δάκρυά του καὶ τὰ ἴδικά των. "Ἀδελφὲ, ἀδελφὲ," εἶπε πάλιν, "ἦλθα ἐδῶ, διὰ ν' ἀποθάνω."

Δὲν εἶχεν ὅμως δύναμιν διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁμιλίαν του· ἐκεῖνοι δ' ἔσπευσαν νὰ τοῦ ἑτοιμάσωσιν ἁρμοδίαν τροφὴν καὶ κλίνην διὰ τὴν νύκτα.

Καταστρέφω, φθείρω, χαλῶ, ἀφανίζω.
Ὥρα τοῦ ἐνιαυτοῦ· καιρὸς τοῦ χρόνου.
Κατὶς, κούνια.
Πενιχρὸς, ποταπὸς, πτωχικός.

Κάτωχρος, πολὺ χλωμός.
Ἀσκαρδαμυκτὶ, μὲ βλέψιμον σταθερὸν, ἀπαρασάλευτον.
Ἐνατενίζω, κυττάζω μετὰ προσοχῆς.

ΜΑΘΗΜΑ μθ'.

Συνέχεια τῆς προηγουμένης ὑποθέσεως.

ΤΗΝ ἀκόλουθον ἡμέραν δεν ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ σηκωθῇ· ἐκάθισαν δὲ πλησίον τῆς κλίνης του, καὶ ἤρχισαν μὲ γλυκεῖς λόγους νὰ μαλακύνωσι τὴν καταλυπημένην καρδίαν του, καὶ τὸν ἐξιστόρησαν ὅλα τὰ συμβεβηκότα εἰς τὴν ὑσυχαστικήν των ζωήν.

"Κάμμία," εἶπε τότε ϗ αὐτὸς, "ἀπ' ὅλας μου τὰς ταραχὰς, (καὶ κατὰ δυστυχίαν μου δὲν εἶχα ὀλίγας), κάμμία δὲν μὲ καθυπέβαλε τόσον, ὅσον τὸ σφάλμα μου ὅτι ἄφησα τὸν οἶκόν μου χωρὶς τὴν εἴδησιν τῶν γονέων μου, ὅτι ἔγεινα στρατιώτης, ἐνῷ ἤξευρα ὅτι ἦτο παρὰ γνώμην των. Ναὶ, ἐδοκίμασα πολλάκις τοὺς πόνους τῶν πληγῶν, πλὴν οὗτοι παραβαλλόμενοι μὲ τῆς συνειδήσεως τὸν ἔλεγχον, δὲν εἶναι σχεδὸν τίποτε. Ὅτε ἐκείμην, ἀποθνήσκων τῆς πείνας καὶ τῆς δίψης, αἰχμάλωτος εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ἡ εἰκὼν τοῦ οἴκου μου καὶ τῆς ἀχαριστίας μου ἦσαν ἀχώριστοι ἀπὸ ἐμὲ, καὶ ὅτε ἐπλαγίαζα, ϗ ὅτε ἠγειρόμην. Ἐφανταζόμην πολλάκις ὅτι ἔβλεπα τὴν μητέρα μου πεσμένην τρυφερῶς ἐπάνω μου, ὡς ἐσυνείθιζεν ὅταν εἶχα μόνον πονοκέφαλον, καὶ τὸν πατέρα μου μὲ τὴν ἁγίαν Γραφὴν εἰς τὰς χεῖράς του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μᾶς ἀνεγίνωσκε τὸ ἑσπέρας πρὶν τῆς προσευχῆς του,—

πλὴν ὅταν ἐξέτεινα τὰς χεῖράς μου, λέγων, Πάτερ, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ὀνομασθῶ υἱός σου· ἐξυπνοῦσα, καὶ τὸ πᾶν μ' ἐφαίνετο ὄνειρον. Ἡ ἐνθύμησις, μ' ὅλον τοῦτο, τῆς παρακοῆς μου ἀκόμη μ' ἔμενε, καὶ πολλάκις ἔκλαυσα πικρῶς, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει εἰρηνικὰς καθοδηγίας, ἔγεινεν ἀνὴρ αἱμάτων."

Ὁ ἀδελφός του ὅμως ἐπροθυμοποιήθη νὰ τὸν βεβαιώσῃ ὅτι οἱ γονεῖς του ὅλως διόλου τὸν ἐσυγχώρησαν, καὶ ὅτι ἡμέραν καὶ νύκτα δὲν ἔπαυσαν νὰ τὸν ἀναφέρωσιν εἰς τὰς προσευχάς των ὡς τὸν ἀπόντα καὶ περιπλανώμενον υἱόν των.

"Καὶ τῷόντι αὐταὶ αἱ προσευχαί των μὲ συνέσωσαν—ἐπειδὴ χωρὶς αὐτὰς βέβαια ἤθελα εἶσθαι ἀπεῤῥιμμένος πλέον. Με ἐσήκωσαν ὡς δαυλὸν ἀπὸ τὸ πῦρ, ἐνόσῳ ἐστοχαζόμην ὅτι καὶ ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ ἐγκατέλειψαν."

Καθ' ὅσον δὲ τὸν ἐσυγχώρουν αἱ δυνάμεις τοῦ σώματός του, τοὺς ἐδιηγήθη τὴν ἱστορίαν τῶν συμβάντων ϗ τῶν παθημάτων του.—Ἐστάθη καὶ εἰς διὰ ξηρᾶς καὶ εἰς διὰ θαλάσσης μάχας· εἶχεν ἀκούσει εἰς τὸν βαθὺν ὠκεανὸν τοὺς πολεμικοὺς ἤχους, καὶ ἴδε τὴν γῆν νὰ πίνῃ τὸ ἐρυθρὸν αἷμα ἀπὸ τὰ καταπληγωμένα ϗ πάλλοντα στήθη. Κατεγράφη εἰς τὰ στρατιωτικὰ τάγματα τῆς Εὐρώπης, ϗ ἐῤῥιψοκινδύνευσεν ὑπὲρ ξένης δυνάμεως· κατεδίωξεν εἰς τὴν ἰδίαν του χώραν τὸν Ἰνδὸν, ὅστις ἔφευγε κατὰ τὰ μέσα τῆς νυκτὸς ἀπὸ τὴν κατακαιομένην καλύβην του· ὑπῆγε μὲ τοὺς ἀξιωτέρους, ὅπου ὁ κίνδυνος ἦτο μεγαλήτερος, καὶ εἶχε ζητήσειν εἰς πάντα τόπον τὴν δόξαν τοῦ πολέμου· πλὴν ἀντ' αὐτῆς μόνον ἀθλιότητα εἶχεν εὑρεῖν

"Ἡ δόξα αὕτη," ἐπρόσθεσεν, "ἥτις μ' ἐθάμβωσεν εἰς τὰς ἡμέρας τῆς νεότητός μου, καὶ τὴν ὁποίαν ὑπέθετα πάντοτε ὅτι ἦτον ἡ ἀνταμοιβὴ τοῦ ἀξίου, ἀδιακόπως μὲ ἐξηπάτα· διότι αὕτη φυλάττεται μόνον διὰ τοὺς πρώτους τῶν στρατευμάτων, καὶ οὗτοι μόνοι εἶναι οἱ ἥρωες, ἐνῷ οἱ ἄθλιοι στρατιῶται, διὰ τῶν ὁποίων κερδίζονται αἱ νίκαι, ὑπομένουν τοὺς πόνους, ὥστε ἄλλοι νὰ λάβωσι τὴν φήμην. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, πόσον μηδαμινὴ εἶναι ἡ δόξα αὕτη, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνουν καὶ οἱ μεγαλήτεροι ἀξιωματικοί, παραβαλλομένη μὲ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἀφίνουν, καὶ τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν προξενοῦν ἕως νὰ τὴν ἀπολαύσωσιν!

"Ἐνίοτε, ὅταν ἤμεθα ἕτοιμοι εἰς μάχην, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν μάλιστα στιγμὴν ἐφωρμούσαμεν εἰς αὐτήν, ἠσθανόμην τρόμον τινὰ καὶ ἀνεξήγητον φρίκην εἰς τὸν ἑαυτόν μου, στοχαζόμενος ὅτι ἔμελλα νὰ κατασφάξω τοὺς ὁμοίους μου· πλὴν εἰς τὴν σφοδρότητα τῆς συμπλοκῆς, τοιαῦτα αἰσθήματα ἐξηλείφοντο, καὶ ἡ μανία καὶ ἀπελπισία δαίμονός τινος μὲ ἐκυρίευαν· καὶ δὲν ἐφρόντιζα πλέον τίποτε οὔτε διὰ παράδεισον οὔτε διὰ κόλασιν.

"Σεῖς, οἵτινες ἔχετε τόσον συμπαθητικὴν καρδίαν, καὶ τρομάζετε νὰ προξενήσετε πόνον ἕως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ζῶα, εἶναι ἀδύνατον νὰ αἰσθανθῆτε πόση ἐξεναντίας σκληρότης συνοδεύει τὴν ζωὴν τοῦ στρατιώτου. Ἔργα ἀπανθρωπίας πάντοτε κεῖνται ἐνώπιόν του, καὶ δὲν τὸν μέλει διόλου οὔτε διὰ τὴν ἀθλιότητα τοῦ πεινῶντος νηπίου, οὔτε διὰ τὰς φωνὰς τῆς ἀποθνησκούσης μητρός.

"Διὰ δὲ τοὺς πολυποικίλους μου πόνους δὲν θέλω σᾶς λαλήσειν. Ὅταν, μ' ὅλον τοῦτο, ἔπιπτα εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, μὴ δυνάμενος νὰ κινήσω ἀπὸ τὰ πατήματα τῶν διατρεχόντων ἵππων, ὅταν αἱ πληγαί μου ἐκαταντοῦσαν ἀναίσθητοι ἀπὸ τὸν ψυχρὸν ἀέρα τῆς νυκτὸς, καὶ κἀνεὶς δὲν ἐφρόντιζε διὰ τὴν ψυχήν μου, ἐνόμιζα ὅτι ἦτο δικαιότατον, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἰδική μου χεὶρ εἶχε προξενήσειν τὰ ἴδια δεινὰ εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ ἴσως καὶ πολὺ πλειότερα παρ' ὅσα συνέβησαν εἰς ἐμέ.

"Τὸ μεγαλήτερον ὅμως κακὸν τῆς στρατιωτικῆς ζωῆς, δὲν εἶναι τόσον ἡ κοκοπάθεια εἰς τὴν ὁποία ἐκτίθεταί τις, ἢ αἱ πληγαὶ τὰς ὁποίας ὑποφέρει, ὅσον ἡ ἁμαρτία, μὲ τὴν ὁποίαν συζῇ καὶ συνοικειόνεται. Ὅρκοι, βλασφημίαι, καὶ καταφρόνησις παντὸς ἱεροῦ πράγματος, εἶναι ἡ βάσις τοῦ ἐπαγγέλματός του. Ὅλαι αἱ γλυκεῖαι καὶ εἰρηνικαὶ ἐπίῤῥοιαι τῆς ἐκκλησίας, καὶ αἱ εἰς τὴν νεότητά του ἐγχαραγμέναι ἀρχαὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἐξαλείφονται. Ἀλλ' εἰς τὸ σκληρὸν τοῦτο στάδιον τῆς ζωῆς, μολονότι ἐπροσπάθουν νὰ φανῶ γενναῖος καὶ τολμηρὸς, ἡ καρδία μου, μ' ὅλον τοῦτο, μὲ ἐπροξένει δειλίαν. Εἴθε δὲ νὰ καθαρισθῇ τώρα πλέον διὰ τῆς μετανοίας καὶ διὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, προτοῦ νὰ καλεσθῶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς κρίσεως."

Οἱ συγγενεῖς του ἤλπιζαν, ὅτι διὰ τῆς φροντίδος τῶν ἰατρῶν καὶ διὰ τῆς καλῆς διαίτης ἠδύναντο τελευταῖον νὰ τὸν ἀνακαλέσωσιν εἰς ὑγείαν· πλὴν αὐτὸς τοὺς εἶπε—

"Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ γείνῃ· διότι αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς μου ἐξηντλήθησαν πλέον

ἕως καὶ τώρα ἀκόμη ὁ θάνατος στέκει εἰς τὰ δεξιά μου. Ὅταν ἐμβῆκα εἰς τὴν εἰρηνικὴν ταύτην κοιλάδα, καὶ τὰ πληγωμένα μέλη μου ἀπέκαμαν ἀπὸ τὸν κόπον, καὶ ἤρχισαν νὰ παραδρομῶσιν, ἐφώναξα πρὸς τὸν Θεόν μου· Δός με, Κύριε, ὀλίγην ἀκόμη δύναμιν, καὶ ἐνίσχυσέ με ἑωσοῦ νὰ φθάσω εἰς τὸν οἶκον ὅπου ἐγεννήθην, ὥστε νὰ ἐμπορέσω ν' ἀποθάνω ἐκεῖ, καὶ νὰ ταφῶ πλησίον τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου, καὶ δὲν ζητῶ τι πλέον."

Ὁ ἀσθενὴς δ' οὗτος καὶ μετανοῶν στρατιώτης ἐδοκίμαζε μεγάλην θλίψιν διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας του. Ἠσθάνετο ὅτι ἔπρεπε νὰ μεταβληθῇ πολὺ ἡ καρδία του, πρωτοῦ νὰ δυνηθῇ νὰ γείνῃ ἀξία διὰ τὰς θείας ἀπολαύσεις τοῦ βασιλείου τῆς καθαριότητος καὶ τῆς εἰρήνης. Ἐδέετο, ἔκλαιεν, ἀνεγίνωσκε τὰς Γραφάς, καὶ συνωμίλει μὲ τοὺς καλοὺς συγγενεῖς του.

"Ἀδελφέ μου," ἔλεγε πολλάκις, "σὺ ἐστάθης ἀνὴρ ἥσυχος, διότι εἰς τὸ εἰρηνικόν σου ἐπάγγελμα εἰς τὰς πεδιάδας ὑπηρέτησες τὸν Θεόν, καὶ ἠγάπησες τὸν πλησίον σου· ἠλέεις τὰ ζῶα· ἐκούρευες τὸ μαλλίον, πλὴν ἔσωζες τὸ ποίμνιον. Ἀλλ' ἐγὼ κατήσχυνα τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφήρεσα τὴν πνοήν, τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν δύναμαι ν' ἀνταποδώσω. Σὺ ἔλαβες τὸ μέλι, πλὴν ἔσωσες τὴν φιλεργὸν μέλισσαν· ἀλλ' ἐγὼ κατέστρεψα τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἔκαυσα τὴν κυψέλην, καὶ ἔχυσα τὸ μέλι ἐπὶ τῆς γῆς."

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔχανε τὰς δυνάμεις του, καὶ ὁ θάνατος ἤρχετο μὲ ταχέα βήματα. Ἐπιθέτων δὲ τὴν ψυχρὰν του χεῖρα ἐπὶ κεφαλῆς

τοῦ μεγαλητέρου παιδίου, τὸ ὁποῖον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀσθενείας του ἔστεκε πλησίον του, τὸν εἶπε· "Ποτὲ, ἀγαπητέ μου Ἰωάννη, νὰ μὴ γείνῃς στρατιώτης. Ἀδελφέ μου καὶ ἀδελφή μου, ὡς ἄγγελοι εὐσπλαγχνίας ἐστάθητε εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης ἂς ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ὑμῶν."

Ὁ σεβάσμιος δὲ ἱεροκήρυξ, ὅστις τὸν εἶχε διδάξειν εἰς τὴν μικράν του ἡλικίαν, καὶ εἶχεν ἐνταφιάσειν τοὺς γονεῖς του, καὶ ὅστις πολλάκις εἰς τὴν δυστυχίαν του ταύτην τὸν ἐπεσκέφθη, ἔστεκεν εἰς τὰ πλάγιά του, ἐνόσῳ παρέδιδε τὸ πνεῦμά του.

"Τέκνον μου," τὸν εἶπεν, "ἀτένισε πρὸς τὸν Ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ." "Ναὶ, πάτερ μου, ὑπάρχει πλήρωμα χάριτος καὶ δι' ἐμὲ, ὅστις εἶμαι ὁ πλέον ἁμαρτωλὸς ἀπ' ὅλους."

Μετὰ βαθεῖαν δὲ καὶ μικράν τινα σιωπὴν, ἐπανέλαβε τὴν ὁμιλίαν του· "Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, κἀνεῖς ἂς μὴν ἁμαρτάνῃ κατὰ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἀγάπης." Ὁ σεβάσμιος δὲ γέρων ἔκαμε τότε μὲ ὑψηλὴν φωνὴν ἔνθερμόν τινα δέησιν ὑπὲρ τοῦ ἀποθνήσκοντος. Παρέδωκε δὲ τὴν ψυχήν του εἰς τὴν ἄπειρον ἀγαθότητα τῆς θείας χάριτος, καὶ ἐδεήθη ὑπὲρ τῆς κατατάξεως αὐτοῦ μεταξὺ τῶν δικαίων, ὅπου δὲν εὑρίσκεται οὔτε ἁμαρτία, οὔτε θλίψις, οὔτε στεναγμός.

Ἐτελείωσε,—καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀποθνήσκοντος εἶχαν κλείσειν· ἔλειψαν δὲ οἱ ἀναστεναγμοὶ καὶ αἱ ἀναπνοαὶ ἀπὸ τὸ στῆθος, καὶ ἐνόμιζαν ὅτι ἡ ψυχὴ εἶχεν ἀφήσειν τὸ σῶμα· ὡμίλουν δὲ δι' αὐτὸν, ὡς νὰ ἐπέρασε πλέον ἐκεῖ

ὅπου δὲν ὑπάρχει λύπη οὔτε κλαυθμός. Ἀλλ' ἐξαίφνης ἐξῆλθεν ἀδύνατός τις στεναγμὸς, καὶ τὰ ὠχρὰ χείλη του ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκινήθησαν· σκύψαντες δὲ πρὸς αὐτὸν, ἤκουσαν τὸν ψιθυρισμὸν τῶν τελευταίων του λόγων· "Ἰησοῦ μου, σὺ, τοῦ ὁποίου τὸ τελευταῖον δῶρον ἦτον ἡ εἰρήνη, παράλαβέ με τὸν ἁμαρτωλόν."

Ἐγείρομαι, σηκόνομαι.
Ἀπὼν, λείπων, ἀπομακρυσμένος.
Πάλλω, κτυπῶ.
Ἐνισχύω, δυναμόνω.

ΜΑΘΗΜΑ ν'.

Ὁ Ἵππος καὶ ἡ Χήν.—Μῦθος.

ΕΦΑΝΗ ποτὲ εἰς μίαν χῆνα, ἥτις ἐξερρίζονε χορτάρια εἰς τὸ πλάγιον τοῦ δρόμου, ὅτι δὲν τὴν ἐμεταχειρίσθη μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας ἵππος τις, βόσκων ἐκεῖ πλησίον, καὶ ὀργισθεῖσα τὸν ἐπροσφώνησεν ὡς ἀκολούθως·—

"Σὺ βέβαια εἶσαι ζῶον ὀλιγώτερον ἀπ' ἐμὲ εὐγενὲς καὶ τέλειον· ὅλαι αἱ δυνάμεις σου περιορίζονται εἰς ἓν στοιχεῖον. Ἐγὼ δύναμαι νὰ περιπατῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, καθὼς καὶ σύ· ἔχω δὲ καὶ πτέρυγας, μὲ τὰς ὁποίας ὑψόνομαι εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ὅταν θέλω, ἐμπορῶ νὰ παίζω εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς λίμνας, καὶ νὰ δροσίζωμαι εἰς τὰ κρυερὰ ὕδατα· ἀπολαύω τὰς διαφόρους δυνάμεις τοῦ πτηνοῦ, τοῦ ὀψαρίου, καὶ τοῦ τετραπόδου."

Ὁ ἵππος μὲ καταφρόνησιν ἀπεκρίθη· "Ἀληθὲς εἶναι ὅτι κατοικεῖς τρία στοιχεῖα, πλὴν δὲν

εὐδοκιμεῖς διόλου εἰς κἀνέν. Πετᾷς, ἀλλ' ἐμπορεῖς νὰ συγκρίνῃς τὸ πέταμά σου μὲ τὸ τοῦ κορυδαλοῦ ἢ τὸ τῆς χελιδόνος; Κολυμβᾷς ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ νεροῦ, ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖς νὰ ζήσῃς εἰς τὰ βάθη του καθὼς τὰ ὀψάρια· δὲν ἐμπορεῖς νὰ εὕρῃς τὴν τροφήν σου εἰς αὐτὸ, οὔτε νὰ φεύγῃς ταχέως διὰ μέσου τῶν κυμάτων. Ὅταν δὲ περιπατῇς ἐπάνω εἰς τὴν γῆν μὲ τὰ πλατέα σου ποδάρια, ἐκτείνουσα τὸν μακρὺν σου λαιμὸν, καὶ γαγάζουσα εἰς τοὺς διαβαίνοντας, οἱ θεαταὶ ὅλοι σὲ γελοῦν.

"Ἐγὼ ὁμολογῶ μὲν ὅτι ἔγινα μόνον διὰ νὰ περιπατῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν· ἀλλὰ πόσον χαριτωμένον τὸ σχῆμά μου! πόσον καλοπλασμωμένα τὰ μέλη μου! πόσον ταχὺ τὸ τρέξιμόν μου! πόσον μεγάλη ἡ δύναμίς μου! Προτιμῶ νὰ κατοικῶ ἓν μόνον στοιχεῖον καὶ νὰ θαυμάζωμαι εἰς αὐτὸ, παρὰ νὰ ἦμαι χ ἡ ν εἰς ὅλα."

Ἀνήκων, πρέπων.

Προσφωνῶ, ὁμιλῶ πρός τινα.

Στοιχεῖον, συστατικὸν μέρος· τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα κοινῶς λέγεται ὅτι συνθέτουν τὴν γῆν μας, εἶναι τὸ χῶμα, τὸ πῦρ, ὁ ἀὴρ, καὶ τὸ νερόν.

ΜΑΘΗΜΑ κά.

Ἡ Ἀεροβατικὴ Σφαῖρα.

Ἐχθὲς ἔλαβα τὴν εὐχαρίστησιν,—εἶπεν ὁ Κωνσταντῖνος εἰς μίαν γραφὴν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον,—νὰ ἴδω θέαμά τι παντάπασι νέον εἰς ἐμέ· ἐπειδὴ δὲ κρίνω πιθανὸν ὅτι καὶ

γραφή τις αὐτοῦ θέλει σὲ εὐαρεστήσειν πολύ, σὲ δίδω τὴν ἀκόλουθον.

Πρὸ καιροῦ τινὸς διεδόθη λόγος εἰς τὴν πόλιν μας, ὅτι ἄνθρωπός τις ἔμελλε νὰ ἀναβῇ εἰς ἀεροβατικὴν σφαῖραν ἀπὸ γειτνιάζον τι χωράφιον, κάμμίαν ἡμέραν ταύτην τὴν ἑβδομάδα, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ἔγιναν ἑτοιμασίαι ἀπὸ τὸν κύριον τοῦ χωραφίου διὰ νὰ δεχθῇ ἀριθμόν τινα θεατῶν. Ἀλλὰ, πρὶν εἴπω πλειότερα, ἄς σὲ δώσω νὰ καταλάβῃς τὴν φύσιν τῆς ἀεροβατικῆς σφαίρας, διότι ὁ πατήρ μου μ' ἔκαμε τὴν χάριν νὰ μοῦ τὴν ἐξηγήσῃ πρὶν ὑπάγω νὰ ἴδω.

Ἐξεύρεις ὅτι παντοῦ ὑπεράνω μας εὑρίσκεται ἀὴρ, ὁ ὁποῖος εἶναι διαφανὲς ῥευστὸν ὡσὰν νερὸν, πλὴν πολὺ ἐλαφρότερος. Καθὼς δὲ μέσα εἰς τὸ νερὸν πᾶν τὸ αὐτοῦ ἐλαφρότερον ἀναβαίνει, παρόμοια ὅ,τι εἶναι ἐλαφρότερον παρὰ τὸν ἀέρα σηκόνεται μέσα εἰς αὐτον, ἑωσοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς ἀέρα ἐλαφρότερον καὶ παρ' ἑαυτό. Τοιουτοτρόπως βλέπομεν τὸν καπνὸν ὅτι ἀναβαίνει διὰ μέσου τοῦ ἀέρος, ἑωσοῦ ὅλος γίνεται ἄφαντος.

Ἂν εβάλλετο λοιπὸν καπνὸς εἰς σφαῖραν λεπτοτάτου χαρτίου, ἢ μεταξίου, αὐτὴ ἤθελεν ἀναβαίνειν εἰς τὸν ἀέρα, ἕως νὰ ψυχρανθῇ ὁ καπνὸς, ὅτε ἤθελε γίνειν βαρυτέρα, καὶ πέσειν πάλιν· αὕτη δὲ, λέγει ὁ πατήρ μου, ἦτον ἡ πρώτη ἰδέα τοῦ ἐφευρετοῦ τῶν ἀεροβατικῶν σφαιρῶν, ὅστις ἐπενόησε μεταξωτὴν σφαῖραν, εἰς τὴν ὁποίαν καπνὸς ἐφέρετο ἀδιακόπως ἀπὸ ἀναμμένα ὑγρὰ ἄχυρα, τὰ ὁποῖα ἐκαίοντο ὑποκάτω. Ἀλλ' οἱ χημικοὶ, ἐπειδὴ εὕρηκαν εἶδός τι ἀέρος πολὺ ἐλαφροτέρου παρὰ τὸν κοινὸν ἀέρα, τὸ ἔκριναν κάλλιον νὰ γεμίζωσι τὴν σφαῖραν

ἀπὸ τοῦτον, καθότι δὲν ἤθελε χρειάζεσθαι ἀναπλήρωσιν, οὔτε εἶσθαι εἰς κίνδυνον νὰ λάβῃ φωτίαν.

Ἡ μέθοδος λοιπὸν εἶναι νὰ κάμνωσιν ἀπὸ ὕλην πολλὰ λεπτὴν σφαῖραν τόσον μεγάλην, ὥστε, ὅταν γεμισθῇ μὲ τὸν πολλὰ ἐλαφρὸν τοῦτον ἀέρα, τὸ βάρος τοῦ ὅλου νὰ ἦναι πολὺ ὀλιγώτερον παρὰ τὸ βάρος ἴσου τινὸς ὄγκου κοινοῦ ἀέρος· εἰς τὴν ὁποίαν περίστασιν ἡ σφαῖρα σηκόνεται, καὶ φέρει συνάμα ὁποιονδήποτε πρόσθετον βάρος, τὸ ὁποῖον τὴν ἀφίνει ἀκόμη ελαφροτέραν παρὰ τὸν κοινὸν ἀέρα· ἀπαράλλακτα καθὼς ἕνας μεγάλος φελλὸς ἤθελεν ὑψόνεσθαι διὰ μέσου τοῦ νεροῦ, καὶ ἂν ἐκρέμετο εἰς αὐτὸν μικρόν τι κομμάτιον μολυβίου. Τώρα δ' ἐξεύρεις περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ὅσα καὶ ἐγώ.

Ὁ πατήρ μου καὶ ἐγώ, εὐθὺς ἀφοῦ ἐκαθίσαμεν εἰς τὰ θρανία, τὰ ὁποῖα εἶχαν προετοιμασθῆν, ἴδαμεν μίαν μεγαλωτάτην σφαῖραν μὲ σειρὰς διαφόρων ἀνοικτῶν χρωμάτων, κρατουμένην ἀπὸ ἀνθρώπους τινὰς μὲ σχοινία, ἐνῷ ἐγεμίζετο ἀπὸ ἀέρα διὰ μέσου σωλήνων, οἱ ὁποῖοι συνείχοντο μὲ σκάφας, εἰς τὰς ὁποίας μᾶς εἶπαν ὅτι εἶναι ῥινίσματα τοῦ σιδήρου καὶ θειϊκὸν ὀξύ, (βιτριολόλαδον)· διότι ὁ ἐλαφρὸς οὗτος ἀὴρ προέρχεται ἀπὸ σίδηρον, ἐνῷ διαλύεται εἰς δυνατὸν ὀξύ.

Ἡ σφαῖρα ἐφούσκονε βαθμηδόν, καθὼς μία φοῦσκα ὅταν φυσᾶται, καὶ τέλος πάντων ἔγινε σχεδὸν στρογγύλη, καὶ ἠνάγκαζε τοὺς ἀνθρώπους νὰ σύρωσι δυνατὰ μὲ τὰ σχοινία διὰ νὰ τὴν κρατῶσι κάτω. Εἰς αὐτὴν ἐκρέμετο πρᾶγμά τι ὡσὰν πλοιάριον, ὡραῖα ζωγραφημέ-

νον, και περιτριγυρισμένον από πανίον, πλεγμένον καθώς το δίκτυον. Ότε δε έγιναν όλα έτοιμα, άνθρωπός τις εκβήκεν εις την μέσην, και χαιρετήσας τους περιεστώτας, οι οποίοι τον αντεχαιρέτισαν, επήδησε τολμηρώς εις τό πλοιάριον, και εκάθισε.

Τα σχοινία, τα οποία εκράτουν την σφαίραν, εκόπησαν τέλος πάντων, και αυτή υψόνετο αργά αργά από τό μέσον του πλήθους των θεατών, οίτινες όλοι προσήλωσαν τα ομμάτιά των εις τό θαυμαστόν τούτο θέαμα. Ποτέ δεν θέλω λησμονήσειν, ούτε θέλω δυνηθήν να σε παραστήσω, τί αισθανόμην· φαντάσου μόνον μίαν σφαίραν, μεγάλην καθώς η εκκλησία, αναβαίνουσαν μεγαλοπρεπώς εις τον αέρα, με άνθρωπον κρεμάμενον υποκάτω, όστις εκυμάτιζε μίαν σημαίαν, την οποίαν εκράτει εις την χείρά του, ενώ βαθμηδόν όσον ανέβαινεν εφαίνετο μικρότερος εις τα ομμάτιά μας.

Η σφαίρα υψόνετο καταρχάς σχεδόν ίσα, και έπειτα εστράφη ελαφρά από τον άνεμον εις τό έν μέρος, ενώ εξηκολούθει ακόμη ν' αναβαίνη πλέον υψηλά. Η ημέρα ήτον ωραία· ήσαν όμως νέφη τινά εις τον ουρανόν, εις τα οποία η σφαίρα εμβήκε τέλος πάντων, και έγινεν άφαντος διά ολίγην ώραν. Έπειτα την ίδαμεν πάλιν, όχι μεγαλητέραν κατά τό φαινόμενον παρά χάρτινον πέταμα, και το κρεμάμενον πλοιάριον δεν εφαίνετο μεγαλήτερον παρά έν από τα δεσίματα εις την ουράν του πετάματος.

Όταν εσυλλογιζόμην ότι άνθρωπος επέτα τόσον υψηλά εις τον αέρα, χωρίς κανείς να εμπορή να μαντεύση πού, από τον φόβον έτρεμα,

καὶ τίποτε δὲν ἐπεθυμοῦσα πλειότερον παρὰ νὰ τὸν ἴδω πάλιν σῶον ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Τέλος πάντων, ἡ σφαῖρα ἔγινεν ἄφαντος, καὶ ἡμεῖς ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν οἰκίαν ὅλως ἀνήσυχοι.

Πρὶν ὅμως νυκτώσῃ, εἰδοποιήθημεν ἀπὸ ἀνθρώπους τινάς, οἱ ὁποῖοι ἔτρεξαν κατόπιν της, (δὲν ἐννοῶ διὰ μέσου τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἐπάνω εἰς τὴν γῆν), ὅτι κατέβη περίπου δεκαπέντε μίλια μακράν, ἀφοῦ ἐπέρασεν αὐτὸ τὸ διάστημα εἰς ὀλιγώτερον παρὰ τριάκοντα λεπτά. Ἴσως θέλεις εἰπεῖν, διατί καταβαίνει καθόλου, ἂν ἦναι ἐλαφροτέρα παρ' ὅσον εἶναι ὁ ἀήρ; Φαίνεται ὅτι ὁ ἀήρ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶναι γεμάτη, φεύγει ἀδιακόπως διὰ μέσου τῶν τρυπῶν εἰς τὰς ῥαφὰς τῆς σφαίρας· ἔχει δὲ καὶ μίαν θυρίδα, διὰ μέσου τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ πλοιάριον ἐμπορεῖ νὰ τὸν ἐκβάλῃ, ὅταν θέλῃ νὰ καταβῇ.

Μολονότι εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν ἠμπόρουν νὰ συλλογίζωμαι ἄλλο παρὰ τὸν κίνδυνον τοιούτου πετάματος, τώρα ὅμως μὲ φαίνεται ὅτι ἤθελα λάβειν μεγάλην εὐχαρίστησιν, ἂν ἤμην μαζῆ μὲ τὸν ἄνθρωπον. Πόσον πρέπει νὰ ἦναι ὡραῖον, νὰ φεύγῃ τις διὰ μέσου τοῦ ἀέρος μὲ τόσην ταχύτητα, βλέπων τὸν κόσμον, μ' ὅλα τὰ δάση, τοὺς λόφους, τοὺς ποταμούς, καὶ τὰς πόλεις, μακρὰν ὑποκάτω εἰς τοὺς πόδας του!

Ἀεροβατικός, ὅστις ἐμπορεῖ νὰ πηγαίνῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν ἀέρα.

Διαδίδω, κοινοποιῶ.

Γειτνιάζων, ὅστις εἶναι πλησίον, εἰς τὴν γειτονίαν.

Διαφανής, ἐκεῖνος, διὰ τοῦ ὁποίου φαίνονται τὰ πράγματα, καθὼς τὸ ὑάλιον.
Ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω.
Ἀναπλήρωσις, ἐξαναγέμισις.
Ὕλη, πρᾶγμα.
Συνάμα, ἐντάμα.
Σωλὴν, σωληνάρι· σῶμα, καθὼς τὸ καλάμι.
Ὀξὺ, χημικὴ οὐσία.
Κυματίζω, κινῶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.
Σῶος, ἀσφαλής.

ΜΑΘΗΜΑ νβ'.

Ὁ Ἀμερικανὸς Ἰνδός.

Εις πόλεμον τινὰ τῆς Ἀγγλίας ἐναντίον τῶν Ἀμερικανῶν Ἰνδῶν, μικρόν τι τάγμα τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατεύματος ἐνικήθη. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἦσαν πολὺ πλέον ταχύποδες καὶ προθυμότατοι εἰς τὴν δίωξιν, ὀλίγοι μόνον τῶν Ἄγγλων ἐγλύτωσαν· ὅσοι δ' ἔπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, ἔλαβαν τὴν πλέον σκληρὰν μεταχείρισιν.

Δύο ἀπὸ τοὺς Ἰνδοὺς ἐπλησίασαν εἰς νέον τινὰ ἀξιωματικὸν, πνέοντες ὀργὴν καὶ φόνον! Ἦσαν ὡπλισμένοι μ' ἀξίνας, καὶ δὲν ἦτον ἡ παραμικρὰ ἐλπὶς ἀποφυγῆς. Ἀλλὰ, κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν, ἔφθασεν ἕνας ἄλλος Ἰνδὸς, πλέον ἡλικιωμένος, φέρων τόξον καὶ βέλη. Ὁ γέρων ἐτάνυσεν εὐθὺς τὸ τόξον, ὠμματίασε τὸν ἀξιωματικὸν, καὶ ἦτον ἕτοιμος νὰ σύρῃ τὸ θανατηφόρον βέλος· ἀλλ' ἔξαφνα ἐστάθη, ἀπέθηκε κάτω τὰ ὅπλα, καὶ ἔτρεξε μεταξὺ τοῦ Ἄγγλου καὶ τῶν δύο αὐτοῦ συντοπιτῶν. Ἐκεῖνοι

ἐσύρθησαν ὀπίσω μὲ σέβας. Ὁ γέρων δὲ ἐπίασε τὸν ἀξιωματικὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα, τὸν ἐξεφόβισε μὲ χαϊδεύματα, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς καλύβην τινά, ὅπου τὸν ἐμεταχειρίσθη μὲ καλοσύνην ἡ ὁποία ἔκαμνε τιμὴν εἰς τὰς ὑποσχέσεις του.

Τὸν ἔβλεπε μᾶλλον ὡς σύντροφον παρὰ ὡς δοῦλον· τὸν ἔμαθε νὰ λαλῇ τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου, καὶ τὸν ἐδίδαξε τὰς ἀγροίκους τέχνας τῶν ἐγκατοίκων. Ἡ πλέον ἐντελὴς εἰρήνη ἐπεκράτει μεταξύ των· καὶ ὁ νέος ἀξιωματικός, εἰς τὴν μεταχείρισιν τὴν ὁποίαν ἐλάμβανε, δὲν εὕρισκε τίποτε νὰ τὸν λυπῇ, πλὴν ὅτι ὁ γέρων, προσηλόνων ἐνίοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάνω του, καὶ θεωρῶν αὐτὸν ὀλίγας στιγμὰς μὲ σταθερὰν καὶ σιωπηλὴν προσοχήν, ἤρχιζε τὰ κλαύματα.

Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ ἔαρ ἐπανέστρεψε, καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἐκβῆκαν πάλιν ἕτοιμοι διὰ τὴν μάχην. Ὁ γέρων, ὅστις ἦτον ἀκόμη ῥωμαλέος, καὶ ἱκανὸς νὰ ὑποφέρῃ τοῦ πολέμου τοὺς κόπους, ἐξεκίνησεν ὁμοῦ μ' αὐτούς, συνωδευμένος ἀπὸ τὸν αἰχμάλωτόν του. Στρατεύσαντες ὑπὲρ τὰς διακοσίας λεύγας διὰ μέσου τῶν δασῶν, ἔφθασαν, τέλος πάντων, εἰς πεδιάδα τινά, ὅπου αἱ Βρεττανικαὶ δυνάμεις ἦσαν στρατοπεδευμέναι. Ὁ γέρων ἔδειξεν εἰς τὸν αἰχμάλωτόν του τὰς σκηνάς των ἀπὸ μακράν· "Ἐκεῖ," λέγει, "εἶναι οἱ συμπατριῶταί σου. Ἐκεῖ εἶναι ὁ ἐχθρός, προσμένων νὰ μᾶς ἀντιπαραταχθῇ. Ἐνθυμοῦ ὅτι σοῦ ἐγλύτωσα τὴν ζωήν, ὅτι σὲ ἐδίδαξα νὰ ὁδηγῇς τὸ μονόξυλον, νὰ ὁπλίζεσαι μὲ τόξον καὶ βέλη, καὶ νὰ συναρπάζῃς τὸν κάστορα εἰς τὸ δάσος.

"Τί ἦσουν ὅτε πρῶτον σὲ ἐπῆρα εἰς τὴν κα-

λύβην μου; Αἱ χεῖρές σου ἦσαν καθὼς αἱ τοῦ νηπίου. Δὲν ἠμπόρουν οὔτε τροφὴν οὔτε ἀσφάλειαν νὰ σοῦ προμηθεύσωσιν. Ἡ ψυχή σου ἦτον εἰς παντελῆ σκοτίαν. Δὲν ἤξευρες τίποτε. Εἰς ἐμὲ χρεωστεῖς τὰ πάντα. Θέλεις τάχα διαβῆν εἰς τὸ ἔθνος σου, καὶ λάβειν τὸ σκέπαρνον ἐναντίον μας; Ὁ ἀξιωματικὸς ἀπεκρίθη, "ὅτι εἶχε κάλλιον νὰ χάσῃ τὴν ἰδικήν του ζωὴν παρὰ νὰ σηκώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ λυτρωτοῦ του."

Ὁ Ἰνδὸς, κλίνας τὴν κεφαλὴν, καὶ σκεπάσας τὸ πρόσωπον καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας, ἔστεκεν ὥραν τινὰ σιωπηλός. Ἔπειτα, κυττάζων ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν αἰχμάλωτόν του, εἶπε, μὲ φωνὴν ἥτις ἐμαλακύνετο ἐνταυτῷ ἀπὸ ἀγάπην καὶ λύπην, "Ἔχεις πατέρα;" "Ὁ πατήρ μου," ἀπεκρίθη ὁ νέος, "ἦτο ζωντανὸς, ὅταν ἔφυγα ἀπὸ τὸν τόπον μου." "Ἀλλοίμονον!" εἶπεν ὁ Ἰνδὸς, "πόσον ἄθλιος πρέπει νὰ ἦναι!" Ἐστάθη ἓν λεπτὸν, καὶ ἔπειτα ἐπρόσθεσεν, "Ἐξεύρεις ὅτι καὶ ἐγὼ ἤμην πατήρ;—Δὲν εἶμαι πλέον πατήρ.—Ἴδα τὸν υἱόν μου ὅτ' ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην.—Ἐμάχετο εἰς τὸ πλάγιόν μου.—Τὸν ἴδα ν' ἀποπνέῃ.—Ἦτο σκεπασμένος ἀπὸ πληγὰς, ὅταν ἔπεσε νεκρὸς εἰς τοὺς πόδας μου."

Τὰς λέξεις ταύτας ἐπρόφερε μὲ ἄκραν σφοδρότητα. Τὸ σῶμά του ὅλον ἔτρεμε, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ ἀπὸ τοὺς στεναγμοὺς, τοὺς ὁποίους δὲν ἤθελε νὰ τοῦ φύγωσι. Τὸ ὄμμα του ἦτον ἀνήσυχον, ἀλλὰ δάκρυα δὲν ἔρρεαν πρὸς ἀνακούφισίν του. Τέλος πάντων, ἔγινε βαθμηδὸν γαλήνιος, καὶ, στρέφων πρὸς τὴν ἀνατολὴν, ὅπου ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη ἀνατείλειν, "Βλέπεις," εἶπεν εἰς τὸν νέον ἀξιωματικὸν, "τὸ

κάλλος τοῦ οὐρανοῦ ἐκείνου, ὅστις σπινθηροβολεῖ ἀπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, καὶ λαμβάνεις τάχα εὐχαρίστησιν ἀπὸ τὴν θέαν;" "Λαμβάνω εὐχαρίστησιν ἀπὸ τὴν θέαν οὐρανοῦ τόσον ὡραίου." "Ἐγὼ δὲν λαμβάνω!" εἶπεν ὁ Ἰνδὸς, καὶ τὰ δάκρυα κατέῤῥευσαν ἀμέσως.

Εἰς ὀλίγα λεπτὰ μετὰ ταῦτα, ἔδειξεν εἰς τὸν νέον πασχαλέαν τινὰ γεμάτην ἀπὸ ἄνθη. "Βλέπεις τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο δένδρον," εἶπε, "καὶ τὸ θεωρεῖς τάχα μὲ ἡδονήν;" "Ναὶ," ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς, "θεωρῶ μὲ ἡδονὴν τὸ ὡραῖον αὐτὸ δένδρον." "Ἐγὼ δὲν λαμβάνω πλέον ἡδονὴν, ὅταν τὸ βλέπω!" εἶπεν ὁ Ἰνδὸς βιαστικὰ καὶ ἀμέσως ἐπρόσθεσεν, "Ἄμε, ἐπίστρεψε εἰς τὸν πατέρα σου, διὰ νὰ χαίρῃ, ὅταν βλέπῃ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα τὸ πρωῒ, καὶ τὰ δένδρα ἀνθίζοντα τὴν ἄνοιξιν!"

Ἀποφυγὴ, γλύτωμα.
Κρίσιμος, ὅστις ἀποφασίζει τί θέλει γένειν.
Τανύω, τεντόνω, κορδίζω.
Ἄγροικος, ἀτελὴς, χονδρὸς, χωριανός.
Ῥωμαλέος, δυνατός.
Λεύγα, μέτρον, ἴσον μὲ τρία μίλια.
Μονόξυλον, πλοιάριον, ὅμοιον μὲ σκάφην.
Κάστωρ, καστόρχι, εἶδος ζώου.
Ἀποπνέω, ξεψυχῶ.
Ἀνακούφισις, ἐλάφρυνσις.
Σπινθηροβολῶ, ῥήχνω σπινθῆρας.

ΜΑΘΗΜΑ νγʹ.

Ὁ Μέγας Φρειδερῖκος, καὶ ὁ Ὑπηρέτης αὐτοῦ.

Ὁ Μεγας Φριδερίκος, βασιλεὺς τῆς Πρωσ-

σίας, χρειασθεὶς μίαν τῶν ἡμερῶν κἄτι, ἐνῷ εὑρίσκετο εἰς τὸν κοιτῶνά του μόνος, ἐσήμανε τὸ κωδώνιον διὰ νὰ ἔλθῃ κἀνεῖς μέσα· ἀλλ' ἐπειδὴ ψυχὴ δὲν ἐφαίνετο, ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ οἰκήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ δοῦλος αὐτοῦ συνήθως διέτριβε, καὶ τὸν ηὗρε κοιμώμενον. Ἔμελλε δὲ νὰ τὸν ἐξυπνίσῃ, ὅτε ἴδε τὸ ἄκρον γραμματίου τινὸς, κρεμάμενον ἔξω ἀπὸ τὴν ἀργυροθήκην τοῦ φορέματός του.

Περίεργος νὰ μάθῃ τὰ διαλαμβανόμενα, ἐπῆρεν αὐτὸ, καὶ τὸ ἀνέγνωσεν· ἦτο δ' ἐπιστολὴ ἀπὸ τὴν μητέρα του, πλήρης εὐχαριστιῶν καὶ εὐχῶν πρὸς τὸν καλὸν υἱὸν, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχε στείλειν μέρος ἀπὸ τὸν μισθὸν αὐτοῦ, νὰ τὴν συνδράμῃ εἰς τὴν στενοχωρίαν της.

Ὁ βασιλεὺς ὑπῆγεν ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ εἰς τὸ ταμεῖόν του, ἐπῆρε πουγγάκιόν τι γεμάτον ἀπὸ φλωρία, καὶ τὸ ἐκύλισε μετὰ τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὴν ἀργυροθήκην τοῦ ὑπηρέτου. Ἐπιστρέψας τότε εἰς τὸν κοιτῶνα, ἐσήμανε τόσον βίαια, ὥστε ὁ ὑπηρέτης ἐξύπνησεν, ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ ἐμβῆκε. "Καλὰ ἐκοιμήθης!" εἶπεν ὁ βασιλεύς. Ὁ ὑπηρέτης ἔκαμεν ἀπολογίαν τινά· τυχὼν δὲ, εἰς τὴν σύγχυσιν αὐτοῦ, νὰ βάλῃ τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἀργυροθήκην, ἐπίασε μὲ ἔκπληξιν τὰ φλωρία. Τὰ ἔκβαλεν ἔξω, ἐχλωμίασε, καὶ, κυττάζων τὸν βασιλέα, ἤρχισε τὰ κλαύματα, χωρὶς νὰ ἐμπορῇ νὰ εἴπῃ λόγον.

"Τί ἔχεις;" εἶπεν ὁ βασιλεύς· "τί σὲ ταράττει;" "Ἆ! αὐθέντα," ἀπεκρίθη ὁ νέος, "κάποιος ἠθέλησε νὰ μὲ ἀφανίσῃ. Ἀπορῶ πῶς εὑρέθη τὸ ἀργύριον τοῦτο ἐπάνω μου." "Φίλε μοῦ," εἶπεν ὁ Φριδερίκος, "ὁ Θεὸς πολλάκις μᾶς στέλ-

λει καλὸν εἰς τὸν ὕπνον μας· πέμψε τὸ ἀργύρι-ον εἰς τὴν μητέρα σου, χαιρέτισέ την ἐκ μέρους μου, καὶ ἄς μένῃ βεβαία ὅτι θέλω φροντίσειν καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν της καὶ δι' ἐσέ."

ΜΑΘΗΜΑ νδ'.

Υἱϊκὴ 'Αγάπη.

Το 1760 Ἰρλανδός τις ναύτης, Βέκνερ ὀνομαζόμενος, ἐταξείδευεν ἀπὸ τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔχων ὁμοῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Οὐόλνειον. Ὁ παῖς οὗτος δὲν ἦτο παρὰ δωδεκάετης, καὶ ὅλη αὐτοῦ ἡ παιδεία συνίστατο εἰς ὀλίγας τινὰς περὶ ναυτικῆς γνώσεις. Εἶχεν ὅμως μεγάλην σωματικὴν δύναμιν καὶ δραστηριότητα, ὡς καὶ παράδοξον εὐμάθειαν καὶ ἀγχίνοιαν· ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἐδείκνυε τοσαύτην τόλμην καὶ μεγαλοψυχίαν, ὥστε ὁ πλοίαρχος αὐτοῦ εἶπε ποτὲ, "Ἂν ἐξακολουθῇ ὁ παῖς οὗτος νὰ δεικνύῃ τὴν αὐτὴν γενναιότητα καὶ χρηστὴν διαγωγὴν, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θέλει λάβειν θέσιν ἀνωτέραν τῆς ἰδικῆς μου." Τῳόντι εἰς κάνένα κίνδυνον ποτὲ δὲν ὤκνουσε, καὶ εὐφραίνετο νὰ ἐκπληροῖ χρέη, τὰ ὁποῖα ἤθελαν κρίνειν τρομερὰ οἱ ὁμήλικές του.

Εἰς τὸ προειρημένον ταξείδιον, εἶχε μέσα τὸ καράβιον ὡς ἐπιβάτην Ἀγγλαμερικανόν τινα πλούσιον μετὰ τῆς νηπίου θυγατρός του. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἔφυγε τὸ κοράσιον τοῦτο ἀπὸ τὴν τροφὸν αὐτοῦ, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν πρώραν· ἐνῷ δ' ἐπεριτριγύριζεν ἐκεῖ, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ γέρων Βέκνερ τὴν εἶδε πίπτουσαν, καὶ μὲ ἀστραπῆς ταχύτητα ἐβυθίσθη εἰς τὰ

κύματα διὰ νὰ τὴν σώσῃ. Εἰς ὀλίγας στιγμὰς, εἶχεν ἤδη πιάσειν τὴν μικρὰν κόρην, καὶ κρατῶν αὐτὴν μὲ τὸν ἕνα βραχίονα, ἐπολεμοῦσε νὰ φθάσῃ τὸ καράβιον κολυμβῶν μὲ τὸν ἄλλον· ἀλλ' ἔξαφνα ἴδε μετὰ τρόμου θαλάσσιον τινὰ λύκον ὁρμητικῶς ἐρχόμενον κατεπάνω του. Παρευθὺς ἐπεκαλέσθη βοήθειαν ὑψηλοφώνως. Οἱ ἐπιβάται καὶ ναῦται ἐφάνησαν ἀμέσως εἰς τὸ κατάστρωμα· ἀλλὰ μολονότι ἐθεώρουν ὅλοι μετὰ φρίκης τὸν ἔσχατον κίνδυνον τοῦ θαῤῥαλέου ναύτου, κάνεῖς, μ' ὅλον τοῦτο, δὲν ἐτόλμα νὰ ὑπάγῃ πρὸς βοήθειαν αὐτοῦ. Ἤρχισαν ὅμως γοργὴν πυροβόλησιν κατὰ τοῦ ἰχθύος· πλὴν ἐκεῖνος, ἀδιαφορῶν περὶ τοῦ κρότου, ἠξηκολούθει ἔτι νὰ προβαίνῃ, καὶ σχεδὸν ἦτο φθασμένος εἰς τὸ ποθούμενον. Τὴν φρικώδη καὶ ὀδυνηρὰν ταύτην στιγμὴν ὁ ἡρωϊσμὸς καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ παιδίου ἐκίνησαν αὐτὸ νὰ πράξῃ ὅ,τι ἄνδρες ῥωμαλέοι δὲν εἶχαν θάῤῥος ν' ἀποτολμήσωσιν. Ὁ νέος Βέκνερ, βλέπων τὸ ἄκρον τοῦ κινδύνου εἰς τὸν ὁποῖον ὑπέκειτο ὁ πατήρ του, ἥρπασε μάχαιραν ὀξυτάτην, κ' ἐβυθίσθη μετ' αὐτῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἦτο κολυμβητὴς ἄριστος, καθότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὸν εἶχε συνειθίσειν εἰς τὰ ὕδατα, σχεδὸν εὐθὺς ὅτε ἤρχισε νὰ περιπατῇ. Ὑπῆγε λοιπὸν ὄπισθεν τοῦ θηριώδους ὀψαρίου, ἐβυθίσθη ὑπὸ τὴν κοιλίαν του, κ' ἔπειτα μὲ ἴσην ἐπιδεξιότητα, σταθερότητα, καὶ γενναιότητα, ἔμπηξε τὴν μάχαιραν ὁλόκληρον εἰς τὸ ζῶον. Ἀγωνιῶν ἀπὸ τὸν πόνον ὁ ἀνθηφάγος ἰχθὺς, παρῄτησε τὸ πρῶτον αὐτοῦ θήρευμα, κ' ἔστρεψε μανιώδης κατὰ τοῦ νέου ἀνταγωνιστοῦ.

Θέαμα φοβερὸν παρεστάθη τώρα εἰς τοὺς ἐπιβάτας καὶ ναύτας, οἵτινες ἔστεκαν ἀπὸ μέριμναν καὶ φρίκην κυριευμένοι. Τὸ μειράκιον, ἀτρόμητον εἰς τὴν ἀντιπαράταξιν τοιούτου πανδείνου ἐχθροῦ, ἐξηκολούθει πρὸς καιρὸν τὸν ἄνισον ἀγῶνα. Ἐνῷ τὸ τέρας περιεστρέφετο διὰ ν' ἁρπάσῃ τὸ θήρευμά του, ἐπέτυχεν ὁ παῖς νὰ ἐμπήξῃ δὶς καὶ τρὶς τὴν ῥομφαίαν εἰς τὸ σῶμά του· ἀλλὰ δὲν εἶχε δύναμιν ἀρκετὴν νὰ δώσῃ πληγὴν θανατηφόρον, καὶ ὁ νεανικὸς ἥρως ἠναγκάσθη μετ' ὀλίγον νὰ παραιτήσῃ τὸν ἀγῶνα, καὶ νὰ κινήσῃ πρὸς τὸ καράβιον.

Ἐν τῷ μεταξὺ, οἱ ναῦται εἶχαν ῥίψειν πολλὰ σχοινία εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὸν μεγαλόψυχον υἱὸν, καὶ τέλος, μετά τινα κόπον, ἐπέτυχεν ἕκαστος αὐτῶν νὰ πιάσῃ ἕν. Ὅλοι τώρα οἱ τοῦ πλοίου ἐβάλθησαν εἰς τὸ νὰ σύρωσιν αὐτοὺς ἐπάνω, καὶ ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς ἦσαν μετ' ὀλίγον ὑπὲρ τὸ ὕδωρ, κρεμασμένοι ἀπὸ τὰ σχοινία·— ἔλειπεν ὀλίγον νὰ ἐκβῶσιν ἀπὸ τὸν κίνδυνον.

Ἀλλ' ὁ παρωργισμένος θαλάσσιος λύκος ἴδε τὸ κυνήγιον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ ἐκφύγῃ. Κεντούμενος δὲ καὶ ἀπὸ τῆς φύσεως αὐτοῦ τὴν ἀγριότητα, καὶ ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν πάθος τῆς ἐκδικήσεως, συνήγαγε τώρα ὅλας του τὰς δυνάμεις, ἐπήδησεν ὁρμητικώτατα, καὶ ἥρπασε τὸ ἀτυχὲς παιδίον ἀναμέσον εἰς τοὺς κραταιοὺς ὀδόντας του· κατέσχισε δ' αὐτὸ εἰς δύο μέρη, καὶ κατέφαγε παρευθὺς τὸ ἕν. Εἰς τοιοῦτο καταπληκτικὸν θέαμα ἐκραύγασαν ἀκουσίως οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς φρίκης, καὶ ἀπέμειναν ὡς ἀπολιθωμένοι, ὅλως περίλυποι καὶ ἐκστατικοί. Ἔπειτα ἐβοήθησαν τὸν πατέρα, ὅστις ἔφθασε

σῶος εἰς τὸ πλοῖον μὲ τὴν μικρὰν κόρην, τὴν αἰτίαν τῆς τόσον ἐπωδύνου συμφορᾶς.

Τοιοῦτο τέλος, φοβερώτατον ἐνταυτῷ καὶ γενναιότατον, ἔλαβεν ὁ Οὐόλνειος Βέκνερ. Ἦτο μὲν σύντομος ἡ ζωή του, ἀλλ' ἀφῆκεν εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ κόσμου εὐγενὲς καὶ ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα υἱϊκῆς ἀγάπης καὶ ἀτρομήτου ἡρωϊσμοῦ.

ΜΑΘΗΜΑ νέ.

Τὸ Πάνδεινον Συμβεβηκός.

Μιαν τῶν ἡμερῶν,—γράφει περιηγητὴς Γάλλος πρὸς τὴν ἐξαδέλφην του,—ὡδοιπόρουν εἰς τὴν Καλαβρίαν. Ὁ τόπος αὐτὸς γέμει ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες δὲν ἀγαποῦν, πιστεύω, κἀνένα, πρὸ πάντων ὅμως ἐχθρεύονται τοὺς Γάλλους. Νὰ σὲ εἴπω διατί, ἤθελα χρειασθῆν παραπολλὴν μελάνην καὶ χαρτίον· ἀρκεῖ νὰ ἐξεύρῃς ὅτι μᾶς μισοῦν μέχρι θανάτου, καὶ ὅτι ὅποιος πέσῃ εἰς τὰς χεῖράς των δὲν καλοπερνᾷ ὁ κακότυχος. Ἡ μόνη μου συντροφία ἦτον εὔμορφός τις νέος· λέγω δὲ τοῦτο, ὄχι διὰ νὰ ἑλκύσω τὴν προσοχήν σου, ἀλλὰ διότι εἶναι ἡ ἀλήθεια. Οἱ δρόμοι εἰς τὰ ὄρη ταῦτα εἶναι κρημνοί, καὶ οἱ ἵπποι μας ἐπρόβαιναν δυσκολώτατα. Προηγούμενος ὁ συνοδοιπόρος μου, ἐπῆρεν ὁδόν τινα, ἡ ὁποία τὸν ἐφάνη εὐκολωτέρα καὶ συντομωτέρα τοῦ τακτικοῦ μονοπατίου, καὶ οὕτω ἐχάσαμεν τὸν δρόμον. Τὸ σφάλμα ἦτον ἰδικόν μου, διότι δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς εἰκοσαετῆ κεφαλήν. Ἐζητήσαμεν νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ δάσους, ἐνῷ ἔφεγγεν εἰσέτι· ἀλλ'

ὅσον ἐγυρεύαμεν τὸ μονοπάτιον, τόσον ἐμακρυνόμεθα ἀπ' αὐτό. Τέλος, ἀφοῦ ἤδη ἐνύκτωσεν, ἐπλησιάσαμεν εἰς μέλαιναν τινὰ οἰκίαν. Ἐμβήκαμεν, καὶ ὄχι ἀνυπόπτως. Ἀλλὰ τί ἠμπορούσαμεν νὰ κάμωμεν; αὐτοῦ εὑρήκαμεν εἰς τὴν τράπεζαν μίαν ὁλόκληρον ἀνθρακέων οικογένειαν. Μετὰ τὸν πρῶτον χαιρετισμὸν μᾶς ἐπροσκάλεσαν νὰ συνδειπνήσωμεν. Τὸ παλληκάριόν μου δὲν ἤργησε νὰ καθίση. Εἰς ἓν ἢ δύο λεπτὰ ἐτρώγαμεν καὶ ἐπίναμεν μὲ τὰ σωστά μας, τοὐλάχιστον ἐκεῖνος· ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν ἠμπόρεσα νὰ μὴ ῥίψω δύο τρία βλέμματα ὁλόγυρα, εἰς τὸν οἶκον καὶ εἰς τοὺς κατοίκους αὐτοῦ. Οἱ ξενοδόχοι μας, τῷόντι, ἐφαίνοντο ἀνθρακεῖς· ἀλλ' ὁ οἶκος! ὡμοίαζεν ὁπλοθήκην. Δὲν ἔβλεπέ τις παρὰ τουφέκια, πιστόλια, σπαθία, μαχαίρας. Τίποτε δὲν μὲ ἤρεσκε· καὶ παρετήρησα ὅτι δὲν μ' ἐθεώρουν μὲ καλὸν ὄμμα. Ὁ σύντροφός μου, ἐξεναντίας, ἔγινεν εὐθὺς οἰκιακός. Ἐγέλα, ἐχωράτευε μαζῆ των· καὶ μὲ ἀφροσύνην, τὴν ὁποίαν ἔπρεπεν ἐγὼ νὰ ἐμποδίσω, εἶπε διαμιᾶς πόθεν ἠρχόμεθα, ποῦ ὑπηγαίναμεν, καὶ ὅτι ἤμεθα Γάλλοι. Στοχάσου τὴν θέσιν μας, ἀναμέσον τῶν θανασίμων ἐχθρῶν μας, μόνοι, ἐν καιρῷ νυκτὸς, μακρὰν ἀπὸ πᾶσαν βοήθειαν ἀνθρωπίνην! Διὰ νὰ μὴ λείψη τίποτε, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο νὰ συντείνη πρὸς ἀφανισμόν μας, ἠθέλησε νὰ κάμη καὶ τὸν πλούσιον, ὑποσχόμενος νὰ τοὺς ἀνταμείψη καλὰ διὰ τὴν φιλοξενίαν των· καὶ ἔπειτα ἤρχισε νὰ μωρολογῇ περὶ τοῦ κιβωτίου του, παρακαλῶν αὐτοὺς ἐνθέρμως νὰ τὸ φυλάξωσι καλὰ, καὶ νὰ τοῦ τὸ βάλωσι προσκεφάλαιον. Ἄ, νεότης, νεότης, πόσον εἶσαι ἀξιολύπητος! Ἐξα-

δέλφη, ποῖον θησαυρὸν νομίζεις ὅτι περιεῖχε τὸ κιβώτιον, διὰ τὸ ὁποῖον τόσον ἀνησύχει ὁ ἐλαφρόστοιχος νέος; ἀδάμαντας ἴσως ἢ μαργαρίτας; Ὄχι, ὄχι, οὐδὲν ἄλλο παρὰ τὰς ἐπιστολὰς τῆς ἐρωμένης του!

Μετὰ τὸ δεῖπνον, ἀφέθημεν μόνοι. Οἱ ξενοδόχοι μας ἐκοιμήθησαν κάτω· ἡμεῖς δὲ εἰς τὸ πάτωμα, ὅπου εἴχαμεν φάγειν. Ἐπί τινος σανιδώματος, τρεῖς ἢ τέσσαρας πήχεις ὑψωμένου, ὅπου ἔπρεπε νὰ ἀναβῶμεν διὰ κλίμακος, ἦτον ὁ κράββατος, ὅστις μᾶς ἐπερίμενε,—φωλεὰ, εἰς τὴν ὁποίαν εἴχαμεν νὰ ἐμβῶμεν, πηδῶντες ὑπεράνω πίθων γεμάτων ἀπὸ ζωοτροφίας δι' ὅλον τὸν χρόνον. Ὁ συνοδοιπόρος μου ἀνέβη ἀμερίμνως εἰς τὴν κλίνην, καὶ μετ' ὀλίγον ἔπεσεν εἰς ὕπνον βαθὺν, ἔχων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πολυτίμου κιβωτίου. Ἐγὼ ἀπεφάσισα νὰ διανυκτερεύσω ἔξυπνος· ὅθεν ἄναψα μίαν καλὴν φωτίαν, καὶ ἐκάθισα. Εἶχα δὲ περάσειν ἀτάραχα σχεδὸν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ περὶ τὰ χαράγματα ἤμην πλέον παρηγορημένος· ἀλλὰ τότε ἤκουσα τὸν ξενοδόχον καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ νὰ συνομιλῶσι καὶ νὰ λογοφέρωσι μεταξύ των· ἔβαλα λοιπὸν τὸ αὐτίον μου εἰς τὴν καπνοδόχην, ἥτις εἶχε συγκοινωνίαν μὲ τὸν ὑποκάτω θάλαμον, καὶ διέκρινα ἐντελῶς τὰ λόγια τοῦ ἀνδρὸς ταῦτα·—"Αἴ, τί λέγεις, νὰ τοὺς σφάξωμεν καὶ τοὺς δύο;" εἰς τὸ ὁποῖον ἡ γυνὴ ἀπεκρίθη, "Ναί!"—καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἤκουσα.

Πῶς νὰ σὲ διηγηθῶ τὰ ἐπίλοιπα; Μόλις ἠμπόρουν νὰ ἀναπνεύσω· ὅλον μου τὸ σῶμα ἦτο ψυχρὸν ὡς μάρμαρον· ἂν μ' ἔβλεπες, δὲν ἠμ-

πόρας νὰ εἴπῃς ἂν ἤμην ζωντανὸς ἢ ἀποθαμμένος. Φρίττω εἰσέτι, διαλογιζόμενος τὴν ὥραν ἐκείνην! Ἡμεῖς οἱ δύο ἤμεθα σχεδὸν χωρὶς ὅπλα· ἐναντίον μας ἦσαν δώδεκα ἢ δεκαπέντε καλὰ ὡπλισμένοι. Καὶ ἔπειτα, ὁ συνοδοιπόρος μου σκοτωμένος ἀπὸ τὸν ὕπνον καὶ τὸν κόπον! Νὰ τὸν φωνάξω, νὰ κάμω θόρυβον, δὲν ἐτολμοῦσα· νὰ φύγω μόνος ἦτον ἀδύνατον. Τὸ παράθυρον δὲν ἦτο πολλὰ ὑψηλόν· ἀλλ' ὑποκάτω αὐτοῦ ἦσαν δύο μεγάλοι σκύλοι, ὀλολύζοντες ὡσὰν λύκοι. Φαντάσου, ἂν ἐμπορῇς, τὴν στενοχωρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμην. Μετὰ ἓν τεταρτημόριον τῆς ὥρας, τὸ ὁποῖον μ' ἐφάνη ἕνας αἰών, ἤκουσα κἄποιον νὰ ἀναβαίνῃ· ὑπῆγα εἰς τὴν θύραν, καὶ κυττάξας διὰ τῆς χαραμίδος, ἴδα τὸν γηραλέον κρατοῦντα λύχνον εἰς τὴν μίαν χεῖρα, καὶ εἰς τὴν ἄλλην μεγάλην τινὰ μάχαιραν. Ἀνέβη, καὶ ἡ γυνὴ ἐξοπίσω του· ἐγὼ ἤμην ὄπισθεν τῆς θύρας. Τὴν ἤνοιξεν· ἀλλὰ πρὶν ἐμβῇ, ἀπέθηκε κάτω τὸν λύχνον, τὸν ὁποῖον ἀνέλαβεν ἐκείνη· εἰσῆλθεν ἐξυπόλυτος, καὶ ἡ γυνή, στεκομένη ἀπ' ὀπίσω του, καὶ κρύπτουσα μέρος τοῦ φωτὸς μὲ τοὺς δακτύλους της, τὸν εἶπε μὲ σιγανὴν φωνήν, Ἐ λ α φ ρ ά, ὑ π ά γ α ι ν ε ἐ λ α φ ρ ά. Φθάσας εἰς τὴν κλίμακα, ἀνέβη, κρατῶν τὴν μάχαιραν μεταξὺ τῶν ὀδόντων· ὑπῆγε δὲ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ κραββάτου, ὅπου ἐκοίτετο ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος νέος, μὲ τὸν λάρυγγα ἐξασκέπαστον· μὲ τὴν μίαν χεῖρα ἐπίασε τὴν μάχαιράν του, καὶ μὲ τὴν ἄλλην—Ἀ, ἐξαδέλφη μου—ἥρπασε τὸ χοιρομήριον, τὸ κρεμάμενον ἀπὸ τὴν στέγην, ἔκοψε μικρόν, καὶ ἀνεχώρησεν. Ἡ θύρα κλείεται πάλιν, τὸ φῶς χάνεται, καὶ ἐγὼ ἀφίνομαι μόνος εἰς τὰς σκέψεις μου.

Όταν εξημέρωσεν, ήλθαν όλοι μὲ πολὺν θόρυβον νὰ μᾶς ἐξυπνίσωσιν, ὡς εἴχαμεν τοὺς παρακαλέσει. Μᾶς ἔφεραν ἱκανὰ φαγητά,—μᾶς ἔστρωσαν μίαν ὡραίαν τράπεζαν,—ἐξαίρετον πρόγευμα, σὲ βεβαιόνω. Δύο πετεινοὶ, παχεῖς ὡσὰν καπώνια, ἐσυγκρότουν μέρος αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ξενοδόχος εἶπε νὰ φάγωμεν τὸν ἕνα, καὶ τὸν ἄλλον νὰ ἐπάρωμεν μαζῆ μας. Ὅτε ἴδα τοὺς πετεινοὺς, ἐκατάλαβα διὰ μιᾶς τὸ νόημα τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου λόγου,—"Νὰ τοὺς σφάξωμεν καὶ τοὺς δύο;"

ΜΑΘΗΜΑ νς΄.

Τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Ἀδίκου Πλουσίου.

Πλουσιος ἄδικος ἔκτιζε ποτὲ νοσοκομεῖον, καὶ ἤρχετο συχνὰ μ' ἕνα ἀπὸ τοὺς φίλους του νὰ βλέπῃ τὴν οἰκοδομὴν, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ πολλάκις τὸν ἐσυμβουλεύετο. Τὸν ἠρώτησε μίαν τῶν ἡμερῶν, ἂν ἦναι ἀρκετὰ μεγάλη ἡ περιοχὴ τοῦ νοσοκομείου. "Μὲ φαίνεται πολλὰ μικρὰ," τὸν ἀπεκρίθη ὁ φίλος. "Πῶς," τὸν εἶπε μὲ ὀργὴν ὁ πλούσιος, "ἐπειδὴ ἔχει τόπον ἀρκετὸν νὰ χωρήσῃ διακοσίους πτωχούς;" Καὶ ὁ φίλος ἀπεκρίθη, "Ἂν ὅσους ἐπτώχυνες καταφύγωσιν εἰς τοῦτο, εἶναι ἀδύνατον νὰ τοὺς χωρήσῃ ὅλους."

Ὁ Κολόμβος καὶ τὸ Αὐγόν.

Ὁ Μέγας Καρδινάλιος τῆς Ἱσπανίας, Πέτρος Γονζάλης, ἐπροσκάλεσε ποτὲ εἰς συμπόσιον τὸν Κολόμβον, καὶ ὄχι μόνον παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν τὴν πλέον ἔντιμον θέσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπέδωκεν ἄλλας τιμὰς, συνήθεις

πρὸς κυριάρχους. Εἰς τὸ γεῦμα τοῦτο λέγουν ὅτι συνέβη τὸ περὶ τοῦ αὐγοῦ πολυθρυλλήτου ἀνέκδοτον. Κοῦφός τις αὐλικὸς, μὴν ὑποφέρων τὰς πρὸς τὸν Κολόμβον τιμὰς, καὶ ζηλεύων αὐτὸν, ἠρώτησεν ἀποτόμως, "Ἐὰν σὺ δὲν ἀνεκάλυπτες τὴν Ἀμερικὴν, νομίζεις ὅτι δὲν ἦσαν ἄλλοι ἄνθρωποι ἄξιοι τοιαύτης ἐπιχειρήσεως;" Εἰς τοῦτο δὲν ἔδωκεν ἄμεσον ἀπόκρισιν ὁ Κολόμβος· ἀλλὰ πιάσας ἓν αὐγὸν, ἐπροσκάλεσε τοὺς συμποσιάζοντας νὰ στήσωσιν αὐτὸ ἐπὶ ἑνὸς ἄκρου. Καθένας ἐδοκίμασε, πλὴν εἰς μάτην· ἐκεῖνος τότε ἐκτύπησεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὥστε νὰ συντρίψῃ τὸ ἄκρον, καὶ τὸ ἀφῆκε στεκόμενον ἐπὶ τοῦ συντριμμένου μέρους·—διασαφηνίζων οὕτω ἁπλούστατα, ὅτι, ἀφοῦ ἔδειξεν αὐτὸς μίαν φορὰν τὴν πρὸς τὸν νέον κόσμον ὁδὸν, ἦτο πλέον εἰς ὅλους εὐκολωτάτη. Τινὲς κατεδίκασαν ὡς οὐτιδανὸν τὸ παρὸν ἀνέκδοτον, ἀλλ' ἡ ἁπλότης τοῦ ἐλέγχου ἀπετέλει τὴν πικρίαν του, καὶ ἦτο δὲ μάλιστα χαρακτηριστικὸν τῆς πρακτικῆς ἀγχινοίας τοῦ Κολόμβου.

ΜΑΘΗΜΑ νζ'.

Μητρικὴ Ἀγάπη.

Γυνη τις, ὀψόπωλις τοῦ ἡμετέρου τάγματος, ἡ ὁποία μᾶς εἶχεν ἀκολουθήσειν καθ' ὅλην τὴν ἐκστρατείαν, ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὴν Μόσχαν, φέρουσα ὁμοῦ εἰς μίαν ἅμαξαν πέντε μικρὰ παιδία, καὶ ὅλους τοὺς καρποὺς τῆς βιομηχανίας της. Φθάσασα εἰς τὸν ποταμὸν Οὐόπαν, ἐθεώρησε μὲ φρίκην τὸν ὁρμητικὸν ῥύακα, ὅστις ἠνάγκαζεν αὐτὴν νὰ παραιτήσῃ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν

τὴν μικράν της περιουσίαν, καὶ τὴν μέλλουσαν ζωοτροφίαν τῶν τέκνων της. Πολλὴν ὥραν ἔτρεχεν ἐπάνω κάτω, ζητοῦσα νέον πέρασμα· τέλος δὲ, ἐπιστρέψασα ἀπηλπισμένη ἀπὸ τὴν μάταιον αὐτῆς ἔρευναν, εἶπεν εἰς τὸν ἄνδρα της, "Βλέπω ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὰ ἀφήσωμεν ὅλα· ἂς δοκιμάσωμεν μόνον νὰ σώσωμεν τὰ τέκνα μας!" Εἰποῦσα τοῦτο, ἐπῆρε τὰ δύο νεώτερα ἀπὸ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ ἀνδρός της. Ἴδα τὸν ταλαίπωρον πατέρα νὰ σφίγγῃ τὰ ἀθῶα τέκνα, καὶ μὲ τρέμοντα πόδα νὰ διαπερνᾷ τὸν ποταμόν· ἐνῷ ἡ συμβία του, γονατισμένη εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, ποτὲ μὲν ἔῤῥιπτεν ἀνήσυχα βλέμματα εἰς τὸν ἄνδρα της, ποτὲ δὲ ὕψονε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανόν· ἀλλ' εὐθὺς ἀποῦ τὸν ἴδε νὰ ἀναβαίνῃ σώως εἰς τὴν ξηράν, ἐσήκωσε τὰς χεῖρας μ' εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ πηδήσασα ἐπάνω, "Εἶναι πλέον σωσμένα, σωσμένα!" ἐξεφώνησε περιχαρής. Ὁ δὲ πατὴρ, ἐναποθέσας ἐπὶ τῆς ὄχθης τὸ πολύτιμον αὐτοῦ φορτίον, ἔσπευσεν ὀπίσω, ἥρπαξεν ἄλλα δύο, καὶ βυθισθεὶς πάλιν εἰς τὰ κύματα, ἀκολουθούμενος δὲ ὑπὸ τῆς γυναικός του, ἥτις ἐσήκονε τὸ πέμπτον εἰς τὸν ἕνα βραχίονα, μὲ τὴν ἄλλην δὲ χεῖρα ἐκράτει σφιγκτὰ τὸν ἄνδρα της, ἔφθασεν εἰς τὴν ὄχθην ἀσφαλῶς. Τὰ παιδία, ὅσα πρῶτον μετεκομίσθησαν, νομίζοντα ὅτι εἶχαν παραιτηθῆν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, ἔκαμαν τὸν ἀέρα ν' ἀντηχῇ ἀπὸ τὰς κραυγάς των· ἀλλὰ τὰ δάκρυά των ἀπέῤῥευσαν, ὅτε συνηνώθη πάλιν ἡ φιλόστοργος οἰκογένεια.

ΜΑΘΗΜΑ νη'.

Εὐγενὴς Διαγωγὴ τοῦ Σκιπίωνος.

ΣΚΙΠΙΩΝ ὁ νεώτερος, πρὶν ἀκόμη ἐμβῇ εἰς τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, διωρίσθη στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων κατὰ τῶν Ἰσπανῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀφοῦ ἐκυρίευσε τὴν Νέαν Καρχηδόνα, μητρόπολιν τοῦ Ἰσπανικοῦ βασιλείου, ἡ σωφροσύνη καὶ ἀρετή του ἐδοκιμάσθησαν κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἀξιωματικοί τινες ἔφεραν πρὸς αὐτὸν παρθένον τρυφερωτάτην, καὶ τόσον περικαλλῆ, ὥστε ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἀκινήτως προσηλώθησαν ἐπάνω της. Ὁ νέος δορικτήτωρ, ἰδὼν αὐτὴν, ἀνεπετάχθη ἀπὸ τὸ κάθισμά του συγκεχυμένος καὶ ἔκθαμβος· ἐφαίνετο δὲ ὡς νὰ ἔχασε τὴν ἀταραξίαν τοῦ πνεύματος, τὴν εἰς πάντα στρατηγὸν ἀναγκαιοτάτην, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸς μάλιστα ἐφημίζετο. Συνελθὼν μετ' ὀλίγα λεπτὰ, ἠρώτησε τὴν καλὴν αἰχμάλωτον μὲ τὸν πλέον φιλόφρονα καὶ πολιτικὸν τρόπον περὶ τῆς πατρίδος καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῆς· μαθὼν δὲ ὅτι εἶναι ἀῤῥαβωνισμένη μέ τινα τῶν Κελτιβήρων ἄρχοντα, ὀνομαζόμενον Ἀλλούτιον, διέταξε νὰ μηνύσωσι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς γεννήτορας τῆς αἰχμαλώτου νὰ ἔλθωσιν.

Ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰσπανὸς, ἐπῆρεν αὐτὸν ὁ Σκιπίων κατὰ μόνας· θέλων δὲ νὰ τὸν ἐλαφρύνῃ ἀπὸ πᾶσαν περὶ τῆς νεάνιδος ἀνησυχίαν, τὸν ἀπέτεινε τοὺς ἀκολούθους λόγους· "Σὺ καὶ ἐγὼ εἴμεθα νέοι, καὶ διὰ τοῦτο δὲν βλάπτει ἂν ὁμιλήσω ἐλευθέρως. Οἱ ὁδηγήσαντες πρὸς ἐμὲ τὴν ἀῤῥαβωνιαστικήν σου μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι ὑπερα-

γαπᾷς αὐτήν· τὸ κάλλος δὲ καὶ ἡ ἀξία της δὲν μὲ ἀφῆκαν ν' ἀμφιβάλω, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀληθῶς ἔχει οὕτως. Ἐστοχάσθην δὲ ὅτι, ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου, ἤθελα ὑπερεπιθυμεῖν νὰ μὲ δείξῃ τις χάριν· χαίρω λοιπὸν ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν δύναμαι νὰ σὲ δουλεύσω. Μολονότι τοῦ πολέμου ἡ τύχη μὲ κατέστησε κύριόν σου, θέλω ὅμως νὰ ἤμεθα φίλοι. Ἰδοὺ ἡ γυνή σου· λάβε την· καὶ εἴθε νὰ ζήσετε πανευδαίμονες. Ἔσο βέβαιος ὅτι μεταξύ μας ἦτο καθὼς εἰς τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός της. Μὴ γένοιτο ν' ἀγοράσῃ ποτὲ ὁ Σκιπίων ἡδονήν τινα μὲ θυσίαν τῆς ἀρετῆς καὶ τιμῆς του ἢ τῆς εὐδαιμονίας ἀγαθοῦ τινὸς ἀνθρώπου! Ὄχι, σοῦ τὴν ἐφύλαξα διὰ νὰ τὴν παρουσιάσω δῶρον ἄξιον καὶ τῶν δύο μας. Μόνην δ' ἀνταμοιβὴν σοῦ ἀπαιτῶ διὰ τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο δῶρον, νὰ ἦσαι φίλος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

Ὁ Ἀλλούτιος ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης δὲν ἠμπόρει ν' ἀποκριθῇ· πεσὼν δὲ εἰς τοὺς πόδας τοῦ στρατηγοῦ, ἔκλαιε μετὰ μεγάλης φωνῆς· ἡ αἰχμάλωτος κόρη ἔλαβε τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ διέμενεν, ἕωσοῦ ὁ ἡλικιωμένος πατήρ της, ἐκστατικὸς ἀπὸ χαράν, "Ὦ ἄριστε Σκιπίων!" ἐξεφώνησεν, "ὁ Θεός σ' ἔδωκεν ἀρετὴν ὑπερανθρώπινον. Ὦ ἔνδοξε ἀρχηγέ! ὦ θαυμάσιε νέε! ποία εὐχαρίστησις δύναται νὰ συγκριθῇ μ' ἐκείνην, ἥτις πρέπει τώρα νὰ σοῦ πληροῖ τὴν καρδίαν, ἐνῷ ἀκούεις τῆς εὐγνώμονος ταύτης παρθένου τὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ εὐδαιμονίας σου!"

Τοιοῦτος ἐχρημάτισεν ὁ Σκιπίων, καίτοι στρατιώτης, νέος, καὶ Ἐθνικός! οὐδ' ἔμεινεν ἀβρα-

βευτος ἡ ἀρετή του. Ὁ Ἀλλούτιος, θαυμάσας τοιαύτην μεγαλοψυχίαν, ἐλευθεριότητα, καὶ χρηστοήθειαν, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, διακηρύττων εἰς πᾶσαν περίστασιν τοὺς ἐπαίνους τοῦ γενναίου καὶ φιλανθρώπου νικητοῦ· φωνάζων ὅτι ἦλθεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἡρωϊκός τις νέος, ὁ ὁποῖος ἐνίκα τὰ πάντα ὀλιγώτερον μὲ τῶν ὅπλων τὴν δύναμιν παρὰ μὲ τῆς ἀρετῆς τὰ θέλγητρα καὶ τῆς ἀγαθοεργίας τὸ μεγαλεῖον.

ΜΑΘΗΜΑ νθʹ.

Ἰουδαϊκὸς Μῦθος.

ΕΝΩ, κατὰ τὸ σύνηθες, ἐκάθητο ὁ Ἀβραὰμ εἰς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς του, προσμένων νὰ ὑποδεχθῇ ξένους, ἐπαρατήρησε γηραλέον τινὰ ἑκατονταετῆ ὅστις ἐπλησίαζε γυρμένος καὶ στηριγμένος ἐπὶ τῆς βακτηρίας του· τὸν ὑπεδέχθη δὲ φιλοφρόνως, ἔνιψε τοὺς πόδας του, ἐπρόβλεψε δεῖπνον, καὶ τὸν ἔκαμε νὰ καθίσῃ· ἀλλὰ παρατηρήσας ὅτι ὁ γέρων ἔτρωγε καὶ δὲν ἐπροσεύχετο, οὐδ' ἐζήτησεν εὐχὴν πρὸ τῆς τραπέζης, τὸν ἠρώτησε διατί δὲν ἐπροσκύνει τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ γέρων ἀπεκρίθη ὅτι ἐπροσκύνει τὸ πῦρ μόνον, καὶ δὲν ἐγνώριζεν ἄλλον θεόν. Εἰς τοῦτο παρωργίσθη τόσον ὁ Ἀβραάμ, ὥστε ἔκβαλε τὸν γέροντα ἔξω τῆς σκηνῆς του, καὶ τὸν ἐξέθηκεν εἰς ὅλα τῆς νυκτὸς τὰ δεινὰ καὶ τοὺς κινδύνους ἀπροφυλάκτου καταστάσεως. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ γέροντος ἐφώναξεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἠρώτησε ποῦ εἶναι ὁ ξένος. "Τὸν ἔκβαλα ἔξω," ἀπεκρίθη, "ἐπειδὴ

δὲν ἐπροσκύνει ΣΕ," Ὁ Θεὸς δὲ τὸν εἶπεν, "Ἐγὼ τὸν ὑπέφερα ἑκατὸν ἔτη, ἂν καὶ μὲ ἠτίμαζε· καὶ δὲν ἠμποροῦσες σὺ νὰ τὸν ὑποφέρῃς μίαν νύκτα, ὅτε δὲν σ' ἔδιδε κἀμμίαν ἐνόχλησιν;" Ἀκούσας ὁ Ἀβραὰμ τοῦτο, λέγει ὁ μῦθος, τὸν ἔφερε πάλιν ὀπίσω, καὶ ὄχι μόνον φιλοξένως τὸν ἐπεριποιήθη, ἀλλὰ καὶ σοφὰς διδασκαλίας τὸν παρέδωκε.

ΜΑΘΗΜΑ ξ'.

Οἱ Ἄραβες καὶ ὁ Φοίνιξ.

ΟΠΟΤΑΝ ἐθεώρουν,—λέγει περιηγητὴς Ἄγγλος,—τὰς ἐρήμους καταξήρους πεδιάδας, αἵτινες κεῖνται μεταξὺ Ἀβουσσεχὲρ καὶ τῶν ὀρέων, κ' ἔβλεπα τοὺς ἀμαθεῖς, ἡμιγύμνους, μέλανας ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἑψηνομένους ὑπὸ τὸν καυστηρὸν ἥλιον, μὲ μόλις ἄλλην τροφὴν παρὰ φοίνικας, ἐλυπούμην αὐτοὺς εἰλικρινῶς, καὶ μ' ἐφαίνετο ἀτιμία τῆς ἀνθρωπότητος ἡ εὐχαριστημένη πρόσοψίς των.

"Βέβαια," εἶπα εἰς Ἀρμένιον τινὰ, "οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν εἶναι τόσον ἀνόητοι, ὥστε νὰ εὐχαριστῶνται εἰς τὴν ἀθλίαν ταύτην καὶ ἀπαίδευτον κατάστασιν. Φαίνονται ζωηροὶ καὶ εἰδήμονες,—τάχα δὲν αἰσθάνονται πόσον εἶναι ἄλλων ἀθλιέστεροι; Δὲν ἀκούουν περὶ ξένων τόπων, δὲν ζηλεύουν, δὲν ἐπιθυμοῦν βελτίωσιν;" Ὁ καλὸς γέρων ἐχαμογέλασε, καὶ εἶπεν, "Ὄχι· εὐδαίμονες εἶναι· καὶ ὄχι μόνον δὲν φθονοῦν κἀνένα τῶν ἐπιλοίπων ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ λυποῦνται αὐτούς." Εἰς τοῦτο ἐγὼ ἐθαύμασα· ἐκεῖνος δὲ, "Ἄκουσε," εἶπεν, "ἀνέκδοτόν τι, τὸ

ὁποῖον δείχνει τὴν βάσιν τοῦ αἰσθήματος τούτου.

"Πρὸ καιροῦ, μία γυνή, κάτοικος τῆς Ἀβουσσεχέρ, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν μετὰ τῶν τέκνων τοῦ Κυρίου Β. Ἔμεινε δὲ εἰς τὴν πατρίδα σας τέσσαρα ἔτη. Ὅτε ὑπέστρεψε, συνηθροίσθησαν ὅλοι πέριξ αὐτῆς διὰ νὰ μάθωσι τὰ περὶ Ἀγγλίας. 'Τί ἴδες ἐκεῖ; Εἶν' εὔμορφος τόπος; Εἶναι οἱ ἄνθρωποι πλούσιοι; Εἶναι εὐτυχεῖς;' Ἐκείνη δὲ ἀπεκρίθη, 'Ὁ τόπος εἶναι ὡσὰν ἕνας κῆπος· οἱ ἄνθρωποι εἶναι πλούσιοι, ἔχουν ὡραῖα φορέματα, ὡραίας κατοικίας, ὡραίους ἵππους, ὡραίας ἁμάξας, καὶ λέγεται ὅτι εἶναι σοφοὶ καὶ εὐδαίμονες.' Οἱ ἀκροαταί της ἐζήλευσαν τοὺς Ἄγγλους· κατήφεια τοὺς ἐκυρίευσε, κ' ἐφαίνοντο δυσηρεστημένοι εἰς τὴν ἰδίαν των κατάστασιν. Ἀνεχώρουν δὲ μὲ τὸ αἴσθημα τοῦτο, ὅτε ἡ γυνὴ ἔτυχε νὰ εἴπῃ, 'Ἓν ὅμως πρᾶγμα βέβαια λείπει εἰς τὴν Ἀγγλίαν.' 'Τί εἶν' αὐτό;' ἠρώτησαν προθύμως οἱ Ἄραβες. 'Εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν τόπον δὲν εὑρίσκεται κάμμία φοινικία!' 'Μὲ τὰ σωστά σου; εἶναι βέβαιον;' ἐξεφώνησαν ὅλοι. 'Ὦ ναί, βεβαιότατον,' εἶπεν ἡ γηραλέα τροφός· 'ὅσον καιρὸν ἐκάθισα ἐκεῖ, τίποτε ἄλλο δὲν ἐγύρευα παρὰ φοινικίας· πλὴν τοῦ κακοῦ· δὲν ηὗρα!' Ἡ εἴδησις αὕτη ἤλλαξεν ἀμέσως τῶν Ἀράβων τὰ αἰσθήματα· τώρα ἐλυποῦντο, ἀντὶ νὰ φθονῶσι, τοὺς Ἄγγλους· καὶ ἀνεχώρησαν, θαυμάζοντες πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ζῶσιν ἄνθρωποι εἰς τόπον, ὅπου δὲν ὑπάρχουν φοινικίαι!"

ΜΑΘΗΜΑ ξά.

Κύων Ἀμιρικανός.

Ο ΔΥΝΑΤΟΣ, εἰδήμων, καὶ εὐμαθὴς οὗτος σκύλος εἶναι γέννημα τῆς Νεαφουνδλανδίας, νήσου Βρετανικῆς ἱκανοῦ μεγέθους, κειμένης πρὸς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Τὸ μῆκος αὐτοῦ ἀπὸ τὴν μύτην ἕως τὴν οὐρὰν εἶναι σχεδὸν δύο πηχῶν· ἐκτείνεται δὲ καὶ ἡ οὐρά του ἕνα πῆχυν. Εἰς τὴν ἰδίαν του πατρίδα, δὲν ὑπόκειται εἰς ὑδροφοβίαν· ἀλλ' οὔτε γαυγίζει, ἐκτὸς ὅταν ὀργισθῇ πολὺ, καὶ τότε δὲ μὲ κόπον, ἐκβάλλων φωνήν τινὰ βραγχωδεστάτην. Εἰς τὴν Εὐρώπην εἰσήχθη μὲν ὁ σκύλος οὗτος, καὶ τιμᾶται πανταχοῦ διὰ τὸ κάλλος καὶ τὰ λοιπά του προτερήματα· πλὴν, μιχθεὶς μὲ ἄλλων εἰδῶν κύνας, κατήντησεν ὑποδεεέστερος τῶν γνησίων αὐτοῦ ὁμοφύλων.

Χρησιμεύει δὲ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Νεαφουνδλανδίας ὡς κτῆνος ἀχθοφόρον, σύρων ξύ-

λα ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου εἰς τὰ παράλια. Τρεῖς ἢ τέσσαρες αὐτῶν, συνεζευγμένοι εἰς ὄχημά τι, σύρουν εὐκολώτατα, καὶ δι' ἀρκετὸν διάστημα, διακοσίων ἕως τριακοσίων λιτρῶν βάρος. Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δὲ ταύτην τόσον εὐφυεῖς εἶναι καὶ πρόθυμοι, ὥστε δὲν χρειάζονται κἀνένα, εἴτε νὰ τοὺς ἐλαύνῃ, εἴτε νὰ τοὺς ὁδηγῇ· ἀλλ' ἀφοῦ παραδώσωσι τὸ φορτίον των, ἐπιστρέφουν χωρὶς ἀργοπορίαν εἰς τὰ δάση, ἐλπίζοντες νὰ λάβωσι τροφήν τινὰ πρὸς ἀνταμοιβὴν τοῦ κόπου των.

Εἰς τὸ φαγητὸν αὐτοῦ ὁ Ἀμερικανὸς σκύλος διόλου δὲν εἶναι δυσάρεσκος. Ἀγαπᾷ τὰ ὀψάρια, καὶ νωπὰ καὶ ξηρά· νοστιμεύεται δὲ μᾶλλον παρ' ὅλα τὰ λοιπὰ ζῶα ἁλμυρὸν κρέας καὶ ἁλμυρὰ ὀψάρια, ὡς καὶ βραστὰ γεώμηλα καὶ λάχανα. Ὅταν ὅμως πεινᾷ, δὲν διστάζει νὰ οἰκειοποιηθῇ ὅ,τιδήποτε κρέας ἢ ὀψάριον εὕρῃ ἔμπροσθέν του, ἢ καὶ νὰ ὁρμήσῃ κατὰ ὀρνίθων καὶ προβάτων. Τὸ αἷμα τῶν τελευταίων τούτων ζώων τὸ ὀρέγεται παραπολύ, καὶ βυζάνει αὐτὸ ἀπὸ τὸν λάρυγγα, χωρὶς νὰ τρώγῃ τὴν σάρκα.

Γνωστὸν εἶναι, ὅτι ὁ κύων οὗτος κολυμβᾷ τάχιστα, δύει εὐκόλως, καὶ ἀναφέρει πράγματα ἐκ τοῦ πάτου τῶν ὑδάτων. Ἄλλοι σκύλοι ἐμποροῦν νὰ κολυμβῶσιν· ἀλλ' ὄχι τόσον ἑκουσίως, ἢ τόσον καλά. Τὴν ὑπεροχὴν δὲ ταύτην χρεωστεῖ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ποδός, οἱ δάκτυλοι τοῦ ὁποίου κατὰ τὸ ἥμισυ αὐτῶν μέρος συνέχονται διά τινος μεμβράνης. Ἡ ἰδιότης αὕτη, μὲ τόλμην πολλὴν καὶ μὲ γενναίαν διάθεσιν ἑνωμένη, ἐνισχύει τὸν σκύλον τοῦτον νὰ προσφέρῃ

βοηθήσεις ἀξιολόγους εἰς τοὺς κινδυνεύοντας, καὶ πολλοὺς πολλάκις νὰ σώζῃ ἀπὸ πνιγμόν.

Ἐνῷ Γερμανός τις περιηγητὴς ἐπεριδιάβαζε μίαν ἑσπέραν ἐπὶ ὄχθου διώρυγος τινὸς εἰς τὴν Ὁλλανδίαν, μὲ σκύλον Ἀμερικανὸν συνωδευμένος, ἐγλίστρησε κατὰ δυστυχίαν ὁ ποῦς αὐτοῦ, καὶ κατεκρημνίσθη ἀμέσως εἰς τὰ ὕδατα· μὴ δυνάμενος δὲ νὰ κολυμβᾷ, ἔγινε μετ' ὀλίγον ἀναίσθητος. Ὅτε συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, εὑρέθη μέσα εἰς καλύβην, εἰς τὸ πλευρὸν τῆς διώρυγος, τὸ ἀπέναντι ἐκείνου ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχε πέσειν, περικυκλωμένος ἀπὸ χωρικοὺς, οἵτινες εἶχαν μεταχειρισθῆν ὅλους τοὺς ἐκεῖ συνήθεις τρόπους διὰ νὰ τὸν ἀνεμψυχώσωσι. Τὸν εἰδοποίησαν δὲ, ὅτι εἷς αὐτῶν, ἐπιστρέφων εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ τὸ ἡμεροκάματον, παρετήρησεν, ἀρκετὰ μακρὰν μέσα εἰς τὴν διώρυγα, σκύλον τινὰ μεγάλον κολυμβῶντα καὶ σύροντα, ἐνίοτε δὲ καὶ σπρώχνοντα, κἄτι, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο πολὺ δυσκολευόμενος νὰ βαστάζῃ, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ἐπέτυχε τελευταῖον νὰ φέρῃ εἰς ῥηχὰ τινὰ νερὰ πρὸς τὴν ὄχθην τὴν καταντικρὺ ἐκείνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτον ὁ ἄνθρωπος. Ἀφοῦ τὸ ζῶον ἔσυρε τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἕως τώρα ἐκράτει, ὅσον ἠδυνήθη ἔξω τοῦ νεροῦ, ἀνεκάλυψεν ὁ χωρικὸς ὅτι ἀληθῶς ἦτο σῶμα ἀνθρώπινον. Ὁ σκύλος, τιναχθεὶς, ἤρχισεν ἐπιμελῶς νὰ γλείφῃ τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου του· ὁ δὲ χωρικὸς, σπεύσας πέραν, μετεκόμισε τὸ σῶμα, διὰ τῆς βοηθείας τινῶν ἄλλων, εἰς γειτονεύουσαν τινὰ οἰκίαν, ὅπου τὰ συνήθη ἀναζωώσεως μέσα ταχέως ἐπανέφεραν αὐτὸν εἰς αἴσθησιν. Εὑρέθησαν δ' ἐπάνω του δύο ἱκανὰ

λαβώματα, μὲ σημεῖα ὀδόντων, τὸ μὲν εἰς τὸν ὦμον, τὸ δὲ εἰς τὸ ἰνίον τοῦ τραχήλου· ὅθεν ἐσυμπέραναν, ὅτι καταρχὰς ἐπίασεν ὁ πιστὸς σκύλος τὸν κύριον αὐτοῦ ἀπὸ τὴν πλάτην, καὶ τοιουτοτρόπως ἐκολύμβησε μετ' αὐτοῦ ἀρκετὴν ὥραν· ἔπειτα ὅμως, νοήσας τὸν κίνδυνον, ἀφῆκε τὸ πιάσιμον τοῦτο, καὶ ἥρπαξεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν λαιμὸν, οὕτω δυνάμενος νὰ κρατῇ τὴν κεφαλὴν ἔξω τοῦ ὕδατος. Εἰς τὴν ἐσχάτην θέσιν παρετήρησεν ὁ χωρικὸς τὸ ζῶον προβαῖνον διὰ μέσου τῆς διώρυγος. Πιθανώτατον λοιπὸν εἶναι, ὅτι ἐχρεωστοῦσε τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὁ Γερμανὸς περιηγητὴς τόσον εἰς τὴν ἀγχίνοιαν, ὅσον εἰς τὴν πιστότητα τοῦ σκύλου του.

ΜΑΘΗΜΑ ξβ'.

Ὁ Πεῤῥῖνος καὶ ἡ Λυκέττα.

Πεῤῥινος, τὸ ἐράσμιον ὑποκείμενον τῆς διηγήσεως ταύτης, ἔχασε καὶ τοὺς δύο του γονεῖς εἰς καιρὸν, ὅτε οὐδὲ τὰ ὀνόματά των νὰ προφέρῃ δὲν ἠμπόρει· ἦτο δ' ὑπόχρεως εἰς ἐλεημοσύνης σχολεῖον διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν του. Δεκαπενταετὴς ἐμισθώθη ἀπό τινα γεωργὸν νὰ τοῦ βόσκῃ βόας κατὰ τὸ μέρος, ὅπου ἡ Λυκέττα ἐφύλαττε τὰ πρόβατα τοῦ πατρός της. Πολλάκις συναπηντῶντο, καὶ ὑπερηγάπων νὰ συναναστρέφωνται. Μετὰ πέντε δὲ χρόνους, καθ' ους εἶχαν πολλὰς εὐκαιρίας νὰ γνωρισθῶσι πρὸς ἀλλήλους, ἐπρόβαλεν ὁ Πεῤῥῖνος εἰς τὴν Λυκέτταν νὰ ζητήσῃ τὴν συγκατάνευσιν τοῦ πατρός της εἰς τὸν γάμον των· ἐκείνη ἐξεκοκκίνισε μὲν, ἀλλὰ δὲν ἠναντιώθη εἰς τὴν πρότασιν.

Τὴν ἐπαύριον εἶχεν ἡ Λυκέττα ἀπαγγελίαν τινὰ νὰ κάμῃ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ Πεῤῥῖνος ἔκλεξε τὸν καιρὸν τοῦτον διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν πατέρα της. "Θέλεις νὰ νυμφευθῇς τὴν θυγατέρα μου," εἶπεν ὁ γέρων· "ἔχεις οἶκον νὰ τὴν σκεπάσῃς, ἢ χρήματα νὰ τὴν ζωοτροφῇς; Τῆς Λυκέττας τὰ προικία δὲν ἀρκοῦν καὶ διὰ τοὺς δύο. Δὲν ἐμπορεῖ νὰ γένῃ, Πεῤῥῖνε· δὲν ἐμπορεῖ." "Ἀλλὰ," ὑπέλαβεν ὁ Πεῤῥῖνος, "ἔχω χεῖρας νὰ ἐργάζωμαι· ἔχω φυλαγμένα εἴκοσι δίστηλα ἀπὸ τὸν μισθόν μου, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀρκετὰ διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ γάμου· θέλω ἐργάζεσθαι πλέον ἐπιμελῶς, καὶ κερδαίνειν περισσότερα. "Νέος εἶσαι ἀκόμη," εἶπεν ὁ γέρων, "καὶ ἐμπορεῖς νὰ προσμείνῃς ὀλίγον· γενοῦ πλούσιος, καὶ ἡ κόρη μου εἶν' ἑτοίμη δι' ἐσέ." Ὁ Πεῤῥῖνος ἐπρόσμενε τὴν Λυκέτταν νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ἑσπέρας.

"Δὲν ἠθέλησεν ὁ πατήρ μου;" ἐφώναξεν ἡ Λυκέττα. "Ἆ, κακομοίρα Λυκέττα," ἀπεκρίθη ὁ Πεῤῥῖνος, "πόσον μὲ λυπεῖ ὅτι δὲν ἔχω χρήματα! Πλὴν δὲν ἔχασα ὅλας μου τὰς ἐλπίδας· αἱ περιστάσεις μου ἐνδέχεται ν' ἀλλάξωσι πρὸς τὸ καλήτερον." Ἐπειδὴ δὲ ποτὲ δὲν ἐβαρύνοντο νὰ συνομιλῶσιν, ἦτο σκοτεινὰ πλέον ὅταν ἐσηκώθησαν νὰ φύγωσιν. Ὁ Πεῤῥῖνος σκονδάψας, ἔπεσε χαμαί. Ηὗρε δὲ σάκκον τινὰ, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο βαρύς. Πλησιάσας εἰς φῶς τῆς γειτονίας, ἴδεν ὅτι ἔγεμεν ἀπὸ χρυσόν. "Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!" ἐφώναξεν ὁ Πεῤῥῖνος, "διότι θέλει νὰ μᾶς κάμῃ καθὼς ἐπιθυμοῦμεν. Ὁ πατήρ σου δὲν ἐμπορεῖ πλέον νὰ εἴπῃ ὅτι εἶμαι πτωχός· τώρα θέλομεν εἶσθαι εὐτυχεῖς." Ἐνῷ ὅμως ὑπήγαιναν εἰς τοῦ πατρός της, κἄτι ἦλθεν εἰς

τὸν νοῦν τοῦ Πεῤῥίνου. "Τὸ ἀργύριον τοῦτο δὲν εἶναι ἰδικόν μας· ἀνήκει εἰς κἀνένα ξένον, ὁ ὁποῖος ἴσως κάθηται καὶ τὸ κλαίει τὴν ὥραν ταύτην· ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὸν ἱερέα νὰ τὸν συμβουλευθῶμεν· πάντοτε μὲ περιποιεῖται φιλικῶς."

Ὁ Πεῤῥῖνος ἔβαλε τὸν σάκκον εἰς τοῦ ἱερέως τὴν χεῖρα, λέγων, "ὅτι καταρχὰς μὲν τὸν ἐθεώρησεν ὡς δῶρον ἐκ Θεοῦ, διὰ νὰ σηκώσῃ τὸ μόνον ἐμπόδιον εἰς τὸν γάμον των· ἀλλ' ὅτι τώρα ἀμφίβαλλεν ἂν ἠμπόρει νὰ τὸν κρατήσῃ νομίμως." Ὁ ἱερεὺς ἐκύτταξε τὸν νέον καὶ τὴν νέαν μετὰ προσοχῆς· ἐθαύμασε τὴν τιμιότητά των, ἥτις ἐφαίνετο ἀνωτέρα καὶ τῆς ἀγάπης των. "Πεῤῥῖνε," εἶπε, "τρέφε τὰ αἰσθήματα ταῦτα· ὁ Θεὸς θέλει σ' εὐλογήσειν. Ἂς προσπαθήσωμεν νὰ εὕρωμεν τὸν κτήτορα τοῦ σάκκου· ἐκεῖνος θέλει βραβεύσειν τὴν τιμιότητά σου· θέλω δὲ καὶ ἐγὼ προσθέσειν ὅ,τι δύναμαι. Ἀμερίμνα· ἡ Λυκέττα εἶναι ἰδική σου."

Ἡ εὕρεσις τοῦ σάκκου ἐδημοσιεύθη διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ διὰ τοῦ κήρυκος εἰς τὰς γειτνιαζούσας ἐνορίας. Ἀφοῦ δὲ καιρός τις παρῆλθε, καὶ ὁ σάκκος δὲν εἶχε ζητηθῆν, ὁ ἱερεὺς τὸν ἔφερεν εἰς τὸν Πεῤῥῖνον. "Αὗται αἱ δώδεκα χιλιάδες λίτραι δὲν χρησιμεύουσι κατὰ τὸ παρὸν εἰς κἀνένα· μὲ φαίνεται δὲ δικαιότατον νὰ λαμβάνῃς σὺ τοὐλάχιστον τὸ διάφορον. Ἐξόδευσέ τας ὅπως θέλεις, πλὴν εἰς τρόπον, ὥστε, ἂν ὁ κύριος αὐτῶν φανῇ ποτὲ, νὰ δύναται νὰ ἐπάρῃ τὸ κεφάλαιον." Χωράφιόν τι ἠγοράσθη, καὶ τῆς κόρης ὁ πατὴρ συγκατένευσεν εἰς τὸν γάμον. Ὁ Πεῤῥῖνος κατεγίνετο εἰς τὴν γεωργίαν, ἡ δὲ Λυκέττα εἰς οἰκιακὰς ὑποθέσεις. Ἐξοῦ-

σαν ἐγκαρδίως ἠγαπημένοι· καὶ δύο τέκνα τοὺς συνέδεσαν ἔτι πλέον σφιγκτά.

Ἐπιστρέφων ὁ Πεῤῥῖνος μίαν ἑσπέραν ἀπὸ τὸ ἡμεροκάματον, ἴδεν ἁμάξιόν τι ἄνω κάτω γυρισμένον μὲ δύο ἀνθρώπους ἐντὸς αὐτοῦ. Ἔτρεξεν εἰς βοήθειάν των, καὶ φιλοφρόνως τοὺς προσεκάλεσεν εἰς τὸ πτωχικόν του. "Οὗτος ὁ τόπος," εἶπεν εἷς ἀπὸ τοὺς κυρίους, "εἶναι πολλὰ κακότυχος εἰς ἐμέ. Πρὸ δύο ἐτῶν ἔχασα ἐδῶ δώδεκα χιλιάδας λίτρας." Ὁ Πεῤῥῖνος ἀκούσας τοῦτο, "Τὰς ἐγυρεύσετε καθόλου;" εἶπεν. "Ὄχι," ἀπεκρίθη, "δὲν ἠμπόρουν· διότι ὑπήγαινα βιαστικὸς εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Λιμένα, θέλων νὰ προφθάσω πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἦτον ἕτοιμον νὰ κάμῃ πανία διὰ τὰς Ἰνδίας."

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωΐ, ὁ Πεῤῥῖνος ἔδειξεν εἰς τοὺς ξένους τὴν οἰκίαν, τὸν κῆπον, τὰ βόιδιά του, καὶ ἀνέφερε τὰ προϊόντα τῶν ἀγρῶν του. "Ὅλα ταῦτα εἶναι ἰδικά σας," εἶπεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κύριον, ὁ ὁποῖος εἶχε χάσειν τὸν σάκκον· "ὁ χρυσὸς ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ ἠγόρασα μὲ αὐτὸν τὸ χωράφιον τοῦτο· εἶναι λοιπὸν ἰδικόν σας. Ὁ ἐφημέριος ἔχει ἓν ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον σᾶς τὸ ἐξασφαλίζει, καὶ ἂν ἐγὼ ἀπέθνησκα χωρὶς νὰ σᾶς ἴδω."

Ὁ ξένος ἀνέγνωσε τὸ γράμμα μὲ ἔκπληξιν· ἐκύτταξε τὸν Πεῤῥῖνον, τὴν Λυκέτταν, καὶ τὰ τέκνα. "Ποῦ εἶμαι," ἐφώναξε, "καὶ τί ἀκούω! Ὁποία ἀρετὴ εἰς ἀνθρώπους τόσον ταπεινούς! Ἔχεις ἄλλην γῆν παρὰ ταύτην;" "Ὄχι," ἀπεκρίθη ὁ Πεῤῥῖνος· "ἀλλ' ἐπειδὴ σᾶς χρειάζεται γεωργός, ἐλπίζω ὅτι θέλετε μὲ ἀφήσειν νὰ μείνω." "Καλήτερον βραβεῖον πρέπει εἰς τὴν τιμιότητά

σου, ἀπεκρίθη ὁ ξένος. "Εἰς τὸ ἐμπόριόν μου ὑπερευτύχησα, καὶ ἐλησμόνησα τὴν ζημίαν μου. Σὲ χαρίζω τὸ ὑποστατικὸν ὅλον. Τίς ἠμπόρει νὰ φερθῇ εὐγενέστερα παρ' ὅ,τι σὺ ἐφέρθης;"

Ὁ Περρῖνος καὶ ἡ Λυκέττα ἔχυσαν δάκρυα ἀγάπης καὶ χαρᾶς. "Φίλτατά μου," εἶπεν ὁ Περρῖνος, στρέφων πρὸς τὰ τέκνα του, "φιλήσατε τὴν χεῖρα τοῦ εὐεργέτου σας. Λυκέττα, τὸ χωράφιον ἀνήκει τώρα εἰς ἡμᾶς, καὶ ἐμποροῦμεν νὰ τὸ ἀπολαύωμεν χωρὶς ἀνησυχίαν ἢ ἔλεγχον συνειδήσεως." Τοιουτοτρόπως ἐβραβεύθη ἡ τιμιότης. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν τὸ βραβεῖον, ἂς πράττωσι τὴν ἀρετήν.

ΜΑΘΗΜΑ ξγ'.

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας.

Η Μακεδονια ἦτο διὰ πολὺν καιρὸν μικρὰ πολιτεία τῆς Ἑλλάδος, ὀνομαστὴ διὰ τοῦτο μόνον, ὅτι οἱ βασιλεῖς της ἐκυβέρνων κατὰ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, καὶ ὅτι τὰ τέκνα των ἐπαιδεύοντο καλά.

Τέλος πάντων, ἀφοῦ πολλοὶ εἶχαν βασιλεύσειν εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἷς τὄνομα Φίλιππος ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ προσπαθήσῃ νὰ κάμῃ τὴν βασιλείαν του ἔνδοξον καθὼς ἄλλαι. Ἐσύναξε μεγάλον στράτευμα, ὑπέταξε πολλοὺς λαοὺς, καὶ ἐφεῦρε τρόπους νὰ κάμῃ τὰς ἄλλας πολιτείας τῆς Ἑλλάδος νὰ πολεμῶσιν ἀναμεταξύ των· ὅτε δὲ τελευταῖον αὗται ἐβαρύνθησαν νὰ μάχωνται ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην, τὰς ἐπαρακίνησεν ὅλας νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς αὐτόν· ἔκαμαν δὲ τοῦτο καὶ μάλι-

ντα μὲ εὐχαρίστησιν, διότι τοὺς ἔδωκεν ἐλπίδας ὅτι ἤθελε τοὺς ὁδηγήσειν διὰ νὰ νικήσωσι τοὺς Πέρσας. Ἀλλὰ πρὶν ἀρχίσῃ τὴν ἐκστρατείαν εἰς τὴν Περσίαν, ἐφονεύθη ἀπὸ ἕνα τῶν ἰδίων του ὑπηκόων.

Τὸν Φίλιππον διεδέχθη ὁ υἱός του Ἀλέξανδρος, ἐπονομαζόμενος εἰς τὴν ἱστορίαν, "ὁ Μέγας." Ὅτε ὁ Φίλιππος ἀπέθανεν, οἱ Ἕλληνες ἐνόμισαν ὅτι εἶναι ἐλεύθεροι, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ μὴν ὑποτάσσωνται πλέον εἰς τὴν Μακεδονίαν· ὁ Ἀλέξανδρος ὅμως τοὺς ἔδειξεν εὐθὺς ὅτι ἦτον ἐξίσου πολιτικὸς μὲ τὸν πατέρα του, ἀκόμη δὲ καὶ πλέον τολμηρὸς παρ' ἐκεῖνον.

Ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἐθανάτωσε τοὺς φονεῖς τοῦ πατρός του, ἐσυνάθροισε τὸ σράτευμά του, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν Ἑλληνικῶν πολιτειῶν, ὅπου ἐξεφώνησεν ἕνα λόγον, ὅστις τοὺς ἐπληροφόρησε περὶ τῆς σοφίας καὶ ἀνδρείας του· ἀκολούθως ἐσυμφώνησαν νὰ τὸν κάμωσι, καθὼς ἦτο καὶ ὁ πατήρ του, ἀρχιστράτηγον τῆς Ἑλλάδος. Τότε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισε τοὺς πολέμους του, καὶ ἐκέρδησε μεγάλας νίκας· ἀναγκάζων ὅλους ὅσοι ἐμάχοντο ἐναντίον του, νὰ ὑποτάσσωνται.

Εὐθὺς δὲ ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε φέρειν τὰς Ἑλληνικὰς πολιτείας εἰς τὴν ποθουμένην ὑποταγήν, διεπέρασε τὸν Ἑλλήσποντον ὁμοῦ μὲ τὸ στράτευμά του διὰ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Περσίαν. Ἀκούσαντες δὲ τοῦτο οἱ Πέρσαι, ἐσύναξαν τὰς δυνάμεις των, καὶ τὸν ἐπρόσμεναν ἐπάνω εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ὅστις ὠνομάζετο Γρανικός. Ὅτε οἱ Ἕλληνες ἔφθασαν εἰς τὸ ἀν-

τικρὺ μέρος, εἷς ἀπὸ τοὺς στρατηγοὺς ἐσυμβούλευσε τὸν Ἀλέξανδρον ν' ἀφήσῃ τοὺς στρατιώτας νὰ ἀναπαυθῶσιν ὀλίγον· ἐκεῖνος ὅμως εἶχε τόσην προθυμίαν νὰ νικήσῃ, ὥστε ἔδωκεν ἀμέσως προσταγὴν νὰ προπατήσωσι διὰ μέσου τοῦ Γρανικοῦ.

Οἱ στρατιῶται, εὑρόντες ῥηχόν τινα τόπον, ὑπήκουσαν· αἱ σάλπιγγες ἐσήμαναν, καὶ τραναὶ φωναὶ χαρᾶς ἠκούοντο ἀπ' ὅλον τὸ στράτευμα. Εὐθὺς ὅτε οἱ Πέρσαι τοὺς ἴδαν, ἔῤῥιψαν κατεπάνω των πλῆθος βελῶν, και ἐνῷ ἔκβαιναν εἰς τὴν ξηρὰν, ἐπάσχισαν νὰ τοὺς σπρώξωσιν ὀπίσω εἰς τὸ νερὸν, ἀλλὰ ματαίως. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὸ στράτευμά του ἀπέβησαν, καὶ συγκροτήσαντες φοβερὰν μάχην μὲ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐνίκησαν. Μετὰ τοῦτο δὲ προχωρῶν ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ πόλιν εἰς πόλιν, ἠνάγκαζεν ὅλους νὰ γνωρίζωσιν αὐτὸν διὰ κύριόν των ἀντὶ τοῦ Δαρείου.

Μαθὼν ὁ Δαρεῖος τὴν πρόοδον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ ἐναντίον του μὲ μεγάλον στράτευμα. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ, εὐθὺς ἀποῦ ἤκουσε τὴν πλησίασιν τοῦ ἐχθροῦ, ἡτοιμάσθη νὰ τὸν συναπαντήσῃ εἰς τὴν Ἰσσὸν, ὅπου τὸν ἐπολέμησε, καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ φύγῃ, ἀφίνων ὀπίσω τὴν βασίλισσαν καὶ τὴν λοιπήν του οἰκογένειαν, καὶ ἄμετρον θησαυρὸν, ὅλα τὰ ὁποῖα ἔπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Μετὰ καιρόν τινὰ, ὁ Δαρεῖος συνεκρότησεν ἄλλην μάχην μὲ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὰ Ἄρβηλα, εἰς τὴν ὁποίαν πάλιν ἐνικήθη. Μετ' ὀλίγον δ' ἐφονεύθη, καὶ τοιουτοτρόπως ἐτελείωσεν ἡ Περσικὴ αὐτοκρατορία.

Μὴν ἀρκούμενος εἰς τὴν νίκην τῶν Περσῶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀπεφάσισε νὰ ὑποτάξῃ καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἰνδίας, καὶ ἠνάγκασε πολλοὺς αὐτῶν νὰ ὑποταχθῶσιν. Εἷς, τὄνομα Πῶρος, ἀντεστάθη μὲ μεγάλην ἀνδρείαν, πλὴν εἰς τὸ τέλος ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίκησε καὶ αὐτόν. Τὸν ἐμεταχειρίσθη ὅμως μὲ πολὺ σέβας, τοῦ ἐχάρισε τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸν ἔδωκεν ὀπίσω τὸ βασίλειόν του· ὁ Πῶρος δὲ πάντοτε μετὰ ταῦτα ἔδειξεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον πολλὴν φιλίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τῶν μαχῶν τὰς ὁποίας συνεκρότησε μὲ τὸν Δαρεῖον ὁ Ἀλέξανδρος, καθυπέταξε πολλὰς πολιτείας καὶ βασίλεια, καὶ τὴν Αἴγυπτον ἀναμέσον εἰς τὰ ἄλλα· μετὰ δὲ τοῦ Δαρείου τὸν θάνατον, σιμὰ εἰς τὰς νίκας τὰς ὁποίας ἐκέρδησε κατὰ τῶν Ἰνδῶν ἡγεμόνων, ἔκαμε καὶ ἄλλας, καὶ τοιουτοτρόπως ὑψώθη καταπολλὰ ἡ Ἑλληνικὴ αὐτοκρατορία.

Ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἔπαυσεν ἀπὸ τὸ νὰ μάχεται, ἐκατοίκησεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ ἔζῃ ἐκεῖ μὲ ὑπερβολικὴν λαμπρότητα. Ἡ δόξα του ὅμως διήρκεσεν ὀλίγον· διότι εἶχεν ἓν μεγάλον σφάλμα, ὅτι ὑπερηγάπα τὰ φαγοπότια. Ἐπεθύμει νὰ κάμῃ τὸν κόσμον νὰ πιστεύωσιν ὅτι εἶναι θεός, καὶ ὅτι δύναται νὰ πράξῃ ὅ,τι θέλει, καὶ ὅταν εὑρίσκετο εἰς κἀνὲν συμπόσιον, ἐδοκίμαζε νὰ πίνῃ πλειότερον κρασίον παρὰ κάθε ἄλλον εἰς τὴν συντροφίαν

Τέλος πάντων, ἐσυμφώνησε νὰ ἀδειάσῃ ποτήριόν τι, καλούμενον Ἡράκλειον Ποτήριον, τὸ ὁποῖον ἐχώρει ἓξ βωκάλια κρασίου· λέγεται δὲ ὅτι πραγματικῶς τὸ ἠδείασεν· ἐστάθη ὅμως αἰτία τοῦ θανάτου του, διότι ἐζέστανε τὸ αἷμά

του τόσον πολὺ, ὥστε ἐπέφερε σφοδρὰν θέρμην, ἡ ὁποία ταχέως ἔδωκε τέλος εἰς τὴν ζωήν του. Ἀπέθανε δὲ τριακοσίους εἰκοσιτρεῖς χρόνους πρὸ Χριστοῦ, τριάκοντα δύο χρόνων τὴν ἡλικίαν.

Πόσον φρικτὸν εἶναι νὰ συλλογίζεταί τις, ὅτι ὁ ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὑποτάξειν τόσα ἔθνη, ἀφῆκε τὸν ἑαυτόν του νὰ νικηθῇ ὑπὸ τῆς ἀκρασίας! Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ἡ ἀκρασία φονεύει πλειοτέρους παρὰ τὸ σπαθίον!

Τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἡ δόξα ἔλαβε τέλος ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου· διότι, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶχεν υἱὸν ἱκανὸν νὰ βασιλεύσῃ κατόπιν του, καὶ οὔτε ἀπεφάσισε ποῖος νὰ ἦναι ὁ διάδοχός του, οἱ πρῶτοι ἀρχηγοὶ τοῦ στρατεύματος ἐμοιράσθησαν μεταξύ των τὰς κατακτήσεις του, καὶ ὕστερον ἀπὸ πολλὰς φιλονεικίας καὶ μάχας ἡ μία αὐτοκρατορία τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔγινε τέσσαρα χωριστὰ βασίλεια.

ΜΑΘΗΜΑ ξδʹ.

Ὁ Τίμιος Μοραυϊανός.

Επι τινος πολέμου εἰς τὴν Γερμανίαν, λοχαγός τις τοῦ ἱππικοῦ ἴδε καλύβην εἰς τὸ μέσον μονήρους κοιλάδος, καὶ πλησιάσας ἔκρουσε τὴν θύραν. Εἷς τῶν Μοραυϊανῶν, ἢ Ἡνωμένων Ἀδελφῶν, ἐξῆλθε μὲ πολιότριχον γενειάδα. "Πάτερ," εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, "δεῖξέ με ἀγρὸν, ὅπου νὰ βάλω τοὺς λοχίτας μου νὰ προνομεύσωσιν." "Εὐθὺς," ἀπεκρίθη ὁ Μαραυϊανός· καὶ προπορευόμενος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν κοιλάδα.

Ἀφοῦ ἐπεριπάτησαν ὡς ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, ηὗραν χωράφιον μ' ἀξιόλογον κριθήν. "Τοῦτο δὰ εἶν' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλομεν," εἶπεν ὁ λοχαγός. "Λάβε ἀκόμη ὀλίγην ὑπομονὴν," ἀπεκρίθη ὁ ὁδηγός του· "ὑπόσχομαι νὰ σ' εὐχαριστήσω." Ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον, καὶ μετά τινα ὥραν ἔφθασαν εἰς ἄλλον ἀγρὸν κριθῆς. Ὁ λόχος ἐπέζευσε πάραυτα, ἔκοψε τὸ κριθάριον, ἐδεματίασεν αὐτὸ, καὶ πάλιν ἀνέβη. Ὁ ἀξιωματικὸς τότε εἶπεν εἰς τὸν ὁδηγόν του, "Πάτερ, καὶ τὸν ἑαυτόν σου καὶ ἡμᾶς ἔβαλες εἰς περιττὸν κόπον· τὸ πρῶτον κριθάριον ἦτο πολὺ καλήτερον ἀπὸ τοῦτο." "Ναὶ," ἀπεκρίθη ὁ καλὸς γέρων, "ἀλλὰ δὲν ἦτον ἰδικόν μου."

Καρολος ὁ πέμπτος, Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ὅτε, παραιτηθεὶς ἀπὸ τὸν θρόνον, ἀπεσύρθη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰούστου, διεσκέδαζε καταγινόμενος εἰς τὰς μηχανικὰς τέχνας, μάλιστα δὲ τὴν ὡρολογοποιητικήν. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐξεφώνησε, "Πόσην μωρίαν εἶχα νὰ δαπανῶ τόσους θησαυροὺς καὶ νὰ χύνω τόσον αἷμα, ζητῶν νὰ κάμω τοὺς ἀνθρώπους ὅλους νὰ ὁμοφρονῶσιν, ἐνῷ οὔτε ὀλίγα ὡρολόγια δὲν ἐμπορῶ νὰ κάμω ὁμοίως να δείχνωσι τὰς ὥρας!"

ΜΑΘΗΜΑ ξέ.

Τὸ Φοινικοπόταμον.

Προ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐπέκεινα ἐκατοικοῦσεν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἐπαρχίας τοῦ

Αὐτόχθονες Ἰνδοὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Νεοβοράκου, ἐπὶ τῶν ὀχθῶν ῥύακος, Φονικοποτάμου σήμερον λεγομένου, μικρά τις φυλὴ Ἀμερικανῶν Ἰνδῶν. Λευκός τις, ἤγουν Ἀγγλαμερικανὸς, λεγόμενος Στάκιος, μέ τινας τέχνας τὰς ὁποίας ἐγνώριζε χρησιμεύων εἰς τοὺς ἀγρίους, ἔλαβε σιωπηλῶς τὴν ἄδειαν νὰ κατοικῇ ἐντὸς εἰς τὰ ὅριά των· ὑπῆρχε δὲ μάλιστα φιλία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ γηραλέου τινὸς Ἰνδοῦ, Ναωμὰν τὄνομα, ὅστις ἐσύχναζε καὶ πολλάκις ἐφιλοξενεῖτο εἰς τὸν οἶκόν του. Οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ οὐδέποτε μὲν συγχωροῦν ἀδικίας, ἀλλ' οὔτε λησμονοῦν εὐεργεσίας. Ἡ οἰκογένεια συνίστατο ἀπὸ τὸν Στάκιον, τὴν σύζυγον αὐτοῦ, καὶ δύο τέκνα, ἓν ἀρσενικὸν καὶ ἓν θηλυκὸν, τὸ μὲν πενταετὲς, τὸ δὲ τριετές.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ὑπῆγεν ὁ Ναωμὰν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Στακίου, ἄναψε τὴν σύριγγά του, καὶ ἐκάθισεν. Ἐφαίνετο σοβαρώτατος· κἄποτε ἀνεστέναζεν ἐκ βάθους ψυχῆς, ἀλλὰ γρῦ δὲν τοῦ ἔφευγεν. Ἡ σύζυγος τοῦ Στακίου,—ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἔλειπε,—τὸν ἠρώτησε τί τρέχει,—μήπως ἦτον ἄῤῥωστος. Ὁ γέρων ἐκίνησε τὴν κε-

φαλὴν, ἀνεστέναξεν, ἀλλὰ δὲν ὡμίλησε, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε. Τὴν ἐπαύριον, ἐπιστρέψας, ἐφέρθη ταὐτοτρόπως. Ἡ γυνὴ λοιπὸν, ἀποροῦσα, ἐδιηγήθη τὰ πάντα εἰς τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος ἐσυμβούλευσεν αὐτὴν νὰ βιάσῃ τὸν γέροντα νὰ ἐξηγηθῇ. Ὅθεν τὴν τρίτην ἡμέραν, ὅτε πάλιν ἔκαμε τὴν ἐπίσκεψιν, τὸν ἐβάρυνε πολὺ πλέον παρὰ τὸ σύνηθες. Τέλος, ὁ γέρων Ἰνδὸς εἶπεν, "Ἐγὼ εἶμαι κόκκινος, τὰ δὲ χλωμὰ πρόσωπα εἶναι οἱ ἐχθροί μας· διατί νὰ ὁμιλήσω;"—"Ἀλλ' ὁ ἀνήρ μου καὶ ἐγὼ εἴμεθα φίλοι σου· χιλιάκις ἔφαγες ἁλάτι μαζῆ μας, καὶ χιλιάκις τὰ τέκνα μου ἐκάθισαν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά σου. Ἂν ἐξεύρῃς τίποτε, εἰπέ το."—"Ἀλλὰ θέλω χάσειν τὴν ζωήν μου, ἂν μαθητευθῇ· καὶ αἱ λευκόχροοι γυναῖκες δὲν εἶναι καλαὶ νὰ φυλάττωσι μυστικὰ," ἀπεκρίθη ὁ Ναωμάν.—"Δοκίμασέ με, καὶ ἰδέ."—"Ὀμνύεις, μὰ τὸ Μέγα σας Πνεῦμα, ὅτι δὲν θέλεις τὸ εἰπεῖν εἰς κἀνένα ἐκτὸς εἰς τὸν ἄνδρα σου;"—"Εἰς ποῖον ἄλλον ἔχω νὰ τὸ εἴπω;"—"Ἀλλ' ὀμνύεις;"—"Ὀμνύω, μὰ τὸ Μέγα μας Πνεῦμα, ὅτι εἰς κἀνένα δὲν θέλω τὸ εἰπεῖν ἐκτὸς εἰς τὸν ἄνδρα μου."—"Οὔτε ἂν σὲ φονεύσῃ ἡ φυλή μου διὰ τὴν ἀθελησίαν σου νὰ τὸ εἴπῃς;"—"Οὔτε ἂν μὲ φονεύσῃ ἡ φυλή σου διὰ τὴν ἀθελησίαν μου νὰ τὸ εἴπω."

Ὁ Ναωμὰν τότε τὴν ἐγνωστοποίησεν, ὅτι διά τινας ἀδικίας τῶν ὁμογενῶν της οἱ ὁμόφυλοί του ἦσαν παρωργισμένοι, καὶ εἶχαν ἀπόφασιν ἐκείνην τὴν νύκτα νὰ σφάξωσιν ὅσους ἐπρόφθαναν λευκοὺς οἰκιστάς· ὅτι πρέπει νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἄνδρα της, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν κρυφίως καὶ ταχέως νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ μονόξυλόν των, καὶ νὰ

καταφύγωσι πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰς ἀσφαλές τι μέρος. "Κάμε γρήγορα, καὶ πρόσεχε μὴ βάλῃς κἀνένα εἰς ὑποψίαν," εἶπεν ὁ Ναωμὰν, ἐνῷ ἀνεχωροῦσεν. Ἡ καλὴ γυνὴ ὑπῆγεν εἰς ἐντάμωσιν τοῦ ἀνδρός της ὁ ὁποῖος ὠψάρευεν εἰς τὸν ποταμὸν, τὸν ἐδιηγήθη τὰ τρέχοντα, καὶ, χωρὶς διόλου νὰ χάσωσι καιρὸν, ἐπροχώρησαν εἰς τὸ πλοιάριον αὐτῶν, τὸ ὁποῖον κατὰ δυστυχίαν ἦτο γεμάτον ἀπὸ ὕδωρ. Ἐπέρασεν ὀλίγη ὥρα ἕως νὰ τὸ ἀδειάσωσιν· εἰς δὲ τὸ ἀναμεταξὺ, ὁ Στάκιος ἐνθυμήθη τὸ τουφέκιόν του, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν οἶκον νὰ τὸ ἐπάρῃ. Εἰς ὅλα ταῦτα ἐπέρασε καιρὸς, πολύτιμος διὰ τὴν ἀθλίαν ταύτην οἰκογένειαν. Τοῦ Ναωμὰν αἱ καθημέραν ἐπισκέψεις, καὶ ἡ ὑπὲρ τὸ σύνηθες σοβαρότης του, εἶχαν βάλειν εἰς ὑποψίαν μερικοὺς ἀγρίους, οἵτινες διὰ τοῦτο παρετήρουν προσεκτικῶς τοῦ Σταχίου τὰ κινήματα. Νέος τις Ἰνδὸς, βαλμένος ἐξεπίτηδες νὰ φυλάττῃ, βλέπων ὅλην τὴν οἰκογένειαν ἑτοιμαζομένην νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ μονόξυλον, ἔτρεξεν εἰς τὸ Ἰνδικὸν χωρίον, ἀπέχον ὡς ἓν μίλιον, καὶ ἔδωκε τὴν εἴδησιν. Πέντε Ἰνδοὶ συνηθροίσθησαν, ἔδραμαν πρὸς τὸν ποταμὸν, ὅπου ἦσαν δεμένα τὰ μονόξυλά των, ἐπήδησαν μέσα, καὶ ἤλαυναν ἕκαστος τὸ κωπίον αὐτοῦ ἐξοπίσω τοῦ Στακίου, ὅστις εἶχεν ἤδη προχωρήσειν ἀρκετά. Τόσον δὲ ταχέως ἐπλησίαζαν, ὥστε, δὶς ἀφήσας τὸ κωπίον, ἐπίασε τὸ τουφέκιον. Ἀλλ' ἡ γυνή του ἐμπόδισεν αὐτὸν νὰ πυροβολήσῃ, εἰποῦσα ὅτι, ἂν ἐπυροβόλει, και ὕστερον ἐπιάνοντο, ἤθελαν ὑποφέρειν τὰ πάνδεινα. Ἐπολεμοῦσε λοιπὸν ὁ ἄθλιος εἰς τὸ κωπίον, ἐωσοῦ ἱδρῶτος ῥανίδες μεγάλαι ἔτρεχαν

ἀπὸ τὸ μέτωπόν του. Τίποτε ὅμως δὲν ὠφέλησεν· οἱ Ἰνδοὶ τοὺς ἐπρόφθασαν, ὀλίγον ἀπέχοντας τῆς ξηρᾶς, καὶ τοὺς ἐγύρισαν ὀπίσω, μὲ ἀγρίους ἀλαλαγμοὺς θριάμβου.

Ἀποβάντες, ἔκαυσαν τὸν οἶκον τοῦ Στακίου, καὶ ἔσυραν αὐτὸν, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του εἰς τὸ χωρίον. Ἐδῶ συνηθροίσθησαν οἱ προὔχοντες τῶν γερόντων, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ Ναωμὰν, διὰ νὰ σκεφθῶσι περὶ τοῦ προκειμένου. Ὁ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου εἶπεν ὅτι κάποιος ἄνθρωπος ἰδικός των ἀναμφιβόλως εἶχε πράξειν ἔγκλημα καθοσιώσεως, εἰδοποιήσας τὸν λευκὸν Στάκιον περὶ τῶν σκοπῶν τῆς φυλῆς,—καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐξετάσωσι τοὺς αἰχμαλώτους, διὰ νὰ μάθωσι ποῖος ἔδωκε τὴν εἴδησιν. Οἱ γέροντες ἔστερξαν εἰς τοῦτο, καὶ ὁ Ναωμὰν μεταξὺ τῶν ἄλλων. Πρῶτον ἠρωτήθη ὁ Στάκιος

Ἰνδῶν Συμβούλιον.

ἀπὸ ἕνα τῶν γερόντων, ὅστις ὡμίλει Ἀγγλικὰ, καὶ διηρμήνευεν εἰς τοὺς λοιπούς. Ὁ Στάκιος δὲν ἠθέλησε νὰ προδώσῃ τὸν φίλον του. Ἠρω-

τήθη ἔπειτα ἡ γυνή του, ἐνῷ συγχρόνως δύο ἄγριοι ἔστεκαν ἀπειλοῦντες νὰ θανατώσωσι τὰ τέκνα, ἐὰν δὲν τὸ ὡμολόγει. Ἐζήτησε νὰ σκεπάσῃ τὴν ἀλήθειαν, μὲ λόγια ὅτι ἴδεν ὄνειρον τὴν προτεραίαν νύκτα, τὸ ὁποῖον τὴν ἐτρόμαξε, καὶ διὰ τοῦτο κατέπεισε τὸν ἄνδρα της νὰ φύγωσι. "Τὸ Μέγα Πνεῦμα ποτὲ δὲν καταδέχεται νὰ ὁμιλήσῃ δι' ὀνείρου εἰς πρόσωπον λευκόν," εἶπεν ὁ γέρων Ἰνδός· "Γύναι, εἶσαι δίγλωσσος καὶ διπρόσωπος· εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν· εἰ δὲ μή, τὰ τέκνα σου ἐξάπαντος θανατόνονται." Ὁ υἱὸς καὶ ἡ κόρη της ἐφέρθησαν τότε πλησίον αὐτῆς, καὶ οἱ δύο ἄγριοι ἔστεκαν ἐπάνωθέν των, ἕτοιμοι νὰ ἐκτελέσωσιν αἱματώδεις διαταγάς.

"Ὀνοματίζεις," εἶπεν ὁ γέρων Ἰνδός, "τὸν κοκκινόχροον, ὅστις ἐπρόδωκε τὴν φυλήν του; Τρεῖς φορὰς θέλω σ' ἐρωτήσειν." Ἡ μήτηρ δὲν ἀπεκρίθη. "Ὀνοματίζεις τὸν προδότην; Αὕτη εἶναι ἡ δευτέρα φορά." Ἡ ἀθλία μήτηρ ἐκύτταξε τὸν ἄνδρα της, ἔπειτα δὲ τὰ τέκνα της, καὶ ὠμματίασε τὸν Ναωμάν, ὅστις ἐκάθητο καπνίζων μὲ ἀτάραχον σοβαρότητα. Ἔσφιγξε τὰς χεῖράς της, ἐδάκρυσεν, ἀλλὰ δὲν ἤνοιξε στόμα. "Ὀνοματίζεις τὸν προδότην; Αὕτη εἶναι ἡ τρίτη καὶ τελευταία φορά." Ἡ στενοχωρία τῆς μητρὸς ὑπερηύξησε, πάλιν ἔῤῥιψε βλέμμα εἰς τὸν Ναωμάν, ἀλλ' ἦτο ψυχρὸν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄμμα του. Παῦσις στιγμιαία ἠκολούθησε, καὶ τὰ ὄργανα τοῦ θανάτου ἦσαν ὑψωμένα ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα παρεκάλουν τὴν μητέρα των νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τὰ σκοτώσωσι.

"Στάσου," ἐφώναξεν ὁ Ναωμάν. Πᾶν ὄμμα

ἐστράφη πρὸς αὐτόν. "Στάσου," ἐπανέλαβε μὲ τόνον ἐξουσίας. "Λευκὴ γύναι, ἐφύλαξες τὸν λόγον σου μέχρι τελευταίας στιγμῆς. Ἐγὼ εἶμαι ὁ προδότης. Ἔφαγα ἀπὸ τὸ ἅλας, ἐθερμάνθην εἰς τὸ πῦρ, ἐμέθεξα τῆς φιλοφροσύνης τῶν Χριστιανῶν τούτων λευκῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγὼ τοὺς ἐφανέρωσα τὸν κίνδυνον. Εἶμαι μαραμμένος, ἄφυλλος, ἄκλωνος κορμός· κατακόψετέ με, ἂν θέλετε· εἶμαι ἕτοιμος." Ὀλολυγμὸς ἀγανακτήσεως ἤχησε πανταχόθεν. Ὁ Ναωμὰν κατέβη ἀπὸ τὸ λοφίδιον ὅπου ἐκάθητο, περιετύλιξε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μὲ τὸν δερμάτινον μανδύαν του, καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὸ πεπρωμένον. Ἔπεσε νεκρὸς εἰς τοὺς πόδας τῆς γυναικός, μ' ἕνα κτύπον τοῦ πελέκεως.

Ἀλλ' ἡ θυσία τοῦ γέροντος Ἰνδοῦ, καὶ τὸ ἀμετάτρεπτον τῆς Χριστιανῆς, δὲν ἤρκεσαν εἰς σωτηρίαν τῶν ἐπιλοίπων. Ἐχάθησαν—πῶς, εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν· ἡ δὲ μνήμη τῆς συμφορᾶς αὐτῶν διατηρεῖται εἰς τ' ὄνομα τοῦ τερπνοῦ ῥύακος, ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ὁποίου ἔζησαν καὶ ἀπέθαναν,—διότι μέχρι τῆς σήμερον Φονικοπόταμον αὐτὸν καλοῦσι.

ΜΑΘΗΜΑ ξϛ'.

Ὁ Ἠθικὸς Κώδηξ τοῦ Φραγκλίνου.*

ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ. Μὴ τρώγῃς μέχρι χορτασμοῦ· μὴ πίνῃς μέχρι ζάλης.

ΣΙΩΠΗ. Ἐκεῖνα μόνον λέγε, ὅσα ἐμποροῦν νὰ

---

* Ταῦτα συνέγραψεν ὁ Φραγκλῖνος πρὸς κανονισμὸν τῆς ἰδίας του ζωῆς.

ὠφελήσωσιν ἢ ἄλλους ἢ τὸν ἑαυτόν σου· ἀπόφευγε οὐτιδανὴν συνομιλίαν.

Ευταξια. Κάθε σου πρᾶγμα ἄς ἔχῃ ἴδιον αὑτοῦ τόπον, καὶ κάθε σου ἔργον ἴδιον αὑτοῦ καιρόν.

Αποφασις. Ἀποφάσισε νὰ ἐκτελῇς πᾶν χρέος· ἐκτέλει δὲ ἀνελλιπῶς πᾶσαν ἀπόφασιν.

Λιτοτης. Μὴν ἐξοδεύῃς, πλὴν διὰ νὰ ὠφελῇς ἢ ἄλλους ἢ τὸν ἑαυτόν σου· ἤγουν, μὴν ἀσωτεύῃς τίποτε.

Φιλοπονια. Μὴ χάνῃς καιρόν· ἐνασχολοῦ πάντοτε εἰς τίποτε χρήσιμον· λεῖπε ἀπὸ περιττὰς πράξεις.

Ειλικρινεια. Ψεῦδος καὶ ἀπάτην μὴ μεταχειρίζου· ἄς ἦναι οἱ διαλογισμοί σου ἀθῶοι καὶ δίκαιοι, καὶ οἱ λόγοι σου παρόμοιοι.

Δικαιοσυνη. Μὴν ἀδικῇς κἀνένα, εἴτε κακοποιῶν, εἴτε ἀμελῶν τὰς κατὰ δύναμιν ἀγαθοποιΐας.

Μετριοτης. Φεῦγε τὰς ὑπερβολάς· πᾶν μέτρον ἄριστον.

Καθαριοτης. Μὴν ὑποφέρῃς ἀκαθαρσίαν τινὰ εἰς σῶμα, φορέματα, ἢ κατοικίαν.

Αταραξια. Μὴν ἀνησυχῇς διὰ οὐτιδανότητας, μήτε διὰ συμφορὰς κοινάς, ἢ ἀναποφεύκτους.

Ταπεινοφροσυνη. Μιμοῦ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

ΜΑΘΗΜΑ ξζ'.

Ὁ Πέρσης Ὑαλοπώλης.

Ο Αλναςχαρ ἦτον ὀκνηρότατος, ὥστε ποτὲ δὲν ἤθελε νὰ πράξῃ τὶ, ἐνόσῳ ὁ πατήρ του ἐζοῦ-

σε. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γονέως τούτου, κληρονομήσας ἑκατὸν Περσικὰς Δραχμὰς, ἔκρινεν εὔλογον ν' ἀγοράσῃ ὑαλικὰ καὶ βαρύτιμα πήλινα σκεύη διὰ μεταπώλησιν. Ταῦτα ἐστοίβασεν εἰς μεγάλον ἀνοικτὸν καλάθιον, καὶ ἐκλέξας μικρόν τι ἐργαστήριον, ἔβαλε τὸ καλάθιον εἰς τοὺς πόδας του, καὶ ἐστήριξε τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ τοίχου, προσμένων ἀγοραστάς. Καθήμενος εἰς τὴν θέσιν ταύτην, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ καλαθίου, ἔπεσεν εἰς σειρὰν διαλογισμῶν ἄκρως διασκεδαστικὴν, καὶ ἠκούσθη ἀπὸ ἕνα τῶν γειτόνων του, ἐνῷ ὡμιλοῦσε καθ' ἑαυτὸν εἰς τὸν ἑξῆς τρόπον.

"Διὰ τὰ περιεχόμενα τοῦ καλαθίου τούτου ἐπλήρωσα εἰς τὸν μεγαλέμπορον ἑκατὸν δραχμὰς, ὅλην μου δηλαδὴ τὴν οὐσίαν. Ἡ μεταπώλησις αὐτῶν θέλει μοῦ βάλειν εἰς τὰς χεῖρας διακοσίας. Αἱ διακόσιαι αὗται δραχμαὶ θέλουν εἰς ὀλίγον καιροῦ διάστημα ἀναβῆν εἰς τετρακοσίας, αἵτινες φυσικὰ μὲ τὸν καιρὸν θέλουν συμποσωθῆν εἰς τετρακισχιλίας. Τέσσαρες χιλιάδες δραχμῶν εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ γένωσιν ὀκτώ. Εὐθὺς δ' ἀφοῦ τοιουτοτρόπως ἀποκτήσω δέκα χιλιάδας δραχμῶν, θέλω παραιτήσειν τὴν τέχνην τοῦ ὑαλᾶ, καὶ γίνειν χρυσοχόος. Θέλω τότε ἐμπορεύεσθαι εἰς ἀδάμαντας, μαργαρίτας, καὶ παντὸς εἴδους πολυτίμους πέτρας. Ἀφοῦ ἐπισωρεύσω ὅσον πλοῦτον ἐπιθυμῶ, θέλω ἀγοράσειν τὸν ὡραιότατον οἶκον, μὲ γαίας, δούλους, εὐνούχους, καὶ ἵππους. Θέλω τότε ἀρχίσειν νὰ χαίρωμαι τὴν ζωὴν, καὶ νὰ κάμνω κρότον εἰς τὸν κόσμον. Ἀκόμη, μ' ὅλον τοῦτο, θέλω ἐξακολουθεῖν τὸ ἐμπόριόν μου, ἕως νὰ συνά-

ξω ἑκατὸν χιλιάδας δραχμάς. Ἔπειτα, θέλω φυσικὰ εἶσθαι ὡς ἡγεμὼν, καὶ θέλω ζητήσειν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ Βεζίρη, παραστήσας πρῶτον εἰς τὸν ὑπουργὸν αὐτὸν τὴν ὁποίαν ἔλαβα εἴδησιν περὶ τοῦ κάλλους, πνεύματος, φρονήσεως, καὶ ἄλλων ἀρετῶν καὶ προτερημάτων τῆς θυγατρός του. Θέλω τὸν εἰδοποιήσειν συγχρόνως, ὅτι μελετῶ νὰ τὸν φιλοδωρήσω χίλια φλωρία τὴν νύκτα τοῦ γάμου μας. Εὐθὺς ἀφοῦ νυμφευθῶ τοῦ Βεζίρη τὴν θυγατέρα, θέλω τῆς ἀγοράσειν δέκα μαύρους εὐνούχους, τοὺς νεωτάτους καὶ ὡραιοτάτους. Πρέπει μετέπειτα νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν πενθερόν μου, μετὰ μεγάλης συνοδίας. Ὅταν δὲ μὲ βάλῃ ἐκ δεξιῶν του,—τὸ ὁποῖον τοὐλάχιστον πρὸς τιμὴν τῆς θυγατρός του θέλει ἀναμφιβόλως κάμειν,—θέλω τὸν δώσειν τὰ ὁποῖα τὸν ὑπεσχέθην χίλια φλωρία· καὶ ὕστερον θέλω φέρειν αὐτὸν εἰς μεγάλην ἀπορίαν, χαρίζων καὶ ἄλλο πουγγίον ἰσότιμον, μὲ σύντομόν τινα ὁμιλίαν, ὡς, 'Βλέπετε, Κύριε, ὅτι δὲν ἐκβαίνω ἀπὸ τὸν λόγον μου· πάντοτε δίδω περισσότερον ἀπ' ὅσον ὑπόσχομαι.'

"Πρώτιστον σκοπὸν, ἀφοῦ φέρω τὴν Κυρίαν εἰς τὸν οἶκον, θέλω βάλειν τὸ νὰ τὴν ἐμπνεύσω σέβας πρὸς ἐμὲ βαθύτατον. Διὰ τοῦτο δὲ θέλω περιορίσειν αὐτὴν εἰς τὸ ἴδιόν της οἴκημα, τὴν ἐπισκεφθῆν μόνον ἅπαξ καὶ συντόμως, καὶ τὴν ὁμιλήσειν πολλὰ ὀλίγον. Αἱ γυναῖκές της θέλουν μὲ παραστήσει ὅτι εἶναι ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν σκληρότητά μου, καὶ μὲ παρακαλέσειν μετὰ δακρύων νὰ τὴν χαϊδεύσω, καὶ νὰ τὴν ἀφήσω νὰ καθίσῃ πλησίον μου· ἀλλ' ἐγὼ θέλω μένειν ἔτι ἀδυσώπητος, καὶ στρέψειν κατεπάνω

της τὰ νῶτα ὅλην τὴν πρώτην νύκτα. Ἡ μήτηρ αὐτῆς θέλει ἐλθεῖν ἔπειτα, καὶ μὲ φέρειν τὴν θυγατέρα της, ἐνῷ κάθημαι ἐπάνω εἰς τὸν σοφᾶν. Ἡ θυγάτηρ, κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη, θέλει προσπέσειν εἰς τοὺς πόδας μου, καὶ μὲ παρακαλέσειν νὰ τὴν δεχθῶ εἰς τὴν εὔνοιάν μου. Ἐγὼ τότε, διὰ νὰ ἐντυπώσω εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς τὴν ἀνήκουσαν πρὸς τὸ ὑποκείμενόν μου εὐλάβειαν, θέλω ἐξαπλώσειν τὰ μηρία μου, ὥστε νὰ ἐγκρημνισθῇ εἰς ἀρκετὸν διάστημα ἀπὸ τὸν σοφᾶν."

Ἐβυθίσθη παντάπασιν εἰς τὴν χιμαιρικὴν ταύτην ὀπτασίαν ὁ Ἀλνάσχαρ, καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ μὴ πράξῃ ὅ,τι διελογίζετο· ὥστε, κτυπήσας κατὰ δυστυχίαν τὸ καλάθιον, τὴν βάσιν ὅλης αὐτοῦ τῆς μεγαλειότητος, ἔσπρωξε τὰ ὑάλινα καὶ πήλινα σκεύη μακρὰν ἑαυτοῦ εἰς τὸν δρόμον, καὶ κατασυνέτριψεν αὐτὰ ὅλα.

ΜΑΘΗΜΑ ξή.

Γραφικὰ Ῥητὰ περὶ Οἰνοποσίας καὶ Μέθης.

Και ἐλάλησεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Ἀαρὼν, λέγων, Οἶνον καὶ σίκερα δὲν θέλετε πίνειν, οὔτε σὺ, οὔτε οἱ υἱοί σου μὲ σὲ, ὅταν ἐμβαίνετε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, διὰ νὰ μὴν ἀποθάνετε· τοῦτο θέλει εἶσθαι διάταγμα αἰώνιον εἰς τὰς γενεάς σας· καὶ διὰ νὰ διακρίνετε μεταξὺ ἁγίου καὶ βεβήλου, καὶ μεταξὺ ἀκαθάρτου καὶ καθαροῦ. Λευΐτ. ί. 7, 8, 9, 10.

Ὁ οἶνος εἶναι ἀκόλαστος, καὶ τὰ σίκερα μανιώδη, καὶ ὅστις δελεάζεται ἀπὸ αὐτὰ, δὲν εἶναι φρόνιμος. Παροιμ. κ'. 1.

Μὴν ἦσαι μεταξὺ οἰνοποτῶν, μεταξὺ

κρεωφάγων ἀσώτων· διότι ὁ μέθυσος καὶ ὁ ἄσωτος θέλουν πτωχεύσειν· καὶ ὁ ὑπνώδης θέλει ἐνδυθῆν ῥάκη. Παροιμ. κγ'. 20, 21.

Εἰς ποῖον εἶναι οὐαί; εἰς ποῖον στεναγμοί; εἰς ποῖον ἔριδες; εἰς ποῖον ματαιολογίαι; εἰς ποῖον κτυπήματα χωρὶς αἰτίαν; εἰς ποῖον φλόγωσις ὀφθαλμῶν; εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐγχρονίζουν εἰς τὸν οἶνον, εἰς ἐκείνους, οἵτινες πηγαίνουν ἀνιχνεύοντες οἰνοποσίας. Μὴ θεωρῇς τὸν οἶνον ὅτι εἶναι κόκκινος, ὅτι δίδει τὸ χρῶμά του εἰς τὸ ποτήριον, ὅτι καταβαίνει εὐαρέστως· εἰς τὸ τέλος του δάκνει ὡς ὄφις, καὶ κεντᾷ ὡς βασιλίσκος. Παροιμ. κγ'. 29—32.

Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι σηκόνονται ἐνωρὶς τὸ πρωΐ, καὶ ζητοῦν σίκερα· οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν μέχρι τῆς ἑσπέρας, ἕως νὰ ἐξάψῃ ὁ οἶνος αὐτούς! καὶ ἡ κιθάρα, καὶ ἡ λύρα, τὸ τύμπανον, καὶ ὁ αὐλὸς, καὶ ὁ οἶνος, εἶναι εἰς τὰ συμπόσιά των· ἀλλὰ δὲν παρατηροῦν τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, οὐδὲ συλλογίζονται τὴν ἐνέργειαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι δυνατοὶ εἰς τὸ νὰ πίνωσιν οἶνον, καὶ ἰσχυροὶ εἰς τὸ νὰ σμίγωσι σίκερα. Ἠσαΐου έ. 11, 12, 22.

Οὐαὶ εἰς τὸν ποτίζοντα τὸν πλησίον του, εἰς σὲ ὅστις προσφέρεις τὴν φιάλην, καὶ ἀκόμη τὸν μεθύεις. Ἀβ. β'. 15.

Οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὔτε ὑβρισταὶ, οὔτε ἅρπαγες, θέλουν κληρονομήσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Κορ. Α'. ς'. 10.

Φθόνοι, φόνοι, μέθαι, συμπόσια, καὶ τὰ ὅμοια τούτων· τὰ ὁποῖα σᾶς προλέγω, καθὼς

καὶ προεῖπον, ὅτι ὅσοι κάμνουν τὰ τοιαῦτα δὲν θέλουν κληρονομήσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Γαλάτ. έ. 21.

Εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Α΄. γ΄. 3. λέγει ὁ Παῦλος περὶ ἐπισκόπου, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἦναι πάροινος, μεθυστής· καὶ πάλιν εἰς τὴν πρὸς Τίτον ά. 7—διότι ὁ ἐπίσκοπος χρεώστεῖ νὰ ἦναι ἀνέγκλητος, ὡς οἰκονόμος Θεοῦ, νὰ μὴν ἦναι αὐθάρεσκος, ὀργίλος, νὰ μὴν ἀτακτῇ ὡς μεθυσμένος, νὰ μὴ κτυπᾷ, νὰ μὴν ἦν' αἰσχροκερδής, κτλ.

ΜΑΘΗΜΑ ξθ΄.

Ὁ Δερβίσης καὶ ἡ Κάμηλος.

Δερβισης τις, μόνος ὁδεύων εἰς τὴν ἔρημον, ἀπήντησεν ἔξαφνα δύο ἐμπόρους· "Κάμηλον ἐχάσετε;" εἶπε πρὸς αὐτούς· "Μάλιστα," ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι.—"Δὲν εἶχε τυφλὸν τὸ δεξιὸν ὄμμα καὶ χωλὸν τὸν ἀριστερὸν πόδα;" εἶπεν ὁ Δερβίσης· "Ναὶ," ἀπεκρίθησαν οἱ ἔμποροι.—"Δὲν τῆς ἔλειπε τὸ ἓν ἀπὸ τὰ ἐμπρόσθιά της ὀδόντια;" "Τῳόντι," ἀπεκρίθησαν.—"Δὲν ἦτο φορτωμένη σῖτον ἐξ ἑνὸς μέρους, μέλι δ' ἐκ τοῦ ἄλλου;" "Βεβαιότατα," ἀπεκρίθησαν οἱ ἔμποροι· "λοιπὸν σὲ παρακαλοῦμεν, ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγου τὴν ἴδες, καὶ τὴν παρετήρησες τόσον ἀκριβῶς, νὰ μᾶς ὁδηγήσῃς πρὸς αὐτήν." "Φίλοι μου," εἶπεν ὁ Δερβίσης, "ποτὲ δὲν ἴδα τὴν κάμηλόν σας, οὔτε ποτὲ ἤκουσα περὶ αὐτῆς, πλὴν ἀπὸ λόγου σας." "Μὴ παραμύθια," ἐφώναξαν οἱ ἔμποροι· "ἔκβαλε τοὺς πολυτίμους λίθους, οἵτινες ἐσυγκρότουν μέρος τοῦ φορτίου

της." "Οὔτε τὴν κάμηλόν σας ἴδα, οὔτε τοὺς πολυτίμους λίθους σας," ἐπανέλαβεν ὁ Δερβίσης. Τότε, πιάσαντες αὐτὸν, βιαίως τὸν ἔφεραν ἔμπροσθεν τοῦ Καδῆ, ὅπου, μετὰ τὴν ἀκριβεστάτην ἔρευναν, δὲν εὑρέθη ἐπάνω του τίποτε; οὔτε ἠμπόρει ν' ἀποδειχθῇ ὁπωσδήποτε εἴτε ψεύδους εἴτε κλοπῆς ἔνοχος. Ἔμελλαν λοιπὸν νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὸν ὡς μάγον· ἀλλ' ὁ Δερβίσης μὲ ἀταραξίαν εἶπεν εἰς τοὺς κριτάς· "Ἡ ἀπορία σας μὲ κάμνει νὰ γελῶ, πλὴν ἔχει καί τινα βάσιν· ἀρκετὸν χρόνον, κύριοι, ἔζησα μόνος εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἔμαθα νὰ παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς ἀκόμη καὶ εἰς τὴν ἔρημον. Ἐγνώρισα ὅτι ἐπέρνων ἀπὸ τὰ ἴχνη καμήλου, ἀποπλανηθείσης ἐκ τοῦ κυρίου της, διότι δὲν ἴδα κἀνὲν σημεῖον ἀνθρωπίνου ποδὸς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δρόμου· ἐγνώρισα ὅτι τὸ ζῶον ἦτο μονόφθαλμον, ἐπειδὴ εἶχε δαγκάσειν τὰ χόρτα μόνον ἐξ ἑνὸς μέρους τῆς ὁδοῦ· καὶ κατέλαβα ὅτι ἐχώλαινε τὸν ἕνα πόδα, ἀπὸ τὴν ἀμυδρὰν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν ὁ ποῦς ἐκεῖνος εἶχε κάμειν ἐπὶ τῆς ἄμμου· ἐσυμπέρανα ὅτι ἔλειπε τῆς καμήλου τὸ ἓν ὀδόντιον, ἐπειδὴ, ὅπου καὶ ἂν εἶχε βοσκήσειν, μικρόν τι μέρος τοῦ χόρτου εἶχε μείνειν ἀβλαβὲς, εἰς τὸ κέντρον τοῦ δαγκάματος. Ὡς δὲ πρὸς τὸ φορτίον τοῦ κτήνους, οἱ ἐπιμελεῖς μύρμηκες μὲ εἰδοποίησαν ὅτι ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ἦτο σῖτος, τὰ δὲ κοπάδια τῶν μυιῶν ὅτι ἀπὸ τἄλλο ἦτο μέλι."

ΜΑΘΗΜΑ ό.

Οἱ τρεῖς Λῃσταὶ τῆς Γερμανίας.

Τῶν ἀδυνάτων ἤθελεν εἶσθαι νὰ ὑπάρξῃ πο-

λὺν χρόνον κοινωνία, συνισταμένη ὅλως διόλου ἀπὸ κακούς· τοιαύτη κοινωνία περιέχει ἐντὸς ἑαυτῆς τὰ σπέρματα τοῦ ἰδίου της ὀλέθρου, καὶ, χωρὶς κατακλυσμὸν ὑδάτων, ἤθελεν ἐξαλειφθῆν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς διὰ τῆς πλημμύρας τῶν ἰδίων της ἀνομιῶν. Πάσης κοινωνίας ἠθικὴ κόλλα, τρόπον τινά, εἶναι ἡ ἀρετή· αὐτὴ ἑνόνει καὶ συντηρεῖ, ἐνῷ ἡ κακία διαχωρίζει καὶ καταστρέφει. Δικαίως οἱ ἀγαθοὶ ἐμποροῦν νὰ ὀνομασθῶσι τὸ ἅλας τῆς γῆς. Διότι, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἀδιαφθορία, ἐκεῖ τῶν ἀδυνάτων νὰ ὑπάρχῃ ἐμπιστοσύνη· καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἐμπιστοσύνη, ἐκεῖ λείπει ὁμόνοια. Ἐδῶ ἁρμόζει τὸ ἱστορούμενον περὶ τῶν τριῶν λῃστῶν τῆς Γερμανίας. Ἀποκτήσαντες διὰ παντοίων κακουργημάτων ἱκανὰ λάφυρα, ἀπεφάσισαν νὰ μοιρασθῶσιν αὐτά, καὶ νὰ παραιτήσωσι τὴν τόσον ἐπικίνδυνον τέχνην. Ὅτε ἦλθεν ἡ ἐπιτούτῳ προσδιορισθεῖσα ἡμέρα, ἀπεστάλθη ἕνας ἐκ τῶν τριῶν εἰς γειτονικὴν πόλιν ν' ἀγοράσῃ ζωοτροφίας διὰ τὸ τελευταῖον φαγοπότιον. Οἱ δύο ἐσυμφώνησαν νὰ θανατώσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιστροφήν του, ὥστε νὰ τοὺς πέσῃ τὸ ἥμισυ τῶν λαφύρων, ἀντὶ τοῦ τρίτου· καὶ τῳόντι ἔπραξαν οὕτω. Ἀλλ' ὁ φονευθεὶς ἦτον ἀκόμη καὶ τῶν δολοφόνων του πανουργότερος, διότι εἶχε προφαρμακεύσειν μέρος ἀπὸ τὰς ζωοτροφίας, ὥστε νὰ οἰκειοποιηθῇ αὐτὸς ὅ λ α τὰ λάφυρα. Ἡ ἀξιόλογος λοιπὸν αὕτη τριανδρία εὑρέθη νεκρὰ συνάμα,—παράδειγμα ἐπίσημον, ὅτι οὐδὲν εἶναι τόσον τυφλὸν καὶ ὀλέθριον εἰς ἑαυτό, ὅσον ἡ περιφιλαυτία τῆς κακίας.

ΜΑΘΗΜΑ οα΄.

Ὁ Ἀδιάφθορος Γεωργός.

Κατα τὸ διάστημα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, γεωργός τις, ὀνομαζόμενος Στέδμαν, ἐκατοίκει πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἐπαρχίας Μασσακουσέττης. Ἧτον ἄνθρωπος εὐκατάστατος, καταγόμενος ἀπὸ χρησιμωτάτην Ἀγγλικὴν οἰκογένειαν, καλῶς ἀνατεθραμμένος, σταθερωτάτου ἐν γένει χαρακτῆρος, καὶ τῆς πλέον ἀκάμπτου ἀδιαφθορίας, καὶ ἀκλινοῦς εἰς τὸν βασιλέα του ὑπακοῆς. Τοσαύτην ὑπόληψιν ἔχαιρεν, ὥστε, καὶ ὁπότε ἡ πλέον σφοδρὰ κατὰ τοῦ βασιλέως ἀντιπάθεια ἐκυρίευε τὸ δημόσιον, ἀκόμη καὶ τότε ὡμολογεῖτο παρὰ πάντων, ὅτι ὁ γεωργὸς Στέδμαν, μολονότι βασιλικὸς, ἦτον ὅμως εἰλικρινὴς ὡς πρὸς τὰς δοξασίας του, διόλου πεπεισμένος ὅτι ἦσαν ὀρθαί.

Ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς ἤρχισε, τέλος, νὰ καταβαίνῃ ἀπὸ τὸν βοῤῥᾶν. Καὶ οἱ φίλοι καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐπαναστάσεως εὑρίσκοντο εἰς ἀνησυχίαν ὑπερβολικὴν, καὶ καθεῖς ἐπροσπάθει τὰ μέγιστα ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ἰδίας του φατρίας, οἱ μὲν εἰς τὰς δημοκρατικὰς σημαίας, οἱ δὲ εἰς τὰς τῆς Μεγάλης Βρετανίας σπεύδοντες. Μεταξὺ τῶν δευτέρων ἦτο καὶ ὁ Στέδμαν. Μόλις ἀπεφάσισεν ὅτι χρεωστεῖ νὰ πολεμήσῃ, καὶ ἀπεχαιρέτησεν εὐμενῶς τὴν ὡραιοτάτην αὐτοῦ σύζυγον, ἐνηγκαλίσθη τρυφερῶς τὰ δίδυμα τέκνα του, υἱὸν καὶ θυγατέρα, καὶ, ἀναβὰς εἰς τὸν ἵππον, ἀνεχώρησε. Συνώδευσε δὲ τὴν δυστυχῆ ἐκστρατείαν τοῦ Βώμου, καὶ ᾐχμαλωτί-

σθη μετὰ πολλῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ νικηφόρου Στάρκ. Ποσῶς δὲν ἐζήτησε νὰ κρύψῃ τὸ ὄνομα ἢ τὸν χαρακτῆρά του· ἀμφότερα ταχέως ἐγνωρίσθησαν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐφυλακώθη ὡς προδότης. Ἡ φυλακὴ ὅμως ἦτο σχεδὸν χαλασμένη, καὶ μίαν νύκτα ἐξύπνισαν αὐτὸν τινὲς τῶν συναιχμαλώτων, λέγοντες, "Σήκω, ἐλευθερώσου· χαλάστραν ἐκάμαμεν, διὰ τῆς ὁποίας ἐμπορεῖς καὶ σὺ νὰ ἐκφύγῃς." Ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγησαν, ὅτε, ἀντὶ νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ, τοὺς εἶπεν ὅτι δὲν στέργει ποσῶς νὰ ἐξέλθῃ τῆς φυλακῆς! Εἰς μάτην ἐπροσπάθουν νὰ τὸν καταπείσωσιν· εἰς μάτην παρίσταναν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ ζωή του κινδυνεύει. Μόνην ἀπόκρισιν τοὺς ἔδιδεν ὅτι ἦτον ἄνθρωπος ἀληθινὸς, καὶ ὑπήκοος τοῦ βασιλέως Γεωργίου· καὶ ὅτι ἐπροτίμα νὰ κρεμασθῇ παρὰ νὰ συρθῇ ἔξω ἀπὸ μίαν τρύπαν διὰ νυκτὸς, καὶ νὰ δραπετεύσῃ ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας. Ἰδόντες, ἐπὶ τέλους, τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης του, ἀφῆκαν αὐτὸν μὲ πολλὴν ἀπορίαν καί τινα μάλιστα δυσαρέσκειαν.

Ἔφθασε, τέλος, ὁ καιρὸς νὰ δικασθῇ ὁ αἰχμάλωτος. Ἡ πόλις, ὅπου τὸ κριτήριον ἐσυνεδρίαζεν, ἀπεῖχε περὶ τὰ ἑξήκοντα μίλια. Εἶπε δὲ ὁ Στέδμαν εἰς τὸν ὑπάλληλον, ὅστις ἦλθε νὰ τὸν συνοδεύσῃ, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καὶ οἰκονομικώτερον καὶ εὐκολώτερον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑπάγῃ μόνος, καὶ πεζός. "Ἀλλὰ, κύριε," εἶπεν ὁ ὑπάλληλος, "ἂν προκρίνῃς τὴν ἀσφάλειαν ἀπὸ τὴν τιμήν σου, καὶ μὲ ἀφήσῃς νὰ σὲ ζητῶ εἰς τὸ Βρετανικὸν στρατόπεδον;" "Ἐνόμιζα," ἀπεκρίθη ὁ γεωργὸς, ἐρυθριῶν ἀπὸ ἀγανάκτησιν, "ὅτι ἐλάλουν πρὸς ἄνθρωπον, ὅστις μ' ἐγνώρι-

ζε!" "Τῷόντι σὲ γνωρίζω," εἶπε τότε ὁ ὑπάλληλος· "ἀστεϊζόμενος ἐλάλησα· κάμε ὡς ἀγαπᾷς. Ὕπαγε, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας θέλω σὲ περιμένειν εἰς τὴν πόλιν Σ—." Ὁ γεωργὸς ἀνεχώρησε, καὶ τὸν διωρισμένον καιρὸν παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὑπαλλήλου.

Ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ὁ ἀγαθὸς Στέδμαν ἐπέμενεν εἰς τὸ νὰ διηγηθῇ κατὰ πλάτος καὶ ἀπαρακαλύπτως τὴν ὑπόθεσιν· ὅτε δὲ ὁ συνήγορος αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ ὠφεληθῇ ἀπό τινας τεχνικοὺς ὅρους, τὸν ἐπέπληξεν ἀποτόμως, λέγων ὅτι εἶχε μισθώσειν αὐτὸν ὄχι διὰ νὰ ψευσθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ ὥστε νὰ εἴπῃ ὅλην τὴν ἀλήθειαν. "Ποτὲ," λέγει ὁ συνήγορος, "δὲν εἶχα ἰδεῖν τοιαύτην ἁπλουστάτην ἀδιαφθορίαν. Ἡ φιλαλήθεια ἐβασίλευεν εἰς τὴν ψυχήν του ὡς αἴσθημα ἀνώτερον καὶ αὐτῆς τῆς φιλοζωΐας. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν δικαστῶν ἴδα πολλάκις νὰ ἀναβρύσωσι δάκρυα. Ποτὲ οὐδ' ἀρχήτερα, οὐδ' ἔκτοτε, δὲν ἔλαβα τόσην προσπάθειαν εἰς πελάτην. Συνηγόρευα ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς ἤθελα συναγορεύσειν ὑπὲρ τῆς ἰδίας μου ζωῆς. Ἐκίνησα μὲν εἰς δάκρυα, ἀλλὰ δὲν ἴσχυσα νὰ μετατρέψω τὴν κρίσιν ἀνδρῶν, οἵτινες ὡδηγοῦντο μᾶλλον ἀπὸ τὸ αἴσθημα τοῦ καθήκοντος, παρ' ἀπὸ τῆς φιλανθρωπίας τὰς συμπαθητικὰς ὁρμάς. Ὁ Στέδμαν κατεδικάσθη. Τὸν εἶπα ὅτι, ἂν ἐζητοῦσε συγχώρησιν, ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ τὴν λάβῃ. Ἔγραψα μάλιστα μίαν ἱκετήριον ἀναφοράν, καὶ τὸν παρεκίνησα νὰ τὴν ὑπογράψῃ· ἀλλὰ δὲν ἤθελε. 'Δὲν ἔκαμα τίποτε ἄλλο,' εἶπε, 'παρ' ὅ,τι ἔκρινα χρέος μου. Ἐμπορῶ νὰ ζητήσω συγχώρησιν

ἀπὸ τὸν Θεόν μου καὶ ἀπὸ τὸν βασιλέα μου· ἀλλ' ἤθελεν εἶσθαι ὑποκρισία νὰ ζητήσω συγχώρησιν ἀπὸ τούτους τοὺς ἀνθρώπους διὰ πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἤθελα ἐξανακάμειν, ἂν εὑρισκόμην πάλιν εἰς ὁμοίας περιστάσεις. Ὄχι, ὄχι! μή με λέγῃς νὰ ὑπογράψω τὴν ἱκετηρίαν αὐτήν. Ἐὰν ὁ κατὰ σὲ ἀγὼν τῆς Ἀμερικανῆς ἐλευθερίας ἀπαιτῇ τὸ αἷμα τιμίου ἀνδρός, διότι εὐσυνειδήτως ἐξεπλήρωσε τὸ νομιζόμενον χρέος του, ἂς ἀποθάνω,—ἂς γένω θῦμα τοῦ ἀγῶνός σας. Ὕπαγε εἰς τοὺς κριτάς μου, καὶ εἰπέ τους ὅτι οὔτε αὐτοὺς φοβοῦμαι, οὔτε εἰς αὐτοὺς ἐλπίζω.' Εἰς μάτην τὸν παρεβίαζα· καὶ τέλος ἀνεχώρησα ἀπηλπισμένος.

"Ἐπιστρέφων εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐπεσκέφθην κατὰ τύχην νέον εὐφυέστατον εἰς τὴν ζωγραφικήν, ὅστις πολλάκις περιώδευε διὰ νὰ σχεδιάζῃ ἀντικείμενα καὶ θέας ἀξιολόγους. Ἀπὸ μίαν τῶν περιηγήσεων τούτων ἐπιστρέψας τότε, ἐκάθητο ζωγραφίαν τινὰ ἐπεξεργαζόμενος. Μὲ ἠρώτησε περὶ αὐτῆς. 'Ὡραία εἶναι,' τὸν ἀπεκρίθην· 'αὐτὰ τὰ τρία πρόσωπα εἶναι τάχα ἐκ φαντασίας, ἢ ἀληθινά;' 'Ἀληθινά,' εἶπε, 'καὶ παρεκτὸς ἴσως ὀλίγου καλλωπίσματος, μὲ φαίνονται εἰκόνες ζωηρόταται τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ δυστυχοῦς πελάτου σου Στέδμαν. Εἰς τὸ διάστημα τῆς περιηγήσεώς μου, ἔτυχα νὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκόν του. Ποτὲ δὲν εἶδα ὡραιοτέραν οἰκογένειαν. Ὡσὰν τὴν μητέρα δὲν εὑρίσκεις μίαν εἰς τὰς χιλίας· τὰ δὲ τέκνα εἶναι ζεῦγος χερουβίμ.' 'Εἰπέ με,' ἐφώναξα, βάλλων ἐπὶ τῆς ζωγραφίας τὰς χεῖράς μου, 'εἰπέ με, εἶναι τάχα ἀληθιναὶ καὶ πισταὶ εἰκόνες

τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ Στέδμαν; Ἡ πολλή μου προθυμία ἔκαμε τὸν φίλον μου νὰ χάσκῃ. Μ' ἐβεβαίωσε δὲ, ὅτι, καθόσον ἐσυγχωρεῖτο νὰ κρίνῃ περὶ τῶν ἰδίων του ἔργων, ἦσαν παραστάσεις ὀρθόταται. Ἄλλας ἐρωτήσεις δὲν ἐπρόβαλα· ἥρπασα τὴν ζωγραφίαν, καὶ μετ' αὐτῆς ἐτάχυνα εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπου ὁ πελάτης μου ἦτο περιωρισμένος. Τὸν ηὗρα καθήμενον, μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ προσώπου, καὶ δεινῶς ἐκ λύπης πάσχοντα. Ἔβαλα τὴν ζωγραφίαν εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε δὲν ἠμπόρει νὰ μὴ τὴν ἴδῃ. Ἀφῆκα τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν αὐτοῦ τραπέζης, καὶ ἐξῆλθον.

"Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ὑπέστρεψα. Ὁ γεωργὸς ἔσφιγξε τὴν χεῖρά μου, ἐνῷ τὰ δάκρυα κατεκύλιαν εἰς τὰς παρειάς του· ἔῤῥιψε δ' ἓν βλέμμα εἰς τὴν ζωγραφίαν, καὶ ἄλλο εἰς τὴν ἀναφοράν. Λαβὼν αὐτὴν, ἐκβῆκα· εἶχεν ὑπογράψειν τὄνομά του. Μᾶς ἔγινεν ἡ ζητουμένη χάρις, καὶ ὁ Στέδμαν ἀπελύθη."

ΜΑΘΗΜΑ οβ'.

Ὁ Δερβίσης καὶ τὸ Παλάτιον.

Δερβισης τις, περιερχόμενος τὴν Ταρταρίαν, ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν Βάλκαν, καὶ εἰσῆλθε κατὰ λάθος εἰς παλάτιον τοῦ βασιλέως, νομίσας αὐτὸ δημόσιον ξενοδοχεῖον. Ἀφοῦ δ' ἐκύτταξε τριγύρω μερικὴν ὥραν, ἐμβῆκεν εἰς μακράν τινα στοὰν, ὅπου κατέβαλε τὸ δισσάκκιόν του, καὶ ἐξήπλωσε τὸν τάπητα, διὰ νὰ καθίσῃ καὶ νὰ ἀναπαυθῇ. Μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἔλαβε τὴν θέσιν ταύτην, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν

εἷς τῶν φυλάκων, καὶ τὸν ἠρώτησε, τί ἤθελεν. Ὁ Δερβίσης τὸν ἀπεκρίθη, ὅτι ἐσκόπευε νὰ περάσῃ τὴν νύκτα εἰς αὐτὸ τὸ ξενοδοχεῖον. Οἱ φύλακες, μὲ τρόπον πολλὰ θυμωμένον, εἰδοποίησαν αὐτὸν ὅτι ὁ οἶκος, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκετο, δὲν ἦτο ξενοδοχεῖον, ἀλλὰ τὸ βασιλικὸν παλάτιον. Ἔτυχε δὲ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἀμφισβητήσεως νὰ περάσῃ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς διὰ μέσου τῆς στοᾶς, καὶ, μειδιάσας εἰς τὸ σφάλμα τοῦ Δερβίσου, τὸν ἠρώτησε, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἦναί τις τόσον ἠλίθιος, ὥστε νὰ μὴ διακρίνῃ παλάτιον ἀπὸ ξενοδοχεῖον. "Κύριε," εἶπεν ὁ Δερβίσης, "δότε με ἄδειαν νὰ ἐρωτήσω τὴν μεγαλειότητά σας μίαν ἢ δύο ἐρωτήσεις. Τίνες κατέλυαν εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, ὅτε πρῶτον ᾠκοδομήθη;" "Οἱ προπάτορές μου," ἀπεκρίθη ὁ βασιλεύς. "Καὶ τίς," εἶπεν ὁ Δερβίσης, "κατέλυσεν ἐδῶ τελευταῖος;" "Ὁ πατήρ μου," ἀπεκρίθη ὁ βασιλεύς. "Ποῖος δὲ," ἐπρόσθεσεν ὁ Δερβίσης, "καταλύει ἐδῶ τώρα;" "Ἐγὼ," τὸν εἶπεν ὁ βασιλεύς. "Καὶ ποῖος," ἠρώτησεν ὁ Δερβίσης, "θέλει καταλύσειν ὕστερον ἀπὸ σέ;" "Ὁ νέος πρίγκιψ, ὁ υἱός μου," ἀπεκρίθη ὁ βασιλεύς. "Ἆ! λοιπὸν, μεγαλειότατε," ἐσυμπέρανεν ὁ Δερβίσης, "οἶκος, ὁ ὁποῖος τόσον συνεχῶς ἀλλάσσει τοὺς κατοίκους αὐτοῦ, καὶ δέχεται ἀδιακόπως νέους ξένους, δὲν εἶναι παλάτιον, ἀλλὰ ξενοδοχεῖον."

ΜΑΘΗΜΑ ογ΄.

Διάλογος περὶ Θεάτρων.

ΦΙΛΑΡΧΟΣ Εἶναι καὶ ἓν ἄλλο μέσον διορθώ-

σεως τοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπορῶ πῶς ἐλησμόνησες.

Φυλαρχος. Ποῖον;

Φιλ. Τὰ θέατρα. Καλὸν ἦτο ν' ἀνοιχθῶσι καὶ θέατρα, νὰ παίζωνται τραγῳδίαι, κωμῳδίαι, ἀκόμη καὶ ἡ Ὄπερα. Ὦ τί ὡραῖον πρᾶγμα ἡ Ὄπερα! Ἐνθυμοῦμαι καὶ ποθῶ πολλάκις τὴν Ὄπεραν τῶν Παρισίων.

Φυλ. Δὲν εἶσαι, βλέπω, τῆς αὐτῆς γνώμης μὲ τὸν ὅστις ὥριζε τὴν Ὄπεραν, μεγαλοπρεπῆ μωρίαν, φορτωμένην ἀπὸ μουσικὴν, ὀρχήσεις, μηχανὰς, καὶ σκηνογραφίας, μωρίαν ὅμως.

Φιλ. Καλὲ τί λέγεις, δὲν σ' ἀρέσκουν τὰ θέατρα, εὕρημα καὶ παίγνιον τερπνὸν τῶν προγόνων μας;

Φυλ. Δὲν κατηγορῶ τὰ θέατρα· τὴν ἀῤῥωστίαν τῶν θεάτρων φοβοῦμαι, ἀῤῥωστίαν, ἥτις ἐθανάτωσε τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων. Μεγάλη μας δυστυχία, ἐὰν ἀρχίσωμεν τὴν πολιτείαν μας ἀπὸ τὰ καταλύσαντα ἄλλας πολιτείας κακά. Ὑπὲρ τὰ τετρακόσια ἔτη ἔζησαν οἱ Ῥωμαῖοι χωρὶς θέατρα· καὶ ὅλον ἐκεῖνο τὸ χρονικὸν διάστημα ἐφάνη ὁ καλὸς χρόνος τῆς διαγωγῆς των. Τὰ θέατρα μετὰ ταῦτα ἐγέννησαν κατὰ μικρὸν τὴν θεατρομανίαν, ἥτις ἔκαμε τὸν δῆμον νὰ προσκολλᾶται εἰς ἐκεῖνον ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας ἢ στρατηγούς του, ὅστις ἦτο πλέον ἄσωτος εἰς τὰς δαπάνας τῶν θεαμάτων, καὶ τέλος νὰ καταφρονήσῃ τόσον τὴν ἐλευθερίαν, ὅσον νὰ μὴν ἐπιθυμῇ πλέον ἄλλο πλὴν ἄ ρ τ ο ν κ α ὶ θ έ α τ ρ α, ὡς ἔλεγεν ὁ Ἰουβενάλιος. Τίς δὲν ἐπαρατήρησε τὴν θεατρομανίαν τῶν Ἀθηναίων εἰς τοὺς ἐσχάτους

χρόνους τῆς ἐλευθερίας των; αὐτὰ τὰ διωρισμένα εἰς πολέμου χρείας ἀργύρια, ἀπὸ στρατιωτικὰ ἐμετάβαλαν οἱ κατάρατοι δημαγωγοὶ μὲ νόμον εἰς θεωρικὰ, διὰ νὰ ἐμβαίνωσιν ἀμίσθως εἰς τὰ θέατρα καὶ οἱ πτωχοὶ δημοτικοὶ, ἤγουν διὰ νὰ γίνωνται ἐπιπλέον ἀργότεροι, καὶ ἀκολούθως ἐπιθυμηταὶ τῶν ἀλλοτρίων κόπων. Θάνατον ὥρισαν ζημίαν, ἂν ἐτόλμα τις νὰ προβάλῃ νὰ μεταφερθῶσι τὰ θεωρικὰ εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν ὠφέλειαν καὶ χρῆσιν.

Φιλ. Κατὰ τὴν γνώμην σου λοιπὸν, δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν θέατρα· τοῦτο μὲ κακοφαίνεται. Πῶς ἔχομεν ν' ἀποκτήσωμεν Σοφοκλέας, Εὐριπίδας, Μενάνδρους, καὶ τόσους ἄλλους ἐνδόξους τραγικοὺς καὶ κωμικοὺς ποιητὰς, χωρὶς θέατρα;

Φυσ. Δὲν ἀποβάλλω ὁλότελα τὰ θέατρα· ἀλλὰ δὲν θέλω οὔτε νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν περὶ θεάτρων φροντίδα, ἔχοντες τόσα ἄλλα φροντίδος ἀξιώτερα πράγματα, οὔτε νὰ τὰ καταστήσωμεν, ὡς εἶναι τὰ πλειότερα τῆς Εὐρώπης.

Φιλ. Τῳόντι! ἐνθυμοῦμαι τώρα, ὅτι τὰ κατηγοροῦσε καὶ ὁ περίφημος Ῥουσσῶς, φοβούμενος μὴ τὰ δεχθῶσιν οἱ Γενευαῖοι συμπολῖταί του.

Φυσ. Καὶ εἶχε δίκαιον· εἴθε ἤκουαν τὴν συμβουλήν του! Ἀλλὰ ποίαν χρείαν ἔχομεν ἡμεῖς τῆς νουθεσίας τοῦ Ῥουσσῶ; Δὲν μᾶς λείπουν προγονικὰ παραδείγματα καὶ νουθετήματα ἀρκετὰ, ὡς ἔλεγεν ὁ Δημοσθένης, νὰ μᾶς καταστήσωσιν εὐδαίμονας.

Φιλ. Ἐκατηγόρησε κἀνεῖς ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς μας τὰ σκηνικὰ δράματα;

Φυσ. Αὐτὸς ὁ φιλόσοφος νομοθέτης, ὁ Σόλων ἀνέγνωσες βέβαια τὸν βίον του γραμμένον ἀπὸ τὸν Πλούταρχον. Ἡ περὶ θεάτρων κρίσις τοῦ Πλάτωνος δὲν εἶναι πλὴν ἐξήγησις τῆς γνώμης τοῦ Σόλωνος, τόσον πλέον ἀξιόλογος, ὅσον χωρὶς τὴν ὁδηγίαν αὐτῆς δὲν ἤθελ' ἴσως συντάξειν τὴν ὡραίαν κατὰ τῶν θεάτρων ἐπιστολὴν, τὴν πρὸς τὸν Δαλαμβέρτην, ὁ περίφημος Ῥουσσῶς. Ἡ μεγίστη μας καὶ ἀναγκαιοτάτη χρεία τὴν σήμερον εἶναι νὰ εἰσάξωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς τέχνας, κατὰ τὸν φρόνιμον νόμον τοῦ Σόλωνος, νὰ προσηλώσωμεν τῶν πολιτῶν τὴν ἐπιμέλειαν εἰς αὐτὰς, καὶ ὄχι νὰ αὐξάνωμεν τὰς ἀφορμὰς τῆς ἀργίας μὲ τὰ σκηνικὰ θεάματα, τόσον ἐπικινδυνώτερα παρὰ τὰ παλαιὰ, ὅσον ἀναβαίνουν σήμερον καὶ γυναῖκες εἰς τὴν σκηνήν.

Φιλ. Τοῦτο ὅμως ἔκαμε τῶν νεωτέρων τὰ θέατρα καὶ τερπνότερα καὶ πολὺ πιθανώτερα παρὰ τὰ παλαιά. Ἄνδρες μιμούμενοι γυναῖκας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κάμωσι τὴν μίμησιν τελείαν.

Φυσ. Ἐπειδὴ γνωρίζεις τὰ σημερινὰ τῆς Εὐρώπης θέατρα, δὲν σὲ λανθάνει βέβαια, ὅτι ἡ βασιλεύουσα εἰς τοὺς σκηνικοὺς ἀρετὴ δὲν εἶναι ἡ σωφροσύνη, οὐδ' ὅτι πολλὰ δράματα δὲν εἶναι σωφροσύνης διδακτήρια.

Φιλ. Ἔχεις τὶ δίκαιον εἰς τοῦτο· πολλὰ θέατρα ὀλίγον διαφέρουν ἀπὸ τὰ πορνοστάσια· μ' ὅλον τοῦτο. . . .

Φυσ. Τολμηρότερον καὶ σαφέστερον ἐξηγεῖσαι σὺ παρ' ἐμέ. Εἰπέ με λοιπὸν, ἂν συμφέρωσιν εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος τὰ

θέατρα. Ἡ κατάστασίς μας, φίλε, σήμερον ὁμοιάζει κατάστασιν ἀῤῥώστου, ἀναλαμβάνοντος ἀπὸ μακρὰν ἀσθένειαν. Καθὼς οὗτος κινδυνεύει νὰ ἀφανίσῃ τὴν ἀκόμη ἀστερέωτον ὑγείαν του, ἐὰν ἀπροφυλάκτως μεταπηδήσῃ ἀπὸ τὴν ἀῤῥωστικὴν ἀναγκασμένην δίαιταν εἰς ὅλας τὰς συγχωρημένας εἰς τοὺς ὑγιαίνοντας ἀπολαύσεις, τὸν αὐτὸν κίνδυνον τρέχομεν καὶ ἡμεῖς, ἐὰν πάραυτα δοθῶμεν εἰς ὅσας ἡ ἐλευθερία συγχωρεῖ ἀπολαύσεις. Οἱ νέοι μας, συχνάζοντες τὰ θέατρα μὲ τόσην ἡδονὴν, ὅσην φυσικὰ προξενοῦν ὅλα τὰ νεοφανῆ, κινδυνεύουν νὰ φθείρωσιν ἢ καὶ νὰ ἀμελήσωσιν ὁλότελα τὴν απαραιτήτως ἀναγκαίαν παιδείαν εἰς τοὺς μέλλοντας καὶ θέλοντας νὰ ἦναι ἐλεύθεροι. Οἱ σκηνικοί μας, ὄντες νέοι καὶ νέαι Ἕλληνες, πρέπει ν' ἀφίνωσι τὰς ἄλλας ἀναγκαίας εἰς τὴν παροῦσάν μας πτωχείαν ἐργασίας, καὶ τὰ οἰκιακὰ ἁπλᾶ των ἤθη, διὰ νὰ ἐνασχολῶνται εἰς τὰ ἔργα καὶ ἤθη τῆς σκηνῆς, νὰ μιμῶνται αὐτοὶ τὰ γελοῖα ἢ τὰ λυπηρὰ, διὰ νὰ κινῶσιν εἰς γέλωτα ἢ συμπάθειαν τοὺς ἄλλους, νὰ χαίρωνται τοὺς κρότους, ἢ νὰ ὑποφέρωσι τοὺς συριγμοὺς τῶν θεατῶν, δι' ἀργύριον, εἰς ἕνα λόγον, νὰ γίνωνται καταφρονητοί.

Φιλ. Ἀπορῶ βλέπων ὅτι ἔχεις καὶ σὺ τὴν αὐτὴν κατὰ τῶν σκηνικῶν πρόληψιν, τὴν ὁποίαν ἔχουν ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν φωτισμένων ἐθνῶν ὄχι ὀλίγοι.

Φυσ. Τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Σόλων, ὁ Πλάτων, ὁ Δημοσθένης, ὁ Ἰσοκράτης, οἱ ὀλίγοι φρόνιμοι ἄνδρες, ὅσοι ἐσώζοντο ἀκόμη εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν ὁποίαν ἔχεις, φίλε, χωρὶς νὰ τὸ ὁμολογῇς, καὶ σύ.

ΜΑΘΗΜΑ οδ'.

Σολομῶντος Πατρικὴ Συμβουλή.

ΥΙΕ μου, μὴ λησμονῇς τοὺς νόμους μου, καὶ ἡ καρδία σου ἂς φυλάττῃ τὰς ἐντολάς μου· διότι μακρότητα ἡμερῶν, καὶ ἔτη ζωῆς, καὶ εἰρήνην, θέλουν προσθέσειν εἰς σέ. Ἔλεος καὶ ἀλήθεια ἂς μὴ σὲ ἐγκαταλείπωσι· δέσε αὐτὰς περὶ τὸν τράχηλόν σου· ἐγχάραξε αὐτὰς ἐπάνω εἰς τὰς πλάκας τῆς καρδίας σου· οὕτω θέλεις εὑρεῖν χάριν καὶ εὔνοιαν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ἔλπιζε εἰς τὸν Κύριον ἐξ ὅλης σου τῆς καρδίας, καὶ μὴν ἐπιστηρίζεσαι εἰς τὴν ἰδικήν σου σύνεσιν· εἰς ὅλους τοὺς δρόμους σου αὐτὸν γνώριζε, καὶ αὐτὸς θέλει διευθύνειν τὰ διαβήματά σου. Μὴ νομίζῃς τὸν ἑαυτόν σου σοφόν· φοβοῦ τὸν Κύριον, καὶ ἔκκλινε ἀπὸ τὸ κακόν. Τοῦτο θέλει εἶσθαι ἰατρεία εἰς τὰ ἐντόσθιά σου, καὶ μυέλωσις εἰς τὰ ὀστᾶ σου. Τίμα τὸν Κύριον ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά σου, καὶ ἀπὸ τὰς ἀπαρχὰς ἑκάστου προϊόντος σου· οὕτω αἱ σιτοθῆκαί σου θέλουν γεμίζειν ἀπὸ ἀφθονίαν, καὶ οἱ ληνοί σου θέλουν ἐκχειλίζειν ἀπὸ νέον οἶνον. Υἱέ μου, μὴ καταφρονῇς τὴν παιδείαν τοῦ Κυρίου, καὶ μὴν ἀθυμῇς ἐλεγχόμενος ἀπὸ αὐτόν· διότι ὁ Κύριος ἐλέγχει ὅντινα ἀγαπᾷ, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν εἰς τὸν ὁποῖον εὐαρεστεῖται. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ὅστις εὗρῆκε σοφίαν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἀπέκτησε σύνεσιν· διότι τὸ ἐμπόριον αὐτῆς εἶναι καλήτερον παρὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ ἀργυρίου, καὶ τὸ κέρδος αὐτῆς παρὰ τὸ καθαρὸν χρυσίον. Αὐτὴ εἶναι τιμιωτέρα τῶν πολυτίμων λίθων· καὶ ὅλα, ὅσα τὶς ἤθελεν ἐπιθυμήσειν, δὲν

εἶναι ἀντάξια αὐτῆς. Μακρότης ἡμερῶν εἶναι εἰς τὴν δεξιὰν αὐτῆς, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα. Οἱ δρόμοι αὐτῆς εἶναι δρόμοι τερπνοὶ, καὶ ὅλαι αἱ τρίβοι αὐτῆς εἶναι εἰρήνη. Εἶναι δένδρον ζωῆς εἰς τοὺς ὅσοι τὴν ἐναγκαλίζονται· καὶ μακάριοι οἱ κρατοῦντες αὐτήν. Μὲ τὴν σοφίαν ἐθεμελίωσεν ὁ Κύριος τὴν γῆν· ἔκτισε τοὺς οὐρανοὺς μὲ σύνεσιν. Διὰ τῆς γνώσεως αὐτοῦ αἱ ἄβυσσοι ἠνοίχθησαν, καὶ τὰ νέφη σταλάζουν δρόσον. Υἱέ μου, ἂς μὴν ἀπομακρυνθῶσι ταῦτα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σου· φύλαττε ὀρθὴν βουλὴν καὶ φρόνησιν· καὶ θέλουν εἶσθαι ζωὴ εἰς τὴν ψυχήν σου, καὶ χάρις εἰς τὸν τράχηλόν σου. Τότε θέλεις περιπατεῖν ἀσφαλῶς εἰς τὸν δρόμον σου, καὶ ὁ ποῦς σου δὲν θέλει προσκόψειν. Ὅταν πλαγιάζῃς, δὲν θέλεις τρομάζειν· μάλιστα θέλεις πλαγιάζειν, καὶ ὁ ὕπνος σου θέλει εἶσθαι γλυκύς. Δὲν θέλεις τρομάξειν ἀπὸ αἰφνίδιον φόβον, οὐδὲ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον τῶν ἀσεβῶν, ὅταν ἐπέλθῃ· διότι ὁ Κύριος θέλει εἶσθαι ἡ ἐλπίς σου, καὶ θέλει προφυλάξειν τὸν πόδα σου ἀπὸ τοῦ νὰ πιασθῇ.

ΜΑΘΗΜΑ ΟΕ΄.

Ὕαινα.

Της Ὑαίνης γνωρίζονται τρία εἴδη, Ὕαινα Ῥαβδωτὴ, Ὕαινα Τριχώδης, καὶ Ὕαινα Κατάστικτος. Μολονότι συμφωνοῦν ἐν γένει ὡς πρὸς τὰ ἤθη των, κατοικοῦν ὅμως διαφόρους χώρας· ἡ μὲν Ῥαβδωτὴ, ἡ καὶ κοινοτέρα, εὑρίσκεται

εἰς τὴν Περσίαν, Ἰνδίαν, καὶ κατὰ τὸ βόρειον τῆς Ἀφρικῆς μέχρι Ἀβυσσινίας καὶ τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλεως· ἡ δὲ Τριχώδης καὶ ἡ Κατάστικτος φαίνονται διόλου περιωρισμέναι εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς Ἀφρικῆς μέρη. Τὸ κυριώτερον τῆς ποσοχῆς μας θέλομεν διευθύνειν εἰς τὴν Ῥαβδωτὴν Ὕαιναν, ὡς καθολικώτερον ἐξηπλωμένην, καὶ ὡς κατάλληλον ἀντιπρόσωπον ὅλου τοῦ γένους.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζαν τὸ πολυθρύλλητον τοῦτο ζῶον; ἀλλ' αἱ γνώσεις αὐτῶν ἦσαν μεμιγ-

μέναι μὲ τὴν πίστιν πολλῶν ἀτοπιῶν, αἵτινες, διασωθεῖσαι εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων φυσικοϊστορικῶν, ἐθεωροῦντο ὡς ἀλήθειαι διὰ πολὺ καιροῦ διάστημα. Ὀλίγα ζῶα εἰκονίσθησαν μὲ χρώματα πλέον μισητά, ὀλίγα παρεστάθησαν ψευδέστερον· τοὺς λόγους τῆς Δεισιδαιμονίας ἀντηχοῦσεν ἡ Εὐκολοπιστία. Πρέπει βέβαια ν' ἀποδώσωμεν τὸ δίκαιον καὶ εἰς τὴν Ὕαιναν.

Εἶναι μὲν ἐχθρὸς φοβερὸς τὸ ζῶον τοῦτο, ἀλλὰ σπανίως ἢ οὐδέποτε ὁρμᾷ ἑκουσίως κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἀποφεῦγον μᾶλλον παρὰ ζητοῦν συναπάντησιν· ὅταν ὅμως ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, ὑπερασπίζεται μ' ἀκαταδάμαστον πεῖσμα. Παράξενον ἴσως θέλει φανῆν εἰς τοὺς ὅσοι ἔχουν τὰς κοινὰς κατὰ τῆς Ὑαίνης προλήψεις, καὶ ὅμως ἀληθεύει, ὅτι οὐδὲν ἄγριον ζῶον ἡμερόνεται πλέον εὐκόλως, οὔτε δεικνύει πλειοτέραν στοργήν· κατὰ τοῦτο ὁμοιάζει πολὺ τὸν σκύλον· παρατηρεῖ δὲ ὁ Κυβιὲρ, ὅτι, εἰς οἰκιακὴν κατάστασιν, "ἤθελαν ἀναμφιβόλως χρησιμεύειν ὡς οἱ κύνες." Καὶ τῳόντι, βλέπομεν εἰς τὰς περιηγήσεις Ἄγγλου τινὸς, ὅτι ἡ Κατάστικτος Ὕαινα ἡμερώθη εἰς μίαν περιοχὴν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, ὅπου λογίζεται ἀρίστη κυνηγετικὴ, προσέτι δὲ πιστὴ καὶ ἐπιμελὴς, ὅσον ὁποιοσδήποτε κοινὸς σκύλος. Εἰς τοῦτο δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἐπίσκοπός τις περίφημος ἴδεν εἰς τὰς Ἰνδίας μίαν Ὕαιναν, ἥτις ἠκολούθει τὸν δεσπότην αὐτῆς ὡς σκύλος, καὶ ἐχαΐδευε τοὺς γνωρίμους της. Ἕπεται λοιπὸν ὅτι ἀδικοῦν τὴν Ὕαιναν οἱ ὡς ἀνήμερον περιγράφοντες αὐτήν. Εἰς ἀγρίαν κατάστασιν, ὁπό-

τε ὁ κόσμος ὅλος τὴν ἐχθρεύεται καὶ τὴν διώκει, φυσικὰ δὲν ἀναπτύσσονται τὰ καλήτερα τῆς διαθέσεώς της μέρη· ἀλλ' ὅταν πιασθῇ νέα, ἐμπορεῖ νὰ ἀνατραφῇ ὡς σκύλος, καί, ἀντὶ νὰ ἐμπνέῃ τρόμον, νὰ δίδῃ ὑπεράσπισιν εἰς τὰς ἀγέλας.

Αἱ Ὕαιναι τρώγουν ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὴν νύκτα, εἰς δὲ τῆς ἡμέρας τὸ διάστημα κρύπτονται εἰς τὰ σπήλαιά των, ἀναμέσον εἰς ἐρείπια, βράχους ἀποτόμους, ἢ μονήρη δάση. Πρὸς τὸ ἑσπέρας ἀρχίζουν τὰς ἁρπαγάς των, συχνάζουν δὲ εἰς ὁδοὺς χωρίων καὶ κωμοπόλεων, ὅπου κατατρώγουν τὰ περικαθάρματα, μὴ ἀφίνουσαι μηδὲ τὰ πλέον σκληρὰ κόκκαλα, τὰ ὁποῖα κατασυντρίβουν μὲ τὰς δυνατὰς σιαγόνας των· εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τὰς συντροφεύουν οἱ γῦπες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἑαυτῶν φαίνεται νὰ ὑπάρχῃ δεσμὸς φιλίας. Δὲν περιορίζει ὅμως τὰς ἐπισκέψεις αὐτῆς ἡ Ὕαινα εἰς κωμοπόλεις καὶ χωρία, οὐδὲ τὴν τροφὴν αὐτῆς εἰς τὰ ἐκεῖ ἀπεῤῥιγμένα. Περιφέρεται καὶ εἰς τὰς ἐξοχὰς ἀγεληδὸν πρὸς ζήτησιν θήρας ζώσης. Ὁ ὄνος εἶναι ἡ ἀγαπητὴ τροφή της· ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους βοσκήματα θύει καὶ ἀπολλύει.

Τὰ ἐφεξῆς λέγει ὁ τὴν Ἀφρικὴν περιηγηθεὶς Ἄγγλος ταγματάρχης Δένχαμ·—"Αἱ ὕαιναι ἦσαν πανταχοῦ πολυάριθμοι· τόσον δὲ ἁρπακτικαὶ κατήντησαν τώρα, ὥστε χωρίον τι ἀρκετοῦ μεγέθους, ἂν καὶ ὠχυρωμένον διὰ φραγμοῦ ἐξ εἴδους βάτων, δύο ἥμισυ πήχεις ὑψηλοῦ, τὸ ἐκτύπησαν, μ' ὅλον τοῦτο, καὶ τὸ ἐπῆραν ἐξ ἐφόδου· μ' ὅλην δὲ τοῦ λαοῦ τὴν ἀντίστασιν, ἥρπασαν καὶ δύο γαδάρους, τῶν ὁποίων τὴν

σάρκα ὑπεραγαποῦν. Τὴν νύκτα τὰς ἠκούαμεν ἀδιακόπως πλησίον εἰς τὰ τείχη τοῦ χωρίου μας· καὶ ἂν πύλη τις ἀφίνετο ἡμισανοιγμένη, ἔμβαιναν καὶ ἥρπαζαν ὁποιονδήποτε ταλαίπωρον ζῶον εὕρισκαν εἰς τὰς ὁδούς." Ἀλλαχοῦ μᾶς διηγεῖται ὁ αὐτὸς περιηγητής· "Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα τόσον ἐπλησίασαν εἰς τὰς σκηνάς μας αἱ ὕαιναι, ὥστε κάμηλός τις, πλαγιασμένη ὡς ἑκατὸν τριάκοντα πήχεις μακρὰν ἀπὸ τὸ περίφραγμα, εὑρέθη σχεδὸν ἡμιφαγωμένη. Πρῶτον μὲν ἐδείπνησε λέων τις ἀπὸ τὸ ἄθλιον ζῶον, ἔπειτα δὲ ὕαιναι κατέπεσαν εἰς τὸ ἀπολειφθέν." Κατὰ τοὺς ἀγρίους πολέμους, τοὺς μεταξὺ τῶν βαρβάρων ἐθνῶν τῆς Ἀφρικῆς, ὕαιναι καὶ γύπες παρευρίσκονται τακτικῶς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης· οἱ νεκροὶ ἀφίνονται ἄταφοι· ἀφοῦ δὲ χορτάσωσιν οἱ γύπες, ἀποτελειόνουν τὸ ἔργον αἱ ὕαιναι, ὥστε μόλις ἓν ὀστοῦν ἀφίνεται μαρτύριον τῆς αἱματοχυσίας.

Περίφημός τις κατὰ τὴν Ἀβυσσινίαν περιηγητὴς ἔτυχε πολλάκις τὰ ζῶα ταῦτα· "Πανταχοῦ," λέγει, "καὶ εἰς πόλεις καὶ εἰς ἀγροὺς, ἦσαν ἡ μάστιξ τῆς Ἀβυσσινίας· ἐφαίνοντο καὶ τῶν προβάτων πολυπληθέστεραι. Ἀφ' ἑσπέρας μέχρι αὐγῆς ἦτο πλήρης αὐτῶν ἡ πόλις Γονδὰρ, ὅπου εὕρισκαν κομμάτια ἀνθρώπων ἐσφαγμένων. Πολλάκις τὴν νύκτα, ὅτε ὁ βασιλεὺς μὲ εἶχε κρατήσειν ἀργὰ εἰς τὸ παλάτιον, διαβαίνων πλατεῖαν τινὰ φέρουσαν εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐφοβήθην μὴ μοῦ δαγκάσωσι τὸν πόδα. Πάμπολλαι ἐγρύλλιζαν ὁλόγυρά μου, ἂν καὶ μ' ἐπερικύκλοναν διάφοροι ἄνδρες ἔνοπλοι, οἵτινες σπανίως ἐπ:ρνοῦσε μία νὺξ χωρὶς νὰ πληγώσωσιν ἢ θα-

νατώσωσι τινὰς αὐτῶν. Μίαν νύκτα ἐξῆλθον τῆς σκηνῆς μου· ἐπιστρέψας δὲ παρευθὺς, ἴδα δύο μεγάλα γαλανὰ ὀμμάτια, κυττάζοντά με εἰς τὰ σκοτεινά. Ἐφώναξα τὸν δοῦλόν μου νὰ φέρῃ φῶς· εὑρῆκα δὲ ὕαιναν στέκουσαν εἰς τὸ κεφαλοκράββατον μὲ δύο τρία μεγάλα δεμάτια κηρῶν εἰς τὸ στόμα,—παρὰ τὰ ὁποῖα ἐφαίνετο νὰ μὴν ἐπιθυμῇ τίποτε ἄλλο. Χωρὶς νὰ φοβηθῶ, τὴν ἐκτύπησα μὲ λόγχην ὅσον ἠδυνάμην πλησιέστερον τῆς καρδίας. Πρὶν τούτου, δὲν εἶχε δείξειν σημεῖόν τι ἀγριότητος· ἀλλ' αἰσθανθεῖσα τὴν πληγὴν, ἔῤῥιψε τοὺς κηροὺς, κ' ἐπροσπάθησε νὰ τρέξῃ ἐπάνω τοῦ κονταρίου διὰ νὰ φθάσῃ πρὸς ἐμὲ, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ σύρω πιστόλαν ἀπὸ τὴν ζώνην μου, καὶ νὰ τὴν ῥήξω κατ' αὐτῆς, σχεδὸν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν τῆς ἔσχισεν ὁ δοῦλός μου τὴν κεφαλὴν μὲ πέλεκυν. Εἰς ἕνα λόγον, αἱ ὕαιναι ἦσαν τὸ βάσανον τῆς ζωῆς μας, ὁ φόβος τῶν νυκτερινῶν μας περιπάτων, καὶ ὁ ἀφανισμὸς τῶν ἡμιόνων καὶ ὄνων μας."

Ἡ ὕαινα δὲν ὑπερβαίνει μεγάλον σκύλον κατὰ τὸ ἀνάστημα· ἀλλ' ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ τράχηλος ἔχουν μεγάλην παχύτητα, καὶ ἰσχὺν τρομεράν. Δὲν φοβεῖται νὰ πολεμήσῃ ζῶον ὁποιονδήποτε, ἀντιστέκεται δὲ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν λέοντα. Τὸ ἐπένδυμά της σύγκειται ἀπὸ μακρὰς ἁδρὰς τρίχας, αἵτινες σχηματίζουν χαίτην πίπτουσαν ἀπὸ τοὺς ὤμους εἰς τὰ νῶτα· τὰ ἐμπρόσθιά της εἶναι ὑψηλότερα τῶν ὀπισθίων· ὅθεν καὶ περιπατεῖ ἀδεξίως· ἐμπορεῖ, μ' ὅλον τοῦτο, νὰ τρέχῃ γρηγορώτατα.

ΜΑΘΗΜΑ ος'.

Ὁ Κρύφιος Θησαυρός.

ΤΑ ἐφεξῆς ἱστοροῦνται ὑπὸ τοῦ Ταυερνιέρου εἰς τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ·—

Σὰχ Ἀββᾶς ὁ πρῶτος, βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἀποπλανηθεὶς μίαν τῶν ἡμερῶν ἐκ τῶν ὀπαδῶν, μὲ τοὺς ὁποίους συνεκηνύγει, εὑρῆκε νέον τινὰ βοσκὸν παίζοντα τὸν αὐλόν του. Τὸν ἐχαιρέτησε, καὶ συνωμίλησε μετ' αὐτοῦ ἱκανὴν ὥραν· τόσον δ' ἐθαύμασεν ὁ βασιλεὺς τὴν ὀρθὴν κρίσιν τοῦ ποιμένος, ὥστε παρέδωκεν αὐτὸν εἰς διδασκάλους, διὰ νὰ μαθητευθῇ τὰς ἐλευθερίους γνώσεις. Ὁ βοσκὸς διὰ ταχυτάτης προόδου εἰς πάντα κλάδον μαθήσεως ἐκίνησεν εἰς ἔκπληξιν τὴν αὐλὴν καὶ τὸν προστάτην αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν μετωνόμασε Μωάμεθ Ἀλῆν Βέην, καὶ συγχρόνως τὸν ἐδιώρισε Ναζάρ, ἤτοι ἔφορον τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου. Δύο φορὰς σταλθεὶς ὡς πρέσβυς πρὸς τὸν Μέγαν Μογόλον, εὐηρέστησε πολὺ τὸν βασιλέα μὲ τὰς διαπραγματεύσεις του, διότι εἶχεν ἀρετὴν σπανιωτάτην μεταξὺ τῶν Περσῶν, τὴν ἀδιαφθορίαν,—ὥστε οὐδεμία ποσότης χρημάτων ἠδύνατο νὰ τὸν νικήσῃ. Ἡ εὔνοια, τὴν ὁποίαν ἔχαιρε, τοῦ ἐγέννησε μὲν πολλοτάτους ἐχθρούς, ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ὁμιλήσῃ κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν κυρίαρχον, ὁ ὁποῖος τόσον τὸν ὑπελήπτετο.

Μετὰ τὸν θάνατον ὅμως τοῦ βασιλέως, ἐπεχείρησαν νὰ κατορθώσωσι τὸν ὄλεθρον τοῦ Μωάμεθ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ διὰ Σεχᾶ Σεφῆ, τοῦ διαδόχου, ὅστις, νέος ὤν, ἐπείθετο εὐκολώτερα. Παρέστησαν λοιπὸν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι, ἐπειδὴ

ὁ Μωάμεθ εἶχεν οἰκοδομήσειν ἐξ ἰδίων του διάφορα ξενοδοχεῖα, καὶ μεγαλοπρεπές τι παλάτιον, ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴν εἶχε σφετερισθῆν ἀργύρια ἀπὸ τὸν δημόσιον θησαυρόν. Ὁ βασιλεὺς, ἐπιθυμῶν νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς κατηγορίας, ἐπρόσταξε τὸν Μωάμεθ νὰ ἑτοιμάσῃ τοὺς λογαριασμούς του ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν· ἀλλ' ὁ πιστὸς οὗτος ἔφορος παρεκάλεσε τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα νὰ ἔλθῃ τὴν ἐπαύριον εἰς τὸ ταμεῖον,—ὅπου ὁ βασελεὺς ηὗρε τὰ πάντα εἰς ἐντελῆ τάξιν. Ἐκεῖθεν ἐπροχώρησεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μωάμεθ, ὅπου ἐξεπλάγη ἰδὼν εἰς ὅλα τὰ οἰκήματα σκεύη ἁπλούστατα, καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ μὴ φανερώσῃ τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν ταπεινοφροσύνην ἀνδρὸς εἰς τοιαύτην ὑψηλὴν θέσιν. Εἷς τῶν δούλων, παρατηρήσας θύραν τινα ἠσφαλισμένην μὲ τρία κλεῖθρα, ἔνευσε περὶ αὐτῆς εἰς τὸν βασιλέα. Ἡ αὐτοῦ μεγαλειότης ἠρώτησε τὸν Μωάμεθ ποῖος θησαυρὸς περιείχετο εἰς τὸ δωμάτιον, τὸ μὲ τόσην ἐπιμέλειαν κεκλεισμένον. Ὁ Μωάμεθ ἀπεκρίθη, ὅτι ὅλα τὰ ἴδιά του κτήματα περιελαμβάνοντο ἐκεῖ· ἅπαντα δὲ τὰ λοιπὰ ἦσαν τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος. Ἤνοιξε τότε τὴν θύραν τοῦ δωματίου, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἐφάνη τίποτε παρὰ ἡ βακτηρία του, τὸ δισσάκκιον, ὁ ἀσκὸς τοῦ νεροῦ, ὁ αὐλὸς, καὶ τὰ ποιμενικά του ἐνδύματα, ὅλα κρεμασμένα ἀπὸ τὸν τοῖχον. Ὁ Ναζάρ, ἰδὼν τὴν ἔκπληξιν τοῦ βασιλέως, ἱστόρησε πρὸς αὐτὸν τὴν καλοτυχίαν του, καὶ τίνι τρόπῳ εἶχε φερθῆν εἰς τὴν αὐλὴν ἐκ διαταγῆς τοῦ Σὰχ Ἀββᾶ, παρακαλῶν τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα, ἐὰν δὲν ἐχρειάζετο πλέον τὰς δουλεύσεις

του, νά τόν δώση ἄδειαν νά ἐπανέλθη εἰς τό παλαιόν αὐτοῦ ἐνασχόλημα. Τόσον ἐθαύμασε τήν ἀρετήν τοῦ ὑπουργοῦ ὁ βασιλεύς, ὥστε ἔκβαλε τό ἴδιόν του φόρεμα, καί τοῦ τό ἐχάρισε, τιμήσας αὐτόν οὕτω τά μέγιστα κατά τήν Περσικήν συνήθειαν. Ὁ Μωάμεθ ἔμεινεν εἰς τό ἀξίωμά του, καί εἰς τό ἀξίωμά του ἀπέθανεν, ἄν καί ἀδιαλείπτως ἐκίνουν πάντα λίθον κατ' αὐτοῦ οἱ ἐχθροί του.

ΜΑΘΗΜΑ οζ'.

Νηπίου Κίνδυνος.

ΧΩΡΙΚΟΣ τις, μετά τῆς συζύγου καί τῶν τριῶν αὐτοῦ τέκνων, ὑπῆγε ποτέ νά περάση τό καλοκαίριον εἰς ἕν ἀπό τά ὄρη τῶν Ἄλπεων, ὅπου ὑπῆρχεν ἀφθονία τροφῆς διά τά ποίμνιά του. Τό μεγαλήτερον αὐτοῦ ἀγόριον, ὀκταετές τήν ἡλικίαν, ἦτο φρενοβλαβές ἐκ γενετῆς· τό δεύτερον, πέντε χρόνων ἡλικίας, ἦτον ἄλαλον· τό δέ νεώτερον, βρέφος. Ἔτυχε μίαν τῶν ἡμερῶν, τό πρωΐ, ν' ἀφεθῇ τό μικρόν τοῦτο εἰς τήν ἐπιστασίαν τῶν ἀδελφῶν του· οἱ τρεῖς δέ ὁμοῦ νά πλανηθῶσιν ἀρκετά μακράν ἀπό τήν καλύβην. Ὅτε ἡ μήτηρ ἐξῆλθεν εἰς ζήτησιν αὐτῶν, ηὗρε μέν τά δύο μεγαλήτερα, ἀλλά τοῦ μικροτέρου δέν ἠμπόρεσε νά ἀνακαλύψη οὐδέν ἴχνος. Ὁ φρενοβλαβής παῖς ἐφαίνετο εἰς ἔκστασιν χαρᾶς, ἐνῷ ὁ βωβός ἔτρεμεν ἀπό τόν φόβον. Ματαίως ἐπροσπαθοῦσεν ἡ ταλαίπωρος μήτηρ νά μάθῃ ἐξ αὐτῶν τί ἀπέγινε τό τέκνον της. Οὐδ' ἀπό τοῦ λολοῦ τά κωμικά παίγνια, οὐδ' ἀπό τοῦ φρονίμου τόν φόβον δέν ἐκαταλάμβανε τίποτε. Ὁ

ἄλαλος εἶχε σχεδὸν χαμένας τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ, ἐνῷ ὁ μωρὸς ἦτον ὑπὲρ τὸ σύνηθες εὔθυμος καὶ ζωηρός. Ἐχόρευεν, ἐγέλα, καὶ ἐχειρονόμει, ὡς νὰ ἐμιμεῖτο τὰ κινήματα ἀνθρώπου, ὅστις εἶχεν ἁρπάξειν ἀγαπητόν τι ὑποκείμενον, καὶ σφιγκτὰ ἐναγκαλισθῆν αὐτό. Τοῦτο ὅμως ἦτο μικρά τις παρηγορία εἰς τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα, διότι ἐφαντάζετο ὅτι κάνένας γνώριμος εἶχεν ἀπαντήσειν τὰ παιδία, καὶ ἐπάρειν τὸ βρέφος. Ἀλλ' ἐνύκτωσε καὶ ἐξημέρωσε χωρὶς νὰ φανερωθῇ τίποτε περὶ τοῦ χαμένου τέκνου. Τὴν ἐπαύριον, ἐνῷ οἱ γονεῖς ἐξηκολούθουν ἀκόμη γυρεύοντες, ἐπέταξεν ἀετός τις ὑπεράνω αὐτῶν· εἰς τὴν θέαν τούτου ὁ μωρὸς ἀνενέωσε τὰ κωμικά του παίγνια, ὁ δὲ βωβὸς ἐπροσκολλήθη εἰς τὸν πατέρα του μὲ πεφοβισμένας καὶ ἀγωνιώσας κραυγάς. Ἐγνώρισαν τώρα τὴν φρικώδη ἀλήθειαν, ὅτι ἄγριόν τι πτηνὸν εἶχεν ἁρπάξειν εἰς τοὺς ὄνυχας αὐτοῦ τὸ δυστυχὲς νήπιον, καὶ ὅτι ὁ λολὸς ἔχαιρε διότι ἐκβῆκεν ἀπὸ τὴν μέσην τὸ ἀντικείμενον τῆς ζηλοτυπίας του!

Τὴν πρωΐαν, κατὰ τὴν ὁποίαν τοῦτο συνέβη, ἐκάθητο γενναῖός τις τῶν Ἄλπεων κυνηγὸς πλησίον εἰς τὴν φωλεὰν ἑνὸς ἀετοῦ, ἐλπίζων νὰ θανατώσῃ αὐτὸν ἐπιστρέφοντα. Ἀφοῦ ἐπερίμεινεν ἱκανὴν ὥραν, ἴδε τὸ τερατῶδες ὄρνεον βραδέως διασχίζον τὸν ἀέρα, καὶ σιμόνον πρὸς τὸν βράχον, ὅπου εἶχεν ᾠκοδομημένην τὴν φωλεάν. Ἀλλὰ φαντάσου τὴν φρίκην αὐτοῦ, ὅτε ἤκουσε τὰ κλαύματα, καὶ διέκρινε τὴν μορφὴν βρέφους εἰς τοὺς τρομεροὺς ὄνυχας τοῦ πλησιάζοντος ἀετοῦ. Εὐθὺς ἔκαμεν ἀπόφασιν—νὰ πυροβολήσῃ κατὰ τοῦ πτηνοῦ μὲ ὁποιονδήποτε

κίνδυνον, ἅμα ἤθελε καθίσειν ἐπὶ τῆς φωλεᾶς, καὶ κάλλιον νὰ σκοτώσῃ τὸ παιδίον παρὰ νὰ τὸ ἀφήσῃ νὰ κατασχισθῇ καὶ κομματιασθῇ ἀπὸ τὸν φρικτὸν ἅρπαγα. Μὲ σιωπηλὴν εὐχὴν καὶ μὲ σταθερὸν ὀμματίασμα ἔστησε τὸ τουφέκιον αὐτοῦ ὁ ὀρεινόμος. Ἡ πάλλα διεπέρασε κατευθεῖαν τὴν κεφαλὴν ἢ τὴν καρδίαν τοῦ ἀετοῦ, καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν ἔλαβε τὴν ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν ὁ ἀτρόμητος κυνηγὸς ν' ἁρπάξῃ θριαμβευτικῶς τὸ τέκνον ἀπὸ τὴν φωλεάν. Ἦτο δὲ καταπληγωμένον ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ ἀετοῦ εἰς ἕνα τῶν βραχιόνων καὶ εἰς τὰς πλευράς του, ἀλλ' ὄχι θανατηφόρως· ϗ μετὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἀφοῦ ἐχάθη, ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ εἰς τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὰς τρυφερὰς ἀγκάλας.

ΜΑΘΗΜΑ οή.

Ἀπόσπασμα ἐξ Ὁδοιπορικοῦ εἰς τὴν Σουηδίαν.

Μιαν ἡμέραν μακρὰν τῆς Στοκόλμης εὑρίσκεται ἡ Οὐψαλία, μητρόπολις ἄλλοτε τοῦ βασιλείȣ, κειμένη εἰς εὔφορον πεδιάδα, διαιρουμένη δὲ ἀπὸ ποτάμιον εἰς τὸ μέσον, καὶ ἔχουσα ὀρθογωνίως κομμένας ὅλας τὰς ὁδούς, εἰς δὲ τὸ κέντρον μεγάλην πλατεῖαν. Ὀλίγαι τινὲς οἰκίαι φαίνονται λιθόκτιστοι, αἱ δὲ λοιπαὶ ὅλαι κατασκευάζονται ἀπὸ ξύλα μόνον, καὶ βάφονται ἐξωτερικῶς μὲ κόκκινον χρῶμα.

Εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν εὑρίσκεται ἡ πρώτη ἐκκλησία, Γοτθικὴ οἰκοδομή, ἔργον Γάλλου ἀρχιτέκτονος, ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ σχῆμα τοῦ ἐν Παρισίοις ναοῦ τῆς Παναγίας. Ἐκεῖ

εἰς μικρὸν παρεκκλήσιον ἀπὸ μάρμαρον μὲ τέσσαρας πυραμίδας εἰς τὰς γωνίας φαίνεται καὶ ὁ τάφος τοῦ Γουστάβου Βάζα, τὸν ὁποῖον σέβονται κατ' ἐξοχὴν οἱ Σουηδοί· ἐπειδὴ γεννηθεὶς ἁπλοῦς καὶ δυστυχὴς πολίτης ἠλευθέρωσε τοὺς συμπατριώτας του ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ξενοκρατίας, καὶ ἐστερέωσε τὴν διαδοχικὴν μοναρχίαν, τῆς ὁποίας ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ λαοῦ κατέστησεν αὐτὸν ἀρχηγόν.

Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Οὐψαλίας εἶναι ἡ πρώτη δόξα καὶ τὸ καύχημα τῆς πόλεως ταύτης, ἐπειδὴ ἐκεῖθεν προῆλθον διασημότατοι κατὰ τὴν σοφίαν ἄνδρες, μεταξὺ δὲ τούτων μάλιστα ὁ Λινναῖος, ὅστις, πτωχὸς τόσον κατ' ἀρχὰς, ὥστε νὰ δανείζεται πρὸς χρῆσιν τὰ παλαιὰ τῶν συμμαθητῶν αὐτοῦ ὑποδήματα, ἠξιώθη διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ ἐπιμονῆς νὰ διορισθῇ καὶ διδάσκαλος τῆς βοτανικῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον αὐτὸ, καὶ διευθυντὴς τοῦ βοτανικοῦ κήπου.

Πλησίον τῆς Οὐψαλίας εὑρίσκονται περίφημα τινὰ σιδηρᾶ μεταλλεῖα, ὅθεν ἐκφέρεται ὁ πρὸς κατασκευὴν χάλυβος ἀναγκαῖος σίδηρος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, καὶ ἀλλοῦ. Εἰς τὰ βαθύτα-

τα ταῦτα ὑπόγεια καταβαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι κρεμασμένοι εἰς μικρὸν κάδδον τρεῖς τέσσαρες ὁμοῦ. Πολλάκις ἐτρόμαξα, ὅτε τὸ φορεῖον τοῦτο ἐκτύπα ἀπὸ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος εἰς τὴν κατάβασιν· ἀλλ' ὁ φόβος μου κατήντησε μάλιστα ἀνυπέρβλητος, ὅτε ἐξαίφνης ἐσάλευσε σχεδὸν ὅλον τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο σπήλαιον ἀπὸ τὸν κρότον καὶ τὴν βίαν τῆς πυροκόνεως, τὴν ὁποίαν ἀνάπτοντες σχίζουσι τοὺς βράχους καὶ θραύουσι τὰς πέτρας, διὰ νὰ εὕρωσι τὸ σιδηροῦχον ὀρυκτὸν, τὸ ὁποῖον ἔπειτα συντρίβοντες καὶ καίοντες μὲ ἄνθρακας ἀναλύουσι δὶς καὶ τρὶς, ἑωσοῦ σχηματίσωσι τὰ μεγάλα ἐκεῖνα στενὰ καὶ μακρὰ ἐλάσματα, τὰ εἰς ὅλους γνωστά.

Κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἐθαύμασα ἐξαιρέτως τὴν πρόνοιαν τοῦ Δημιουργοῦ, ἐπειδὴ ἐγέμισε τὸν μεταλλικὸν τοῦτον τόπον ἀπὸ διεξοδικὰ δάση, τῶν ὁποίων τὰ ξύλα εἶναι τόσον ἀναγκαῖα εἰς τὴν μεταλλουργίαν.

Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Κόρσικαν· ἀλλ' ἡ Ἀγγλία ἔχει πολὺ εὐκολωτέραν ἄλλην ὕλην, τοὺς γαιάνθρακας.

Πλησίον τῆς πόλεως Φαλοὺμ εἶδον ἄλλα μεταλλεῖα χαλκοῦ· ἀλλ' ἐκεῖ ὁ ἄνθρώπος καταβαίνει πεζός· ἐπειδὴ ἡ φύσις τοῦ τόπου ἐσυγχώρησε νὰ κόψωσιν εἰς τὸν βράχον βαθμίδας ἀλλεπαλλήλους, ὡς κλίμακος, ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἕως τὸ βάθος.

Ὁ χρυσὸς, ὁ ἄργυρος, ὁ χαλκὸς, καὶ ὁ σίδηρος, κατήντησαν πολύτιμα καὶ ἀναπόφευκτα μέταλλα εἰς τὴν παροῦσαν κοινωνίαν· ἀλλὰ δὲν δύναται ἄνθρωπος νὰ ἴδῃ οὔτε νὰ ἐνθυμηθῇ χωρὶς

φρίκην τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους ὑποφέρουσιν οἱ μεταλλευταὶ, θαμμένοι ζωντανοὶ εἰς τοὺς μεγάλους ἐκείνους τάφους, ἐργαζόμενοι ἡμίγυμνοι, καὶ τόσον ὠχροὶ καὶ ἀκάθαρτοι, ὥστε μόλις διακρίνονται.

Ἀναχωροῦντες ἐκεῖθεν εἰς τὴν Χριστιανίαν, καθέδραν τῆς Νορβεγίας, ὑπεφέραμεν τόσην ψύχραν, ὥστε ἡ πνοὴ ἡμῶν μετεβάλλετο εἰς κρύσταλλον. Ἐπεράσαμεν πολλὰς λίμνας, αἵτινες ὅλαι ἦσαν περικυκλωμέναι ἀπὸ κατάπυκνα δάση, τῶν ὁποίων τὰ δένδρα ἔλαμπον τὴν νύκτα ὡς ἀδάμαντες διὰ τὴν πάχνην, ἡ ὁποία τὰ ἐσκέπαζεν· ὡδηγούμεθα δὲ εἰς τὸν δρόμον ἀπὸ τὸ βόρειον σέλας, λαμπρότατον φῶς εἰς τὸν ὁρίζοντα, τοῦ ὁποίου αἱ ποικιλόχροοι ἀκτῖνες σκορπιζόμεναι ἀπετέλουν τὸ μεγαλοπρεπέστατον τῆς φύσεως θέαμα.

Ἡ Χριστιανία εἶναι ὡραία πόλις, ἔχει εὐθείας καὶ πλατείας ὁδοὺς, καλοκτίστους δὲ οἰκίας. Οἱ χωρικοὶ τῆς Νορβεγίας εἶναι εὐτυχέστεροι παρὰ τοὺς Σουηδοὺς καὶ τοὺς Δάνους, ὡς ἔχοντες πολλὰ ἐλευθερίας προνόμια, δυνάμει τοῦ κώδηκος τῶν νόμων, τὸν ὁποῖον ἐθέσπισεν ὁ βασιλεὺς Χριστιανὸς πέμπτος.

Τρέφονται δὲ μὲ μεγάλα ὀψάρια καὶ σπανίως μὲ ἁλμυρὸν κρέας. Διὰ τὴν ἔλλειψιν ἢ σπανιότητα τοῦ χόρτου, ἕως καὶ τὰ βοσκήματα τρέφονται ἐκεῖ μὲ ταριχευτὰ ὀψάρια. Μὴ ἔχοντες ἀρκετὸν σῖτον, μεταφέρουσιν αὐτὸν μακρόθεν δίδοντες εἰς ἀντάλλαγμα σίδηρον, χαλκὸν, καὶ οἰκοδομικὴν ἢ ναυπηγήσιμον ξυλείαν, μὲ τὴν ὁποίαν κατασκευάζουσι καὶ αὐτοὺς τοὺς δρόμους. Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἐδωδίμων οἱ χω-

ρικοὶ ζητοῦσι μὲ μεγάλους κινδύνους τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ὠά των εἰς αὐτὰς τὰς φωλεὰς, πηγμένας ἐπάνω ἀποκρήμνων καὶ ὑπερυψήλων βράχων, ὅθεν πίπτουσι πολλάκις νεκροί.

Εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην ἐθαύμασα βλέπων ὡς πρᾶγμα παράδοξον λευκοὺς λαγωούς· ἀλλ' ἔμαθον ἔπειτα ὅτι αἱ ἄρκτοι, αἱ ἀλώπεκες, καὶ αἱ πέρδικες αὐταὶ τοῦτο τὸ χρῶμα λαμβάνουσι τὸν χειμῶνα, ὥστε διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς χιόνος ἀποφεύγουσι τὴν καταδίωξιν τῶν ἐχθρῶν.

Τὰ παράλια τῆς Νορβεγίας φημίζονται διὰ δίνην, ἢ θαλασσοστρόβιλον τρομερώτατον, ὅστις σύρει ἐντὸς ἑαυτοῦ πλοῖα, ἕως δὲ καὶ κήτη, μίλια εἰσέτι ἀπέχοντα.

ΜΑΘΗΜΑ οθʹ.

Πατρικὴ Διδασκαλία.

Ο Φιλοτεκνος δὲν εἶχε παρὰ ἕνα υἱὸν, τὸν ὁποῖον ἀνέθρεψεν ὁ ἴδιος. Ἐνῷ δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν συνεκάθηντο εἰς τὸν κῆπον, τοῦ τέκνου ὄντος δεκαετοῦς, ὁ πατὴρ ὡμίλησεν οὕτως·—Υἱέ μου, μολονότι τώρα κρίνεις σεαυτὸν ἀξιομακά-

ριστον, διότι κρατεῖς τὴν χεῖρά μου, εὑρίσκεσαι ὅμως εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὑπὸ τὴν εὐνοϊκὴν ἐπιμέλειαν Πατρὸς καὶ Φίλου πολὺ μεγαλητέρου παρ' ὅσον ἐγὼ εἶμαι, ὅστις τρέφει ἀγάπην πρὸς σὲ ἀνωτέραν τῆς ἰδικῆς μου, καὶ παρὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνεις ἀγαθὰ ὅσα θνητὸς ἀδύνατον εἶναι νὰ σὲ χορηγήσῃ. Ὁ Θεὸς αὐτὸς, τὸν ὁποῖον μὲ βλέπεις καθημέραν νὰ λατρεύω· τὸν ὁποῖον καθημέραν ἐπικαλοῦμαι νὰ εὐλογήσῃ καὶ σὲ καὶ ἐμὲ, καὶ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα· τὰ θαυμάσια τοῦ ὁποίου ἔργα ἱστοροῦνται εἰς τὰς ἱερὰς Γραφάς· ὁ Θεὸς αὐτὸς, ὁ δημιουργήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ· ὁ Θεὸς, τὸν ὁποῖον εὐλόγησε καὶ ᾔνεσεν ὁ Ἰὼβ εἰς τὰς μεγαλητέρας θλίψεις του· ὅστις ἐλύτρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Αἰγυπτίων· ὅστις ἦτον ὁ ὑπερασπιστὴς τοῦ Ἰωσὴφ, Μωϋσέως, καὶ Δανιήλ· ὅστις ἔπεμψε τόσους προφήτας εἰς τὸν κόσμον· ὅστις διώρισε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ ἐξαγοράσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος· ὁ Θεὸς οὗτος, ὁ ποιήσας ὅλα τὰ μεγαλεῖα ταῦτα, ὁ δημιουργήσας τόσας μυριάδας μυριάδων ἀνθρώπων, μετὰ τοῦ ὁποίου θέλουν συγκατοικεῖν καὶ ἀγάλλεσθαι διὰ παντὸς τῶν ἀγαθῶν τὰ πνεύματα·—ὁ μέγας οὗτος Θεὸς, ὁ πλάσας κόσμους, ἀγγέλους, καὶ ἀνθρώπους, εἶναι ὁ πατὴρ καὶ ὁ φίλος σου.

Αὐτὸς ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε τὴν ἡμίσειαν ἡλικίαν τῆς σκιερᾶς ταύτης δρυὸς, ὑπὸ τὴν ὁποίαν καθήμεθα· πολλοὶ τῶν προπατόρων μας ἐκάθισαν ὑπὸ τοὺς κλάδους της· ἅπαντες κατὰ σειρὰν ὠνομάσαμεν αὐτὴν ἰδικήν μας, μολονότι αὐτὴ

στέκει καὶ ἀποβάλλει τοὺς κυρίους, ὡς ῥίπτει τὰ φύλλα της.

Βλέπεις, υἱέ μου, τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς μας εὐρύχωρον τοῦτο καὶ μέγα στερέωμα, ὅπου ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, καὶ πάντες οἱ ἀστέρες, μεγαλοπρεπῶς λάμπουν; Ἐὰν μετεφέρεσο εἰς κάνὲν τῶν σωμάτων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα τόσον ἀπείρως ἀπέχουν ἀπὸ ἡμᾶς, ἤθελες ἀνακαλύψειν καὶ ἄλλα τόσον ὑπὲρ κεφαλῆς σου, ὅσον οἱ ἀστέρες τοὺς ὁποίους ἐδῶ βλέπεις εἶναι ὑπεράνω τῆς γῆς. Ἐὰν ὑπήγαινες ἄνω ἢ κάτω, πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμὰς, πρὸς ἄρκτον ἢ πρὸς νότον, ἤθελες εὑρεῖν τὸ αὐτὸ ὕψος χωρὶς κορυφὴν, καὶ τὸ αὐτὸ βάθος χωρὶς πυθμένα.

Πλὴν, τόσον μέγας εἶναι ὁ Θεὸς, ὥστε τὰ σώματα ὅλα ταῦτα συνενωμένα εἶναι μόνον ὡς κόκκος ἄμμου ἐνώπιόν του· καὶ ὅμως τόσην ἔχει φροντίδα ὑπὲρ σοῦ ὁ μέγας οὗτος Θεὸς καὶ Πατὴρ ὅλων τῶν κόσμων καὶ ὅλων τῶν πνευμάτων, ὡς νὰ μὴν εἶχεν ἄλλον υἱὸν παρ' ἐσὲ, ἢ ὡς νὰ μὴν ὑπῆρχε πλάσμα, τὸ ὁποῖον ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ ὑπερασπίζεται, ἐκτὸς σοῦ μόνου. Αὐτὸς ἀριθμεῖ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου, σ' ἐπαγρυπνεῖ κοιμώμενον καὶ ἐξυπνοῦντα, καὶ σὲ διεφύλαξεν ἀπὸ χιλίους κινδύνους, ἀγνώστους καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς ἐμέ.

Φοβοῦ, λοιπὸν, υἱέ μου, καὶ λάτρευε, καὶ ἀγάπα τὸν Θεόν. Οἱ ὀφθαλμοί σου τῳόντι δὲν ἐμποροῦν ἀκόμη νὰ τὸν ἴδωσιν, ἀλλὰ πάντα, ὅσα βλέπεις, εἶναι τόσα σημεῖα τῆς δυνάμεως καὶ παρουσίας του, καὶ αὐτὸς εἶναι πλησιέστερον εἰς σὲ ὑπὲρ πᾶν ὅ,τι δύνασαι νὰ ἴδῃς.

Λάβε αὐτὸν ὡς Κύριον, καὶ Πατέρα, καὶ Φίλον

σου· ἀνάβλεπε εἰς αὐτὸν ὡς τὴν πηγὴν καὶ τὸν αἴτιον παντὸς ἀγαθοῦ, τὸ ὁποῖον ἔλαβες παρ' ἐμοῦ, καὶ σέβου ἐμὲ μόνον ὡς ὄργανον τῆς πρὸς σὲ θεϊκῆς εὐεργεσίας. Ὁ εὐλογήσας τὸν πατέρα μου πρὶν γεννηθῶ μέλλει νὰ εὐλογήσῃ καὶ σὲ ἀφοῦ ἀποθάνω.

Καθὼς εἰς ὅλας τὰς πράξεις σου ἀπέβλεπες πρὸς ἐμὲ, καὶ ἐφοβεῖσο νὰ κάμῃς τὶ ἄβουλά μου· οὕτω ἄς ἦναι τώρα κανὼν τῆς ζωῆς σου ν' ἀποβλέπῃς πρὸς τὸν Θεὸν εἰς ὅλα τὰ ἔργα σου, νὰ κάμνῃς τὰ πάντα ἐν φόβῳ αὐτοῦ, καὶ ν' ἀπέχῃς ἀπὸ κάθε τι ἀσύμφωνον μὲ τὸ θέλημά του.

Ἀγάπα δὲ τὸν πλησίον μὲ τρυφερότητα καὶ φιλοστοργίαν. Στοχάζου πῶς ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, πόσον ἐλεεῖ, πόσον ἐπιμελῶς διαφυλάττει αὐτοὺς, ἔπειτα δὲ προσπάθει καὶ σὺ ν' ἀγαπᾷς τὸν κόσμον, ὡς ὁ Θεὸς τὸν ἀγαπᾷ.

Κάμνε καλὸν, υἱέ μου, πρῶτον μὲν εἰς τοὺς ἀξιωτέρους, ἀλλ' ἐνθυμοῦ νὰ κάμνῃς καλὸν πρὸς ὅλους. Οἱ μεγαλήτεροι ἁμαρτωλοὶ λαμβάνουν καθημέραν δείγματα τῆς πρὸς αὐτοὺς θεϊκῆς ἀγαθότητος· ὁ Θεὸς τρέφει καὶ διατηρεῖ αὐτοὺς, ὥστε νὰ μετανοήσωσι καὶ νὰ στραφῶσιν εἰς αὐτόν· μιμοῦ ἄρα τὸν Θεὸν, καὶ μὴ στοχάζεσαι ὁποιονδήποτε ἀνάξιον εὐνοίας καὶ βοηθείας, ὅταν βλέπῃς ὅτι χρειάζεται αὐτήν.

Τὰ ἐνδύματά σου ἄς ἦναι καθάρια καὶ σεμνά· σκοπὸν ἔχοντα ὄχι νὰ ἐπιδεικνύωσι τὴν ὡραιότητα τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὴν σωφροσύνην τοῦ νοός· ὥστε τὸ ἐξωτερικόν σου φόρεμα νὰ ὁμοιάζῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἁπλότητα τῆς καρδίας σου, καθότι πρεπωδέστατον εἶναι νὰ συνιστᾷς

ἕνα μόνον ἄνθρωπον, καὶ νὰ ἦσαι ἐξωτερικῶς ὁποῖος καὶ ἐσωτερικῶς.

Εἰς τὸ τρώγειν καὶ πίνειν, φύλαττε τοὺς κανόνας τῆς Χριστιανικῆς ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης· στοχάζου τὸ σῶμά σου μόνον ὡς ὑπηρέτην τῆς ψυχῆς σου, καὶ τόσον μόνον τρέφε αὐτό, ὥστε κάλλιον νὰ ἐκπληροῖ τὰ ἴδιά του καθήκοντα.

Ἀγάπα τὴν ταπεινοφροσύνην καθ' ὅλας τὰς μορφάς· ἐνέργει αὐτὴν καθ' ὅλα τὰ μέρη της· διότι δὲν ὑπάρχει εὐγενεστέρα κατάστασις ψυχῆς· αὐτὴ στρέφει τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ σὲ πληροῖ ἀπὸ πᾶσαν τρυφερὰν καὶ φιλόστοργον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διάθεσιν.

Πᾶσα λοιπὸν ἡμέρα ἂς ἦναι ἡμέρα ταπεινοφροσύνης· συγκατάβαινε εἰς ὅλην τὴν ἀσθένειαν τῶν ὁμοίων σου· τὰς ἀδυναμίας κάλυπτε, τὰς ὑπεροχάς των ἀγάπα· ἐνθάῤῥυνε τὰς ἀρετάς, ἀναπλήρονε τὰς ἐλλείψεις των· χαῖρε εἰς τὴν εὐδαιμονίαν των, συλλυποῦ εἰς τὴν δυστυχίαν των· δέχου τὴν φιλίαν, παράβλεπε τὴν ἔχθραν· συγχώρει τὴν κακίαν· ἔσο δοῦλος δούλων· καὶ συγκατάβαινε νὰ πράττῃς τὰ εὐτελέστατα διὰ τοὺς εὐτελεστάτους.

Μὲ φαίνεται ὡς χθὲς ἀκόμη νὰ ἔλαβα παρὰ τοῦ φιλτάτου πατρός μου τὰς ὁποίας τώρα μεταδίδω εἰς σὲ διδασκαλίας. Ὁ Θεὸς δὲ, ὅστις ἔδωκεν εἰς ἐμὲ ὦτα ν' ἀκούσω, καὶ καρδίαν νὰ δεχθῶ, ὅσα ὁ πατήρ μου μὲ παρήγγειλεν, ἐλπίζω νὰ δώσῃ καὶ εἰς σὲ χάριν ν' ἀγαπᾷς καὶ νὰ ἐκπληροῖς τὰς αὐτὰς διδασκαλίας.

ΜΑΘΗΜΑ π΄.

Ὁ Αὐτοδίδακτος Μαθηματικός.

Οτι δι' ἐπιμονῆς καὶ μεγαλοφυΐας δύναται ὁ ἀπαίδευτος ν' ἀποκτήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀκριβεῖς γνώσεις ἐπιστημῶν καὶ διαλέκτων, ἀποδεικνύεται τρανῶς ἐκ τοῦ παραδείγματος διαβοήτου τινὸς μαθηματικοῦ Ἄγγλου. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο κηπουρὸς τοῦ Δουκὸς Ἀργύλης. Ὁ νέος ἔγινεν ὀκταετὴς, καὶ ἠγνόει ἀκόμη τὴν ἀνάγνωσιν. Τὰ γράμματα δὲ τοῦ Ἀλφαβήτου κατὰ τύχην διδαχθεὶς παρά τινος δούλου, τίποτε ἄλλο δὲν ἐχρειάσθη πρὸς ἔκτασιν καὶ πλουτισμὸν τοῦ νοός του. Ἐδόθη εἰς τὴν σπουδὴν, καὶ μόλις δεκαοκταετὴς, εἶχεν ἀποκτήσειν χωρίς τινος διδασκάλου γνῶσιν ἐντελῆ τῆς γεωμετρίας.

Ὁ Δοὺξ Ἀργύλης, ὅστις μὲ στρατιωτικὰ προτερήματα ἥνονε γενικὴν εἴδησιν τῶν ἐπιστημῶν, περιδιαβάζων μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὸν κῆπον αὐτοῦ, ἴδε Λατινικὸν ἀντίτυπον τοῦ περιβοήτου πονήματος τοῦ Νεύτωνος, τὰς Ἀρχὰς, κείμενον ἐπὶ τοῦ χόρτου. Ἐκάλεσε δ' ἕνα τῶν ὑπηρετῶν νὰ πιάσῃ καὶ νὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ἐκ τῆς ὁποίας ἐνόμισεν ὅτι εἶχεν ἐπαρθῆν. Ὁ νέος ὅμως κηπουρὸς εἶπεν εἰς αὐτὸν, ὅτι τὸ βιβλίον ἦτον ἰδικόν του. "Ἰδικόν σου!" ἀπεκρίθη ὁ Δούξ· "τί γνωρίζεις σὺ ἀπὸ γεωμετρίαν, Λατινικὰ, Νεύτωνα;" "Γνωρίζω κἄτι," εἶπεν ὁ νέος, μὲ ἁπλούστατον βλέμμα, προερχόμενον ἀπὸ ἐντελῆ ἄγνοιαν τῶν ἰδίων αὐτοῦ προτερημάτων καὶ γνώσεων. Ὁ Δοὺξ ἔμεινε ἐκπεπληγμένος, καὶ ἤρχισεν ὁμιλίαν μετὰ τοῦ νέου μαθηματικοῦ. Προτείνας διάφορα

ἐρωτήματα, ἐθαύμασε τὴν δύναμιν, τὴν ἀκρίβειαν, καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν ἀποκρίσεων. "Ἀλλὰ πῶς," ἠρώτησεν ὁ Δοὺξ, "ἔμαθες σὺ τόσα πράγματα;" "Εἷς τῶν ὑπηρετῶν σας," ἀπεκρίθη ὁ νέος, "μ' ἐδίδαξε νὰ ἀναγινώσκω πρὸ δέκα περίπου χρόνων. Τί δὲ ἄλλο χρειάζεταί τις παρὰ τὴν ἀνάγνωσιν, διὰ νὰ μάθῃ ὅ,τι καὶ ἂν θέλῃ;"

Τοῦ Δουκὸς ἡ περιέργεια διηγέρθη ἔτι μᾶλλον· παρεκάλεσε δ' αὐτὸν νὰ διηγηθῇ τίνι τρόπῳ ἔγινε τόσον πολυμαθής. "Πρῶτον ἔμαθα νὰ ἀναγινώσκω," εἶπεν ὁ νέος. "Οἱ κτίσται ἐδούλευαν τότε εἰς τὸν οἶκόν σας. Μίαν τῶν ἡμερῶν πλησιάσας, ἴδα τὸν ἀρχιτέκτονα μεταχειριζόμενον ἀρίδα καὶ διαβήτας, καὶ κάμνοντα λογαριασμούς. Ἠρώτησα τί τάχα ἐσήμαιναν, καὶ εἰς τί ἐχρησίμευαν ταῦτα· μὲ εἶπαν δὲ ὅτι ὑπάρχει ἐπιστήμη καλουμένη Ἀριθμητική. Ἠγόρασα βιβλίον Ἀριθμητικῆς, καὶ τὴν ἔμαθα. Ἤκουσα ὅτι εἶναι καὶ ἄλλη ἐπιστήμη, καλουμένη Γεωμετρία. Ἠγόρασα τὰ στοιχειώδη βιβλία, καὶ ἔμαθα τὴν γεωμετρίαν. Ἀναγινώσκων ἔμαθα ὅτι εὑρίσκονται καλὰ βιβλία περὶ τῶν ἐπιστημῶν τούτων εἰς τὸ Λατινικόν. Ἠγόρασα λεξικὸν, καὶ ἔμαθα Λατινικά. Εἰδοποιήθην πρὸς τούτοις, ὅτι ἦσαν ἄριστα ὁμοιοειδῆ βιβλία εἰς τὸ Γαλλικὸν, καὶ ἀγοράσας λεξικὸν ἔμαθα Γαλλικά. Ταῦτα, κύριέ μου, εἶναι ὅσα ἔκαμα. Μὲ φαίνεται ὅτι πᾶν ὅ,τι θέλει ἐμπορεῖ τις νὰ μάθῃ ἀφοῦ ἅπαξ γνωρίσῃ τὸ Ἀλφάβητον." Ὑπερευχαριστήθη ὁ Δοὺξ μὲ ὅσα ἤκουσε· τὸν ἔδωκε δὲ ἄλλο ὑπούργημα, τὸ ὁποῖον ἄφινεν εἰς αὐτὸν ἀρκετὴν σχολὴν διὰ νὰ θεραπεύῃ τὰς μού

σας· καθότι ἀνεκάλυψε τὴν αὐτὴν ἐπιτηδειότητα καὶ κλίσιν εἰς τὴν μουσικὴν, ζωγραφικὴν, ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ ὅλας τὰς ἐπιστήμας, τὰς ἐξαρτωμένας ἀπὸ λογισμοὺς καὶ ἀναλογίας. Ἀγνοεῖται ἐξίσου καὶ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τῆς γεννήσεώς του· ἀπέθανε δὲ τὸ 1768.

ΜΑΘΗΜΑ πά.

Τὸ Ὄνειρον τοῦ Κοραῆ.

Πολλακις, ἀδελφέ μου, εἰς τὰς ἀνιαράς μου ἀγρυπνίας, (καὶ αὐταὶ αἱ ἀγρυπνίαι μὲ συμβαίνουσι πολλάκις, μάλιστα τὸν χειμῶνα, ὅταν αἱ νύκτες ἦναι μακραὶ), ἀναλίσκω τὸν καιρὸν, συλλογιζόμενος τὰ πάθη μου. Ἀφοῦ τὰ ἀπαριθμήσω ὅλα ἓν πρὸς ἓν, ἀρχόμενος ἀπὸ ἐκεῖνα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὁποῖα ἦσαν αἱ πατρικαὶ παιδεύσεις διὰ τὰς ἐν οἴκῳ ἀταξίας μου, καὶ οἱ ῥαβδισμοὶ τοῦ φροντιστηρίου διὰ τὰ γραμματικὰ, καὶ διαβαίνων ἔπειτα εἰς τὰ πλέον ἀνιαρὰ, τὴν μετὰ τοῦ Εὐσταθίου συντροφίαν, τὴν εἰς Ὁλλανδίαν ἀποδημίαν, τὰς περιηγήσεις ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, τὴν ἀπώλειαν τῶν ὑπαρχόντων, τὴν δευτέραν ἐκδημίαν μου εἰς Γαλλίαν, ἀφοῦ, λέγω, τὰ ἀπαριθμήσω ὅλα, ἢ κἂν ὅσα ἐνθυμοῦμαι, μὲ φαίνεται νὰ ἀκούω μίαν φωνὴν ἀοράτως, "Ἀχάριστε, ἂν ἡ Πρόνοια σὲ ἐπαίδευσε πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, σὲ ἔκαμεν ὅμως καὶ μεγάλας εὐεργεσίας." Καὶ τότε ἄρχομαι ἐκ τοῦ ἐναντίου νὰ ἀπαριθμῶ τὰ τῆς Προνοίας δωρήματα, καὶ σὲ βεβαιόνω, φίλε μου, ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν ὑπολογισμὸν εὕρηκα πάντοτε τὸν ἀριθμὸν τῶν καλῶν ἀνώτερον ἀπὸ τὰ κακά.

Οὕτω παρηγορούμενος μὲ τοιούτους λογισμοὺς, ἀπεκοιμήθην μίαν νύκτα πρὸς τὸ ἐξημέρωμα· καὶ εἶδον καθ' ὕπνους θέαμα περίεργον, καὶ ἄξιον νὰ παρηγορήσῃ ὄχι μόνον ἐμὲ, ἀλλὰ πάντας τοὺς κακῶς πάσχοντας.

Ἄγγελος, ἐξ οὐρανοῦ καταβαίνων, παρεστάθη εἰς τὴν κλίνην μου, κολοσσαῖος τὸ μέγεθος· ἐκράτει τρυτάνην εἰς χεῖράς του, ὡς ἐκείνην, μὲ τὴν ὁποίαν ζυγίζουσι κάμμίαν φορὰν τὰ ξύλα ἔμπροσθεν εἰς τὸ Κουμέρκιον. "Παραπονεῖσαι," μὲ λέγει, "ὡς ἠδικημένος ὑπὸ τῆς Προνοίας. Ἀλλ' ἰδοὺ τῆς δικαιοσύνης ἡ τρυτάνη! Βάλε εἰς τὸ ἓν μέρος ὅσα κακὰ ἐδοκίμασας ἐν τῷ βίῳ, καὶ πρόσεχε μὴ λησμονήσῃς τίποτε." Ἐγὼ, τρέμων ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ὡς βλάσφημος, καὶ ἐπιθυμῶν ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ δικαιολογηθῶ, ἄρχισα μὲ μεγάλην προθυμίαν νὰ ἐπιφορτίζω τὴν μίαν πλάστιγγα τῆς τρυτάνης μὲ ὅσα κακὰ ἐδυνήθην νὰ συλλογισθῶ, καὶ, φοβούμενος μὴ νικηθῶ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, συνεφόρουν ἀκόμη καὶ πολλὰ ἄλλα εὐτελῆ καὶ ἀνάξια λόγου· ὁποῖα, παραδείγματος χάριν, ἦσαν, νὰ ὑπάγω κάμμίαν φορὰν εἰς τὸν Κουκλουτζᾶν περιπατῶν, νὰ κρημνισθῶ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὴν κλίμακα τοῦ οἴκου, τρεῖς ἢ τέσσαρας βαθμοὺς (ἂν ἐνθυμῶμαι καλὰ), χωρὶς ἄλλην βλάβην παρὰ τὴν συντριβὴν ἑνὸς ποτηρίου, τὸ ὁποῖον ἐκράτουν εἰς χεῖρας. Εἰς ὀλίγα λόγια, ἐφόρτισα τὰν πλάστιγγα, ὅσον ἦτο δυνατὸν, καὶ ἀπὸ τὰ ὄντα καὶ ἀπὸ τὰ δοκοῦντα κακά. Τί θαυμαστὸν ἦτον ὅτι ὁ ἄγγελος δὲν ἔλεγε τίποτε πρὸς αὐτά· ἀλλ' ἐπροσποιεῖτο νὰ μὴ καταλαμβάνῃ τὴν ἀπάτην! Ἀφοῦ ἐτελείωσα τὴν συγκομιδὴν ὅλων μου τῶν κακῶν,

"Ἔχεις ἄλλο τὶ περισσότερον;" μὲ λέγει ὁ ἄγγελος. "Ὄχι," ἀπεκρίθην ἔντρομος. "Σὺ μὲν," λέγει, "ἐπεφόρτισας τὴν πλάστιγγα μὲ ὅσα ἤθελες, καὶ δὲν σὲ ἐκώλυσα κατ' οὐδέν· ἐγὼ δὲ θέλω βάλειν εἰς τὴν ἑτέραν πλάστιγγα τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν συγκατάθεσίν σου· σὲ δίδω ἄδειαν νὰ μὲ ἐναντιωθῇς εἰς ὅ,τι κρίνεις ἢ κατὰ πολλὰ βαρὺ, ἢ ἀνοίκειον νὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰ τῶν καλῶν." Ἤρχισε λοιπὸν, ἀδελφέ μου, νὰ στοιβάζῃ καὶ αὐτὸς τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ δωρήματα. Καὶ ποῖα δωρήματα; ὁποῖα ποτὲ δὲν συλλογιζόμεθα· τόσον ἐτυφλώθημεν ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν! Ἔῤῥιψεν εἰς τὴν πλάστιγγα τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὕπαρξιν, καὶ τὸ νὰ μὴν ἀποθάνω μέχρι τοῦ νῦν, μολονότι πολλὰ νοσήσας, ὡς δώρημα τοῦ Θεοῦ. Εἰς αὐτὸ βλέπων με ἀποροῦντα, "Δὲν ἀνέγνωσες ποτὲ," μὲ λέγει, "τὴν Γραφήν;" "Ναὶ," τὸν ἀπεκρίθην, "ἐπειδὴ μετέφρασα μίαν Κατήχησιν, εἰς τὴν ὁποίαν συνήθροισα τὰ ὡραιότερα ῥητὰ τῆς Γραφῆς." "Μεταξὺ αὐτῶν," μὲ λέγει, "πρέπει νὰ εὕρηκας καὶ τὸ Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμέν." Ἀλλὰ τί κακόν μου καιρὸν ἤθελα, πρωτοψάλτα, νὰ τὸν ἐνθυμίσω τὴν κατήχησιν; Ἁρπάζει ἓν ἀντίτυπον (δὲν ἐξεύρω ποῦ τὸ ηὗρεν εὐθὺς), καὶ τὸ ῥίπτει εἰς τὴν πλάστιγγα, ὡς δώρημα Θεοῦ καὶ αὐτό. Ἐζήτησα νὰ ἐναντιωθῶ, προφασιζόμενος τοὺς μόχθους τῆς μεταφράσεως, καὶ σπουδάζων νὰ δείξω ἀληθῶς ὅτι εἶναι πόνημα ἰδικόν μου, καὶ ὄχι δώρημα ἄλλου· καὶ αὐτὸς μὲ ἀπεστόμωσε μὲ τὸ 'Χωρὶς αὐτοῦ δυνάμεθα ποιεῖν οὐδέν·' καὶ μὲ τὸ 'Πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ

καταβαῖνον·' καὶ μὲ τὸ 'Τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν·" καὶ μὲ ἄλλους μυρίους τόπους τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης. Ἐθαύμασα, φίλε μου, πόσον ἦτο δυνατὸς ἐν ταῖς Γραφαῖς ὁ ἄγγελος, καὶ ποῦ ἀνέγνωσε τὴν Γραφὴν, μὴ ὄντων (καθὼς ἐξεύρεις) ἐν οὐρανοῖς μήτε βιβλίων, μήτε τυπογράφων. Ἀνέβασεν ἔπειτα εἰς τὴν πλάστιγγα τοὺς μακαρίτας γονεῖς μου, μὲ πᾶσαν αὐτῶν τὴν προθυμίαν νὰ μὲ προξενήσωσιν ὅλα τὰ μέσα τῆς σπουδῆς· ἀνέβασε τοὺς καλούς μου συγγενεῖς καὶ τοὺς εὐεργέτας μου, ὡς τοσαῦτα τοῦ Θεοῦ δωρήματα· ἡ πλάστιγξ ἤρχισε νὰ κινῆται· ἐγὼ ἔτρεμον ὅλος, ἐνθυμούμενος τὸ "Οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν·" ἀναβιβάζει, τέλος, τὸν Δόμινον. Εἰς αὐτὰ ὅλα δὲν εἶχόν τι νὰ ἐναντιωθῶ· ἔπειτα βλέπω τὴν λογιότητά σου πλησίον τοῦ ἀγγέλου, ἕτοιμον νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν πλάστιγγα. Τότε ἀληθινὰ ἤρχισα νὰ φοβῶμαι, ὅτι ἔχω νὰ μείνω ἀναπολόγητος, μάλιστα βλέπων ὅτι διὰ τὸ ψῦχος (ἐπειδὴ ἦτο χειμὼν) ἤσουν ἐνδεδυμένος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν καταπεφορτισμένος μὲ δύο βαρυτάτας γοῦνας, καὶ εἶχες ἐπὶ κεφαλῆς σου καλουπάκιον, ὄχι ὡς τὰ σημερινὰ τῶν Χίων, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνα τὰ παλαιὰ, ὡς ἐφόρει ὁ μακαρίτης Θεόδωρος ὁ Λακάνας, ὁ Χατζῆ Παντελῆς, καὶ ἄλλοι πρὸ τούτων. Οὐαὶ, ἔλεγον εἰς ἐμὲ! Ἂν ἀναβῇ ὁ πρωτοψάλτης μὲ τοιαύτην σκευὴν, ἡ πλάστιγξ ἔχει νὰ κλίνῃ ἐξάπαντος. Μὴν ἔχων τί ποιήσω, εἶπον τὸν ἄγγελον ὅτι δὲν στέργω νὰ σὲ ἀναβάσῃ οὕτως ἔχοντα ἐπὶ τῆς πλάστιγγος· καὶ αὐτὸς, αὐθέντα μου, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἤρχισε νὰ σὲ ἐκδύνῃ ἓν πρὸς ἓν τῶν ἐνδυμάτων

σου, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ μπινισίου, καὶ καταντῶν εἰς τὸν χιτῶνα, εἰς τρόπον ὥστε σὲ ἀφῆκε γυμνὸν, παντάγυμνον, ὡς ἐξῆλθες ἐκ κοιλίας μητρός σου, καὶ ὡς ἀπελεύση εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα τὴν γῆν....Μὲ ὅλην τὴν ἀπορίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμην, μὲ ἦτον ἀδύνατον νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα ὄχι μόνον διὰ τὴν γυμνότητα εἰς τὴν ὁποίαν σὲ ἔβλεπον, ἀλλὰ προσέτι καὶ διὰ τὴν ἀγανάκτησιν τὴν ὁποίαν εἶχες, καὶ τὰς ἀρὰς τὰς ὁποίας ἐξέχεες κατ' ἐμοῦ ἐξ αἰτίας τοῦ ψύχους. Τέλος πάντων, σὲ ἀνεβίβασε, τζὶπ τζιμπλάκην, εἰς τὴν πλάστιγγα κατὰ τὴν θέλησίν μου· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; μ' ὅλον τοῦτο, ἡ τρυτάνη ἔκλινε πρὸς τὸ ἔδαφος. Καὶ ὁ ἄγγελος, θέλων νὰ μὲ καταισχύνη περισσότερον, "Αὐτὰ," μὲ λέγει, "ὅσα συνεφόρησα εἰς τὴν πλάστιγγα, δὲν εἶναι οὔτε τὸ ἑκατοστημόριον ἐκ πάντων, ὅσα σὲ εὐεργέτησεν ἡ Πρόνοια, καὶ ὅμως ὑπερβαίνουσιν ὅσα κακὰ ἐδοκίμασας. Γενοῦ λοιπὸν εὐγνωμονέστερος, καὶ ἐνθυμοῦ πάντοτε τὸ "Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἔδωκέ μοι;" Καὶ ταῦτα τὰ λόγια ἦσαν τοῦ ἐνυπνίου τὸ ἐπιμύθιον. Ἔπειτα ἀνέπτη πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ τοσαύτην ταχύτητα, ὥστε, ἂν δὲν σὲ ἥρπαζον ἀπὸ τὸν πόδα, διὰ νὰ σὲ ἐκβάλω ἀπὸ τὴν πλάστιγγα, ἤθελε βέβαια σὲ συναναβιβάσειν μαζῆ του, καὶ Κύριος οἶδεν, ἂν ἐκατέβαινες πλέον. Αὐτὸ τὸ ἔκαμα ὄχι φθονήσας τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδόν σου, ἡ ὁποία ἤθελε βέβαια σὲ ἐξισώσειν μὲ τὸν Ἐνὼχ καὶ τὸν Ἠλίαν, μὲ προσθήκην νέας ἑορτῆς εἰς τὸ μηνολόγιον· ἀλλ' ἀπορῶν τί ἔμελλα νὰ γενῶ χωρὶς τῆς λογιότητός σου. Ζῆθι λοιπὸν εὐδαιμόνως, καὶ μένε ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, καὶ διὰ τὸν φίλον σου.

Ο

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΜΑΘΗΜΑ πβ'.

Αἰκατερίνα, ἡ Αὐτοκρατόρισσα τῆς Ῥωσσίας.

Η Αικατερινα Αλεξιευνα ἐγεννήθη πλησίον εἰς τὴν Δερπάτην, μικρὰν πόλιν τῆς Λιβονίας, ἀπὸ πένητας μὲν, ἀλλ' ἐναρέτους γονεῖς. Μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὸν θάνατον, κατῴκει ὁμοῦ μὲ τὴν ἡλικιωμένην της μητέρα εἰς καλύβην ἐσκεπασμένην ἀπὸ ἄχυρα· ἦσαν δὲ πτωχαὶ μὲν, πλὴν πολλὰ εὐχαριστημέναι καὶ αἱ δύο. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν, μεμακρυσμένη ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοῦ κόσμου, ἐζωοτρόφει μὲ τοὺς κόπους τῶν ἰδίων της χειρῶν τὴν μητέρα, ἡ ὁποία δὲν ἠμπόρει πλέον νὰ τρέφεται μόνη. Ἐνῷ ἡ Αἰκατερίνα ἔκλωθεν, ἡ γηραλέα, καθημένη πλησίον, ἀνεγίνωσκε βιβλίον τι θρησκευτικόν. Ὅτε δ' ἐτελείονον τῆς ἡμέρας οἱ κόποι, καθίζουσαι σιμὰ τῆς ἑστίας, μετελάμβανον εὐχαρίστως ἀπὸ ἁπλῆν τινὰ τροφήν.

Μολονότι τῆς Αἰκατερίνης καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἀνάστημα ἦσαν ἐντελέστατα, εἰς τὸν νοῦν ὅμως ἐφαίνετο δομένη ὅλη αὐτῆς ἡ προσοχή. Τὴν τέχνην τοῦ ἀναγινώσκειν εἶχε μάθειν ἀπὸ

τὴν ἰδίαν της μητέρα· Λουθηρόφρων δέ τις πρεσβύτερος τὴν ἐδίδαξε τὰ καθήκοντα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Ἐκ φύσεως εἶχε λάβειν ὄχι μόνον ἰσχυρὸν, ἀλλὰ καὶ ὀρθὸν ἀντιληπτικὸν, καὶ ἠμπόρει νὰ συλλογίζεται ὄχι μόνον ταχέως, ἀλλὰ καὶ βασίμως. Οἱ γείτονες χωρικοὶ παρετήρησαν τὰ κάλλη καὶ τὰς ἀρετάς της, καὶ πολλοὶ αὐτῶν τὴν ἐζήτησαν εἰς γάμον, πλὴν ματαίως· διότι τόσον ἠγάπα τὴν μητέρα της, ὥστε νὰ τὴν ἀποχωρισθῇ οὔτε κἂν ἤθελε νὰ τὸ ἀκούσῃ.

Ἡ Αἰκατερίνα ἦτο δεκαπενταετὴς, ὅτε ἡ μήτηρ της ἀπέθανε. Τότε ἀφῆκε τὴν καλύβην, καὶ ὑπῆγε νὰ κατοικήσῃ μετὰ τοῦ Λουθηρανοῦ πρεσβυτέρου, ὅστις τὴν εἶχε διδάξειν παιδιόθεν. Εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην διέτριβε, κυβερνῶσα τὰ τέκνα τοῦ εὐεργέτου της, καὶ δεικνύουσα ἐνταυτῷ φρόνησιν ἀμετάτρεπτον καὶ ζωηρότητα παράδοξον. Ὁ γηραλέος, ὁ ὁποῖος τὴν ἔβλεπεν ὡς ἰδίαν του θυγατέρα, ἐφρόντισεν ὥστε νὰ τὴν διδάξωσι τὰ κομψότερα μέρη τῆς γυναικείας ἀνατροφῆς οἱ παραδίδοντες αὐτὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του. Τοιουτοτρόπως ἡ Αἰκατερίνα ἐξηκολούθει νὰ αὐξάνῃ τὰς γνώσεις, καὶ νὰ καλητερεύῃ τὰ ἤθη της, ἕωσοῦ ἀπέθανεν ὁ Λουθηρανὸς πρεσβύτερος, καὶ αὐτὴ κατήντησε πάλιν εἰς τὴν προτέραν της πενίαν.

Ἡ Λιβονία τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐλεηλατεῖτο ἀπὸ τὸν πόλεμον, καὶ ἀθλίως ἠρημοῦτο. Αἱ δυστυχίαι αὗται πάντοτε πίπτουν βαρύτεραι ἐπάνω εἰς τοὺς πτωχούς· ὅθεν ἡ Αἰκατερίνα, μολονότι εἶχε τόσον μεγάλην προκοπὴν, ἐδοκίμαζεν ὅμως ὅλα τὰ δεινὰ, ὅσα συνοδεύουν τὴν

ἐσχάτην ἔνδειαν. Βλέπουσα ὅτι αἱ ζωοτροφίαι καθημέραν ἐγίνοντο πλέον ἀκριβαὶ, καὶ ὅτι τὸ ἴδιόν της ἀργύριον παντάπασιν ἐτελείωσεν, ἀπεφάσισε τέλος πάντων νὰ ὁδοιπορήσῃ εἰς τὸ Μαριεμβοῦργον, πόλιν ὅπου τὰ πάντα ἦσαν ἀφθονώτερα.

Μὲ τὰ ὀλίγα της φορέματα, ἐστοιβασμένα εἰς δισσάκκιόν τι, ἤρχισε τὴν ὁδοιπορίαν πεζῇ. Ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον εἶχε νὰ διαπεράσῃ, ἦτον ἄθλιος ἐκ φύσεως, ἀλλὰ τὸν ἔκαμαν ἔτι πλέον φοβερὸν οἱ Σουηδοὶ καὶ Ῥῶσσοι, οἵτινες κυριεύοντές τον, ποτὲ μὲν οὗτοι, ποτὲ δὲ ἐκεῖνοι, τὸν ἐλεηλάτουν βαρβάρως· ἀλλ' ἡ πεῖνα τὴν εἶχε διδάξειν νὰ καταφρονῇ τοὺς κινδύνους καὶ κόπους τῆς ὁδοῦ. Μίαν ἑσπέραν, ἐνῷ ὡδοιπόρει τοιουτοτρόπως, ἐμβᾶσα εἰς καλύβην τινὰ νὰ καταλύσῃ διὰ τὴν νύκτα, εὗρηκε μέσα δύο Σουηδοὺς στρατιώτας, οἵτινες τὴν ἐπλησίασαν μὲ ἀναιδεῖς λόγους. Ἡ ἀναίδειά των δὲ ἤθελε πιθανῶς καταντήσειν εἰς βίαν, ἐὰν ἀξιωματικός τις, περνῶν ἐκεῖθεν κατὰ τύχην, δὲν ἤρχετο εἰς βοήθειάν της. Ὅτε αὐτὸς ἐφάνη, οἱ στρατιῶται ἔπαυσαν ἀμέσως· ἀλλ' ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς νεάνιδος μόλις ὑπερέβαινε τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασεν ἔκπληξιν, ἀφοῦ ἐγνώρισεν ὅτι ὁ αὐτὴν ἀπαλλάξας ἦτον ὁ υἱὸς τοῦ Λουθηρανοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ ποτὲ διδασκάλου, εὐεργέτου, καὶ φίλου της·—καλὸν συναπάντημα τοῦτο διὰ τὴν Αἰκατερίναν. Τὸ ὀλίγον ἀργύριον, ὅσον εἶχε συμπαραλάβειν ἀπὸ τὴν οἰκίαν, ἦτον ἤδη ἐξωδευμένον· τὰ φορέματά της εἶχε δώσειν, κομμάτιον κομμάτιον, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ὅσοι τὴν εἶχον φιλοξενήσειν εἰς τὸν δρόμον· ὁ γενναῖος

λοιπὸν συντοπίτης ἔδωκεν ἐκ τοῦ ἰδικοῦ του, καὶ τῆς ἠγόρασε φορέματα, τῆς ἐπρομήθευσεν ἕνα ἵππον, καὶ τὴν ἔδωκε συστατικὰ γράμματα πρὸς πιστόν τινα φίλον τοῦ πατρός του, τὸν ἔπαρχον τοῦ Μαριεμβούργου.

Ἡ ὡραία μας ξένη ἔλαβε καλὴν ὑποδοχὴν εἰς τὸ Μαριεμβοῦργον. Ὁ ἔπαρχος τὴν ἐδέχθη πάραυτα εἰς τὴν οἰκογένειάν του ὡς κυβερνήτριαν τῶν δύο αὐτοῦ θυγατέρων· καίτοι δὲ μόνον δεκαεπταετής, ἐφάνη ὅμως ἀξία νὰ διδάσκῃ τὸ γένος της καὶ κομψὴν διαγωγήν, καὶ ἐνάρετα ἤθη. Τῆς Αἰκατερίνης ἡ φρόνησις καὶ τὸ κάλλος ἦσαν τοιαῦτα, ὥστε μετ' ὀλίγον αὐτὸς ὁ ἔπαρχος ἐπρόσφερε νὰ τὴν νυμφευθῇ· ἀλλ ἐκείνη δὲν ἔστερξε· διότι, φερομένη ἀπὸ εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα, εἶχεν ἀποφασίσειν νὰ μὴν ὑπανδρευθῇ ἄλλον παρὰ τὸν ἀξιωματικόν, ὅστις τὴν ἠλευθέρωσεν, ἂν καὶ τοῦ ἔλειπεν ὁ εἷς βραχίων, ἦτο δὲ καὶ ἄλλως ἀσχημισμένος ἀπὸ πληγάς, τὰς ὁποίας εἶχε λάβειν εἰς τὴν στρατιωτικὴν δούλευσιν. Κατὰ τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην, ἅμα ὅτε ὁ ἀξιωματικὸς ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν, τὸν ἐπρόσφερε τὴν χεῖρά της, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς· καὶ ἀκολούθως ὁ γάμος των ἱερουργήθη.

Ἀλλὰ κάθε μέρος τοῦ βίου τῆς Αἰκατερίνης ἔμελλε νὰ ἦναι παράδοξον. Αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν εὐλογήθη, οἱ Ῥῶσσοι ἐπολιόρκησαν τὸ Μαριεμβοῦργον. Ὁ κακότυχος δὲ στρατιώτης ἐπροστάχθη νὰ ὑπάγῃ εἰς μάχην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἐπέστρεψεν.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ πολιορκία ἐπροχώρει μανιωδῶς, σκληρυνομένη ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους ἀπὸ πεῖ-

σμα, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου ἀπὸ ἐκδίκησιν. Ὁ πόλεμος τὸν καιρὸν ἐκεῖνον μεταξὺ τῶν δύο ἀρκτικῶν δυνάμεων ἦτον ἀληθινὰ βάρβαρος· ὁ ἀθῶος χωρικὸς καὶ ἡ ἄκακος παρθένος μετεῖχον πολλάκις ἀπὸ τοῦ ἐνόπλου στρατιώτου τὴν τύχην. Τὸ Μαριεμβοῦργον ἡλώθη ἐξ ἐφόδου· τοσαύτη δὲ ἦτον ἡ λύσσα τῶν ἐφορμησάντων, ὥστε ὄχι μόνον ἡ φρουρά, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ὅλοι οἱ κάτοικοι, ἄνδρες, γυναῖκες, καὶ παιδία, ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν σπάθην.

Τέλος πάντων, ἀφοῦ σχεδὸν ἐτελείωσεν ἡ σφαγή, εὑρέθη κρυμμένη εἰς φοῦρνον τινὰ ἡ Αἰκατερίνα. Μέχρι τῆς σήμερον εἶχε ζήσειν πτωχή, ἀλλ' ἐλευθέρα· τώρα ἤρχισε νὰ μανθάνῃ τί σημαίνει ἡ δουλεία. Καὶ εἰς ταύτην ὅμως τὴν θέσιν ἐφέρετο μ' εὐλάβειαν καὶ ταπεινοφροσύνην· μολονότι δὲ τῆς εἶχον ὀλιγοστεύσειν τὴν ζωηρότητα αἱ δυστυχίαι, ἦτον ὅμως ἱλαρά.

Τῆς ἀξίας καὶ ὑποκλίσεώς της ἡ φήμη ἔφθασεν ἕως καὶ εἰς τὸν Ῥῶσσον ἀρχιστράτηγον Μενζικόφ. Ἠθέλησε νὰ τὴν ἴδῃ· εὐηρεστήθη μὲ τὸ φαινόμενόν της· τὴν ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν στρατιώτην, τὸν αὐθέντην της, καὶ τὴν ἔβαλεν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῆς ἀδελφῆς του. Ἐδῶ τὴν ἐπεριποιοῦντο μὲ ὅλον τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν ἀξίαν της σέβας, ἐνῷ τὸ κάλλος της ἐβελτιόνετο καθημέραν ὁμοῦ μὲ τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς τύχην.

Μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, ἐνῷ μίαν ἡμέραν ὁ αὐτοκράτωρ, Πέτρος ὁ Μέγας, ἐπεσκέπτετο τὸν ἀρχιστράτηγον, ἡ Αἰκατερίνα ἐστάλθη εἰς τὸν θάλαμον μὲ ξηρά τινα ὀπωρικά, τὰ ὁποῖα περιέφερε μὲ σεμνότητα ἐξαίρετον. Ὁ δυνατὸς μονάρχης τὴν ἴδε, καὶ ἐξεπλάγη εἰς τὰ κάλλη της.

Τὴν ἐπαύριον ἦλθε πάλιν, ἐζήτησε τὴν ὡραίαν δούλην, τὴν ἠρώτησε διαφόρους ἐρωτήσεις, καὶ ηὗρε τὰ κάλλη τοῦ νοός της ἀνώτερα καὶ ἀπὸ τὰ τοῦ προσώπου της. Όταν ἦτο νέος, ἠναγκάσθη νὰ νυμφευθῇ καθὼς ἀπήτουν τὰ συμφέροντά του· τώρα ὅμως εἶχεν ἀπόφασιν νὰ νυμφευθῇ κατὰ τὴν κλίσιν του. Ἀμέσως λοιπὸν ἠρεύνησε τὴν ἱστορίαν τῆς ὡραίας Αἰκατερίνης, ἡ ὁποία δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειωμένον τὸ δέκατον ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας της. Τὴν ἐθεώρησεν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς ἀφανείας, καὶ εἰς ὅσας διεπέρασε τῆς τύχης μεταβολάς, καὶ τὴν εὑρῆκεν ἀληθινὰ μεγαλόψυχον εἰς ὅλα. Ἡ ἀγένειά της δὲν ἦτον ἐμπόδιον εἰς τὸν σκοπόν του. Ὁ γάμος ἱερουργήθη κατ' ἰδίαν, ἀφοῦ ὁ αὐτοκράτωρ ἐδηλοποίησεν εἰς τοὺς αὐλικούς του, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ πρεπωδεστέρα κλίμαξ εἰς τὸν θρόνον.

Ἰδού, τέλος πάντων, μᾶς παρουσιάζεται ὡς αὐτοκρατόρισσα τοῦ μεγαλητέρου ἐπὶ γῆς βασιλείου ἡ Αἰκατερίνα, τὴν ὁποίαν ἴδαμεν πρὸ ὀλίγου εἰς χαμηλὴν, ἀχυροσκέπαστον καλύβην. Ἐκείνη, ἥτις πρὸ μικροῦ ἐπλανᾶτο πτωχὴ καὶ ἔρημος, περικυκλοῦται τώρα ἀπὸ χιλιάδας, αἵτινες εὑρίσκουν εὐτυχίαν εἰς τὰ μειδιάματά της. Ἐκείνη, ἥτις πρότερον ἐστερεῖτο καὶ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, δύναται τώρα νὰ διαχύσῃ ἀφθονίαν εἰς ὁλόκληρα ἔθνη. Εἰς τὰς περιστάσεις ἐχρεώστει μέρος τῆς ὑψώσεως ταύτης, ἀλλ' εἰς τὰς ἀρετάς της πλειότερον. Πάντοτε μετὰ ταῦτα ἐφύλαττε τὰ καλὰ ἐκεῖνα προτερήματα, τὰ ὁποῖα τὴν ἔβαλαν ἐπὶ τοῦ θρόνου· ἐνῷ δὲ ὁ παράδοξος ἡγεμὼν, ὁ ἀνήρ της, ἠγωνίζετο διὰ τὸ καλὸν

τῶν ἀῤῥένων αὐτοῦ ὑπηκόων, ἐκείνη κατεγίνετο εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ἰδίου της φύλου. Ἤλλαξε τὰ φορέματά των· εἰσήγαγε μικτὰς συνελεύσεις· ἐσύστησε τάγμα τι γυναικῶν ἱππέων· ἐτίμα τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀρετήν· καί, ἀφοῦ τέλος πάντων, εἶχε πληρώσειν τὰ χρέη αὐτοκρατορίσσης, φίλης, γυναικὸς, καὶ μητρὸς, ἀπέθανε γενναίως χωρὶς λύπην, λυπουμένη ἀπὸ ὅλους.

ΜΑΘΗΜΑ πγ΄.

Ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς.

ΗΜΕΡΑΝ Παρασκευὴν, τρίτην Αὐγούστου, τὸ χιλιοστὸν τετρακοσιοστὸν ἐννενηκοστὸν δεύτερον ἔτος, ἐξέπλευσεν ὁ Κολόμβος ἀπὸ τὴν Πάλον τῆς Ἱσπανίας, ὀλίγον πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἐνώπιον μεγίστου πλήθους θεατῶν, οἵτινες ηὔχοντο μὲν εἰς τὸ ταξείδιον καλὰ τέλη, ἀλλὰ δὲν ἐπροσδόκων εἰμὴ ἀποτυχίαν.

Ὁ στολίσκος συνίστατο ἀπὸ τρία μόνον μικρὰ πλοῖα, περιέχοντα ἐννενήκοντα ψυχάς, ὡς ἐπιτοπλεῖστον ναύτας, μέ τινας τυχοδιώκτας, καὶ ὀλίγους εὐγενεῖς τῆς Ἱσπανικῆς αὐλῆς, τοὺς ὁποίους ἡ βασίλισσα διώρισε νὰ συνοδεύσωσι τὸν Κολόμβον.

Πρῶτον διευθύνθη εἰς τὰς Καναρίας Νήσους, ὅθεν, ἀφοῦ ἐπεσκεύασε τὰ πλοῖά του, καὶ ἐφωδιάσθη ἀπὸ νωπὰς ζωοτροφίας, ἀνεχώρησε τὴν ἕκτην Σεπτεμβρίου. Ἐδῶ ἤρχισε κυρίως τὸ τῆς ἀνακαλύψεως ταξείδιον· καθότι ὁ Κολόμβος, πλέων κατευθεῖαν πρὸς δυσμάς, ἀφῆκε τὸν συνήθη τῆς ναυτιλίας δρόμον, καὶ ἐξετάθη εἰς ἀπέραστα καὶ ἄγνωστα πελάγη.

Τὴν πρώτην ἡμέραν, ἐξ αἰτίας τῆς γαλήνης, προώδευσαν ὀλίγον· ἀλλὰ τὴν δευτέραν ἐχάθησαν αἱ Κανάριαι· καὶ πολλοὶ τῶν ναυτῶν, ἀθυμοῦντες ἤδη καὶ καταπεπληγμένοι ἀπὸ τὴν τόλμην τῆς ἐπιχειρήσεως, ἤρχισαν νὰ κτυπῶσι τὰ στήθη καὶ νὰ δακρύωσιν, ὡς νὰ μὴν ἔμελλαν πλέον νὰ ἴδωσι ξηράν. Ὁ δὲ Κολόμβος ἐπαρηγόρει αὐτούς, ὑποσχόμενος καλὰ τέλη καὶ μεγάλα πλούτη εἰς τὰς εὐδαίμονας χώρας, ὅπου τοὺς ὡδηγοῦσε.

Ἀπὸ τὴν πρώϊμον ταύτην φανέρωσιν τῆς διαθέσεως τῶν ὀπαδῶν του ἐδιδάχθη ὁ Κολόμβος, ὅτι πρέπει νὰ ἑτοιμασθῇ ὄχι μόνον διὰ τὰς ἀναποφεύκτους δυσκολίας τοῦ ταξειδίου, ἀλλὰ καὶ δι' ὅσας ἦτο πιθανὸν νὰ τὸν προξενήσῃ ἡ ἄγνοια καὶ ἡ δειλία τοῦ πληρώματος· κατέλαβε δέ, ὅτι πρὸς κατόρθωσιν τοῦ σκοπουμένου ἀπαιτεῖτο ὄχι ὀλιγώτερον ἡ τέχνη τοῦ κυβερνᾷν τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων, παρ' ἡ ναυτικὴ ἐμπειρία καὶ ἡ δραστήριος γενναιότης.

Κατ' εὐτυχίαν ὅμως καὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ κράτους τὸ ὁποῖον ὑπηρέτει, σιμὰ τῆς θερμῆς καρδίας καὶ τοῦ γεννητικοῦ πνεύματος εἶχε καὶ ἄλλου εἴδους ἀρετάς,—γνῶσιν τῶν ἀνθρώπων ἀκριβῆ, τρόπους ἑλκυστικούς, σταθερὰν ἐπιμονὴν εἰς ἐκπλήρωσιν ὁποιουδήποτε σχεδίου, τὴν ἐντελῆ κυβέρνησιν τῶν ἰδίων του παθῶν, καὶ τὸ προτέρημα τοῦ διευθύνειν τὰ τῶν ἄλλων. Ἐκτὸς τούτων, τὰ ὁποῖα καθίσταναν αὐτὸν ἀρχικώτατον, εἶχε καὶ τὰς ἀνωτέρας ἐκείνας τοῦ ἐπαγγέλματός του γνώσεις, αἵτινες γεννοῦν θάῤῥος εἰς καιροὺς δυσκολίας καὶ κινδύνου. Εἰς τοὺς ἀπείρους Ἰσπανοὺς ναύτας, συνειθισμένους μόνον εἰς τὰ παραπλοϊκὰ ταξείδια τῆς Μεσογείου, ἡ θαλάσσιος ἐπιστήμη τοῦ Κολόμβου, ὁ καρπὸς τριακονταετοῦς πείρας, ἐφαίνετο θαῦμα τωόντι. Τὰ πάντα ἐκανόνιζεν ἀφ' ἑαυτοῦ· ἐπεστάτει τὴν ἐκτέλεσιν πάσης διαταγῆς, καὶ ὀλίγας ὥρας μόνον κοιμώμενος, ἦτον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον χρόνον. Διαβαίνων πελάγη πρότερον ἀνεπίσκεπτα, ἐκράτει πάντοτε εἰς τὰς χεῖρας τὴν βολίδα καὶ ἄλλα παρατηρήσεως ὄργανα. Παρετήρει τὴν κίνησιν τῶν παλιῤῥοιῶν καὶ ῥευμάτων, ἐθεώρει προσεκτικῶς τὰ πτηνά, τοὺς ἰχθύας, τὰ φύκια, καὶ πᾶν τὸ εἰς τὰ κύματα ἐπιπλέον, καὶ ἀκριβῶς κατέγραφεν εἰς ἡμερολόγιον πᾶν ὅ,τι συνέβαινε.

Τὴν δεκάτην τετάρτην Σεπτεμβρίου, ὁ στόλος ἦτον ὑπὲρ τὰς διακοσίας λεύγας πρὸς δυσμὰς τῶν Καναρίων, μακρότερον ἀπὸ ξηρὰν παρ' ὅσον εἶχεν ἕως τότε ὑπάγειν ὁποιοσδήποτε Ἰσπανός. Ἐνταῦθα ἐξέπληξε τοὺς Ἰσπανοὺς νέον τι καὶ

παράδοξον φαινόμενον. Παρετήρησαν ὅτι ἡ μαγνητικὴ βελόνη τῆς πυξίδος δὲν ἐδείκνυε καθαυτὸ εἰς τὸν πολικὸν ἀστέρα, ἀλλ' ἔκλινεν ὀλίγον πρὸς δυσμάς. Τοῦτο, πρᾶγμα τὴν σήμερον εἰς ὅλους γνωστὸν, κατεφόβισε τοὺς συντρόφους τοῦ Κολόμβου. Εὑρίσκοντο εἰς ὠκεανὸν ἀπεριόριστον καὶ ἄγνωστον, ἡ φύσις αὐτὴ ἐφαίνετο ἠλλοιωμένη, καὶ ὁ μόνος ὁδηγός των ἔμελλεν ἤδη καὶ αὐτὸς νὰ ἐκλείψῃ. Ὁ Κολόμβος μὲ ὀξύνοιαν ἐπίσης καὶ εὐφυΐαν ἀπέδωκε λόγον τοῦ φαινομένου τούτου, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ δὲν εὐχαρίστησεν αὐτὸν τὸν ἴδιον, διεσκέδασεν ὅμως τοὺς φόβους ἐκείνων, καὶ κατεσίγασε τοὺς γογγυσμούς των.

Τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου, ἦσαν περὶ τὰς ἑπτακοσίας ἑβδομήκοντα λεύγας πρὸς δυσμὰς τῶν Καναρίων. Ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἑβδομάδας εἶχαν ἤδη πλεύσειν· ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν πτηνῶν, καὶ ἀπ' ἄλλας περιστάσεις, εἶχαν γεννηθῆν ἐλπίδες ἀνακαλύψεως, πλὴν ἔμεναν εἰσέτι ἀπλήρωτοι, καὶ ἀγαθή τις ἔκβασις ἐφαίνετο τόσον ἀπομεμακρυσμένη τώρα, ὅσον καταρχάς. Τὸ πνεῦμα τῆς δυσαρεσκείας καὶ τοῦ στασιασμοῦ ἤρχισε νὰ ἀναφαίνεται μεταξὺ τῶν ναυτῶν, καὶ βαθμηδὸν ἐξηπλώθη ἀπὸ πλοίου εἰς πλοῖον.

Ὅλοι ὁμοφώνως ἔλεγαν, ὅτι πρέπει νὰ βιάσωσι τὸν Κολόμβον νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐνόσῳ τὰ παραλελυμένα πλοῖά των εὑρίσκοντο ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ θαλασσομαχῶσι· τινὲς μάλιστα ἐπρότειναν νὰ τὸν ῥίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ὥστε καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιπλήξεις αὐτοῦ ν' ἀπαλλαχθῶσι, καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν ἐγκαίρως εἰς τὴν πατρίδα των. Τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου δὲν ἐλάνθανε

τὸν Κολόμβον. Κατενόησεν εὐθὺς τὸ ἀνωφελὲς τοῦ νὰ προσδράμῃ εἰς τὰ πρότερά του μέσα, διὰ νὰ μετεμψυχώσῃ τὰς ἐλπίδας τῶν συντρόφων του, καὶ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ μετανάψῃ ζῆλόν τινα διὰ τὴν καλὴν ἔκβασιν τῆς ἐπιχειρήσεως μεταξὺ ἀνθρώπων, εἰς τῶν ὁποίων τὰ στήθη ὁ φόβος εἶχε σβέσειν πᾶν αἴσθημα γενναῖον. Ἠναγκάσθη νὰ γαληνίσῃ πάθη, τὰ ὁποῖα πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ κρατῇ, καὶ νὰ δώσῃ τόπον εἰς χείμαῤῥον ἀκαθέκτου ὁρμῆς. Ὑπεσχέθη λοιπὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του, ὅτι ἤθελεν ἐκπληρώσειν τὸ ζήτημά των, ἐὰν τὸν συνώδευαν καὶ τὸν ὑπήκουαν τρεῖς ἡμέρας ἀκόμη· ἂν δὲ, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ αὐτοῦ, ξηρὰ δὲν ἀνεκαλύπτετο, τότε ἤθελε παραιτήσειν τὴν ἐπιχείρησιν, καὶ διευθύνειν πρὸς τὴν Ἰσπανίαν τὸν δρόμον του.

Μολονότι δὲ οἱ ναῦται ἦσαν πολὺ παρωργισμένοι, καὶ ἀνυπόμονοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἡ πρότασις ὅμως αὕτη δὲν τοὺς ἐφάνη παράλογος· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κολόμβος ὀλίγον ἐῤῥιψοκινδύνευσεν, εἰς τόσον μικρὸν χρόνου διάστημα περιορισθείς· καθότι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα εἶχαν γένειν τὰ προμηνύματα τοῦ ὅτι ἐπλησίαζαν εἰς ξηράν, ὥστε τὰ ἐνόμιζεν ὑπερβέβαια. Διά τινας ἡμέρας τὸ σχοινίον τῆς βολίδος εἶχε φθάσειν εἰς τὸν πάτον τῆς θαλάσσης· τὸ δὲ χῶμα, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἐπάνω, ἔδειχνεν ὅτι δὲν ἀπεῖχεν ἡ ξηρὰ πολύ. Τὰ πτηνὰ ἀδιακόπως ηὔξαναν, καὶ συνίσταντο οὐχὶ μόνον ἀπὸ θαλασσινά, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χερσαῖα. Οἱ ναῦται τῆς Πίντας παρετήρησαν κάλαμον ἐπιπλέοντα, ὅστις ἐφαίνετο νεοκομμένος, ὡς καὶ

κομμάτιον ξύλου γεγλυμμένον. Τὸ πλήρωμα τῆς Νίγνας ἐπίασαν κλάδον δένδρου, μ' ἐρυθροὺς κόκκους, διόλου νωπούς. Τὰ περὶ τὸν δύοντα ἥλιον νέφη ἐφαίνοντο πάντη διαφόρως· ὁ ἀὴρ ἦτο γλυκύτερος καὶ θερμότερος· καὶ τὴν νύκτα ὁ ἄνεμος ἐγίνετο ἀνώμαλος καὶ ἄστατος.

Ὅλα τὰ σημεῖα ταῦτα τόσον ἔπειθαν τὸν Κολόμβον ὅτι εὑρίσκετο πλησίον στερεᾶς, ὥστε τὴν ἑσπέραν τῆς ἑνδεκάτης Ὀκτωβρίου, μετὰ τὴν συνήθη παράκλησιν, ἐπρόσταξε νὰ μαζευθῶσι τὰ πανία, καὶ νὰ προσέχωσι μὴ τὸ πλοῖον πέσῃ τὴν νύκτα εἰς τὴν ξηράν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μετεωρισμοῦ καὶ τῆς ἐλπίδος, οὐδεὶς ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς· ὅλοι ἔμεναν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, προσηλωμένα ἔχοντες τὰ βλέμματα εἰς τὸ μέρος ὅπου ἤλπιζαν νὰ ἀνακαλύψωσι τὴν περιπόθητον στερεάν.

Δύο περίπου ὥρας πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἱστάμενος ὁ Κολόμβος ἐπὶ τῆς πρώρας, ἴδε φῶς ἀπομεμακρυσμένον, τὸ ὁποῖον ἔδειξε κρυφίως εἰς δύο τῶν ἀνθρώπων του. Καὶ οἱ τρεῖς ἐθεώρησαν αὐτὸ κινούμενον, ὡς νὰ μετεφέρετο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ὀλίγον μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἠκούσθη ἀπὸ τὴν Πίνταν ἡ χαροποιὰ φωνὴ Ξηρά! Ξηρά! Ἀλλὰ τοσάκις ἀπατηθέντες ἀπὸ σφαλερὰ φαινόμενα, εἶχαν τώρα καταντήσειν βραδύπιστοι, καὶ μ' ὅλον τὸν πόνον τῆς ἀδηλότητος καὶ ἀνυπομονησίας περιέμεναν τῆς ἡμέρας τὴν ἐπιστροφήν.

Ἅμα ἐχάραξε, διεσκεδάσθησαν αἱ ἀμφιβολίαι καὶ οἱ φόβοι των. Ἴδαν νῆσον περὶ τὰς δύο λεύγας πρὸς ἄρκτον, τῆς ὁποίας οἱ ὁμαλοὶ καὶ καταπράσινοι ἀγροί, ἀπὸ δένδρα ἐσκιασμένοι,

καὶ μὲ πλῆθος ῥυακίων ποτιζόμενοι, παρίσταναν τερπνότατον εἰς αὐτοὺς θέαμα. Τὸ πλήρωμα τῆς Πίντας ἤρχισεν ἀμέσως ὕμνον εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸν, μ' αὐτοὺς δὲ ἡνώθησαν οἱ τῶν ἄλλων πλοίων, δακρυῤῥοοῦντες ἀπὸ χαρὰν, καὶ ἐκστατικοὶ ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀνακαλύψεως.

Πληρώσαντες εἰς τὸν Παντοκράτορα τὸ χρέος τῆς εὐγνωμοσύνης, ἔπραξαν τὸ δίκαιον καὶ εἰς τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν. Ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κολόμβου, μ' αἰσθήματα κατακρίσεως μὲν πρὸς ἑαυτοὺς, σεβασμοῦ δὲ πρὸς ἐκεῖνον. Παρεκάλεσαν νὰ τοὺς συγχωρήσῃ τὴν ἄγνοιαν, δυσπιστίαν, καὶ αὐθάδειαν, ἥτις εἶχε προξενήσειν εἰς αὐτὸν τόσην περιττὴν ἀνησυχίαν, καὶ τοσάκις ἐμποδίσειν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀρίστου σχεδίου του· εἰς δὲ τὴν ἔξαψιν τοῦ θαυμασμοῦ των, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον μεταβάντες, ἐκήρυξαν τὸν πρὸ ὀλίγου ὀνειδιζόμενον καὶ ἀπειλούμενον, ὡς ὑπὸ Θεοῦ προικισθέντα μὲ ὑπερανθρωπίνην ἀγχίνοιαν καὶ καρτερίαν, διὰ νὰ κατορθώσῃ πρᾶγμα ἀνώτερον πάσης ἰδέας καὶ παντὸς στοχασμοῦ τῶν προτέρων ὅλων αἰώνων.

Περὶ ἀνατολὰς ἡλίου, ἐπληρώθησαν καὶ ὡπλίσθησαν αἱ λέμβοι. Ἐκωπηλάτησαν δὲ πρὸς τὴν νῆσον μὲ τὰς σημαίας των ἱπταμένας, μὲ μουσικὴν πολέμου, καὶ μ' ἄλλην στρατιωτικὴν παράταξιν· προσελθόντες εἰς τὴν παραλίαν, ἴδαν αὐτὴν καλυμμένην ἀπὸ πλῆθος λαοῦ, εἰς τὸ καινὸν καὶ ἀπροσδόκητον θέαμα συῤῥεύσαντος, καὶ μὲ τὰς χειρονομίας καὶ τὰ σχήματα δεικνύοντος θαυμασμὸν καὶ ἔκπληξιν διὰ τὰ πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ παράξενα ἀντικείμενα

Ὁ Κολόμβος ἦτον ὁ πρῶτος Εὐρωπαῖος, ὅστις ἐπάτησεν εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντα νέον κόσμον. Ἀπέβη πολυτελῶς ἐνδεδυμένος, καὶ μὲ γυμνὴν ῥομφαίαν εἰς τὴν χεῖρα. Οἱ ἄνθρωποί του ἠκολούθησαν, καὶ γονατίσαντες κατεφίλησαν τὴν πολυπόθητον γῆν. Ἐπομένως ἀνύψωσαν σταυρὸν, καὶ πεσόντες πρηνεῖς ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἀπέδωκαν εἰς τὸν Θεὸν εὐχαριστίας, ὅτι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των εὐώδωσεν αὐτούς. Σεμνοπρεπῶς ἐκυρίευσαν ἔπειτα τὸν τόπον διὰ τὸ στέμμα τῆς Καστέλλης καὶ Λεγιῶνος, μεθ' ὅλων τῶν εἰς τοιαύτας περιστάσεις συνειθιζομένων διατυπώσεων.

Ἐνῷ δ' ἦσαν οἱ Ἱσπανοὶ οὕτως ἐνησχολημένοι, περιεκυκλοῦντο ὑπὸ πλήθους ἐντοπίων, οἵτινες, σιωπηλῶς θαυμάζοντες, ἐθεώρουν πράξεις, τὰς ὁποίας δὲν κατελάμβαναν, καὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐπρόβλεπαν τὰς συνεπείας. Ἡ ἐνδυμασία τῶν Ἱσπανῶν, ἡ λευκότης τοῦ δέρματος, αἱ γενειάδες, τὰ ὅπλα των, ἐφαίνοντο ἀλλόκοτα καὶ ἐξαίσια. Αἱ παμμεγέθεις μηχαναὶ, μὲ τὰς ὁποίας εἶχαν διαπεράσειν τὸν ὠκεανὸν, αἵτινες ἐφαίνοντο μὲ πτέρυγας κινούμεναι ἐπὶ τῶν ὑδάτων, αἵτινες ἐπρόφεραν ἦχον τρομερὸν, βροντῆς ὅμοιον, μὲ ἀστραπὴν καὶ καπνὸν συνωδευμένης, τόσον κατέπληξαν αὐτοὺς, καὶ τοσαύτην φρίκην τοὺς ἐπροξένησαν, ὥστε ἤρχισαν νὰ σεβάζωνται τοὺς νεοφερμένους ὡς ἀνωτέρας τάξεως ὄντα, καὶ τέλος ἐσυμπέραναν ὅτι ἦσαν τέκνα τοῦ ἡλίου, καταβάντα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς γῆς.

Τοὺς δ' Εὐρωπαίους μόλις ἐξέπληττεν ὀλιγώτερον ἡ προκειμένη θέα. Πᾶσα βοτάνη, καὶ θά-

μνος, καὶ δένδρον, ἦτο διάφορον ἀπὸ τὰ εἰς τὴν Εὐρώπην ἀκμάζοντα. Ἡ γῆ ἐφαίνετο μὲν καρποφόρος, ἀλλ' ὀλίγον καλλιεργημένη. Τὸ κλίμα ἦτο θερμὸν, πλὴν τερπνότατον. Οἱ κάτοικοι ἦσαν ὀλόγυμνοι· αἱ μαῦραι τρίχες των, μακραὶ καὶ εὐθεῖαι, ἢ ἐκυμαίνοντο εἰς τοὺς ὤμους, ἢ ἦσαν πλεγμέναι καὶ δεμέναι περὶ τὰς κεφαλάς των· γενειάδα ἐστεροῦντο· χρῶμα εἶχαν βαθὺ χαλκοειδές· οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου ἦσαν παράξενοι μᾶλλον παρὰ δυσάρεστοι· ἡ πρόσοψίς των πραεῖα καὶ δειλή. Ὑψηλοὶ μὲν δὲν ἦσαν, πλὴν εὔμορφοι καὶ δραστήριοι. Τὰ πρόσωπα καὶ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος ἦσαν φανταστικῶς βαμμένα μὲ χρώματα ἐπιδεικτικά. Κατὰ πρῶτον, ἐφοβοῦντο νὰ δείξωσι θάῤῥος εἰς τοὺς Ἱσπανοὺς, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οἰκειώθησαν, καὶ μὲ χαρὰν ὑπερβολικὴν ἔλαβον παρ' αὐτῶν κώδωνια, ὑάλινα σφαίρια, καὶ ἄλλα πράγματα ἐξίσου ποταπὰ, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἔδωκαν ζωοτροφίας, καὶ ὀλίγον νῆμα, τὸ μόνον ὁπωσοῦν ἀξιότιμον τῆς νήσου προϊόν.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁ Κολόμβος ὑπέστρεψεν εἰς τὰ πλοῖά του, συνωδευμένος μὲ πολλοὺς τῶν νησιωτῶν ἐντὸς εἰς τὰ ἴδιά των μονόξυλα, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ ἀτέχνως ἐσχηματισμένα ἀπὸ τὸν κορμὸν ἑνὸς μόνου δένδρου, τὰ ἐκωπηλάτουν μὲ θαυμαστὴν ἐπιδεξιότητα.

Οὕτω, τὴν πρώτην φορὰν ὅτε συνανεστράφησαν οἱ κάτοικοι τοῦ Παλαιοῦ μὲ τοὺς κατοίκους τοῦ Νέου Κόσμου, τὰ πάντα ἔγιναν εἰρηνικῶς, καὶ μ' εὐχαρίστησιν ἀμοιβαίαν. Οἱ πρῶτοι, πεφωτισμένοι καὶ φιλόδοξοι, ἐνόησαν ἤδη πόσον μεγάλας ὠφελείας ἠδύναντο νὰ λάβωσιν

ἀπὸ τὰς νέας ἐκείνας χώρας. Οἱ δεύτεροι, ἁπλοῖ καὶ ἄκακοι, δὲν ἐπρόβλεψαν τὰς συμφορὰς καὶ τὸν ὄλεθρον, ὅσα τώρα προσήγγιζαν εἰς τὴν πατρίδα των.

ΜΑΘΗΜΑ πδ'.

Ὁ Πίθηξ.

Η ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ τοῦ πίθηκος, καὶ ἡ κλίσις αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ μιμῆται τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, καθιστάνουν αὐτὸν ζῶον πολὺ διασκεδαστικόν, καὶ πολὺ ὅμως ἐπιζήμιον. Τὴν μιμητικὴν ταύτην διάθεσιν, ἔμφυτον οὖσαν εἰς τὴν πιθήκειον φυλήν, ἔχουν καὶ εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν· μικρὰ δὲ γύμνασις ἐνισχύει αὐτοὺς νὰ κατορθόνωσι πολλὰ περίεργα. Γεννῶνται μόνον εἰς θερμὰ κλίματα, καὶ εὑρίσκονται ἄγριοι εἰς τὰς πλειοτέρας τροπικὰς χώρας, ὡς καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικήν· ἀλλ' εἰς οὐδὲν μέρος τῆς Εὐρώπης, ἐκτὸς περὶ τὸν Βράχον τῆς Γιβραλτάρ, εἰς τοῦ ὁποίου τὰ σπήλαια καὶ τὰς σχισμὰς ὑπάρχουν πάμπολλοι, ἐξερχόμενοι συχνάκις καὶ τρέχοντες εἰς τὰ ὕψη μετὰ πλείστης εὐκινησίας. Πρῶτον δ' ἐφέρθησαν ἐνταῦθα ἐκ τῆς ἀντικρυνῆς παραλίας τοῦ Μαρόκου, ἥτις κατὰ τὴν Κέουταν, τὴν πλησιεστέραν ἄκραν, ἀπέχει δεκαπέντε μόνον μίλια.

Ἄγγλος τις ἀξιωματικὸς ἀναφέρει ὅτι, εἰς τὴν Ἰνδίαν εὑρισκόμενος μὲ τὸ στράτευμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν, ἐστρατοπέδευσε μίαν ἑσπέραν μετὰ ἐπίπονον βάδισμα πλησίον τινὸς δάσους, εἰς μέρος τῆς ἐκτεταμένης ἐκείνης χώρας, ὅπου αἱ νύκτες εἶναι κἄποτε τόσον ψυχραὶ ὥστε νὰ

χρειάζεταί τις ἐπάπλωμα. Οἱ ἄνθρωποι ἐκοιμήθησαν βαθύτατα· τὸ πρωῒ ὅμως ἔλειπαν τὰ ἐπαπλώματα ὅλων, ὅσων αἱ σκηναὶ ἦσαν πλησίον τοῦ δάσους. Οἱ φύλακες εἶπαν ὅτι δὲν εἶχαν ἰδεῖν κανένα νὰ ἐκβῇ ἢ νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ στρατόπεδον· καὶ κατὰ συνέπειαν ὑποψία τις ἔπεσεν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων. Αὐστηρὰ ἔρευνα διετάχθη διὰ τὰ λείποντα ἐπαπλώματα, καὶ κάθε μέρος τοῦ στρατοπέδου ἐξετάσθη πάραυτα· πλὴν ματαίως. Εἰς τὸ διάστημα ὅμως τῆς ἡμέρας ἀνεκαλύφθησαν οἱ κλέπται· κάμποσοι μεγάλοι πίθηκες ἐφάνησαν περιπατοῦντες εἰς τὸ δάσος, μὲ κομμάτια τῶν κλαπέντων ἐπαπλωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐφόρουν ὡς σάλιον.

Μέγας τις πίθηξ ἦτο συνεπιβάτης μ' ἕνα μικρότατον εἰς Ἀγγλικὸν πλοῖον, ἀπὸ τὰς Ἰνδίας ἐπιστρέφον. Γαλήνης συμβάσης, ἠθέλησαν οἱ ναῦται νὰ μεταβάψωσι μέρη τινὰ τοῦ πλοίου· πρὸς δὲ τοῦτο ἔστησαν ἔξωθεν σανίδωμά τι. Ὅτε μίαν φορὰν οἱ βαφεῖς ὑπῆγαν νὰ γευματίσωσιν, ὠφεληθεὶς ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν ὁ μέγας πίθηξ, ἔδραμεν εἰς τὰ ἀγγεῖα τῶν χρωμάτων καὶ τοὺς βαφικοὺς καλάμους· ἐπιστρέψαντες δὲ, εὕρηκαν ὅτι εἶχε πιάσειν δυναστικῶς τὸν μικρὸν πίθηκα, καὶ κατεγίνετο ἐπιμελῶς εἰς τὸ νὰ βάψῃ αὐτὸν κατάλευκον.

Διηγεῖται εἷς ταξειδιώτης, ὅτι ἐπί τινος νήσου τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν ἴδε θήλειαν, ἥτις ἔφερε τὸ νεογνὸν αὐτῆς κάτω εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ προσεκτικῶς ἔνιψεν αὐτὸ μὲ θαλάσσιον ὕδωρ· ἔπειτα δὲ τὸ ἔθεσεν ἐπὶ βράχου διὰ νὰ στεγνώσῃ, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰ δάση νὰ τοῦ προμηθεύσῃ φαγητόν. Ὁ μικρὸς πίθηξ, εὐθὺς ὅτε ἀνεχώρησεν ἡ

μήτηρ, ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν, λαθραίως ἐπέταξε τριγύρω, καὶ καταβὰς ἀπὸ τὸν βράχον, ἐκυλίσθη ὁλόκληρος εἰς τὴν ἄμμον. Ὅτε δὲ ἡ μήτηρ ἐπιστρέψασα ἴδε τὸ γεγονὸς, ἐπίασεν αὐτὸν, καὶ τὸν ἔδειρε καλά.

Εἰς τὸν λιμένα τοῦ Λονδίνου ὁποιονδήποτε ἐμπορικὸν πλοῖον ἤθελε κανονοβολήσειν ὑπόκειται εἰς πεντήκοντα λιτρῶν πρόστιμον. Καράβιόν τι ἔνοπλον ἔφθασε ποτὲ ἀπὸ μακρυνὸν ταξείδιον, εἰς τὸ διάστημα τοῦ ὁποίου εἶχε σταθῆν εἰς πολλὰ μέρη, ὅπου εὐθὺς, ὅτε ἤραζεν, ἐκανονοβόλει πρὸς χαιρετισμόν. Πίθηξ τις ἐπὶ τοῦ πλοίου, θαυμάζων διατί νὰ μὴ γένῃ καὶ εἰς τὴν μεγαλόπολιν τοῦ Λονδίνου ἡ τιμὴ αὕτη, ἀπεφάσισε νὰ κανονοβολήσῃ ὁ ἴδιος. Ἑπομένως, ἐνῷ ἅπαντες ἦσαν τῇδε κἀκεῖσε ἐνησχολημένοι, ὑπῆγεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ πιάσας μὲ τὴν πυράγραν ἀναμμένον ἄνθρακα, προσήρμοσεν αὐτὸν εἰς τὴν τρύπαν ἑνὸς κανονίου, καὶ ἀμέσως ὅλα τὰ πέριξ ἀντήχησαν ἀπὸ τὸν κρότον. Ὁ πλοίαρχος ἐκλήθη εἰς τὸ δικαστήριον διὰ τὴν παράβασιν τοῦ νόμου· ἠμπόρεσε δὲ μόνον νὰ ἀθωωθῇ φανερώσας, ὅτι τὸ κανόνιον ἐσύρθη ἀπὸ τὸν πίθηκα.

Φίλη μου τις μ' ἐδιηγήθη, ὅτι καθήμεναι ποτὲ αὐτὴ καὶ ἡ ἀδελφή της εἰς παράθυρον βλέπον εἰς τὴν ὁδὸν, ἤκουσαν κτύπον ἐπαναλαμβανόμενον. Κατὰ πρῶτον ὑπέθεσαν ὅτι ἦσαν σταλαγματίαι βροχῆς· ἀλλ' ἀναβλέψασαι ἴδαν τὸν οὐρανὸν καθαρὸν, καὶ νέφη δὲν ἐφαίνοντο. Μία ἐξ αὐτῶν, ἀναβᾶσα μετ' ὀλίγον ἐπάνω, ηὗρε τὸν πίθηκά των καθήμενον εἰς τὸ παράθυρον, εἰς τὸ τρίτον πάτωμα, μὲ τὴν βελονοθήκην εἰς τὴν

χεῖρά του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπαιρνε τὰς καρφοβελόνας, καὶ τὰς ἔῤῥιπτε μίαν μίαν εἰς τὸν δρόμον.

Οἰκογένειά τις εἶχε πίθηκα, τὸν ὁποῖον γενικῶς ἐφύλατταν εἰς τὴν αὐλὴν, τὰ δὲ παίγνιά του ἐπροξένουν μεγάλην διασκέδασιν εἰς τοὺς γείτονας. Ἴδα ποτὲ αὐτὸν τρέχοντα ἐπάνω εἰς τὸ περίφραγμα τοῦ κήπου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔτυχε νὰ ἦναι δεμένον σχοινίον δι' ἅπλωμα. Εὐθὺς ἔλυσεν αὐτὸ; καὶ ἤρχισε νὰ τὸ περιπλέκῃ καὶ νὰ δένῃ κόμβους, ἐπιδεξιώτατα τὰς χεῖρας αὐτοῦ μεταχειριζόμενος· ἀφοῦ ἔδενε κόμβον τινα δυσκολώτατον, ἐσήκονε τὴν κεφαλὴν, κ' ἐκύτταζε τριγύρῳ μὲ θρίαμβον ἐνταυτῷ καὶ μὲ φόβον μὴ φανερωθῇ, ἕωσοῦ ἐξελθοῦσαι, τέλος, αἱ γυναῖκες μὲ τὰ κοφίνια τῶν ὑγρῶν φορεμάτων, ἐδίωξαν αὐτὸν μὲ τὸ σάρωθρον.

Πίθηξ εἰς πόλιν τινὰ δεικνυόμενος, ἐνσστιμεύθη τὸ σκιάδιον (παρασόλι) μιᾶς νέας· ἐξέτεινε δὲ τὴν χεῖρά του, καὶ τόσον ἐπέμενε νὰ τὸ λάβῃ, ὥστε τοῦ τὸ ἐνεπιστεύθησαν. Ὁ πίθηξ τὸ ἤνοιξε, τὸ ἐκράτει ὑπὲρ κεφαλῆς, κ' ἐπεριπάτει μ' αὐτὸ, ὑπερευχαριστημένος· ἐστάθη δὲ τῶν ἀδυνάτων νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ, χωρὶς τὴν τοῦ φύλακος μεσολάβησιν.

Ὁ οὐραγγουτάγγιος εἶναι τὸ μεγαλήτερον ἀφ' ὅλα τὰ ζῶα τοῦ πιθηκείου εἴδους· ἔχει δὲ τὴν μεγίστην μὲ τὸν ἄνθρωπον ὁμοιότητα. Τέλειος γενόμενος, ἔχει σχεδὸν πέντε ποδῶν ὕψος· διὰ δὲ τῆς ὑποστηρίξεως ῥάβδου, τὴν ὁποίαν κρατεῖ μὲ τὴν μίαν χεῖρα, περιπατεῖ ὄρθιος, ὡς ὁ ἄνθρωπος. Οἱ πίθηκες οὗτοι εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ εἴς τινα μέρη τῆς Ἀσίας, καὶ ὅταν

ἡμερωθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους, διδάσκονται νὰ κοπανίζωσι σῖτον εἰς ὅλμον, νὰ φέρωσιν ὕδωρ εἰς σταμνίον ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ νὰ ἐκτελῶσι πολλὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας. Ἐφάνησαν ὀλίγοι εἰς τὴν Εὐρώπην, οἵτινες εἶχαν μάθειν νὰ νίπτωσι ποτήρια, καὶ νὰ οἰνοχοῶσιν. Ἕνας, εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ εἰς τοὺς Παρισίους δειχθεὶς, ἐπρόσφερε τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ἐρχομένους, καὶ ὡδήγει αὐτοὺς εἰς τὸν θάλαμον. Ἐλάμβανε καθέκλαν, καὶ ἐκάθιζεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξεδίπλονε τὸ χειρόμακτρον, ἔτρωγεν ἀπὸ τὸ πινάκιον μὲ κουτάλιον ἢ πηρόνιον, καὶ ἐσπόγγιζε τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖράς του, ὅταν ἀπέτρωγεν. Ὁσάκις ἐπεθύμει τέϊ, ἔφερε τὸ κουπάκιόν του, ἔβαλλε ζάχαριν καὶ γάλα, καὶ ἔχυνε τὸ τεϊ ἀπὸ τὰν προχύτην, πάντοτε ἀφίνων αὐτὸ νὰ κρυώσῃ πρὶν τὸ πίῃ.

ΜΑΘΗΜΑ πέ.

Περὶ Μουσικῆς.

Οι παλαιοὶ φιλόσοφοι καὶ νομοθέται ἔκριναν τὴν Μουσικὴν μέρος ἀναγκαῖον τῆς ἀνατροφῆς, ὡς ἱκανὸν νὰ μαλάσσῃ τὰς ἀγριότητας τῆς ψυχῆς, καὶ νὰ ῥυθμίζῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν εὐσχημοσύνην, ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος·—"Τοῖς παλαιοῖς τῶν Ἑλλήνων εἰκότως μάλιστα πάντων ἐμέλησε πεπαιδεῦσθαι Μουσικήν. Τῶν γὰρ νέων τὰς ψυχὰς ᾤοντο δεῖν διὰ Μουσικῆς πλάττειν τε καὶ ῥυθμίζειν ἐπὶ τὸ εὔσχημον, χρησίμης δηλονότι τῆς Μουσικῆς ὑπαρχούσης πρὸς πάντα καὶ πᾶσαν ἐσπουδασμένην πρᾶξιν, προηγουμένως δὲ πρὸς τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους." Ὁ

Πολύβιος ἀποδίδει τῶν Ἀρκάδων τὴν ἡμερότητα καὶ φιλανθρωπίαν εἰς τὴν ὁποίαν εἶχαν ἐξαίρετον παιδιόθεν σπουδὴν τῆς μουσικῆς ὅλοι, πλὴν μιᾶς Ἀρκαδικῆς πόλεως τῶν Κυναιθέων, τῶν ὁποίων τῆς θηριωδίας αἰτίαν λέγει, ὅτι κατεφρόνησαν ὁλότελα τὴν μουσικήν. Καὶ μὴν ἀποφήσῃ τις, ὅτι εἰς ἀνατροφὴν πτωχῶν παιδίων συμβουλεύω μουσικήν. Ἄτοπον ἤθελε δικαίως φανῇν, ἂν ἐσυμβούλευα τὴν τελείαν καὶ πολυδάπανον μουσικήν. Ἀλλὰ πρῶτον, εἰς τίνα δὲν εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τοὺς πένητας, καὶ ἐξαιρέτως ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν γεωργῶν μας, πολλοὶ ἔχουν καθένας τὴν λύραν του; Ἀρκεῖ νὰ μαθητευθῶσι τὰ τέκνα των νὰ λυρίζωσιν ὀλίγον ἁρμονικώτερα. Ἔπειτα, οἱ λυρισταὶ δὲν περιορίζονται εἰς μόνον τὸ ὄργανον, οὐδὲ λυρίζουν μόνον, ἀλλὰ καὶ λυρῳδοῦν. Πόσην ὠφέλειαν δὲν ἤθελαν προξενήσειν εἰς τοὺς πτωχοὺς οἱ παιδευταὶ τῶν πτωχῶν, ἂν εἰς τόπον τῶν ἀνοήτων καὶ πολλάκις ἀσέμνων τραγῳδίων ἐσύνθεταν διὰ τὰ πτωχὰ παιδάρια ὕμνους εἰς τὸν Θεὸν καὶ τραγῴδια τοιαῦτα, ὁποῖα νὰ κρύπτωσιν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς τὸ κάλυμμα ἠθικήν τινα παραίνεσιν! Ἀλλὰ τοιαῦτα καλὰ πρέπει νὰ τὰ προσμένωμεν ἀπὸ τὸν πολυπλασιασμὸν καὶ τὴν τελειοτέραν διάταξιν τῶν σχολείων μας· πρέπει νὰ τὰ προσμένωμεν, ὅταν καταστήσωμεν καὶ ἡμεῖς παιδευτήριον ἐξαίρετον τῆς ἀνατροφῆς τῶν πτωχῶν, κατὰ τὸ Φελλεμβεργικὸν περιβόητον παιδευτήριον, καὶ διδασκάλους ἔχοντας τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Φελλεμβέργου. Ὁ Σωκρατικὸς οὗτος παιδευτὴς τῶν πτωχῶν παιδίων ἐδιδάχθη ἀπὸ τὴν πεῖραν, ὅτι "ἡ μουσικὴ εἶναι δι' ὅλα τὰ νεαρὰ παιδία

μέσον ἰσχυρὸν πολιτισμοῦ καὶ κοινωνίας, μέσον ἐπιτήδειον νὰ τὰ συνειθίζῃ νὰ κανονίζωσι τὸν βίον των, καὶ νὰ συνεργάζωνται μὲ ἥσυχον ἁρμονίαν· νὰ μετριάζῃ τὰς ἀτάκτους ὁρμὰς, νὰ καθαρίζῃ τῆς ψυχῆς τὰ αἰσθήματα, καὶ νὰ τὴν ἀνεγείρῃ εἰς τὰς ὑψηλὰς ἐννοίας. Χρησιμεύει ἐξαιρέτως νὰ ἡμερόνῃ τὰ πάθη, νὰ εὐφραίνῃ πρεπωδέστερον τὴν καρδίαν, καὶ νὰ μαλακύνῃ τὴν σκληρότητα τῆς φύσεως ἐκείνων μάλιστα τῶν παιδίων, ὅσα ἔλαβεν εἰς τὸ σχολεῖόν του ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν ψωμοζητῶν."

ΜΑΘΗΜΑ πς΄.

Ὁ Οὐασιγκτὼν καὶ ἡ Μήτηρ του.

Τα ἑπόμενα περὶ τοῦ Ἀγγλαμερικανοῦ Οὐασιγκτῶνος θέλουν δείξειν πόσον μεγάλην ἐπιῤῥοὴν ἔχουν αἱ μητέρες εἰς τὰ παιδία των, καὶ ἀκολούθως πόσον κρέμεται ἀπ' αὐτὰς ἡ μέλλουσα εὐτυχία ἢ δυστυχία των. Τοῦ ἀληθῶς μεγάλου τούτου ἀνδρὸς ἡ μήτηρ ἦτον ἀξιοσέβαστος καὶ εὐλαβὴς γυνή· ἐπειδὴ δὲ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ της ἐνῷ τὰ παιδία των ἦσαν μικρὰ, ἔλαβε μόνη τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς των.

Λέγεται ὅτι ἐρωτηθεῖσα ποτὲ κατὰ ποῖον τρόπον ἀνέθρεψε τὸν υἱόν της, ὥστε νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἄνδρα τόσον περικλεῆ, ἀπεκρίθη, "Μόνον ἀπαιτοῦσα ΥΠΑΚΟΗΝ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ, καὶ ΑΛΗΘΕΙΑΝ." Οἱ ἁπλοῖ δὲ οὗτοι κανόνες, πιστῶς ἐξακολουθούμενοι, ἐπέφεραν θαυμάσια ἀποτελέσματα. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸν ἐσυνείθισε νὰ λέγῃ μὲ ἀκρίβειαν ὅλα ὅσα ἐδιηγεῖτο, καὶ νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν σφαλμάτων καὶ τῶν ἐλλείψεων

αὐτοῦ καθαρά, χωρὶς κάμμίαν τέχνην διὰ νὰ ἀπατήσῃ ἢ νὰ κρύψῃ. Ἀπὸ τοῦτο δ' ἐπήγασεν ἡ μεγάλη τῆς ψυχῆς του εἰλικρίνεια, καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀπάτην ἄσπονδον μῖσός του, διὰ τὰ ὁποῖα πάντοτε ἦτον ἐπίσημος.

Ἐκ νεανικῆς ἀπροσεξίας ἔκαμε ποτὲ μεγάλην τινὰ ζημίαν, καὶ τοιαύτην, ὁποία ἀμέσως ἐμπόδιζε τὰ σχέδια τῆς μητρός του. Εὐθὺς ὑπῆγε, καὶ τὴν ὡμολόγησεν ἐλευθέρως τὸ σφάλμα· ἐκείνη δὲ, ἐνῷ τῆς ἀγάπης τὸ δάκρυον ὕγραινε τὸ ὀμμάτιόν της, ἀπεκρίθη, "Ἔχω πολὺ καλήτερα ὅτι ἔγινεν ἡ ζημία, παρὰ νὰ ἔλεγεν ὁ υἱός μοι ψεῦμα."

Ἦτο προσεκτικὴ νὰ μὴ τὸν ἐκνευρίζῃ μὲ τρυφὴν, μήτε ἀσθενῶς νὰ χαρίζεται εἰς τὰς ἐπιθυμίας του. Τὸν ἐσυνείθιζε νὰ σηκόνεται ἀπὸ τὴν κλίνην ἐνωρὶς, καὶ ποτὲ δὲν τὸν ἄφινεν ἀργόν. Ἐνίοτε ὁ Οὐασιγκτὼν κατεγίνετο εἰς κόπους, τοὺς ὁποίους ἤθελαν νομίσειν αὐστηροὺς τῶν σημερινῶν μας πλουσίων τὰ παιδία,—καὶ τοιουτοτρόπως ἀπέκτησε δύναμιν σώματος, καὶ ἐγυμνάσθη νὰ καταφρονῇ τὴν σκληραγωγίαν. Ἡ συστηματικὴ δὲ εἰς ὠφέλιμόν τι χρῆσις τοῦ καιροῦ, τὴν ὁποίαν παιδιόθεν ἐδιδάχθη, τοῦ ἐχρησίμευσεν ὄχι ὀλίγον, ὅταν ἐπεφορτίσθη ὅλου τοῦ Ἀγγλαμερικανοῦ ἔθνους τὴν φροντίδα.

Παρετηρεῖτο ἀπὸ τοὺς παντοτε περὶ αὐτὸν ὅτι ποτὲ δὲν ἦτο βιαστικὸς, ἀλλ' εὕρισκεν ὥραν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μικροτέρων πραγμάτων εἰς τὸ μέσον τῶν μεγαλητέρων καὶ τῶν διαφερομένων μάλιστα χρεῶν του. Τόσον ὠφέλησεν αὐτὸν ἡ ἀκρόασις τῶν μητρικῶν συμβουλῶν! Ἡ εἰς τὰ προστάγματα αὐτῆς ὑπα-

κοή του, ἐνόσῳ εὑρίσκετο εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἦτον ἱλαρὰ καὶ ἀκριβής· ὅτε δ' ἐπλησίασε τὴν ἀνδρικὴν, τῶν μικροτέρων της ἐπιθυμιῶν ἡ φανέρωσις τοῦ ἦτο νόμος.

Τῆς μητρὸς ταύτης ἡ τόσον μεγάλη ἐπιῤῥοὴ ἐχρεωστεῖτο κατὰ μέρος εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια τὴν ἐστόλιζε· διότι αὕτη ὕψονε τὰ αἰσθήματά της, καὶ τῆς ἐπροξένει γαλήνην εἰς τὸ πνεῦμα. Κατ' ἐποχάς τινας τοῦ πολέμου, ὅτε οἱ φόβοι τοῦ λαοῦ ἦσαν ὑπερβολικοὶ, πολλαὶ φῆμαι ψευδεῖς διεδίδοντο, αἱ ὁποῖαι ἔθλιβαν τὰς καρδίας τῶν ὅσοι εἶχαν φίλους εἰς ἐπικινδύνους θέσεις. Τὴν ἔλεγαν κἄποτε, "Κυρία, ἔφθασεν εἴδησις ὅτι ἐνικήθη τὸ στράτευμά μας, καὶ ὅτι ὁ υἱός σας ἠχμαλωτίσθη." "Ὁ υἱός μου," ἀπεκρίνετο, "εἶναι μαθημένος εἰς δεινὰς περιστάσεις, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ." Ἄλλοτε πάλιν τὴν ἀνήγγελλον ὅτι, "Διὰ μέσου τοῦ Οὐασιγκτῶνος μεγάλη νίκη ἐκερδήθη." Ἐκείνη δ' ἀπεκρίνετο, "Δότε δόξαν εἰς τὸν Θεὸν τῶν μαχῶν." Ἦτο δὲ φανερὸν, ὅτι ἡ γαλήνη αὕτη τοῦ πνεύματος δὲν προήρχετο οὔτε ἀπὸ μητρικῆς στοργῆς ἔλλειψιν, οὔτε ἀπὸ ἀδιαφορίαν εἰς τοῦ πολέμου τὰς τύχας, ἀλλ' ἀπὸ τὴν θάῤῥος ἐμπνέουσαν Χριστιανικὴν πίστιν.

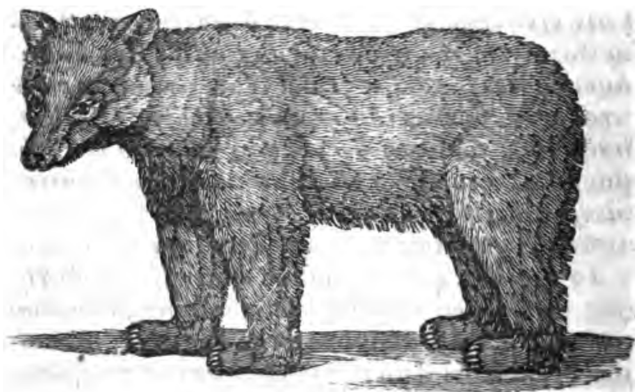
Τοιουτοτρόπως βλέπομεν ὅτι ὁ φιλόστοργος καὶ ὑπήκοος οὗτος υἱὸς ἔγινεν ἀρχηγὸς νικηφόρων στρατευμάτων, νικητὴς δυνατοῦ ἔθνους, καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ κόσμου. Βλέπομεν ὅτι πολλαὶ ἀπὸ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ προῆλθον ἐκ τῆς ἱλαρᾶς ἐκείνης ὑποταγῆς, τὴν ὁποίαν, καὶ παῖς ἀκόμη ὢν, ἐδείκνυεν εἰς τὰ μητρικὰ παραγ-

γέλματα. Η γυνή, τὴν ὁποίαν ἐτίμησε μὲ τοιοῦτον υἱϊκὸν σέβας, εἶπεν ὅτι ὁ υἱός της "εἶχε μάθειν νὰ κυβερνᾷ ἄλλους, μαθὼν πρῶτον νὰ ὑπακούῃ ὁ ἴδιος."

Ἐνθυμούμεθα προσέτι ὅτι ἐλέχθη δι' ἕνα πολὺ μεγαλήτερον παρὰ τὸν Οὐασιγκτῶνα, "ὅτι ὑπετάσσετο εἰς τὴν μητέρα του." Ὅσοι λοιπὸν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βίου φιλοτιμοῦνται νὰ ἐπιτύχωσι μέλλουσαν δόξαν, ἄς βάλωσι θεμέλιον τὴν υἱϊκὴν ἀρετήν· καὶ ἄς μὴ προσμένωσι νὰ ἦναι μήτε καλότυχοι, μήτε εὐδαίμονες, ἐνῷ ἀμελοῦν τὴν παραγγελίαν, "Υἱέ μου, φύλαττε τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός σου, καὶ μὴν ἀμελῇς τὸν νόμον τῆς μητρός σου."

ΜΑΘΗΜΑ πζ'.

Ἄρκτος Σκανδιναυϊκή.

Η ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΙΚΗ ἡ μελάγχροινος Ἄρκτος εὑρίσκεται καθ' ὅλην τὴν βορειοτέραν Εὐρώπην μέχρι τῶν Ἄλπεων καὶ τῶν Πυρηναίων, ὡς καὶ

καθ' ὅλην τὴν ἀρκτῴαν 'Ασίαν καί τινα μέρη τῆς Βορείου 'Αμερικῆς. Γενικῶς εἶναι περὶ τοὺς δύο πήχεις μακρὰ, καὶ ὑπὲρ τὸν ἕνα ὑψηλή. Ἔχει δὲ πόδας μακροὺς, μὲ πέντε ὄνυχας ὡπλισμένους, κοντὴν οὐρὰν, κεφαλὴν μεγάλην, μύτην ὀξεῖαν, καὶ ὀφθαλμοὺς μικρούς. Αἱ τρίχες αὐτῆς εἶναι μακραὶ, μαλακαὶ, καὶ μαλλωταί.

Τὸ ζῶον τοῦτο σαρκοφαγεῖ μὲν, ἀλλ' ὡς ἐπιτοπλεῖστον τρέφεται ἀπὸ μύρμηκας καὶ φυτικὰς οὐσίας. Τρώγει ῥίζας, καὶ φύλλα, καὶ βλαστοὺς διαφόρων δένδρων. Εἰς τὸ διάστημα τοῦ φθινοπώρου παχύνεται ἀπὸ κόμαρα, βάτινα, καὶ πολυειδεῖς ἄλλους ὁμοίους καρποὺς, δαψιλῶς γινομένους εἰς τὰ δάση τῆς ἀρκτῴας Εὐρώπης. Ὅταν ἐμβῇ εἰς χωράφιον ὡρίμου σίτου, προξενεῖ μεγάλην φθοράν· διότι καθίζει ἐπάνω τῶν ὀπισθίων, καὶ, ἐκτείνον τοὺς βραχίονας αὐτοῦ, συνάγει σχεδὸν ὁλόκληρον χειρόβολον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὕστερον κατατρώγει μόνον τοὺς στάχεις. Ὑπεραγαπᾷ δὲ καὶ τὸ μέλι, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἁρπάζει ἀπὸ τὰ κυψέλια τῶν χωρικῶν. "Ἡ Ἄρκτος παμφάγον ἐστι," λέγει ὁ 'Αριστοτέλης· "καὶ γὰρ καρπὸν ἐσθίει, καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τὰ δένδρα διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ σώματος· καὶ τοὺς καρποὺς τοὺς χέδροπας. Ἐσθίει δὲ καὶ μέλι, τὰ σμήνη καταγνύουσα· καὶ καρκίνους καὶ μύρμηκας· καὶ σαρκοφαγεῖ."

Τὸ καλοκαίριον ἡ Ἄρκτος εἶναι πάντοτε ἰσχνή· ἀλλὰ τὸ φθινόπωρον, ἀφοῦ ὡριμάσωσι τὰ κόμαρα, βάτινα, κάστανα, καὶ ἄλλαι τοιαῦται ὀπῶραι, εὑρίσκουσα τροφὴν πλουσιοπάροχον, γίνεται παχυτάτη. Πρὸς τὰ τέλη ὅμως Ὀκτωβρίου ἀρχίζει ἐντελῆ νηστείαν. καὶ περὶ τὰς

ἀρχὰς ἢ τὰ μέσα Νοεμβρίου ἀποσύρεται εἰς τὸ προετοιμασμένον αὐτῆς σπήλαιον, ὅπου, ἐὰν ἀφεθῇ ἀνενόχλητος, περνᾷ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας, ἀδιαλείπτως ἀναπαυομένη. Ἀλλὰ, μολονότι καθ' ὅλον τοῦτο τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ διάστημα δὲν λαμβάνει τὴν παραμικρὰν τροφὴν, διαφυλάττει μ' ὅλον τοῦτο τὴν εὐεξίαν της· καὶ δὲν διαφέρει ποσῶς, εἴτε καταρχὰς τοῦ χειμῶνος τὴν φονεύσῃ τις, εἴτε πρὸς τὰ τέλη ἀμέσως ἀφοῦ ἐξέλθῃ τοῦ ἀναπαυτηρίου της.

Καθόσον τὸ ἔαρ πλησιάζει, ἀποτινάσσει τὴν ληθαργίαν αὐτῆς ἡ Ἄρκτος, καὶ περὶ τὸ μέσον Ἀπριλίου,—μολονότι ἡ ἐποχὴ κρέμεται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα τοῦ καιροῦ,—ἐξέρχεται τοῦ σπηλαίου. Κατὰ πρῶτον περιορίζεται εἰς μύρμηκας καὶ ἄλλην τροφὴν εὔπεπτον· ἀλλ' ὅταν ἀποκτήσῃ ὁ στόμαχος τὸν συνήθη αὐτοῦ τόνον, κατατρώγει σχεδὸν πᾶν ὅ,τι τύχῃ.

Ἡ Ἄρκτος κυοφορεῖ ἑπτὰ μῆνας· γεννᾷ δὲ εἰς τὸ σπήλαιόν της περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου ἢ ἀρχὰς Φεβρουαρίου. Τὰ νεογνά της εἶναι μικρότατα, καὶ τὸν ἀριθμὸν ἀπὸ ἓν ἕως τέσσαρα.

Τὸ ζῶον τοῦτο κολυμβᾷ καὶ καλὰ καὶ γρήγορα· λούεται δὲ συχνότατα, ὅταν ἦναι καῦσις. Ἀναβαίνει ἐπιτηδείως· γενικῶς δὲ καταβαίνει ἀπὸ δένδρα ἢ κρημνοὺς ὀπισθοβατικῶς. Ἔχει μεγάλην ὀξυδέρκειαν, καὶ ἀρίστην ὄσφρησιν καὶ ἀκοήν. Περιπατεῖ εὐκόλως μὲ τοὺς ὀπισθίους πόδας, καὶ εἰς τὴν ὄρθιον ταύτην θέσιν ἐμπορεῖ νὰ σηκόνῃ βαρέα φορτία· αὐξάνει δὲ μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους, καὶ ζῇ μέχρι τοῦ πεντηκοστοῦ.

Τινὲς Ἄρκτοι γίνονται μεγαλώταται· "μίαν φοράν," λέγει τις, "ἐθανάτωσα ἓν ἀπὸ τὰ ζῶα ταῦτα, ζυγίζον σχεδὸν 170 ὀκάδας·" καὶ ἄλλος δέ τις συγγραφεὺς δηλοποιεῖ, ὅτι ἐφόνευσεν Ἄρκτον τόσον μεγάλην, ὥστε, νεκρὰν, μόλις ἠμπόρουν νὰ τὴν σηκώσωσι δέκα ἄνθρωποι· τὴν ὑπελάμβανεν ὡς 275 ὀκάδων.

Ἄρκτος μὲ τέκνα εἶναι συναπάντημα φοβερόν. Ἐν γένει εἰς ἐπικινδύνους περιστάσεις διώκει αὐτὰ ἐπὶ τὰ δένδρα, πρὸς ἀσφάλειαν· ἐκτελεῖ δὲ τοῦτο μὲ τόσην βίαν, ὥστε ἀκούονται κάποτε ἀρκετὰ μακρὰν τῶν ἀρκτύλων αἱ κραυγαί· αὐτὴ ἀπομακρύνεται ὀλίγον τι· εἶναι δὲ ταῦτο σημεῖον βεβαιότατον, ὅτι σκοπεύει νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ νεογνά της, καὶ κινδυνεύει τις παραπολὺ, ἐὰν τουφεκίσῃ τὰ τέκνα, πρὶν ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸ μέσον τὴν μητέρα, ἡ ὁποία, εἰς τοιαύτην περίστασιν, ἤθελεν ὁρμήσειν κατ' αὐτοῦ

μανιωδῶς. Χωρικός τις ἀπήντησε μίαν τῶν ἡμερῶν ἀρκτόπουλόν τι μέσα εἰς δάσος, τὸ ὁποῖον εἶχε καταφύγειν ἐπάνω εἰς δένδρον· τουφεκίσας δὲ, τὸ ἔφερε μὲ πρώτην κακαγῆς· ἀλλὰ

δὲν ἐχάθη πολλὴν ὥραν τὸ ἀνδραγάθημα· διότι ἡ μήτηρ, ἀκούσασα τὰς κραυγὰς τοῦ πληγωμένου τέκνου, ἔσπευσε μανιωδεστάτη πρὸς ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ. Ὁ χωρικὸς, ἀδειάσας τὸ τουφέκιον, δὲν εἶχε τρόπον νὰ ὑπερασπισθῇ κατὰ τοῦ ἐφορμῶντος ἐχθροῦ· ἡ Ἄρκτος ταχέως ὑπερίσχυσε, καὶ τὸν κατεδάγκασεν εἰς πᾶν μέρος τοῦ σώματος· ἤθελε δ' ἐξάπαντος τὸν θανατώσειν, ἐὰν δὲν ἐπληγόνετο αὐστηρῶς εἰς μακρὰν τινὰ μάχαιραν, τὴν ὁποίαν ἐφοροῦσεν εἰς τὴν ζώνην ὁ χωρικός. Αἰσθανθεῖσα τὸν πόνον, ἔστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἰδοῦσα τὸ τέκνον καταγῆς, τώρα πλέον νεκρὸν, τὸ ἐπῆρεν εἰς τὸ στόμα, καὶ ἀνεχώρησε, κατ' εὐτυχίαν καὶ πρὸς χαρὰν μεγάλην τοῦ ἀνταγωνιστοῦ της.

ΜΑΘΗΜΑ κή.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ.

ΣΠΟΥΔΑΖΩΝ τὸ ἐφήμερον φαινόμενον τοῦ βίου,
Εἶδα τὸν μέγαν θεριστὴν, ὡς στάχεις τοῦ πεδίου,
Τὰς γενεὰς θερίζοντα,
Καὶ εἶδα τάφους χαίνοντας ὅπου πατῶ τὸν πόδα,
Καὶ εἶδα τῆς νεότητος, τῆς καλλονῆς τὰ ῥόδα
Πρωΐμως ἀπανθίζοντα·

Καὶ εἶπα, Πάντα πρόσκαιρα, παντοῦ ἀβεβαιότης,
Ἡ γῆ παρόδου σκήνωμα, ὁ κόσμος ματαιότης,
Καὶ ὄνειρον ὁ βίος!
Πλὴν τὴν τροφὴν των τὴν νεκρὰν χωνεύσαντες οἱ τάφοι
Ἐκλείσθησαν; ἐρώτησα, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐγράφη
Τὸ μαῦρον αἰωνίως;

Ζητοῦντος τὸ δυσεύρετον τῆς ἀληθείας ἴχνος,
Εἰς τὴν σκοτίαν τῆς νυκτὸς τῆς πίστεως ὁ λύχνος
Τὸ βῆμά μου φωτίζει,
Κ' ἡ ἐμπνευσμένη γλῶσσά μου μὲ πρόῤῥησιν βεβαίαν
Εἰς τοὺς ἐλπίζοντας θνητοὺς ἀνάστασιν, καὶ νέαν
Ζωὴν εὐαγγελίζει.

Ὁπόσαν εἶδον καταρχὰς οἱ ἄνθρωπ' εἰς τὴν δύσιν
Τὸν ἥλιον κρυπτόμενον, τὴν σκοτισθεῖσαν φύσιν
Ὡς νήπια ἐθρήνησαν·
Ἀλλὰ ἰδόντες τὸν λαμπρὸν εἰς τῆς αὐγῆς τὰς πύλας
Νὰ πυρπολῇ τοὺς οὐρανοὺς, ἐκ νέου ἀνατείλας,
Πρηνεῖς τὸν προσεκύνησαν.

Ἡ πλάσις στίλβει καθαρὰ ἐμπρός μας ὡς ἀδάμας,
Οὐδ' εἰς ὁμίχλην κρύπτεται, καὶ εἰς τὰ βλέμματά μας
Ἀνοίγει τὸ βιβλίον της·
Ἀμβλυωπεῖ τὸ ὄμμα μας, κ' ἡ ἀμυδρά μας κρίσις·
Ἀλλ' ἂν ζητήσωμεν τὸ φῶς, ἐμπρός μας κεῖται λύσις
Σαφὴς τῶν μυστηρίων της.

Συκοφαντοῦν τὸν θάνατον· μὲ φονικὸν ὀδόντα
Δὲν πνίγει ὅ,τι ζωντανὸν, οὐδὲ ῥοφᾷ τὰ ὄντα,
Οὐδὲ τὴν ὕλην φθείρει·
Ἀπὸ τὴν φύσιν ἀπαιτεῖ τὸν τακτικόν της φόρον·
Δρέπει τοὺς στάχεις τοὺς ξηροὺς, καὶ ἀπ' αὐτῶν τὸν σπόρον
Πρὸς νέον θέρος σπείρει.

Μὲ τὴν πνοήν του τῆς ζωῆς τὰ ὕδατα ταράττει·
Τὴν φύσιν σπρώχν' εἰς τὰ ἐμπρὸς, καὶ τὴν ὁδόν της φράττει
Ἐξόπισθεν μὲ μνήματα·
Συλλέγει μετ' ἐπιμονῆς τὰ ῥάκη τῶν αἰώνων,
Καὶ ὕλην δίδει πρόχειρον εἰς τὸν τεχνίτην χρόνον
Πρὸς νέα τεχνουργήματα·

Ἀλλὰ πρὸς τ' ἄϋλα πετοῦν οἱ ἄϋλοι σπινθῆρες·
Τοὺς σέβονται θρησκευτικῶς αἱ βάναυσοί που χεῖρες·
Κ' ἐγγίζουν μόνον χῶμα·
Διότι ἄϋλος ψυχὴ τὰ σώματα συνδέει,
Διότ' εἰς τὸ ναυάγιον τῶν ὄντων ἐπιπλέει
Αὐτὴ μετὰ τὸ σῶμα.

ΜΑΘΗΜΑ πθ'.

Τὰ ἐκ τοῦ Πολέμου Δεινά.

Ἐλθετε νὰ ὑπάγωμεν νοερῶς εἰς τὸ θέατρον τῶν δεινῶν τῆς πολυπαθοῦς ἡμῶν πατρίδος. Ἐγὼ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην σᾶς ὁδηγῶ διὰ τοῦ λόγου ἐκ τούτου τοῦ ἁγίου καὶ καθαροῦ καὶ

ἀμιάντου βήματος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης. Ἴσως ἐκ τῆς ἁπλῆς θεωρίας τῶν σωματικῶν τοῦ πολέμου κακῶν ἀνάψῃ εἰς τὰς ψυχάς σας ὁ κατὰ τῶν παθῶν σας ἱερὸς πόλεμος, καὶ ὑπερισχύσῃ ἡ τοῦ πνεύματος μάχαιρα νὰ διακόψῃ τοὺς αἰσχροὺς τῆς φιλαυτίας δεσμούς. Ἀπέλθετε λοιπὸν διὰ τῆς διανοίας εἰς τὰς φοβερὰς τῆς πατρίδος δραματουργίας. "Ἔρχου καὶ ἴδε."

Τί βλέπομεν εἰς τὴν πρώτην σκηνήν; μάχην τῆς ξηρᾶς. Ὑπομείνατε νὰ τὴν θεωρήσωμεν συντόμως ὅσον τὸ δυνατόν. Ἰδοὺ τὰ δύω τῶν πολεμίων στρατεύματα βλέπουσι μακρόθεν πρὸς ἄλληλα κατὰ πρῶτον, παλλόμενα τὴν καρδίαν. Ἰδοὺ συγκινοῦνται, καὶ προχωροῦσι κατ' ἀλλήλων ἐνθουσιῶντα. Χιλιάδες ἀνθρώπων, ὡς εἷς καὶ μόνος ἄνθρωπος, βηματίζουσιν ὁμοθυμαδὸν πρὸς τὸ χάος τοῦ θανάτου. Σκαρδαμύττουσι τὰ βλέφαρα πρὸς τὰς πρώτας ἀστραπὰς τῆς ἀψιμαχίας. Ἀποχαιρετᾷ τὸν πλησίον συστρατιώτην ὁ στρατιώτης, καὶ εἰς ὅλους εὐθὺς φαίνεται ὅτι δύει ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς. Ὅλος ὁ αἰὼν τοὺς φαίνεται συνεσταλμένος εἰς μίαν καὶ μόνην τὴν τῆς μάχης στιγμήν. Καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὸ πᾶν ἕκαστος αὐτῶν ἀθρόον βλέπει συγκεντρωμένον εἰς τὴν ὁποίαν πατεῖ σπιθαμὴν τοῦ ἐδάφους. Ἰδοὺ ἡ σάλπιγξ βοᾷ, συνηχοῦσι τὰ κελεύσματα, κυματίζουσιν αἱ σημαῖαι, καὶ ἄρχεται ἡ τῆς μάχης ὁρμή. Κύματα καπνοῦ μαυρίζουσιν ἀναβαίνοντα καὶ λακτίζοντα τὸν αἰθέρα· κροτοῦσιν ἀδιακόπως τὰ στόματα τῶν τηλεβόλων, ἐξερευγόμενα μυρίους θανάτους· αἱ πυρφόροι σφαῖραι, διαπερῶσαι διὰ τῶν πυκνῶν συστημάτων, ἀφίνουσιν ἐν

τούτοις κενὰ χάσματα αὐλακίων, ὡς εἰς τὰ χωράφια τὸ ἄροτρον τοῦ γεωργοῦ, ἢ καὶ εἰς τὰ λήϊα τοῦ θεριστοῦ τὸ δρέπανον. Σώματα καλὰ καὶ γενναῖα, ὡς δένδρα ὑψηλὰ, καταπίπτουσι βαρυστέναχτα, καὶ ἄλλα συσσωρεύονται ἀλλεπάλληλα, ὡς ἀσταχύων δράγματα εἰς τὰς ἅλωνας. Ὁρμῶσιν οἱ μαχόμενοι διὰ τῶν πτωμάτων ἐγκαρδιωμένοι ὑπὸ ἀπελπισίας· ὠθοῦσιν, ὠθοῦνται· πληγόνονται, πληγόνουσι· φονεύουσιν, ἀποθνήσκουσι. Νεκρὸς ἀντικρούει πρὸς νεκρὸν, πῦρ εἰς πῦρ, σίδηρος πρὸς σίδηρον. Ἐπιχαίρουσιν ὠμῶς οἱ νικηταὶ, μεθύοντες ἐξ αἵματος. Μογγύζουσιν ἐλεεινῶς οἱ τραυματισμένοι, καὶ ψυχοῤῥαγοῦσιν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων ἢ τῶν πεζῶν φονευτῶν. Ἐδῶ σπαρταροῦσι χεῖρες καὶ πόδες, ἐκεῖ ἀχνίζουσι καρδίαι καὶ σπλάγχνα, ἀλλοῦ κυλίονται σωμάτων, ὡς δένδρων, κορμοὶ, καὶ παρέκει σφενδονίζονται κεφαλαὶ, χάσκουσαι εἰσέτι φοβερῶς κατὰ τοῦ φονέως. Κρουνοὶ καὶ ῥεῖθρα θερμῶν αἱμάτων μεθύουσι τὴν γῆν, καὶ καταβάφουσι τὰς σάρκας, καὶ μολύνουσι ῥαντίζοντα καὶ ἵππους καὶ ὅπλα καὶ φορέματα. Ἀδελφὸς βαρυστενάζων καταπατεῖ τὸ πτῶμα τοῦ ἀδελφοῦ· εἰς τὸ βάθος τῆς ἑαυτῶν καρδίας αἰσθάνονται τὰ θανάσιμα τραύματα τῶν υἱῶν οἱ πατέρες· καὶ τὰ τέκνα παρέρχονται δακρύοντα τοὺς πεσόντας γονεῖς, οἵτινες, ἐκτείνοντες τοὺς νεκρωμένους αὐτῶν βραχίονας μετὰ φωνῆς σβυνομένης καὶ δυόντων ὀμμάτων, τοὺς εὔχονται, τὸ τελευταῖον, ὑγείαν καὶ ζωήν. Ἐδῶ τρέχουσιν ἐξάγοντες οἱ συγγενεῖς ἢ φίλοι τὸν συστρατιώτην ἡμιθανῆ, καὶ μόλις ἀνορθοῦντα τὴν κεφαλὴν, νὰ καθιερώσῃ τὸ ἔσχατον βλέμμα καὶ

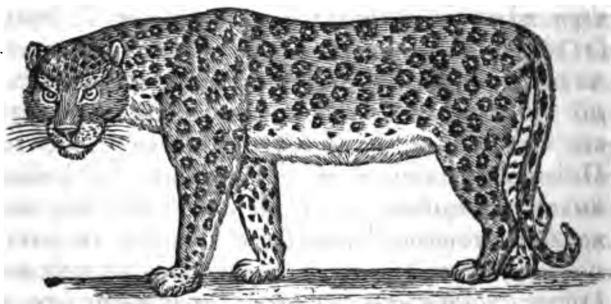
πνεῦμα εἰς τὸν Δημιουργόν του· ἐκεῖ φθάνει καὶ κατασφάζει τὸν φεύγοντα ὁ διώκων· καὶ μένει, τέλος, τὸ πεδίον τῆς μάχης μυριόνεκρον πολυάνδριον, ὅπου κεῖτονται σώματα Χριστιανῶν συμπεφυρμένα πρὸς ἔρημα ὅπλα, καὶ κτηνῶν θνησιμαῖα, ἐπισκοπούμενα ἄνωθεν ὑπὸ σαρκοφάγων ὀρνέων, τὰ ὁποῖα μόνα διὰ τῆς φρικώδους αὐτῶν κλαγγῆς διακόπτουσιν ἐνίοτε τὴν κατέχουσαν κύκλῳ τὸ πᾶν φοβερὰν τῆς νεκρώσεως ἡσυχίαν καὶ πένθιμον σιωπὴν τοῦ θανάτου. Πῶς σᾶς φαίνεται τοῦτο τὸ θέατρον, ἀδελφοί; εἶναι ἄραγε ἱκανὸν νὰ κινήσῃ φόβον καὶ ἔλεον εἰς τὰς ψυχάς σας πρὸς βοήθειαν τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος θυσιαζομένων ὁμογενῶν; Ὢ πόσαι οἰκίαι ἠρημώθησαν εἰς ταύτην τὴν μάχην! Πόσαι χῆραι ἤδη, καὶ πόσα ὀρφανά, καὶ πόσοι γέροντες γονεῖς περιμένουσιν εἰς μάτην τοὺς πεσόντας αὐτῶν συγγενεῖς! προκύπτουσι διὰ τῶν θυρίδων, ἐξέρχονται εἰς τὰς ὁδούς, ἐρωτῶσι τοὺς διαβάτας, περιστρέφουσι πανταχοῦ καὶ τὰ βλέμματα καὶ τὰς διανοίας, πότε καὶ ποῦ νὰ ἴδωσιν ἐκείνους, τοὺς ὁποίους δὲν θέλουσι πλέον ἰδεῖν εἰς τὴν γῆν, θρηνοῦντες διὰ βίου τὸν χωρισμόν των. Πόσαι, τέλος, χρησταὶ τῆς πατρίδος ἐλπίδες, καὶ πόσοι βραχίονες αὐτῆς συνετάφησαν μετὰ τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεσόντων εἰς ἕνα τάφον, τὸν ὁποῖον εἰς αὐτοὺς προσφέρει τελευταῖον ἡ εὐσέβεια δῶρον, ὅσιον καὶ θλιβερόν! Δεινόν, ἀδελφοί, τὸ θέαμα, καὶ τὰ παρεπόμενα δεινὰ καὶ ἐλεεινά. Ἀλλ' ἂν ταῦτα δὲν σᾶς μαλάσσωσι τὴν καρδίαν, μετάβητε εἰς ἄλλην σκηνήν. Ἔλθετε εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ ἴδωμεν τοὺς συμπατριώτας πῶς ναυμαχοῦσι, "ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς."

"Ἔρχου καὶ ἴδε." Βλέπετε τὰς ὑψηλὰς καὶ βαρείας τῶν ἐχθρῶν τριήρεις, πῶς ἀναβαίνουσιν ὡς Ἡφαίστια εἰς τὴν θάλασσαν τὴν Ἑλληνικήν. Βλέπετε ἀπ' ἄλλου μέρους τὰ πλοῖα τῶν ὁμογενῶν εὐκίνητα καὶ κοῦφα καὶ ἐλαφρά, πῶς περιΐπτανται, ὡσὰν κύκνοι, πέριξ εἰς τὰς βαρβαρικὰς πυργοβάρεις. Ἰδοὺ ἐκπυρσοκροτοῦσι κατ' ἀλλήλων. Ἰδοὺ ἀνάπτει ὁ πόλεμος εἰς τὸ πέλαγος, ὅπου παρευθὺς συντρέχουσι καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα νὰ πολλαπλασιάσωσι τὰ τούτου δεινά. Ἡ θάλασσα βοᾷ, καὶ ἀφρίζει, καὶ χάσκει συχνάκις ὑποκάτω τῶν καραβίων, ἀνοίγουσα τὰς ἀβύσσους, ὡς παμφάγους φάρυγγας, νὰ τὰ καταπίῃ. Οἱ ἄνεμοι ἀνυψόνουσιν ὄρη κυμάτων, καὶ διακόπτοντες τῶν πλοίων τὴν ὁρμήν, τὰ συνταράσσουσι, τὰ στρέφουσι, τὰ συγκρούουσι, καὶ παραδίδουσι πλάγιον πολλάκις τὸ προτρέχον νὰ φύγῃ τὸν ἐχθρόν. Ξηρὰ καὶ ποῦ; μακρόθεν στενάζει, καὶ δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἄσυλον εἰς τὰ φεύγοντα θύματα τοῦ θανάτου. Κἂν δὲ τύχῃ πλησίον, ἐπιταχύνει τὸν τούτων ὄλεθρον πολλάκις διὰ τὴν σκληρότητα τῶν ἀποτόμων αἰγιαλῶν. Ῥύακες πυρὸς προχέονται καίοντες ἐπὶ τῶν ὑδάτων· καὶ προσβάλλοντες εἰς τὰς πλευρὰς τῶν πλοίων, τὰ σχίζουσιν ἐξαίφνης, καὶ τὰ καταποντίζουσιν, ἢ τ' ἀνάπτουσιν, ὡς ξύλων δρυμὸν, ἀναμέσον εἰς τὰ κύματα. Βολίδες καὶ σφαῖραι πυρφόροι σπινθηροβολοῦσιν ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς τοῦ καπνοῦ, μαινόμεναι νὰ φάγωσι σάρκας. Ἐδῶ συμπλωτῆρες συντετριμμένοι ἢ καιόμενοι τοὺς βραχίονας κατασπάζονται ἀλλήλους τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν. Ἐκεῖ σύρουσιν εἰς τὰ κάτω τοῦ πλοίου καὶ συσσωρεύουσι

τοὺς πληγωμένους αἱματοφύρτους καὶ θρηνοῦντας ἐλεεινῶς. Ἀλλοῦ πολέμιοι συμπεσόντες ἐπὶ τῆς κωπαστῆς κατασχίζουσι, καὶ σφάζουσι, καὶ πνίγουσιν ἀλλήλους εἰς τὸ πέλαγος. Κατάραι καὶ προσευχαὶ τῶν ἀποθνησκόντων ἀντηχοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα· πτώματα καὶ ναυάγια ἡμίκαυστα ἐπιπλέουσιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Πανταχόθεν συῤῥέουσιν αἱ εἰκόνες καὶ τὰ ὄργανα τοῦ ὀλέθρου. Ὁ δὲ ἄνθρωπος μόνος, ἔρημος, φυλακισμένος εἰς μίαν σανίδα, ἀντιμάχεται πρὸς πολλὰ θανάτων εἴδη, τὰ ὁποῖα περὶ αὐτὸν ἁμιλλῶνται, ποῖον πρότερον νὰ τὸν ἁρπάσῃ. Ἐχθρῶν μανία, καὶ τέχνη πολέμου, καὶ λύσσα πυρὸς, καὶ βία κυμάτων, καὶ ζάλη ἀνέμων, συναγωνίζονται κατὰ τῶν ἡμετέρων συγγενῶν ἐπάνω εἰς ἕνα τάφον ἀχανῆ!

ΜΑΘΗΜΑ ϛ΄.

Λεοπάρδαλις.

Η ΛΕΟΠΑΡΔΑΛΙΣ, ἢ Λεοντόπαρδος, εὑρίσκεται μὲν καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀλλὰ πλεονάζει εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικήν. Διαφέρει δὲ ἀπὸ τὸν πάνθη-

ρα ὄχι μόνον κατὰ τὸ σχῆμα τῶν χηλίδων, ἀλλὰ καὶ διότι ἔχει κατασκευὴν σώματος λεπτοτέραν, καὶ μηρία ὄχι τόσον μακρὰ ἀναλόγως τοῦ μεγέθους αὐτῆς. Τὸ φαινόμενον τῆς ἀγρίας Λεοπαρδάλεως εἶναι τῳόντι ὡραῖον, τὰ κινήματά της χαριέστατα, καὶ ἡ ἀναμέσον βράχων καὶ δασῶν εὐκινησία της παντάπασιν ἐκπληκτική. Θηρεύει δὲ λαγωοὺς, πιθήκους, καὶ εἴδη τινὰ ἐλάφων· καὶ προξενεῖ ὄλεθρον φοβερὸν εἰς καμήλους, ἵππους, αἶγας, πρόβατα, καὶ ἄλλα ζῶα οἰκιακά.

Ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς, βλέπεται συνεχῶς τὴν νύκτα ἡ Λεοπάρδαλις εἰς τὰ χωρία τῶν Μαύρων· οἵτινες, ἀμαθέστατοι ὄντες καὶ δεισιδαιμονέστατοι, θεωροῦν αὐτὴν ὡς ζῶον ἱερὸν, καὶ οὐδέποτε ζητοῦν νὰ τὴν διώξωσι, μολονότι ἐκείνη καὶ τὰ παιδία καὶ τὰς γυναῖκάς των πολλάκις ἀφανίζει. Εἰς τὸ Ἀκρωτήριον ὅμως τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, ὅπου ὀλίγον αὐτὴν σεβάζονται, εἶναι δειλοτέρα καὶ ἀτολμοτέρα κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅθεν αὐτοῦ, ἁρπάζει μὲν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἀπροφύλακτόν τι πτωχὸν παιδίον, ἀλλὰ σπανίως ἢ οὐδέποτε τολμᾷ νὰ ἐφορμήσῃ κατά τινος ἀνδρὸς, ἐκτὸς ὁπόταν καταντήσῃ εἰς τὸ ἄκρον ἡ στενοχωρία της. Πιάνεται δὲ ὄχι μόνον διὰ τοῦ κυνηγίου, ἀλλὰ καὶ εἰς παγίδας ἀπὸ ξύλα καὶ λίθους μεγάλους κατεσκευασμένας· καὶ τιμᾶται τόσον διὰ τὴν σάρκα, ὅσον διὰ τὸ δέρμα της, τὸ ὁποῖον πωλεῖται ἀκριβώτατα. Τοὺς ὀδόντας αὐτῆς, προσέτι, μεταχειρίζονται οἱ Μαῦροι εἰς κατασκευὴν περιδεραίων, βραχιονίων, καὶ ἄλλων γυναικείων καλλωπισμάτων· καὶ, προσέτι, ὡς φυλακτήρια κατὰ τῆς μαγείας.

Μολονότι κατὰ δύναμιν καὶ ἀφοβίαν ἡ Λεοπάρδαλις εἶναι πολὺ κατωτέρα τοῦ Λέοντος ἢ τῆς Βεγγαλικῆς τίγριδος, καὶ μολονότι κοινῶς φεύγει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, πλὴν εἶναι ζῶον ὑπερβολῇ δραστήριον καὶ μανιῶδες, καί, ὅταν καταντήσῃ εἰς ἀπελπισίαν, γίνεται ἀνταγωνιστὴς τρομερώτατος. Πολλάκις μάχεται πεισματωδῶς ἐναντίον τῶν κυνηγῶν αὐτῆς, τόσον, ὥστε κάποτε καὶ ὑπερισχύει. Τὸ ἐφεξῆς εἶναι παράδειγμα τῶν μεταξὺ θηριώδους καὶ ἀνθρωπίνου δυνάμεως ἀπηλπισμένων τούτων μαχῶν· συνέβη δὲ εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, κατὰ τὸ 1822 ἔτος.

Δύο Ἀφρικανοὶ γεωργοί, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὸ κυνήγιον, ἀπήντησαν εἰς βουνώδη τινὰ φάραγγα μίαν Λεοπάρδαλιν, τὴν ὁποίαν ἀμέσως ἐδίωξαν. Κατὰ πρῶτον μὲν ἐζήτησεν ἐκείνη νὰ σωθῇ, ἀναβαίνουσα κρημνόν τινά· ἀλλά, στενοχωρηθεῖσα παραπολύ, καὶ ἤδη πληγωμένη ἀπὸ πάλλαν τουφεκίου, ἐγύρισεν ὀπίσω κατὰ τῶν κυνηγῶν μὲ τὴν εἰς τοιαύτας ἀνάγκας συνήθη αὐτῆς μανιακὴν ἀγριότητα, καί, πηδήσασα κατεπάνω τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις πρῶτον ἐπυροβόλησεν, ἐτίναξεν αὐτὸν ἀμέσως ἀπὸ τὸν ἵππον εἰς τὴν γῆν, δαγκάνουσα τὸν ὦμόν του, καὶ αὐστηρῶς κατασχίζουσα μὲ τοὺς ὄνυχας μίαν τῶν παρειῶν του. Ὁ ἄλλος κυνηγός, βλέπων τὸν κίνδυνον τοῦ συντρόφου του, ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν ἵππον, καὶ ἐπεχείρησε νὰ τουφεκίσῃ τὴν Λεοπάρδαλιν διὰ μέσου τῆς κεφαλῆς· ἀλλ' εἴτε ἀπὸ τρόμον, εἴτε ἀπὸ φόβον μὴ πληγώσῃ τὸν φίλον του, εἴτε ἀπὸ τὰ ταχέα τοῦ ζῴου κινήματα, ἀπέτυχε κατὰ δυστυχίαν. Ἡ Λεοπάρδαλις τότε, ἐγκατα-

λείψασα τὸν πρηνῆ αὐτῆς ἐχθρὸν, ἐχύθη μὲ διπλῆν μανίαν κατεπάνω τοῦ δευτέρου ἀνταγωνιστοῦ· τόσον δὲ σφοδρὰ καὶ αἰφνιδία ἦτον ἡ ὁρμή της, ὥστε, πρὶν λάβῃ καιρὸν νὰ διαπεράσῃ αὐτὴν ὁ γεωργὸς μὲ τὸ κυνηγετικὸν μαχαίριον, τοῦ ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν τὸ ἄγριον θηρίον μὲ τοὺς ὄνυχας, καὶ πραγματικῶς ἐξέσχισε τὸ κόκκαλον τὸ ἄνωθεν τῶν ὀφθαλμῶν του. Εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην κατάστασιν, ἐπιάσθη ὁ κυνηγὸς μὲ τὴν Λεοπάρδαλιν· πολεμοῦντες δὲ καθεῖς ὑπὲρ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἐκύλισαν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο κάτω ἀποτόμου τινὸς κρημνοῦ. Ἐπρόφθασε τώρα ὁ ἄλλος κυνηγὸς, ὁ πρῶτον κτυπηθεὶς, μὲ τὸ τουφέκιόν του γεμισμένον· πλὴν πάρωρα. Ἡ Λεοπάρδαλις εἶχεν ἁρπάσειν ἀπὸ τὸν λάρυγγα τὸν δυστυχῆ φίλον του, καὶ σπαράξειν αὐτὸν τόσον φοβερὰ, ὥστε ἦτον ἀναπόφευκτος ὁ θάνατος· ὁ σύντροφός του δὲ, καταπληγωμένος καὶ αὐτὸς, ἔλαβε τὴν μελαγχολικὴν εὐχαρίστησιν νὰ τελειώσῃ τὸν ἀφανισμὸν τοῦ ἀγρίου θηρίου, ἤδη σχεδὸν ἐξαιμασμένου ἀπὸ διαφόρους βαθείας πληγὰς, τὰς ὁποίας εἶχε τοῦ ἀνοίξειν ἡ ἀπηλπισμένη μάχαιρα τοῦ ἐκπνέοντος κυνηγοῦ.

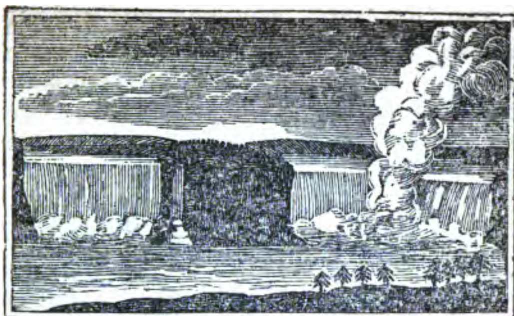
ΜΑΘΗΜΑ λα΄.

Οἱ Καταῤῥάκται τοῦ Νιαγάρα.

ΕΝΘΥΜΟΥΝΤΑΙ οἱ ἀναγινώσκοντες ἐφημερίδας, ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ 1837 ἁλώσαντες οἱ Ἄγγλοι ἀτμόπλουν τι ἀνῆκον εἰς τοὺς ἐπαναστατήσαντας Καναδίους, τοὺς καταφυγόντας εἰς τὴν νῆσον Ναυτικὴν, παρῃτησαν αὐτὸ εἰς τὸ

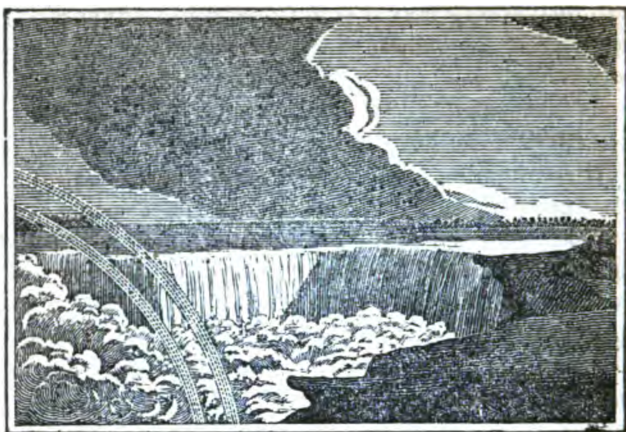
έλεος τοῦ ὁρμητικοῦ ῥεύματος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου φερόμενον συγκατεκρημνίσθη εἰς τὸν ἐκεῖ θαυμασιώτατον καταῤῥάκτην. Γνωρίζουν ὡσαύτως οἱ τῆς γεωγραφίας εἰδήμονες, ὅτι ἡ Ναυτικὴ νῆσος κεῖται εἰς τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ Νιαγάρα, ὅστις συνδένει τὴν λίμνην Ἐρίδα μὲ τὴν λίμνην Ὀντάριον. Αἱ λίμναι αὗται εἶναι δύο ἀπὸ τὰς πέντε παμμεγέθεις συναγωγὰς ὑδάτων, ἢ μεσογείους θαλάσσας, αἵτινες κατὰ τὸ βορειοδυτικὸν χωρίζουν τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἀπὸ τὰς Βρετανικὰς χώρας. Ὁ Νιαγάρας, δεχόμενος τὰ περισσεύοντα ὕδατα τῶν τεσσάρων ἀπὸ τὰς λίμνας ταύτας, προβαίνει ὁρμητικὸς τριάκοντα τέσσαρα περίπου μίλια, ἔπειτα δὲ μὲ φοβεράν τινα μεγαλοπρέπειαν κατακρημνίζεται διαμιᾶς ἀπὸ 150 ἕως 160 ποδῶν ὕψος, σχηματίζων τὸν διαβόητον, τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἐπὶ γῆς καταῤῥάκτην τοῦ Νιαγάρα.

Τὸν καταῤῥάκτην τοῦτον παριστάνουν ὅλοι συμφώνως οἱ περιηγηταὶ ὡς ἓν ἀπὸ τὰ πλέον ἀξιόλογα φαινόμενα τοῦ δυτικοῦ κόσμου· ὄχι τόσον διὰ τὸ ὕψος αὐτοῦ,—καθότι ὡς πρὸς τοῦτο ὑπερβαίνουν αὐτὸν ἄλλοι πολλοί,—ἀλλὰ διὰ τὴν ἔκτασιν, τὴν τρομερὰν αὐτοῦ ταχύτητα, καὶ τὴν ἀκατανόητον ποσότητα τοῦ κρημνιζομένου ὕδατος. Ὁ ποταμὸς, κατὰ τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἀπὸ τὴν λίμνην Ἐρίδα, εἶναι ὡς τρία τέταρτα τοῦ μιλίου πλατὺς, καὶ ἀπὸ 40 ἕως 60 πόδας βαθύς· ῥέει δὲ ἀπὸ μεσημβρίας εἰς ἄρκτον πρὸς ἑπτὰ μίλια τὴν ὥραν. Ἀκολούθως πλατυνόμενος, ἐγκολπόνεται τὴν Μεγαλόννησον καὶ τὴν προειρημένην νῆσον Ναυτικὴν, τῶν ὁποίων αἱ ἄκραι ἀπέχουν τοῦ καταῤῥάκτου ὡς ἓν ἥμισυ

μίλιον. Ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο χαμηλόνει βαθμηδὸν ὁ ποταμὸς 57 πόδας, καὶ τὸ ῥεῦμα γίνεται τόσον ὁρμητικὸν, ὥστε ὅλος ὁ ποταμὸς σκεπάζεται ἀπὸ κύματα, καὶ ἀφρίζει ὡς ἡ θάλασσα εἰς καιρὸν ἀνεμοζάλης. Εἰς τὸν κρημνὸν ὁ ποταμὸς εἶναι τρία τέταρτα τοῦ μιλίου πλατύς· ἀλλὰ διχοτομεῖται αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Αἰγοννήσου, καὶ σχηματίζονται δύο μεγάλοι Καταῤῥάκται, ὁ Ἀμερικανὸς πρὸς ἀνατολάς, καὶ ὁ Πεταλοειδὴς πρὸς δυσμάς. Τοῦ Ἀμερικανοῦ Καταῤῥάκτου μικρόν τι μέρος ἀποχωριζόμενον ὑπὸ νησυδρίου τινὸς σχηματίζει καὶ τρίτον Καταῤῥάκτην, ὡραῖον μὲν, ἀλλὰ στενώτατον· τὸ δ' ἐπίλοιπον καταβαίνει εἰς ἓν σῶμα ἀπὸ κρημνὸν, ὕψος μὲν ἔχοντα 164 ποδῶν, πλάτος δὲ 1000. Τὸ νερὸν εἰς τὸν Καταῤῥάκτην τοῦτον εἶναι ῥηχότερον παρὰ εἰς τὸν πρὸς δυσμὰς, καὶ πίπτει σχεδὸν κατὰ κάθετον. Ἀμφότεροι δὲ οἱ ἐπὶ τῆς Ἀμερικανῆς πλευρᾶς Καταῤῥάκται περνῶνται διὰ γεφυρῶν.

Ὁ πρὸς τὸ Κανάδιον μέρος Καταῤῥάκτης,—Πεταλοειδὴς καλούμενος, διότι τὸ σχῆμά του ὁμοιάζει, ἤ, νὰ εἴπω καλήτερα, ὡμοίαζεν ἀρχήτερα ἀλόγου πέταλον,—εἶναι μὲν χαμηλότερος,

Ὁ Πεταλοειδὴς Καταῤῥάκτης.

ἔχων 150 ποδῶν ὕψος, ἀλλ' ὑπερβαίνει πολὺ κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν. Τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ποταμοῦ περνᾷ ἐπάνωθεν αὐτοῦ,—καὶ μὲ τοσαύτην ὁρμὴν, ὥστε πίπτει καμπυλοειδῶς, καὶ κτυπᾷ εἰς τὰ ὑποκάτω ὕδατα 50 πόδας μακρὰν ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τὴν βάσιν. Ὄπισθεν τῶν πιπτόντων τούτων ὑδάτων, τὰ ὁποῖα ὡς παραπέτασμα καλύπτουν τὸ πρόσωπον τοῦ κρημνοῦ, ὑπάγουν πολλάκις οἱ τολμηροὶ περιηγηταί. Ἔχει δὲ ὁ Πεταλοειδὴς Καταῤῥάκτης δισχιλίων ποδῶν ἔκτασιν.

Ἀδύνατον εἶναι νὰ περιγράψῃ τις ὁποῖα αἰσθήματα γεννᾷ ἡ θέα τοῦ παραδόξου τούτου ἀντικειμένου. Ἡ ἡμέρα, ἡ ὥρα, ἡ στιγμὴ, ὅταν κατὰ πρῶτον προσηλωθῇ ὁ ὀφθαλμὸς εἰς τὸν μέγαν Πεταλοειδῆ Καταῤῥάκτην, εἶναι μία ἐποχὴ εἰς τὴν ζωὴν ὁποιουδήποτε ἀνθρώπου. Ἐνατενίζει εἰς σκηνὴν λαμπρότητος καὶ ὕψους,

ὑπερβαίνουσαν πᾶν ὅ,τι ἡ ἀβοήθητος φαντασία ποιητοῦ ἢ ζωγράφου ποτὲ εἰκόνισε. Λαμβάνει ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ὁ χρόνος ἀδυνατεῖ νὰ ἐλαττώσῃ, καὶ ὁ θάνατος μόνον δύναται νὰ ἐξαλείψῃ.

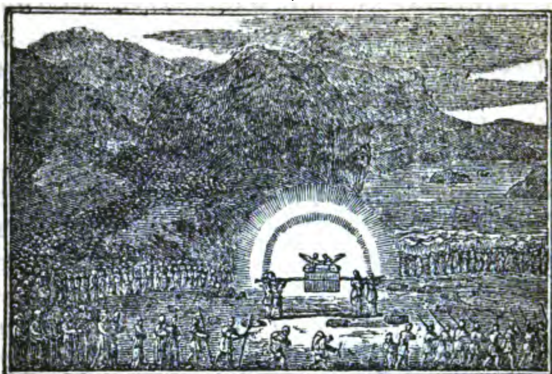
Ἡ σύγκρουσις τῶν ὑδάτων προξενεῖ σεισμὸν καὶ βρυγμὸν, ὅστις ἐπεριγράφη ὡς βροντὴ πληροῦσα τὸν οὐρανὸν, καὶ σείουσα τὴν γῆν. Τὰ ἀφρώδη σύννεφα, τὰ ἐκ τοῦ βάθους ἀναβαίνοντα, καὶ κρύπτοντα τὴν πηγὴν τοῦ θορυβώδους βρυχήματος, ὑψόνονται 100 πόδας ὑπεράνω τοῦ κρημνοῦ, καὶ ἀποπλέουν ὑπὸ ποικίλα σχήματα εἰς ἀρκετὰς διαστάσεις. Πολλάκις φωτίζονται μὲ τὸ οὐράνιον τόξον. Ἐνίοτε τρία φαίνονται εἰς διάφορα μέρη τοῦ νέφους, ὡς κορωνίδες τοῦ μεγαλοπρεποῦς θεάματος.

Ἐνώπιον τοῦ Νιαγάρα ὁ νοῦς καταπεπληγμένος συναισθάνεται τὴν ἀδυναμίαν καὶ μικρότητα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὴν φοβερὰν δύναμιν τοῦ Δημιουργοῦ.

ΜΑΘΗΜΑ ϟβ΄.

Διάβασις τοῦ Ἰορδάνου, καὶ Πτῶσις τῆς Ἱεριχῶ.

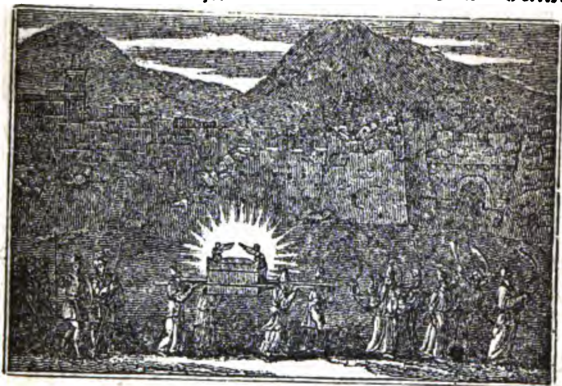
Αφου τεσσαράκοντα ἔτη περιεπλανήθησαν εἰς τὴν ἔρημον οἱ Ἰσραηλῖται, ἔφθασαν, τέλος, εἰς τὰ χείλη τοῦ Ἰορδάνου. Γνωρίζουν, ὅτι πέραν αὐτοῦ γιγαντιαῖοι καὶ πολυάριθμοι ἐχθροὶ τοὺς ἀναμένουν· βλέπουν, ὅτι ὁ ποταμὸς ῥέει ὁρμητικὸς, πλημμυρῶν τὰς ὄχθας του· γέφυραι δὲν ὑπάρχουν, σχεδίας δὲν ἔχουν; νὰ τὸν διαβῶσι· μ' ὅλον τοῦτο, προστάζονται νὰ κινήσωσι, καὶ ὑπακούουν. Ὁ στρατὸς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ

ὅλον τὸ ἐπίλοιπον ἔθνος, μυριάδες ἀνδρῶν, γυναικῶν, καὶ τέκνων, προβαίνουν νὰ περάσωσι τὰ ὁρμητικὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου. Ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης, φερομένη ἀπὸ ἀόπλους ἱερεῖς, προηγεῖται δισχιλίους πήχεις. "Πῶς ἔχουν νὰ τὸν διαβῶσιν;" ἤθελέ τις εἰπεῖν, ἐὰν ἦτο θεατὴς τῆς τολμηρᾶς ταύτης ἐπιχειρήσεως· "ἡ κιβωτὸς προηγουμένη καὶ ἀπροστάτευτος, οἱ πολεμισταὶ ἀκολουθοῦντες!—πῶς ἐμπορεῖ νὰ τοὺς ὑπερασπισθῇ ἡ κιβωτὸς ἐναντίον εἰς τῶν ἐχθρῶν των τὰ βέλη;" Καὶ τώρα οἱ βαστάζοντες αὐτὴν ἱερεῖς πλησιάζουν εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ βρέχουν τοὺς πόδας εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ὕδατος· ἀντὶ νὰ τοὺς ἴδῃ καταβυθιζομένους, βλέπει τὸν Ἰορδάνην νὰ χωρίζεται· τὰ μὲν ἐπάνωθεν ἐρχόμενα ὕδατα ὑψοῦνται εἰς σωρὸν μέγαν· τὰ δὲ πρὸς τὴν θάλασσαν καταβαίνοντα, ἐκλείπουν· οἱ ἱερεῖς μετὰ τῆς κιβωτοῦ στέκουν εἰς τὸ μέσον τοῦ ξηροῦ Ἰορδάνου·—ὁ λαὸς διαβαίνει· ἤδη ἐπέρασαν ὅλοι, καὶ οἱ ἱερεῖς προστάζονται νὰ ἀναβῶσιν ἐκ τοῦ ποταμοῦ· μόλις δὲ πατοῦν εἰς τὴν

ξηράν, καὶ τὰ ὕδατα ὁρμοῦν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ πλημμυροῦν πάλιν τὰς ὄχθας, καθὼς πρότερον.—Πόσον ἁπλᾶ τὰ μέσα, καὶ πόσον ὑψηλὰ τὰ ἀποτελέσματα!

Ὄχι ὀλιγώτερον ἀξιοθαύμαστον εἶναι τὸ διήγημα περὶ τῆς πτώσεως τῆς Ἱεριχώ. Οἱ Ἰσραηλῖται περιέρχονται τὴν πόλιν ἑπτὰ ἡμέρας. Οἱ μάχιμοι ἄνδρες προηγοῦνται, οἱ ἱερεῖς μὲ τὰς σάλπιγγας ἔρχονται κατόπιν αὐτῶν σαλπί-

ζοντες, ἡ κιβωτὸς ἀκολουθεῖ, καὶ μετὰ τὴν κιβωτὸν ὁ ἐπίλοιπος λαός· βαθεῖα σιωπὴ κυριεύει ὅλον τὸ στράτευμα· δὲν ἀκούεται παρὰ ἡ φωνὴ τῶν σαλπίγγων. Ἐνῷ περιήρχετο τὴν πόλιν ἡ σεμνὴ αὕτη πομπή, τί πρέπει νὰ ἐστοχάζοντο οἱ κάτοικοι! ἴσως τὴν ἐθεώρουν μὲ γέλωτα,—μολονότι πιθανὸν νὰ ἠσθάνοντο διαφόρως, ἔχοντες ἀκόμη πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν Ἰορδάνην στρεφόμενον εἰς τὰ ὀπίσω ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ. Τὴν πρώτην ἡμέραν, ὡς καὶ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἕως τὴν ἕκτην, περιῆλθαν μίαν μόνην φοράν· τὴν ἑβδόμην πρέπει νὰ ἦτο μεγάλη ἡ

ἀπορία τῶν πολιορκουμένων, ὅτε τοὺς ἴδαν νὰ τοὺς περικυκλόνωσιν ἑξάκις καὶ ἑπτάκις. Ὅλοι στέκουν τώρα· οἱ πολῖται εἰς τὰ τείχη χάσκουν μὲ θαυμασμὸν καὶ ἔκπληξιν· ὅτε, αἰφνιδίως αἱ σάλπιγγες ἠχοῦν, ὁ λαὸς ἀλαλάζει, καὶ τὰ ὑπερήφανα τείχη πίπτουν!—Ποῦ νὰ εὕρῃ τις ἁπλουστέραν ἢ μεγαλοπρεπεστέραν ἱστορίαν;

Τῳόντι ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ Ἰσραὴλ εἶναι ὕψος. Ἔθνος καταδουλωμένον, ἄοπλον, καὶ καταδυναστευμένον, ἐκβαίνει ἀπὸ τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν του ἀβλαβὲς, ἀφοῦ ἠρήμωσε τὴν γῆν κατὰ παντοίους τρόπους, καὶ ἔφερε θάνατον καὶ εἰς αὐτὰς τῶν ἐχθρῶν του τὰς οἰκίας. Διαβαίνει τὴν ἔρημον, ὁδηγούμενον ἀπὸ νεφέλην καὶ στήλην πυρός. Φθάνει εἰς τὰ παράλια· ἡ θάλασσα τοὺς βλέπει καὶ φεύγει· τὰ ὕδατα ἐπαναστρέφοντα καλύπτουν τοὺς μανιώδεις Αἰγυπτίους. Τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡς κριοὶ, καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων. Σκότος, γνόφος, θύελλα, ἐκάλυψαν τὸ ὄρος Σινά· τὸ ὄρος ἐκαίετο ἐν πυρὶ μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ πέτρα ἀνα-

βρύει λίμνας ὑδάτων, καὶ ἡ ἀκρότομος πηγὰς ὑδάτων· τρέφονται μὲ μάννα ἐξ οὐρανοῦ· τὰ ἱμάτιά των δὲν ἐπαλαιώθησαν, καὶ τὰ ὑποδήματά των δὲν κατετρίβησαν· ηὐξήθησαν ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν ἄκαρπον ἐρημίαν.

ΜΑΘΗΜΑ λγ'.

Ὁ Μυστηριώδης Ξένος.

Τοὺς παλαιοτάτους ἐκείνους χρόνους, ὅτε τὰ τεράστια καὶ ὑπὲρ φύσιν ἐπιστεύοντο μὲ δυσκολίαν ὀλιγωτέραν παρὰ τὴν σήμερον, ἐμυθολογήθη ποτὲ, ὅτι ξένος τις, ἀλλόκοτος τὸ φαινόμενον, παρετηρήθη βαδίζων εἰς τὰς ῥύμας μεγαλοπρεποῦς τινὸς πόλεως τῆς ἀνατολῆς, καὶ θεωρῶν μὲ εἰδήμονος περιεργείας ὄμμα τὰ πέριξ αὐτοῦ ἀντικείμενα. Διάφοροι τῶν πολιτῶν, συλλεχθέντες ὁλόγυρα, ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἔργου του· ἀλλ' εὐθὺς κατέλαβον ὅτι δὲν ἐνόει τὴν γλῶσσάν των, οὐδ' ἐγνώριζε τὰ πλέον κοινὰ ἔθιμα τῆς ἀνθρωπίνης συγκοινωνίας. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, τόσον εἰδήμων καὶ ἀξιοπρεπὴς ἐφαίνετο, ὥστε οὔτε βάρβαρον οὔτε παράφρονα ἠμποροῦσέ τις νὰ τὸν ἐκλάβῃ. Ὅτε δὲ, τέλος πάντων, ἐνόησεν ἀπὸ σημεῖα, ὅτι ἤθελαν νὰ μάθωσι πόθεν ἦλθεν, ὑψώσας τὸν δάκτυλον, ἔδειξε μ' ἔμφασιν μεγάλην τὸν οὐρανόν· ἐκ τούτου ἐσυμπέραναν οἱ περιεστῶτες ὅτι εἶναι κάνεῖς ἀπὸ τοὺς θεοὺς, καὶ ἡτοιμάζοντο νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτὸν θείας τιμάς· ἀλλ' ἐκεῖνος, ἐννοήσας τί ἐμελετᾶτο, τὰς ἀπέβαλε μὲ φρίκην· γονατίσας δὲ, καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἔδωκε νὰ καταλάβωσιν ὅτι καὶ αὐτὸς λατρεύει τὰς ὑπεράνω δυνάμεις.

Μετὰ καιρόν τινα, λέγεται, ὁ μυστηριώδης ξένος ἐδέχθη τὴν φιλοξενίαν ἑνὸς τῶν εὐγενῶν τῆς πόλεως, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐβάλθη μ' ἐπιμέλειαν μεγάλην εἰς τὸ νὰ μάθη τὴν γλῶσσαν· τόσον δὲ ταχεῖα ἦτον ἡ πρόοδός του, ὥστε εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἠμπόρει νὰ συνομιλῇ μὲ ἱκανὴν ἐλευθερίαν. Ὁ εὐγενὴς ξενοδόχος ἀπεφάσισε τώρα νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν πρώτην εὐκαιρίαν, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειαν αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ ξένου· ὅτε δ' ἐφανέρωσε τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, ὁ ξένος τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι ἤθελεν ἀποκριθῆν εἰς τὰς ἐρωτήσεις του τὴν ἑσπέραν ἐκείνην μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Περὶ λύχνων λοιπὸν ἀφὰς, ἐκβῆκαν ἀμφότεροι εἰς τὰ ἐξώστεγα τοῦ παλατίου, ὅθεν ἐφαίνετο διαμιᾶς ὁλόκληρος ἡ πολυάνθρωπος καὶ πλουσία πόλις. Ἀναρίθμητα φῶτα ἀπὸ τὰς θορυβώδεις ῥύμας καὶ τὰ λαμπρὰ παλάτια ἀντανεκλῶντο εἰς τὸ σκοτεινὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερηφάνου ποταμοῦ της· καὶ πλοῖα μεγαλοπρεπῆ, φορτωμένα μὲ πλουσίας πραγματείας ἀπ' ὅλα τὰ γνωστὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἐγέμιζαν ἐνταυτῷ καὶ ἐκαλλώπιζαν τὸν λιμένα. Αὕτη ἦτο πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ φωνὴ τῆς κιθάρας καὶ τοῦ ψαλτηρίου, καὶ ὁ ἦχος τῆς μυλικῆς πέτρας ἠκούοντο ἀδιακόπως, καὶ τεχνῖται παντὸς εἴδους ἦσαν ἐκεῖ, καὶ τὸ φῶς τοῦ λύχνου ἐβλέπετο εἰς πᾶσαν κατοικίαν, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ νυμφίου καὶ ἡ φωνὴ τῆς νύμφης ἠκούοντο ἐκεῖ.

Ὁ ξένος ἐθεώρησεν ὀλίγην ὥραν μὲ προσοχὴν τὴν φεγγοβόλον θέαν, καὶ ἠκροάσθη τὸ συγκεχυμένον μουρμούρισμα τῶν διαφόρων συμμιγνυομένων ἤχων. Ἔπειτα, ὑψώσας αἰφνιδίως τοὺς

ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ἀστερόεντα οὐρανὸν, προσήλωσεν αὐτοὺς εἰς τὸν ὡραῖον Ἕσπερον, ὅστις ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐβυθίζετο ὄπισθεν σκοτεινοῦ τινὸς δάσους, τὸ ὁποῖον περιεκύκλου ἕνα τῶν κυριωτέρων ναῶν τῆς πόλεως. "Μὴ θαυμάζῃς," εἶπεν εἰς τὸν ξενοδόχον, "ὅτι βλέπω μὲ τόσον πόθον τὸν ἀργυροειδῆ ἐκεῖνον ἀστέρα. Αὐτὸς ἦτον ἡ κατοικία μου· ναὶ, πρὸ ὀλίγου ἤμην κάτοικος τοῦ γαληνίου ἐκείνου πλανήτου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ματαία περιέργεια μ' ἐκίνησε νὰ μακρυνθῶ. Πολλάκις εἶχα θεωρήσειν μὲ θαυμασμὸν τὸν λαμπρὸν τοῦτον κόσμον σας, ἓν ἀπὸ τὰ ὡραιότερα καλλωπίσματα τοῦ στερεώματός μας, καὶ ἡ ἔνθερμος ἐπιθυμία, τὴν ὁποίαν πολὺν καιρὸν ᾐσθανόμην νὰ γνωρίσω τίποτε περὶ τῆς καταστάσεώς του, ἐπληρώθη τέλος πάντων ἀπροσδοκήτως. Ἔλαβον ἄδειαν καὶ δύναμιν ὥστε νὰ διαπεράσω τὸ ἄπειρον χάος, καὶ διεύθυνα τὸν δρόμον μου εἰς τὴν μακρυνὴν ταύτην σφαῖραν. Ἡ ἄδεια ὅμως αὕτη ἦτο συνωδευμένη μὲ συνθήκην τινὰ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ τῆς ἐπιχειρήσεως σφοδρὸς πόθος μὲ παρεκίνησε βιαίως νὰ συγκατανεύσω· ἤγουν, ὅτι πρέπει ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ μένω κάτοικος τῆς παραξένου ταύτης γῆς, καὶ νὰ ὑποφέρω ὅλας τὰς μεταβολὰς, εἰς ὅσας ὑπόκεινται οἱ ἐντόπιοι. Εἰπέ με λοιπὸν, σὲ παρακαλῶ, τὰ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐξήγησέ μου, πληρέστερα παρ' ὅ,τι ἀκόμη καταλαμβάνω, ὅλα ὅσα βλέπω καὶ ἀκούω ὁλόγυρά μου."

"Τῳόντι, κύριε," ἀπεκρίθη ὁ ἐκπεπληγμένος εὐγενὴς, "ἂν καὶ ἀγνοῶ ὅλως διόλου τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα, τὰ προϊόντα καὶ τὰ προνόμια τῆς πατρίδος σας, μὲ φαίνεται ὅμως πρέπον νὰ σᾶς

συγχαρῶ ὅτι κατευωδώθητε εἰς τὸν κόσμον μας· ἐξαιρέτως ἐπειδὴ καὶ, ἀγαθῇ τύχῃ, ἐφέρθητε εἰς τὴν πλουσίαν καὶ τρυφηλὴν ταύτην πόλιν, ὅπου ὑπάρχουν τόσον ἄφθονοι αἱ τῆς ἡδονῆς πηγαί. Βεβαιώθητε δὲ ὅτι θέλω τὸ ἔχειν εἰς χαρὰν καὶ τιμήν μου, νὰ σᾶς δείξω πᾶν ὅ,τι εἶναι ἄξιον τῆς προσοχῆς τοιούτου ἐπισήμου περιηγητοῦ."

Αἱ τέχναι τῆς τρυφῆς καὶ ἡδονῆς, καλῶς ἐγνωσμέναι εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐδιδάχθησαν ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸν ξένον μας. Ἀμέσως εἰσήχθη ἀπὸ τὸν εὐγενῆ εἰς τὰ θέατρα καὶ τὰ συμπόσια, τοὺς δημοσίους ἀγῶνας καὶ τὰς πανηγύρεις, καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ αἰσθάνεται κάποιαν κλίσιν εἰς διασκεδάσεις, τὸ νόημα τῶν ὁποίων καταρχὰς δυσκόλως ἠμποροῦσε νὰ καταλάβῃ. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ν' ἀποκτήσῃ πλοῦτον ὡς τὸ μόνον μέσον τοῦ ν' ἀπολαμβάνῃ ἡδονὴν, ἦτο τὸ ἐφεξῆς μάθημα, τὸ ὁποῖον ἐπεχείρησαν νὰ τὸν διδάξωσιν· εὐθὺς δ' ὅτε κατέλαβε τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἐδέχθη εὐγνωμόνως τὴν προσφορὰν τοῦ φίλου νὰ βάλῃ αὐτὸν εἰς θέσιν, ὅπου ἠμπόρει νὰ συσσωρεύῃ πλούτη. Εἰς τοῦτο ἤρχισε τώρα ἐπιμελῶς νὰ καταγίνεται, καὶ ἤδη ἐγίνοντο ὁπωσοῦν ἀρεστὰ εἰς αὐτὸν τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ πλανήτου μας, ἂν καὶ παραδόξως διάφορα ἀπὸ τὰ τοῦ ἰδικοῦ του· τὸ ἀκόλουθον ὅμως σύμβαμα τοῦ ἔστρεψε τὴν προσοχὴν εἰς ἄλλον δρόμον. Μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν μας, τυχὼν νὰ περιδιαβάζῃ μίαν ἑσπέραν μετὰ τοῦ φίλου εἰς τὰ προάστεια τῆς πόλεως, ἴδεν εὐρύχωρόν τι περίφραγμα, τὴν χρῆσιν τοῦ ὁποίου ἀγνοῶν, παρεκάλεσεν ἀμέσως νὰ τοῦ τὴν ἐξηγήσωσιν.

"Εἶναι," ἀπεκρίθη ὁ εὐγενής, "τὸ κοιμητήριον τῆς πόλεως." "Δὲν σᾶς καταλαμβάνω," εἶπεν ὁ ξένος. "Εἶναι ὁ τόπος," ἐπανέλαβεν ὁ φίλος του, "ὅπου θάπτομεν τοὺς νεκρούς μας." "Νὰ μὲ συμπαθήσετε, κύριε," ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ὀλίγον τεταραγμένος, "λάβετε, παρακαλῶ, τὸν κόπον νὰ μοῦ ἐξηγηθῆτε ἀκόμη περισσότερον" Ὁ εὐγενὴς ἐπανέλαβε τὸ αὐτὸ μὲ λέξεις ἔτι καθαρωτέρας. "Οὐδὲ τώρα δὲν ἐμπορῶ νὰ σᾶς καταλάβω ἐντελῶς," εἶπεν ὁ ξένος, κ' ἔγινε χλωμὸς ὡσὰν νεκρός. "Τοῦτο πρέπει νὰ ἀναφέρεται εἰς κάτι, περὶ τοῦ ὁποίου οὔτε εἰς τὸν κόσμον μας ἤξευρα τίποτε, οὔτε εἰς τὸν ἰδικόν σας ἤκουσα τὸ παραμικρόν. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ εὐχαριστήσετε τὴν περιέργειάν μου· διότι, ἂν σᾶς νοῶ ὀρθά, τοῦτο βέβαια εἶναι πρᾶγμα πολὺ ἀξιολογώτερον ἀφ' ὅλα, εἰς ὅσα ἕως τώρα διευθύνετε τὴν προσοχήν μου." "Καλέ μου φίλε," ἀπεκρίθη ὁ εὐγενής, "πρέπει βέβαια νὰ ἦσαι νεόφυτος μεταξύ μας, ἂν ἔχῃς ἀκόμη ἀνάγκην νὰ μάθῃς ὅτι ὅλοι χρεωστοῦμεν, ταχύτερα ἢ ἀργότερα, νὰ πλαγιάσωμεν εἰς τὰ φοβερὰ ταῦτα κατοικητήρια. Οὐδ' ἐμπορεῖ τις ν' ἀρνηθῇ ὅτι τὸ περιστατικὸν τοῦτο κάμνει τοῦ ἀνθρώπου τὴν κατάστασιν ὀλιγώτερον ἐπιθυμητήν· διὸ καὶ σπανίως ἀναφέρεται εἰς εὐγενεῖς συναναστροφάς· διὰ ταύτην μάλιστα τὴν αἰτίαν, δὲν εἰδοποιήθητε ἕως τώρα. Ἀλλὰ τῷόντι, κύριε, ἂν οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἤλθετε, δὲν ὑπόκεινται εἰς παρομοίαν συμφοράν, σᾶς συμβουλεύω νὰ φύγετε ὀπίσω ὅσον τάχιστα· διότι σᾶς βεβαιόνω ὅτι ἐδῶ νὰ τὴν ἀποφύγῃ τις εἶναι τῶν ἀδινάτων, καὶ οὔτε κἂν διὰ μίαν ὥραν

εἶναι ἀσφαλὴς ἡ ζωή σας!" "Φεῦ!" ἀπεκρίθη ὁ τολμηρὸς ξένος, "τῆς ἐπιχειρήσεώς μου αἱ συνθῆκαι εἶναι τοιαῦται, ὥστε νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ δὲν ἐμπορῶ πλέον. 'Αλλ' ἐξηγήσετέ μου, παρακαλῶ, ὀλίγον καθαρώτερα τὴν φύσιν καὶ τὰς συνεπείας τῆς θαυμασίου ταύτης μεταβολῆς, καὶ εἴπετέ με πότε κοινῶς συμβαίνει εἰς τὸν ἄνθρωπον." 'Ενῷ ὡμίλει τοιουτοτρόπως, ἡ φωνή του ἔτρεμε, καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἐκλονεῖτο· τὸ πρόσωπόν του ἔγινε χλωμὸν ὡς νεκροῦ.

'Ο δὲ σύντροφος αὐτοῦ, δυσάρεστον εὑρίσκων τὴν σοβαρὰν ταύτην συνομιλίαν, εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ τὸν στείλῃ εἰς τοὺς ἱερεῖς διὰ νὰ μάθῃ περισσότερα, καθότι δὲν ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν νὰ συνομιλῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. "Τί!" εἶπεν ὁ ξένος, "λοιπὸν δὲν σᾶς ἐκατάλαβα. Μόνον οἱ ἱερεῖς ἀποθνήσκουν; δὲν ἀποθνήσκετε καὶ σεῖς;" 'Ο φίλος, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, τὸν ἐχειραγώγησε βιαστικὰ εἰς ἕν' ἀπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν ἀσμένως εἰς τῶν ἱερέων τὰς διδασκαλίας.

'Η φανερωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ξένου ἔκπληξις, ὅτε κατὰ πρῶτον ἔλαβε τὴν λυπηρὰν περὶ θανάτου εἴδησιν, ἦτον οὐτιδανὴ ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασεν, ὅτε τῶν ἱερέων αἱ συνομιλίαι ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ἰδέας τινὰς περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, καὶ ἀτελευτήτου εὐδαιμονίας ἢ κακοδαιμονίας εἰς μέλλουσαν κατάστασιν. Αὕτη ὅμως τοῦ πνεύματός του ἡ ἀγωνία μετετράπη εἰς χαρὰν ὑπερβολικὴν, ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι, μὲ τὴν ἐκτέλεσιν συνθηκῶν τινῶν, τῆς εὐδαιμονίας ἡ κατάστασις ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλισθῇ. 'Η δὲ προθυμία του νὰ μάθῃ τὴν φύσιν τῶν συνθηκῶν τούτων

ἦτο τοιαύτη, ὥστε διήγειρε τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν καταφρόνησιν τῶν ἱερῶν αὐτοῦ διδασκάλων. Τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ εὐχαριστηθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὰς ὁποίας εἶχε λάβειν διδασκαλίας, καὶ ν' ἀφήσῃ τὰ ἐπίλοιπα διὰ τὴν αὔριον. "Πῶς!" ἐφώναξεν ὁ νεόφυτος, "δὲν λέγετε ὅτι ὁ θάνατος ἐμπορεῖ νὰ ἔλθῃ ὁποιανδήποτε ὥραν; δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἔλθῃ τὴν ὥραν ταύτην; τί δὲ ἂν ἤρχετο πρὶν τελειώσω τὰς συνθήκας ταύτας; Ὦ μὴ κρύπτετε τὴν ἐξαίρετον ταύτην γνῶσιν ἀπ' ἐμὲ μηδεμίαν στιγμήν!" Οἱ ἱερεῖς, ἕτοιμοι νὰ γελάσωσι διὰ τὴν ἁπλότητά του, ἐξήγησαν τότε τὴν θεολογίαν εἰς τὸν προσεκτικὸν ἀκροατήν.

Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν χαρὰν ὅσην ἐδοκίμασεν, ἀφοῦ κατέλαβεν ὅτι γενικῶς εἶναι καὶ τερπνὸν καὶ εὔκολον νὰ ἐπιτελέσῃ τις τὰς ἀπαιτουμένας συνθήκας, καὶ ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ παρακολουθοῦσαι δυσκολίαι ἤθελαν παύσειν ὁμοῦ μὲ τὴν ὀλιγοχρόνιον ἐπὶ γῆς ὕπαρξιν. "Ἂν λοιπὸν σᾶς καταλαμβάνω ὀρθά," εἶπεν εἰς τοὺς διδασκάλους του, "ἡ μεταβολὴ αὕτη, τὴν ὁποίαν καλεῖτε θάνατον, καὶ ἥτις φαίνεται καθ' ἑαυτὴν παραδόξως φοβερά, εἶναι εἰς ἄκρον ἐπιθυμητὴ καὶ μακαρία. Ὁποία χάρις εἶναι αὕτη ἡ δοθεῖσα εἰς ἐμὲ, ὅτι ἐστάλθην νὰ κατοικήσω εἰς πλανήτην, ὅπου δύναμαι ν' ἀποθάνω!"

Οἱ ἱερεῖς ἐθεώρησαν πάλιν ἀλλήλους μειδιῶντες· ἀλλ' ὁ περίγελως αὐτῶν δὲν ἐπροξένησε κἂνὲν ἀποτέλεσμα εἰς τὸν ἐκστατικὸν μαθητήν. Ὅτε δὲ κατεπράϋνεν ἡ πρώτη του χαρὰ, ἤρχισε νὰ σκέπτεται μὲ πλειοτέραν ἀνησυχίαν περὶ τοῦ καιροῦ, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἤδη χάσειν ἀφοῦ κατευωδώθη εἰς τὸν κόσμον μας.

. . .

"Φεῦ! πῶς ἐπέρασα τὸν καιρόν μου;" ἐφώναξεν. "Ὁ χρυσὸς οὗτος, τὸν ὁποῖον ἐσύναξα, εἴπετέ με, αἰδεσιμώτατοι, θέλει τάχα μὲ χρησιμεύσειν εἰς τίποτε, ἀφοῦ περάσωσιν οἱ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα οὗτοι χρόνοι, τοὺς ὁποίους λέγετε ὅτι ἐνδέχεται ἴσως νὰ παρεπιδημήσω εἰς τὸν πλανήτην σας;" "Ὄχι," ἀπεκρίθη εἷς τῶν ἱερέων, "ἀλλὰ βέβαια θέλεις εὑρεῖν αὐτὸν χρησιμώτατον ἐνόσῳ διαμένεις ἐνταῦθα." "Ὀλιγώτατος ἐξ αὐτοῦ ἀρκεῖ," ἀπεκρίθη· "διότι στοχασθῆτε πόσον ταχέως ἡ περίοδος αὕτη θέλει τελειώσειν. Τί διαφέρει ὁποία καὶ ἂν ἦναι ἡ κατάστασίς μου διὰ τόσον ὀλίγον καιρόν; Ἀπὸ τοῦ νῦν θέλω δώσειν τὴν προσοχήν μου εἰς τὰ μεγάλα ἐκεῖνα πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων τόσον φιλικῶς μὲ εἰδοποιήσετε."

Ἔκτοτε, διηγοῦνται, ἀφιερώθη ὁ ξένος ὅλως διόλου εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συνθηκῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπληροφορήθη ὅτι κρέμεται ἡ μέλλουσά του εὐδαιμονία· ἀλλά, τοῦτο πράξας, ἀπήντησεν ἀντίστασιν διόλου ἀπροσδόκητον, καὶ τὸ αἴτιον τῆς ὁποίας νὰ καταλάβῃ δὲν ἠδύνατο. Ἀφιερώσας τὸ κυριώτερον τῆς προσοχῆς αὐτοῦ εἰς τὰ κυριώτερα συμφέροντα, διήγειρε τὴν ἔκπληξιν, τὴν περιφρόνησιν, καὶ τὴν ἔχθραν τῶν πλειοτέρων κατοίκων τῆς πόλεως, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε σπανίως ἀνέφεραν τὸ ὄνομά του χωρὶς ὅρον τινὰ ὀνειδισμοῦ, ὁ ὁποῖος μετεφράσθη κατὰ διαφόρους τρόπους εἰς ὅλας τὰς νεωτέρας γλώσσας. Τοῦ ξένου ἡ ἀπορία καὶ ὁ θαυμασμὸς διὰ τοῦτο, ὡς καὶ διότι ἐφαίνοντο οἱ συμπολῖται αὐτοῦ τόσον ἀμέριμνοι περὶ τῶν ἰδίων συμφερόντων, ἦσαν καθ' ὑπερβολὴν μεγάλα.

"Πῶς," ἔλεγεν, "εἶναι δυνατὸν, ἄνθρωποι, μέλλοντες νὰ ὑπάρχωσιν αἰωνίως, νὰ φροντίζωσι μόνον διὰ τὰς χρείας καὶ ἡδονὰς τῆς ὀλιγοχρονίου ταύτης ζωῆς;" Τοῦτο ἀλλέως νὰ ἐξηγήσῃ δὲν ἠμπόρει, πλὴν ὑποθέτων αὐτοὺς παραφρονοῦντας· ὥστε, καὶ ἀντὶ νὰ μνησικακῇ διὰ τὴν ὁποίαν συχνὰ ἐλάμβανεν ἄγροικον μεταχείρισιν, ἔτρεφε πρὸς αὐτοὺς αἰσθήματα τὰ πλέον φιλόστοργα καὶ συμπαθητικά.

Ἂν ποτε ὑπὸ πειρασμοῦ κινούμενος παρέβαινε κάμμίαν τῶν συνθηκῶν τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας, ἐθρήνει τὴν μανίαν του πικρότατα· εἰς ὅλας δὲ τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν ἀπ' ἄλλους παρακινήσεις νὰ πράξῃ τίποτε ἀσυμβίβαστον μὲ τὰ ἀληθῆ αὐτοῦ συμφέροντα, ἔδιδε μίαν μόνον ἀπόκρισιν, "Ὦ," ἐφώναζεν, "ἔχω ν' ἀποθάνω! ἔχω ν' ἀποθάνω!"

ΜΑΘΗΜΑ Ϟδ'.

Τὸ Φυτὸν Τέϊ.

Το τέϊ ἢ τσάϊ εἰσήχθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τῆς Ὁλλανδικῆς Συντροφίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος· εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου τὴν σήμερον ἡ χρῆσις αὐτοῦ εἶναι τόσον ἐκτεταμένη, πρώτην φορὰν μετεκομίσθη ὀλίγον ἐκ τῆς Ὁλλανδίας τὸ 1666.

Τὸ τέϊ γεννᾶται εἰς τὴν Κίναν καὶ τὴν Ἰαπονίαν. Οἱ Σῖναι μεταχειρίζονται αὐτὸ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων. Καλλιεργεῖται δὲ μόνον εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Κινικῆς αὐτοκρατο-

ρίας μεταξὺ τῆς 30ης καὶ 33ης μοίρας τοῦ βορείου πλάτους. Τὸ ἀρκτικώτερον μέρος τῆς Κίνας ἤθελεν εἶσθαι παραπολὺ ψυχρόν· τὸ δὲ νοτιώτερον ὑπὲρ τὸ δέον θερμόν. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ὀλίγαι τινὲς μικραὶ φυταλίαι πλησίον τῆς Καντῶνος.

Ὁ θάμνος τοῦ τσαΐου γίνεται ἀπὸ σπόρους, οἵτινες ἀποτίθενται κατὰ στίχους, τέσσαρας ἢ πέντε πόδας ἀποκεχωρισμένους· τόσον δ' ἀβέβαιος εἶναι ἡ βλάστησις αὐτῶν, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ ἰθαγενὲς κλίμα των, ὥστε εἰς πᾶσαν τρύπαν σπείρονται ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ σπόροι. Ἡ γῆ, ὅπου βλαστάνουν, ἐπιμελῶς καθαρίζεται ἀπὸ ἀγριόχορτα· καὶ δὲν ἀφίνονται ποτὲ οἱ θάμνοι νὰ ὑψωθῶσι μᾶλλον παρ' ὅσον εὐκόλως φθάνει ἀνθρώπου χείρ. Συνάγονται δὲ τὰ πρῶτα φύλλα τὸ τρίτον ἔτος μετὰ τὴν σποράν· ἀφοῦ τὰ δένδρα γένωσιν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ χρόνων, τὸ προϊὸν κα-

ταυτᾷ ὑποδεέστερον, ὥστε ἐκβάλλονται διὰ νὰ σπαρθῶσιν ἄλλα.

Τὰ ἄνθη εἶναι λευκόχροα, ὁπωσοῦν ὁμοιάζοντα τὸ ἄγριον λευκὸν ῥόδον· κατόπιν τῶν ἀνθέων φαίνονται μαλακοὶ πράσινοι κόκκοι, ἕκαστος περιέχων ἀπὸ ἕνα ἕως τρεῖς λευκοὺς σπόρους. Βλαστάνει δὲ τὸ φυτὸν καὶ εἰς χαμηλὰς καὶ εἰς ὑψηλὰς τοποθεσίας· ἀλλὰ πάντοτε ἀκμάζει καλήτερα καὶ γεννᾷ φύλλα τῆς ἀρίστης ποιότητος, ὁπόταν παράγεται εἰς λεπτὸν πετρῶδες χῶμα.

Τὰ φύλλα συνάγονται ἀπὸ μίαν ἕως τέσσαρας φορὰς τὸν χρόνον, κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ δένδρου. Κοινότερον φυλλολογοῦσι τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ· πρῶτον, περὶ τὰ μέσα τοῦ Ἀπριλίου· δεύτερον, περὶ τὸ μέσον τοῦ θέρους· ἔσχατον δὲ κατὰ τὸν Αὔγουστον καὶ Σεπτέμβριον. Τὰ πρωτοσύλλεκτα φύλλα ἔχουν τὸ λεπτότερον χρῶμα καὶ τὴν ἀρωματικωτέραν ὀσμὴν, ἐνταυτῷ καὶ τὴν ἐλαχίστην ποσότητα εἴτε ἰνῶν εἴτε πικρότητος. Τὰ τῆς δευτέρας συναγωγῆς φύλλα ἔχουν καὶ τὸ χρῶμα ὀλιγώτερον ζωηρὸν, καὶ τὰς λοιπὰς ποιότητας κατωτέρας· τὰ δὲ τῆς τρίτης εἶναι βαθέος πρασίνου χρώματος, καὶ ὀλιγωτέρας ἔτι ἀξίας. Κρέμεται δὲ ἡ ποιότης ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τοῦ δένδρου, ἐφ' οὗ γεννῶνται τὰ φύλλα, ὡς καὶ ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς ἡλιάσεως· φύλλα ἐκ νέων δένδρων, καὶ μᾶλλον εἰς τὸν ἥλιον ἐκτεθειμένα, τιμῶνται πάντοτε περισσότερον.

Εὐθὺς δ' ἀποῦ τὰ φύλλα συναχθῶσι, βάλλονται εἰς πλατέα ῥηχὰ καλάθια, καὶ ἀφίνονται εἰς τὸν ἀέρα ἢ τὸν ἥλιον μερικὰς ὥρας. Ἑπομένως θέτονται εἰς σιδηρᾶν πλάκα, ἐπάνωθεν θερμάστρας δι' ἀνθράκων πυρουμένης, ὅπου ταχέως

ἀνακατόνονται μὲ εἶδός τι σαρώθρου, ἔπειτα δ' ἐξίσου ταχέως σαρόνονται ἐκ τῆς πλακὸς εἰς τὰ καλάθια. Ἄνθρωποι ἀκολούθως συστρέφουν τὰ φύλλα, τρίβοντες αὐτὰ μεταξὺ τῶν χειρῶν· μετὰ ταῦτα βάλλονται πάλιν, κατὰ μεγαλητέρας ποσότητας, εἰς τὴν σιδηρᾶν πλάκα, καὶ θερμαίνονται ἐκ νέου, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ὀλιγώτερον παρὰ πρότερον, ὅσον νὰ ξηρανθῶσι δραστηρίως. Τούτου γενομένου, βάλλεται εἰς τράπεζαν τὸ τέϊ, καὶ διαλέγεται προσεκτικῶς, εἰς τρόπον ὥστε ἀφαιρεῖται πᾶν ἄσχημον καὶ μὴ ἐντελῶς ἐξηραμμένον φύλλον.

Τὰ κυριώτερα τοῦ τσαΐου εἴδη λαμβάνουν τὄνομα ἐκ τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστον παράγεται, τοῦ καιροῦ τῆς συναγωγῆς, τοῦ τρόπου τῆς παρασκευῆς, ἢ ἄλλων ἐξωτερικῶν περιστάσεων.

Οἱ Σῖναι οὐδέποτε μεταχειρίζονται τὸ τέϊ πρὶν γένῃ τοὐλάχιστον ἑνὸς χρόνου, παραπολὺ ναρκωτικὸν στοχαζόμενοι τὸ νεώτερον. Πίνουν δ' αὐτὸ εἰς ὅλας τὰς τραπέζας των, καὶ πολλάκις ἄλλοτε τῆς ἡμέρας. Τὸ παρασκευάζουν μὲν

καθὼς ἡμεῖς, ἀλλὰ δὲν μιγνύουν μετ' αὐτοῦ οὔτε γάλα οὔτε ζάχαριν.

ΜΑΘΗΜΑ ζέ.

Ὁ Ἰορδάνης.

Επεθυμουν νὰ ἴδω τὸν Ἰορδάνην κατὰ τὸ μέρος, ὅπου χύνεται εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν· ἀλλ' οἱ Ἄραβες δὲν ἤθελαν νὰ μὲ ὁδηγήσωσιν ἐκεῖ, ἐπειδὴ σιμὰ τῶν ἐκβολῶν ὁ ποταμὸς στρέφεται εἰς τ' ἀριστερὰ, καὶ πλησιάζει τὰ βουνὰ τῆς Ἀραβίας. Ἐξ ἀνάγκης, λοιπὸν, ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω μόνον εἰς τὴν πλησιεστέραν μας καμπυλότητα τοῦ ποταμοῦ. Ὅθεν, χαλάσαντες τὴν σκηνὴν, ἐπροβαίναμεν μὲ ὑπερβολικὴν δυσκολίαν διὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐπάνω ψιλῆς λευκοτάτης ἄμμου. Ἐνῷ δ' ἐπλησιάζαμεν εἰς δάσος τι φοινίκων καὶ μυρικῶν, τὸ ὁποῖον μ' ἐφάνη πολλὰ παράξενον νὰ ἴδω εἰς τὸ μέσον τῆς ἀκάρπου ταύτης γῆς, οἱ Ἄραβές μας ἐστάθησαν ἔξαφνα, καὶ ἔδειχναν κἄτι, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἀκόμη δὲν εἶχα παρατηρήσειν, εἰς τὸν πάτον τῆς κοιλότητος. Ἐκύτταξα, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσα νὰ καταλάβω τί εἶναι· ἐφαίνετο ὡσὰν ἄμμος κινουμένη. Ὅταν ἐφθάσαμεν σιμώτερα εἰς τὸ παράξενον τοῦτο ἀντικείμενον, ἴδα κίτρινόν τι ῥεῦμα, τὸ ὁποῖον μόλις ἠμπόρουν νὰ διακρίνω ἀπὸ τὰς ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ ἄμμους, καταβυθισμένον, καὶ προβαῖνον ἀργότατα. Τοῦτο ἦτον ὁ Ἰορδάνης.

Εἶχα ἐπιθεωρήσειν τοὺς μεγάλους ποταμοὺς τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὴν ἡδονὴν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἡ μοναξία καὶ ἡ φύσις γεννοῦν εἰς τὴν ψυ-

χήν· εἶχα ἐπισκεφθῆν τὸν Τίβεριν μὲ ἐνθουσιασμόν, καὶ ζητήσειν μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον τὸν Εὐρώταν καὶ τὸν Κηφισσόν· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἐκφράσω τί αἰσθάνθην, ὅτε ἴδα τὸν Ἰορδάνην. Ὄχι μόνον μ' ἐνθύμιζεν οὗτος ὁ ποταμὸς περιβόητον ἀρχαιότητα, ἀλλὰ καὶ αἱ ὄχθαι αὐτοῦ ἐπαρουσίαζαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ θέατρον τῶν θαυμάτων τῆς θρησκείας μου. Ἡ Ἰουδαία εἶναι ὁ μόνος τόπος εἰς τὸν κόσμον, ὅστις ἀναζωόνει εἰς τὸν περιηγητὴν τὴν μνήμην ἀνθρωπίνων τε καὶ οὐρανίων πραγμάτων, καὶ ὅστις διὰ μέσου τοῦ συνδυασμοῦ τούτου γεννᾷ εἰς τὴν ψυχὴν ἰδέας καὶ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα οὐδὲν ἄλλο μέρος τῆς οἰκουμένης εἶναι ἱκανὸν νὰ διεγείρῃ.

Οἱ Ἄραβες ἐγυμνώθησαν, καὶ ἐπήδησαν εἰς τὸν Ἰορδάνην. Ἐγὼ δὲν ἐτόλμησα ν' ἀκολουθήσω τὸ παράδειγμά των διὰ τὸν πυρετὸν, ὅστις ἀκόμη μ' ἐβασάνιζεν· ἐγονάτισα ὅμως ἐπάνω εἰς τὴν ὄχθην ὁμοῦ μὲ τοὺς δύο μου δούλους καὶ τὸν διερμηνευτὴν τοῦ μοναστηρίου. Ὕστερον ἐπῆρα ὀλίγον νερὸν ἀπὸ τὸν ποταμὸν εἰς δερμάτινόν τι ἀγγεῖον· πλὴν δὲν μ' ἐφάνη γλυκὺ ὡσὰν μέλι, κατὰ τὴν φράσιν εὐσεβοῦς τινὸς ἱεραποστόλου. Τὸ ἐστοχάσθην ἐξεναντίας μᾶλλον στυφόν· ἀλλὰ, μολονότι ἔπια ἀρκετὴν ποσότητα, δὲν ἔπαθα τίποτε· μάλιστα δὲ, νομίζω ὅτι ἤθελεν ἶεσθαι πολλὰ νόστιμον, ἂν ἐκαθαρίζετο ἀπὸ τὴν ἄμμον, τὴν ὁποίαν φέρει συνάμα.

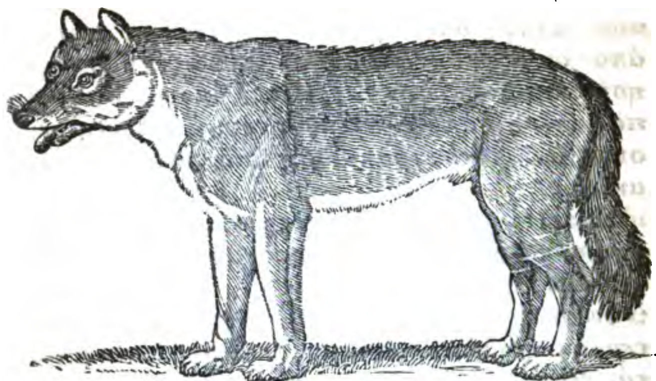
Περίπου δύο λεύγας μακρὰν ἀπὸ τὸ μέρος, ὅπου ἐστεκόμεθα, ἴδα ἀνωτέρω, πλησίον τοῦ ποταμοῦ, δάσος τι ἀρκετῆς ἐκτάσεως. Ἐκεῖ ἀπεφάσισα νὰ προχωρήσω, διότι ἐλογαρίαζα

ὅτι αὐτὸς πρέπει νὰ ἦναι σχεδὸν ὁ τόπος, ὅπου οἱ Ἰσραηλῖται ἐπέρασαν τὸν ποταμὸν, ἀντικρὺ τῆς Ἱεριχὼ, ὅπου τὸ μάννα ἔπαυσε νὰ πίπτῃ, ὅπου οἱ Ἑβραῖοι ἐγεύθησαν τοὺς πρώτους καρποὺς τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, ὅπου ὁ Ναϊμὰν ἐθεραπεύθη ἀπὸ τὴν λέπραν του, ϗ, τελευταῖον, ὅπου ὁ Χριστὸς ἐβαπτίσθη ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἰωάννην.

Πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ἐπροβαίναμεν, ἀλλὰ, σιμώσαντες, ἠκούσαμεν τὰς φωνὰς ἀνθρώπων εἰς τὸ δάσος. Κατὰ δυστυχίαν δὲ, τοῦ ἀνθρώπου ἡ φωνὴ, ἥτις παντοῦ ἀλλοῦ σὲ εὐφραίνει, καὶ τὴν ὁποίαν ἤθελέ τις ἀγαπᾷν ν' ἀκούῃ ἐπάνω εἰς τὰ χείλη τοῦ Ἰορδάνου, εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σὲ φοβίζει πλειότερον εἰς τὰς ἐρήμους ταύτας. Οἱ Βηθλεεμῖται καὶ ὁ διερμηνευτὴς ἐπρόβαλαν εὐθὺς νὰ συρθῶμεν ὀπίσω· ἐγὼ ὅμως τοὺς εἶπα, ὅτι δὲν εἶχα ἐλθεῖν τόσον μακρὰν διὰ νὰ ἦμαι τόσον βιαστικὸς νὰ ἐπιστρέψω· ὅτι ἐσυμφώνουν μὲν νὰ μὴν ὑπάγω παράνω, ἀλλ' ὅτι ἤμην ἀποφασισμένος νὰ ἐξετάσω τὸν ποταμὸν ἀντικρὺ τοῦ μέρους, ὅπου τότε ἐστεκόμεθα.

Μὲ δυσαρέσκειαν ἔκλιναν εἰς τὴν ἀπόφασίν μου, καὶ ὑπήγαμεν πάλιν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου, τὸν ὁποῖον κύρτωμά τι εἶχε μακρύνειν ὀλίγον ἀπὸ ἡμᾶς. Τὸν εὕρηκα τοῦ ἰδίου πλάτους καὶ βάθους καθὼς μίαν λεῦγαν κατωτέρω, δηλαδὴ ἓξ ἢ ἑπτὰ πόδας βαθὺν πλησίον εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ὡς πεντήκοντα βήματα πλατύν.

ΜΑΘΗΜΑ Ϛϛ΄.

Ὁ Λύκος.

Ο ΛΥΚΟΣ ἐχρημάτισε κατὰ πάντα αἰῶνα τρομερὸς εἰς ποίμνια. Ὕπουλος, δειλὸς, ἄγριος, καὶ ἀδηφάγος, ὁρμᾷ κατὰ παντὸς ζώου, τὰ ὁποῖον ἔχει θάῤῥος ὅτι δύναται νὰ νικήσῃ· ἀλλὰ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου μόνον εἰς σπανίας τινὰς περιστάσεις, ὅταν βιάζῃ αὐτὸν ἡ ἀνάγκη. Εἶναι δὲ μεγαλήτερος καὶ δυνατώτερος τοῦ σκύλου, ὅστις εἶναι παλαιὸς καὶ ἄσπονδος ἐχθρός του.

Οἱ λύκοι περιφέρονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀγεληδὸν, καὶ καταδιώκουν τὸ θήρευμά των διὰ τῆς ὀσμῆς, ἢ, σχηματίζοντες ἡμικύκλιον, προχωροῦν κατεπάνω αὐτοῦ, ὥστε νὰ βιάσωσι τὸ ἀτυχὲς ζῶον νὰ πέσῃ ἀπὸ κρημνὸν, ἢ, βαθμηδὸν περικλείοντες αὐτὸ, νὰ ἐμποδίσωσι τὴν φυγήν του.—"Ἴδαμεν," λέγει τις, "τὰ λείψανα δορκάδων εἰς τὰς βάσεις ἀποτόμων τινῶν κρημνῶν, ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν ὁποίων πιθανὸν ὅτι εἶχαν κατακρημνισθῆν, βιασθεῖσαι ὑπὸ τῶν

Λύκων. Λέγεται ὅτι πολλάκις μεταχειρίζονται τὸ μέσον τοῦτο τὰ ἀδηφάγα ταῦτα ζῶα εἰς μέρη, ὅπου ἐκτεταμέναι πεδιάδες περιορίζονται ἀπὸ κατὰ κάθετον κρημνούς. Ἐνῷ βόσκονται ἡσύχως αἱ δορκάδες, συναθροίζονται οἱ Λύκοι πολυάριθμοι, καὶ, σχηματίζοντες ἡμισέληνον, σύρονται ἀργὰ ἀργὰ πρὸς τὴν ἀγέλην, ὥστε νὰ μὴ τὰς τρομάξωσι κατὰ πρῶτον· ἀλλ' ἀφοῦ ἴδωσιν ὅτι ἔχουν καλῶς περικλεισμένα τὰ ἀνύποπτα ζῶα, προβαίνουν ταχύτερον, καὶ μὲ ὀλολυγμοὺς τρομεροὺς φοβίζουν αὐτὰ, καὶ τὰ βιάζουν νὰ φύγωσιν ἀπὸ τὴν μόνην ἀνοικτὴν ὁδὸν τὴν πρὸς τὸν κρημνὸν, γνωρίζοντες, ὡς φαίνεται, ὅτι ἀφοῦ μίαν φορὰν ἀρχίσῃ νὰ τρέχῃ μ' ὅλην αὐτῆς τὴν δύναμιν ἡ ἀγέλη, κρημνίζεται εὐκόλως ἐκ τοῦ βουνοῦ, καθότι τὰ ὄπισθεν, ἀγνοοῦντα τὸν κίνδυνον, σπρώχνουν βιαίως τὰ ἔμπροσθεν. Οἱ Λύκοι τότε καταβαίνουν μὲ τὴν ἡσυχίαν των, καὶ εὐωχοῦνται ἀπὸ τὰ κατεσπαραγμένα πτώματα."

Τόσον πολυάριθμοι καὶ τόσον ὀλέθριοι ἦσαν ποτὲ οἱ Λύκοι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὥστε νόμοι ἐθέτοντο πρὸς ἐξολόθρευσιν αὐτῶν, καταγώγια ἐκτίζοντο εἰς τὰ βορεινὰ μέρη διὰ νὰ ἐξασφαλίζωσιν ὁδοιπόρους ἀπὸ τὰς προσβολάς των, καὶ λύκων κεφαλαὶ ἐλαμβάνοντο ἀντὶ φόρων· ἕνα καιρὸν ἦσαν ἡ μάστιξ καὶ ὁ τρόμος τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Μ' ὅλους δὲ τοὺς κατ' αὐτῶν ἀγῶνας, παρῆλθον πολλοὶ αἰῶνες, ἕως ν' ἀφανισθῶσιν ἐξ ὁλοκλήρου· εἰς τὴν Ἰρλανδίαν ἔμειναν ἕως περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος. Τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας αἱ τερπναὶ, ἀλλ' ἠρημωμέναι, χῶραι, ἐνο.

χλοῦνται εἰσέτι ἀπὸ τὰ θηρία ταῦτα· δὲν ἀπολείπουν οὐδ' ἀπὸ τῆς Σμύρνης τὰ περίχωρα. Εἰς τὰ βορεινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουν ὁμοίως πάμπολλοι· ἐφονεύθησαν δέ τινες ὑπὲρ τοὺς δύο ἥμισυ πήχεις μακροὶ ἀπὸ τὸ ῥύγχος εἰς τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς.

Ὁ Λύκος ποτὲ δὲν ἔχει τὴν οὐράν του γυρισμένην πρὸς τὰ ἄνω· τὸ ἔνδυμά του εἶναι δασὺ, χονδρὸν, καὶ ὑποκιτρίνου ψαροῦ χρώματος, κλίνοντος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς τὸ μέλαν· ὅταν ἦναι στενοχωρημένος ἀπὸ πεῖναν, κατατρώγει πᾶν εἶδος λειψάνων, προσβάλλει κατὰ ἀνθρώπων καὶ κατὰ παντὸς ζώου μὲ θηριῶδές τι πεῖσμα, ἀκόμη δὲ καὶ ἐκθάπτει τοὺς νεκροὺς ἀπὸ τοὺς τάφους των.

Καταρχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Λοδοβίκου ΙΔ'., εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος καὶ τῶν χιόνων, Λύκοι πολυπληθέστατοι ἔπεσαν κατεπάνω μεγάλης τινὸς συνοδίας ἐφίππων στρατιωτῶν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ Ἰούρα. Οἱ στρατιῶται τοὺς κατεπολέμησαν γενναίως, καὶ ἐσκότωσαν πολλὰς αὐτῶν ἑκατοστάς· ἀλλὰ τέλος ὑπερενικήθησαν ὑπὸ τοῦ πλήθους, καὶ κατεφαγώθησαν αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι των. Σταυρός τις ἀνηγέρθη ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς πάλης, μὲ ἐπιγραφὴν πρὸς ἀνάμνησιν, ὅστις διαμένει ἕως τὴν σήμερον.

Ἀκόμη δὲ καὶ τώρα αἱ λεηλασίαι των εἰς τὰ ψυχρότερα καὶ ὀρεινότερα μέρη τῆς Εὐρώπης εἶναι πολλάκις σπουδαιοτάτου χαρακτῆρος. Εἰς μίαν μόνον Ῥωσσικὴν ἐπαρχίαν τὴν Λιβονίαν, διακόσια πεντήκοντα μίλια μακρὰν καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα πλατεῖαν, ἐθανατώθησαν ὑπὸ λύ-

κων τὰ ἐφεξῆς ζῶα κατὰ τὸ 1823. Ἡ ἔκθεσις εἶναι ἐπίσημος.

Ἵπποι . . .	1,841	Αἶγες . . .	2,545
Ὄρνιθες . . .	1,243	Ἐρίφια . . .	183
Βοσκήματα κερασφόρα	1,807	Χοῖροι . . .	4,190
Μόσχοι . . .	733	Θηλάζοντα χοιρίδια	312
Πρόβατα . . .	15,182	Σκύλοι . . .	708
Ἀρνία . . .	726	Χῆνες . . .	673

Τὰ ἑπόμενα συνέβησαν ὁμοίως εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὄχι πρὸ πολλοῦ·—"Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῷ γυνή τις συνωδευμένη ἀπὸ τρία τῶν τέκνων της, ὡδοιποροῦσε μὲ χαμουλκὸν,—ἤτοι ὄχημα χωρὶς τροχοὺς, ἐπὶ τῆς χιόνος συρόμενον,—ἴδε λύκους κατόπιν αὐτῆς. Ἀμέσως ἔβαλε τὸν ἵππον εἰς τὸ πλέον γοργὸν αὐτοῦ τρέξιμον, καὶ τὸν ἤλαυνε πρὸς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὅστις δὲν ἦτο πολὺ μακράν. Ἀλλ' εἰς μάτην, καθότι τὰ θηριώδη ζῶα ὁλονὲν τὴν ἐπρόφθαναν, καὶ τέλος ἦσαν ἕτοιμα νὰ ὁρμήσωσι κατὰ τοῦ χαμουλκοῦ. Πρὸς διαφύλαξιν λοιπὸν τῆς ἰδίας της ζωῆς καὶ τῆς τῶν ἐπιλοίπων τέκνων, ἔλαβε τώρα ἡ ἀθλία, σχεδὸν παράφρων γυνὴ ἓν ἀπὸ τὰ βρέφη της, καὶ τὸ ἔῤῥιψε θήρευμα εἰς τοὺς αἱμοδιψεῖς διώκτας. Τοῦτο ἔστησε τὸν δρόμον αὐτῶν διὰ μίαν στιγμήν· ἀλλ' ἀφοῦ κατέφαγαν τὸ μικρὸν ἀθῶον, ἀνενέωσαν τὴν δίωξιν, καὶ δευτέραν φορὰν ἐπρόφθασαν τὸν χαμουλκόν. Ἡ μήτηρ, ἀπηλπισμένη, κατέφυγεν εἰς τὸ αὐτὸ φρικῶδες μέσον, καὶ ἔῤῥιψεν εἰς τοὺς θηριώδεις ἐχθροὺς ἓν ἄλλο ἀπὸ τὰ τέκνα της. Διὰ νὰ συντέμω τὸ θλιβερὸν τοῦτο διήγημα, τὸ τρίτον τέκνον ἐθυσιάσθη παρομοίως. Μετ' ὀλίγον δὲ, ἡ τρισαθλία γυνὴ, τῆς ὁποίας εὐκολώτερον δύναταί τις νὰ συλλάβῃ παρὰ νὰ περιγράψῃ τὰ αἰσθήματα, ἔφθασε

σῶα εἰς τὸν οἶκόν της. Ἐδῶ ἐδιηγήθη τὰ συμβεβηκότα, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν διαγωγὴν αὐτῆς, περιγράφουσα τὴν δεινὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε καταντήσειν. Χωρικός τις ὅμως, παρευρεθεὶς ἐκεῖ, καὶ ἀκούσας τὸ διήγημα, ἐσήκωσεν ἀξίνην, καὶ μὲ μίαν πληγὴν τῆς ἐδιχοτόμησε τὸ κρανίον, λέγων, συγχρόνως, ὅτι μήτηρ, ἥτις ἠδύνατο νὰ θυσιάσῃ οὕτω τὰ τέκνα της πρὸς διαφύλαξιν τῆς ἰδίας της ζωῆς, δὲν ἦτο πλέον ἀξία νὰ ζῇ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐφυλακώθη, ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἐσυγχώρησεν ἀκολούθως.

Ὁ λύκος μνημονεύεται εἰς διάφορα μέρη τῶν Γραφῶν, καθὼς εἰς Γενέσεως μθ'. 27, ὅπου ὁ Ἰακὼβ προφητεύει περὶ τοῦ Βενιαμὶν, ὅτι "θέλει εἶσθαι λύκος ἅρπαξ· τὸ πρωῒ θέλει κατατρώγειν τὸ θήρευμα, καὶ τὸ ἑσπέρας θέλει διαιρεῖν τὰ λάφυρα·" καὶ εἰς Ματθαίου ζ'. 15, ὅπου οἱ ψευδοπροφῆται παραβάλλονται μὲ τὸν ἄπιστον καὶ πανοῦργον τοῦτον ἐχθρὸν, "Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες."

ΜΑΘΗΜΑ λς'.

Ὁ Γαλλικὸς Στρατὸς εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

Η ΕΞΗΣ περιγραφὴ τῶν παθῶν τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Ῥωσσίαν, κατὰ τὸ 1812, δείχνει καθαρώτατα πόσον μεγάλα εἶναι κάποτε τὰ τοῦ πολέμου δεινά.

Ὁ χειμὼν τώρα μᾶς ἐπρόφθασεν· ἐπιβαρύνας δὲ τὰ πάθη ἑκάστου, ἔδωκε τέλος εἰς τὴν ἀμυ-

βαίαν συνδρομήν, ἡ ὁποία ἕως τώρα μᾶς εἶχεν ὑποβαστάξειν. Ἀπὸ τοῦ νῦν μεμονωμένοι καὶ ἀτομικοὶ ἀγῶνες μόνον παριστάνοντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἕως καὶ οἱ καλήτεροι δὲν εἶχαν πλέον κάμμίαν ἐντροπήν. Πᾶσα ὅπλων ἀδελφότης ἐλησμονήθη· ὅλα τὰ δεσμὰ τῆς κοινωνίας διελύθησαν· ἡ ὑπερβολικὴ ταλαιπωρία τοὺς εἶχεν ἀποθηριώσειν. Ἡ καταφθείρουσα πεῖνα, ἀφαιρέσασα πᾶν αἴσθημα ἀνθρωπικὸν, ἀφῆκε μόνον τὸ πρὸς διαφύλαξιν τῆς ζωῆς κτηνῶδες ἔνστιγμα.

Ἐξωμοιώθησαν, τρόπον τινὰ, μὲ τὸ τραχὺ καὶ βάρβαρον κλίμα. Ὡς οἱ χειρότεροι τῶν ἀγρίων, οἱ δυνατοὶ ἔπιπταν ἐπάνω εἰς τοὺς ἀδυνάτους, καὶ τῶν ἥρπαζαν ὅ,τι ἐκρατοῦσαν· προθύμως ἐπερικύκλοναν τοὺς ἀποθνήσκοντας, καὶ πολλάκις κἂν δὲν ἐπρόσμεναν τὴν τελευταίαν πνοὴν πρὶν τοὺς γυμνώσωσιν. Ὅταν ἄλογόν τι ἔπιπτεν, ὡρμοῦσαν κατεπάνω του, τὸ ἀνέσχιζαν, ϗ, ὡς πεινασμένοι λύκοι, ἥρπαζαν τὸ κρέας ὁ εἷς ἀπὸ τοῦ ἄλλου τὸ στόμα. Μ' ὅλα ταῦτα, ἦσαν ἀκόμη πολλοὶ, φυλάσσοντες τόσον ἠθικὸν αἴσθημα, ὥστε πρὸς σωτηρίαν ἑαυτῶν νὰ μὴ προξενῶσι φθορὰν εἰς ἄλλους· τίποτε ὅμως ὑπὲρ τοῦτο δὲν ἴσχυε νὰ κατορθώσῃ ἡ ἀρετή των. Ἐὰν ἀξιωματικός τις ἢ στρατιώτης ἔπιπτε πλησίον αὐτῶν ἢ ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ κανονίου, ματαίως τοὺς ἐπαρακάλει, ὑπὲρ τῆς κοινῆς πατρίδος, θρησκείας, καὶ ἀγῶνος, νὰ τὸν συνδράμωσιν· οὐδ' ἐγύριζαν νὰ τὸν ἴδωσι· τὸ κλίμα εἶχε παγώσειν τὰς καρδίας των· ἡ αὐστηρότης του εἶχε συστείλειν τὰ αἰσθήματα, ὡς καὶ τὰ πρόσωπά των. Παρὰ τὰ ἴδιά του πάθη κἀνεῖς

δεν ἐσυλλογίζετο τίποτε ἄλλο· ὁ φόβος δὲν ἄφινε τόπον δι' ἔλεος. Ἡ περιφιλαυτία ἐκείνη, τὴν ὁποίαν πολλάκις προξενεῖ ἡ ὑπερβολικὴ εὐδαιμονία, πηγάζει καὶ ἀπὸ ἄκραν κακοδαιμονίαν· ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίστασιν εἶναι πλέον συγχωρητή· καθότι ἐκείνη μὲν εἶναι θεληματική, αὕτη δὲ ἀκούσιος· ἡ μία ἔγκλημα τῆς καρδίας, ἡ ἄλλη ὁρμή τις φυσική. Τφόντι εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, ἦτό τις ὁπωσοῦν συγγνώμης ἄξιος· διότι, καὶ ἓν μόνον λεπτὸν ἂν ἐστέκετο, ἔβαλλεν εἰς ὄχι μικρὸν κίνδυνον τὸν ἑαυτόν του· εἰς τὸ μέσον τοῦ καθολικοῦ τούτου ἀφανισμοῦ, ὅποιος ἐξήπλονε τὴν χεῖρα εἰς τὸν συστρατιώτην, ἢ τὸν πίπτοντα αὐτοῦ ἀρχηγὸν, ἔδειχνε γενναιότητα τὴν πλέον θαυμασίαν.

Ὅτε, παντάπασιν ἀπηυδημένοι, δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ προχωρήσωσιν, ἔστεκαν ὀλίγα λεπτὰ, καὶ ὁ χειμὼν μὲ τὰς παγωμένας χεῖράς του τοὺς ἥρπαζε πλέον διὰ ἰδικούς του. Εἰς μάτην τότε, νάρκωσιν αἰσθανόμενοι, ἠγωνίζοντο νὰ κινηθῶσιν. Ἄλαλοι καὶ ἀναίσθητοι ἐπρόβαιναν ὀλίγα βήματα ὡς μηχαναί· ἀλλὰ τὸ αἷμα παγόνον ἤδη εἰς τὰς φλέβας, ἔῤῥεεν ἀσθενῶς διὰ μέσου τῶν καρδιῶν, καὶ, ἀναβαῖνον εἰς τὰς κεφαλὰς, τοὺς ἔκαμνε νὰ κλονίζωνται ὡς μεθυσμένοι. Ἀπὸ τὰ ὄμματά των, κόκκινα καὶ φλογωμένα ἐκ τῆς ἀδιακόπου ὄψεως τῆς θαμβονούσης χιόνος καὶ τῆς ἀγρυπνίας, ἐξώρμων δάκρυα αἵματος, συνωδευμένα μὲ στεναγμοὺς βαθυτάτους· ἐκύτταζαν τὸν οὐρανὸν, ἡμᾶς, καὶ τὴν γῆν, μὲ σκυθρωπὸν καὶ ἄγριον πρόσωπον· τοῦτο ἦτον ὁ τελευταῖος ἀποχαιρετισμός των· ἢ μᾶλλον ὄνειδος εἰς τὴν βάρβαρον ἐκείνην φύσιν, ἡ ὁποία

τοὺς ἐβασάνιζε. Πίπτοντες οὕτω ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα, καὶ ὕστερον ἐπάνω εἰς τὰς χεῖρας, κινοῦντες πρὸς ὀλίγον τὰς κεφαλὰς ἐκ δεξιῶν εἰς τὰ ἀριστερὰ, ἐνῷ ἀπὸ τὰ ἀγκομαχοῦντα χείλη των ἔφευγαν θρῆνοι οἱ πλέον θλιβεροὶ, ἐξηπλόνοντο, τέλος, ἐπάνω εἰς τὴν χιόνα, κοκκινίζοντες αὐτὴν μὲ ῥεῦμα ζωντανοῦ αἵματος, καὶ ὅλαι των αἱ δυστυχίαι ἐτελείοναν. Οἱ συστρατιῶται τοὺς ἐδιασκέλιζαν, χωρὶς κἂν νὰ παραμερίζωσι, φοβούμενοι μὴ μακρύνωσι τὴν ὁδὸν καὶ μὲ ἓν βῆμα· οὔτε τὰς κεφαλὰς δὲν ἔστρεφαν νὰ τοὺς ἴδωσι· διότι, ἐπειδὴ τῶν κεφαλῶν καὶ γενείων αἱ τρίχες ἦσαν παγωμέναι, τὸ παραμικρὸν τῆς κεφαλῆς κίνημα ἔφερε πόνον.

Σκηναὶ, ἔτι πλέον φρικώδεις, ἐπαρουσιάζοντο εἰς τὰ εὐρύχωρα ἐκεῖνα προσωρινὰ οἰκοδομήματα, τὰ ὁποῖα ἐκ διαστημάτων ἀπαντούσαμεν εἰς τὸν δρόμον. Εἰς ταῦτα στρατιῶται καὶ ἀξιωματικοὶ ὥρμοῦσαν συγκεχυμένοι, καὶ ἐστοιβάζοντο συνάμα ὡσὰν βῴδια. Οἱ ζωντανοὶ μὴν ἔχοντες ἀρκετὴν δύναμιν νὰ μετακινήσωσι τοὺς ὅσοι εἶχαν ἀποθάνειν πλησίον τοῦ πυρὸς, ἐκάθιζαν ἐπάνω εἰς τὰ νεκρὰ σώματα, ἑωσοῦ ἤρχετο ἡ ὥρα των ν' ἀποπνεύσωσιν, ὅτε ἐχρησίμευαν καὶ αὐτοὶ ὡς νεκροκράββατα εἰς ἄλλα σφάγια. Ἐνίοτε ἐπυρπολοῦντο τὰ ξύλα, ἐκ τῶν ὁποίων συνίσταντο αἱ οἰκοδομαὶ αὗται, καὶ τότε ὅλοι οἱ εὑρισκόμενοι μέσα, ἡμιθανεῖς ἤδη ἀπὸ τὸ κρύος, ἀπέψυχαν εἰς τὸ μέσον τῶν φλογῶν. Εἰς χωρίον τι, οἱ στρατιῶται ἔβαλαν φωτίαν εἰς ὁλοκλήρους οἰκίας, διὰ νὰ ζεστανθῶσιν ὀλίγας στιγμάς. Τῶν πυρκαϊῶν τούτων ἡ λάμψις εἵλκυε πολλοὺς, παράφρονας ἤδη ἀπὸ τὴν δριμύτητα

τοῦ ψύχους καὶ τῆς κακοπαθείας τὴν ὑπερβολήν. Οὗτοι, τρέχοντες ὡς μαινόμενοι, βρύχοντες τοὺς ὀδόντας, καὶ μὲ γέλωτα δαιμονιακὸν, ἔπιπταν εἰς τὴν μέσην τῶν φλογῶν, ὅπου ἀπέθνησκαν σπαραττόμενοι φοβερά. Οἱ πεινασμένοι των σύντροφοι τοὺς ἐθεώρουν ἀμέριμνοι· εἶναι δ' ἀληθέστατον, ὅτι τινὲς αὐτῶν ἔσυραν τὰ ἡμισεψημένα σώματα ἀπὸ τὰς φλόγας, καὶ ἐτόλμων νὰ φέρωσιν εἰς τὰ χείλη τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα!

ΜΑΘΗΜΑ ζή.

Περὶ Ἀληθινῆς Θρησκείας.

ΕΜΠΟΡΕΙ τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ὑπάρχουν ποσῶς ἀστέρες, διότι ἐνίοτε βλέπομεν νὰ πίπτωσι τὰ μετέωρα, τὰ ὁποῖα πρὸς καιρὸν ἐφαίνοντο ἀστέρες; Ἐμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ ἄνθη τῶν δένδρων ποτὲ δὲν καρποφοροῦν, διότι πολλὰ ἐξ αὐτῶν πίπτουν, ἢ ὅτι δὲν γίνεται ποτὲ καλὸς καρπὸς, διότι πολλοὶ καρποὶ, κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν καλοὶ, εἶναι εἰς τὸ ἔνδον σαπροί;

Ὄχι μικροτέρα μωρία εἶναι τὸ νὰ λέγῃ τις, ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἀληθινὴ θρησκεία, διότι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὅσοι αὐτὴν ἐπαγγέλλονται ἀποστατοῦν, καὶ τέλος φαίνονται κατὰ τὴν καρδίαν ὑποκριταί. Δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἰατρικόν τι δὲν προξενεῖ καλὸν, ἐπειδὴ, μολονότι θεραπεύει τὴν θέρμην, δὲν δυναμόνει ὅμως ἐν ἀκαρεῖ τὸν πάσχοντα; Ἐπίσης ἄτοπον καὶ μωρὸν εἶναι νὰ λέγῃ τις, ὅτι ἡ θρησκεία δὲν κάμνει τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῆς καλητέρους, διότι δὲν τε-

λειοποιεῖ εὐθὺς, οὐδὲ καθιστάνει αὐτοὺς ἰσαγγέλους. Τὰ πολλὰ ψευδῆ καὶ κίβδηλα φαινόμενα εἰς τὸν κόσμον, ἀντὶ ν' ἀποδεικνύωσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει θρησκεία, ἀποδεικνύουν ὄχι μόνον ὅτι τῳόντι ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἶναι πολυτιμοτάτη· διότι κανεῖς βέβαια δὲν λαμβάνει τὸν κόπον νὰ νοθεύσῃ πρᾶγμα, ὅλως ἀνύπαρκτον, ἢ μηδεμίαν ἔχον τιμήν. Κανεῖς δὲν κάμνει ψευδεῖς λίθους ἢ ψευδῆ χώματα, μολονότι ὄχι ὀλίγοι κάμνουν ψευδεῖς μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας. Ἐὰν δὲν ἦσαν ἀληθῆ νομίσματα, ποτὲ βέβαια δὲν ἤθελαν εἶσθαι οὔτε κίβδηλα. Καὶ οὕτως, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἀληθὴς θρησκεία, δὲν ἤθελεν εἶσθαι οὔτε ψευδής. Ποτὲ δὲν ὑπάρχει τὸ ἓν χωρὶς τὸ ἄλλο, καθὼς ἡ σκιὰ δὲν ὑπάρχει χωρὶς οὐσίαν. Ὅστις λοιπὸν ἀποῤῥίπτει τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, διότι κἄποτε οἱ ὑποκριταὶ λαμβάνουν τὸ ὄνομα καὶ τὸ σχῆμά της, φέρεται μὲ τὴν ἰδίαν ἀναισθησίαν, καθὼς καὶ ὅστις ῥίπτει τὸ χρυσίον καὶ τοὺς ἀδάμαντας εἰς τὸ πῦρ, διότι κἄποτε τὸ χρυσίον καὶ οἱ ἀδάμαντες ἐκιβδηλεύθησαν.

Ἂν ὁ Χριστιανισμὸς ἦναι ἀπάτη, ὡς λέγουν οἱ ἄπιστοι, εἶναι τῳόντι εὐλογημένη ἀπάτη, καὶ ὅστις προσπαθεῖ νὰ τὴν ἀφανίσῃ εἶναι ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἂν ἦναι ἀπάτη, μᾶς διδάσκει μ' ὅλον τοῦτο νὰ διάγωμεν σωφρόνως, δικαίως, καὶ εὐσεβῶς, ν' ἀγαπῶμεν τὸν Πλάστην μας ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ τὸν πλησίον μας ὡς ἑαυτούς. Ἦτο ποτὲ εἰς τὸν κόσμον ἀπάτη, ἡ ὁποία καθωδήγει τοὺς ἀνθρώπους ν' ἀγαπῶσι, νὰ συγχωρῶσι, καὶ νὰ δέωνται ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν, νὰ τοὺς ἀποδίδωσι καλὸν ἀντὶ κακοῦ,

νὰ προβιβάζωσι κατὰ δύναμιν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ πλησίον;

Ποῦ εὑρέθη ποτὲ ἀπάτη, ἥτις, ὅπου καὶ ἂν εἰσχωρήσῃ, γεννᾷ ταπεινὴν, πρᾳεῖαν, φιλάνθρωπον, καὶ εἰρηνικὴν διάθεσιν, καὶ ἥτις, ἂν ὑπῆρχε παντοῦ, ἤθελεν ἀποδιώξειν τοὺς πολέμους, τὰ ἁμαρτήματα, καὶ τὴν ἀθλιότητα ἀπὸ τὸν κόσμον; Ποῖος ἐγνώρισε ποτὲ ἀπάτην, ἥτις δύναται ὄχι μόνον νὰ μᾶς παρηγορῇ ὁδεύοντας εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος, ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς συνοδεύσῃ ἕως εἰς τὸν θάνατον, καὶ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ θριαμβεύσωμεν κατὰ τῶν θλίψεων καὶ τῆς ὀδύνης αὐτοῦ; Ἂν λοιπὸν ἡ ἀπάτη δύναται νὰ κατορθώσῃ ὅλα ταῦτα, εἰς ταύτην τὴν ἀπάτην ἂς ζῶμεν, καὶ εἰς ταύτην ἂς ἀποθάνωμεν, ἐπειδὴ τί περισσότερον ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ἡ ἀλήθεια;

ΜΑΘΗΜΑ ϞΘʹ.

Ὁ Θεός.

Ολον τὸ νόημα τῆς λέξεως ταύτης, οὔτε ἀνθρωπίνη οὔτε ἀγγελικὴ γλῶσσα δὲν δύναται ποτὲ νὰ τὸ παραστήσῃ, οὔτε νοῦς νὰ τὸ συλλάβῃ· διότι εἶναι ὡς βιβλίον μὲ ἀναρίθμητα φύλλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καθὲν ἔχει ἄπειρόν τινα σημασίαν. Δύνανται καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἅγιοι νὰ τὸ ἀναγινώσκωσιν εἰς αἰῶνας αἰώνων, πλὴν ποτὲ δὲν θέλουν ἀναγνώσειν τὸ τελευταῖον φύλλον, οὔτε θέλουν καταλάβειν ἐντελῶς τὴν σημασίαν μιᾶς κἂν σελίδος. Φαντάσου τὸν καιρὸν, ὁπότε ὁ Θεὸς ὑπῆρχε μόνος, ὁπότε δὲν ὑπῆρχαν οὔτε οἱ οὐρανοὶ, οὔτε ἡ γῆ, οὔτε οἱ ἄγγελοι, οὔτε οἱ

ἄνθρωποι. Δυστυχεῖς τῳόντι καὶ τρισάθλιοι ἠθέλαμεν εἶσθαι καὶ ἡμεῖς καὶ πᾶν ἄλλο πλάσμα εἰς τοιαύτην κατάστασιν! Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἦτο καὶ τότε τόσον μακάριος, ὅσον δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ, καὶ τόσον μακάριος μάλιστα, ὥστε δὲν ἐπεδέχετο κἀμμίαν αὔξησιν ἡ μακαριότης του· διότι αὐτὸς εἶναι πηγὴ ὑπερχειλίζουσα, ἀνεξάντλητος καὶ ἀχανὴς ὠκεανὸς ὑπάρξεως, τελειότητος, καὶ εὐδαιμονίας, καὶ ὅταν ὑπερχειλίζῃ ὁ ἄπειρος οὗτος ὠκεανὸς, καὶ ἥλιοι, καὶ κόσμοι, καὶ ἄγγελοι, καὶ ἄνθρωποι λαμβάνουν τὴν ὕπαρξίν των.

Παρατήρησε ὀλίγον, σὲ παρακαλῶ, τὸν ἀξιοθαύμαστον τοῦτον Θεόν. Πλὴν ποῦ νὰ σταθῶμεν διὰ νὰ παρατηρήσωμεν αὐτόν; Τὸν ὠκεανὸν θέλοντες νὰ παρατηρήσωμεν, στεκόμεθα εἰς τὰς ὄχθας του· ἀλλ' ὁ ἄπειρος οὗτος τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς τελειότητος ὠκεανὸς δὲν ἔχει ὄχθας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει τόπος, ὅθεν νὰ τὸν θεωρήσωμεν, καθότι αὐτὸς εὑρίσκεται καὶ ἔσωθεν καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν καὶ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν.

Κατ' ἄλλο τι ὅμως νόημα δὲν ὑπάρχει τόπος, ὅπου νὰ μὴ βλέπωμεν αὐτόν· διότι, "Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανὸν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ᾅδην, πάρει. Ἐὰν λάβω τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον, καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χείρ σου ὁδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιά σου·" ἐπειδὴ αὐτὸς εὑρίσκεται παντοῦ, καὶ ὅσα βλέπομεν ἔλαβαν ἀπ' αὐτὸν τὴν ὕπαρξίν των· "Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν,

καὶ κινούμεθα, καί ἐσμεν, και αὐτός ἐστι τὰ πάντα ἐν πᾶσι, καὶ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων· αὐτὸς Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας." Πλὴν, καὶ ὁ ἴδιος ἂν μᾶς ἔλεγε τί εἶναι, ὁ νοῦς μου δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ συλλάβῃ· ὅθεν τοῦτο μόνον μᾶς λέγει, Ἐ γ ώ ε ἰ μ ι ὁ Ὤ ν! ἐ γ ώ ε ἰ μ ι ὁ Θ ε ό ς!

ΜΑΘΗΜΑ ϙ΄.

Ὁ Κατακλυσμός.

Ἐῤῥάγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν· καὶ ἐγένετο ὁ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Γεν. ζ. 11, 12.

Εἰς τὸ ἕκτον καὶ ἕβδομον κεφάλαιον τῆς Γενέσεως περιγράφει ὁ Μωϋσῆς τὸν ἐπὶ Νῶε συμβάντα παγκόσμιον κατακλυσμὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου, ὡς λέγει ὁ Πέτρος, ὀκτὼ ψυχαὶ μόνον ἐσώθησαν.

Αἱ ἁμαρτίαι τῶν ἀνθρώπων ἦσαν ἡ αἰτία τοῦ κατακλυσμοῦ· συνέβη δὲ τὸ 1656 ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου· δυσκολεύονται ὅμως οἱ ὑπομνηματισταὶ ὡς πρὸς τὸν μῆνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ἤρχισε. Διάφοροι ἐκ τῶν πατέρων ἦσαν γνώμης, ὅτι ἤρχισε καὶ ἐτελείωσε κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἐννοοῦντες διὰ τοῦ δευτέρου μηνὸς, τὸν ὁποῖον ὁ Μωϋσῆς ἀναφέρει, τὸν δεύτερον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἀρχομένου ἀπὸ τὸν Νισὰν, (Μάρτιον F. Π.) περὶ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν. Ἀλλ' οἱ σοφώτεροι τῶν χρονολόγων φρονοῦν, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐνόει τὸν δεύτερον μῆνα τοῦ πολιτικοῦ ἔτους, ὅστις περιελάμβανε μέρος τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ μέρος τοῦ Νοεμβρίου, ὥστε ὁ κατακλυσμὸς ἤρχισε τὸ φθινόπωρον.

ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ

Α. Κ. 1656

Μήν.	
Α'. Σεπτέμβριος.	Ο Μαθουσάλα απέθανεν, 969 ετών ηλικίας.
Β. Ὀκτώβριος.	Ὁ Νῶε καὶ ἡ οἰκογένειά του εἰσῆλθον εἰς τὴν κιβωτόν.
Γ'. Νοέμβριος.	Συνετρίβησαν αἱ πηγαὶ τῆς μεγάλης ἀβύσσου.
Δ'. Δεκεμβρίου 26.	Ἤρχισεν ἡ βροχή· καὶ διήρκεσε τεσσαράκοντα ἡμερονύκτια.
Ε'. Ἰανουάριος.	Ἡ γῆ κατέστη ὑποβρύχιος.
ς'. Φεβρουάριος.	Ἡ βροχὴ ἐξηκολούθει.
Ζ'. Μάρτιος.	Τὰ ὕδατα εἰς τὸ ὕψος αὐτῶν μέχρι τῆς 27ης, ὁπότε ἤρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσι.
Η'. Ἀπριλίου 17.	Ἡ κιβωτὸς ἀνεπαύθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀραρὰτ, εἰς τὴν Ἀρμενίαν.
Θ'. Μάϊος.	Περιέμενεν ὁ Νῶε τὴν πτῶσιν τῶν ὑδάτων.
Ι'. Ἰουνίου 1.	Ἐφάνησαν αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων.
ΙΑ'. Ἰουλίου 11.	Ὁ Νῶε ἀπέστειλε κόρακα, ὅστις δὲν ἐπανῆλθε.
18.	Ἀπέστειλε περιστερὰν, ἥτις ἐπανῆλθε.
25.	Ἡ περιστερὰ, σταλθεῖσα καὶ δεύτερον, ἔφερεν ὀπίσω τὸν βλαστὸν τῆς ἐλαίας.
ΙΒ'. Αὐγούστου 2.	Ἡ περιστερὰ, σταλθεῖσα καὶ τρίτον, δὲν ἐπανῆλθε πλέον.
Α'. Σεπτεμ. 1.	Ἡ ξηρὰ ἐφάνη.
Β'. Ὀκτω. 27.	Ὁ Νῶε ἐξῆλθε τῆς κιβωτοῦ.

Εἰς τοὺς Μουσουλμάνους, Ἐθνικοὺς, Σίνας, καὶ Ἀμερικανοὺς, σώζεται πατροπαράδοτος ἡ μνήμη τοῦ κατακλυσμοῦ· ἀλλ' ἕκαστον ἔθνος διηγεῖται αὐτὸν κατὰ τὸν ἴδιόν του τρόπον. Ὁ Ἰώσηπος φέρει τὸν Βηρωσσὸν εἰς μαρτυρίαν, ὅστις, ἀπὸ ἀρχαῖα ἔγγραφα ἐρανιζόμενος, περιγράφει τὸν κατακλυσμὸν σχεδὸν ὡς ὁ Μωϋσῆς· καὶ δίδει προσέτι τὴν ἱστορίαν τοῦ Νῶε, τῆς κιβωτοῦ, καὶ τῶν ὀρέων, ὅπου ἐκάθισεν. Ὁ Ἀβυδηνὸς διηγεῖται ὅτι ἀνὴρ, τὄνομα Σέσιστρος, ἔλαβε παρὰ τοῦ Κρόνου εἴδησιν κατακλυσμοῦ, μέλλοντος νὰ καταποντίσῃ τὴν γῆν ἅπασαν· ὅτι ὁ Σέσιστρος, ἐμβὰς εἰς πλοῖον κεκαλυμμένον, ἀπέστειλε πτηνὰ διὰ νὰ μάθωσιν εἰς ποίαν κατάστασιν ἡ γῆ εὑρίσκετο· καὶ ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐπέστρεψαν τρίς. Τὴν ἱστορίαν ταύτην τοῦ Ἀβυδηνοῦ διηγεῖται καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Πολυΐστωρ, προσθέτων ὅτι τὰ τετράποδα, τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ ἀέρος, διεφυλάχθησαν εἰς τὸ πλοῖον τοῦτο. Λέγει καὶ ὁ Λουκιανὸς, ὅτι διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων ἡ γῆ ἅπασα κατεκλύσθη, ὥστε δὲν ἔμεινεν ἐπ' αὐτῆς κανεὶς παρὰ τὸν Δευκαλίωνα, ὅστις κατέφυγεν ὑπὸ τὴν σκέπην πλοίου μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ τῶν ζώων. Ὁ Ἀπολλόδωρος, Ὀβίδιος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ὡμίλησαν περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος· ἀλλ' ἀνέμιξαν πολλὰ, τὰ ὁποῖα συμφωνοῦν μόνον μὲ τὰ περὶ τοῦ Νῶε ἱστορούμενα.

"Ὁ μῦθος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πύῤῥας," λέγει τις, "δῆλον ὅτι παράγεται ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Νῶε. Κατὰ συμβουλὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν ὁ Δευκαλίων κι-

βωτὸν, ἢ ξύλινον πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐναποταμίευσε παντὸς εἴδους ἀναγκαίας ζωοτροφίας, καὶ εἰσῆλθε μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πύῤῥας, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀπὸ κατακλυσμὸν, ὅστις ἔπνιξε σχεδὸν ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Ὅλοι τῆς χώρας ταύτης οἱ κάτοικοι ἠφανίσθησαν· οὐδεὶς ἐσώθη πλὴν τῶν ὅσοι κατέφυγον εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψίστων ὀρέων. Ἀφοῦ δ' ἐπέρασεν ἡ πλημμύρα, ἐξελθὼν τῆς κιβωτοῦ ὁ Δευκαλίων, εὑρέθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ. Ἐκεῖ ἐπρόσφερεν ὁλοκαυτώματα εἰς τὸν Δία, ὅστις, πέμψας τὸν Ἑρμῆν πρὸς αὐτὸν, ἠρώτησε τί ἐπεθύμει· ὁ δὲ παρεκάλεσε νὰ γένῃ ὁ ἀνακαινιστὴς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· ὁ Ζεὺς ἐχάρισε τὸ αἴτημά του, καὶ ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύῤῥα διετάχθησαν νὰ ῥίπτωσι λίθους ὄπισθεν αὐτῶν, οἵτινες ἐγίνοντο παραυτα ἄνδρες καὶ γυναῖκες." Ὑποκρύπτεται δὲ καὶ ἀλληγορία εἰς τὰ ὀνόματα τοῦ πατρὸς τοῦ Δευκαλίωνος, Προμηθέως, τοῦ νουθετήσαντος νὰ οἰκοδομηθῇ τὸ πλοῖον, καὶ τοῦ πατρὸς τῆς Πύῤῥας, Ἐπιμηθέως, ὁ ὁποῖος ἔλαβε σύζυγον τὴν Πανδώραν, ἐστολισμένην μὲ χαρίσματα παρ' ὅλων τῶν θεῶν, καὶ τὸ κιβώτιον τῶν κακῶν ἔχουσαν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνοιχθὲν ἀπέμεινε μόνον ἡ ἐλπίς.

ΜΑΘΗΜΑ ρά.

ΕΛΛΑΣ, ΡΩΜΗ, ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ.

Αὐρηλία, θυγάτηρ Ποντίου Πιλάτου, μονολογοῦσα.

Ὀσφραίνομαι λιβανωτὸν, καὶ σμύρναν, καὶ κασσίαν·
Θεοῦ, τὸ πᾶν μαρτύρεται, Θεοῦ τὴν παρουσίαν.

Ἡ Φοίβη ἔφερεν ἐδῶ τὸν ἀργυροῦν της πόδα;
Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκένωσε τοῦ πέπλου της τὰ ῥόδα;
Ὁ μυροφόρος ζέφυρος ἐπὶ τῶν ῥόδων πνέει,
Καὶ βρύσις μαργαρίτινος τὴν χλόην περιῤῥέει,
Καὶ ἄνθη περιβάλλεται ποικίλα καὶ ὡραῖα
Ἡ φύσις, ὡς Ἀμαρυλλὶς ἀγροτικὴ καὶ νέα.
Σὲ, ψάλλει, θεὰ ἔαρος! ἡ τρέμουσά μου γλῶσσα·
Γελᾷς, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἡ γῆ παρίσταται γελῶσα.
Περιπατεῖς; ὡς ἴχνος σου εὐῶδες χύνεις μῦρον,
Καὶ προπορεύεται χορὸς Χαρίτων καὶ Ζεφύρων.

Αὐρηλία καὶ Λίβιος υἱὸς Ἡρώδου.

Αὐρηλία μετ' ἐκπλήξεως πρὸς τὸν Λίβιον.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα!....

Λίβιος.

Ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν,
Ἀφοῦ καὶ πρὸς μελέτην μου καὶ πρὸς ποικίλην θέαν,
Διέτρεξα τοῦ Καίσαρος τὴν μοναρχίαν ὅλην,
Καὶ εἶδα τὴν πρωτεύουσαν τῆς οἰκουμένης πόλιν.

(Ἵσταται ὀλίγον, καὶ βλέπων πέριξ λέγει).

Ὦ! ποῖον μ' ἕλκει θέλγητρον εἰς ταύτας τὰς γνωρίμους,
Εἰς ταύτας τῆς Ἀνατολῆς τὰς φωτεινὰς ἐρήμους!
Ὢ πόσον μὲ ἡδύνουσι τ' ἀγροτικὰ των κάλλη,
Ὁ λόφος, ὅπου ἡ συκῆ καὶ ἡ μυρσίνη θάλλει,
Ἡ τοῦ πλανήτου Ἄραβος σκηνὴ ἐπὶ τῆς χλόης,
Τῆς κέδρου ὁ ψιθυρισμὸς, τὸ ἄλσος τῆς ἀλόης,
Τὸ φρέαρ, ὅπου ἔρχεται ἡ τῶν βοῶν ἀγέλη,
Ὁ βράχος, ὅθεν καὶ ξανθὸν κ' εὐῶδες ῥέει μέλι!

Αὐρηλία.

Ποῦ ἦσο τρεῖς ἐνιαυτοὺς, καὶ ποίους εἶδες τόπους;
Τὰ πάντα πῶς σ' ἐφάνησαν; πῶς εὗρες τοὺς ἀνθρώπους;

Αἴβιος.

Διέτρεξα ἕλη, δρυμοὺς, ὑπερβορείους πάγους,
Κ' εἰς πεδιάδα καταβὰς ἀπάτητον πελάγους,
Τοὺς Σκάλδους τῶν Σκανδιναυῶν, τοὺς Βάρδους τῶν Βανδάλων,
Τοὺς Σεμνοθέους τῶν Κελτῶν, τοὺς Εὐαγεῖς τῶν Γάλλων,
Ἐγνώρισα· πλὴν πανταχοῦ ἐλεεινὴ δουλεία,
Καὶ τῶν λαῶν ἀμάθεια καὶ δεισιδαιμονία.

Αὐρηλία.

Τοῦ Κόδρου ἐχαιρέτισας τὴν εὐγενῆ πατρίδα ;

Αἴβιος.

Τὴν ἄλλοτε πρωτεύουσαν τῆς εὐφυΐας εἶδα,
Καὶ τῆς Ἑλλάδος τὸν ψυχρὸν ἠσπάσθην ἀνδριάντα.
Εἰς ταύτην, διατί τὴν γῆν σὲ λέγουσι τὰ πάντα
Ἢ ποίησιν, ἢ ἀρετὴν, ἢ δόξαν, ἢ σοφίαν,
Καὶ θαυμασμοῦ ἀφίνουσι τὰ πάντα φωνὴν μίαν ;
Ὁδήγησέ με, Ζέφυρε, εἰς τὰς τερπνὰς Κυκλάδας,
Λαμπρὰς εἰς νύκτα ἔαρος, ὡς οὐρανοῦ πλειάδας.
Ὦ Σαλαμῖνος θάλασσα ! αἱ ὕφαλοί σου θρῆνον
Βαρβάρων ἀναπέμπουσι καὶ ᾄσματα Ἑλλήνων,
Καὶ ῥίπτεις εἰς τὰς σιγαλὰς ἀκτάς σου καὶ ἀρχαίας,
Περσῶν εἰσέτι θώρακας καὶ περικεφαλαίας.
Εἰπέ με, Οἴτη ! ὦ ναὲ, ὦ μνῆμα κολοσσαῖον,
Τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος τῶν πεσόντων ἡμιθέων,
Εἰπέτε με, ὦ κορυφαὶ τῶν βράχων τῶν πλησίον,
Τοῦ Λεωνίδου τὄνομα καὶ τῶν τριακοσίων.
Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν ! ἐν μέσῳ τῶν ἀστέρων
Ὁ Παρθενών σου ἵσταται, ὡς τετρωμένος γέρων·
Τὴν χάραν σου τὴν δουλικὴν, Ἀκρόπολις ἀρχαία !
Τοῦ Σύλλα ἡ τρισβάρβαρος ἐξύρισε ῥομφαία.
Τοῦ Ὀλυμπίου σου Διὸς αἱ στῆλαι τεθραυσμέναι,
Ὡς ἄρθρα, κεῖνται γίγαντος νεκροῦ, διεσπαρμέναι.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα σήμερον ἐπέβαλεν ἐκείνην,
Ἡ Ῥώμη τὴν βαρεῖάν της ἐσθῆτα καὶ χαλκίνην,
Δι' ἧς πιέζει τοὺς λαούς, κ' ὑποδουλοῖ τὰ στήθη.
Οἱ Πραίτορές της ἔφθειραν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἤθη.

Αὐρηλία.

Τῆς Ῥώμης δὲν σ' ἐξέπληξαν τὰ πλούτη, τὰ μεγέθη;
Εἰς ποῖον θαυμασμὸν ἐκεῖ τὸ βλέμμα σου εὑρέθη!

Αἴβιος.

Ἡ Ῥώμη, ὡς τῆς Μέμφιδος αἱ Πυραμίδες, σύρει
Τὴν ἔκστασίν σου ἔξωθεν, καὶ θάμβος διασπείρει·
Πλὴν τάφος ἔνδον, ὡς αὗται, ὀστᾶ καὶ κόνιν κλείων,
Ὑψώθη διὰ παμπληθῶν ἱδρώτων καὶ δακρύων.
Κατέσχον ἀπελεύθεροι τὰς ἕδρας τῆς Συγκλήτου,
Συγκλήτου, εἰς πᾶν δουλικῆς, εἰς πᾶν ἀργυρωνήτου.
Ἡ θέα τῆς αἱματηρᾶς παλαίστρας τῶν λεόντων,
Τὴν σάρκα τὴν ἀνθρώπινον ἀσπλάγχνως σπαραττόν-
των,
Εὐφραίνει δῆμον ἄνανδρον, πλὴν ἄλλοτε γενναῖον,
Ὡς τοὺς ἀσέμνους γέροντας τὸ ἀκρατὲς τῶν νέων.
Ἐξέλιπε πᾶν εὐγενοῦς φιλοτιμίας εἶδος,
Ἐξέπνευσεν ἡ ἀρετή, ὁ ἔρως τῆς πατρίδος.
Ποῦ εἶσθε σεῖς, ζεύγη θεῶν, σεῖς δίδυμοι τοσοῦτοι,
Αἰμύλιοι, Σκιπίωνες, καὶ Κάτωνες, καὶ Βροῦτοι!
Ὁ σκυθρωπὸς Τιβέριος, διώκων καὶ προγράφων,
Ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἔχυσε τὴν σιωπὴν τῶν τάφων.
Ἐξῆλθον ὡς ἀπὸ πυκνὴν καὶ δούλην ἀτμοσφαῖραν,
Ὁπότε φωνὴν ἤκουσα γενναίαν κ' ἐλευθέραν,
Καὶ τὸν Χριστὸν ἀπήντησα ἐν ἀγορᾷ λαλοῦντα,
Κ' ἐντεῦθεν τοὺς εἰς τὰ δεσμὰ λαοὺς παρηγοροῦντα.

(Ἀκούεται μελῳδία ὀργάνων).

Ἀλλὰ ὀργάνων καὶ φωνῶν ἀκούω μελῳδίαν,
Ἀκούω Ἀσιατικὴν τερπνὴν ὑψηγορίαν.

Εἰς τὸν πλησίον νάρθηκα ἐν συντριβῇ μεγάλῃ
Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς προσεύχεται καὶ ψάλλει.

(Λαὸς Ἰουδαϊκὸς ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ ναοῦ, διαμοιράζεται ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν).

Τὸ ἥμισυ τοῦ χοροῦ.

Τὸν πλάστην μου καὶ Κύριον εὐλόγει, τὰ ἐντός μου·
Ἐμεγαλύνθης, Κύριε, ὁ ῥύστης καὶ Θεός μου·
Τὸ ἅγιόν σου ὄνομα αἰνέσω καὶ ὑμνήσω.
Θεέ! μεγαλοπρέπειαν καὶ δόξαν ἐνεδύσω·
Θεέ! ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιόν σου,
Καὶ τὴν ὑφήλιον ποιῶν τὸ ὑποπόδιόν σου·
Νεφέλην λευκοπόρφυρον ταχύ σου ἅρμα ἔχεις,
Καὶ τοὺς ἀνέμους ὑπ' αὐτὴν ζευγηλατεῖς καὶ τρέχεις.
Ἐπέθου τοὺς δακτύλους σου, κ' ἐκύρτωσας εἰς θόλον
Τὸν οὐρανὸν, περιλαβὼν εἰς τὴν παλάμην ὅλον,
Οὐδὲ μετατοπίζεται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας,
Η γῆ τεθεῖσα ἔκπαλαι εἰς ἀσφαλεῖς κολώνας.
Ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν; εἰς ἀνθηρὰς ἐκτάσεις,
Τὰ ζῶα, κ' ἑκατόπηχυς ὁ δράκων τῆς θαλάσσης,
Τὴν ἡμερούσιον αὐτῶν περιζητοῦντες βρῶσιν,
Τὴν δαψιλῆ σου δεξιὰν ν' ἀνοίξῃς προσδοκῶσιν.
Κ' ἐξέρχεται ὁ ἄνθρωπος, ὁ βασιλεὺς ἐκείνων,
Εἰς τὴν φιάλην τῆς ζωῆς εὐδαιμονίαν πίνων.
Ἀλλὰ τὴν παρουσίαν σου, Θεὲ, πῶς νὰ ὑμνήσω!
Ὁ Ἰορδάνης βλέπων σε, ἀνέδραμεν ὀπίσω·
Σὲ εἶδε κ' ἔφυγεν εὐθὺς ἡ θάλασσα, τὰ ὄρη
Ἐσκίρτησαν ὡς ἔλαφοι καὶ ταῦροι κερασφόροι·
Βουνοὶ, πῶς ἐσκιρτήσατε; καὶ σὺ πελάγους κῦμα,
Πῶς ἔφυγες; καὶ ποταμὲ, πῶς ἔστρεψας τὸ βῆμα;

Τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ χοροῦ ψάλλοντες.

Ἀλάλαξε, πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ψάλε τῷ Κυρίῳ·
Τὰ ἔθνη, ᾄσατε ᾠδὴν καινὴν ἐν ψαλτηρίῳ·

'Εκ στόματος καὶ νεοσσῶν καὶ θηλαζόντων ζώων,
Ὦ Πλάστα! ὕμνον ἄδολον ἐξάγεις καὶ ἄθῷον . . .
Ὑμνοῦσί σε καὶ τ' ἄφωνα τῆς φύσεως ἁπάσης,
Τὰ διαπορευόμενα τὰς τρίβους τῆς θαλάσσης.
Εἰς ἐξουσίαν ἔθεσας ἁπάσης τῆς ἡμέρας
Τὸν ἥλιον· κ' ἐξέρχεται διώκων τοὺς ἀστέρας
'Εκεῖνος, ὡς ἀπὸ παστὸν νεόνυμφος προβαίνων·
Τὸ δὲ μακρόν του στάδιον, ὡς γίγας, διαβαίνων,
Ταχεῖαν ἤνυσεν ὁδὸν, καὶ τὸ κατάντημά του
Εἰς οὐρανοῦ τὰ ἔσχατα ἐξ οὐρανοῦ ἐσχάτου.
Ὀργίζεσαι; σαλεύεται ἡ γῆ ἐκ θεμελίων,
Καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ἐξέρχεται πῦρ θεῖον.
Ὁ λάμπων δὲ ὡς ἥλιος, ὡς νὺξ, προβαίνεις μέλας,
Εἰς σκοτεινὰς ὁ φωτεινὸς καλύπτεσαι νεφέλας,
Κ' ἐρχόμενος, ὡς θύελλα, ἐκ πέρατος περάτων,
Κρατεῖς εἰς τὴν παλάμην σου κατακλυσμὸν ὑδάτων.
Ποῦ τότε πορευθῶ μακρὰν τῆς τηλαυγήσεώς σου,
Καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου καὶ ἀπὸ τῆς χειρός σου;
Ἂν ἀναβῶ εἰς οὐρανὸν, ἐκεῖ μὲ συλλαμβάνεις,
Ἂν εἰς τὸν ᾅδην καταβῶ, καὶ εἰς τὸν ᾅδην φθάνεις·
Ἢ μὴ τὸ σκότος κρύπτῃ με ἀπὸ τοῦ βλέμματός σου;
Ἡ νὺξ ἡμέρα γίνεται, τὸ σκότος φῶς, ἐμπρός σου.

ΜΑΘΗΜΑ ρβ'.

Ὁ Λαβύρινθος τῆς Κρήτης.

Εἰς τὴν νῆσον Κρήτην, ἐπὶ τῆς πλευρᾶς βουνοῦ, σχηματίζοντος μίαν τῶν ῥιζῶν τῆς Ἴδης, τέσσαρα δὲ μίλια μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλην Γόρτυνα, ὑπάρχει ἄνοιγμά τι, στόματος ὁπωσοῦν ἔχον ὁμοιότητα, ἀνδρὸς δὲ ὕψος, καὶ ὅλως ἀδιάκριτον πολλῶν ἄλλων χασμάτων τῆς περιχώρου. Ἀλλ' ἡ πάγκοινος τὸ φαινόμενον εἴσοδος αὕτη

φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς εὔμορφα περάσματα, διὰ λίθων κεκομμένα, τὰ ὁποῖα περιστρέφονται, ἐκκλίνουν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διακόπτουν ἄλληλα μὲ τοσαύτας περιπλοκὰς, ὥστε χωρὶς μεγάλην προφύλαξιν φαίνεται ἀδύνατον, ἀφοῦ τὶς περιπλεχθῇ ἅπαξ εἰς αὐτὰ, νὰ ἐξέλθῃ πλέον. Σχεδὸν ὅλον τὸ βουνὸν εἶναι πανταχοῦ διωρυγμένον μὲ τοιαῦτα ὑπόγεια, ἐστερημένα πάσης τάξεως, ὥστε νὰ ὁμοιάζωσι τύχης μᾶλλον ἀποτέλεσμα παρ' ἀνθρώπου προμελετημένον ἔργον. Ὅτε ὁ Γάλλος περιηγητὴς Τουρνεφόρτιος ἐπεσκέφθη τὸ μέρος τοῦτο, πᾶς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκράτει λαμπάδα· εἰς πᾶσαν δύσκολον στροφὴν ἔμπηγαν, ἐκ δεξιῶν, κομμάτια χαρτίου μὲ ἀριθμοὺς σημειωμένα· εἷς τῶν ὁδηγῶν ἄναπτεν εἰς τακτικὰς ἀποστάσεις δεμάτια ἐκ κλάδων πίτυος. καὶ ἄλλος διεσκόρπιζεν ἐπὶ τῆς γῆς ἄχυρα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ περιπάτου. Πλὴν, μ' ὅλας τὰς προφυλάξεις ταύτας, φαίνεται ὅτι μικρὸν μόνον μέρος τοῦ λαβυρίνθου ἠμπόρεσε νὰ ἐξετάσῃ ὁ Τουρνεφόρτιος. Ὁ Ἄγγλος περιηγητὴς Δούγλας ἐπεχείρησε τὴν κατόρθωσιν τοῦ ἄθλου τούτου μετὰ πλείστων ὁδηγῶν, ἀπὸ λαμπάδας καὶ φανάρια, καὶ 1700 πήχεις σχοινιδίου, ἐφωδιασμένος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἠναγκάσθη ν' ἀφήσῃ πολλὰς τῶν περιστροφῶν ἀνεξετάστους, καὶ νὰ μὴν ἐμβῇ ποσῶς εἰς ὑψηλάς τινας καὶ πλατείας διόδους, αἵτινες ἐφαίνοντο ἁρμόδιαι νὰ δελεάσωσιν, ἔπειτα δὲ ν' ἀποπλανήσωσιν αὐτόν.

Ἀμέσως ἀφοῦ τὶς ἐμβῇ εἰς τὰ σπήλαια ταῦτα, εὑρίσκει ὡς μικρόν τινα θάλαμον, πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται πέρασμα 3300 πόδας μακρὸν, καὶ κατὰ μέσον ὅρον 12 μὲν πό-

δας πλατὺ, 10 δὲ πόδας ὑψηλὸν, μολονότι ὁ Τουρνεφόρτιος λέγει ὅτι εἴς τινα μέρη ἦτον ὑπόχρεως νὰ κύπτῃ ὀλίγον τι, καὶ ὅτι, περὶ τὴν μέσην τοῦ δρόμου, εὕρηκαν τὸ πέρασμα τόσον χαμηλὸν καὶ στενὸν, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ συρθῶσιν ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ γονάτων, ἕνας ἕνας. Τὸ πέρασμα τοῦτο οὐδ' ἀναβαίνει οὐδὲ καταβαίνει πολύ· τὸ ἔδαφος εἶναι λεῖον καὶ ὁμαλὸν ἀπὸ πλευρᾶς εἰς πλευράν· οἱ τοῖχοι ἢ τὰ πλευρὰ εἶναι διόλου κατὰ κάθετον, συνίστανται δ' ἐκ τοῦ στερεοῦ βράχου, παρεκτὸς τῇδε κἀκεῖσε, ὅπου ἔχουν αὐτοὺς ἄριστα ἐκτισμένους. Εἰς πᾶσαν δεκάδα ἢ δωδεκάδα βημάτων παρουσιάζονται νέα ὁμοιοειδῆ περάσματα· αὐτὰ δὲ πάλιν ἢ ἀποτόμως στρέφουν εἰς ἄλλα, ἢ ἐπανέρχονται εἰς τὸ πρῶτον, ὅθεν ἐξέκλιναν. Ἀφοῦ ὁ προειρημένος Ἄγγλος περιηγητὴς Δούγλας ἐπροχώρησε κατὰ τὸ φαινόμενον μίαν σχεδὸν ὥραν εἰς τὰ ὑπόγεια ταῦτα, στοχαζόμενος ὅτι ἤδη ἔφθασεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ βουνοῦ, εὑρέθη ἔξαφνα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σχοινιδίου του, κατ' αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅθεν ἐξεκίνησε. Παρετήρησε δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἰδίωμά τι παράδοξον, ὅτι, ἀντὶ νὰ εὕρωσι πνιγηρὸν ἢ νοσώδη ἀέρα εἰς τὰ στενὰ ταῦτα ἐνδόμυχα, ἀνέπνεαν ἐξίσου ἐλεύθερα ὅτε ἀπεῖχαν σχεδὸν ἓν μίλιον ἀπὸ τὸ στόμα, καθὼς καὶ ὅτε πρῶτον ἐμβῆκαν εἰς τὸν λαβύρινθον. Ἐσημείωσε δὲ, καὶ ὅτι ἅπασαι αἱ γωνίαι εἰς τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἀνασκαφὴν ἦσαν οὕτως ὀξεῖαι, ὡς νὰ εἶχαν πελεκηθῆν τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Εἰς ἓν τῶν περασμάτων μετὰ πλείστης δυσκολίας ἀνεκάλυψε διά τινος στενοῦ ἀνοίγματος μικρὸν ὀκτωγώνιον θάλαμον, κομψοτάτου

σχήματος. Ὁ Τουρνεφόρτιος ἀναφέρει δύο δωμάτια, σχεδὸν στρογγύλα, εἰς τὸν βράχον ἐξωρυγμένα, εἰς μέρος τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐνόμιζε τὸ μακρυνώτερον ἢ ἐνδότερον τοῦ λαβυρίνθου. Εἰς τοὺς τοίχους δὲ τῶν δωματίων τούτων εὗρηκε διάφορα ὀνόματα, μὲ ἄνθρακα γραφέντα, ἐπὶ Βενετῶν, ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ εἰσχωρήσαντας. Ἀντέγραψε δὲ δύο ἢ τρία ἐκ τούτων· παραδείγματος χάριν·—«Qui fu el strenuo Signor Zan de Como, Cap^{no} dela Fanteria, 1526—«R. Francesco Maria Pesaro, Capucino· Frater Taddeus Nicolaus, 1539.» Εἰς τὰ δωμάτια ταῦτα, καὶ εἰς τὰς διόδους τὰς εἰς αὐτὰ φερούσας, ἦσαν καὶ ἄλλαι διάφοροι χρονολογίαι, γεγραμμέναι ἢ γεγλυμμέναι μὲ τὴν σμίλην, ἀπὸ τοῦ 1495 μέχρι τοῦ 1579, ὁ δὲ Τουρνεφόρτιος ἐπρόσθεσε 1700, τὸ ἔτος τῆς αὐτοῦ ἐπισκέψεως. Κατὰ τὸν ἀκριβῆ τοῦτον περιηγητὴν, τὸ πλέον ἑλικοειδὲς καὶ δύσκολον μέρος τοῦ λαβυρίνθου εἶναι τὸ ἐκπέμπον κλάδους πρὸς τἀριστερὰ, τριάκοντα περίπου βήματα ἐκ τῆς εἰσόδου, ὅπου περάσματα πολυπληθῆ, τὰ μὲν διασταυρόνοντα ἓν τὸ ἄλλο, τὰ δὲ ἀδιέξοδα, συγχύζουν ἐντελῶς καὶ φύρνουσι τὸν νοῦν. Μᾶς διηγεῖται ὁ περιηγητὴς Σάνδυς, ὁ ἐπισκεφθεὶς τὴν Κρήτην πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων, ἀλλὰ μὴ ἐμβὰς εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅτι ἤκουσε παρ' Ἄγγλου ἐμπόρου, ἰδόντος αὐτὸν, ὅτι τόσον ἦτο περιπλεγμένος καὶ παμμεγέθης, ὥστε ὁδηγὸς, συνειθισμένος νὰ δείχνῃ αὐτὸν εἰς ἄλλους εἴκοσι χρόνους κατὰ συνέχειαν, ἐχάθη ἐκεῖ, καὶ οὐδέποτε πλέον ἠκούσθη. Οὔτε ῥανὶς ὕδατος δὲν στάζει διὰ τῶν βράχων, ἀπολιθώσεις δὲν ὑπάρχουν ὁποιαιδήποτε, ἀλλὰ παντοῦ εἶναι ξηρὸς ὁ

λαβύρινθος, ὁ δὲ ἀὴρ ἴσης καὶ τερπνῆς θερμοκρασίας.

Κατὰ τὸ ἀρχαῖον μέρος τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ὅπου μῦθοι εὑρίσκονται συμπεφυρμένοι μὲ τὴν ἀλήθειαν, ἢ σχεδὸν τὰ πάντα πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται ἀλληγορικῶς, ὁ λαβύρινθος ἔγινε, κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ὁμοίου οἰκοδομήματος, ὑπὸ Δαιδάλου τοῦ Ἀθηναίου, διὰ τὸν δεύτερον Μίνωα, βασιλέα τῆς Κρήτης, ὅστις ἤκμασε δεκατρεῖς περίπου ἑκατονταετηρίδας πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς. Τὰ περὶ τοῦ τερατώδους Μινωταύρου, ὅστις διήρχετο τὰ ἐνδόμυχα ταῦτα, καὶ τοῦ Θησέως, ὅστις ἐνεκλείσθη εἰς αὐτὰ διὰ νὰ καταφαγωθῇ, καὶ τῆς ὡραίας Ἀριάδνης, ἥτις ἀπήλλαξε τὸν ἐραστὴν αὐτῆς, μίτου κουβάριον εἰς αὐτὸν ἐγχειρίσασα, ἅπαντα ἀνήκουν εἰς τὸ πλέον φανταστικὸν τῆς μυθολογίας μέρος, καὶ διόλου σχεδὸν δὲν μᾶς βοηθοῦν νὰ εἰκάσωμεν εἰς τί ἀπέβλεπεν ὁ τόπος οὗτος. Ὑπό τινων ἐνομίσθη κοιμητήριον· ἀλλὰ ποτὲ δὲν εὑρέθησαν ἐντὸς αὐτοῦ ἢ περὶ αὐτὸν λείψανά τινα ἐμφανίζοντα ὅτι ἐχρησίμευσεν εἰς τοιοῦτό τι. "Ὁ Λαβύρινθος," λέγει ὁ κύριος Δούγλας, "εἶναι ἀδύνατον νὰ κατεσκευάσθη διὰ νεκροταφεῖον, ἐπειδὴ δὲν εὑρίσκομεν εἰς τοὺς τοίχους κἀνὲν ἀπὸ τὰ ἐνδόμυχα, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευαν ὡς τάφοι εἰς τὰ ὑπόγεια κοιμητήρια τῆς Ἰταλίας καὶ Μελίτης, οὐδὲ ἄλλον τινὰ τόπον ἁρμόδιον εἰς ἀποδοχὴν νεκροῦ." Ὁ Βελώνιος καὶ ἄλλοι περιηγηταὶ ἐφαντάσθησαν αὐτὸν ἁπλοῦν λιθοτομεῖον. Ὁ Σάνδυς λέγει, "Κατὰ τὴν γνώμην τῶν πλειοτέρων δὲν ἦτον εἰμὴ λιθοτομία, ὅθεν

ἐξωρύχθη ἡ πέτρα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτίσθησαν ἡ Κνωσσὸς καὶ ἡ Γόρτυς· καὶ οἱ μὲν τοῖχοι ἀφέθησαν διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς ὀροφῆς, ἀκολουθοῦντες δὲ τὰς φλέβας ἔκαμαν αὐτὸν τόσον ἑλικοειδῆ."

Τὴν αὐτὴν γνώμην δέχεται καὶ ἄλλος περιηγητὴς νεώτερος ὁ Γάλλος Σοννίνης, ὅστις ὅμως, καθὼς ὁ Σάνδυς, δὲν ἐπεσκέφθη ποτὲ τὸν λαβύρινθον. Ὁ δὲ Δούγλας, ὁ κατὰ μίμησιν τοῦ Θησέως μὲ κουβάριον μίτου διερευνήσας τὰς διόδους τὸ 1812, ἐναντιοῦται εἰς τοιοῦτον συμπέρασμα, λέγων· "Εἶναι τάχα διόλου πιθανὸν, ὅτι ἤθελεν ὑπάρχειν σχέδιον τόσον κανονικὸν, θάλαμοι καὶ εἴσοδοι τόσον ὡραῖοι, καὶ πρὸ πάντων περιπλοκὴ τόσον ἔντεχνος, εἰς τὸ ἀποπλανᾶν φανερῶς ἀποβλέπουσα, ἐὰν ὁ σκοπὸς δὲν ἦτον εἰμὴ λιθοτομία; Τὰ εἰς τοὺς χωρικοὺς πατροπαράδοτα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀκόμη σώζεται τὄνομα Λαβύρινθος, ἐπιβεβαιοῦν τὴν ἀρχαιότητά του· ἀλλ' ὁ καθαυτὸ σκοπὸς, μολονότι φανερὸν ὅτι γενικῶς ἀπέβλεπεν εἰς τὸ κρύπτεσθαι, πρέπει νὰ μένῃ ἀκόμη ἀμφίβολος."

Ὁ Τουρνεφόρτιος εἶχεν ἤδη ἀποβάλειν ὡς ἄτοπον τὴν περὶ λιθοτομίας ἰδέαν. Ἡ πέτρα, λέγει, δὲν ἔχει κἀνὲν ἰδιαίτερον συστατικὸν—ἡ αὐτὴ εὑρίσκεται εἰς τὸν λόφον τὸν ἀμέσως ἐπάνωθεν τῆς Γόρτυνος καὶ Κνωσσοῦ. Νὰ πιστεύσωμεν λοιπὸν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἤθελαν ζητεῖν μακρὰν, πέραν βουνῶν καὶ κοιλάδων, πρᾶγμα ἐγγὺς αὐτῶν ὑπάρχον; Ἤθελαν ἄραγε προκρίνειν παντὸς εἴδους δυσκολίας μᾶλλον παρὰ νὰ λιθοτομήσωσιν ὅπου ἔμελλαν καὶ νὰ κτίσωσιν; Ὕστερον ἀπ' ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ἐσυμπέρανεν

ὁ Τουρνεφόρτιος, ὅτι ἐξαρχῆς ὁ λαβύρινθος ἦτο φύσεως ἔργον ἢ π α ί γ ν ι ο ν , ἀλλ' ὅτι ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἡ χεὶρ φαίνεται εἰς πᾶν αὐτοῦ μέρος, εἴτε δι' εὐχαρίστησιν, εἴτε δι' ὄφελος, τὸν ἐμεγάλυνεν ὅπου ἦτο στενὸς, κ' ἐτακτοποίησε τὰς πλευρὰς, τὴν ὀροφὴν αὐτοῦ, κτλ. "Οἱ ἀρχαῖοι Κρῆτες," λέγει, "πολιτισμένοι ὄντες καὶ φιλόκαλοι, εἶχαν καὶ τὴν κλίσιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ τελειώσωσι τὸ σχεδιασθὲν μόνον ὑπὸ τῆς φύσεως. Ἀναμφιβόλως βοσκοί τινες, ἀνακαλύψαντες τὰ ὑπόγεια ταῦτα, παρεχώρησαν εἰς μεγαλητέρους ἄνδρας νὰ κατασκευάσωσι ἀπ' αὐτὰ τὸν θαυμαστὸν λαβύρινθον, ὅστις ἠδύνατο νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἄσυλον διὰ πολλὰς οἰκογενείας, ἐν καιρῷ πολέμου ἢ ἐπὶ τῆς βασιλείας τυράννων, μολονότι τώρα δὲν χρησιμεύει πλὴν ὡς καταγώγιον τῶν νυκτερίδων." Ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ, ὅτι εἰς αἰῶνας, ὁπότε ἡ ληστεία καὶ ἡ ἁρπαγὴ ἐνομίζοντο ἡρώων ἀρεταὶ, καὶ ὁπότε τῆς Κρήτης ἐξαιρέτως αἱ θάλασσαι ἔβρυαν ἀπὸ πειρατὰς, οἱ κάτοικοι, φεύγοντες ἐνίοτε ἀπὸ τὰ παράλια, ἤθελαν ἀσμένως καταφεύγειν εἰς κρυπτήριον τόσον ἐξαίρετον καὶ δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὴν περιουσίαν των.

Εἰκάζει δὲ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Κρῆτες δὲν ἤγγιξαν τὸ μέρος τοῦ περάσματος, ὅπου ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἕρπῃ τις ἐπὶ χειρῶν καὶ γονάτων, διότι ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσωσιν οἱ μεταγενέστεροι, βλέποντες αὐτὸ, πῶς μὲν ἔγινε τὸ λοιπὸν ὅλον ἀρχικῶς ὑπὸ τῆς φύσεως, πόσον δ' ἐβελτιώθη διὰ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐργασίας. Ἐπέκεινα τοῦ περάσματος τούτου ὁ λαβύρινθος εἶναι τόσον τακτικὸς καὶ ὡραῖος, ὅσον καὶ πρὸ αὐτοῦ. Εἴς

ὑποστήριξιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ Τουρνεφορτίου πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι πολλὰ φυσικὰ ἄντρα καὶ μακρὰ σπήλαια ὑπάρχουν εἰς τὴν ἡφαίστιον ταύτην νῆσον, καὶ ὅτι τὸ πλησιάζον ὄρος Ἴδα εἶναι πολλαχοῦ ἐξ αἰτίας αὐτῶν κηρήθρας ὅμοιον.

Εἰκασίας ἡμετέρας δὲν προσθέτομεν, εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἀφίνοντες τὸ τερπνὸν αὐτὸ στάδιον. Ἂν ἐγνωρίζαμεν, λέγει ὁ κύριος Δούγλας, τὴν ἀρχικὴν σημασίαν τῆς λέξεως Λαβύρινθος, ἥτις κατ' αὐτὸν εἶναι Φοινικική, εὐκολώτερον ἠδυνάμεθα νὰ εἰκάσωμέν τι περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν χρήσεων αὐτοῦ.

ΜΑΘΗΜΑ ργʹ.

Περὶ Ψεύδους.

Κατ' ἀλήθειαν τίποτε δὲν γνωρίζω κακοηθέστερον, χαμερπέστερον, καὶ γελοιωδέστερον τοῦ ψεύδους. Εἶναι γέννημα κακεντρεχείας, δειλίας, ἢ κενοδοξίας· γενικῶς δὲ καθ' ὅλα ταῦτα ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ του· διότι πάντοτε τὰ ψεύδη φανερόνονται ταχύτερον ἢ βραδύτερον. Ἂν εἴπω ψεῦδος κακεντρεχὲς, μὲ σκοπὸν νὰ ἐγγίξω τὴν ὑπόληψιν τινὸς, ἐνδέχεται μὲν νὰ βλάψω αὐτὸν πρὸς καιρόν· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον κακὸν ἐπὶ τέλους θέλει ἐπανέλθειν εἰς ἐμὲ αὐτόν· διότι, εὐθὺς ὅταν φανερωθῶ, (ἐξάπαντος δὲ μέλλω νὰ φανερωθῶ), καταισχύνομαι καὶ συγχέομαι διὰ τὸ ἄτιμον τῆς ἐπιχειρήσεως· ὅ,τι δ' ἂν λεχθῇ μετέπειτα πρὸς βλάβην ἐκείνου τοῦ ὑποκειμένου, ὅσον καὶ ἂν ἀληθεύῃ, περνᾷ ὡς συκοφαντία.

Ἐὰν προσδράμω εἰς ψευδεῖς ἢ καὶ ἀμφιβόλους φράσεις, ὥστε νὰ δικαιολογηθῶ διά τι τὸ ὁποῖον εἶπα ἢ ἔπραξα, καὶ ν' ἀποφύγω τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον ἢ τὴν ἐξ αὐτοῦ αἰσχύνην, κηρύττω διαμιᾶς τὸν φόβον, ὡς καὶ τὸ ψεῦδός μου· καὶ, ἀντὶ ν' ἀποφύγω, αὐξάνω τὸν κίνδυνον καὶ τὴν αἰσχύνην· δεικνύω ἐμαυτὸν τὸν ἔσχατον καὶ χαμερπέστατον τῆς ἀνθρωπότητος, μέλλω δ' ἐξάπαντος τοιαύτην πάντοτε νὰ λαμβάνω μεταχείρισιν. Ὁ φόβος, ἀντὶ ν' ἀποκρούῃ, ἐπισύρει τὸν κίνδυνον· καθότι οἱ ὑποκεκρυμμένοι δειλοὶ ἀγαποῦν νὰ ὑβρίζωσι τοὺς ἐγνωσμένους. Ἐάν τις ἔλαβε τὴν κακοτυχίαν νὰ σφάλῃ, γενναίου ἴδιον εἶναι ἐλευθέρως νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του· δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος τοῦ νὰ ἐξιλεώσῃ δι' αὐτὸ, οὐδ' ἄλλος τρόπος νὰ συγχωρηθῇ.

Ὁ ψευδόμενος, δολιευόμενος, ἢ τοὺς λόγους αὐτοῦ συγχέων καὶ περιπλέκων, διὰ ν' ἀπομακρύνῃ τίποτε κινδυνῶδες ἢ δυσάρεστον, δεικνύει τοσαύτην χαμέρπειαν καὶ τοσοῦτον φόβον, ὥστε πάντοτε τὸν πρέπει νὰ καταπτύεται, καὶ πολλάκις θέλει τῳόντι καταπτύεσθαι.

Ὑπάρχουν καὶ ἄλλου εἴδους ψεύδη, ἀβλαβῆ μὲν καθ' ἑαυτὰ, πλὴν γελοιωδέστατα· ἐννοῶ ὅσα ἡ ἐσφαλμένη κενοδοξία ὑπαγορεύει, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦν κατ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ σκοποῦ ὑπὲρ τοῦ ὁποίου λέγονται, καὶ τελειόνουν εἰς τὴν ταπείνωσιν καὶ σύγχυσιν τοῦ γεννήτορος αὐτῶν, ὅστις ἐξάπαντος μέλλει νὰ φανερωθῇ. Ταῦτα εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον διηγηματικὰ καὶ ἱστορικὰ ψεύδη, ὅλα σκοπὸν ἔχοντα νὰ ὑπερτιμήσωσι τὸν αὐτὰ γεννῶντα.

Αὐτὸς εἶναι πάντοτε ὁ ἥρως τῶν ἰδίων αὐτοῦ

μυθιστοριῶν· ἐστάθη εἰς κινδύνους, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδεὶς ποτὲ διεσώθη πλὴν αὐτοῦ· ἴδεν ὀφθαλμοφανῶς ὅσα ἤκουσαν ἢ ἀνέγνωσαν ἄλλοι· καὶ ἵππευσε μᾶλλον εἰς μίαν ἡμέραν παρ' ὅσον ταχυδρόμος διέτρεξε ποτὲ εἰς δύο. Ταχέως δὲ ἀνακαλύπτεται, καὶ γίνεται πάραυτα τὸ ἀντικείμενον παγκοσμίου περιφρονήσεως καὶ χλευασμοῦ.

Ἐνθυμοῦ λοιπὸν, ὅσον ζῇς, ὅτι οὐδὲν ἄλλο παρ' ἡ ἀκριβὴς ἀλήθεια ἐμπορεῖ νὰ σὲ διαβιβάσῃ ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ ἀβλαβῆ τὴν συνείδησιν ἢ τὴν τιμήν σου. Δὲν εἶναι μόνον χρέος, ἀλλὰ καὶ συμφέρον σου· πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τούτου ἐμπορεῖς νὰ παρατηρήσῃς, ὅτι οἱ ἀνοητότεροι εἶναι καὶ οἱ φιλοψευδέστεροι. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς φιλαληθείας ἑκάστου, κρίνω καὶ τὴν ποσότητα τοῦ νοὸς αὐτοῦ.

ΜΑΘΗΜΑ ρδ'.

Μέθοδος τοῦ Ἀναγινώσκειν.

ΟΣΟΝ ἡ ὀρθὴ χρῆσις τῶν βιβλίων συμβάλλει εἰς τὸ νὰ φωτίζῃ τὸ πνεῦμα, εἰς τὸ νὰ ὀξύνῃ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸ πλουτίζῃ μὲ καθαρὰς ἀληθείας, τόσον ἐξ ἐναντίας ἡ ἄτακτος καὶ ἐπιτροχάδην γινομένη ἀνάγνωσις φθείρει τὴν κρίσιν, καὶ παρεκτρέπει αὐτὸ εἰς τὴν ἀπάτην. Ὅθεν, διὰ νὰ ὠφελώμεθα ἐκ τῆς ἀναγνώσεως, πρῶτον πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν εἰς ὁποιανδήποτε ὑπόθεσιν τοὺς καλητέρους συγγραφεῖς. Δεύτερον, νὰ ἀναγινώσκωμεν αὐτοὺς μὲ ἀκρίβειαν. Τρίτον, πᾶν τὸ εὑρισκόμενον εἰς αὐτοὺς ὠφέλιμον καὶ ὀρθὸν, νὰ ἐναποταμιεύωμεν αὐτὸ εἰς τὴν μνήμην.

Α'. Όσον περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν βιβλίων, δὲν πρέπει νὰ ἀναγινώσκωμεν ὅ,τι ἤθελε πέσειν εἰς τὰς χεῖράς μας. Τοιαύτη ἄτακτος σπουδὴ δὲν γεννᾷ παρὰ σύγχυσιν καὶ ἀβεβαιότητα εἰς τὰς ἰδέας. Διὰ νὰ φεύγωμεν τὸ ἄτοπον τοῦτο, πρέπει νὰ προσδιορίζωμεν εἰς ποίαν ἐπιστήμην θέλομεν νὰ ἐνασχοληθῶμεν. Ἐκ τῶν ἐπιστημῶν αἱ μὲν εἶναι ἀναγκαῖαι, αἱ δὲ ἁπλῶς ὠφέλιμοι, αἱ δὲ συμβάλλουν εἰς μόνον στολισμὸν τοῦ πνεύματος. Ὁ λόγος δὲ ὁ ὀρθὸς ἀπαιτεῖ τὸ ἀναγκαῖον νὰ προτιμᾶται ἀπὸ τὸ ἁπλῶς ὠφέλιμον, καὶ τὸ ὠφέλιμον ἀπὸ τὸ ἁπλῶς χρήσιμον πρὸς στολισμόν· ὅθεν ἡ σπουδή μας ἡ πρωτίστη πρέπει νὰ περιστρέφεται εἰς τὰς ἀναγκαίας εἰς ἡμᾶς ἐπιστήμας, καὶ εἰς ἄλλας, ὅσαι εἶναι αὐτῶν ἀναγκαῖαι ἀρχαὶ, ὁποῖαι, παραδείγματος χάριν, εἶναι πρὸς τὴν Φυσικὴν ἡ Ἀριθμητικὴ τοὐλάχιστον καὶ Γεωμετρία, νὰ δαπανᾶται δὲ ὀλιγώτερος καιρὸς εἰς τὰ ἁπλῶς ὠφέλιμα, καὶ ἔτι ὀλιγώτερος εἰς τὰ κοσμητικὰ τοῦ πνεύματος. Διὰ νὰ μὴ προέρχεται δὲ σύγχυσις ἐκ τῆς ποικίλης ἀναγνώσεως, δὲν πρέπει συγχρόνως νὰ ἀναγινώσκωμεν πολλὰ βιβλία· ἤ, ἐὰν διὰ ποικιλίαν θέλωμεν νὰ ἀναγινώσκωμεν δύο, παραδείγματος χάριν, συγγραφεῖς διαφόρου πραγματείας, πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν αὐτοὺς τοιούτους, ὥστε νὰ γυμνάζωσι τὴν κρίσιν τοῦ πνεύματος, καὶ νὰ δίδωσιν εἰς αὐτὸ ἀγχίνοιαν· διότι ἡ ποικιλία, ἁρμοδίως προσφερομένη εἰς τὸ πνεῦμα, ἡδύνει, ἐνδυναμόνει, καὶ ἐκτείνει αὐτό.

Β'. Ἀφοῦ προσδιορίσωμεν εἰς ποίαν ἐπιστήμην θέλομεν νὰ δοθῶμεν, τότε πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν συγγραφεῖς, οἵτινες πραγματεύονται ἐξ αὐ-

τῶν τῶν θεμελίων της, καὶ τὴν ἀκολουθοῦν μὲ ἀδιάκοπον σειρὰν τῶν ἐμπεριλαμβανομένων εἰς αὐτὴν γνώσεων. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀναγινώσκωμεν τοὺς μὲ τάξιν φυσικὴν διαιροῦντας εἰς τὰ μέρη της τὴν προκειμένην ἐπιστήμην· διότι αἱ ἐπιστῆμαι συνίστανται ἐκ πολλῶν μερῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα ἄλλων ἔχουν χρείαν διὰ τὴν ἐξήγησιν καὶ κατάληψίν των.

Γ'. Ἀλλ' ὅστις δὲν ἐσπούδασε ποτὲ ἐπιστήμην τινά, πῶς ἐμπορεῖ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς καλητέρους συγγραφεῖς αὐτῆς; Δύναται νὰ κάμῃ τοῦτο· πρῶτον, ἐὰν συμβουλεύεται ἄνδρας σοφούς, καὶ ὑγιαίνοντας εἰς τὴν κρίσιν, οἵτινες ἐνησχολήθησαν ἐπιμελῶς εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην. Δεύτερον, ἐὰν δὲν παρευρίσκεται τοιοῦτος σύμβουλος καὶ ὁδηγὸς τῆς σπουδῆς, ἐμποροῦμεν νὰ συμβουλευώμεθα τοὺς νεωτέρους ἐξαιρέτως συγγραφεῖς, οἵτινες συνέγραψαν περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης, ἢ ἀπαριθμοῦν τοὺς συγγράψαντας περὶ αὐτῆς, καὶ δίδουν τὴν περὶ αὐτῶν κρίσιν των· ἢ ἀκόμη ἐμποροῦμεν νὰ κάμνωμεν τὴν ἐκλογὴν ταύτην ἡμεῖς ἀναγινώσκοντες μετὰ προσοχῆς τὰ προλεγόμενα τοῦ βιβλίου, ὅπου κοινῶς συνειθίζεται νὰ ἐκτίθεται τοῦ συγγραφέως ὁ σκοπὸς καὶ ἡ μέθοδος· ἤ, τέλος πάντων, ἀναγινώσκοντες σελίδας τινὰς τοῦ βιβλίου, ἢ διατρέχοντες ὅλον αὐτό. Γενομένης δὲ τῆς ἐκλογῆς τοῦ συγγραφέως, πρέπει νὰ φυλάττωνται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν οἱ ἀκόλουθοι κανόνες.

α. Ἀναγινώσκομεν τὸ βιβλίον μὲ σκοπὸν νὰ ἐννοήσωμεν αὐτό, καὶ νὰ λάβωμεν ὠφέλειάν τινα ἐκ τῆς ἀνγνώσεως αὐτοῦ. Δὲν πρέπει λειπὸν οὔτε ἐπιτροχάδην νὰ τὸ ἀναγινώσκωμεν, οὔτε

ἀπὸ πάθος τι πρὸς τὸν συγγραφέα προκατειλημμένοι· διότι οἱ μὴ ἀναγινώσκοντες, ἀλλὰ μᾶλλον ἀδηφάγως χάπτοντες, νὰ εἴπω οὕτω, τὰ βιβλία, οὗτοι δὲν λαμβάνουν κἀμμίαν τροφὴν εἰς τὸ πνεῦμά των, δὲν ἀποκτοῦν καθαρὰς γνώσεις. Εἰς ὅσους δὲ ἀπαρέσκει ὁ κόπος τῆς σπουδῆς, οἱ τοιοῦτοι ἀναγινώσκουν οὕτω ἀμελῶς, ὥστε τὸ πνεῦμά των φεύγει εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἀπὸ τὰ ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν προκείμενα, καὶ περιπλανᾶται εἰς διάφορα ἄλλα· ἐκ ταύτης δὲ τῆς ἀποπλανήσεως ἕπεται νὰ μὴν ἐννοῇ καλῶς, μηδὲ βεβαίως νὰ κρατῇ εἰς τὴν μνήμην τὰ χωρὶς προσοχὴν ἀναγινωσκόμενα. Ὅσοι δὲ πάλιν εὑρίσκονται προκατειλημμένοι ἀπὸ πάθος τι πρὸς τὸν συγγραφέα, οὗτοι συχνότατα προσάπτουν εἰς αὐτὸν τοὺς ἰδικούς των στοχασμούς, καὶ κρίνουν κατὰ τὸ πάθος των, ἀλλ' ὄχι κατὰ τὴν νόμιμον ἔννοιαν τοῦ λόγου.

β'. Διὰ νὰ καταλαμβάνωμεν τὴν ἔννοιαν τοῦ συγγραφέως, πρέπει ἐκ τῶν προλεγομένων, ἢ ἐκ τοῦ προοιμίου, νὰ γνωρίσωμεν τὴν ὕλην τοῦ βιβλίου, τὴν μέθοδον, τὸ ὕφος, τὸν σκοπὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνεται. Πρέπει ἀκριβῶς νὰ καταλαμβάνωμεν, καὶ εἰς τὴν μνήμην νὰ φυλάττωμεν ὅλους τοὺς ὁρισμοὺς, τοὺς ὁποίους δίδει ὁ συγγραφεὺς, διὰ νὰ ἐννοῶμεν τοὺς ὅρους κατὰ τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνον ἔννοιαν. Πρέπει ἐξίσου ἀκριβῶς νὰ ἐξετάζωμεν καὶ νὰ ἐνθυμώμεθα τὴν στάσιν τοῦ ζητήματος, περὶ τὸ ὁποῖον κυρίως στρέφεται ὁ λόγος τοῦ συγγράμματος, ἢ τοῦ κεφαλαίου, κτλ. Ἐὰν δὲ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀναγνώσεως ἀπαντῶμεν τὶ σκοτεινὸν, ἢ ἀμφίβολον, πρέπει νὰ σαφηνίζωμεν τοῦτο διὰ τοῦ σαφοῦς

καὶ καθαροῦ, τὸ ὁποῖον ἠθέλαμεν εὑρεῖν ἄλλοθι εἰς τὸν αὐτὸν συγγραφέα.

γ'. Εἰς τὴν ἀρχὴν μάλιστα τῆς μελέτης, εἰς πᾶσαν σχεδὸν περίοδον, ἀφοῦ ἀναγνώσωμεν αὐτὴν, πρέπει ὀλίγον νὰ στεκώμεθα, καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς νὰ ἐρωτῶμεν τρόπον τινά, Εἰς τὴν ἤδη ἀναγνωσθεῖσαν ταύτην περίοδον περὶ τίνος πρόκειται; Τί λέγει ὁ συγγραφεύς; μὲ ποῖον λόγον ἢ ἐπιχείρημα ἀποδεικνύει τοῦτο; Ἔπειτα πρέπει νὰ σταθμίζωμεν ὅλην τὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν τοῦ ἐπιχειρήματος, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται. Ἐὰν κατὰ ταύτην τὴν μέθοδον ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ μῆνας τινὰς, θέλομεν ἰδεῖν ἐκ πείρας μὲ ἄκραν εὐχαρίστησιν, ὅτι διακρίνομεν μὲ ἐξαίσιον ταχύτητα καὶ εὐκολίαν, καὶ σαφῶς ἐννοοῦμεν τί περιέχει ἑκάστη περίοδος, ποῖα εἶναι τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ συγγραφέως, τίς ἡ δύναμις αὐτῶν· καὶ θέλομεν αἰσθανθῆν εἰς τὸν ἑαυτόν μας τὴν δύναμιν τοῦ ἐννοεῖν μεγάλως ἐπηυξημένην.

δ'. Ὁποιονδήποτε κεφάλαιον ἢ ἄρθρον τοῦ συγγράμματος πρέπει νὰ τὸ καταστήσωμεν οἰκεῖον εἰς τὸν ἑαυτόν μας, πρὶν μεταβῶμεν εἰς ἄλλο· ἔπειτα πολλά, καὶ μετὰ ταῦτα ὅλα, ἀναθεωροῦντες καὶ συμπαραβάλλοντες αὐτά, διὰ νὰ γείνῃ εἰς ἡμᾶς σαφέστατος καὶ συνήθης ὁ δεσμὸς καὶ ἡ τάξις ὅλων τῶν μερῶν αὐτοῦ. Πρὸς μεγαλητέραν δὲ βεβαίωσιν ὅτι προβαίνομεν ἀκριβῶς, εἶναι κάλλιστον τὰ εἰς ἕκαστον κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἤδη σαφῶς ἐννοήσαμεν, περιεχόμενα ἐπιχειρήματα νὰ συνάγωμεν μὲ βραχυλογίαν, καὶ ἰδίᾳ νὰ καταγράφωμεν. Εἰς τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς

σπουδῆς πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα τὸν ὠφελιμώτατον τοῦτον τρόπον· ἀφοῦ ὅμως διὰ τῆς γυμνάσεως ἀποκτήσῃ τὸ πνεῦμα μεγαλητέραν δύναμιν καὶ εὐκολίαν, ἐμποροῦμεν ὁλόκληρα κεφάλαια νὰ ἀναγινώσκωμεν εὐθὺς, καὶ νὰ κάμνωμεν ἔπειτα περίληψιν αὐτῶν, καὶ τελευταῖον, ἀφοῦ πολυπλασιάσωμεν τὰς γνώσεις ἡμῶν, καὶ αὐξήσωμεν τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματος, τότε ἐμποροῦμεν νὰ τολμήσωμεν εἰς τοὺς στοχασμοὺς τοῦ συγγραφέως νὰ προσθέσωμεν τοὺς ἰδικούς μας. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι καλλίστη διὰ τὴν ὀξύτητα τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ ὠφελιμωτάτη διὰ τὰς ἄλλας συνεπείας της. Πρῶτον, συχνότατα ἀκολουθεῖ νὰ νομίζωμεν ὅτι ἐννοοῦμεν ἐντελῶς πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐγγράφως, θέλομεν εὕρειν ὅτι δὲν ἔχομεν τούτων παρὰ ἰδέας συγκεχυμένας καὶ ἀτελεῖς. Δεύτερον, ὅταν τὸ πνεῦμα ἐκθέτῃ ἐγγράφως τοὺς στοχασμοὺς τῶν ἄλλων καλῶς ἐννοουμένους καὶ ὡς ἰδικούς του κατασταθέντας, διατίθεται εἰς τὸ νὰ γεννᾷ ἄλλους ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ τὸ ὕφος τοῦ λέγειν καὶ γράφειν τελειοποιεῖται, ἐνῷ καὶ τοῦ πνεύματος ἡ ἀγχίνοια αὔξεται πάντοτε ἐπὶ τὸ μᾶλλον. Ἐὰν ὅμως δὲν ἔχωμεν καιρὸν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ πράγματα μὲ τόσην ἀκρίβειαν, τότε πρέπει νὰ θεωρῶμεν αὐτὰ ἱστορικῶς, καὶ χωρὶς νὰ τολμῶμεν κάμμίαν κρίσιν, διὰ νὰ μὴ πέσωμεν εἰς ἀπάτην.

έ. Ὁ καλὸς συγγραφεὺς δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας ἡμῶν, ἕως νὰ στερεώσωμεν αὐτὸν εἰς τὴν μνήμην μας· διότι μεγαλητέραν ὠφέλειαν θέλομεν λάβειν ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ ἀνάγνωσιν καὶ ἐπανάληψιν ἑνὸς καλοῦ συγγραφέως

παρ' ἀπὸ τὴν ἐπιπόλαιον χιλίων ἄλλων. Ἡ συχνὴ αὕτη γύμνασις ὄχι μόνον τὴν δύναμιν τοῦ ἐννοεῖν ὀξύνει, τὸ ὁποῖον εἶναι μέγα ἤδη κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ τὴν μνήμην αὐτὴν πλουτίζει καὶ ἐνδυναμόνει. Εἰς πλουτισμὸν δὲ καὶ ἐνδυνάμωσιν τῆς μνήμης κἀνὲν ἄλλο μέσον δὲν εἶναι τόσον ὠφέλιμον, ὅσον ἡ τάξις καὶ καθαρότης. Ἐντεῦθεν, ὅταν ἦναι χρεία νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὴν μνήμην ἐκτεταμένην τινὰ σειρὰν ἐννοιῶν, βλέπομεν ὅτι τοῦτο κατορθόνεται ταχύτερα καὶ εὐκολώτερα, ἐὰν ἕκαστον πρᾶγμα βάλλεται μὲ τάξιν πρέπουσαν κατόπιν ἄλλου, παρὰ ἐὰν πασχίζωμεν διαμιᾶς καὶ ἀτάκτως νὰ ἐπισωρεύσωμεν αὐτὰ εἰς τὴν μνήμην.

ϛ'. Ἀπὸ τοὺς διδομένους εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων ἄλλοι μὲν, ὄντες καθ' ὑπερβολὴν ἁπλοϊκοὶ καὶ εὔπιστοι, ὑποδουλόνονται οὕτω εἰς τὰς δόξας τῶν ἀνὰ χεῖρας συγγραφέων, ὥστε πᾶν ὅ,τι ἀναγινώσκουν, δέχονται αὐτὸ καὶ ἐναγκαλίζονται ὡς ἀληθὲς καὶ ἀδιάσειστον· ἄλλοι δὲ ἐξ ἐναντίας κάμνουν τοιαύτην σπουδὴν εἰς τὰ βιβλία, ὥστε πᾶν ὅ,τι ἀναγινώσκοντες εὑρίσκουν ἐναντίον εἰς τὰς δόξας των, πολεμοῦν αὐτὸ καὶ τὸ ἀποῤῥίπτουν. Καὶ τὰ δύο ταῦτα εἴδη τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀποδοκιμαστέα, διότι οἱ μὲν πρῶτοι ἀνοίγουν δρόμον εἰς πᾶσαν ἀπάτην, οἱ δὲ δεύτεροι βλάπτουν τὴν παράστασιν τῆς ἀληθείας. Ὅθεν πρέπει μέσον τινὰ ὅρον μεταξὺ αὐτῶν νὰ κρατῶμεν, οὕτω δηλαδὴ νὰ ἀναγινώσκωμεν τὰ βιβλία, ὥστε μήτε πάραυτα νὰ συγκατατιθέμεθα εἰς ὁποιανδήποτε δόξαν, μήτε ἰσχυρογνωμόνως νὰ τὴν πολεμῶμεν ὡς ψευδῆ, ἀλλὰ μετὰ προσοχῆς νὰ σημειόνωμεν καὶ νὰ δια-

κρίνωμεν τὰ ὑποθετικὰ καὶ ἀμφίβολα ἀπὸ τὰ ἀποδεδειγμένα καὶ βέβαια, τὰ ὠφέλιμα ἀπὸ τὰ βλαπτικά, τὰ περιττὰ ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, τὰ σαφῆ ἀπὸ τὰ σκοτεινά. Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν λοιπὸν τῶν βιβλίων ὄχι μόνον πρέπει, ὡς εἴπαμεν, νὰ ἤμεθα ἐλεύθεροι ἀπὸ πᾶν προληπτικὸν πάθος πρὸς τὸν συγγραφέα, ἀλλὰ καὶ μὲ ψυχὴν ἥσυχον, καὶ μὲ ἐπιμέλειαν ἀκόμη μεγαλητέραν νὰ φεύγωμεν πάντα θόρυβον παθῶν· διότι ταράττει τὴν προσοχὴν, καὶ διαφθείρει τὴν κρίσιν. Τὰ μέτρια μόνον καὶ τίμια πάθη συγχωροῦνται, τὰ διεγείροντα εἰς ἔρευναν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀνακουφίζοντα τὸν κόπον τῆς σπουδῆς. Μέγα συμβάλλει εἰς τὴν προσοχὴν ἡ ἡσυχία τῆς μοναξίας, ἐξαιροῦσα ἡμᾶς ἀπὸ πᾶσαν ζωηρὰν ἐντύπωσιν. Κυρίως ὅμως κἀνὲν γενικὸν βοήθημα τῆς προσοχῆς δὲν ἐμπορεῖ νὰ προσδιορισθῇ, διότι κρέμεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τὴν ἕξιν τῆς σπουδῆς. Εἶναι πολλοὶ, τῶν ὁποίων ἡ προσοχὴ δὲν ταράττεται ἀπὸ τὴν αἴσθησιν τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων· αἱ ὡραιότητες τῆς ἐξοχῆς διεγείρουν μάλιστα τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς εὐφυΐας. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἐπειδὴ ἡ προσοχὴ εἶναι ἀναγκαία διὰ νὰ γίνεται ἡ σπουδὴ μὲ καρποφορίαν, πρέπει νὰ πασχίζωμεν μὲ ὅλην μας τὴν καρδίαν νὰ τὴν συνειθίσωμεν, συλλογιζόμενοι τὴν ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν.

ζ'. Πολλὰ ἀπὸ τὰ εἰρημένα περὶ τῆς ἀναγνώσεως ἐμποροῦν νὰ ἐφαρμόζωνται καὶ εἰς τὰς ὁμιλίας, διὰ νὰ λαμβάνωμεν καὶ ἐκ τούτων ὠφέλειάν τινα. Ὅθεν δὲν εἶναι χρεία ἰδιαιτέρων κανόνων εἰς ταύτας· ἀρκεῖ τοῦτο μόνον νὰ προσθέσωμεν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀρέσκωμεν εἰς τὰς συνδιαλέξεις,

καὶ νὰ συνάγωμέν τι ὠφέλιμον ἐξ αὐτῶν, πρέπει νὰ ἑνόνωμεν τὴν εἰλικρίνειαν μὲ τὴν πολιτικότητα, καὶ νὰ δίδωμεν εἰς ἄλλους τόπον περὶ ἐκείνων τῶν πραγμάτων, περὶ τῶν ὁποίων ἐξεύρουν νὰ ὁμιλῶσι καλήτερα, νὰ ὑποδεχώμεθα τοὺς λόγους των εὐνοϊκῶς καὶ μὲ προσοχὴν, καὶ νὰ τοὺς ἀνακρίνωμεν εὐμενῶς, ἐὰν μᾶς συγχωρῶσι τὴν ἀνάκρισιν αἱ περιστάσεις τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου, καὶ τῶν προσώπων. Ἐὰν δὲ μὴ, νὰ ἀναβάλλωμεν τὴν ἐξέτασιν εἰς ἄλλον καιρόν· ἐν τοσούτῳ δὲ, νὰ μὴν ἀποφασίζωμεν, ἂν ἡ ἀλήθεια δὲν ἀποδειχθῇ καθαρά.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΙΝΑΞ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΙΝΑΞ.

